Nyia Testa=mentum/ a Norrænu.

Matth. 17.

Þesse er minn Elskuligur Sonur/ ad huerium mier vel þocknast/ Honum skulu þier hlyda

1584.

Bækur hins Nyia
Testamentesins

Formale yfer hid Nyia Testamentum

EIns lijka so sm̃ þ Gamla Testamentit kallast ein Bok/ i huerre Gudz Logmal og Bodord eru skrifud/ þar mz ₇ eirnen Giørningar bæde þeirra sm̃ þau hafa halldit og ecki halldit/ So er og þ Nyia Testamentit ein Bok i huerre Euangelium og Gudz fyrerheiten eru vppskrifud / jafnframt Giørningũ bæde þra sm̃ þeim hafa truat og hinna sm̃ þeim ha fa ecki truat. Þuiat Euangelium er eitt Griskt ord/ og merk er a Norrænu ględeligan Bodskap/ god Nymæle /liufflig Tijdende/eitt æskeligt Siguroop/vm huert men̄ syngia seigia og fagna. Lijka so sm̃ þa skiede/ þa ed Dauid yfer van̄ hin̄ mykla Goliant/þa kom eitt æskeligt Sigurop/₇ ny huggunar tijdende a medel Israels sona/af þui ad þeirra hinn ogurlige Fiandman̄ vard yfersti gen/en̄ þeir til frelsis og Fagnadar leyster ₇ skickader/ af hueriu þeir sungu donzudu og næsta fegner vrdu. Lijka so er nu þta Gudz Euangeliũ ₇ Nyia Testamtũ/eirn fagnadar Bodskapr og Tijdende/ huer ed fyrer Postulana framburd hlioda vm allan Heim/af einum riettferdugũ Dauid/Sa ed vid Synd/ Dauda/ og Dioflen bardist/ og yferuan̄/Sa sm̃ at þar mz hefur alla þa sem i Syndum voru Hertekner/mz Daudanum plagader/og af Dioflenum yferbugader(æn þra verdleiks)endurleyst/riettlætt/Lifgad/og farsælliga giort/So og til Fridar skickat/ og Gude an̄ars eruggliga/ ₇ stadfaster blijfa i Trunne

Þuilijkt Sigurop og huggunar Bodskapr/ eda Euangelisk og Gudlig ny tijdende/kallast ₇ eitt nytt Testamtum/af þui at lijka so sm̃ eitt Testamtum er þ/nær at Banuæn̄ madr tilgreiner sitt Gotz/þ sm̃ epter hn̄s Dauda skal af tilnefndũ Ørfum vskiptast/lijka so hefer Christur fyrer sitt Lijflat bifalat og bodit slijkt Euangelium epter sin̄ Dauda/ vt at bera vm allan Heim/og þar medr øllum þeim er trua/til eignar gefit allt sitt Gotz/Þat er sitt Lijf/mz huert hn̄ Daudan vppsuelgde/ sitt Riettlæte/huar mz han̄ Syndernar afmade/og sitt Hialpræde/þar hn̄ eilijfa Fyrerdæming mz yferuan̄. Nu fær sa hin̄ Volade madr/s i Syndũ/Dauda/og Heluijte er reyrdur/eckert liufligar heyrt en̄ slijkã Dyrdligã Huggũar bodskap af Christe þui ma hn̄s hiarta af jnstu rot fagna og vidglediast/ ef hn̄ truer an̄ars at þ sie Sannynde.

Nu hefer Gud slijkre tru til styrktar/þetta sitt Euangelium og nyia Testamtũ margfalliga fyrerheitit/i hinu gamla Testamtenu/fyrer mun̄ sina Spaman̄a/epter þui s Pall Postule seiger. Rom. i. Cap. Eg em vtlesen til at predika Gudz Euangelium/hueriu hn̄ hefur adr fyrerheitit/fyrer sijna Spamen̄ i heilagre Skrift/af sijnum Syne/sm̃ fæddr er af Dauidz Sæde/₇ ct. Og þad vier vtskyrum nockrar þær greiner/þa var þetta þ fyrsta fyrerheit/ þ s hn̄ sagde til Høggormsins. Gen. iij. Eg mun Fiandskap setia mille þin og Konuñar/ mille þins Sædis og hen̄ar Sædis/þad sama skal þitt Høfud i sunder meria/og þu munt þess hæl beine vmsat veita. Christur er þat Sædit þessarar Konu. Sa er Dioflsins høfut(þad er Syndena/Daudan/Heluijte og allan hn̄s krapt)hefer sundurmarit / þuiat æn þessa Sædis fær eingen man̄a/Syndena/Daudan/nie Heluijte fordast. Itm̃. Gen. xxij. sagde hn̄ til Abrahams: J þinu Sæde skulu allar Kynkuijsler a Jordu blezadar verda/Christr er þ Abrahams Sæde/seiger Pall Postuli Galat. iij. Huer ed blezad hefr allan Heim medr þessu Euangelio/þui huar sm̃ Christur er eigi/þar er en̄ su Boluan sm̃ fiell yfer Adam og oll born hn̄s/þa er hn̄ hafde syndgast/þuiat aller hliota sijdan/Syndum Dauda ₇ Heluijte eigenliger og seker ad vera. En̄ i giegn þessare Boluan blezar nu þetta hid dyrmæta Euangelium alla Verolld/mz þui ad þ opinberliga kallar/Huer hn̄ truer a þta Abrahams Sæde/sa skal blezadur vera/þad er/af Syndum/Dauda og Heluijte kuittadr/blijfande so eilijfliga riettlatur/ Sæll og lifande/so sm̃ sialfur Christur seiger Joh. xi. Huer hn̄ truer a mig sa mun alldrei Deyia.

Itm̃/so sagde hn̄ þad Dauid til ij. Reg. xij. þa er hn̄ sagde/Eg mũ vppuekia þitt Sæde epter þig/ han̄ skal mier vppbyggia eitt hws/og eg mun at eilijfu hn̄s Rijke stadfesta/ Eg vil hn̄s Fader vera/enn hn̄ skal min̄ Sonur vera ₇ ct. Þad er nu Rykit Christi/sm̃ þta Euangelium afseiger/huert ad er eitt eilijft Rijke/eitt Rijke Riettlætesins/Saluhialparin̄ar ₇ Lijfsins/ þangat koma og(vr herteknu Syndarin̄ar og Daudans)aller þeir er riett trua/ Þuilijk fyrerheit og Gudz Euangelion/ fin̄ast en̄ vijdara hia Spamøñum/ so sm̃ Mich. v. Cap seiger/

Gamla Testamentid

Nyia Testamentid

Euangelium

Euangelium og nytt Testamt ♂ er eitt

Euangelium fyrerheitid fyrer Spamennina

Allr Heimur fyrer Christum blezadr

Rijkit Christi

Og þu

Og þu Bethlehem ert eigi hin minsta/bland Þusunder Juda. Vt af þier skal mier koma eirn Hertuge mins Lydz Jsraels. Jtm/Osee xiij. Eg vil þa leysa vt af Daudans hende/ fra Daudanum vil eg þa frelsa. Daude eg skal vera þiñ bane/Heluijte eg skal vera þier ein

Euangelium

Plaga. Fyrer þui er Euangelium eigi annat/enn ein predikun af Christo Gudz z Dauidz syne/ sem er sannur Gud og mann/ sa er fyrer oss hefur med sinum Dauda z Vpprisu/ allra maña Synder/Dauda og Heluijte yferstigit/þeirra sm̄ a hñ trua. Nu þo at Euangeliū kuñe at vera stutt edur løng Ordræda/eda kunne eirn at skrifa langort eñ añar faort/Sa skrifar langort s̄ Ord Christz og margar giorder viskrifar/so sm̄ at giora fiorer Gudzspiallameñ. Eñ sa skrifar þat stutt og faort sm̄ ecki talar vm verken eda giorder Christz/helldur stuttliga tilteiknande/huernen hñ hefur fyrer siñ Dauda og Vpprisu/Synder/Dauda og Heluijte yfer vnnit/fyrer þa sm̄ a hñ trua. So sm̄ þeir Postularner Petur og Pall giora.

Meñ skulu ei giora ap Christo Moysen

Af þui athuga þat vandliga at þu giorer ei Christ ad Moisen/nie af Euangelio eina Løgmals edr settninga bok/sm̄ hingat til skied hefur/og eñ heyrist i nockrum Formalum hins Heilaga Jeronimi/þuiad Euangelium krefur eigenliga eigi vorra verka þ vier verdum þar fyrer fromer og farsæler/helldr fordæmer þ slijk vor verk/enn krefur riettrar Truar a Christum/ at hñ sialfur hafe fyrer oss/Synder/Dauda/og Heluijte yferuñit/og hefur so(eigi fyrer vorra verka saker/helldr fyrer sinar sialfs giørder sm̄ er Daude og Pijna)giort oss froma lif ande z farsæla/ so ad vier meigum oss tilreikna hñs Dauda z Siguruiñing/lijka s̄ at þ være vor eigen tiluerknadr.

Løgmal z bod ord i Euãngelio

Eñ þo at Christr i Euangelio/ lijka z eirnen þr Petur z Pall giefe mørg Bodord/z keñingar/vtleggiãde so Løgmalit/þa skulu vær þo þ ad øfnu reikna/øllum ødrum verkū z velgiordum Christz/og lijka s̄ þ er at vita hñs verk og giørder/er eñ eigi at vita þ riettа Euangelium/ þuiad þar mz veistu eñ eigi at hñ hafe Synd/Dauda/og Diøfulen yferuñit/ So er og eñ eigi riettliga skilit þ Euangelium/þott þu viter þuilijk Bodord /og kieñingar/fyrr enn Rodden kiemr/su er so seiger at Christr sie þiñ eigen medr sinu Lijferne Lærdome/Verkū Lijflati/Vpprisū/og allt þ hñ er/hefur/giører og forma.

So siaum vier nu at eigi þreynger hñ/helldr hyrliga til sin ladar þar hñ seiger/Sæl' eru

Christr ladar

þier Volader/Eñ Postularner tijdka z þesse ord/Eg amiñe eg bid z beide ydr/þ er fyr' Gudz saker/edr nockurs konar añars at bidia/þat meigum vier allstadar vel sia at Euangelium er eingen Løgmalsbok/Helldur ein eigenlig Predikan af Christz velgiorningum/su oss kuñgiørist og til eignar er giefen/ef vier truum/Eñ Moyses i sinum Bokum/ þiar/ þreynger slær/

Moses skielper

skielfer/og ogurliga straffar/þuiat hñ er Løgmals skrifare og þiningarmadr. Þadan kiemur og þ/at riettferdugum er eckert Løgmal sett/epter þui s̄ Pall Postule seiger(i Thimot.)

Riettlætū er ei Løgmal sett

af þui at hñ er fyrer Truna riettlættur/lifgadr/og farsæll giørdr/ Og þurfe eigi añars vid/

Truã er ecki idiulaus

enn at auglysa slijka Tru mz nytsamligum verkum. Nu huar ed slijk trua er/þa fær hun sig eigi folgit. Helldr auglyser hun sig/vtsprettande mz gødum verkum / Jatar og vidurkieñer þeita Euangelium fyrer Alþydu/hættande sinu Lijfe þar vt fyrer/og allt huad hñ stūdar edr giører/þa sueiger hñ allt til Naungsins nytsemdar/z honum til hialpar/eigi einasta i þui ad koma honum til þuilijkrar nadar/helldr iafnuel styrkiande hñ medr Gotz/lijf og æru/lijka sm̄ at hñ sier ad Christr hefer vidr sig giørt/epterfylgiande so dæmū Christz. Þat var z Christz meining þañ tijd hñ gaf oss i skilnad eckert añat bodord/eñ Kiærleikañ/huar af ad vi' skylldum þeckia huerier hñs Læresueinar og riett truader være/þuiat þar s̄ verkeñ og Kiærleikureñ vtfliota eigi/þa er þar eingen riett trua/ þar hremer z Euangeliū eñ ei/þar er z Christr eñ eigi riettеliga iatadr/ Þui sia nu til/at þu haga þier so i þessū nyia Testamtis Bokū/ at þu kuñer þær at lesa a þeñan hatt

S. Mattheus Euangelium

I

A

DEsse er Fadl.. gar Bok JESV Christi/ sonar Dauidz/ Sonar a Abrahams. Luc. 3. Gen. 21.

Abraham gat Isaac

Abrahams og Dauidz er gietit einkum af þui at þeir hôfdu serlegt fyrerheit wt af Christo

Isaac gat Jacob.
Jacob gat Judam og Brædr hns
Judas gat Pharez og Zaran/ af Thamar
Pharez gat Nezron.
Nezron gat Ram Ruth 4.
Ram gat Aminadab.
Aminadab gat Nahasson.
Nahasson gat Salma.
Salma gat Boas/ af Rahab.
Boas gat Obed/ af Ruth.
B
Obed gat Jesse.
Jesse gat Kongen Dauid.
Dauid Kongr gat Salomon/ af þre sem var Hwsfru Vrie. 2. Reg. 12
Salomon gat Roboam.
Roboam gat Abia.
Abia gat Assa.
Assa gat Josaphat
Josaphat gat Joram.
Joram gat Osia.
Osia gat Jotham.
Jotham gat Achas
Achas gat Ezechia.
Ezechia gat Manases
Manases gat Amon.
Amon gat Josia.

C
Josia gat Jechonia og Brædr hns/ vm Babiloneskan Herleidingar tijma. 4. Reg. 24.
Og epter Babiloneska Herleiding/ gat Jechonia Sealthiel. 2 Para 36.
Sealtiel gat Zorobabel. 1. Esra. 2.
Zorobabel gat Abiud.
Abiud gat Eliachim.
Eliachim gat Asor.
Asor gat Zadoch.
Zadoch gat Achim.
Achim gat Eliud
Eliud gat Eleazar.
Eleazar gat Mathan.
Mathan gat Jacob.
Jacob gat Joseph/ man Mariu/ af huerre ed fæddr er Jesus sa er kallast Christr.
Aller ættlider fra Abraham allt at Dauid/ eru fiortan Lider. Og fra Dauid allt til Ba-

bilonesk rar

bíloneskrar Herleidingar eru fiortan Lider. Og fra Babiloneskre Herleiding allt til Christum eru fiortan Lider.

Eñ Christi Hingadburdr var so. Nær ed Maria hn̄s Moder var føstnud Joseph/ ⁊ adr en þau skylldu saman koma/ fanst hun oliett af Heiløgum Anda. Eñ Joseph madr heñar var riettuïs/ ⁊ vilide þui ei ofrægia hana/ eñ þeinkte sier þo leyneliga at forlata hana. Eñ s hn̄ hugade þetta/ Sia. þa vitradist honum Eingill DROTTINS i Draume/ ⁊ sagde/ Joseph sonur David/ þu skallt eigi ottast at taka Mariam þina Festarkonu til þin/ þuiat huad mz henne fædt er/ ꝥ er af Heiløgum Anda/ Og hun mun Son fæda/ ⁊ hn̄s Nafn skalltu Jesus kalla/ Þuiat hn̄ mun frelsa sitt Folk af þra Syndum. Eñ allt þetta skiede/ so ad vppfylltist huad sagt er af DROTTNE fyrer Spamannen/ so seigiande/ Siaet ad Mey mun þungut verda ⁊ Son fæda/ ⁊ hn̄s Nafn sk̄ kallast Emanuel/ huad er so þydist/ Gud mz oss. **D**

Esai. 7.

Eñ þa Joseph vaknade af Suefne/ giørde hn̄ so sm̄ Eingill DROTTINS hafde hm̄ bodit/ og tok sina festarkonu til sin/ og kiende heñar eigi a þar til hun fædde Son sin̄ Frumgietin/ og kallade hn̄s nafn Jesus.

II

Huær Jesus var fæddr i Bethlehem a Gydingalande/ a døgū Herodis Kongs/ Sia/ þa komu Vitringar af Austuralfu til Jerusalem/ og søgdu/ Huar er sa nyfædde Kongr Gydinga? þuiad vier høfum sied hn̄s Stiørnu i Austur veige/ og erum komner at tilbidia hn̄. **A**

Austur vegs Vitringar

Eñ er Herodes Kongur heyrde ꝥ/ skelfdist hn̄/ ⁊ øll Jerusalem mz hm̄/ Og liet samansafna øllum Kiẽkemaña Høfdingium ⁊ Skriftlærdum Lydsins/ og forheyrde af þeim huar Christr skyllde fædast/ Enn þeir søgdu honum/ Til Bethlehem i Judea. Þui ad so er skrifad fyrer Spamañen: Og þu Bethlehem a Juda lande/ ert onguan neien̄ hin a minsta a medal Høfdingiã Juda/ Þuiad af þier mun koma Hertuge/ sa er stiorna skal yfer Folk mitt Jsrael. Þa kallade Herodes Vitringana til sin heimugliga/ og Hugarlætliga ad spurde þa a huerium tyma/ at Stiarnan hefde birtst þeim/ ⁊ vysade þm til Bethlehem og sagde/ Fare þier og spyriet jn̄eliga at Sueinenum/ ⁊ nær þier fin̄id hn̄/ þa kun̄giørit mier ꝥ aptur/ so eg kome eirnen at tilbidia hn̄. **B**

Mich. 5.

a (Onguañ neieñ) Bethlehem war lytil ad sia/ aþ þui kallar Michias hana litla Eñ Euangelist en leggr þar vid (Onguaneigen) aþ þui at hū var nu vpphaþen/ þa Christr war ꝼæddur þar

Sem þeir høfdu nu Kogenum heyrt/ foru þeir af stad/ Og sia/ at Stiarnan sm̄ þeir sied høfdu i Austuralfu/ gieck fram̄ fyrer þm/ allt þar til hun kom/ ⁊ stod þar vppyfer/ huar Sueirnen var. Enn er þr sau Stiørnuna/ glodduſt þeir/ af næsta myklum Fagnade/ ⁊ geingu i Hwsit jn̄/ og fundu þar Sueinen med Mariu Modur sin̄e/ fiellu fram̄/ og tilbædu hn̄/ og at opnudum sinum Fiarsiodum offrudu þr honum giafer/ Gull/ Reykilse/ og Mirru. Og feingu þa auỹsan i Suefne/ at þeir giæfe sig ei aptur til Herodem/ og foru so annan veg aptur i sitt Land.

Eñ þa þr voru i burt farner/ Sia/ ad Eingill DROTTINS vitradist Joseph i Draume og sagde/ Statt vpp/ og tak Sueinen og Modr hn̄s til þin/ og fly i Egiptaland/ ⁊ ver þar allt þangat til eg seigi þier/ Þuiad ꝥ er epterkomanda at Herodes mun leita Sueinsins ad fyrerfara honum. Og hn̄ stod vpp tok Sueinen̄ og Modr hn̄s til sin/ vm Natt/ og for i Egiptaland/ ⁊ var þar allt fram̄ yfer andlat Herodis/ So ꝥ vppfylltist huad sagt er af DROTTNE fyrer Spamañen/ ed seiger/ Af Egiptalande kallade eg Son minn. **C**

Egiptalandz Flotte

Osee 11. Nu. 24.

Þa Herodis sa nu at hn̄ var gabbadr af Vitringunum/ vard hn̄ afar reidr/ og sende vt/ ⁊ liet drepa øll Sueinborn til Bethlehem/ og i øllum heñar Endemørkum/ tuævetur ⁊ þadan af miñe/ epter þeim tyma sm̄ hn̄ hafde vtspurt af Vitringunum. Þa vpp fylltist huad sagt er fyrer Jeremiam Spamañ/ sm̄ seig'/ A hædum hefr heyrst kall mikillar Kueinuñar/ Ops/ og Ylfranar/ Rachel æpte Sonu sina/ og villde eigi huggast lata/ þuiat þad var mz þm vte. **D**

Lyflat Smabarnaña aþ Herode

Jere. 31.

Eñ þa Herodis var latiñ/ Sia/ at Eingill DROTTINS birtist Joseph i Draume a Egiptalande/ og sagde/ Statt vpp og tak Sueÿnen og Modr hn̄s til þyn/ og far til Jsraels Jardar/ þuiat þeir eru i Heliu sm̄ leitudu ad Lyfe Sueinsins. Hn̄ stod vpp og tok Sueinen og Modr hn̄s til sin/ og kom til Jsraels Jardar. Enn þa hn̄ heyrde ꝥ Archilaus rykte i Judea/ i staden Fødur sins Herodis/ ottadist hn̄ þangat at fara/ Og i Draume fieck hn̄ vnder vysan af Gude/ og for i ælfur Galilealandz/ og bygde i þre Borg sm̄ hiet Nadzareth/ So ꝥ vppfylltist huad sagt er fyrer Spameñena/ at hn̄ skyllde Naduerskr kallast.

Apturkoma aþ Egiptalandi til Nadsareth

Esaie 11. Judi. 13.

Eñ a þm

III.

A ENn a þm̄ døgū kom Johañes Baptista/ ⁊ predikade i Eydemørku Judealā//dz/og sagde/Giørit Jdran þuiad Gudz Rÿke er nalægt. Nū er og eirnen sa af þeim at sagt er fyrer Esaiam Spamañ /sm̄ seiger/ Þar er ein hropande Rødd i Eydemørku/ Reidit til gøtu DROTTINS/ og giørit hanns stigu rietta.

Lúc. 3. Johañ. 1 Esa. 40. Marci 1.

Eñ Johannes hafde klædnad af Vlfballdzhaarū/ ⁊ Olarbellte vm sinar Lendar/Hn̄s Ma//kur voru Eingesprettur og Skogarhunang. Þa gieck og vt til hn̄s Lydꝛ Jerusalem Borg// og allt Gydingaland/og øll vmliggiande Hierød Jordanar/og skirdust af honum i Jordan/ jatande sinar Synder.

B Enn þa hn̄ sa marga Phariseos og Saduceos koma til siñar Skÿrnar/ sagde hn̄ til þra/ Þier Nødrukyn/Nú kiende ydꝛ at flyia fyrer tilkomāde Reide? af þui giørit verdugañ auøxt Jdranariñar/Og verit ei þess hugar/ꝥ þier seigit mz sialfum ydur/at Abraham høfū vær fyrer Fødꝛ/ Þuiat eg seige ydꝛ/ at megtugꝛ er Gud vpp at vekia Abraham sonu af stei//num þessum. C Af þui at nu er Oxen sett til Rotar Vidaña/ Þui mun huert ꝥ Trie s̄ eige giører godan Auøxt/vpphøgguast og i Elld kastast.

1 Johañis Straff par phariseos

Eg skÿre ydꝛ i Vatne til Jdranar/eñ sa epter mig kiemꝛ er mier sterkare/huers Skoklæde at eg er eigi verdugꝛ ad bera/hn̄ mun skÿra ydꝛ med Heiløgum Anda ⁊ Ellde/Huers Vind//skupla er i hn̄s Hende/og hann mun hreinsa sinn Lafa/og Hueitenu safna i sina Kornhlø//du/eñ Agnernar breña i osløckuanligum Ellde.

D J þañ tÿma kom Jesus af Galilea at Jordan til Johañis/at hn̄ skÿrdist af honū. Enn Johañis varnade honum þess/og sagde / Mier er þørf at eg skirist af þier og þu kiemur til mÿn/eñ Jesus suarade og sagde til hn̄s/Lat nu so vera/þuiat so hæfer oss allt Riettlæte vpp at fylla/Og þa liet hn̄ ꝥ epter honū. Eñ er Jesus var skÿrdꝛ/stie hn̄ jafnskiott vpp vr Vat//nenu. Og sia/at Himnarner lukust vpp yfer honum/og Johañes sa Gudz Anda ofanstÿga s̄ Dwfu ⁊ yfer hn̄ koma. Og sia/ad Rødden af Himne sagde/Þesse er Son miñ Elskuligꝛ/ a hueriñ mier vel þocknast.

2 Christus skirist. Marci 9. Luc. 3. Johañ. 1

IIII.

A ÞA var Jesus leiddꝛ af Anda a Eydemørk/vppa ꝥ hn̄ freistadꝛ yrdi af Diøf//linū. Og þa hn̄ hafde fastat fiørutÿgu Daga ⁊ fiørutÿgu Natta hūgrade hn̄. Og Freistaren gieck til hn̄s ⁊ sagde/Ef at þu ert Sonur Gudz/seig at Steinar þesser verde ad Braudum. Eñ hañ suarade og sagde/Skrifat er/ Maduren lifer eigi af einusaman Braude/helldꝛ af sierhueriu orde s̄ fram̄ geingꝛ af Gudz Muñe.

1 Christus freist ast af Diøflenū. Marc. 1. Luc. 4. Deut. 8.

Þa tok Diøfullen hn̄ mz sier i Borgena Helgu/og sette hañ vppa Bust Musteresins/og sagde til hn̄s. Ef þu ert Gudz Sonꝛ/ fleyg þier hier ofan/ ꝥt skrifat er/ Hn̄ mun bioda sinū Einglum vm þig/at a hondū bere þr þig/so ad þu steyter ei Fot þiñ vid Steine. Jesus sag//de til hn̄s/eñ aptur er skrifat/eigi skalltu freista DROTTINS Gudz þins. Og eñ aptꝛ B flutte Diøfullinn hn̄ mz sier vppa ofurhatt-Fiall/ og synde honum øll Rÿke Veralldar/og þra Dyrd/og sagde til hn̄s/Allt þetta mun eg giefa þier ef þu fellur fram̄ og til bidꝛ mig. Þa sagde Jesus til hn̄s/Far burt þu Andskote/þuiad skrifat er/DROTTIN Gud þinn skalltu tilbidia og honum einum þiona. Þa forliet Diøfulliñ hn̄/og sia / at Einglar komu til hn̄s og þionudu honum.

Psal. 90. Deut. 6. Deut. 6

Eñ er Jesus heyrde ꝥ Johañis var gripiñ/for hañ til Galilea landz og forliet Borgena Nadsareth/ kom og bygde i Borgiñe Caphernaum/hū ed liggꝛ vid Siafarsijdu i Endemør//kum Zabulon ⁊ Nephtalim/So ad þad vppfylltist/ huad sagt er fyrer Esaiam Spamañ sm̄ seiger/Landit Zabulon/ ⁊ Landit Nephtalim vid Siafargøtu hinumeigen Jordanar ⁊ Gali//C lea hin Heidna. Lydur sa er sat i Myrkrunum hann sa Lios mikit/og þeir sem sætu i Bygd og skugga Daudans þm̄ er nu Lios vpprunit. Þadan i fra tok Jesus at Predika og seigia/ Giørit Jdran/ þuiad Himnarÿke er nalægt.

2 Christus fer aptri Galilea i þa nedre

3 predikā Christi

Eñ er Jesus gieck mz Sionū i Galilea/leit hañ tuo Brædꝛ/ Simon sa er kallast Petrus og Andream Brodꝛ hn̄s/huerier ed voru ad varpa Nete i Sioen/þuiat þeir voru Fiskemeñ/

4 Kallan Postulañz

Og hn̄

Og hñ sagde til þra/ fylgit mier epter/ z mün eg giora ydr ad Fiskorũ maña. Eñ þr forlie-tu jafnsnart Netin og fylgdu honum epter.

Og er hñ gieck framleingra burt þadan/ sa hñ tuo adra Brædr Jacob son Zebedei og Jo-hannem Brodur hñs vera i Skipe mz Fodr sinum Zebedeo/ Net sin at bæta. Og hñ kalladi þa. Eñ þr forlietu strax skipit og Fodr siñ/ og fylgdu honum epter. D

5 Ryktid Christi uegna hñs Jarteikna

Jesus for og vm allt Galileam/ kieñande i þra Samkunduhusum/ og predikade Euange-lium Rykesins og læknade oll Sottarfelle/ og oll Krankdæme mz Folkenu/ z hñs Rykte barst vt vm allt Syriam. Og þeir færdu honum alla þa sm̃ kreinkter voru af marguïsligum sott arferlum z i ymisligum Pyslum Nondlader/ z þa er Dioful hofdu/ Tunglamein/ eda Ickt siuker voru/ z hñ læknade þa alla. Og margt Folk fylgde honum epter vr Galilea/ z vr þm tiu Borgum/ z af Jerusalem og Judea/ z af þeim Nierodũ er voru hinumeigen Jordanar.

V.

Predikan a Fiallenu i þrem epterfylgiande Cap.

1 Lu. vi. Sæler eru

ENN er Jesus sa Folkit/ gieck hñ vppa Fiallit/ og þa hñ sette sig nidr geingu hñs Læresueinar til hñs. Og hñ lauk siñ muñ vpp og tok ad kieña þeim og sagde. Sæler eru þr s andliga eru Volader/ þt þra er Nimnaryki. Sæler eru þeir sm̃ Narma/ þt þeir munu huggader verda. Sæler eru Noguær er/ þuiat þr munu Jardryke erfa/ Sæler eru þr sm̃ hungra og þysta epter Riettlætenu/ þuiat þr sklu sadder verda. Sæler eru Myskunsamer/ þuiat þr munu Myskun hliota. Sæler eru Nreinhiartader/ þuiat þr munu Gud sia. Sæler eru þeir sm̃ Friden giora þuiad þeir munu Gudz Syner kallader verda. Sæler eru þeir sm̃ fyrer Riettlætesins saker offsokter verda/ þuiad þra er Nimnaryke. Sæler eru þier/ nær ed Lydurenn Formæler ydr/ og Offsokn veiter/ og talar i giegn ydr alla vondsku fyrer minar saker/ þo liugande. Fagne þier og verit glader/ þuiad ydart verdkaup er nogligt a Nimnum/ þuiad so hafa þeir offsokt Spamennena þa ed fyrer ydur voru. A B

2 Af predikunar embættenu Marc. 9. Marc. 4. Luc. 11. 8. 9.

Þier erut Sallt Jardar/ Nu ef Salltid deyfist/ i huerju verdr þa salltad? Þa duger þat til einkis meir/ nema at þ verdr vtsnarad so ad þ sie fottrodit af moñum. Þier erut Lios Veralldar/ Su Borg s a Fiallenu er sett fær ei folgist/ Og eigi tendra þeir Liosit z setia þ vndr Mæleask/ helldr yfer Lioshallden/ so ad þ lyse ollum þeim sm̃ i Nusenu eru. Lyka sk ydvart Lios lysa fyrer Moñum/ so ad þeir siae ydar godverk/ og dyrke Fodur ydarn a Nimnum.

Þier skulut ei meina at eg sie komen Logmalit edr Spameñena vpp at leysa/ Eg em eigi komen at leysa/ helldr vpp at fylla/ þuiat eg seigi ydur fyrer sann/ þangat til Nimen og Jord forgeingr/ mun eigi hiñ minste Bokstafur edr Titill af Logmalenu forganga/ þar til at allt þat skiedur. C

Þui huer hñ vppleyser eitt af þessum minstu Bodordum/ z kieñer þ Lydnum suo/ sa mun kallast minstur i Nimnaryke/ enn huer þ giorer og kieñer/ hñ mũ mykill kallast i Nimnaryke.

3 Af tueggia handa Riettlæte

Þuiad eg seige ydr/ Nema so sie ad ydvart Riettlæte sie betra/ eñ hiña Skriftlærdu z Phariseis/ þa munu þier eigi jñganga i Nimnaryke.

4 Vtskyring hins fimta Bodordz

Þier hafet heyrt huad sagt er til hiña Gomlu/ Þu skallt ei mañ vega/ enn huer ed mann vegr/ hñ verdr Doms sekr/ Eñ eg seige ydr/ Nuer ed reidist Brodur sinum/ hañ verdr Doms sekur. Eñ huer sm̃ til Brodr sins seiger/ Racha/ hñ verdr Radz sekur/ Enn huer ed seiger/ Þu Afglape/ hñ verdr sekur Neluïtiselldz. D

5 um Brodurliga Sætt

Fyrer þui/ nær þu offrar þina gafu a Alltarit/ og þier kiemr þar til hugar þat Brodur þiñ hafe nockut a mote þier/ þa lattu þar þina gafu fyrer Alltarenu/ gack adr ad sætta þig vid Brodr þiñ/ og kom þa at offra þina Gafu.

Vertu snarliga samþyckr þinum Motstodumañe/ a medan þu ert eñ a veigi mz honum/ so ad eigi selie þig þiñ Motstodumadr Domaranum/ z Domaren selie þig þienaranũ/ z verder þu i Dyplyzu kastadr. Ad soñu seigi eg þier/ at þu munt eigi þadan vtfara þar til þu borgar hiñ sydasta pening. Þier hafet og heyrt þ sagt er til hiña gomlu/ Þu skallt ei Nordõ drygia/ Eñ eg seige ydr/ at huer hñ lytur Konu til ad girnast heñar/ sa hefr þegar drygt Nor mz heñe i sinu hiarta.

6 Vtlegging hins siette Bodordz

Eñ ef þitt hægra Auga hneyxlar þig/ þa kipp þui vt z kasta þui fra þier/ Þuiad skarra er þier at eitt þiña Lima farist/ helldr eñ allr þiñ Lykame kastist i Neluïtskann Elld. Og ef þin Nægre hond hneyxlar þig/ þa sniid hana af z kasta fra þier/ Þuiat skarra er þier at eitt E

Mar. 9.

þiña Li

þiña Lima fortyniſt/enn ad allr Lÿkame þiñ kaſtiſt i Heluitiſkann Elld.

So er og eñ ſagt/at huer hñ ſkilur ſig vid ſina Eigenkonu / ſa ſkule giefa henne ſkilnadar ſkra. Eñ eg ſeige ydr/ Huer hñ forlætur ſina eigenkonu/(ad vndantekiñi Horuñar ſøk)ſa giø rer þ at hun verde Hordoms kona/Og hũr ed faſtnar þa ſ̃ fra mañe er ſkileñ/ſa dryger Hor.

7 Vm ſkilnadar ſkrana

þier hafet eñ framar heyrt huad ſagt er til hiña gømlu/at eigi ſkuler þu rãgt ſueria/Og þu ſkallt Gude þin Sære luka. Eñ eg ſeige ydr at þier ſkulut ølldungis ecki ſueria/hũrke vid

8 Vm forbod Eida

F Himen þuiat hñ er Gudz Sæte/Eigi helldr vid Jørdena þuiat hun er ſkør hañs Fota/Eige vid Jeruſalem þuiat hun er Borg hins mÿkla Konungs. Þu ſkallt og eigi ſueria vid Høfut þitt/þuiat þu formatt eigi at giøra eitt hær huijtt edr ſuart. Eñ ydar Rada ſie Ja/Ja/Nei Nei/ Eñ huad fram ÿfer þ er/ þ er af hinu vonda.

þier hafet og heyrt huad ſagt er/Auga fyrer Auga/Tøñ fyrer Tøñ. Eñ eg ſeige ydr/ at þier ſkulut ei briotaſt i giegn jllu/helldr ef nockur ſlær þig a þina hægre Kiñ/ þa biod hõm hina adra/og þeim ſ̃m vid þig vill Løg þreyta/og þiñ Kyrtil af þier hafa/þa lat honum og þiñ Møttul lauſan/og huer þig neyder vm Milu eina/þa gack mz honum og tuær adrar. Gief og þeim er þig bidr/og vert ei afunden þeim er af þier vill Laan taka.

9 Vm forbod Hefndar. Leui. 14. Deut. 19. Luc. 6

G þier hafet heyrt at ſagt er/Elſka ſkalltu Naunga þiñ/og Ouin þiñ at hatre hafa. Eñ eg ſeige ydr/Elſke þier Ouine ydra/ Blezid þa er ydr bølua/giørit þeim gott ſ̃m ydr hata/ z bid- ied fyrer þeim er ydr laſta/og ofſokn veita/ſo at þier ſieut Syner Fødurs ydar þeſſ a Himnũ er/huer ſina Sol lætur vppganga ÿfer vonda og ÿfer goda/og rigna lætur ÿfer Rettlaata og ÿfer Ranglaata. Þui ef þier elſkit þa er ydr elſka/Huert verdkaup hafe þier fyrer þ? Giø- ra þ eigi lÿka Tollheimtumeñ? Og þo þier latit kiært ad eins vid Brædr ydra/ Huad giøre þier þeim meira? Giøra þetta og eigi lÿka hiner Heidnu? Fyrer þui verit algiørder/ ſo ſem ydar Himneſkr Fader er algiørdr.

10 Vm elſku Naungans

VI.

A Hætid at/ þ eigi giøre þier ydar Olmuſur fyrer møñum/ ſuo ad þier ſiaiſt af þeim/añars hafe þier eckert verdkaup hia ydrum Fødr ſ̃m a Himnum er Þui nær þu giefur Olmuſu/þa ſkalltu eigi Lwdr þeyta lata fyrer þier/ſo ſ̃ Hræſnarar giøra i Raadhuſum og a Strætum/ ſo ad þeir Heidriſt af møñ- um/Sañliga ſeige eg ydr/at þeir hafa ſin laun vttekid. Eñ nær þu giefr Olmuſu/þa lat þina vindſtre hønd eigi vita huad hin hægri giører/ſuo at þin Olmuſa ſie i leyne/og Fader þiñ ſa i leynum ſier/giallde þier opinberliga aptur.

1 Vm Aulmuſu giøfdum

Og nær þu bidr/ſkalltu eigi vera ſo ſ̃m Hræſnarar/ huerium kiært er ad ſtanda og bidiaſt fyrer i Samkunduhuſum og gatnahornum/ſo ad þeir ſiaiſt af møñum/ Sannliga ſeige eg ydr/ad þeir hafa ſin laun vttekit/ẽ Enær þu bidſt fyrer/þa gack jñ i þiñ Suefnſtofa/og ad lycktum þinum dyrum/bid þu Fødur þiñ ſ̃ i leynum er/og Fader þiñ ſa i leyne ſier mun þier þat opinberliga apturgiallda.

2 Vt ap Bænũne

Og nær þier bidiet/ſkulu þier eigi fiølmaluger vera/ſo ſ̃ Heidingiar giøra/Þuiat þr mei na at af ſiñe fiølmælge munu þeir heyrder verda. Fyrer þui ſkulu þier eigi þeim lÿkiaſt/Þui ad Fader ydar veit huers þier hafit þørf/ædr eñ þier bidiet hñ/af þui ſkulu þier ſo bidia.

B Fader vor þu ſ̃m ert a Himnum. Helgiſt Nafn þitt. Tilkome þitt Rÿke. Verde þiñ vilie ſo a Jordu ſ̃m a Himne. Gief oſſ i dag vort dagligt Braud. Og fyrerlat oſſ vorar ſkulld er/ſo ſ̃m vier fyrerlaatum vorum Skulldunautum. Og jñ leid oſſ ecki i Freiſtne. Helldr frelſa þu oſſ af jllu/Þuiat þitt er Rÿkit/Maattur z Dyrd vm allder allda Ameñ. Þuiat ef þier fyrerlætid møñum ſinar afgiørder/þa mun ydar Himneſkr Fader fyrergiefa ydur og ydar brot. Eñ ef þier fyrerlætid eigi møñum ſinar misgiørder/þa mun ydar Fader og eigi fyrer giefa ydr ydar Synder.

Luc. 11.

Nær þier faſtit/ þa ſkulu þier eigi vera kamleiter ſo ſem Hræſnarar/þuiat þr ſyrta ſina Aſionu/ſo ad ſyneſt fyrer møñum ad þr faſte. Sañliga ſeige eg ydr/ad þeir hafa vttekit ſin laun. Enn nær þu faſtar /þa Smyr Høfud þitt/ og þuo þitt Andlit ſo at eigi ſkijne fyrer

C møñum þad þu faſter/helldr fyrer Fødr þinum ſ̃m er i leyne/ Og Fader þiñ ſa er i leynũ ſier hñ mun þier þ opinſkarliga apturgiallda.

3 Vt ap Föſtuñe

Eigi ſkulu þier ydr Fiarſiodũ ſafna a Jørdu/ huar þeim ma Molr z ryd granda/z huar Þiofar meiga eptergrafa og ſtela/Helldr ſafnid ydur Fiarſiodum a Himne/ huar ed huerke

4 Vm Agirne

ma Mø

þ vg/yke og ep.?/ semd

ke ma Molur nie Ryd granda/ og huar Þiofar fa ei stolit nie eptergrafit/ Þuiad huar ed yd at Siodur er/ þar er ydart Hiarta.

Lios þins Lijkama er þitt Auga/ Ef Auga þitt er einfallt/ þa er allr Lijkame þiñ skiær/ Eñ ef Auga þitt er skalkr/ þa er allr Lijkame þiñ Myrkr/ Þui ef ꝥ Lios sm̃ ad er i þier/ er Myrkur/ hue mykil munu þa Myrkuren sialf.

Luuc. III
Luc. 12. 16.

Eingeñ kañ tueimur Herrum ad þiona/ Añad huert þa afrækir hñ þañ eina og elsk-ar hiñ añan/ Elligar hñ þydist þañ eina/ og forlijtur hiñ añan/ Þier giettd ei Gude þionat/ og hinum Mam̃on/ Fyrer þui seigi eg ydr/ Verit ei Hugsiuker fyrer ydru Lijfe huad þier sku lut eta z Drecka/ z ei fyrer ydrum Lijkama/ hueriu þier skulut klædast. Er eigi Lijfit meir eñ Fædan/ og Lijkamen meir eñ Klæden? Siaet Fugla Himens/ þeir ed huerke sa nie vppske-ra/ og eigi safna þeir i Kornhlødr/ og ydar Himneskur Fader hñ fæder þa/ Eru þi' eigi myk lu framar eñ þeir? Eda huer ydar gietur aukit mz siñe ahyggiu Alin eina ad leingd sinne.

D

Og huar fyrer eru þier hugsiuker fyrer Klædnadenum? Hyggit at Akursins Liliugrøsū huernen þau vaxa/ þau viña hu̇ke nie spiña/ Eg seige ydr/ þad Salomon i allre sinne Dyrd var eigi so skryddr so sm̃ eitt af þeim. Þuiad ef Gud/ skryder so Grasit ꝥ i dag er a Akre/ og a morgū verdr i Ofn kastat/ Skyllde hñ ei myklu framar vid ydr giøra? O þi' lijtiltruad'

8
Pianing/ ꝥ er dagligt erfidi/ og vill vier sklū lata oss nægia ꝥ vier erfidū dagliga/ og vera ecki framar hugsiuker

Fyrer þui skulu þier ecki hugsiuker vera og seigia: Huad munu vier eta/ eda huad munu vier drecka/ eda hu̇iu mūu vier klædast? Þuiat epter þssu øllu sæker Heiden þiod/ z ydar Him neskur Fader veit þier þurfet alls þessa vid. Fyrer þui leitid fyrst Gudz Rijkis/ og hñs Rett lætis/ og mun ydr allt þetta til leggiast. Og fyrer þui skulu þier eigi Vm ala añars Mor-guns/ af þui ad morgun dagr mun kuijda fyrer sialfum sier bera/ Huerium deigi næger sijn a Pianing

VII.

1
Eigi skulu meñ Dæma
Luc. 6.

Igi skulu þier dæma/ so ad þier verdet ei dæmder. Þuiat mz huerium Dome þier dæmit/ munu þier dæmder verda/ Og mz huerre mælingu þier Mælit/ mun ydr endurmælt verda. Eñ huad sier þu Ogn i Auga Brodur þins/ z at þeim Vagle s̄ er i sialfs þins auga gæter þu ecki. Eda Huernen dirfist þu ad seigia Brodr þinum? Broder/ Leyf ad eg drage vt Ognena af Auga þinu/ og sia: Ad Vagl er þo i sialfs þins auga. Þu Hræsnare/ Drag fyrst vt Vaglen af þinu Auga/ og gief þa giætur at/ ad þu faer vtdreigit Ognena af þins Brodur sauga.

A

2
Gudz ord skal ecki wanhelga

Eigi skulu þier giefa Hundum̄ huad Heilagt er/ og varpit eigi helldr Perlum ydar fyrer Suin/ so ad eigi trode þau þær mz fotum sier/ og ad snuist þau/ og ydr i sundr slijte.

3
Vt af Bæninne
Luc. 11.
Jac. 1
Deut. 4.

Bidiet og mun ydr giefast/ leitit z munu þier fiña/ knyid a z mun fyrer ydr vpplokit. Þui ad huer ed bidr/ hñ odlast/ Huer ed leitar hñ fiñur/ z fyrer þeim ed aknyr mun vpplokit. Eda huer er þañ mann af ydr sa/ ef Sonuren bidr hñ vm Braud/ at hñ biode honum stein/ elligar ef hñ bidur vm Fisk/ at hñ biode honum þa Hoggorm? Þui ef þier sm̃ þo erut vonder kuñid at giefa godar giafer Sonum ydar/ Myklu meir mun ydar Fader sa a Himnum er giefa þeim gott er hñ bidia. Þui allt huad þier viliet meñerner giøre ydr/ þad skulu þier og þeim giøra/ þuiat þetta er Løgmalit og Spameñerner.

B

4
Innehalld allra Bodorda

5
Af Krosse og Þolinmæde

Gangit jñ vm hid þrøngua hlid/ Þuiat ꝥ Hlid er vijdt og sa vegr er breidr s̄ leider til Fortøpuñar/ og þeir eru marger sm̃ a honum reika/ Og ꝥ Port er þraungt/ og sa vegr er mior s̄ til Lijfsins leider/ og þr eru faer er hñ rata.

C

6
Ad vordast Fals Spameñ
Marc. 8.
Luc. 12.
Luc. 6.

Vaktit ydr fyrer Falsspamøñum/ s̄ til ydar koma i klædū Saudaña/ eñ jnnan til eru þr glepsande Vargar. Af auøxtum þra meigi þier þa kieña/ Verda nockut Vijnber saman-lesen af Þyrnum/ elligar Fijkiur af Þystlum? So mun huert gott Trie giøra godan Auøxt enn huert vondt Trie vondann auøxt. Gott Trie gietur eigi fært vondan Auøxt/ og eige helldr gietur vondt Trie fært godan Auøxt/ Huert þad Trie sm̃ eigi færer godan Auøxt mun afhøggvit verda og i Elld kastast/ Fyrer þui meigi þier af þra Auøxtum þa kieña.

Þeir munu ei aller sm̃ til min seigia: Herra/ Herra/ jñganga i Gudz Rijke/ helldr þr sm̃ giøra vilia mins Himneska Fødurs. Marger mūu til min seigia a þm deigi. Herra/ Herra/ Hofum vier eigi spaad i þinu nafne/ Høfū vær og eigi i þinu nafne Diøfla vtrekit/ og i þinu nafne giørdu vær mørg kraptauerk/ Og eg mun þa jata þeim/ at alldrei þeckta eg ydr/ Farit fra mier aller jllgiørdameñ.

Psal. 6.

D

Fyrer þui

Fyrer þui/ huer hn̄ heyrer þesse mijn Ord & giører þau/ þan̄ mun eg lijkia þm vitrū Ma- D n̄e/ sem bygde vpp sitt Hws yfer Hellustein. Og er Hrijduidre giørde/ & Vatsfloded kom/ og Vindar bliesu & dundu at Hwsenu/ & Hwsed fiell eige ad helldr / Þuiad þad var grunduallad yfer Helluna. Og huer hn̄ heyrer þesse mijn Ord & giører þau eige/ hn̄ er lijkur þeim Fauijsū Man̄e/ s̄ vppbygde sitt Hws a Sande. Og er þeyse Døgg giørde/ & Vats flod kom/ & Vindar bliesu & dundu ad þui Hwse/ þa hrapade þ/ & þss hrapan vard mykel.

Og þ skiede/ þa Jesus hafde lycktad þssa sijna Rædu/ ad Folkenu ægde hn̄s Ken̄ing/ Þui ad hn̄s Predikan var volldug/ & eige lijka s̄ hin̄a skriftlærdu.

VIII.

A ENN er Jesus gieck ofan af Fiallenu/ fylgde hm̄ margt folk epter. Og sia/ ad Lijkþrær Madr kom/ tilbad hn̄ & sagde/ Herra/ ef þu villt gietur þu mig hreinsad. Og Jesus vtriette Høndena/ snart hn̄/ & sagde/ Eg vil/ vertu hrein̄/ Og jafnsnart vard han̄s Lijkþra hrein. Og Jesus sagde til hn̄s/ Sia til/ ad þu seig þ eige neinū/ Helldr far þu/ & syn þig Kien̄emøn̄unum/ & offra þijna Gæfu/ þa er Moses baud/ til vitnisburdar yfer þeim.

Ēn þa Jesus gieck jn̄ i Capernaū/ kom til hn̄s Hūdradzhøfdinge nockr/ bidiande hn̄/ & sagde/ Herra/ þion min̄ liggr Kueisusiukur heima/ & kuelst þūgliga. Jesus sagde til hn̄s/ Eg vil koma & lækna hn̄. Høfdingen̄ suarade & sagde/ Lauardr/ Eg em eige verdugr ad þu gāger vnder mitt þak/ helldr seig þu eitt Ord/ & mun min̄ þion heilbrigdr vda. Þui eg em Madr Yferualldenu vndergiefen̄/ hafande vnder mier hernadarsueina/ Og nær eg seige þessū / far/ þa fer hn̄/ Og ødrum/ Kom þu/ & hn̄ kiemr/ Og Þræle mijnū/ Giør þetta/ og hn̄ giører þad.

Ēn þa Jesus heyrde þ/ vndradest hn̄/ & sagde til þra er hm̄ epterfylgdu/ San̄liga seige eg B ydr/ ad slijka Tru hefe eg ei fūded i Israel. Ēn eg seige ydr/ þ marg̃ munu koma af Austre & af Vestre/ & sitia mz Abraham/ Isaac & Jacob i Himnarijke/ Ēn Rijkesin̄s syner munu verda vtrekn̄ i ydstu Myrkr/ þar s̄ vera mun Op & Tan̄agnijstrā. Og Jesus sagde til Høfdingiās/ Gack hiedā/ verde þier ept̃ þui s̄ þu truder. Og hn̄s Þion vard heill a þre sømu stundu.

Og þa Jesus kom i hws Peturs/ og leit/ ad Moder konu hn̄s lœ/ hallden i Køldu/ þa tok hn̄ vm Hønd hen̄ar/ Og Kaldan forliet hana. Og hun stod vpp & þionade hm̄.

Ēn er kuellda tok/ færdu þeir marga Diøfulooda til hn̄s/ Og hn̄ rak Andana vt mz Ordenu/ & læknade þa alla er kranker voru/ So ad vppfylldest huad sagt er fyrer Esaiam Span̄/ Hn̄ hefur vor Meinlæte vppa sig teked/ og vorar Sotter hefur hn̄ bored.

Ēn þa Jesus leit margt Folk krijng vm sig/ baud hn̄ sijnū Lærisueinū/ at þr fære yfer vm hinumeigen þss Sioar. Og ein̄ skriftlærdr gieck ad/ & sagde til hn̄s/ Meistare/ eg vil fylgia þier C huert þu fer. Jesus sagde til hn̄s/ Refar hafa holur/ & Fuglar Loptsin̄s hreidur/ Ēn Man̄sin̄s son hefur eige huar hn̄ sitt Høfud adhneige.

Ēn an̄ar af hn̄s Læresueinū sagde til hn̄s/ Lauardr/ lofa mier fyrst ad fara & greptra Fødur minn. Jesus sagde til hn̄s/ Fylg þu mier ept̃/ & lœt þa daudu greftra sijna hina daudu.

Og er hn̄ stie a Skip/ fylgdu hn̄s Læresueinar hm̄ epter. Og sia/ ad mijkell Okyrleike giørdest i Sionū/ so ad Skiped huldest Bylgium/ en̄ hn̄ suaf. Og hn̄s Læresuein̄ geingu at hm̄/ & vøktu hn̄ vpp/ & søgdu/ Herra/ hialpa þu oss/ vær forgøngū/ þa sagde hn̄/ Huad hrædest þier lijtel truader? Hn̄ reis þa vpp/ & hastade a Sioen̄/ Þa vard Logn mijked. Enn Men̄erner vndrudust/ & søgdu/ Huilijkur er þesse/ þuiad Vindr & Sior eru hm̄ hlydner.

Og er Jesus kom yfer vm Sioenn i bygder Gergeseni man̄a/ hlupu tueir Diøfuloder i mote honum/ komande vr Leidum framlīden̄a/ þeir ed miøg voru olmer / suo ad eingen̄ mætte vm D þan̄ Veg fara. Og sia/ ad þeir kølludu & søgdu/ Huad høfum vær mz þig þu Jesus Gudz sonur? Komstu hingad ad kuelia oss ædur enn tijme er til? Ēn þar var langt i burt fra þm Hiørd margra Suijna i giætslu. Diøflarner bædu hn̄ og søgdu/ Ef þu rekur oss vt hiedan/ þa leyf oss ad fara i Suijnahiørdena. Og hn̄ sagde til þeirra/ Fare þier. Enn þeir foru vt/ & hlupu i Suijnen/ Og sia/ ad øll Suinahiørden fleygde sier mz os mikelle i Sioen̄/ & þau dreckust i Vatnenu. Enn Hirdarner flydu og komu i Borgena/ kunngiørdu allt þetta/ og huad þeim Diøfulodum hafde veist. Og sia/ ad allur Borgarmwgur gieck vt i mot Jesu. Og er þeir sau hn̄/ bædu þeir hn̄ burt fara af þeirra Landamerkium.

IX.

Og

Luc. 6. Rom. 2. Jacob. 1.

1 Hier fylgia Jarteikner Christi/ hueriar at styrkia Christ i Lærdom/ Lijkþrær hreinsast

2 Sa Kueisusiuke læknast Luc. vij.

3 Mægkona Petri læknast ap Køldu sem seiger

4 Diøfuloder frelsast

Luc. 9.

5 Okyrrleikur Sioarinns

6 Tueir Diøfuloder leysast

† Capernaū
Mar. 2.
Luc. 5
1
Um þañ Icktsiuka

OG er Jesus stie a Skip/for hñ yfer vm aptur/og kom i sijna † Borg. Og sia/ad þeir færdu til hñs Icktsiukañ Mañ/sa er i Sæng læ. Eñ sem Jesus leit þeirra Tru/sagde hñ til hins Ickt siuka/Vertu hughraustꝛ sonꝛ/ þinar Synder eru þier fyrergiefnar. Og sia/ad nockrer af skriftlærdum sogdu mz sialfum sier/Þesse Gudlastar. Og sem Jesus sa þeirra hugsaner/sagde hñ/ Huar fyrer hugse þier suo vont i ydrum Hiortum? Huort er auduelldara ad seigia? /Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar/eda at seigia/Statt vpp og gack? Enn suo ad þier vited/ þad Mansiñs son hefur Magt a Jordu Synder ad fyrergiefa/þa sagde hñ til hins Icktsiuka/Statt vpp tak Sæng þijna/og gack i þitt Hws. Og hañ stod vpp/og for i sitt Hws. Eñ þa Folked sa þetta/vndradest þad/ꝛ prijsade Gud/sa ed þuilijka Magt hafde Monnum giefed. A

2
Kallan Matthei
Mar. 2.
Luc. 5.
Osee 6.

Og er Jesus gieck þadan/sa hñ Mann sitia i Tollbwdiñe/Mattheum ad nafne/ og sagde til hñs/Fylg þu mier epter. Og hñ stod vpp/ og fylgde honum epter. Og þad skiede er hñ sat til Bords i Hwsenu/Sia/ ad marger Tollheimtumenn og Bersyndarar komu/og settu sig til Bordz med Jesu og hñs Lærisueinum. Og er Pharisei sau þad/ sogdu þeir til hñs Lærisueina/Þui etur ydar Meistare med Tollheimturum og Glæpamonnum? Eñ þa Jesus heyrde þad/Sagde hañ til þeirra/ Heilbrigder hafa eige Læknarañs þorf/helldꝛ þeir sem Kranker eru. Enn fare þier og nemed huad þad er(a Myskun hefe eg þocknan/ ꝛ eige a Offre) þuiad eige kom eg ad kalla Riettlæta/helldur Synduga til Idranar. B

3
Lærisueinar Johannis

Þa geingu Johañis Lærisueinar til hñs/og sogdu/Huar fyrer fostum vier og Pharisei so tijdum/enn þijner Lærisueinar fasta eige? Jesus sagde til þeirra/Eige meiga Brwdguma bornen þuingan lijda/suo leinge sem Brwdgumenn er mz þeim/Eñ þeir Dagar munu koma ed Brwdgumenn mun fra þeim takast/og þa munu þeir fasta. Eingenn setur Bot af nyiu Klæde a gamallt Fat/Þuiad Boten glidnar fra Fatenu aptur / og verda suo sliten verre. Og eige læta Menn nytt Vijn i forna Ledurbelge/annars spreingiast Belgerner/og Vijned spillest/og Belgerner fordiarfast. Helldur læta þeir nytt Vijn i nyia Belge / og verdꝛ so huortueggia foruarad.

4
Huerier Orded þa hondlad
Mar. 5.
Luc. 8.
5
Blodfall Kuennunnar stodvast

Og sem hñ var þta ad tala vid þa/Sia/ad Hofdinge nockur gieck ad/ꝛ kraup fyrer honum nidur/og sagde/Herra/dotter mijn er ny sælud/ Eñ kom og legg þijna Hond yfer hana/ꝛ mun hun lifna. Jesus stod vpp/ꝛ fylgde honum epter/og so hñs Lærisueinar. Og/ sia ad Kona/ huer ed i tolf ær hafde Blodfall haft/gieck a bak til vid hñ/og snerte falld hñs klæda. Þuiad hun sagde med sialfre sier/Ef eg mætta ad eins snerta hañs Klædnad/ munda eg heil verda. Eñ Jesus snerist vid/leit a hana/ꝛ sagde. Vert glod mijn Dotter/þijn Trua giorde þig heila. Og Konan vard heil a þeirre somu stundu. C

6
Foringians Dotter af Dauda wpp waken

Og er Jesus kom i Foringians Hws/og sa Spilmeñena/og ys Folksiñs/sagde hñ til þra/ Fared fra/ þuiat Stulkā er eige daud/helldꝛ sefur hun. Og þr dærudu hñ. Eñ er folket var vdrifet/geck hñ þar jñ/ ꝛ tok vm Hond heñar. Og Stulkan stod vpp. Og þetta Rykte barst vt vm allt þad sama Land

7
Tueir blinder fa Syn

Og er Jesus geck burt þadā/fylgdu hm epter tueir Meñ blinder/þeir ed kolludu ꝛ sogdu/ O þu sonur Dauidz myskuna ockꝛ. Eñ er hñ kom jñ i Hwsed/geingu hiner blindu til hñs. Jesus sagde til þra/ True þid at eg kuñe ad giora yckꝛ þta? Þeir sogdu til hñs/At vijsu Lauardꝛ. Þa snarti hñ þra Augu/ꝛ sagde/ Verde yckꝛ epter Tru yckar/ Og þeirra Augu lukust vpp. Og Jesus hotade þeim og sagde/ Siaed til/ad þad vite eige nockur. Enn er þeir geingu burt þadan/bæru þeir hñs Rykte vt vm allt þad Land. D

Mar. 3.
Luc. 11.
8
Dumbe og Diofulloda læknast

Eñ þa þsser voru vtgeingner/Sia/þa hofdu þr til hñs þañ Mañ ſ Dūbe var ꝛ Diofulodꝛ. Og ad vtreknū Dioflenū talade hinn Mællause/ꝛ folked vndradest þ/ꝛ sagde/ Alldrei hefꝛ slijkt sied vered i Israel. Eñ Pharisei toku at seigia/ Hñ rekur Diofful vt fyrʳ Diofla hofdingiann.

Og Jesus gieck vm krijng i ollum Borgum og Kauptunum/kiennande i þeirra Samkunduhwsum/ ꝛ predikade Euangelium Rijkesiñs/ꝛ læknade allar Sotter ꝛ oll Krankdæme med Folkenu. Og er hñ leit Folked/sa hñ aumur a þui/ Þuiad þeir voru Vanmegna ordner/ og tuistrader/sem þeir Sauder er onguañ Hirder hafa. Hñ sagde þa til siña Lærisueina/Ad sonnu er Kornskieran mykel/eñ Verkmeñerner faer/Fyrer þui bidied Herrañ Kornskieruñar ad hñ sende Verkmeñ i sijna Kornskieru.

Og

X.

A

OG hñ kallade tolf sina Læresueina til sin/og gaf þeim Magt yfer ohreina Anda at þeir ræke þa vt/ og ad lækna allskyns Sotter og øll Meinlæte.

Eñ þeirra tolf Postula nøfn eru þesse/ Fyrstꝛ er Simon sa er kalladist Petur/og Andreas broder hñs/Jacob son Zebedei/og Johañes hñs broder/ Philippus/og Bartholomeus/Thomas/⁊ Mattheus Tollheimtare/⁊ Jacob Alphei son/Lebbeus er ad vidurnefne hiet Taddeus/Simon Cananeus og Judas Iscarioth/sa ed foried hñ.

Tolf postula nøfn
Mar. 6.
Luc. 9.

Þessa tolf vtsende Jesus/biodande þeim/og sagde: Farit ei a gøtu Heidiñar þiodar/⁊ gãgit eigi jñ i Borger Samueskra maña/ Helldꝛ gangit til þra fortapadra Sauda af Huse Israels/Eñ farit vt/ predikid/⁊ seigit ꝥ Himnarijke er nalægt. Læknit Siuka/hreinsit Lijkþra/vppuekit Dauda/vtreked Diøfla. Fyrer eckert hafe þier ꝥ feingit/giefit ꝥ ⁊ vtfyrer eckert/Þier skulut eigi eignast Gull eda Silfꝛ/nie Peninga hafa i Lindum ydar/ne Tøsku til vegar/eingen skoklæde/ei tuo Kyrtla/ onguã Staf. Þuiad verdꝛ er verkmaduren siñar fædu.

2
Vtsending Lærisueinaña med sierligar bodaner

B

Eñ i hueria Borg edꝛ Kauptũ þier jñgangit/ þa spyried at huer i heñe verdugꝛ sie/⁊ þar hia þeim sama blijfet/þar til þier farit burtu þadã.

Eñ nær þier jñgangit i hwsit/þa heilsit þui/Og ef ꝥ sama hus er þess verdugt/ mũ ydar Fridur koma yfer ꝥ/Eñ ef ꝥ er eigi verdugt/ þa mũ ydar Fridꝛ til ydar aptur huerfa

Luc. 10

Og huer hñ medtekꝛ ydꝛ eigi/og eigi heyrer yduare rædu/gangit vt af þui huse eda Borg/ ⁊ hristit duptit af ydrum Footum. Sañliga seigi eg ydꝛ: Ad bæriligra mun verda Landenu Sodome og Gomorre a Doms deigi/helldꝛ eñ þre sømu Borg.

Siact. Eg sende ydꝛ so sm̃ Saude a millum Varga/Fyrer þui verit forsialer so s̃ Hoggormar/og einfallder sm̃ Dwfꝛ. Eñ varit ydur fyrer þeim møñum/þuiat þeir munu ofurselia ydꝛ fyrer sin Radhus/og i sinũ Samkunduhusũ munu þeir ydꝛ strykia/Og þier munut leidder verda fyrer Konga og Landz høfdingia/ fyrer mins nafns saker/ til vitnisburdar yfer þa og yfer Heiden Lyd.

3
Fyrersøgn vt af Krossenum og ofsokninne
Luc. 10.

Eñ nær ed þeir framselia ydꝛ/verit ei hugsiuker/ huernen edꝛ huad þier skulut tala/ Þui ad ꝥ mun ydꝛ a þre stundu giefit verda/huad þier eigit ad tala/Þuiat þier erut eigi þr sm̃ tala/helldꝛ Ande yduars Fødurs/sa er talar fyrer ydꝛ.

4
Huggun vnder Krossenum

C

Eñ eirn Broder mũ selia añañ i dauda/⁊ Fader Soniñ/⁊ Hidiarner mũu vpprijsa i mote Forelldrunum og þeim Fiørræde veita/og þier verdit ad hatre hafder af øllum møñum fyrer mins nafns saker. Eñ huer hñ er stadfastꝛ allt til Enda/sa mun holpen verda.

Eñ nær ed þr ofsækia ydꝛ i eirne Borg/þa flyit i adra. Sañliga seigi eg ydꝛ/ad þier munut eigi fullkomnat gieta Borgernar i Israel/þar til ad Mansins Sonꝛ hñ kiemꝛ. Eigi er Lærisueirnen yfer Meistaranum/og ecki Þionen yfer sinum Herra. Nægist Lærisueinenum ad hñ sie so sm̃ hñs Meistare/ og Þionenum sm̃ hñs Herra. Ef þeir hafa Husfødurin Beelzebub kallat. Hue myklu meir munu þeir þa hñs Heima meñ kalla? Af þui ottist þa ecke.

Eckert er so hulit/ ad eigi verde augliost/ og eigi so leynt at eigi vitist. Huad eg seigi ydꝛ i Myrke ꝥ talit i Liose/Og huad þier heyrit ihliodi/ꝥ Predikit a Ræfrum.

Hrædist eigi þa sm̃ Likaman aflijfa/og Salena gieta eige lijflatit/Helldur hrædist þann framar sm̃ Salu og Lijfe gietur fortynt til Heluijtis. Kaupast eigi tueir Titlingar fyrer Pening? Þo fellur eigi eirn af þeim a Jørd/ an yduars Fødurs villd/ suo eru og eirnen øll ydar høfut hær talen. Fyrer þui ottist eigi/þier erut mørgum Titlingũ betre.

D

Fyrer þui/huer hñ mꝫkieñer mig fyrer møñum/þañ mun eg mꝫkieña fyrer minum Fødꝛ sm̃ a Himnum er. Eñ huer hñ afneitar mi' fyrer møñum/þm̃ mun eg af neita fyrer minum Fødur sm̃ a Himnum er.

Marc. 6
Luc. 9

Þier skulut eigi meina/at eg sie komen Frid ad senda a Jørdena/Eigi kom eg Frid at senda/helldꝛ Suerd. Þuiat eg em komen til ad ysa mañinn i mote Fødꝛ sinum / og Dotturena i gegn Modꝛ siñe/⁊ soarkonũa i gegn Modꝛ Mañs sins/⁊ mañsins ouiner eru hñs eigen hiu.

Luc. 12

Huer hñ elskar Fødꝛ ⁊ Modꝛ meir eñ mig/sa er min eigi verdugꝛ. Og huer hñ elskar son edꝛ Dottꝛ yfer mig/sa er min eigi verdugꝛ/ Og hũ hñ tekur eigi siñ Kross a sig og fylger mier epter/sa er min eigi verdugꝛ/Huer ed fiñur sitt Lijf/sa mun tyna þui/ og huer sinu Lijfe tyner miña vegna/hñ mun ꝥ fiña.

Luc. 14.

Huer hñ medtekur ydꝛ sa medtekur mig/og huer mig mꝫtekꝛ/hann medtekur þañ sm̃ mig sende

Marc. 9

sende

sende. Huer hn̄ meðtekur Spamann i Spamans nafne/ sa fær Spamans laun/ Huer hn̄ medtekr Riettlatan i Riettlatz nafne/ sa fær Riettlatz laun/ Og huer hañ giefur einum af þessum Vesalingum kalldan Vatzdryck at drecka i Lærisueins nafne/ Sañliga seigi eg ydr/ ad þ mun eigi olaunat vera.

5 Fyrerheit þeira sm̄ Ordsins þie nörum giöra gott

XI.

A

O G þ skiede er Jesus hafde lycktad þessar Bodaner til sinna tolf Lærisueina/ gieck hn̄ þadan at kieña og Predika i þra Borgum.

Og þa Johañes heyrde i Myrkuastofuñe verken Christi/ sende hn̄ tuo af sinū Lærisueinū ⁊ liet seigia honum/ Ertu sa sm̄ koma mun/ Eda eigum vier añars at bijda? Jesus suarade og sagde til þra: Fare þier og kuñgiörid Johañe aptur huad þier siait og heyrit/ Blinder sia/ Halter ganga/ Lijkþraer hreinsast/ Dauder heyra/ Dauder vpprijsa/ ⁊ Fatækum verdr Euangelium bodat/ Og sæll er sa sm̄ eigi hneykslar sig a mier.

1 Johañis sender til Christum

2 Huer ed Christus sie

Eñ ad þeim burt geingnum/ hof Jesus at seigia til Folksins af Johañe/ Huad foru þier a Eydemorku at sia? Villdu þier sia Reyr af Vinde skeken? Eda huad foru þier vt at sia? Villdu þier sia mañ Miuk klæddan? Siaet: Þeir ed miukan klædnad hafa eru i Kongaña hwsum/ Eda huad foru þier vt at sia/? Villdu þier Spamañ sia? Eg seigi ydr fyrer sann þañ meire er enn nockur Spamañ/ Þuiad þesse er af hueriū skrifad er/ Sia: Eg sende miñ Eingil fyrer þinu auglite/ sa er þiñ veg skal tilreida fyrer þier.

B

3 Huer Johañis sie

Sannliga seige eg ydr/ a medal þra sm̄ af Konum eru fædder/ er eigi añar vpp komen sa meire sie eñ Johañes Baptista. Eñ hn̄ s minstr er i Himnarijke er honum meire. Eñ i fra døgum Johañis Baptista allt til þess nu er komit/ þoler Himnarijke ofurefle/ og þr sm̄ ofurefli giöra hremā þ til sin. Þuiat aller Spameñ og Løgmalit spædu til Johañis/ Og ef þier viliet þ meðtaka þa er hn̄ Elias/ sa er koma skal. Huer Eyru hefr ad heyra hn̄ heyre.

Luc. 16. Mat. 17. Marci 9. Mal. 4.

Eñ vid huad skal eg þessare Kynslod jafna? Lijk er hun þm Børnum sm̄ sætu a Torge/ huer ed kolludu til siña Lijka og søgdu: Vær høfum ydr i Pijpur blasit / og þier villdut eige danza/ Vær þuldum ydr vorar rauner ⁊ þier grietud eigi. Johañis er komen/ at ei ⁊ drack eigi/ ⁊ þeir seigia hn̄ hafe Dioful. Mañsins Son er komen/ at og drack/ ⁊ þr seigia/ Siait: Ofatzmañen og Vijnsuelgiaran vineñ Tollheimtumaña og Syndugra/ Og Speken hlytur so ad riettlætast lata af sinum Bornū.

C

4 Ordsins þyrerlitning Luc. 7.

Þa tok hn̄ at formæla Borgunum i huerium giörd voru flest hn̄s Kraptauerk/ og høfdu þo eigi betrad sig/ Ve þier Chorazin/ Ve þier Bethsaida/ Þuiad ef i Tyro og Sidon hefde giörst þau kraptauerk sm̄ i ydr hafa giörst/ hefde þeir fordum i Seck og Ösku Jdran giört. Eñ þo seige eg ydr ad Tyro og Sidon mun bæreligra vera a Doms deige helldr eñ ydr. Og þu Caphernaum sm̄ allt til Himins ert vpphafen/ mūt nidur þryckiast allt til Heluijtis/ Þui at ef i Sodoma hefde þau kraptaverk giörst s i þier hafa giörd veret/ kañ va/ at þær hefde stadit allt til þessa dags/ Eñ þo seige eg ydr þ ad bæreligra mun vera Lande Sodoma a Domadeigi/ eñ þier.

D

5 Hefnd þra sem Gudz Ordit fyrerlijta

A þeim sama tijma andsuarade Jesus ⁊ sagde: Eg prijsa þig Fader Herra ⁊ Himens og Jardar/ ad þu dulder þetta fyrer Spekingum ⁊ Foruitringum/ og opinberader þ Smælingium. Ad sønnu Fader/ þuiat so var þ þeckt fyrer þier. Aller hluter eru mier ofurgiefner af minum Fødr/ og eingen kieñer Soneñ nema Faderen/ ⁊ eingeñ kieñer Fødureñ nema Sonureñ/ og huerium ed Sonuren vill þ opinbera.

6 Packargiörd Christi þyrer opinberan Euangelij

Komit til min aller þier sm̄ erfidit/ og þunga erut hladner/ eg mun endurnæra ydur/ Takit a ydr mitt Ok/ og lærit af mier/ þuiad eg em hoguær og af hiarta Lijtelætur/ ⁊ munu þier huijld siña Salum ydrum/ þuiat mitt Ok er sætt og miñ þunge er liettr.

7 Eitt huggunar samt þyrerheit

XII.

A

A þeim tijma gieck Jesus vm Kornsæde a Þuottdeigi/ og hañs Læresueinar voru Hungrader/ toku ad tina Axin af/ og ad eta. Eñ er Pharisei sau þ/ søgdu þeir til hn̄s/ Sia: Þiner Lærisueinar giöra huat þeim leyfist eigi a þuottdøgū at giöra. Eñ hn̄ sagde til þra/ Hafe þi' ei lesit huad Dauid giörde/ nær hn̄/ og þa er mz honum voru hungrade? Huernen ed hn̄ gieck jnn i Gudz hus/ og at þau fornunarbraud/ huer honum leyfdist eigi at eta/ nie helldr þm sm̄ med honum

1 Vm Þuottdags helgauena Marc. 2. Luc. 6.

honum voru/nema einum saman Kiēnemoñum. Eda hafe þier eigi lesit/ꝥ Kiēnemeñerner a Þuottdøgunum i Musterenu briota Þuottdagen/og eru þo an sakar? Enn eg seige ydr at sa er hier sm̄ Musterenu er meire. Eñ ef þier vissut huad ꝥ være(a Myskun hefe eg þocknan/z eigi a Offre)hefde þier alldrei saklausa fordæmt/Þui Mañsins son er Herra/einnen Þuottdagsins.

1 Reg. 21

Osee 6.

Og er hn̄ gieck burt þadan/kom hn̄ i þra samkundu hws/og sia: Ad madr var þar/sa er hafde visnada hønd. Og þeir spurdu hn̄ at z søgdu/Er eigi leyfeligt ad lækna a Þuottdøgum? so at þeir giætu aklagat hn̄/Eñ hn̄ sagde til þra/Huer madr er sa af ydr sm̄ hefer eirn Saud/z ef hn̄ fellur a Þuottdøgum i gryfiu/gryp̄r hn̄ eigi hn̄ og vppdregr? Hue myklu meir er maduren Saudnum betre? Fyrer þui leyfist a Þuottdøgum gott at giøra. Þa sagde hn̄ til mañsins/Riett vt hønd þina/Og hn̄ riette hana vt/og hun vard heil/sm̄ hin øñur.

2 Visen Hønd verdur heil

Eñ Pharisei geingu vt/og toku ad hafa rädagiørder i mote honum/ huernen þeir mættu

B honum hellst fyrerfara/Eñ er Jesus fornam ꝥ veik hn̄ þadan/honum fylgde z margt Folk epter/z þa alla læknade hn̄/ z bañade þeim at þeir giorde hn̄ opinskaran/ So ꝥ vppfylldist huad sagt er fyrer Esaiam Spamañ er so seiger. Siaet: Þion miñ huern eg vtualda/z miñ elskuligan/a huerium Sala min hefr þocknan/Yfer hn̄ mun eg anda miñ setia/z sa sk̄ Heidnum Domen kuñgiøra. Eigi mū hn̄ kȳfa nie kalla/z eigi mun nockur heyra hn̄s kall a strætum. Marin̄ Reyr mū hn̄ eigi i sundurmylia/og riukande Hør eigi vtsløckua/þar til hañ vt drȳfur Dom til Sigranar/og Heidner munu a hn̄s nafn vona.

Esaie 42.

Þa vard til hn̄s hafdr Diøfuloda madr/sa er blindur var z Mallaus/Og þañ Læknade hn̄/so ad hiñ Dumbe og blinde talade z sa/Allt Folkit ottadist og sagde/er þesse ei Sonr Dauidz? Eñ er Pharisei heyrdu ꝥ søgdu þeir/Eigi rekr þesse Diøfla vt/ nema fyrer Belzebub Diøfla høfdingia.

3 Af Diøfulodū Blindum og Daufum mañe

Eñ Jesus fornam þra hugsaner z sagde til þra: Huert Rȳke i sialfu sier sundurþykt mū eydast/z huer Borg edr hus sm̄ misþyck er i sialfre sier fær eigi stadit. Og ef Andskoten rekr Andskotan vt/þa er hn̄ sundurþyckr i mote sialfum sier/ Hůnen fær hn̄s rȳke þa stadit? Og ef eg vtrek Diøfla fyrer Belzebub/Fyrer huern verda þeir þa af ydrum Sonum vtrekner? Af þui verda þr ydrer Domendr. Eñ ef eg vtrek Diøfla mz Gudz Anda/þa er Gudzrȳke til ydar komit.

4 Christur nidur þaggar Gudlast an Phariseorū

C Eda huernen fær nockur iñgeingit i Øfluges hws/z hn̄s Bordbunat i burt gripit/ nema hn̄ binde adr hiñ Øfluga/og ræne þa hn̄s hus? Huer hn̄ er eige mz mier sa er i mote mier/ Og huer eigi mz mier safnar/sa sundurdreifer. Fyrer þui seige eg ydr/Aull Synd z Lastan er ẏda fyrᵉ giefnarmøñū/eñ Løstun i mot Andanū fyregiefst eigi/Og huer hn̄ talar nockurt ord i mot Mañsins Syne/honum mun fyrergiefast/eñ huer ed talar nockurt ord i mote Heiløgum Anda/honum mun huorke fyrergiefast i þessum Heimi nie ødrum.

5 Synd i mote Heilögū Anda opyrergiefālig

Añathuert setiet gott Trie/og mun Auøxturen godr/elligar setied vondt Trie z mun Auøxturen vondr. Af Auextenum þeckist Tried. Þier Nødru kyn/Huernen meigi þier gott mæla/ a mzan þier erut sialfer vonder? Þuiat Muñurē mæler af Nægd hiartās. Godr madr framflytur gott af godum siod sins hiarta/eñ vondr madr af vondum Siod sins hiarta framflytur vondt. Eñ eg seigi ydr/ af hueriu þui fafeingu orde ꝥ sm̄ meñerner tala munu þeir reikningskap giøra a Dōzdeigi/Þuiat af þinū ordū mūtu riettlætast/z af þinū ordū mūtu fordæmast.

Luc. 6

Þa svørdu honum nockrer vt af Skriftlærdum z Phariseis z søgdu/Meistare vier villdū Teikn af þier sia/Hn̄ suarade z sagde til þra/Þetta vonda z Hórunarslekte leitar Teikns/ z þui mū ei Teikn giefast nema teikn Jona Spamās. Þuiat so s̄ Jonas var i Kuide Hualsins þria daga z þriar Nætur/so mun Mañsins Son vera i Fylsne Jardar þria Daga og þriar

D Nætr. Meñ Niniue Borgar munu vpprȳsa a efsta Dome mz þessare Kynslod/z munu hana fordæma/þuiat þr giørdu Jdran epter predikan Jonas/ Og sia: Hier er meire eñ Jonas. Drottningen af Sudre mun vpprȳsa a efsta Dome/mz þessare Kynslod/ z mun hana fordæma/ Þuiat hun kom af Endimørkum Jardar at heyra Speke Salomonis/Og Sia: Hier er meire eñ Salomō.

6 Christus straffar þoruitni Phariseorum sm̄ giernast Teikn

Eñ nær Óhreiñ Ande fer vt af mañenum/ reikar hn̄ vm þurlende/leitande huīldar z fiñr eigi/Þa seiger hn̄/Aptr mū eg snua i mitt hws/þadan eg for vt/Og nær hn̄ kiemr/fiñr hañ ꝥ tomt/ Soplimum hreinsat z fægat/Þa fer hn̄ z tekr sio adra Anda mz sier/ þr ed verre eru eñ sialfur hn̄/ z nær þeir eru iñkōner byggia þr þar/ Og verdr þa þess mans hid sīdara verra hinu fyrra/So mun z skie þessa vonda Kynslod.

7 Spadomr vt af þorherdslu Gydinga

6 Sem hn̄ var eñ þetta at tala til Folksins/ Sia: At Moder hans ꝛ Brædꝛ stodu þar fyrer vtan/ og soktu at tala vid hn̄/ eñ nockꝛ sagde til hn̄s. Sia: At Moder þin ꝛ Brædꝛ þiner stan da vte ꝛ vilia þig fiña/ Hn̄ suarade ꝛ sagde til þess sm̄ til hn̄s talade/ Huer er min Moder/ og huerier eru miner Brædꝛ? Og hn̄ riette vt sina Hønd yfer sina Læresueina og sagde/ Siaet: mina Modꝛ/ ꝛ mina Brædꝛ. Þuiat huer hn̄ giører vilia mins Fødurs þess a Himnum er/ sa same er miñ Broder Systꝛ og Moder.

Huggun/ at truader sie Brædꝛ Systꝛ og Modꝛ er Christi

XIII.

Marc. 4. Luc. 8.

A Þeim sama Deigi/ geck Jesus vt af Hwsenu ꝛ sat vid Sioen/ ꝛ margt Folk safnadist at honū/ so hn̄ stie a Skip/ ꝛ sette sig/ ꝛ allt Folkit stod i Fiøruñe/ ꝛ hn̄ talade margt til þra i Epterlijkigum ꝛ sagde. Sa er sæde gieck vt at sa sinu Sæde/ og þa hn̄ sæde fiell sumt vid veigen/ ꝛ Fuglar komu ꝛ ætu þad. Eñ sumt fiell i grytta Jord huar þ hafde eigi mykla Jørd/ og rañ fliotliga vpp þuiat þ hafde eigi Jardardypt/ eñ sm̄ Solen rañ vpp skrældist þ/ og af þui at þ hafde eigi rot neina þa Visnade þ/ Eñ sūt fiell a millum Þyrna/ ꝛ Þyrnarner spruttu vpp ꝛ kiæfdu þ/ Eñ sumt fiell i goda Jørd/ ꝛ færde Auøxt/ sumt hundrad falldan sumt sextugfalldan/ sumt þritugfalldan. Huer Eyru hefꝛ ad heyra sa heyre.

1 Epterlijking vt af Kornsædaranum

Og Lærisueinarner geingu til hn̄s ꝛ søgdu/ Fyrer hui talar þu til þra i Epterlijkingum? Hn̄ suarade ꝛ sagde/ Ydꝛ er vnt ad vita leynda Doma Himnarijkis/ eñ þm er þ eigi veitt/ Þui huer hn̄ hefꝛ honum mun giefast so hn̄ gnog hafe/ Eñ sa er eigi hefur/ af hm̄ mun ꝛ takast þ hn̄ hefur. Fyrer þui þa tala eg til þra i Epterlijkingū/ þt mꝫ siaanda augū/ sia þr eigi/ ꝛ mꝫ heyranda Eyrum heyra þeir eigi/ þuiat þr skilia þ eigi/ Og a þeim vppfyllist Spadomur Esaia/ er hn̄ seiger: Mꝫ Eyrunū mūu þr heyra/ ꝛ þo munu þier þ ei skilia/ ꝛ mꝫ siaande augum munu þier sia ꝛ eigi skyniat gieta/ Þuiat þessa Folks Hiarta er forhardnat/ ꝛ þra Eyru eru þungheyrd/ ꝛ Augu þra samanluckt/ so at þr eigi mꝫ Augum siae/ ꝛ Eyrum heyre/ nie mꝫ Hiartanu skilie/ til at leidrietta sig/ so at eg Lækne þa.

Mar. 25.

2 Huar fyrer Christur talar i Epterlijkingum

Eñ sæl eru ydr augu/ þ þau sia/ ꝛ ydr Eyru/ þ þau heyra. Sañliga seigi eg ydꝛ at mar ger Spameñ ꝛ Riettlæter fystust at sia/ huad þier siait/ ꝛ hafa þ eigi sied/ og at heyra huad þier heyrit/ ꝛ hafa þ eigi heyrt. Af þui heyrit þessa Epterlijking Sædarans. Þa er nockꝛ heyrer ordit Rijkesins/ og vnderstendꝛ eigi/ kemꝛ hin̄ vonde/ ꝛ hrifsar burt huad sæd er i hanns hiarta/ Þetta er þ huad vid veigen er sæd. Eñ sa s i grytta Jord er sædꝛ er sa huer ordit heyrer/ og fliotliga af Fagnade mꝫtekꝛ þ/ eñ hn̄ hefꝛ eigi rot i sier/ helldꝛ er hn̄ frahuerfur/ nær ed hrellingar og ofsokner hefiast fyrer ordsins saker/ skamfyllist hn̄ jafnskiott. Eñ hn̄ s a millū Þyrna er sædꝛ/ er hn̄ sm̄ heyrer ordit/ og ahyggia þessarar Veralldar ꝛ flatskapꝛ Friedrættar kefur ordit/ ꝛ verdꝛ so an Auaxtar. Eñ sa i goda Jørd er sædꝛ/ er hn̄ sm̄ heyrer ordit ꝛ vnderstendꝛ þ/ og færer Auøxt/ sumer hundradfalldan/ sumer sextugfalldan/ sumer þritugfalldan.

Luc. 10.

3 Vtþyding Lijkingar af Sædaranum

Adra Epterlijking lagde hn̄ þm fyrer og sagde/ Himnarijke er lijkt þeim mañe/ sa er sæde godu Sæde i Akꝛ siñ/ Eñ þa meñ suafu/ kom hn̄s Ouinꝛ/ ꝛ sædi Illgresi mꝫ i bland Hueitit/ ꝛ for i burt. Eñ er grasit spratt vpp ꝛ bar Auøxt/ þa auglystist ꝛ Illgresit. Eñ Þienarar ner geingu til Hwsfødursins ꝛ søgdu/ Lauardꝛ/ Sæder þu eigi godu Sæde i Akꝛ þiñ/ huadā kiemꝛ honum þa Illgresit? ꝛ hn̄ sagde til þra/ Þat hefꝛ Fiandmadꝛ giørt. Þionarner søgdu þa/ Villtu at vær førum og vtlesum þ? hn̄ sagde/ nei/ so at þier vpprætit eigi Hueitid vnder eins/ nær þier vtlesit Illgresit/ Lætid huortueggia vaxa allt til Kornskurdar/ og a Kornskeru tijma/ skal eg seigia til Kornskurdarmaña/ Lesit fyrst Illgresit samā/ ꝛ bindit þ i sma byndene til Brenslu/ Eñ Hueitenu samansafnit i mina Kornhlodu.

4 Epterlijking vt af Illgresenu

Mar. 4.

Adra Epterlijking lagde hn̄ eñ fram fyrer þa ꝛ sagde/ Himnarijke er lijkt einu Mustards korne/ þ madꝛ tok ꝛ sæde i Akꝛ siñ/ huad ed minst er allra sæda/ eñ nær þ sprettur vpp/ er þ stæst allra Kaalgrasa/ ꝛ verdꝛ þ Trie/ so at Fuglar Loptsins koa ꝛ byggia vnder þss Kuistū.

5 Epterlijking af Mustardzkorne

Eñ adra Epterliking talade hn̄ til þra. Lijkt er Himnarijke Swrdeigi/ þ Kona tok ꝛ falde i þremꝛ mælum miøls/ þar til/ at þ syrdist allt til sama.

6 Epterlijking af Swrdeige

Þetta allt talade Jesus i Epterlijkingum til Folksins/ og fyrer vtan epterlijkingar talade hn̄ ecke til þra/ so ad vppfylldist huad sagt er fyrer Spamañen þañ er seiger: Muñ miñ mū eg vppluka i Epterlijkingum/ ꝛ leyndañ Dom mun eg vtmæla af vpphafe Veralldar.

Psal. 77

Þa liet Jesus Folkit fra sier/ og kom jñ i hwsit/ ꝛ hn̄s Lærisueinar geingu til hn̄s og søgdu/ Keñ þu oss Lijkingina Illgresis a Akrenū/ Jesus suarade ꝛ sagde til þra/ Hn̄ s sæer godu

Sædi er

Sæde er Mañsins son/ eñ Akuren er Heimureñ/ goda sædit eru þeir Rijkesins Syñer/ eñ Illgresit eru Illskuñar syner/ eñ Ouiuren sa er þui sade er Dioefullē/ eñ Kornskeru tijmen er endig þssarar Veralldar/ Kornskurdarmeñern eru Einglarner. Þui lijka s̄ nu ódꝛ Illgresit vtlesit F ꝛ i Ellde brendt/ so mū ꝛ skie i enda þessarar Veralldar. Þuiad Mañsins Son mun vtsenda sina Eingla/ ꝛ þeir munu samanlesa af hn̄s Rijke oell Hneyksle ꝛ þeim er Ranginde giora/ og þeir munu kasta þeim i Elldsins ofn/ þar mun vera grætꝛ og Tañagnistran/ Eñ þa munu Riettlater lióma sm̄ Sol i Rijke Foedurs þra. Huer Eyru hefer at heyra/ hn̄ heyre.

Vtlegging epter lykingarñ ar aþ Illgresinu

Og eñ/ þa er Himnarijke likt folgnum Fiarsiod a Akre/ huern ed madꝛ fañ og falde hn̄/ og af þeim Fagnade er hn̄ hafde yfer honum/ gieck hn̄ burt og sellde allt huad hn̄ hafde/ ꝛ keypte þañ sama Akur

9 Epterlyking aþ Fiesiodnum

Og eñ aptꝛ er Himnarijke likt þm Kaupmañe/ er godrar Perlu leitade/ Og þa hn̄ fañ eina forkostuliga Perlu/ for hn̄ til ꝛ sellde allt huad hn̄ hafde ꝛ keypte þa soemu.

10 Aþ Perluñe

Og eñ aptur er Himnarijke lijkt Nete þui sm̄ i Sio er kastat/ ꝛ mꝫ huertu af oellu Fiskakyne dregit verdꝛ/ eñ nær þ er fullt/ draga þeir þ at Lande/ sitia sidan og samanlesa hina godu i Keroelld/ eñ vondum snara þeir vt. So mun ꝛ skie i enda Veralldar/ at Einglar munu vtfara ꝛ hina vondu midt fra Riettlætum skilia/ ꝛ þeim munu þeir kasta i Elldsins ofn/ huar vera mun op og Tañagnistran.

11 Aþ Netenu
21 Vtþyding Epterlykingarñar

G Og Jesus sagde til þra/ Hafi þier allt þtta vnderstadit? Þeir soegdu/ Eirnen Herra. Þa sagde hn̄/ fyrer þui/ huer sa Skriptlærdꝛ sm̄ til Himnarijkis mentadꝛ er/ hn̄ lijkist þeim Hws foedꝛ sm̄ fram ber af sinum Fiarsiod nytt ꝛ gamallt.

Og þ skiede þa Jesus hafde endat þessar Epterlijkingar/ at hn̄ gieck þadan ꝛ kom til siñar Fosturjardar/ ꝛ kiende þeim i þra Samkundu husū/ so at þeim hnyckte vid ꝛ soegdu/ Huadan kiemꝛ þessum slijk Speke ꝛ Kraptar? Er þesse eigi Timbursmidsins son? Heiter hanns Moder ecki Maria/ ꝛ brædꝛ hn̄s Jacob ꝛ Joses/ Simon ꝛ Judas? ꝛ eru hn̄s Systꝛ eij hier hia oss? Huadan kiemꝛ þessum allt þetta? Og so skañifylldust þeir vid hn̄. Eñ Jesus suarade ꝛ sagde til þra/ Spamadꝛ er ei an vegsemda nema a siñe Fosturioerd ꝛ i sinu hwsi. Og eigi giorde hn̄ þar moerg Krapta verk fijrer saker vantruar þra.

13 Christus i sinu Fosturlāde þyrelitinn
Math 6.

XIIII.

A Þeim tijma heyrde Herodes Fiordungs hoefdige Ryktit af Jesu/ Og hn̄ sagde til siña Hirdsueina/ Þesse er Johañis Baptista/ huer af dauda er vppaptur risen/ ꝛ þui gioerast þesse Kraptauerk af honum. Þuiat Herodes hafde fanga latid Johañem/ bundit hn̄ ꝛ j Vardhoelld sett fyrer saker Herodiadis Hwsfreyiu Philippi brodꝛ hn̄s. Þuiat Johañis hafde til hañs sagt/ Eige hæfer þier hana at hafa. Og þui villde hn̄ hafa lijflatid hn̄/ eñ þorde þo eigi fyrer Folkenu/ þuiat þ hiellt hn̄ fyrer Spamañ

Luc. 3.
Marc. 6.
1 Historiā aþ Johañe Baptista huern Herodes aþlijþade

Eñ at ártijdardeigi Herodis/ danzade Dotter Herodiadis mitt frame fyrer honum/ og þad hagade Herodes ofuruel/ Af þui lofadi hn̄ hñe mꝫ Eide/ at giefa hñe hús hū æskti af hm̄. Og epter þui hun var mdꝛ tileggiut af Modꝛ siñe/ sagde hun/ Gief mier a Diske Hoefud Johañis Baptista. Og Konūguren vard hryggꝛ/ Eñ þo fyrer Eidsins saker ꝛ þra er mꝫ honū til B Bordz sætu baud hn̄ at þ giæfest heñe. Sende vt ꝛ liet afhoefda Johañem i Myrkuastofu. Og var Hoefut hn̄s borit a Diske ꝛ giefit Stulkuñe/ ꝛ hun færde Modꝛ siñe. Þa komu Lærisueinar hn̄s/ ꝛ toku hn̄s Lijkama ꝛ grofu/ komu sidan ꝛ kuñgioerdu þad Jesu.

Eñ er Jesus heyrde þ/ for hn̄ þadan a Skipe alleina til Eydemerkꝛ. Og þa Folkit heyrde þad/ fylgde þ honum a fæte vr Stoedunum. Og Jesus gieck fram vndan/ ꝛ leit þañ mykla mwg/ ꝛ sa aumꝛ a þeim/ ꝛ læknade þa af þeim sm̄ Kranker voru.

Luc. 9

Eñ at Kuellde geingu hn̄s Læresueinar til hn̄s ꝛ soegdu/ Þesse Stadꝛ er i eyde/ tijmē tekꝛ at lijda/ Lat Folkit fra þier/ at þ gangi i Kaupstunen ꝛ kaupe sier þar fædu. Eñ Jesus sagde til þra/ Þeir hafa þess eigi þoerf at þeir gangi burt/ giefe þier þeim at eta. Þeir soegdu/ Vær hoefum ecki hier nema fim̄ Braud ꝛ tuo Fiska. Hn̄ sagde/ Færit mier þau hingat. Og hn̄ baud Folkenu at setiast nidꝛ a grasit/ ꝛ tok þau fim̄ Braud og tuo Fiska/ leit til Himins/ E þackade ꝛ braut þau/ og gaf sinum Lærisueinum Brauden/ eñ Lærisueinarn̄ gafu þau Folkenu/ Og þr snæddu aller ꝛ vrdu sadder/ ꝛ toku vpp þær leifar er afgeingu/ tolf Karfer fullar. Eñ þr ed etid hoefdu voru tals fim̄ þusūd maña/ vndanteknum Konum ꝛ Boernum.

2 Fim̄ Þusund maña fódd med þim̄ Braudum og tueimur Fiskum

Og

Og iafnsnart kom Jesus sinum Lærisueinum til at þeir geinge a Skip/ z færu fyrer hm̄ yfer vm Sioen/ þar til hn̄ lieti Folkit fra sier. Og er hn̄ hafde Folkit fra sier lꝏtit/ gieck hn̄ eirnsaman vppa Fiallit at bidiast fyrer. Og vm kuelldit var hn̄ þar alleina/ eñ Skipit var þa midt a Sianum/ z hraktist i Bylgiũum/ þuiat Vinduren var þuert i mote.

3
Jesus geingur a Siónum

Eñ vm fiordu eykt Nætur/ kom Jesus til þra gãgãde a Sianum. Eñ er Lærisueinarner sꝏu hn̄ a Sionum ganga hrædduſt þeir/ z søgdu at þ være Skrimsl/ z kølludu vpp af hrædslu. Eñ Jesus talade strax til þra z sagde/ Verit støduger/ Eg em hn̄ ottist eigi. D

Eñ Petur suarade hm̄ z sagde/ Ef þu ert þ Herra þa biod mier at koma til þin a Vatnenu. Og hn̄ sagde/ Kom. Og Petur stie af Skipenu/ z gieck a Vatnenu at hn̄ kiæme til Jesu.

4
Petur söckur i Sioen wegna sinnar truar veyke

Eñ er hn̄ leit megnã Vind/ ognade hm̄ z tok at søckua/ kallade z sagde/ Herra hialpa þu mier. Eñ Jesus riette jafnsnart Høndena z greip hn̄/ z sagde til hñs/ Þu lĳtiltrũadr Fyrer þui efadest þu? Og er þeir voru a Skipit komner/ kyrde Vinden. Eñ þeir sm̄ a Skipenu voru komu z fiellu fram̄ fyrer honum/ z søgdu/ Sañliga ertu Gudz Sonr

Og þeir foru yfer vm̄/ z komu til Genesareth jardar. Og er hn̄ þecktu þar Sueitarmeñ

5
Falldr Klædaña Christi

sendu þeir vt vm allt þ bygdarlag/ z færdu til hñs alla vanfæra meñ/ z bꝏdu hn̄ vm at þeir mættu at eins snerta føll hñs Fata. Og so marger sm̄ hn̄ snertu vrdu aller heilbrigdir.

XV.

HA geingu til hñs Skrift lærder z Pharisei af Jerusalem z søgdu/ Fyr' þui ofurtroda þiner Lærisueinar Olldungaña vppsetninga/ mz þui þeir þuo eigi sinar hendr er þeir Braud eta? Hn̄ suarade z sagde til þra/ Fyrer þui ofurtrode þier Gudz Bodord fyrer ydũarn vppsetning? A

1
Predikan i gegn mañasetningũ sm̄ meiner eru þrã yþer Gudz Bodord

Þui Gud sagde/ Heidra skalltu Fødr þiñ z Modr/ z huer hn̄ bøluar Fødr edr Modr/ sa skal Dauda deyia. Eñ þier seigit/ Hũ hn̄ seiger til Fødr edr til Modur/ a Þat er Gudi giefit/ huar mz eg skyllda þier hialpa hn̄/ giører riett/ Af þui skier þad at nær eingẽ Heidrar neir Fødr siñ nie Modr/ z hafit so onytt giørt Gudz Bodord/ fyrer ydar vppsetnings saker.

a
(Vel sic) Ef eg offra/ þar af hefr þu nieir a gagn

Þier Hræsnarar/ Vel hefer Esaias spꝏd af ydr/ er hn̄ seiger: Þesse Lydr nalægist mig mz sinum Muñe/ z heidrar mig mz vørum sinum/ enn þra Hiørtu eru langt fra mier/ ad onytu dyrka þeir mig/ a medañ þeir kieña þær kieñingar sm̄ ecki eru añad eñ Bodord maña.

2
Hn̄ vtleggr sagda Predikun mz Epterlykingum þad ei saurgist Hiörtun af yþer trodslu mañligra Bodorda/ helldr Gudz Bodorda

Og hn̄ kallade Folkit til sin/ z sagde til þra/ Heyrit þier z vnderstandit þ. Huad er jñgeingr i Muñin/ þ saurgar eigi mañiñ/ helldr huad er fram̄ af muñinũ geingr þ saurgar mañen. B

Þa geingu hñs Lærisueinar ad honum z søgdu/ Veistu/ ad þa ed þr Pharisei heyrdu þad ord skam̄fyllduſt þeir? Enn hn̄ suarade z sagde/ Oll Plantan hueria minn Himneskr Fader plantar eigi/ mun vpprætast. Lꝏtid þa fara/ þeir eru Blinder og blindra Leidtogarar/ Ef Blindr leider blindan/ þa falla þr bꝏder i Grøfena.

Þa suarade Petr z sagde til hñs/ Þyd oss þssa Epterlĳkig/ Jesus sagde til þra/ Eru þier eñ so skilningslauser/ Skyniet þier eigi/ at allt huad i Muñen jñgeingr/ þ hũfur i Magan/ z verdur fyrer edliliga rꝏs vtskufat/ eñ huat af Muñenum fram̄geingr/ þ kiemr vt af Hiartanu/ z þ saurg' Manneñ / Þuiat vt af Hiartanu koma vondar hugsaner/ Mañdrap/ Hordomr/ Frillulife/ Þiofnadur/ Liuguitnã/ Lastaner/ Þetta er þ huad mañen saurgar/ Eñ mz opuegnum høndum at eta saurgar ecki Mañen.

3
Vtleggning Epterlikingarinñar

Jesus gieck i burt þadan og for i Landzꝏlfr Tyri z Sidonis/ Og sia: at Kanuersk Kona gieck vt af þeim sømum Takmørkum/ kallade z sagde/ O Herra Sonr Dauidz myskuna þu mier/ min Dotter kuelst jlla af Dioflinum. Og hn̄ suarade heñe eigi orde. Hñs Lærisueinar geigu til hñs badu hn̄ z søgdu/ Lꝏt hãa fara/ af þui hn̄ kall' ept' oss. Eñ hn̄ suarade z sagdi Eg em eigi sendr/ nema til fortapadra Sauda af Huse Jsraels. Enn hun kom z fiell nidr fyre honum/ z sagde/ Hialpa þu mier Herra. Enn hn̄ suarade heñe z sagde/ Þat er eigi tierligt at taka Braudit/ þ Barnaña er/ z kasta þui fyrer Hundana. Enn hun sagde: Satt er þ Herra/ eñ þo eta Hũndar af molum þeim sm̄ detta af Bordum Drottna þra. Þa suaradi Jesus z sagde til heñar. Þu Kona/ mikel er þin trua/ vde þier so s þu villt. Og a þre somu stũdu vard heñar Dotter heilbrigd. C

4
Vm þa Canuersku Konuna
Mar. 7.

Og er Jesus gieck þadan/ kõ hn̄ ad Sionum i Galilea/ gieck vppa Fiallit/ z sette sig þar. Og margt Folk dreif til hñs/ hafande mz sier Hallta/ Blinda/ Mallausa/ Vanada/ z marga adra/ z snørudu þm fram fyrer fætr Jesu/ z hn̄ læknade þa/ so at Folkit vndradist/ er þ sa D

5
Flolde Siukra fær Heilsubot

Malla

Mallausa mæla/ z Vāada heila/ Hallta gāga/ Blinda Siaāde/ z vegsømudu Gud Israels.

Og Jesus kallade sina Lærisueina til sin/ z sagde/ Mig aumkar yfer Folkit/ þuiad þr hafa þria daga hia mier verit z hafa ecki til matar/ z fastande vil eg þa ecki fra mier fara laka/ so ad eigi verde þeir Hungzmorda a veigenum. Og Lærisueinarner søgdu til hñs/ Huadan toku vær so mørg Braud hier a Eydemørku/ at vier sedium mz jafnmargt Folk? Jesus sagde til þra/ Huersu mørg Braud hafe þier? þeir søgdu/ Siø/ z fa Fiskakorn. Og hañ baud Folkēu at ꝥ settist nidz a Jørdēa/ Og tok þau siø braudē z Fiskāa/ z er hñ hafde þacker giørt braut hñ þau/ z gaf Lærisueinunum/ Og hñs Lærisueinar gafu þau Folkenu. Og þeir ætu aller z vrdu sadder/ z toku vpp þad sm̄ yfer var Molaña siø Karfer fullar. Enn þr sm̄ etid hofdu voru fiorar Þusunder maña/ fyrer vtan Konz z Børn. Og er hñ hafde Folkit fra sier lætid/ stie hñ a Skip/ z kom i ende merkz Magdalalandz.

Marc. 8
6 Fiøgz Þusund maña fødd mz siø braudum og fáum Fiskum

XVI.

A N A geingu Pharisei z Saducei til hñs/ Freistande hñs/ z badu hann at syna sier Teikn af Himne/ Enn hñ suarade þm z sagde/ A Kuellden seigi þier/ ꝥ verdz fiynt vedz/ ꝥt Himinrode er/ Og a morna seigi þier/ J dag verdz hregguidre/ þuiat Himinen er raudur z dim̄ur. Þier Hræsnarar/ Himinsins asian kunne þier at dæma/ enn ad vita Teikn þessara tyma Kuñe þier eigi. Þesse vonda z Hordōs Kynslod æsker Teikns/ z henne skal eckert Teikn giefet verda / nema Teikn Jona Spamās. Og hñ forliet þa z gieck i burt.

1 Jesus strafpar Phariseos og Saduseos sm̄ badust epter Teikne
Marc. 8.

Og er hañs Læresueinar voru yfer vm farner/ høfdu þeir gleymt Braud mz sier at taka. Eñ Jesus sagde til þra/ Siaet til/ z vaktit ydz vid Surdeigi þra Phariseis z Saduceis. B Þa þeinktu þeir mz sier z søgdu/ ꝥ mun vera ꝥ vær høfum ei Braud mz oss tekit. Enn er Jesus fornam ꝥ/ sagde hñ til þra/ Þier lytil truader/ Huar fyrer huxe þier vm ꝥ þo þier hafet eige Brauden mz ydz haft? skilie þier eñ ecki? Miñist þier ecki a þau fim̄ braud a mzal fim̄ þusunda/ eda hüsu margar Karfer ad þier tokud þa vpp? z eigi eñ a þau siø braud/ a medal fiøgra Þusunda/ z huersu margar Karfer ed þier tokut þa vpp? Huar fyrer skilie þier eigi/ at eg sagda ydz ecki af braudenu/ þa eg sagda/ Vaktit ydz fyrer surdeigi þra Phariseis z Saduceis. Þa vnderstodū þeir at hñ hafde eigi sagt þeim/ ꝥ þr skylldu vara sig vid Surdeigi brauds sins/ helldz vid Lærdome þra Phariseis z Saduceis.

Luc. 12.
2 Phariseaña Surdeig

Þa kom Jesus i Landzælfur Borgarinnar Cesaree Philippi/ z spurde sina Lærisueina at z sagde/ Huad seigia menn til / huer Mañsins Son sie? Þeir søgdu/ Sumer seigia þu siert C Johannis Baptista/ Eñ adrer/ þu siert Elias/ sumer at þu siert Jeremias/ edz eirn af Spamøñum. Hañ sagde til þra: Huern seigi þier mig vera? Þa suarade Simon Petrus z sagde/ Þu ert Christz Sonz Gudz Lifāda. Eñ Jesus suaradi z sagde til hñs/ Sæll ertu Simon Jōas son/ Þuiat Holld z Blod birte þier ꝥ eigi/ helldz miñ Himneskz Fader. Eg seigi þier z/ Þu ert Petrus/ z yfer þeña Hellustein mun eg vppabyggia mina Christne/ z Hlidin Heluytanna skulu eigi magn hafa i giegn heñe. Og þier mun eg giefa Lyckla Himnarykis/ z allt huad þu bindz a Jørdu/ skal a Himnum bundit vera/ z allt huad þu leyser a Jørdu/ skal a Himnum leyst vera.

3 Spurning/ huer Christus sie
4 Andsuar Petrs
5 Huer ad sie sönn Christne
6 valld Christeligrar Kirkiu

Þa fyrerbaud hñ sinum Læresueinum/ at þeir segde ꝥ nockrum/ at hñ være Jesus sa Christus. Þadan i fra tok Jesus til at auglysa fyrer sinum Lærisueinum/ ꝥ honum byriade at gāga til Jerusalem/ z margt at lyda af Olldūgum/ Skriftlærdum/ z Kieñemanna Høfdingiū/ z Lyflaten vda/ z a þridia deigi vpp at rysa. Eñ Petur tok hñ vt af/ atalde hñ z sagde/ HerD ra þyrm sialfum þier/ at eigi hende þig þetta. Enn hñ sneriss vid og sagde til Peturs/ Far fra mier Andskote/ þu ert mier hneykslanligz/ Þuiat þu skilur eigi huad Gudz er/ helldur huad Mañanna er.

7 Christus seiger fyrer sin Dauda og Pijnu
8 Petrus strafpast

Jesus sagde þa til siña Lærisueina/ ef nockz vill mierepterfylgia/ þa afneite hñ sialfū sier/ og take siñ Kross a sig z fylge mier epter. Þuiat huer hñ vill sitt lyf foruara/ sa mun þui tyna/ Enn huer sinu Lyfe tyner fyrer minar saker/ sa mun ꝥ fiña. Þui huad stodar ꝥ mañenū þo hñ hrepte allan Heimen/ eñ giørde tion siñar Salu? Edz huad mun madureñ fa giefit þat hñ Salu sina mz endurleyse? Þuiat ꝥ mun skie/ at Mañsins Son mun koma i Dyrd sins Fødurs/ mz sinum Einglum/ z þa mun hñ giallda huerium sm̄ einum epter sinum verkum. Sañliga seige eg ydz/ at nockrer standa þr hier sm̄ Daudan munu eigi smacka/ þar til at þr sia Mannsins Son komanda i sinu Ryke.

9 Vt af Krossenū og offsoknne
10 Huggū þra sem Krossin bera

 Og sex do

XVII.

1 Forklaran Christi a Fiallenu

Og sex døgum þar epter/ tok Jesus mz sier Petrum og Jacobum/ og Johañ em broðr hũs/ ⁊ hafðe þa afsiðis vppa hatt Fiall/ ⁊ auglystist fyrer þeim. Og hũs Asian skein sẽ Sol/ eñ hũs Klæde vrdu so biort sẽ Lios/ Og sia: at honum birtust þeir Moyses ⁊ Elias/ ⁊ toludu vid hũ. Eñ Petur ansade og sagde til Jesu/ Herra/ hier er oss gott ad vera. Ef þu villt/ þa vilium vær giøra hier þriar Tialldbuder/ þier eina/ Moyse eina/ Elie eina. Og þa er hũ var þetta ad tala. Sia: ad biart Sky vmskygde þa/ ⁊ Sia: at Rødden vr Skyenu sagde/ Þesse er Sonr miñ elskuligr/ at hueriũ mier vel þocknast/ heyrit honum. Og er Lærisueinarner heyrdu þ/ fiellu þeir fram a sinar Asianer ⁊ vrdu miøg hrædder/ Eñ Jesus gieck til þra tok a þeim ⁊ sagde: Standit vpp ⁊ verit eigi hrædder. Eñ er þeir litu vpp/ sau þeir ønguan nema Jesum eirnsaman

A

2 Petri. 1. Marc. 9. Luc. 9. Supra 3.

B

2 Vt ap Elia sem omr sk ylldi

Og er þeir geingu ofan af Fiallenu/ baud Jesus þeim ⁊ sagde/ Þier skulut ønguum þssa Sion seigia þar til ad Mannsins son er vppaptur risen af Dauda. Og hañs Lærisueinar spurdu hũ at ⁊ søgdu/ Huar fyre seigia hiner Skriftlærdu þa/ þ Elias hliote aðr at koma? Jesus suarade ⁊ sagde til þra/ Elias a at sønnu aðr at koma/ ⁊ alla hlute ad lagfæra. Eñ eg seigi ydr þ/ Elias er nu komen/ ⁊ þr kiendu hũ eigi/ helldr giørdu þr vid hũ huad hellst þr villdu So mũ ⁊ Mañsins Son verda af þeim at lyda. Þa vnderstodu Lærisueinarner þ hũ hafdi sagt af Johañe Baptista

3 Tunglsiukr fær heilsu

Og er þr komu til Folksins/ gieck maðr til hũs ⁊ fiell a Knien fyrer honum ⁊ sagde/ Herra myskuna þu syne minum/ þuiat hũ er Tungl siukr/ ⁊ er hrɛfeliga þijndr/ Þui opt fellr hũ a Elld og þrattsinnis i Vatn. Eg hafda hann og til þinna Læresueina/ og þeir gatu hañ eigi Læknat. Enn Jesus suarade ⁊ sagde/ O þu vantruud ⁊ rangsnuen Kynslod/ huersu leinge skal eg hia ydr vera? Huersu leinge a eg ydr at lyda? Hafet hũ hingat til min. Og Jesus hastade a hũ/ ⁊ Diøfullen for vt af honum/ ⁊ Sueirnen vard Heilbrigdr a samre stũdu/

C

4 Postularner straffast vegna þra wantruar

Þa geingu Læresueinarner heimugliga til Jesu og søgdu/ Fyrr þui gatu vær eigi rekit hũ vt? Jesus suarade ⁊ sagde til þra/ Fyrer ydar Vantruar saker. Þui eg seigi ydur fyrer sañ/ Ef þier hefdut Tru so sẽ Mustars korn/ mætte þier seigia Fialle þessu/ Far þu hiedan ⁊ þa gat/ Og munde þ fara/ ⁊ eckert munde yd: omattugt vera. Eñ þetta kyn rekst eigi vt nema fyrer Bæn ⁊ Føstu.

5 Kraptr Truar innar

6 Fyrersøgn vt ap Dauda og Þinu Christi

D

Enn sem þeir sysludust vm i Galilea sagde Jesus til þra/ Epterkomande er/ þ Mañsins Sonr mun ofurselldr verda i manna hendr/ ⁊ lijflaten verda/ ⁊ a þridia deigi mũ hũ vpprijsa/ Og vid þ vrdu þeir nasta hryggver.

7 Vm Skatt peningen a (Statera) er eitt Lod Silfurs

Og er þeir komu til Chaphernaum/ geingu þeir at Petre sẽ Skattgialldit vppbæru/ ⁊ søgdu/ Ydar Meistare gielldr hũ eigi Skattpeningen? Hũ sagde/ Ja/ ⁊ er hũ gieck jñ i hwsit/ kom Jesus fyrr at honum ⁊ sagde/ Huad lijst þier Simon/ af huorum taka Jardliger Kõungar Toll edr Skattpeming/ af sinum Sonum edr af annarligum? Petur sagde/ af añarligum/ Jesus sagde til hũs/ Þa eru Synerner frij. Eñ so at vier sieum þm ei at hneykslan/ þa far til Siafar ⁊ kasta vt Aunglenum/ ⁊ þañ Fisk õ fyrstr kiemr vpp tak þu/ ⁊ er þu opnar hũs gin muntu finna eina a Stateram/ þa sømu tak ⁊ gief ~~honum~~ þeim fyrer mig ⁊ þig.

XVIII.

1 Huer mestr sie i Himnarijke

Þann sama tijma/ geingu Lærisueinarner til Jesũ og søgdu/ Huer er mestur i Himnarijke? Jesus kallade Barn til sin ⁊ sette þ mitt a millum þra ⁊ sagde/ Sannliga seigi eg ydr/ nema þier snuist ⁊ verdit so sẽ Smabørn/ munu þier eigi jnganga i Himnarijke. Huer sialfur sig læckar suo sẽ vngberne þetta/ sa er mestr i Himnarijke. Og huer sẽ medtekr eitt þuilijkt vngmenne i minu nafne/ sa medtekr mig. Enn huer hũ hneykslar eirn af þessum vesalingum õ a mig trua/ þarfara være honum ad Mylnusteirn heingdist vid hals honum/ ⁊ være i Siafardiup søcktur.

A

2 Vt ap hneykslun ille huerta mest eiga ad forðast

Vei sie Heimenũ fyrer hneykslaner. Þar hliota hneykslaner at koma/ enn þo vie sie þm manne fyrer huern ed hneykslunen kemr. Enn ef þin hønd edr þinn Fotur hneykslar þig/ sniid hũ af og snara honum fra þier/ Betra er þier jnn at ganga til lijfsins/ halltr ⁊ handar vane/ enn þ þu hafer tuær hendr edr tuo fætur/ ⁊ verder i eilijfan Elld kastadr. Og ef Auga þitt hneykslar þig/ þa slijt þ vt ⁊ snara þui fra þier/ Betra er þier einеygdum jnn ad ganga til Lijfsins

B

til lijffsins/eñ ꝥ þu hafer tuø Augu ꝛ verder i Heluijtskan Elld kastadr.

Siaed til ad þier forsmaet ecki eirn af þessum Vesalingum/ Þuiat eg seigi ydur/ at þeirra Einglar a Himnum sia jafnã mins Fødurs auglit a Himnũ. Þuiat Mañsins son er komen B at frelsa huad fortapat var.

Luc. 15.

3 Lærdomr wt af Idranar yfirbotinne

Huad virdist ydr? Ef einhuer hefde Hundrat Sauda/ ꝛ villist eirn af þeim/ Skilst hñ eigi vid þa niu ꝛ Niutijgi a Fiøllum vppe/ ꝛ fer at leita hñs sm̃ villtist? Og ef so skier/ at hñ finnur hñ/ Sannliga seigi eg ydr/ at hñ fagnar meir yfer honum/ enn yfer hinum niu ꝛ Niutijgu sm̃ eigi villtust. So er eigi vilie fyrer Fødr ydrum sm̃ a Himnum er at eirn af þessum Vesalingum farist.

4 Vm Ordsins þionustu og Kirkiuualldit og þess atferle

Enn ef Brodr þinn brytur vid þig/ far þu/ ꝛ straffa hñ a millum þin ꝛ hñs eins samans/ Ef hñ heyrer þig/ þa hefur þu þinn Broder vñit. Enn ef hñ heyrer þig eigi/ þa tak eñ eirn edr tuo til þin/ so at i munne tueggia edr þriggia stande øll ord. Nu ef hñ heyr[s] eige þeim/ þa C seig ꝥ Samkunduñe. Enn ef hñ heyrer ei Samkunduñe/ þa hallt hñ sm̃ annã Heidingia og Tollheimtumann. Sañliga seige eg ydr/ huad hellst þier bindit a Jordu/ skal ꝛ a Himnum bundit vera/ ꝛ huad hellst þier leysit a Jørdu/ skal leyst vera a Himne. Og enn seige eg ydr ꝥ/ Huad ef tueir af ydr samtakit a Jørdu vm huern hlut sm̃ ꝥ er/ ed þr vilia bidia/ skal þeim veitt vera af minum Fodur sm̃ a Himnum er/ Þuiat huar tueir edr þrijr samansafnader eru i minu nafne/ þar em eg mitt a millum þra.

5 Bañ og forbod

6 Vm Synda fyrergiefningena

7 Vm almeñeligã söfnud Kirkiuñar

Þa geick Petur til hñs ꝛ sagde/ Herra/ Husu opt skal eg minum Brodr/ þeim s̃ vid mig brytur/ fyrer giefa? Er ꝥ nog siø siñum? Jesus sagde til hñs/ Eg seige þier eigi siø sinnum helldr siøtijge sinnũ siø sinnũ. Fyrer þui er Himnarijke lijkt þm Konunge s̃ reikna villde vid Þiona sina. Og er hñ tok til at reikna/ kom eirn fyrer hñ/ sa er honũ var skylldugr tiu þusũd Punda. Eñ þa hñ hafde eigi til huad hñ skyllde giallda/ baud Herran/ at selia hñ ꝛ hanns Hwsfreyiu/ so ꝛ Børnen/ ꝛ allt huad hñ ætte/ ꝛ borga mz. Enn sa Þion fiell fram̃ tilbad hñ ꝛ sagde/ Herra/ haf Þolinmæde vid mig/ allt skal eg þier giallda/ enn Herran sa aumr þss Þions/ ꝛ liet hñ lausan ꝛ gaf honum vpp skullden.

8 Þa Syndugu skulu meñ taka til Idranar

9 Vtþyding med eirne Epterlijkingu/ þad margar Synder were oss fyrer giefnar

D Þa gieck sa same þion vt/ ꝛ fann eirn af sinum samlags þionum/ sa var honum hundrad pẽinga skylldugr/ þañ greip hñ ꝛ tok fyrer Kuerkar honum ꝛ sagde/ Giallt huad þu ert mier skylldugr. Þa fiell hñs samlags þion fram̃/ bad hañ/ ꝛ sagde/ Haf Þolinmæde vid mig/ þui allt skal eg þier giallda. Enn hñ villde eigi/ helldr for hñ til ꝛ liet hñ i Dyplitzu/ þar til hañ hafde borgat sina skulld. Enn er hñs samþionar sau huad skiede/ vrdu þeir miøg hrygguer vid/ konu/ ꝛ vnderuijsudu sinum Herra allt huad giørst hafde. Þa kallade hñs Herra a hñ/ ꝛ sagde til hans/ Þu hinn Vonde Þion/ alla þessa skulld gaf eg þier til/ med þui þu badst mig/ Byriade þier eigi myskũsamr ad vera vid þinn samlags þion/ lijka sm̃ eg var þier myskunsamr. Og hñs Herra vard reidr/ ꝛ ofursellde hñ Kuølurunũ/ þãgat til at hñ hafde borgat allt huad hñ var honum skulldugr. So mun minn Himneskr Fader giøra ydr/ ef þier fyrergefit eige af ydrum hiørtum/ huer eirn sinum Brodr misgiørder sinar.

XIX.

A OG ꝥ skiede sm̃ Jesus hafde lyktad þessar Rædr/ at hañ for af Galilea/ ꝛ kom i ende merkur Gydingalandz/ ødrumeigen Jordanar / og margt Folk fylgde honum epter/ ꝛ þar læknade hñ þa.

Marc. 10.

Þa geingu Pharisei til hñs/ freistudu hñs ꝛ søgdu/ Leyfist nockut mannenum at forlæta sina Eigenkonu fyrer hueria sm̃ eina søk? Enn hann suarade ꝛ sagde til þra/ Hafe þier eige lesit/ at sa er i vpphafe skapade mannen/ hñ giørde ꝥ at va skyllde madr ꝛ Kõa/ ꝛ sagde/ Fyre þui mũ maduren forlæta Fødr ꝛ Modr ꝛ vidteingiast eigenkonu sinne/ ꝛ þau tuø mũu eitt Holld vera/ So eru þau nu eige tuø/ helldr eitt Holld. Eñ huad Gud hefur samanteingt/ ꝥ skal maduren eige i sundr skilia.

1 Vm Hiuskaparbandit

Gen. 1. 2

Þa søgdu þr/ Fyrer þui baud Moyses þa/ at gefast skyllde skilnadarskra/ ꝛ hana at forlæta? Hñ sagde til þra/ Moyses hefr fyrer Hardud yduars hiarta leyft ydr at forlæta Hwsfreyur ydrar/ enn af vpphafe var ꝥ eige so. Eñ eg seige ydr ꝥ/ Huer sina Eigenkonu forlætur (nema ꝥ sie fyrer Horunar søk) ꝛ giptist añare/ sa dryger Hor. Og huer fraskilinne giptist/ sa dryger og Hor.

Deut. 24

2 Vm skilnat Hionaña

B Þa søgdu Lærisueinarner til hñs/ Ef so er hattat mañsins malefnum vid Eignarkonuna/

þa er

þa er eige gagn i at giptast. Eñ hñ sagde til þra/ Þetta ord fa eige aller hondlat/ helldr þeir huerium þ er giefit. Þuiat þar eru þeir Gelldingar/ sm̃ so verda af Modurkuide fædder/ z þr Gelldingar eru huerier af mønnum eru gellder/ z þar eru z lijka þeir Gelldingar sm̃ sialfa sig hafa gellt/ fyrer Himnarijkis saker. Sa gripit gietur hñ grijpe þ.

3 Vm Gelldinga

Þa voru smaborn til hñs høfd/ so at hñ legde hendr yfer þau/ og bædist fyr'/ Eñ Lærisueinarner auijtudu þa/ Jesus sagde til þra/ Lattid Børnē kyrr/ z fyrerbiodit þeim eige til min at koma/ þuiad slijkra er Himnarijke. Og er hñ hafde hendr yfer þau lagt/ gieck hñ þadan.

4 Þad Himnarijke sie smabarna

Og Sia! at eirn gieck at honum z sagde til hñs/ Gode Meistare/ Huad skal eg þess gott giøra at eg hafe eilijft Lijf? Huerium hñ suaradi/ Huad kallar þu mig godan? Eingen er godr nema eirn/ sem er Gud. Enn ef þu villt til Lijfsins jnnganga/ suo vardueit þu Bodorden. Hñ sagde þa til hñs/ Nu hellst? Eñ Jesus sagde/ Ei skltu mañ vega/ Ei skltu horast/ Ei skltu stela/ Eigi skalltu Liuguitne mæla/ Neidra skalltu Fodr þinn z Modr/ z elska skalt þu Naunga þiñ so sm̃ sialfan þig. Þa sagde Vnge maduren til hñs/ Þetta allt hef eg vard ueitt i fra Barnæsku minne / Huad brestr mig þa? Jesus sagde til hñs/ Ef þu villt algiørdr vera/ far burt og sel allt huad þu hefer z gief Fatækum/ z munt þu þa siod hafa a Himne kom þa z fylg mier so epter. Og er hiñ vnge madr heyrde þ ord/ gieck hñ hryggr i burt/ þuiat hñ hafde myklar eigr.

5 Huernen menn meigi audlast eilijft lijf

6 Ef nockur vill vera algiørdr

C

Enn Jesus sagde til sinna Lærisueina/ Sannliga seige eg ydr/ at toruellt er Rijkum jnn ad ganga i Himnarijke. Og enn seige eg ydr/ þ auduelldara er Vlfballdanum at smiuga i giegnum Nalar auga/ enn Rijkum jñ ad ganga i Gudz rijke. Og er Lærisueinarner heyrdu þ/ vrdu þeir miog ottaslegner z søgdu/ Huer fær þa hialpast? Enn Jesus leit vid þeim z sagde til þra/ Hia mønnum er þ omøguligt/ eñ hia Gude er allt møguligt.

7 Vm þa Rijku agiarnu
Mar. 10
Luc. 18.

D

Þa suarade Petur z sagde til hñs/ Siadu! at vier forlietū allt z fylgdum þier epter/ Huad skier oss þar fyrer? Enn Jesus sagde til þra/ Sannliga seige eg ydr/ at þier huerier mier hafit epterfylgt i Endurfædinguñe/ þa er Mannsins son situr a Stole sinnar Tignar/ mūu þier z sitia a tolf Stolū/ dæmande tolf Kynkuisler Jsraels/ Og huer hñ forlætur Hws edr Brædur/ Systr/ Fødr eda Modr/ edr Eigenkonu eda Børn eda Akra/ fyrer mins nafns saker/ sa mun hundrad fallt i staden taka/ z erfa eilijft Lijf. Enn marger þeir sm̃ eru fyrster/ verda sijdaster/ Og þr s sijdaster eru verda hiner fyrstu

8 Luggun fyrer þa Fatæku

Mar. 10.
Luc. 18.

XX.

Himnarijke er lijkt þm Hwsfødr s vtgieck snemā Morguns Verkmeñ at leiga i Vijngard siñ. Enn ad giørdū sanningi vid Verkmeñena/ af dagligu penigs giallde/ sende hñ þa i siñ Vijngard. Og nær þridiu stund gieck hñ vt/ z leit adra Jdiulausa stāda a Torgenu/ z sagde til þra/ Fare þier i miñ Vijngard/ og huad riett er mun eg giefa ydur. Þeir geingu z þangat. Og enn gieck hñ vt aptur vm siettu z niundu stund / z giørde so lijka. Enn vm elleftu stund gieck hñ vt/ z fann eñ adra standa jdiulausa z sagde til þra/ Huar fyrer stāde þier hier allā dag jdiulauser? Þeir søgdu til hñ/ þuiad eingen hefur leigt oss. Hñ sagde til þra/ Fare þier og i minn Vijngard/ z huad riett er skulu þier fa.

1 Vtþyding þrar seinustu mals greinar nz Epterlijkingu

A

Eñ þa Kuelld var komit/ sagde Herran Vijngardsins til sins Radamans/ Kalladu Verkamenena z gialld þeim verdkaupet. Og hñ tok til i fra enum seinasta z allt til hins fyrsta/ Þa komu þr sm̃ vm elleftu stund leigd' voru/ z huer þra niztok siñ pening. Eñ er hiner fyrstu komu/ meintu þr þ þr mūdu fa meira/ z huer þra medtok siñ Pening. Og þa er þeir høfdu hñ medtekit/ møgludu þeir i mote Hwsfødurnum z søgdu/ Þesser seinustu hafa eina stund erfidat/ z þu giørder þa oss jafna/ vier sm̃ borit høfum þunga z hita Dagsins.

B

Eñ hñ suarade z sagde til eis þra/ Vinur/ ei giøre eg þier oriett. Ertu ecki asattur orden vid mig vm eirn Pening? Tak huad þitt er z far burt. Enn þessum seinasta vil eg giefa so sm̃ þier. Eda lofast mier ecki at giøra af minu huad eg vil? Eda ertu vm þ rangeygdr/ þo ad eg sie godgiarn? So verda nu sidaster hiner fyrstu/ z fyrster hiner sidustu. Þuiat marger eru kallader enn faer vtualder.

Og hñ ferdadist vpp til Jerusalem/ z tok þa tolf Lærisueina heimugliga til sin a veigenū og sagde til þra/ Siaet! Vier reisum nu vpp til Jerusalem/ z Mannsins son mun ofurseliast Keñemaña høfdingiū/ z skriftlærdū/ z þr mūu hñ fordæma til dauda/ z ofurselia hñ Heidingiū til spottūar z Hwdstrokunar/ z til Krossfestingar/ Og a þridia deigi mū hñ vppaptr rijsa.

2 Ohn fyrersøgn vm hñs Dauda og vpprisu

C

Þa gieck

Þa gieck Moder sona Zebedei til hn̄s/ medꝛ syne sina/ fallande fyrer hn̄ fram̄/ ⁊ bad noc kurs af honum. Og hn̄ sagde til hen̄ar/ Huad villtu? Hun sagde til hn̄s / Leat þessa mina sonu sitia i Rijke þinu/ þann eina til þinnar hægre handar/ ⁊ annā til þinnar vinstre handar. Enn Jesus suarade ⁊ sagde/ Þier vited eigi huad þier bidied. Gete þid þann Kaleik druckit huern eg mun drecka/ ⁊ þre skijrn skijrast latid huerre eg mun skijrast? Þeir søgdu til hn̄z/ ꝥ getu vid. Og hn̄ sagde til þra/ Min̄ Kaleik munu þid at sønnu drecka/ ⁊ þre Skijrn huerre eg skijrunst/ munu þid skijrast. Enn ꝥ at sitia til minnar hægre ⁊ vinstre Handar/ er eigi min ydꝛ at giefa /helldꝛ þeim/ huerium ꝥ er fyrer buit af minū Fødꝛ.

3 Guttmanlig wirdingar agiine

D Og er þeir tiu heyrdu ꝥ/ þycktust þeir þeim tueimꝛ brædrum. Enn Jesus kallade þa til sin ⁊ sagde/ Þier vitid ad Veralldar man̄a Høfdingiar drottna yfer þeim/ ⁊ þr ed Volldugꝛ er eru hafa Yferuølld. So skal eigi vera ydar a mille/ Helldꝛ huer hn̄ vill ydᵛ a mille Volldugꝛ vera/ sie sa ydar þienare. Og huer ydar sm̄ fremstur vill vera/ vere hn̄ ydar Þion. Lijka so sm̄ Man̄sins son kom eigi at hn̄ liete sier ꝥ on ꝛ/ helldꝛ vppa ꝥ hn̄ þionade / ⁊ giæfe sitt Lijf til endurlausnar fyrer marga.

Marc. 10 Luc. 22.

4 Grein a mille Kristnin̄ar og Veralldligs walldz

Og þa er þeir geingu vt af Jericho/ fylgde honū margt Folk epter. Og siaˀ at tueir Blinder satu vid veigen/ ⁊ þa þeir heyrdu ꝥ at Jesus gieck þar fram̄ hia/ kølldudu þr ⁊ søgdu/ O Herra sonꝛ Dauidz myskuna þu ockꝛ. En̄ Folkit hastade a þa at þr þegde. En̄ þeir kølludu þui meir ⁊ søgdu. O Herra sonꝛ Dauidz myskūa þu ockꝛ/ ⁊ Jesus stadnæmdist/ kallade a þa og sagde/ Huad vilie þid at eg skule giøra yckꝛ? Þeir søgdu til hn̄s/ Herra/ ꝥ/ at ockar Augu vpplukist. Enn Jesus sa aumꝛ a þeim/ snart augu þra/ Og þeir sau jafnskiott/ ⁊ fylgdu hm̄ epter.

5 Tueir blinder fa Syn

XXI.

A OG er þeir toku at nalgast Jerusalem/ ⁊ komu til Bethphage vid Fiallit Oliuett/ sende Jesus vt tuo sina Lærisueina ⁊ sagdi til þra/ Fare þid i ꝥ Kauptū sem fyrer yckꝛ er/ ⁊ strax munu þid fin̄a Asnu bundna/ ⁊ Fola hia hen̄e/ Leysit hāa ⁊ leidit til min/ Og ef einhuer seigᵛ nockut til yckar/ þa seigit/ at Herran hafe þra þørf/ og jafnsnart mun hn̄ lata þau laus. Enn ꝥ skiede so ad vppfylldist huad sagt er fyrer Spamannen er seigᵛ: Seigit Dotturenne Zion/ Siaˀ Þinn Kōgꝛ kemꝛ til þin Hoguær/ sitiādi a Asnu ⁊ a Fola Klyfbæriligrar Asnu.

1 Vt af Jnnreidinne Christi i Jerusalem og hn̄s eilijfa Rijke og Kiennemanskap

Zacha. 9

Enn Lærisueinarner geingu burt ⁊ giordu so sm̄ Jesus hafde bodit þeim/ og leiddu mz sier Asnuna ⁊ Folan/ ⁊ løgdu yfer þau sin Klæde/ ⁊ settu hn̄ þar vppa. Enn margt folk breidde sin klæde a veigen. Og adrer hiuggu Kuistu af Trianum/ ⁊ dreifdu þeim a veigen. Enn ꝥ Folkit s̄ fyrer gieck/ ⁊ epterfylgde/ kallade ⁊ sagde/ Hosianna Syne Dauidz/ Blezadꝛ sie sa s̄ kiemꝛ i nafne DROTTINS/ Hosianna i hæstum Hædum.

Og er hn̄ for jn̄ i Jerusalem/ var øll Borgen a reidu skialfe/ ⁊ sagde/ Huer er þesse? En̄ Folkit sagde/ Þetta er Jesus Spamaduren af Nadsareth vr Galilea. Og Jesus gieck in̄ i Gudz Musteri ⁊ rak vt alla Seliendꝛ ⁊ Kaupendꝛ i Musterenu/ ⁊ Bordum Vexlūar man̄a og stolum þra er Dwfꝛ selldu hratt hn̄ vm/ og sagde til þra/ Skrifat er/ Mitt Hws sk Bæna hus kallast/ en̄ þier hafet giørt ꝥ at Spilluirkia jnne. Og til hn̄s geingu Blinder ⁊ hallter i Musterit/ ⁊ hn̄ læknade þa.

2 Seliendꝛ og Kaupendꝛ rekast wt af Musterenu

3 Gudz Hws

B Enn er Kiennemanna høfdingiar og Skriftlærder/ sau þær vndraner sm̄ hn̄ giørde/ og ꝥ Børnen kølludu i Musterenu ⁊ søgdu/ Hosianna þm̄ Syne Dauidz/ reiddust þeir/ ⁊ søgdu til hn̄s/ Heyrer þu huad þesser seigia? Jesus sagde til þra/ Ja vite men̄/ Hafe þier alldrei lesit ꝥ/ Af munne Vngbarna ⁊ Briostmylkinga/ hefꝛ þu Lofit tilreidt? Og hn̄ forliet þa ⁊ geck vt af Borgin̄e til Bethania ⁊ bleif þar.

4 Börnen lofa Christum

En̄ at Morne er hn̄ gieck aptur til Borgarinnar/ Hungrade hn̄. Og sm̄ hn̄ sa eitt Fijkiu trie vid Veigen/ gieck hn̄ þangat at/ ⁊ fann eckert a þui/ nema einasta Bløden/ Og sagde til þess/ Hiedan i fra vaxe alldreigi Auøxtur af þier at eilijfu. Og þad Fikiutrie visnade vpp jafnsnart/ Og er Læresueinarner sau ꝥ/ vndrudust þr og søgdu/ Hūnen er Fijkiutried so snart vppþornat? Enn Jesus suarade ⁊ sagde til þra/ Sannliga seigi eg ydꝛ/ ef þier hafet Truna ⁊ efit eigi/ þa mūu þier eigi einasta giøra slikt vid Fikiutried/ Helldꝛ/ ⁊ ef þier segdut þssu Fialle/ tak þig vpp ⁊ fleyg þier i Sioen/ þa munde ꝥ skie. Og allt huad þier bidied/ j Bæninne/ ef þier truit þui/ þa munu þier ꝥ ødlast.

Marc. 11 Marc. 10

5 Fikiu tried wisnar vpp

6 Kraptur Truarinnar og Bænarinnar

Og sm̄ hn̄ kom i Musterit/ geingu til hn̄s (s̄ hn̄ var at kienna) Prestahøfdingiar Olldungar

Marc. 11 Luc. 10. 7 Af walldenu Christi

ungar Lydsins og sögdu/ Vt af huada magt giörer þu þetta / og huer gaf þier þessa magt? Enn Jesus suarade ꝛ sagde til þra/ Eg mū spyria ydꝛ at einu orde/ ef þier seigit mier þ / mun C eg seigia ydꝛ vt af huada magt eg giöre þetta. Skyrn Johan̄is huadā var hun/ hūt af Himne edꝛ af mön̄ū? Enn þeir hugsudu mz sier/ ef vier seigum af Himne/ þa seiger hn̄ til vor/ Fyrer þui trudu þier honū þa eigi? Enn ef vier seigum af mön̄um/ Þa meigū vær ottast Folkit/ Þuiat aller hielldu Johan̄em fyrer Spaman̄. Og þeir suörudu Jesu ꝛ sögdu/ Vier vitū ei̅. Hn̄ sagde þa til þra/ So seigi eg ydꝛ ei helldꝛ vt af hūre magt eg giöre þetta

8 Austan Phariseanna/ þad þeir willdu ei Idran giöra ne trua

Enn huad lyst ydꝛ? Madꝛ nockꝛ hafde tuo sonu/ ꝛ gieck til ens fyrsta og sagdi/ Sonꝛ/ Far þu i dag at vin̄a i Vyngarde minum/ En̄ hn̄ suarade ꝛ sagde: eigi vil eg/ Eptera idrade hn̄ þessa/ ꝛ gieck burt. Og hn̄ gieck ꝛ til hins annars og sagde slykt hid sama/ en̄ hn̄ suarade og sagde/ fara skal eg/ Og for ecki. Huor af þeim tueimꝛ giörde Födursins vilia? Þeir sögdu til hn̄s/ hinn fyrste/ Jesus sagde til þra/ Sannliga seigi eg ydꝛ/ at Tollheimtarar og Pútur meiga fyrre komast i Gudz Ryke enn þier. Johan̄is kom til ydar ꝛ lærde ydꝛ Riettlætis götu ꝛ eigi trudu þier honum/ En̄ Tollheimtumen̄ ꝛ Pútur trudu honum. Og þo at þi' litud þetta/ giördu þier öngua yferbot/ so at eptera hefdi þier honum truat.

Marc. 12 Luc. 9. 9 Austan Phariseanna/ rekande þa sier Christū og hn̄s Ryki/ og viliande hafa sitt eigit Ryke

Heyrit en̄ adra Epterlyking. Húsfader nockꝛ var þar/ sa er plantade Vyngard og girdte i D kringum hn̄/ og grof i honum Vynþrúgu/ og vppbygde Turn/ og leigde hn̄ Vyngardzmön̄um/ og ferdadist sidan langt burt. Enn þa er Auaxtartyme tok at nalgast / sende hn̄ sina þiona til Vyngardzman̄anna/ at þr mztæke hn̄s Auoxtu. Þa toku Vyngardzmen̄erner hn̄s þiona/ þan̄ eina strycktu þeir/ an̄an aflyfudu þeir/ hin̄ þridia grytttu þeir. Og i an̄at sin̄ sende hn̄ adra þiona vt/ sm̄ fleire voru hinum fyrrum/ Og þeim giördu þr slykt hid sama. En̄ sijdast sende hn̄ Son sin̄ til þeirra/ og sagde/ Þeir munu feila sier fyrer Syne minum. Enn er Vyngardzmen̄erner sau Sonen/ sögdu þr mz sier/ Þesse er Erfingen/ kome þier/ og aflyfu vær hn̄/ og leggium so vnder oss hn̄s Arfleifd. Og þeir gripu hn̄/ og ræku hn̄ vt af Vyngardenum/ og aflyfudu hn̄. Enn nær Herran Vyngardsins kiemꝛ/ huad mun hn̄ giöra vid þessa Vyngardzmen̄? Þeir sögdu til hn̄s/ Þeim vondum mun hn̄ vondsliga fyrerfara/ ꝛ sin̄ Vyngard byggia ödrum Vyngardzmön̄um/ þr ed honum Auoxt giallda i riettan tyma.

10 Hefnd þra sm̄ Christo viskufa

Psal. 118.

Jesus sagde til þra/ Hafe þier alldrei lesit i Ritningunum/ Þan̄ Stein sm̄ byggendꝛ höfdu vtkastat/ hn̄ er nu orden at höfde Hyrningar. Af DROTTNE er þ giört/ og er vndarligt fyrer vorum augum. Fyrer þui seige eg ydꝛ/ at Gudz Ryke mū fra ydꝛ takast/ ꝛ Heidingiū giefet verda/ þr sem þess Auoxt færa. En̄ huer yfer þennan Stein fellꝛ/ hn̄ mun sundꝛmyliast/ en̄ yfer huern hn̄ fellur/ þann mun hn̄ sundurmeria. Og þa er Kiennemān̄a höfdingiar og Pharisei heyrdu hn̄s Epterlykingar/ formerktu þeir/ þ hn̄ sagde af þeim/ Og leitudu vid at grypa hn̄/ Enn ottudust þo Folkit/ Þuiat þ hiellt hn̄ fyr' Spamann.

XXII.

Luc. 14 1 Epterlyking vt af predikan Euangelii og Brudkaupe

OG Jesus suarade og talade i annad sin̄ i Epterlykingum til þra / og sagde: A Himmaryke er lykt þeim Konunge sm̄ Brúdkaup giörde Syne sinum/ og sende vt sina þiona at kalla Bodzmennena til Brúdkaupsins/ Og þr villdu eige koma. J an̄at sinn sende hn̄ adra þiona vt og sagde/ Seiget Bodzmön̄unum. Siaet. Myna Mꝛltyd hefe eg tilbuit/ miner Vxar ꝛ Alisfie eru slatrader/ og allt er reidubuet/ Komit til Brúdkaupsins. Enn þeir forsmadu þ/ og geingu burt/ einn a sin̄ Búgstad/ en̄ annar til sin̄ar Syslunar/ enn sumer gripu hn̄s þiona/ dꝛrudu þa og drapu. En̄ þa Konungurenn heyrde þ/ vard hn̄ reidꝛ/ og sende vt sinn Her/ og fyrer for þessum Mordingium/ og brende vpp Borg þra.

2 Kallan Heidinna þioda

Þa sagde hn̄ til sinna þiona/ Brullaupit er ad sönu reidubuit/ enn þm sm̄ bodit var þeir voru þess eigi verduger. Fyrer þui farit vt a Stræten/ og biodet til Brudkaupsins huerium ō þier finnit. Og hn̄s þionar geingu vt a Stræten/ og samansöfnudu öllum þeim þeir fundu/ vondum og godum/ Og Brudlaupit vard alskipat af mönnum. Þa gieck Konungurinn jn̄ at sia Gestina/ og hn̄ sa þar mann/ eigi klæddan mz Brudlaups klædum/ og sagde til B hn̄s/ Vinur. Huernen geckstu jnn hingat hafande ecki Brudlaups klæde? En̄ han̄ þagde.

3 Refsing þra sm̄ forsma Euangelium

Konungurenn sagde þa til sinna Þienara/ Bindit hn̄s hendꝛ ꝛ fætur/ og varpit honum i ystu Myrkꝛ/ þar mū vera Op og Tannagnistran. Þuiad marger eru kallader/ en̄ faer vtualder.

Þa geingu Pharisei burt/ ꝛ settu rꝛd saman/ at þeir giæte veitt hn̄ i ordum. Og sendu til

hn̄s sina

hns sijna Lærisueina med Herodis pienurum/ z sogdu/ Meistare/ vier vitum ad þu ert sannsogull/ z kienner Gudz gøtu j Sannleika/ skeytr ei nockrum/ þt þu ser ei ad Mannuirdingum. Fyre þui seig oss huad þier lijst/ Huort leyfist ad giefa Keisaranum skatt/ edr eigi? Enn þa Jesus formerkte þra flatskap/ sagde hn/ Huad freistid þier min Hræsnarar? Syned mier myntena peningsins/ z þeir feingu hm Peningen. Jesus sagde til þra/ Huers er þesse mynd og yferskrift? Þeir sogdu honum/ Keisarans. Þa sagde hn til þra/ Giefit þa Keisaranum huad Keisarans er/ z þ Gude sm Gudz er. Og er þeir heyrdu þ/ vndrudust þeir/ forlietu hn z geingu i burt.

4 vm Skattgiallld Keisarans

C A þeim sama deigi geingu Saducei til hns/ huerier ed seigia Vpprisuna eige vera/ spurdu hn ad og sogdu/ Meistare/ Moyses hefer sagt/ at ef nockr andadist z hefde eige Barn epter/ þa skyllde Broder hns eiga hns Eigenkonu/ z vppuekia sinum Brodr Sæde. Enn hia oss voru sio Brædr/ hinn fyrste kastnade sier Konu/ og hn andadist/ og af þui hn hafde eckert Sæd/ liet hn Brodr sinum epter sina Eigenkonu/ Lijka sa annar/ z hinn þridie/ allt til hins siounda. Enn sidast allra andadist og Konan/ Huers þra sio verdr hun nu Eignarkona i vpprisunne? Þuiat aller þeir hafa hana haft. Enn Jesus suarade z sagde til þra/ Þier villist z vitid eigi Ritningarnar/ nie helldr Gudz krapt/ Þuiad i vpprisunne munu þr huerke Kuongast/ ne sig kuonga lata/ Helldr eru þr sm Einglar Gudz a Himne.

Marc. 12 Luc. 20. Deut. 25

5 Vm vpprisu framlidinna

D Enn hafe þier eigi lesit/ huad af Gude er sagt/ af vpprisu framlidinna/ er hn seiger. Eg er Gud Abrahams/ z Gud Jsaacs/ z Gud Jacobs/ Þui Gud er eigi Gud Daudra/ helldr Lifande manna. Og er Folkit heyrde þetta/ vndradist þ hns Kienning.

Enn er Pharisei heyrdu þ hn hafde þaggat Saduceos/ sofnudust þeir saman i eitt/ z eirn Logvitringr af þeim spurde hn at/ Freistande hns og sagde/ Meistare/ huat er hid mesta Bodord j Logmalenu? Enn Jesus sagde til hns/ Elska skalltu DROTTIN Gud þinn/ af ollu þinu hiarta/ z af allre Ond þinne/ z af ollu þinu Hugskote/ Þetta er hid hellsta z mesta Bod ord. Enn annad er þessu lijkt/ Elska skalltu Naunga þinn so sm sialfan þig. J þessum tueimr Bodordum heingr allt Logmal z Spamenn.

Exo. 3

6 Vt af þui stærsta Bodorde

Enn þa Pharisei voru til saans koner/ spurde Jesus þa at z sagde/ Huad virdist ydr af Christo hns son ed hn sie? Þeir sogdu honum Dauidz. Hn sagde til þra/ Hunen kallar Dauid hn þa i Anda eirn DROTTinn? Er hn seiger/ DROTTJN sagde minum DROTTne/ Sit þu til minnar hægre Handar/ þar til/ eg set Ouine þina til skarar þinna Fota. Nu ef Dauid kallar hn DROTTinn/ Hunen er hn þa hns Sonr? Og eingen gat hm orde suarad/ z ei dirfdist nockur vpp fra þeim deigi/ hann framar at spyria.

7 Huer Christus sie

Psal. 120

XXIII.

A Þa kalade Jesus til Folksins/ og til sinna Lærisueina/ z sagde/ A Moyses stole sitia Skriftlærder og Pharisei/ allt huad þeir seigia ydr þier skulit hallda/ þ halldit og giøret/ Enn epter þra verkum skulu þier eigi giora. Þuiad þeir seigia þ/ z giora eigi/ Þeir samanbinda þungar Byrdr z obæreligar/ z leggia þær monnum a Herdar/ enn sialfer þeir vilia ei ahræra þær fingre sinum. Þuiad oll sin verk giora þr at þeir siaist af monnum. Sin minningar blod vt þenia þr/ og falld sinna klæda mykla þeir/ Kiær hafa þr hin fremstu Sæte at Kuelldverdum/ z ædstu Sessa i Samkundu husum/ z Kuediur a Torgum/ z af monnum Rabbi kallader vda.

Exo. 13. Deut. 6.

1 Vm greinarmun a mille lærdomsins og þra verka ed kienna i Kirkiunne

Enn þier skulut eigi Rabbi kallast/ Þuiat eirn er ydar Meistare Christr/ enn þier aller eruk Brædr. Og onguan skulu þier ydar Fodr kalla a Jordu / Þuiad eirn er ydar Fader sa sem a Himnum er/ Þui skulu þier eigi Meistare kallast/ þui eirn er ydar Meistare Christr. Sa z ad mestr er ydar/ sie hn ydar þienare. Þuiat huer sig vpphefur/ sa mun nidurlægiast/ Og hu sialfan sig nidurlæger/ hn mun vpphafen verda.

B Vei ydr Skriftlærdum z Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerir Himnarijkit apturlokit fyrer monnum/ eigi gange þier þar jnn/ z þeim er jnn vilia ganga i þ/ þa lofe þier eigi.

Vei ydr Skriftlærdum z Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerier Eckna hwsen vppetid/ mz yfer hylmingu langra Bæna/ Fyrer þ munu þier þess meire Fordæming odlast.

2 Strapp þeirra Synda/ sm Christnena þordiarfa

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/ þier hræsnarar / huerier vm kringum farit Sio og Lond/ so at þier giørit eirn ad Gydinge/ og nær hn er þ orden/ giore þier hn at Heluitskum syne tuefallt meir enn þier eruk.

Falskienning

Vei ydr blindum leidtogurum/ þier sm seigit/ Huer hn suer vid Musterit/ þ sie eckert/ enn

Fals lærdom vm Eidana

hũ hñ suer vid Gullit Musterisins/ sa er sekur. Þier Fifl ⁊ forblindader/ Huert er meira Gull id eda Musterit þ er Gullit helgar? Og huer ed suer vid Alltarid/ sie eckert/ Eñ huer hñ suer vid þ Offur sm̃ a þui er/ sa sie sekr. Þier Heimsker ⁊ Blinder/ Huert er meira Offrit eñ Alltarit/ þ sm̃ Offred helgar? Fyrer þui/ Nũ hñ suer vid Alltarit/ sa suer vid Alltarid/ ⁊ allt huat þar er vppa/ Og huer hñ suer vid Musterit/ sa suer vid þ/ ⁊ vid þann s̃ þar bygger jnne/ Og huer hñ suer vid Himinẽ/ sa suer vid Gudz Sæte/ og vid þann sm̃ þar vppa situr. C

Falslærdomur vm Gudz þion ustogiörder

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerier tiundit Myntu/ Aneth og Kumen/ ⁊ yfergiefit þ huad þyngst er i Løgmalenu/ einkũ/ Domin/ Myskunsemd ⁊ Truna/ Þetta byriade at giøra/ og hitt eigi epter ad skilia. Þier blinder Leidtogarar/ sm̃ sijed Myfluguna/ enn suelgid Vlfballdan.

Luc. 9.
Mañа setningar

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ sm̃ hreinset hid ytra Bikara ⁊ Diska/ enn jñan eru þier fuller Rans ⁊ ohreininda. Þu blindr Phariseare/ hreinsa fyrst hid jñra a Bikørum og Diskum/ so ad hid ytra verde og hreint.

Sukt og Hræsne

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerier lijker erut forfagudum Leidum framlidinna/ huer ed vtan synast mønnum føgr/ eñ jñan eru þau full af Daudra mañа beinum/ og allre opeckt. So og þier skinit at sønnu vtan fyrer mønnum riettlater/ enn fyrer jnnan eru þier fuller Hræsne/ og Ranginda.

Opsokn og lijflat Spamanñanna

Vei ydr Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerier vppbyggit Spamanna leiden/ ⁊ prydit Grafer riettlatra manna/ ⁊ seiget: Ef vier hefdum verit a døgum Fedra vorra/ skylldu vær eigi verit hafa sålagsmeñ þra i Blode Spamannañа. Suo beri þier sialfer ydr vitne/ at þier erut syner þra/ s̃ Spamennena aflijfudu/ Nu vel/ vppfyllid mæling Fedra ydvara. Þier Eiturormar og Nødrukyn/ Huernen vilie þier vmflyia Heluijska fyrerdæming? D

Luc. 10.
2 Para. 14

Fyrer þui siaet: Eg sende til ydar Spameñ Spekinga/ og Skriftlærda meñ/ ⁊ nockra af þeim munu þier Lijflata og Krossfesta/ og suma munu þier hudstrykia j Samkundu husũ ydar/ og af annare Borg i adra munu þier þa offsækia. Suo at yfer ydur kome allt Riettlatt Blod/ s̃ a Jørdẽa vt er hellt/ j fra Blode Abels Riettlata allt til Blodz Zacharie sonar Barachia/ huern þier draput a mille Musteris og Alltarisins. Sañliga seigi eg ydr at allt þta mun koma yfer þessa Kynslod. Jerusalem Jerusalem/ þu sm̃ aflijfar Spamennena/ ⁊ grytter þa s̃ til þin eru sender. Huersu opt hefe eg viliat såansafna Sonũ þinũ lijka sm̃ at Hænа safnar Vngum sinum vnder vænge sier/ og þier hafed eigi viliad? Siaed: Ydvart hus skal ydur i eydi latid verda. Þuiad eg seigi ydr/ Þier mũut eigi sia mig vpp fra þessu/ þar til þier seigit: Blezadr sie sa sm̃ kiemr i nafne DROTTINS.

3
Hegning þeirra sẽ Christum og hñs Christne offsækia

XXIIII.

1
Ap Foreydslu Jerusalem og endа Veralldar

OG sem Jesus gieck vt af Musterenu/ þa geingu hñs Lærisueinar til hñs/ ad þeir syndu honum bygging Musterisins. Eñ Jesus sagde til þra/ Siae þier ecki allt þetta? Sannliga seigi eg ydur/ at hier mũ eige epter latast Steinn yfer steine/ sa er eigi mun nidurbroten verda. A

2
Teiknen fyrer nidurbrot Jerusalem/ og Veralldarinnar enda/ Falskienningar/ Bardagar/ Drepsott/ Hunggr Jardskialptar/ Opsokner/ Hneyxlaner Hatur Falsprophetar/ Villur Ranglæte/ Kiærleiksleysе/ prediкan Euangelij

Enn sm̃ hñ sat a Fiallenu Oliueti/ geingu hñs Lærisueinar ad honũ heimugliga og søgdu/ Seig þu oss huenar þetta mun skie/ og huert teikn er þiñar til komu og Veralldariñar enda. Enn Jesus suarade ⁊ sagde til þra/ Siaet til at eingen ville ydr/ Þuiat marger munu koma vnder minu nafne/ og seigia/ Eg em Christr/ ⁊ þr munu marga villa.

Þier munut heyra Bardaga og Hernadar tidinde/ Siaet til/ ad þier skielfist ecki/ þuiad allt þetta hlytur ad skie/ Þo er þa enn eigi enderen komen. Þuiad þar mun ein Þiod hefia sig vpp i mote annare/ ⁊ Rijke i mote Rijke/ Drepsotter og Hungr/ og Jardskialftar munu þar verda i ymsum stødum/ enn allt þetta eru vpphøf Harmkuælanna.

Þa munu þeir ofurselia ydr i Hardkuæle/ og ydr munu þeir lijfe firra/ og þier verdet hatader af øllum þiodum/ fyrer mins nafns saker. Og þa munu marger hneyxlum fyllast/ og jñbyrdis huer annan suikia/ og huer annan ad hatre hafa. Og marger Falsspamenn munu sig vpphefia/ og margan afuega leida. Og af þui at ranglætid mun yfergnæfa/ mun Kiærleikuren margra kolna. Enn huer ed stadfastr blijfur allt til enda/ sa mũ holpen verda. Og þetta Euangelium Rijkesins mun Predikat verda vm allan Heim til Vitnis burdar yfer allar þioder/ Og þa mun enduren koma. B

Nær þier siaet nu Suiuirdig eydsluñar(af huerre sagt er fyrer Spamañen Daniel) stādā de i Helgū Stad/Hū þ les/hn̄ hygge þar at. Huer þa eru a Gydingalāde/flye þr a Fioll/ Og huer hn̄ er a Ræfre/fare sa ei ofan/nockut at taka vr sinu huse/Og sa sm̄ a Akre er snue hn̄ ei aptur at taka vpp Kyrtel sin̄. Af þui bidiet at ydar flotte ske eige vm Vetꝛ edꝛ a Þuott deige. Þuiat þa mun verda so stor Hormung/huiilijk at eigi var i fra vpphafe Veralldar/ allt til þessarar stundar/og eigi helldꝛ verda mū. Og nema þ at þesser dagar sie stytter/verdꝛ eckert Holld holpit/Enn fyrer vtualdra saker þa eru þesser dagar forstytter.

3 Af sidustu Suiuirding

4 Aminning og widuorun

Eñ ef nockꝛ seiger þa til ydar/Siaet/Hier er Christꝛ edꝛ þar/þa sklu þier eigi þui trua. Þuiat vpp munu rijsa Falschristar/og Falsspamenn/⁊ þeir munu giora stor Takn ⁊ Vndur/so at i Villu munu leidast(ef skie mætte)eirnen vtualder/Siaed/ Eg sagde ydꝛ þ fyrer. Nu ef þr seigia til ydar/Siaed/Hn̄ er a Eydemorku/þa gangit eigi vt/Siaet/Hn̄ er i laun kofum/þa truit eigi. Þuiat so sm̄ Ellding vt geingꝛ af appgongu ⁊ skijn allt til nidurgongu/ lijka mun vera til koma Mañsins Sonar. Þuiad huar hellst at Hræet er/ þangat munu og Ernerner safnast.

E

Mar. 13.

Matth. 18

Enn strax epter Hormung þessara daga/mun Solen sortna/⁊ Tūglit eigi sitt Lios gefa/ ⁊ Stiornꝛ mūu af Himne hrapa/⁊ Kraptar Himnaña mūu Hræraft. Og þa mū skina teikn Mannsins sonar a Himne. Og munu sier þa kueina allar Kynkuisler Jardar/⁊ þeir munu sia Mannsins son Komanda i Skyum Himins mꝫ Krapte myklum ⁊ Tignaruellde. Og sijna Eingla mun hn̄ vtsenda/mꝫ Lwdraþeytingu mykelle/⁊ hn̄s Vtuoldum munu þeir saman safna af fiorum Vindum/ fra ystu ælfum Himnaña/ ⁊ allt til þra Endemarka.

Sol/Tungl/ Stiornur/ Kraptar Himnens/

5 Huggun

6

Af Fijkiutrenu lærit Epterlijking. Nær ed þess Kuistꝛ giorist frior og lauf en vtspretta/þa vite þier þ Sumarit er i nand. Lijka so/nær ed þier siaet allt þetta/ þa vitid/ ad þ er nærre fyrer Dyrum. Sannliga seigi eg ydꝛ/at þesse Kynslod mū eige forganga þar til at allt þtta skier. Himen ⁊ Jord munu forganga/eñ min Ord munu eige forganga. Eñ af þeim deige edꝛ stundu veit eingen/⁊ ecki Einglar a Himnum/ nema miñ Fader eirnsamā.

Epterlijking af Fikiutrenu

Mar. 13.

Luc. 21.

D

Enn lijka sm̄ var vm daga Noe/so mun ⁊ verda i Tilkomu Mañsins Sonar. Þui so sm̄ þeir voru a þeim Dogum fyrer Flodit/at þeir ætu/þr drucku/ þeir giptust ⁊ lietu gipta sig/ allt til þess dags/a huerium Noe gieck i Orkena/⁊ þeir sættu þui ecki / þar til ad Flodit kom og tok þa alla i burt. So mun ⁊ vera i Tilkomu Mañsins Sonar. Þa munu tueir a Akre vera/⁊ mun eirn vppteken enn añar forlaten verda/⁊ tuær munu i Kuernhuse malande vera ⁊ mun ein vppteken ⁊ onnꝛ forlaten verda.

7 Dagar Noe

Luc. 17.

Fyrer þui Vaket/Þuiad þier vitid eigi/a huerre stundu ydar Herra mune koma. Enn þ skulu þier vita/ at ef Hwsfaderen visse a huerre stundu ed Þiofuren kiæme/munde hn̄ vaka/ ⁊ lata eigi sitt Hws i sundurgrafa. Fyrer þui verit þier ⁊ reidubuner/þuiat Mañsins Son mun koma/a þeirre stundu þier meinit ecki.

Enn huer hn̄ er trwr Þion ⁊ Forsiall/sm̄ Herran hefꝛ sett yfer sin Hiu/ad hn̄ giefe þeim fæde i riettan tijma. Sæll er sa þion nær hn̄s Herra kiemꝛ ⁊ finnur hn̄ so giøranda. Sannliga seige eg ydꝛ/at hn̄ mun hn̄ setia yfer oll sin Audæfe. Enn ef sa vonde Þion seiger i sinu hiarta/Miñ Herra giorer duol a at koma/⁊ tekur at sla sina samlags þiona/ etur ⁊ dreckur mꝫ Dryckiurwtorum. Enn Herra þess þions mun koma a þeim deigi sm̄ hn̄ vonar eige/⁊ a þre stundu er hn̄ grunar eigi/og i sundur partar hn̄/⁊ setur hañs hlutskipte mꝫ Hræsnurum/ þar mun vera Op ⁊ tanna gnistran.

8 Nidurlag Mañsins/mꝫ Epterlijkingu/þeirrar meiningar/ad wier eigum alla tijma at vera reidubuner

XXV.

A

HA mun Himnarijke lijkt vera tiu Meyum / hueriar et toku sina Lampa/og geingu vt i mote Brudgumanum. Enn fim̄ af þeim voru Fauijsar / ⁊ fim̄ Forsialar. Þær sm̄ Fauisar voru toku sina Lampa/enn toku þo eckert Vidsmior mꝫ sier/Enn hinar Forsialu toku i sinum Kerum Vidsmior/mꝫ Lompunum. Og er Brudgumen giørde duol a at koma/syfiade þær allar/⁊ sofnudu. Enn vm Midnætte kom kall/Siaet: Brudgumen kemꝛ/gangi þier vt j mote honum. Þa stodu vpp allar þessar Meyiar/⁊ pryddu sina Lampa. Enn þær Fauijsu sogdu til hinna Forsialu/Giefet oss af Vidsmiore ydru/þuiad vorer Lāpar slockna vt. Hiar Forsialu suorudu ⁊ sogdu/Nei/ ma va at ei sie nog fyrer oss ⁊ so ydꝛ/Fare þier helldꝛ til Solumanna ⁊ kaupet ydꝛ. Enn er þær geingu ad kaupa/kom Brudgumen/⁊ þær sm̄ reidubunar voru geingu mꝫ honum jn̄ til Brudkaupsins/ Og Hurdinne var apturlokat. Ad sijdustu ko-

1 Epterlijking af x. Jomfrunum

ustu ko-

urstu komu og hinar adrar Meyiar/ og sögdu/ Herra/ Herra/ lwk þu vpp fyrer oss. Eñ hñ suarade ⁊ sagde til þra/ Sannliga seige eg ydr/ ad eg þecke ydr eige/ Fyrer þui vakit/ ꝥ þier vited eige þann dag ⁊ stund/ a huerre/ Mannsins son mun koma.

Lijka sm̃ sa madr/ er ferdadist langt burt/ kallade sina þiona ⁊ fieck þeim sitt Godz/ Og einum fieck hñ fim̃ Pund/ eñ ödrum tuo/ hinum þridia eitt/ huertum einum ept' sinū formætte/ og ferdadist strax af stad. Þa gieck sa til sm̃ fim̃ Pund hafde mzteket/ ⁊ verkade mz þeim sömum/ og vañ þar mz öñur fim̃ Pund. Lijka eirnen sa sm̃ tuo Pund hafde medteket vañ og a tuo öñur. Eñ sa er eitt hafde medtekit for burt/ grof i Jördu/ og falde þar sins Herra Fie. Eñ epter langan tijma liden/ kom Herran þessara Þiona/ ⁊ hiellt reikningskap vid þa. Þa gieck sa til sm̃ fim̃ Pund hafde mztekit/ ⁊ færde honum öñur fim̃ Pund/ ⁊ sagde/ Herra/ Fimm Pund feckstu mier/ Sia/ önnur fim̃ hefe eg a vnnit/ Hanns Herra sagde honum/ Ey þu hiñ gode og trulynde Þion/ Af þui þu vart trwr yfer litlu/ þa mun eg setia þig yfer mikit/ Gack jñ i þins Herra Fögnud. Þa gieck og sa at ē tuo Pund hafde mztekit ⁊ sagde/ Herra tuo Pund fiekstu mier/ Sia/ önnr tuo Pund hefe eg a vñit. Hñs Herra sagde til hñs/ Ey þu hiñ gode Þion ⁊ trulynde/ ꝥ þu vart trur yfer fau/ mun eg setia þig yfer mikit/ Gack jñ i þins Herra Fögnud.

Þa gieck sa at sm̃ eitt Pund hafde mzteket/ ⁊ sagde/ Herra/ Eg veit at þu ert hardr mañ/ þu vppskier huar þu sader eigi/ ⁊ samansafnar huar þu dreifder ei/ ⁊ ottasleigen for eg burt/ og falde Pund þitt i Jördu. Sia/ þar hefer þu ꝥ huad þitt er. Eñ hñs Herra suarade ⁊ sagde til hñs/ Þu vondr Þion ⁊ latur/ Visser þu at eg sker vpp huar eg sade eigi/ og samansafna huar eg dreifda eigi/ Þui byriade þier at fa miñ Pening Veslunarmöñum/ og nær eg kiæma hefda eg huad mitt er til min tekit mz Abata. Fyrer þui taked af hm̃ ꝥ Pund / ⁊ giefet hm̃ sm̃ tiu Pund hefer. Þuiat huer sm̃ hefur honum mun gefit verda/ ⁊ mun hñ nægd hafa/ Eñ huer ed eige hefr/ fra þeim mun tekit verda og ꝥ hñ hefur. Og þeim onyta Þion kaste þier i hin ydstu myrkur/ þar mun vera Op og Tañagnistran.

Eñ þa Mañsins Son mun koma i sinu Tignaruellde/ ⁊ aller Helger Einglar mz honū. Hñ mun þa sitia i Sæte sins Velldis/ ⁊ allar Þioder munu saman safnast fyrer honum. Og hñ mun þa sundurskilia huora fra ödrum/ so sm̃ Hirder sundurgreiner Saude fra Kidum/ ⁊ Saudena mun hñ skipa til siñar hægrehandar/ enn Kiden til Vinstre. Þa mun Konungurenn seigia til þra sm̃ a hñs Hægre Hond eru/ Kome þier blezader Födr mins/ ⁊ eignist ꝥ Rijke sm̃ ydr var tilbuit fra vpphafi Verolldar. Þuiad hungradr var eg/ ⁊ þier gafut mier at eta. Þyrstr var eg/ ⁊ þier gafut mier at Drecka. Gestr var eg/ og þier hystud mig. Naken var eg/ og þier klæddut mig. Siukur var eg/ ⁊ þier vitiudut min. J Myrkuastofu var eg og þier komut til min.

Þa munu hiner riettlatu suara honum og seigia / Herra/ Huenar saum vær þig Hungradan og söddum þig? Eda þyrstan og gafū þier at drecka? Eda huenar saum vier þig Giestkomiñ og hystum þig? Eda Naken og klæddum þig? Eda huenar saum vær þig Siukann eda i Myrkuastofu og komum til þin? Og Konunguren mun suara og seigia til þra. Sañliga seige eg ydr/ Huad þier giördud einum af þessum minum minstum Brædrum / ꝥ giördu þier mier.

Þa mun hñ og seigia til þra sm̃ til Vindstre handar eru/ Farit burt fra mier þier Boluader i Eilijfan Elld/ þañ sm̃ fyrerbuen er Fiandanum og hñs Aarum. Þuiad Hungradr var eg og þier gafut mier eigi at eta. Þyrstur var eg/ ⁊ þier gafut mier eigi at drecka. Gestr var eg/ og þier hystut mig eigi. Naken var eg ⁊ þier klæddut mig eigi. Siukr og i Myrkuastofu var eg/ og þier vitiudut min eigi.

Þa munu þeir suara og seigia/ Herra/ huenar saum vier þig Hungradan / edr Þyrstan/ Gest eda Naken/ Siukan edr i Myrkuastofu/ ⁊ höfum þier ecki þionat? Þa mun hñ suara þeim og seigia/ Sañliga seige eg ydr/ Huad þier giördut eigi einum af þessum enum minstu ꝥ giördut þier mier eige. Og munu þeir þa ganga i eilijfar Pijsler/ enn Riettlater i eilijft Lijf.

Luc. 19.
2 Epterlyking vt ap ꝥ undenu
3 Verdkaup þra sm̃ ad eru truer
4 Refsing þra sm̃ otruer eru
Matth. 13.
Mar. 4
Luc. 8
5 Augliosligt fyre sögn um Doms dag
6 Verdlaun godra maña
7 Pijsler þra Oguodligu

B C D

XXVI.

Og ꝥ

A OG þ giordist þa Jesus hafde lycktat øll þesse ord/ sagde hn̄ til siña Læresueina/ Þier vitid/ at epter tuo daga verda Paskar/ Og Mañsins son mun ofurseliast/ at hn̄ Krossfestr verde. Þa samansøfnuduzt Kiennemañahøfdingiar Skriftlærder/ og Olldungar Lydsins i Høll Kieñemañahøfdingians/ þess er Chaiphas hiet/ Og saſettu raad hun en þeir giæte mz slægd gripit Jesū z lijflatid. Enn þeir søgdu/ Eigi a Hatijdardeigenum/ so ad eige verde vpphlaup med Folkenu.

Historia vt af Pijnu wors Herra Jesu Christi

1 Radagiörd wm Christum

Enn þa Jesus var nu i Bethania/ i Hwse Simonar vanheila/ gieck Kona at honū/ hafande Budk dyrligs Smyrslavatz/ og hun hellte þui yfer Høfut honum er hn̄ sat vid Borded. Eñ er þ sau hn̄s Læresueinar/ þycktust þr og søgdu/ Til huers er þesse spilling? Þetta vatn hefde matt seliast fyrer mykit/ og giefast Fatækum. Eñ er Jesus fornam þ sagde hn̄ til þra/ Huad eru þier yfner vid þessa Konu? þui gott verk giørde hū a mier. Fatæka hafe þier iafnan hia ydr/ eñ mig hafe þier eigi alla tijma. Þat hū hellte sinu Smyrslavatne yfer miñ Lijkama/ þ giørde hun mier til Greftrunar. Sañliga seigi eg ydr/ huar hellst þetta Euangeliū predikat verdr j øllum Heime/ mun sagt verda/ j heñar minning/ huad hun hefer giort.

2 Christus werdr smurdr til sinnar greftrunar Mar. 14 Joh. 17.

B Þa gieck burt eirn af tolf/ sa er Judas Ischarioth hiet/ til Kieñemañahøfdingia/ z sagde til þra/ Huad vilie þier giefa mier/ og mun eg selia ydur hn̄? Eñ þeir budu honum þriatijge Silfurpeninga. Þadan i fra leitade hn̄ læg s þ hn̄ suike hn̄.

3 Judas lofar at suijkia Christū

Eñ a fyrsta Sœtubraudz deige geigu Lærisueinarner til Jesu/ z søgdu til hn̄s/ Huar villt þu ad vier tilreidum þier Paskalābit at eta? Eñ Jesus sagde/ Fare þier i Borgena til nockurs/ z seiget hm̄/ Meistare lætr seigia þier/ miñ tijme er j nand/ hia þier vil eg Paska hallda mz Læresueinum minum. Og Læresueinarner giørdu so sm̄ Jesus hafde þeim bodit/ og reiddu til Paskalambit.

4 Paskalambsins neytsla

Eñ at Kuellde komnu sette hn̄ sig til Bordz mz tolf sinum Læresueinum. Og er þeir œtu sagde hn̄/ Sañliga seige eg ydr/ at eirn ydar mun suijkia mig. Þeir hryggdust miøg vid þ/ z toku aller til at seigia/ Er eg þ nockut Herra? Eñ hn̄ suarade og sagde. Sa er hendiñe drepr i Fatid mz mier/ sa mun mig Forrada. Mañsins Son mun ad søñu fara so sm̄ skrifat er af honum/ Eñ vei þeim mañe fyrer huern Mañsins Son mun forraden verda/ Betra være C honum/ at sa same madr hefde alldrei fæddr verit. Þa suarade Judas/ sa er forried hn̄ z sagde/ Er eg þ nockut Rabbi? Hn̄ sagde til hn̄s/ Þu sagder þ.

5 Opinberan Suikarans

Eñ þa þr neyttu/ tok Jesus Braudit/ giørde þacker/ z braut þ/ gaf sinū Lærisueinū/ z sagde/ Takit z etid/ Þetta er mitt Holld. Hn̄ tok z Kaleiken/ giørde þacker gaf hn̄ þeim z sagde Dreckit aller hier vt af. Þad er mitt Blod ens nyia Testamētis/ huort ed vthellist fyrer marga til Syndaña fyrergiefningar. Eñ eg seigi ydr/ at eg mun eigi hiedan i fra drecka af þssū Wijnuidarins Auexte/ allt til þess dags/ er eg mun drecka þ nytt mz ydr i mins Fødurs Rijke. Og at Lofsøngnum søgdum/ geingu þeir vt i Fiallit Oliueti.

6 Jnnsetning Kuelldmal tydarinnar

Zacha. 13.

Þa sagde Jesus til þra/ A þessare Nott munu þier aller hneykslast a mier/ Þuiad skrifad er/ Hirderen mun eg sla/ og Sauder Hiardariñar munu j sundurtuistrast. Eñ epter þ ed eg er vpprisen mun eg ganga fyrer ydr i Galilea. Petur suarade og sagde til hañs. Og þo aller skamfyllist vid þig/ þa skal eg þo alldrei skamfyllast þier/ Jesus sagde til hn̄s/ Sañliga seige eg þier/ at a þessare Nott adr enn Hanen galar/ mūtu afneita mier þrysuar. Petur sagdi til hn̄s/ Eirnen þo mier byriade mz þier at deyia/ skyllde eg eige neita þier. Slijkt hid sama søgdu og aller Lærisueinarner.

7 Fyrersögn wm flotta Læresueinaña

8 Breyske Peturs

D Jesus kom þa mz þeim/ j þ Gerdis tun sm̄ kalladist Gethsemani/ z sagde til siña Lærisueina/ Sitied hier a medā eg fer þāgat z bidst fyrer. Og hn̄ tok mz sier Petrū/ z tuo Sonu Zebedei/ tok sidan til at hrygguast z harmþrungen at verda. Hn̄ sagde þa til þra/ Hrygg er Sala min allt til dauda/ blijfit hier z vakit mz m̄. Og hn̄ gieck litlu eina framleingra/ fiell fram a sina Asionu/ bidiande og sagde. Fader miñ/ ef møguligt er þa lijde af mier Kaleikr þesse/ enn eige so sm̄ eg vil/ helldr so sm̄ þu villt. Og hn̄ kom til sinna Lærisueina og fañ þa sofande/ og sagde til Peturs/ Gatstu ecki eina stund vakat mz mier? Vake þier z bidiet/ so at þier fallit eigi i Freistne/ Anden er at søñu reidubuen/ enn Holldit er breyskt.

9 Huad i Grasgardenū skiede

10 Bæn og Angist Christi i Grasgardinū

J añat sinn gieck hn̄ enn burt/ og bad seigiande/ Fader miñ/ ef þesse Kaleikur ma eigi af mier lijda/ vtan eg drecke hn̄/ þa verde þiñ vilie. Og hn̄ kom aptur og fañ þa sofande/ z þra Augu voru full af suefne. Og hn̄ liet þa kyrra/ z gieck j burt aptr z bad j þridia siñ seigande enn sømu ord. Þa kom hn̄ til siña Lærisueina z sagde til þra. O ja vilie þier nu sofa og huijlast/

last. Siaet: Su stund tekur ad nalgast ad Mannsins Son mũ ofurseliast j Syndugra hendur/ standit vpp/førũ vær. Siaet: Hñ tekr ad nalgast sa er mig forrædr.

Og sm̃ hñ var þetta at tala. Sia: Ad Judas eirn af tolf kom/og mꝫ honum Flockr mykill mꝫ Suerdum og Stongum/vtsender af Kiennemaña høfdingium ⁊ Wlldungum Lydsins. Eñ sa er hñ Forried/gaf þeim Teikn og sagde/Huern hellst ed eg kysse/sa er ꝥ/ halldit hm̃. Og jafnsnart gieck hñ ad Jesu og sagde/Heill siert þu Rabbi/ og kyste hañ. Enn Jesus sagde til hñs/Miñ vin huar til komst þu hingat? Þa geingu þr þangat at/løgdu hendr a Jesum og gripu hñ.

11 Judas Koss

Og sia: At eirn vt af þm s̃ mꝫ Jesu voru rette vt Høndena/ ryckte sinu Sůdi ⁊ slo Þion Kennemaña Høfdingians/⁊ hio af hñs eyra. Þa sagde Jesus til hñs/Snu þu Suerde þinu aptur j sina Slijdr. Þuiad huerier sm̃ Suerdit taka þr munu fyr' Suerde farast. Edr meinar þu at eg kuñe ecke at bidia Fødr miñ/at hñ skickade mier meir eñ tolf Legiõ Eingla? Eda huernen vppfyllast þa Ritningarnar? So byriar at skie skule.

12 Strapp petri fyrer Suerdslagit

A þeim tijma sagde Jesus til Folksins/Þier erut vtgeingner/lijka sm̃ til aňars Spilluirkia mꝫ Suerdum og Stongum at høndla mig/dagliga hefe eg þo hia ydr setid/⁊ kent i Musterenu/og þier hafet mig eigi gripit. Eñ allt þtta er skied so at vppfylldust Ritningar Spamañaña. Þa forlietu hñ aller Lærisueinarner ⁊ flydu.

13 Flotte Lære sueinanna

Enn þeir sm̃ Jesum høfdu gripit/leiddu hñ til Caiphas Kiennemaña høfdingia/huar ed Skriftlærder og Wlldungar voru samankomner. Eñ Petur fylgde honum epter/langt j burt fra/allt i Forbyrge Kieñemannahøfdingians/⁊ gieck jñ/sette sig hia Þienorunum so ad hañ sæe huer ender a yrde.

14 Af þui sm̃ iñan Borgar skiede fyrer Kiennemanna Høfdingium

Enn Kieñemañahøfdingiar/⁊ allt Rædit/leitudu Liuguitna j gegn Jesu/ suo ad þr giætu sellt hñ j Daudan/⁊ fundu eingen. Og þo at mørg fals vitne geinge fram at/þa fundu þr eingen. Enn ad sidustu geingu tueir falsuottar fram/⁊ søgdu/Þesse sagde/Eg get nidrbrotet Mustere Gudz/og epter þria daga ꝥ vppaptr bygdt.

15 Fyrersøgn vm hañ sidasta dag

Keñemannahøfdingen stod vpp ⁊ sagde til hñs/Suarar þu ongu til þssa s̃ þr vitna i mote þier? Enn Jesus þagde. Keñemannahøfdingeñ andzade ⁊ sagde til hñs/Eg sære þig fyrer lifanda Gud/at þu seiger oss/ef þu ert Christr Sonr Gudz. Jesus sagde/ Þu sagder þad. Þo seige eg ydr/hier epter mun ꝥ ske at þier munut sia Mañsins Son/ sitia til hægrehandar Gudz kraptar og komanda i skyum Himins.

Þa reif Kiennemañahøfdingen sin klæde og sagde/hñ Gudlastade/ Huad þurfũ vær vitnaña vid? Sia: Þier heyrdut nu sialfer hñs Gudlastan/Huad virdist ydr? Þeir suørudu og søgdu/Hñ er Daudans sekr. Þa spyttu þr j hñs Asian/ og børdu hañ mꝫ hnefum. Eñ adrer gafu Þustra j hñs Andlit ⁊ søgdu. Spa þu oss Christr huer sa er sm̃ þig slo.

16 Christus aklagast fyrer Gudlastan

Enn Petur sat vt j Fordyrenu/Og Ambatt ein geck at hm̃ ⁊ sagde/ Og þu vart mꝫ þssũ Jesu af Galilea. Eñ hñ neitade fyrer øllum/⁊ sagde/Eg veit eige huad þu seiger. Enn s̃ hñ geck vt vm dyrnar/leit hm̃ ein oñur/⁊ sagde til þra sm̃ þar voru/Þesse var og mꝫ Jesu af Nadsareth. Og j añad siñ neitade hñ mꝫ Eide/⁊ sagde/ ei þecke eg þañ mañ. Og jñan skams geingu þr at s̃ þar stodu/⁊ søgdu til Petro/ At søñu ertu ⁊ eirn af þm/þuiat þitt Mal opinberar þig. Þa tok hñ at formæla sier ⁊ sueria at eige þeckte hñ þann mañ. Og jafnsnart gol Hanen. Og þa mintest Petur orda Jesu/er hñ sagde til hñs/adr enn Hanen galar/mũtu neita mier þrysuar/Og hñ geck vt og griet beiskliga

17 Af neitan petri Mat. 14. Luc. 12 Joh. 18.

XXVII.

Vm þa hlute sm̃ tilbaru fyrer Pilato i Radhusenu

ENN at Morne geingu aller Kennemaña høfdingiar og Wlldungar Lydsins saman i Ræd mote Jesu/so at þr giætu hñ lijflated. Og þr bundu hñ ⁊ leiddu j burt/⁊ ofurselldu hñ Pontuerskum Pilato Landzdõara.

1 Judas Jdran

Þa er Judas sa er hñ hafde Forradet/leit ꝥ at hñ var til Dauda dæmdr/ Jdradist hñ þss/ og færde aptur Kennemannahøfdingium ⁊ Wlldungũ lydsins þa þriatigu Silfurpeninga/⁊ sagde/Misgiørt hef eg/ꝥ eg forried saklaust Blod. Eñ þr søgdu/Huad kemr ꝥ vid oss? Sia þu þar fyrer. Og hañ snarade þeim Silfurpeningum j Mustered/for þadan/geck i burt/⁊ hengde sialfan sig i Snøru.

2 Judas Hefnd

Enn Kennemañahøfdingiar toku Silfurpeningana ⁊ søgdu/Eige hæfer at vier latũ þa i Gudz kistuna/ þuiat ꝥ er Blods Verd. Enn ad samteknu Ræde/keyptu þr medr þm eirn Leirsmidzakur/vegførendum til Greptrunar/Fyrer ꝥ er sa Akr kalladr Blodzakr allt til þssa dags.

Blodsølu verd

B dags. Þa er vppfyllt huad sagt er fyrer Jeremiam Spamañ/ seigande: Og þr toku þa þria tige Silfurpeninga/ er hiñ Sellde mz bitaladꝛ vard/huern þr keyptu af sonum Jsraels/ ⁊ ha fa gefit þa fyrer Leirkerasmidzakur/epter þui sm̄ DROTTJN hafde mier bodet.

Enn Jesus stod frame fyrer Landzdomaranum/ Og Landz domaren spurde hn̄ at/ ⁊ sagde/Ertu Konungꝛ Gydinga? Eñ Jesus sagde til hn̄s/Þu seiger ꝥ. Og sm̄ hn̄ klagadist af Kieñemanna høfdingium ⁊ Ølldungum suarade hn̄ ongu. Þa sagde Pilatus til hn̄s/ Heyrer þu ecke huerse harliga þr asaka þig? Og eigi suarade hn̄ honū til nockurs ords/so ad Dōaren vndradist ꝥ næsta.

4 Christus aklagast fyrer Pilato

Enn a Hatydardeigenum var Landzdomaren vanꝛ/Folkenu lausan at lata eirn Bādingia huern hellst þr villdu. Enn þa hafde hn̄ eirn frabærā Bandingia sa er Barrabas hiet. Sm̄ þr voru til sāans komner/sagde Pilatus til þra/Huorn vilie þier ad eg late ydꝛ lausan/ Barrabam eda Jesum sa er kallast Christꝛ? Þuiad hn̄ visse vel/ad þr høfdu fyrer Øfundarsaker ofursellt hn̄.

5 Siduenia ꝥ eirn war laus gefen fyrer Hatydena

C Og s̄ hn̄ sat a Dōstolenū/sende hn̄s Hwsfru til hn̄s/ ⁊ liet seiga hm̄: Haf þu eckert mz þeñ an Riettlaata/þuiad margt hefe eg lided j dag j suefne fyrer hañ.

6 Hustru Pilati wottar wm hn̄s sakleyse

Eñ Keñemañahøfdingiar ⁊ Ølldūgar redu Folkenu at ꝥ skyllde bidia vm Barrabam/eñ Jesu skylldu þr fyrerfara. Landzdomaren suarade þa ⁊ sagde til þra/Huorn af þessum tueimꝛ vilie þier at eg late ydꝛ lausan? Þeir søgdu/ Barrabam. Pilatus sagde til þra/Huad sk eg giøra af Jesu hū ed Christꝛ kallast? Þeir søgdu hm̄ aller/lat hn̄ Krossfestast. Eñ Lādzdōaren sagde/Huad hefer hn̄ þess jllt giørt? Enn þr kølludu þui meir/seigāde/ Krossfestist hn̄.

Og er Pilatus sa ꝥ hn̄ fieck ecki atgiørt/helldꝛ ꝥ at þar yrde enn meira vpphlaup af/ tok hn̄ Vatn/og þuode hendurnar fyrer Folkenu/Og sagde/Saklaus em eg af Bløde þess hins Riettlaata/siae þier til. Allur Lyduren suarade ⁊ sagde/Hn̄s Blod kome yfer oss ⁊ yfer Sonu vora. Þa let hn̄ þm Barrabā lausan/eñ hudstryktā Jesū gaf hn̄ þm ofꝛ/at hn̄ Krossfestist.

7 ædi Gydingañ
8 Domur Gydinga yfer þm sialfum

D Þa høfdu Strijdzsueinar Lādzdomādans Jesū mzur sier jñ i Þinghusit/ ⁊ þr søfnudu saman ad hm̄ allt Lidit/ ⁊ afklæddu hn̄. Þeir løgdu yfer hn̄ Purpuramøttul/ ⁊ fliettudu Korōu af Þyrnū ⁊ settu vppa hn̄s Høfut/ ⁊ Reyr j hn̄s Hægre hønd/ ⁊ beygdu knien fyrer hm̄/ spieudu hn̄ ⁊ søgdu/ Heill siertu Konungꝛ Gydinga/ ⁊ hræktu a hn̄/toku Reyruønden/ ⁊ børdu vm høfut honum.

9 Hudstryking/ Kryning/og Spottā Christi

Og epter ꝥ þr høfdu spottat hn̄/færdu þr hn̄ vr Møttlenū/ ⁊ færdu hañ aptꝛ j siñ Klædnad/ ⁊ leiddu hn̄ vt/at þr Krossfestu hn̄. Eñ er þr geingu vt/fundu þr mañ af Cirenia Simonem at nafne/hm̄ þreyngdu þr til at hn̄ bære hn̄s Kross. Og er þeir komu j þañ stad sem kalladist Golgatha/huad er þydist Hausskelia stadꝛ/gafu þr hm̄ Edik at drecka Galle blandat/Og er hn̄ smackade ꝥ/villde hn̄ eige drecka.

10 Huad giørst hefur wtanstadar

Enn sm̄ þr høfdu Krossfest hn̄/skiptu þr klædum hn̄s/kastande þar vm þrautkeste/So at vpp fylldist huad sagt er fyrer Spamañen/er hn̄ seigir: Þeir skiptu sier Klædū minum/ ⁊ yfer

11 Krossfesting Christi

E minu Fate køstudu þr hlutkeste. Og þar satu þr ⁊ vardueittu hn̄. Og vpp yfer hn̄s Høfde festu þr hn̄s Daudasøk skrifada/Þesse er Jesus Kongꝛ Gydinga. Þa voru ⁊ Krossfester mz honum tueir Spilluirkiar/ eirn til hægre handar/ ⁊ eirn til hinnar vinstre.

12 Skipte klædañ
13 Titill yfer Krossen fest

Og þr sm̄ þar geingu hia/hæddu hn̄/skakande høfut sin/ ⁊ søgdu/Þu sm̄ nidꝛ brytur Musterit/ ⁊ vppbygg' ꝥ aptur a þrimꝛ døgū/frelsa þu sialfā þig/Ef þu ert Gudz Sonꝛ/þa stig þu ofan af Krossenū/Lika eirnen spottudu hn̄ Keñemañahøfdingiar mz Skriftlærdū ⁊ Ølldungū/ ⁊ søgdu/Adra Frelsade hn̄/ sig sialfan getꝛ hn̄ eigi frelsat/Ef hn̄ er Konūgꝛ Jsraels stige hn̄ nu af Krossenum/ ⁊ munu vier trua hm̄/Hn̄ trude a Gud/hn̄ frelse hn̄ nu ef hn̄ vill/ Þuiat hn̄ sagde/Eg em Gudz Sonꝛ. Og vm ꝥ sama hæddu hn̄ ⁊ Spilluirkiarner/ þr mz hm̄ voru Krossfester.

14 Gudlastaner vid þañ Krossfesta Christum

Eñ j fra siettu stūd giørdist Myrkꝛ yfer allt Landit til niūdu stundar. Og nærre Niūdu stūd kallade Jesus harre røddu ⁊ sagde/Eli Eli lama sabathani/ Þat er/Gud miñ/Gud minn/ Huar fyrer forliestu mig? Enn nockrer af þm sm̄ stodu þar ⁊ heyrdu ꝥ/søgdu/Þsse kallar Eli

15 Myrkꝛ
16 Christur klagar sig ad wera yfer gefen

F am. Og jafnsnart hliop eirn af þm til/tok Niardaruøtt/ ⁊ fyllde af Edike ⁊ sette hn̄ ofan a Reyrlegg/ ⁊ gaf hm̄ at drecka. Enn adrer søgdu/ vert kyrr/siaū huert Elias kemꝛ at frelsa hn̄. Jesus kallade eñ vpp i annat sinn harre røddu/ ⁊ gaf vpp Andan.

17 Andlat Christi

Og sia: At Tialldit Musterisins i sundurrifnade j tuo parta fra ofanuerdu ⁊ allt til nidꝛ i gegnum/Og Jørden skalf/ ⁊ Biørgen klofnudu/ ⁊ grafer framlidiña lukust vpp/ ⁊ marger Likamar Heilagra risu vpp/ þr ed Suafu/og geingu epter hanns Vpprisu vr Graufunum/

18 Huad til bar epter Andlatit Christi

 komu

komu og i hina Heilogu Borg/og auglysust þar mørgum.

19 Vitnan Høfudzmañsins af Christo

Enn Høfudsmadurenn z þr s mz hm̃ voru/at vardueita Jesũ/þa þeir sau Jardskialftan/ z þ huad þar skiede/vrdu þr miøg ottaslegner z sogdu. Sanliga var þesse Gudz Sonur.

Þar voru z margar Konr/langt i fra sm̃ sau þ/hüiar Jesu hofdu epterfylgt af Galilea/ z hm̃ hofdu þionat/mzal hüra var Maria Magdalena/z Maria Moder Jacobi z Joses/z Moder þra Zebedei sona.

20 Kuisluñar

21 Joseph

Enn at Kuellde kom nockr mann rijkr af Arimathia/Joseph at nafne/huer ed sialfur var z Læresueirn Jesu. Hñ gieck til Pilato z beidde vm Likama Jesu. Þa skipade Pilatus at hm̃ skyllde fast Lykit. Og er Joseph hafde teket vid Lykenu/sueipade hñ þ i hreinn Lærepte/ og lagde þ i sina eigen nya Grof/ hueria hñ hafde vthøggua lated j Steine/ z vellte at dyrunũ Grafariñar storũ Steine z gieck j burt. Þar var Maria Magdalena z onnr Maria/sittan de giegnt yfer fra Grofinne.

23 Grepftranen Christi

G

Enn annan dag þañ sm̃ epter Affangadagen er/ sofnudust saman Kieñemannahøfdingiar og Pharisei til Pilato/z sogdu/Herra/Vær miñust a þ/ at þesse Falsare sagde þa er hñ lifde/ Epter þria daga mun eg vpp rijsa. Af þui skipa þu at foruara Grofena allt til hins þridia dags/so at eige kome hñs Lærisueinar z stele hm̃ i burt/z seige Folkenu at hñ sie vpprisen af Dauda/Og verde su hm sidare villan argare hiñe fyrre. Pilatus sagde til þra/Þar hafe þier Vardmennina/farit z foruaret sm̃ þier kuñed. Eñ þr geingu i burt/ z foruørudu Grofena medr Vardmonnunum/z inciglu du Steinen.

24 Grofen vardveitt

XXVIII.

1 Vt af vpprisuñe Christi Mar. 16. Lu. 24 Joh. 20

A

Enn at Aptne Hu̇ottdagsins/sa er hefst at Morne hins fyrsta dags Huottdagana/kom Maria Magdalena z hin onnr Maria at sia Grofena Og sia: Þar vard Jardskialfte mikill. Þuiat Eingill DROTtens stie af Himne/gieck þr ad z vellte Steinenũ fra Dyrunũ/z sat a hm̃/Og hñs Asian var sm̃ Elding/z hñs klæde huit sm̃ Sniar. Enn fyrer ogneñe er af hm̃ var/ vrdu vardhalldzmeñerner sm̃ være þr dauder.

2 Eingillen bodar Christum vpprisiñ

Eñ Eingillen suarade z sagde til Kueñanna/Eige skulu þier ottast/Þuiat eg veit at þier spyried at Jesu s Krossfestr var/ei er hñ hier/vpp er hñ risen/so s hñ sagde/Kõe þier hier/z siaed þñ stad/ huar Herran var lagdr. Ganget skyndelega z seiget þ hñs Lærisueinũ/ad hñ sie vpprisen af Dauda/ Og Sia: At hñ mũ gãga fyrer ydr i Galileã/ þar munu þier sia hñ Siaed: Eg sagde ydr þ.

B

3 Christus talar vid Konuñar

Og þær geingu skyndeliga fra grofiñe medr otta z fagnade myklũ/z hlupu so at þær vnderuijsudu þ hñs Lærisueinũ. Eñ mzan þær geingu at kuñgiora þ hñs Lærisueinũ/Sia: Þa mætte þm Jesus z sagde/Heil[l] sieu þier/Og þær geingu til hñs/z hielldu hñs fotũ/ z krupu fyrer hm̃ nidr. Þa sagde Jesus til þra/Eigi skulu þier ottast/Faret z kuñgioret minũ brædrum/at þr gange i Galileam/z þar skulu þr mig sia.

4 Vardhalldzmeñ seigia fra vpprisuñe Christi

5 Olysingar Lygar

C

Eñ medã þær geingu a burt/Sia: Þa kõu nockrer af Vardhallzmoñunũ i Borgena / z vnderuijsudu Kennemañahofdingiũ allt huad til hafde borit. Og þr sofnudust saman med Alldũgunũ/halldade Radstefnu/z gafu Stridzmoñunũ ærna peninga/z sogdu:Seiget:Hñs Lærisueinar komu vm Nott z stalu hm̃ a medã vier suafũ. Og ef þ kañ at heyrast fyrer Dõaranũ/skulu vier stilla hñ/z giora at þier sieut trauster. Og þr toku Peningana/ z giordu so sm̃ þm var kent. Og þsse ordromur er vijdfrægr orden medal Gydinga/allt til þssa dags.

6 Læresueinar tilbidia Christum

D

7 Vtsending Læresueinaña til ad kienna og skyra

Eñ þr ellefu Læresueinar geingu burt i Galileã a eitt Fiall / þ ed Jesus hafde þm fyrerskipat. Og er þr sau hñ/hnekrupu þr hm̃/eñ nockrer efudu þ. Jesus gieck til þra/ talade vid þa/z sagde: Allt valld er mier gefit a Himnũ z a Jordu. Fyrer þui gange þier vt/z Læret allar þioder/ z skirit þær i nafne Fodr/Sonar/ z Heilags Anda/ Og keñet þm at hallda allt huad eg baud ydr. Og Siaet: Eg em mz ydr alla daga/allt til enda Veralldar.

Hier er Ende S. Mattheus Gudzspialla.

S. Marcus Euangelium

I.

A

ÞEtta er Upphaf Euangelij Jesu Christi Gudz Sonar/ so sem skrifat er j hia spamonnunum. Sia/ Eg sende minn Eingil fyrer þinu Auglite/ sa ed tilreide þinn veg fyrer þier. Þar er ein hropande Rodd i Eydemorku/ greide þier vegu DROTTINS /og giored hans stigu rietta.

1 Johannis uppbyriare hins nyia Testamentis
Malach. 3.
Esaie 40
Matth. 2
Luc. 3.

Johannis var i Eydemorku/ Skijrde og predikade Idrunar skijrn til Syndanna fyrergefningar. Og þar geingu vt til hans aller af Juda/ & af Jerusalem/ at þeir skirdust af honum i Jordan/ jatande sinar Synder.

2 Kallan og Embætte Johannis

Enn Johannis var klæddur mz Ulfballdzhaarum/ & eitt Olarbellte vm hans Lendar/ Og hann aat Eingespretfur & Skogarhunang. Hann predikade & sagde: Sa kemur epter mig/ sem mier er styrkre/ huers at eg em eige verdugur/ framfallande vpp ad leysa þueinge hans Skofata. Eg skijre ydur mz Vatne/ enn hann mun skijra ydur mz Helgum Anda.

Joh. 1
3 Fyrersögn vt af Tilkomu Christi
4 Grein a mille Christi og Johannis skirnar

Þat vard & a þeim dogum/ at Jesus af Nadsareth vr Galilea kom/ & skijrdist af Johanne j Jordan. Og strax þa hann stie vpp vr Vatnenu/ sa hann Himnana opna/ & Helgan Anda j Dufulijke ofanstijgande yfer hann. Þa vard og Rodd af Himnum/ Þu ert Sonur minn elskuligur at huerium mier vel þocknast.

5 Christus skijrist

B

Og þa strax dreif Anden hann a Eydemork/ þar var hann i fiorutijge Daga & fiorutijge Natta/ & freistadist af Andskotanum/ Hann var þar & mz Villudyrum/ Og Einglar þionudu honum þar.

6 Christus freistast af Andskotanum

Enn epter þad er Johannis var gripen/ kom Jesus j Galileam/ og predikade Euangelium af Gudz Rijke/ so seigande: Sa tijme er nu vppfylldur/ & Gudz Rijke nalgast/ Idrest þier og trued Euangelio.

7 Christur hefur vpp ad predika

Enn er hann gieck mz Sionum i Galilea/ sa hann Simonem & Andream brodur hans/ latande sin Net j Sioen/ þuiat þeir voru Fiskarar. Jesus sagde til þeirra/ Fylget mier epter/ & eg mun giora þad at þier verdit Fiskendur manna. Strax forlietu þeir sin Net & fylgdu honum epter.

8 Kallan Postulanna

Og þa hann var skamt j burt þadan geingen/ sa hann Jacob son Zebedei & Johannem brodur hans/ & þeir voru a Skipe/ bæta at Nete/ Og strax þa kallade hann a þa. Og þeir forletu sinn Fodur Zebedeum j Skipenu epter hia Leiguliðunum/ & fylgdu honum epter.

Þeir geingu þa til Capharnaum/ & strax vm Þuottdagen/ geck hann jnn j Samkunduhusit & lærde þa. Og þeim ægde hans Kenning/ þuiat hann kende þeim sem af vallde/ enn eige so sem hiner Skriftlærdu.

9 Kienning Christi huilijk verit hefur
Luc. 4.

C

Og eirn madur var þar/ j þeirra Samkundu huse/ hallden af ohreinum Anda / sa kallade og sagde/ Hei/ huad hofum vær mz þig Jesus af Nadsareth? komtu at glata oss/ Eg veit ad þu ert hinn Heilage Gudz/ Jesus straffade hann & sagde/ þeige þu & far vt af mannenum. Og sa ohreine Ande hreif hann/ & kallade vpp harre roddu & for vt fra honum. Og þeir vndrudust aller/ so at þeir spurdu at sin a millum/ so seigiande/ Huad er þetta? Eda huat er þesse hin nya Kenning

10 Ohreinn Ande werdur wtdrifinn

Huad

Þuiat af valldę skipar hñ ohreinū Andū/ z þr hlyda hm̃. Og hñs Rykte gieck strax vt vm Galilea Nierod.

Þa geingu þr strax vt af Samkunduhusenu/ z komu til husa Simonar z Andree mz Jacobo z Johañe. Eñ Moder Husfreyiu Peturs la þar krønk i Koldu/ z strax þa sogdu þeir hm̃ til hñar. Hñ gieck þa til/ reiste hana vpp z hiellt i hønd heñar/ z strax þa misti hñ Koldūñar/ og þionade þeim.

10 Moder konu Petri

Enn at Kuellde komnu þa Solsett var/ fluttu þr allzkyns siuka meñ z Diøfuloda til hñs Og allur Borgarmugr safnadist fyrer Dyrunū/ z hñ læknade marga sm̃ kuøldust af ymsum sottū/ Hñ rak z vt marga Diøfla/ Og eige leyfde hñ Diøflunū at mæla/ þt þr þecktu hañ.

11 Fiølde siukra fær heilsu

Enn at Morne fyrer dogun stod hñ vpp/ gieck vt z for burt j eirn eydestad/ og badst þar fyrer. Enn Petrus z þr ed mz hm̃ voru/ skūdudu epter hm̃/ z þa þr fūdu hñ/ sogdu þr hm̃/ Aller leita at þier. Hñ sagde þa til þra/ Gøngu vær j hinar næstu Borger z bygdarløg/ so at eg predike z þar/ Þui til þess kom eg. Hñ predikade z j þra Sākunduhusū z vm allt Galilea hierat/ z rak vt Diøfla.

12 Huar til Christus er sendr

Og eirn Lijkþrar madr kom til hñs/ bidiande hñ mz hneigdu knie z sagde/ Ef þu villt þa fær þu mig hreinsat/ Enn Jesus sa aumr a hm̃/ riette vt sina Hønd/ ahrærde hñ/ z sagde hm̃/ Eg vil/ Vertu hreiñ/ z þa hñ sagde so/ huarf strax Lijkþraen af hm̃/ z hñ vard hreiñ. Jesus hastade a hñ z liet hñ strax fra sier/ z sagde hm̃/ Sia þu til/ at þu seiger þ ongum/ Helldr far þu z syn þig Prestunum/ z forna fyrer þiñe Hreinsun/ s Moyses baud/ til vitnisburdar yfer þa. Eñ þa hñ kom vt/ hof hñ vpp z kunngiørde margt þar vt af/ z vÿdfrægde þesse ord/ so ad hñ matte eige opinberliga jñganga i Borgena/ Helldr var hñ þar fyrer vtan j eydestødū/ z marger komu til hñs vr ymsum Alfum.

Matth. 8. Luc. 5
14 Lijkþrar hreinsast
Luc. 14.

II.

Matth. 9 Luc. 5

D G enn epter fa daga þa gieck hñ aptur til Caphernaum/ Og er þ heyrdist at hñ var j Husenu/ søfnudust marger saan so at þr høfdu ecki rwm z eirnen fyrer vtan dyrnar/ z hñ taladi ordet fyrer þm.

Þar komu nockrer til hñs/ færande eirn Icktsiukan/ huer ed boren var af fiorum. Og þa er þr feingu ei fyrer Folkenu fært hm̃ hñ/ opnudu þr þekiuna vpp yfer hm̃/ z grofu þar j gegnum/ lietu so Sængena nidur siga sm̃ hinn siuke læ i. Eñ er Jesus sa þra tru/ sagdi hñ til hins Icktsiuka/ Son miñ/ þinar Synder eru þier fyrergiefnar.

1 Icktsiukur verdr heill

Eñ þar voru nockrer Skriftlærder/ satu þar/ og hugsudu j sinum Hiørtū/ Huernen kalar þesse slijka Gudlastan? Huer ma Syndernar fyrergefa nema Gud eirn? Jesus fann strax j sinum Anda at þr þeinktu so mz sier/ z sagde til þra/ Þui þeinke þier þetta j ydrum Hiørtum? Huert er audvelldara at seigia til hins Icktsiuka/ Þier eru þinar Synder fyrerlatnar/ eda at seigia/ Statt vpp z tak Sæng þina z gack hiedan? Enn ad þier vitet þ Mansins sonur hefr valld til a Jørdu at fyrergefa Syndernar/ þa sagde hñ til hins Icktsiuka/ Eg seige þier/ statt vpp/ tak Sæng þina/ z gack j þitt hus. Og strax þa stod hñ vpp/ tok Sæng sina z gieck burt þadan j allra augsyn/ So ad aller vndrudust z heidrudu Gud/ suo seigande/ Alldrei høfu vær fyrr slijkt sied.

Hñ gieck eñ vt aptur ad Sionum/ z allt Folk kom til hñs z hñ lærdi þ. Enn þa er Jesus gieck fram hia/ Leit hñ Leui son Alphei sitianda j Tollbudiñe/ z sagde til hñs/ Fylg þu mier epter. Hñ stod vpp z fylgde hm̃ epter. Þad giordist þa hñ sat til Bordz i hñs huse/ at marger Tollheimtu menn/ z bersynduger settu sig til Bordz mz Jesu z hñs Læresueinū/ Þuiat þr voru marger s hm̃ fylgdu epter. Og er hiner Skriftlærdu z Pharisei sau þ/ at hann at mz Tollørū og Bersyndugū/ sogdu þeir til hans Lærisueina/ Þui etur og dreckr ydar Meistare mz Bersyndugum z Tollheimturū? Þa er Jesus heyrde þ/ sagde hñ til þra/ Þeir sem heilbrigder eru þurfa eige Læknarans/ helldr þr sm̃ siuker eru. Þui ei kom eg at kalla riettlata helldr Synduga til Idranar.

Matth. 9 Luc. 5.
2 Kallan Matthei
Matth. 9 Luc. 5.

Þar voru Johañis z Phariseis Læresuein" huier ed føstudu møig. Þeir kou z sogdu til hñs/ Þui fasta Johañis z Phariseis Læresuein" eñ þiner Læresueinar fasta ecki? Jesus sagde til þra Hunen mega Brudlaupsbornen fasta a medā brudgumen er hia þm/ Þat so leinge mega þr eige fasta sm̃ þr hafa Brudguman hia sier/ Enn þr dagar munu koma at Brudgumen verdr fra þm teken z a þm døgum þa munu þr fasta.

3 Johañis Læresueinar hefia spurning af føstuñe

Eingen

Eingen saumar nyā kladiskot a gamallt Fat/ Þuiat hin nya boten glidnar fra hinu forna/ ꝛ verda sliten þa verre. Og eingen lætur nytt Vijn j forna Ledurbelge/ annars spreinger Vijnet Belgena/ so ad Vijnit spillist/ enn Belgerner skemast/ Helldur skal nytt Vijn latast j nya Belge.

4 Huerier oldit þreṁa kuna

D Þad skiede en̄ aptur ad Jesus geck vm Þuottdag yfer Kornekrur/ og hn̄s Læresueinar toku til/ þa þeir geingu/ og tyndu Axen af Kornenu. Enn Pharisei sogdu til hans. Sia: huad þiner Læresueinar giora a Þuottdeige/ þad er eige hæfer. Hann sagde þa til þeirra/ Hafe þier eige lesit huad Dauid giorde/ þa hn̄ þurfte vid/ nær hn̄ hungrade sialfan/ og þa er mz hm̄ voru? Huernen at hn̄ gieck jnn j Gudz husit/ a døgum Abiathars Prestahøfdingia/ ꝛ at þau Sionarbrauden s eige leyfdust at eta nema Kiennemonnum einum/ ꝛ hn̄ gaf þau þm sm̄ mz honum voru. Hn̄ sagde ꝛ þa til þra/ Þuottdaguren er fyrer mannsins saker giordur/ en̄ eige maduren fyrer Þuottdagsins saker. Þui er Man̄sins son̄ eirn Herra/ ꝛ eirnen Þuott dagsins.

5 Vm Þuott dagin̄ Mat. 12. Luc. 6

III.

A HAnn gieck og jnn i Samkunduhusit aptur. Og þar var eirn sa madr er hafde visnada hønd. Og þr geymdu at huert hn̄ læknade hn̄ a Þuottdeige/ so ad þr mætti aklaga hn̄. Og hn̄ sagde til Man̄sins þess sm̄ visna hafde høndena/ Statt vpp hier i midit. Han̄ sagde ꝛ þa til þra. Huort hæfer a Þuottdøgum vel ad giora edr jlla/ lifenu til frelsis at giora edr þui at tortina? En̄ þr þogdu aller. Hn̄ leit þa til þra mz reidesuip/ ꝛ angradist vidr þra hiartans blindleik/ ꝛ seiger so til Man̄sins/ Riettu vt þina Hønd. Og hn̄ riette hana vt / og hn̄s Hønd vard heil/ lika s hin ønnur.

1 Madr mz visna hønd verdr heilbrigdr.

En̄ Pharisei geingu vt/ ꝛ giordu strax sin ræd mz Herodes Þienurū j mote hm̄ / huernen B hellst at þr feinge fortynt hm̄. Enn Jesus veik þadan til Siafar/ mz sina Lærisueina/ Og margt Folk af Galilea ꝛ vr Judea þa fylgde hm̄ epter/ ꝛ þr s voru af Jerusalē/ ꝛ Jdumea/ ꝛ þr hinumeigen Jordanar/ ꝛ þr s bygdu kringum Tyro ꝛ Sidonem/ mykell Man̄fiølde/ sm̄ heyrdu huad hn̄ giørde ꝛ komu til hn̄s.

2 Radagiørd til ad lifláta Christum

Hn̄ sagde til sin̄a Læresueina/ at þr skylldu leigia honum Skip/ fyrer Folksins saker/ at þ þreyngde honum eigi/ Þuiad hn̄ læknade margan. Enn þr tradu at hm̄ øllu þm er Plag ader voru at þr mætti fa at snerta hn̄. Og nær ed Ohreiner andar sau hn̄/ fiellu þr nidr fyrer hm̄/ ꝛ kolludu vpp so seigande/ Þu ert Gudz sonur. Enn hn̄ straffade þa hardliga/ so ad þr openberudu hn̄ eige.

3 Siølde sukra fær heilsu Matt. 10 Luc. 6. 9.

Hn̄ gieck ꝛ vppa Fiallit/ ꝛ kallade til sin þa hn̄ villde sialfr/ ꝛ þr komu til hn̄s. Enn hn̄ hagade so til at þr tolf voru hia hm̄/ ꝛ hn̄ sende þa vt at predika/ ꝛ gaf þm valld til Sotter at lækna/ ꝛ Diofla vt at reka/ Og a Simonem sette hn̄ Peturs nafn/ ꝛ a Jacobū Son Zebedei C ꝛ Johan̄em brodr Jacobs/ þm gaf hn̄ nafnit Bnehargen/ huad vt þydist Reidarþrumu Syner/ ꝛ Andream/ Philippum/ Bartholomeum/ Mattheum ꝛ Thomam/ ꝛ Jacobum son Alphei/ ꝛ Taddheum/ ꝛ Symon af Chananea ꝛ Judas Jscarioth sa er sueik hn̄.

4 Vtsending Postulan̄a/ mz makt ad lækna og Diøfla vt at reka

Og þa er þr komu til Herbergis/ kom Folket enn saman aptr/ so at þr gatu eige matast fyrer þui. Og þa er þr heyrdu þ sm̄ mz hon̄ voru/ geingu þr vt ꝛ villdu hamla hm̄/ þuiat þr søgdu at hn̄ munde gāga af vitenu. En̄ hiner Skrifilærder s ofan fra Jerusalem voru farner/ søgdu. Hn̄ hefer Belzebub/ ꝛ fyrer Diofla høfdingia þa rekr hn̄ Fiandr vt. Og at þm samankølludum/ sagde hn̄ j Epterlijkingū til þra.

Huernen fær Andskoten annan Andskotan vtreket? Þui ef Rijkit skiptest j sialfu sier þa fær þ Rijke eige stadet. Og ef eitt hus tuistrast j sialfu sier þa fær þ hus eige stadet. Og ef D Andskoten rijs vpp j mote sialfum sier/ þa er hn̄ vid sig osampyckr/ ꝛ fær eige stadit/ helldr hefur hn̄ þa ein endalok. Eingen fær ꝛ jnngeinget j hus hin̄s ofluga/ ꝛ burtgripit hn̄s husbunad/ nema/ at hn̄ binde adr hin̄ Ofluga/ ꝛ meige hn̄ þa so ræna hn̄s hus

5 Straffan Pharisean̄a Gudz lastanar

San̄liga seige eg ydr/ aller synder fyrergiefast mannan̄asonū/ ꝛ eirnen Gudlastaner/ þar þr lasta Gud mz. En̄ sa er lastar helgan Anda/ hn̄ hefer eige fyrergefning at eilijfu/ helldr verdr hn̄ sekr eilijfs Doms/ Þuiat þr søgdu/ hn̄ hefr ohreinan Anda.

6 Vt af Synd mote Helgum Anda

Þar komu þa Moder hn̄s ꝛ Brædr/ stodu þar vte fyrer/ sendu til hn̄s kallāde a hn̄ (ꝛ folket sat kringum hn̄) og þr søgdu til hn̄s/ Sia: Modr þin og brædr þiner standa har vte/ og spyria at þier. Hann suaradi þeim ꝛ sagde/ Huer er min Moder og miner Brædr? Þa leit hn̄ ꝛ vm

7 Huerier at sie Christi Brædr

hn̄ ꝛ vm sig til Læresueinanna er satu j kringum hn̄/ꝛ sagde/Siaeł. Pad er min Moder ꝛ miner Brædr. Þuiat hu̇ er giører Gudz vilia/sa er miñ Broder/min Syster ꝛ min Moder.

IIII.

Math. 13
Luc. 8

Hann tok ek̄ aptr at kieña þm vid Sioen/þar safnadist saman margt Folk til A hn̄s/so at hn̄ vard at stiga a Skip/ꝛ sat so a Sionum/ꝛ allt þ Folk stod þar a lande/vid Sioen/Og hañ kiende þm̄ margt i Epterlikingum.

1
Epterlyking vt aƀ Sædaranum

Og i siñe Predikan/þa sagde hn̄ til þra/ Heyre þier. Sia: Eirn Sædsædare gieck vt at sa/Og þ vard þa hn̄ sade/ad sumt fiell vtan hia veigenū/ꝛ þar komu Fuglar Loptsins ꝛ atu þ vpp. Eñ sumt fiell j grytt Akurlende/þar þ hafde ecki mykla Jørd/ꝛ rañ fliotliga vpp/þuiat þat hafde ongua Jardardypt/Og þa er Solen gieck vpp/ skrældist þ/ꝛ af þui at þ hafde ongua rot þa visnade þ. Og sūt fiell i blád Þyrna/og Þyrnarner vogsu vppyfer ꝛ kæfdu þ/ so þ færde onguan Auoxt. Og sumt fiell i goda Jørd og færde Auoxt/ huert ed vppuox og friofgadist/Og sumt færde þritugfalldan/ꝛ annat sextugfalldan/og sumt hundradfalldañ Auoxt. Og hn̄ sagde til þra/Huer hn̄ hefer Eyru til at heyra sa Heyre.

2
Hui Christus talar i Epterlyk ingum

Og þa hn̄ var eirnsaman/spurdu þr sm̄ hia hm̄ voru(medr þm tolf)hn̄ at þssare Epterlykingu. Og hn̄ sagde til þra/Ydr er þ giefet at vita leynda Doma Gudz Rykis/enn til þra B sm̄ þar eru fyrer vtan þa skier þ allt j Epterlykingum/Ad þr mz siaande augū siae/og skynie þo eige/Og medr heyrande eyrū heyre og vnderstande þo eige/So þr snuest ecki þ þra Synder mættu fyrergefast. Og hn̄ sagde til þra: Kuñe þier ecki at skilia þessa Epterlyking/Huernen munu þier þa kunna at skilia hinar allar?

3
Vtskyring epter lyngarinnar Sædarans

Sædsædaren saer ordenu. Enn þr eru þ sm̄ vtan hia veigenum er/huar ordit verdr sæd/ ꝛ þa þr hafa heyrt þ/ kemr Andskoten skiott ꝛ nemr j burt ordit þ sæd var j þra Hiørtu. Lyka so eru þr eirnen sm̄ sædust i grytta Jørd/Þui nær þr hafa heyrt ordit/ þa mztaka þr þ strax mz fagnade/og hafa þo ongua rot j sier/ helldur eru þr frahuerfer/ nær sier hreyfer Motgāgur ꝛ ofsokn fyrer ordsins saker/þa blygdast þr strax. Og hiner er i bland Þyrnana sadust/ eru þ sm̄ heyra ordet/ꝛ þa er þssa Heims Suter/ꝛ vnderhyggia flats fiedrattar ꝛ adrar fleire girnder ganga jn̄ ꝛ kefia ordit/so þ blyfur an auaxtar. Og þeir eru þ sm̄ i goda Jørd eru sader er heyra ordit/ꝛ mztaka þ/ꝛ færa Auoxt/eirn þritugfalldā/añar sextugfalldā/ꝛ sumer hundradfalldā.

Math. 5
Luc. 11

4
Vt aƀ Predikun/ er embættenu
Luc. 8

Og hn̄ sagde til þra/ Kueikist og Liosit til þess at þad setiest vnder Bord edur Mæleask/ C Helldr ad þ setiest vppa eirn Kiertahalld. Þuiat þar er eckert so hulit/ad þad opinberist eigi. Og þar er eckert so leynt ad þ kungiørist eige. Huer hn̄ hefur eyru at heyra sa heyre. Og hn̄ sagde til þra/Giæted at/ huad þier heyred. Med þm Mæler er þier mælet vt þa mælist ydr jn̄/ꝛ ydr sm̄ a heyret skal vid aukast/Þuiat huer hn̄ hefr þeim skal gefast/og huer hn̄ hefr eige/fra hm̄ mun takast ꝛ eirnen þ hn̄ hefur.

Mat. 13

Og hn̄ sagde/ Gudz Ryke er lyka so sm̄ nær ed maduren kastar Frœ i Jørdena/ꝛ sofnar sidan/og hn̄ stendr vpp Nott ꝛ Dag/Eñ Fræet grær ꝛ vex vpp so ad hn̄ veit eige(Þuiat Jørden fœrer auoxt af sier sialfre/i fyrstu Grasit/þar næst Axit/og so þar næst fullt Hueite i axid)og er þ hefer framleidt auoxten/þa sender hn̄ strax Kornsigden/þuiad Kornskurdartyymen er Komen.

Math. 13
Luc. 8

5
Epterlyking vt aƀ Mustars korni

Og hn̄ sagde/Hueriu skulu vier jafna Gudz Ryke? Eda vid hueriar Epterlykingar sklu vier þ samlykia? So s̄ ad eitt Mustardzkorn/ þa þui verdr i Jørd sæd/er þ øllu Sæde miña sm̄ eru hier a Jordu/Og þa þui er sæd/vex þ vpp og verdr øllum Kælgrøsum meira/ ꝛ fær mykla Kuistu/so ad Fuglar Himens meiga Hreidr byggia vnder þess skugga.

Og j slykum mørgum Epterlykingum/þa talade hn̄ fyrer þm ordit/epter þui sm̄ þr þad D heyrt gatu/ꝛ an Epterlykinga þa talade hn̄ ei til þra. Eñ sierdeilis þa lagde hn̄ þ allt vt fyrer sinum Læresueinum.

Math. 8
Luc. 8

Og sama dags ad Kuellde/þa sagde hn̄ til þra/Føru vær hier yfer vm. Og þr forlietu Folkit/enn toku hn̄ til sin/sm̄ hn̄ var a Skip komen/voru þar ꝛ oñur Skip hia hm̄.

6
Stormuindr kyrrist

Og þar giørdest mykill Stormuindr/so Bylgiurnar fiellu yfer Skipet/og þ fylltist vpp. Enn hn̄ sialfur var i Skutnum og suaf a einum Kodda. Þeir vøktu hn̄ þa vpp ꝛ søgdu til hn̄s/ Meistare/Nirder þu ecki vm þ þo vier tortynust hier? Hn̄ reis vpp vid ꝛ hastade a Vinden og sagde

den ⁊ sagde til Siofaris/þagna þu ⁊ vert hliodꝛ. Og vinden kyrde/ ⁊ þar vard logn mikit. Hn̄ sagde þa til þra/ Þui eru þier so hrædder? Eda hueriu gegner ꝥ þier hafit ongua tru? Og þr skelfdust ⁊ af otta/ ⁊ sogdu sin i millum/ huern meine þier þen̄an/ þuiad Vindꝛ ⁊ Sior hlyder honum.

V.

A

OG þr komu yfer vm þan̄ Sio j bygder Gadarenorum. Og er hn̄ stie af Skipenu/ þa hliop strax j mote hm̄ vr Leidum Framlidin̄a eirn Diøfulodꝛ madꝛ/ sa er hafde sitt hybyle j grøfum Daudra manna þui eingen fieck hn̄ bundit ⁊ eige mz Jarnuidium/ Þuiad hn̄ hafde opt bunden verit mz Fiotrum ⁊ Jarnuidium/ ⁊ hn̄ hafde Vidiurnar af sier slited ⁊ Fiotren i sundur nued/ ⁊ eingen fieck hn̄ tamit. Og allt jafnt Nætur ⁊ Daga/ þa var hn̄ a fiollum edur j daudraman̄a grøfu̅kallandi ⁊ lemiãde sig mz Griote. En̄ þa er hn̄ sa langt til Jesu/ hliop hn̄ ⁊ fiell fram̄ fyrer hm̄/ kallade hærre roddu ⁊ sagde/ Nuad hefe eg mz þig at giora Jesus sonꝛ Gudz hins hæsta? Eg sære þig fyrer Gud at þu kuelier mig ecke. En̄ Jesus sagde til hn̄s/ Far vt þu ohreine Ande af þessu̅ manne. Og hn̄ spurde hn̄ at/ Nuert er þitt heiti? Hn̄ suarade ⁊ sagde/ Legio er mitt heite þuiat vær erum marger. Og sa bad hn̄ mikeliga at hn̄ ræke þa eige burt vr þre Bygd.

> Math. 8
> Luc. 8
> 1
> Ohreirn Ande werdꝛ wtreken

> (Legio) Er ad tölu nær vi. þusunder

B

Enn þar var i þm stad vid Fiallet mikel Suinahiørd a bite vm hagana / Og Andarner badu hn̄ seigande/ Lofa oss ꝥ/ ad vær førum j Suinen. Og Jesus leyfde þm ꝥ strax. Þa foru ener Ohreinu andar vt/ ⁊ hlupu j Suinen. Og Suinahiørden steypde sier mz myklu̅ þys j Sioen/ nær tueimꝛ þusundum/ ⁊ drucknudu þar j Sionum. Enn þr s̄ þra giættu flydu/ og kun̄giordu ꝥ vm Staden ⁊ vm allar gru̅der. Og þr geingu þa vt/ at sia huad þar hafdi giorst/ ⁊ komu til Jesu/ ⁊ sau þan̄ sm̄ af Diøflunum hafde kualist/ sittanda klæddan ⁊ heiluita Og þr hræddust ꝥ. Enn þr sm̄ ꝥ høfdu sied/ sogdu þm huernen giort hafde verit vid hn̄ sm̄ Diøflana hafde haft/ ⁊ so fra Suinunu̅. Og þr hofu vpp ⁊ badu hn̄/ at hn̄ fære burt vr þra Landzalfum

> Suins hiørden

Og er hn̄ stie a Skip/ tok sa til at bidia hn̄ sm̄ af Diøflunum hafde kualist/ ad hn̄ mætte vera hia hm̄. Enn Jesus lofade honum ꝥ eige/ helldꝛ sagde hn̄ til hn̄s/ Far þu j þitt hus til þinna/ ⁊ kunngiør þm huad mikit er DROTTIN giørde þier/ ⁊ huorsu lyknsamꝛ et han̄ var þier. Han̄ for þadan ⁊ tok vt at hropa vm þær tiu Borger/ huad miken̄ Velgiørning ed Jesus hafde honum giørt/ Og aller vndrudust ꝥ.

C

Og þa ed Jesus for yfer vm Sioen aptur a Skipe/ kom saman margt folk til hn̄s/ ⁊ var vid Sioen. Og sia: Þar kom og eirn af Foringium Samkunduhussins Jairus at nafne. Og þa er hn̄ sa Jesum fiell hn̄ at Fotum hn̄s/ ⁊ bad hn̄ mykeliga ⁊ sagde/ Min Dotter er komen ad Dauda/ kom ⁊ legg þina Hønd yfer hãa/ so hu̅ verde heil/ ⁊ life. Og hn̄ for mz hm̄. Magrt Folk fylgde honu̅ og epter/ ⁊ ꝥ þreyngde ad honu̅. Og su Kona var þar/ er haft hafde Blodfall j tolf aar/ hun hafde ⁊ myket þolat af morgu̅ Lækner/ hafde ⁊ kostat þar til ollu sinu/ ꝥ stodade hen̄e þo eckert/ helldꝛ hafde hun þess meire Kuøl. Þa hun heyrde nu af Jesu/ kom hun mz Folkenu a bak til ⁊ snart hn̄s klæde/ þuiad hun sagde/ Ef eg fæ ad snerta han̄s klæde/ þa mun eg heil verda. Og jafnsnart þa vppþurkadist hennar Blodfallz brun̄ꝛ/ ⁊ hun fann þa a sinum likama/ at hun var heil orden af þre Plagu.

> 2
> Dotter Jairi

> 3
> Blodfalls siuk Kona fær helsu

> Klæden Christi

Og Jesus fan̄ strax mz sialfum sier þan̄ krapt er vt af honu̅ gieck/ ⁊ snere sier vid til Folksins ⁊ sagde/ Nuer snart min Klæde? Hn̄s Læresueinar sogdu til hn̄s/ Þu sier ad folkit þreyngist ad þier/ þo seiger þu/ Nuer snart mig? Og hn̄ skygndist i kringum sig at sia þann er ꝥ hafde giørt. Enn Konan var hrædd ⁊ ottasleigen (Þuiat hun visse huad hana hafde skied) ⁊ kom/ fiell fyrer honu̅ nidꝛ/ ⁊ sagde honu̅ allan san̄leik. Enn hn̄ sagde til hen̄ar/ Myn Dotter/ þin trua giørde þig heila/ Far j fride ⁊ vert heil af þin̄e Plagu.

D

Þa hn̄ talade þetta/ komu sende bodar til Samku̅du Foringians/ ⁊ sogdu/ Þin Dotter er endut/ Nui omakar þu Meistaran leingra? Enn er Jesus heyrde huad þar sagdist/ sagde hn̄ til Samkunduforingians/ Ottast þu eige/ tru þu helldꝛ. Og hn̄ lofade onguum ad fylgia sier nema Petre ⁊ Jacobo ⁊ Johan̄e brodꝛ Jacobs. Og han̄ kom i Samkundu høfdingians hus/ og leit þar bulldran/ og þa er þar grietu miøg og æptu. Og hn̄ gieck þangat in̄ar/ ⁊ sagde til þra/ Nuad bulldre þier og sytid? Stulkan er eige læten/ helldꝛ sefur hun. Og þr dærudu hn̄. Enn hn̄ rak þa alla vt/ og tok mz sier Fødꝛ og Modꝛ Stulkunnar/ og þa er mz honum voru/

> Truarinnar Kraptr

> Matth. 8
> Luc. 7
> Act. 3

og gieck

z gieck þangat jñ er Stulkan lꝏ/Og hñ hiellt vm hønd Stulkuñar z sagde til Heñar/Ta⸗
litha kumi/þ vtlegst/Stulka eg seige þier/rijs vpp. Og þa strax reis Stulkan vpp z gieck/
Eñ hun var tolf ꝏra gømul. Og þr vrdu af myklum otta Felmsfuller. Og hañ baud þeim
storliga/ad þ skyllde eingen vita/z baud ad gefa henne at eta

Dotter Jairi vppreist aþ Dauda

VI.

1 Christus i sinu Fosturlande og aþ sinum þorsmadur. Mar. 13. Luc. 14. Joh. 4.

Hann gieck vt þadan aptur/z for til siñar Fosturjardar/hñs Lærisueinar fylg⸗ A
du honum epter. Og er Þuottdagr kom/þa tok hñ til at kienna j þra Sam⸗
kundu husi. Og marger af þm sm þ heyrdu vndrudust hñs kieñing z sogdu/
Huadan kiemr þessum allt þetta? Eda hu er su Speke sm honum er gefen?
og slijk kraptauerk er gioraſt fyrer hañs hendur. Er þetta ecki sa Trie⸗
smidr/sonur Mariu/ Broder Jacobs/ Jocephs/Jude z Simonar? Eru hñs
Systur eige hier mz oss? Og þr skamfylldust vid hñ. Enn Jesus sagde til þra/ad Spamad⸗
uren være eige ꝏn vegsemdar/ nema a siñe ættleifd z hia sinu Nyski og Kynslod. Hann fieck
þar og eckert kraptauerk giørt/ nema yfer fa eina siuka þa lagde hñ hendr/ og læknade þa/
og hñ vndradist þra Vantru.

Matth. 10. Luc. 9.

Hñ gieck z kringū þau Kauptun er þar stodu j þyrping z kñde. Og hñ kallade saman þa
tolf/z tok at senda þa tuo z tuo til samans/gaf þeim og valld yfer Ohreinumøndum/z baud B
þm ad bera eckert mz sier a veg/nema eirn staf/eige Pung/eige Braud/eige Pening a Linda
helldur klædder skoføtum/og þ þr klæddust eige tueimr Kyrtlum/ og sagde til þra/J huert þ
hus þier ganget jnn/þa blijfet þar til þess at þier faret þadan. Og hucrier ed eige medtaka
ydr/eda heyra ydr eige/þa ganget vt þadan/z hristed dupt af fotum ydr/til vitnisburdar yfer
þa. Eg seige ydr z fyrer sann/ at lijdanligra mū ꝏa a Doma deige Sodoma z Gomorra/eñ
þeim stad.

2 Vtsending Postulaña mz sierligar bodꝏer. Luc. 10.

Þeir geingu vt og predikudu/þ meñ skylldu giøra Jdran/z raku vt marga Diøfla/smur⸗
du og marga siuka mz Vidsmiore z læknudu þa so.

Luc. 10.

Herodes Kongr fieck z at heyra þ(Þuiat hñs nafn giørdist vijdfrægt)hñ sadge/ Johañes
Baptista er og vpp aptur risen af Dauda/z þui giøraſt slijk kraptauerk af honum. Eñ ad⸗
rer søgdu þ hñ være Elias/enn sumer søgdu ad hñ være Spamadr/elligar eirn af þm Spa⸗
mønnum. Og er Herodes heyrde þetta sagde hñ/ sa Johannes sem eg liet afhøfda/ hñ er nu C
vpprisen af dauda.

Math. 14. Luc. 19.

3 Historian vt aþ Johañe Baptista/lijflatnū aþ Herode

Þuiad Herodes hafde sent vt at grijpa Johannem/z luckt hñ i Myrkuastofu/ fyrer saker
Herodiadis Brodr konu sinnar/þuiad hñ hafde gipst henne. Eñ Johannes sagde til Herodes
Eige leyfest þier at hafa brodurkonu þina. Þui veitte Herodes honū vmsat z villde lꝏta aflijf
fa hñ/enn gat þo eige/Herodes ottadist z Johannem/þui hñ visse hañ vera Helgan mann og
Riettlatan/vardueitte hñ/z hlydde honum j mørgum greinum/z heyrde honum giarnan.

Leuit. 18

Þar hlotnadist og so til tækeligur dagur/ ad Herodes giørde a sinne artijd eina Kuelld⸗
maltijd Høfdingium z Høfudzmønnum/ z hinum fremstu mønnum vr Galilea. Þa gieck
Dotter Herodiadis þar jñ/z danzade/z þ þocknadist Herodi z þm er mz hm sꝏtu til Bordz.
Þa sagde Konunguren til Stulkuñar/ Bid af mier huers þu villt/z eg skal veita þier/Og hñ
suor henne eirn Eid/at huers þu beidist af mier þa skal eg gefa þier/þott þ sie Helften af mi D
nu Rijke. Hun gieck vt z sagde til Modr siñar/Huers skal eg bidia? Eñhun sagde/vm Høf⸗
ud Johañis Baptista. Hun gieck þa strax jñ mz skūda til Kongsins/bad hñ z sagde/Eg vil
ad þu giefer mier nu strax Høfud Johañis Baptista a Diske. Kōguren hrygdist þa vid/þo
fyrer Eidsins saker z þra s̄ til Bordsins satu mz honum/ þa villde hñ ecke hrella hana/ hell⸗
dur sende hñ Bødulen vt/z baud at hñ færde hñs Høfud a Diske. Og hañ afhøfdade hañ i
Myrkuastofuñe/z bar hñs høfud a Diske/z fieck þ Stulkuñe/ enn Stulkan fieck þ Modur
siñe. Og er þ heyrdu hñs Lærisueinar/komu þr og toku hñs Lijkama og løgdu hañ i Jørd.

Og er Postularner komu saman aptr til Jesu/z kuñgiørdu hm allt huad þr høfdu giørt E
z kient. Og hñ sagde til þra/ Komit ydr j eirnhuern afuiken stad j Eydemørku/z huilist þar
litla stund/Þuiat marger voru þr sm geingu fra z til/so þr høfdu ecke rum til at eta. Hñ stie
þui a Skip og for affsida j Eydemørku. Og er Folket sa þa i burt fara/þecktu hñ marger/
Og hlupu þangat a fæte vr øllum stødum/z komu fyrr eñ þr/z foru til hñs. Enn er Jesus
gieck fram z sa þar margt Folk/þa vorkynte hñ þui/þuiad þr voru sm adrer Sauder er on⸗
guann Hird

Luc. 9. Math. 14.

guan hafa Hirder. Og hn̄ tok til ad kienna þeim margt.

Og þa er a lidit giørdist/ geingu Lærisueinarner til hans z søgdu/ Þesse stadr er j eyde/ z framordit er/ þui lat þa ganga burt j hin næstu þorp z Kauptū/ at þr kaupe sier þar Braud/ þui þr hafa eckert at eta. Enn Jesus suarade z sagde til þra/ Gefe þier þm at eta. Og þr søgdu til hn̄s/ Skulu vær þa fara vt z kaupa fyrer tuohundrud peninga Braud/ z giefa þm at eta? Enn hn̄ sagde þa til þra/ Huersu mørg Braud þa hafe þier? Ganget til z skoded.

Matth. 14
Luc. 9.
Joh. 6.

F Og þa er þr høfdu þ skodat søgdu þr/ Fim̄/ z tuo Fiska. Og hn̄ baud þm ad þr settu sig all' nidr epter Bordsidū a grænt gras. Og þr settu sig þa nidr i ridlū hūdrad z hūdrad saan fim̄ tig' z fimtig' saan. Og hn̄ tok þau fim̄ Braud z tuo fiska/ leit vpp til Hiens/ blezade/ z braut Brauden/ fieck sinū Lærisueinū/ ad þr legdu fyrer þa/ Og þm tueimr Fiskū skipte hn̄ z mzur øllum. Og aller þr atu og vrdu sadder. Þeir toku þa vpp leifarnar tolf Karfer fullar/ z lijka af Fiskunum. Enn þr voru s etet høfdu fim̄ Þusunder mana.

4
Fim̄ þusund fødd mz fim̄ Brødum og tueimur Fiskū

Og jafnsnart þa dreif hn̄ sina Lærisueina til at þr føre a Skip/ og føru fyrer honum yfer vm Sioen til Bethsaida/ a medan hn̄ skilde Folkit vid sig. Og þa er han̄ hafde þ fra sier latid/ for hn̄ vppa Fiallit ad bidiast fyrer. Og þa er Kuellda tok/ var Skipit midt a Sionū/ enn hn̄ var einn a Landi. Og hn̄ sa þa erfidande j rodri/ þuiad vinduren var j mote þm. Og nær vm fiordu Eykt Nætur þa for hn̄ til þra gangande a sianum. Og hn̄ liest vilia ganga

Math. 14

G fram̄ hia þeim. Og þr sau hn̄ ganganda a Sionum/ ættludu þr Skrijmsl vera mūde/ z køll udu vpp/ þuiad þr sau han̄ aller/ z vrdu ottaslegner. Enn strax þa talade hn̄ vid þa/ z sagde til þra/ verit ohrædder/ eg em hn̄ ottist eige/ Og hn̄ stie þa a Skipit til þra/ z Vinden lygnde. Og þeir ottudust þa enn meir mz sialfum sier z vndrudust/ þuiad þm skildist enn eige af Braudunum/ z þra Hiørtu voru forblindut.

5
Jesus geingr a Sionum

Og er þr voru yfer vm farner/ komu þr i Landit Genesareth z lentu þar. En̄ er þr stigu af Skipenu þecktu þr hn̄ strax/ hlupu z vt i øll vm liggiande Hierød/ toku til z fluttu saman þar vm kring siuka men̄ a Sængum. Og huar hellst þr heyrdu hn̄ vera/ z huar er hn̄ gieck jn̄ j Kauptun/ Þorp og Stade/ þa løgdu þr siuka men̄ a strætin/ z badu hn̄/ ad þr mættu snerta falld hn̄s fata/ z aller þr er hn̄ snertu/ þa vrdu heilbrigder.

6
Marger siuker fa heilsu

VII.

A NAr komu z til hn̄s Pharisei/ z nockrer af hinum Skriftlærdu sim̄ komner voru af Jerusalem. Og þa þr sau nockra af hn̄s Lærisueinum medr almings høndum/ þ er medr oþuegnum/ eta Braud/ aum̄tudu þr þa. Þuiat Pharisei z aller Gydingar eta eige nema þr þuoe optsinnis sinar hendr/ halldande so Olldungan̄a setninga. Og þa þr komu af Torgum/ þa neyttu þr eige nema þr skirudu sig adr/ Og marg' adrer hluter eru þr/ huerier þm voru setter ad vardueita/ sim̄ var hreinsun Dryckiar kera/ Bikara/ Busgagns z Borda

1
Disputeran vm man̄a setninga

Þa spurdu Pharisei z hiner Skriftlærdu hn̄ at/ Þui ganga þiner Lærisueinar ei epter setningum Olldungan̄a/ helldr eta þr Braudet mz oþuegnum høndum? Enn han̄ suarade og sagde til þra/ Næsta vel þa spade Esaias af ydr Hræsnurum/ sim̄ skrifad er: Folk þtta heidr" mig mz vorunum/ enn þra hiarta er langt fra mier/ z til onytz þa Dyrka þr mig/ kennande

B Kenningar z bodord man̄a. Þier yfergefet Gudz Bodord/ z halldit man̄anna vppsetninga/ sem er vm føing Krwsa z Dryckiarkera/ z margt annad þessu lijkt þa giøre þier.

Og hn̄ sagde til þra/ Finliga þa hafe þier Gudz Bodord giørt onyt/ ad þier mættud suo geyma ydvarn vppsetning. Þuiad Moyses sagde/ Heidra þu Fødr þinn z Modr/ enn huer han̄ bøluar Fødur eda Modr/ sa skal dauda deyia. Enn þier seiget/ Þegar nockur seiger Fødur og Modr a Corban/ þad er/ (ef eg offra þui/ þ kienir þier meir til gagns) hn̄ giører vel/ z eige þa leyfe þier hm̄ framar nockut at giøra Fødr sinū nie Modr sinne/ onyt giørāde suo Gudz ord fyrer ydar setninga þa þier hafet sialfer vppsett / z margt annad þuilijkt þa giøre þier.

a (Corban) So kallast su Forn/ og er so mikit sagt/ Kiære þader/ giarna wil eg giefa þier þ/ enn þ er/ Corban/ þat er betur kallit eg giefe þad Gude enn þier/ og þad kiemur þier meir til gagns

Matth. 5

Hn̄ kallade þa Folket aptur til sin z sagde til þra/ Heyret mier z vnderstandet mig. Þar er eckert fyrer vtan j mannen jn̄farande þ hn̄ fae saurgat/ helldr þ sim̄ vt af mannenū geingur/ þ er þ sim̄ mannen saurgar. Huer hn̄ hefer eyru ad heyra sa heyre.

2
Ein epterliking þad ei saurgist manna hiørtu mz ypertrodslu manna setninga helldr Gudz Bodorda

C Og er hn̄ gieck jn̄ i Husit burt fra folkenu/ spurdu hn̄s Lærisueinar hn̄ at þssare Epterlijking. Enn hn̄ sagde til þra/ Eru þier og so skilningslauser? Og skilie þier en̄ eige/ at allt þad sem fyrer vtan er/ og jn̄fer i mannen þ fær eige saurgat hn̄? Þuiad þ fer eige inn j hn̄s Hiar

 ta/ Helldr

ta/Helldꝛ fer þ i magan og geingur so vt epter edeligre ras/huer ed vthreinsar allan Mat. Og hn̄ sagde/Huad ed vtfer af mannenū þ saurgar mañen/Þuiad af jñan vr hiartanu mañs sins þa framganga vondar Hugreñingar/Hordomar/Frillulijfe/Manndrap/Þiofnadꝛ/Agirne/Illuilie/Vnderhyggia/Munadlijfe/jllt til lit/Gudlastaner/Drambseme/Vanuirding/ Allt þetta vont þa geingꝛ vt af jñan ⁊ saurgar mannen.

Math. 15

4 Af þre Cananersku Kuinnu

Hn̄ stod vpp og for þadan j Landzalfꝛ Tyri og Sidonis/⁊ gieck þar jnn i eitt hus/⁊ villde þ onguan vita lata/enn fieck þo eige dulet sig. Þuiad ein Kona strax er hū heyrde af hm̄/ huerrar Dott' er hafde ohreinan Anda/gieck iñ og fiell til fota hn̄s(enn þat var ein Grisk Kona Syrophenice ættar)og hun bad hn̄ at reka vt Diøfulen fra Dottur sinne. Enn Jesus sagde til hennar/Leyf þu ad Bornen mettist adꝛ/Þuiad þ er eigi tilheyreligt ad taka braudit Barnaña ⁊ kasta þui fyrer Hundana. Enn hun suarade og sagde til hn̄s/so er þ Herra/Eñ þo eta Hundar sm̄ eru vnder Bordenu/af Molum Barnanna. Hn̄ sagde þa til hennar/fyrer saker þessa ordz/þa far hiedan/Diøfullen er vtfaren fra þinne Dottꝛ. Og hun gieck þadan i sitt hus/og fann Stulkuna i Sæng liggiande/⁊ Diøfulen vtfaren. B

5 Af þm Dauba og Dumba

Og þa hn̄ geck burt aptur vr bygdarlage Tyri og Sidonis/kom hn̄ til Siafar i Galilea i midiar bygder þra tiu Stadanna. Enn þr leiddu til hn̄s Daufan mann/þn̄ er ⁊ var Dūbe/og badu hn̄ at hn̄ legde hendꝛ yfer hn̄. Enn hañ veik honum affsida fra Folkenu/ og stack sinū fingre j hn̄s eyru/hrækte vt/snart ⁊ hn̄s Tūgu/leit vpp til Hiins/aduarpade/⁊ sagde til hn̄s/Hephetah/þ er/opna þig. Og strax þa opnudust hn̄s Eyru/þa vppleystist ⁊ eirnen hn̄s tunguhaft/so hn̄ talade riett. Og hn̄ fyrer baud þm̄ ad seigia þ neinum. Eñ þui meir er hn̄ fyrerbaud þm þ/þess meir þa vijdfrægdu þr þ/Þeir vndrudust þ næsta miøg ⁊ søgdu/Allt þa hefer hn̄ vel giort/þui Daufa lætur hn̄ heyra/og mallausa mæla

VIII.

1 Fiøgur Þusund mañā sødd mz siø Braudū og þam Fiskum

A Þm̄ døgū þa þar var enn margt Folk komit saman/ ⁊ hafde ei til Matar. A Kallade Jesus sina Lærisueina til sin/og sagde til þra / Eg kenne aumur a Folkenu/Þuiad þr hafa nu þria daga hia mier verit og hafa ecke til Matar haft/⁊ ef eg læt þa fastandi fra mier heim fara/verda þr hūgurmorda a leidiñe/þt suer voru lāgt ad komner. Lærisueinarner suorudu honū/ Huadā toku vær Braud hier a Oræfū ad vier sediū þa? Og hn̄ spurde þa at/Husu mørg Braud þa hafe þier? Þeir søgdu/sio. Og þa baud hn̄ folkenu ad skipa sier nidꝛ a Folldena. Og hañ tok þa þau sio brauden/ þackade/⁊ braut þau/ ⁊ gaf sijnū Læresueinū ad þr legdu þau fram. Og þeir legdu þau fram̄ fyrer Folkid. Þeir høfdu og fa eina Fiska /hañ blezade þa og baud þa fram̄ ad leggia. Enn þr neyttu/og vrdu metter. Þeir toku og vpp þ yfer var/sio Karfer medꝛ afgangs leyfar. Og þr voru sm̄ etid høfdu nær fiorum Þusundū. Og hn̄ liet þa i burt fara fra sier

2 Straff þ Phariseis bidiandis epter Teikne

Og strax þa stie hn̄ a Skip medꝛ sinum Læresueinum/og kom i þær Landzalfur er heita B Dalmanutha. Pharisei geingu vt/og toku at hafa spurningar vid hn̄/freistudu hn̄s og epter leitudu af honum eins teikns af Himne. Enn hn̄ vard þrungen i sinum Anda/⁊ sagde/Til huers þa sæker þesse Kynslod epter Teikne? Sannliga þa seige eg ydꝛ/ ad þessare Kynslod gefst eckert Teikn. Og hn̄ forliet þa og stie a Skip/og for yfer vm aptur.

Matth 16

3 Af Phariseis Surdeige

Þeir høfdu og gleymt ad taka Braud medꝛ sier/og høfdu ecke nema eitt braud medꝛ sier i Skipenu. Enn hn̄ baud þeim og sagde/Siaed til/og varid ydur vid Surdege þra Phariseis/ og so vid Surdeige Herodis. Enn þr hugsudu allt annat/og søgdu huer vid añan/þad er af þui ad vier høfum eingen Braud. Og er Jesus fornam þ/sagde hn̄ til þra/Huad hyxe þier vm þ/þo þier hafed ecke Brauden? Skynie þier eckert nie vnder standit? Hafe þier eñ forblindad ydart Hiarta? Hafed þo augu enn siaet eige/⁊ Eyru enn heyred eige. Þier hyxit ⁊ eige þar epter/ad eg braut fim̄ braud i millum fim̄ Þusūda/Huersu margar Karfer fullar mz afgangs leyfar toku þier þa vpp? Þeir søgdu/Tolf. Enn þa eg braut þau sio a millū fiøgra Þusunda/Husu margar Karfer fullar mz leyfar toku þier þa vpp? Þeir søgdu/sio. Og hn̄ sagde til þra/ Hūnen eru þier þa skynsemdarlauser? C

Joh. 6. Math. 14 Sup. 6.

4 Blindur verdr siaande

Hn̄ kom og til Bethsaida/Og þeir leiddu þa eirn Blindan mañ til hn̄s/og badu hañ vm at hn̄ tæke a honum. Enn hn̄ tok i hond hins Blinda/ og leidde hn̄ vt af fyrer vtan Kauptunit/Spytte j hn̄s Augu/og lagde sinar hendꝛ yfer hn̄/og spurde hn̄ ad huert hn̄ sæe nockut.

Enn

Enn hñ leit vpp og sagde. Eg sie mennena sẽ Skogartrie være/er þar ganga. Þa lagde hñ enn aptur sinar hendr yfer hñs augu/og baud honum enn vpp ad lyta. Og hñ vard so lag færdur ad hñ sa allt klarliga/Og hñ sende hñ so til sins heimilis og sagde/gack eige jñ aptur j Kauptunit/seig þ og ei neinum þar jñe.

Jesus gieck z hñs Læresueinar jñ i eitt Kauptun stadarís Cesare Philippi/Og a leidiñe þa spurde hñ sina Læresueina at/Huern seigia meñ mig vera? Þeir ønsudu/Þeir seigia þu siert Johañes Baptista/eñ adrer seigia þu siert Elias/eñ sũer ad þu siert eirn af Spamøñũ. Þa sagde hñ til þra/ Enn þier? Huern seige þier þa mig vera? Þa suarade Petur og sagde til hñs/ Þu ert Christur. Og hñ þaggade þa/ad þr segde þ ei neinum vt af honum.

D Nũ tok þa og til ad kienna þeim þ Mannsins sonur skyllde margt þola/z hraken vera af Hlldungunum/Hofudprestum z Skriftlærdum/z liflaten vera/og a hinum þridia deige vpp ad rijsa. Nũ talade z þesse ord berliga vt. Petur tok hñ þa hondum z atalde hñ. Enn hñ snere sier vid/z leit til sinna Læresueina/hastade a Petrum og sagde/Far a bak mier aptr þu Andskote/þuiad þu skyniar eige þ Gudligt er/helldr þ sẽ Lÿkamligt er.

Og ad samankølludu folkenu samt mz hñs Læresueinum sagde hñ til þra/Huer hann vill mier epterfylgia/afneite sa sialfum sier/og take sinn Kross a sig/z fylge mier so epter. Þuiat huer hñ stundar a ad foruara sitt lijf/sa mun þui tortyna/Og huer hñ lætur sitt lijf fyrer mi nar saker z Euangelij/sa mun vardueita þ. Huad stodar þ mannenum þott hñ eignist allan Heim/z giorde so þar mz glatan sinne Salu? Edr huad ma maduren þ giefa/ad hañ frelse sina Ønd mz? Enn huer hñ skamast min edr minna orda/hia þessare Nordomsins og Synd ugre Kyñslod/ þañ mun Mannsins sonur og forsma/ þa hñ kiemur mz sinũ Einglũ i Dyrd sins Fødurs. Nũ sagde z þa til þra/Sannliga seige eg ydr/ad hier standa nockrer af þm/hũ ter eige smacka Daudan/þar til þr sia Gudz Ryke mz Krapte komanda

5 Spurning huer Christus er

6 Fyrersøgn vm hñs Dauda og Vpprisu

7 Strapp Peturs

8

Predikan / vm Kross og ofsokner

IX.

A Og epter sex daga tok Jesus mz sier Petrum/Jacobum Johannem/z veik þm einumsømum vppa eitt hatt fiall/og forklaradist fyrer þm. Hñs klæde vr du skinande og næsta huit sẽ Sniar/so ad eingen litunar madr a Jørdu/kañ so huitt at giøra. Þeim birtist og Elias mz Moyse/ z voru þar talande vid Jesum. Petr suarade z sagde til Jesu/Rabbi/gott er oss hier ad vera/Og giø rum hier þriar Tilldbuder/þier eina/og Moyse eina/z Elie eina. Enn hñ visse eige sialfur huad hñ sagde/af þui þr voru ottaslegner. Þar vard og eitt Sky/sẽ þa yf

B erskygde/Og rødd kom vr Skyenu/seigiande/Þesse er miñ elskuligr Sonr/heyre þier hñ. Og strax þar epter er þr litu vm sig/sau þr ønguan meir nema Jesum hia sier.

Og er þr geingu ofañ af Fiallenu/baud hñ þm ad þr segde þ ongum/huad þr høfdu sied/ þangad til ad Mannsins sonur være vpprisen af Dauda. Þeir hielldu z þui orde hia sier/ spyriande sin a mille/huad þ være er hñ sagde/vpprisen af Dauda. Og þr spurdu hañ at og søgdu/Huad er þ þa sẽ hiner Skriftlærdu seigia/ad Elias byriar fyrre ad koma? Enn hñ suarade z sagde til þra/Elias skal ad vijsu fyrre koma/z allt til lags færa/ Þar ad auk mun Mannsins son margt lijda og forsmadr verda/so sẽ skrifad er. Enn eg seige ydr/þ Elias er komen/og þr hafa giort honum huad hellst þr villdu/so sẽ skrifad er af hñ

C Nũ kom til sinna Læresueina/og sa þar margt folk kring vm þa/og hina Skriftlærdu er spurdust a vid þa. Og strax er allt Folket leit Jesum/felmtrade þui/z hræddust/hlupu z heil sudu honum. Og hñ spurde þa hina Skriftlærdu/Ad hueriu spyriest þier vm vid þa? Eñ eiñ af Folkenu suarade z sagde/ Meistare/eg flutte son minn hingad til þin/hñ hefer mal lausã Anda/og nær hellst er hñ høndlast af honum/þa slÿtur hann hñ/z hñ frodu feller/z nistrar tønnũ z þornar vpp. Og eg talade til þinna Læresueina ad þr ræke hñ vt/z þr gatu þ eige.

Enn hñ suarade og sagde/O þu vantruada Kynslod/Huersu leinge þa skal eg hia ydr vá eda huersu leinge a eg ad lijda ydr? Færet hñ hingat til min. Og þr færdu hañ þangat til

D hñs. Og er Andin leit hñ / sleit hann hann / fiell a Jørd og velltist vm og frodu fellde: Nũ spurde og hñs Fødur at/huersu langr time er fra þui er hñ hrepte þetta? Eñ hñ sagde/ Fra Barnæsku/og optliga hefer hñ fleygt honum a Elld og i Vatn ad hñ fyrerfære honũ so. Ef þu orkar nockru þa sia aumur a z hialpa ockur. Enn Jesus sagde til hñs/Ef þu giæter tru ad/ Þui truudum er allt møguligt. Og strax þa kallade Fader Barnsins vpp med Tarum/

1 Forklaran Chri sti a Fiallenu

Mat. 17. Luc. 9.

2 Gudz Fødurs Rødd

3 Vm hingadko mu Elie

Mat. 17. Luc. 9.

4 Tunglsiukr ver dur heilbrigdur

5 Postularner strappast fyrer Vantruar þeirra saker

6 Bæn vm truar autningena

 og sag

og sagde/Eg truͤe Herra/Hialpa þu miñe Vantru.

Og et Jesus sa at folket hliop at/auitade hn̄ hinn ohreina Anda/z sagde til hn̄s/Þu dau fe og hinn Dumbe ande/eg byd þier at þu farer vt af honum/z farer ei meir j hn̄ þadā j fra. Og hn̄ kallade vpp/ sleit hn̄ miøg/z for vt af honum. Og hn̄ vard sm̄ være hn̄ Daudr/ suo ad marger søgdu: ꝥ hn̄ være daudr. Enn Jesus hiellt hn̄s hønd/og riette hn̄ vpp/hn̄ reis þa vpp. Og þa hn̄ var til hus geingen/ spurdu hn̄s Læresueinar hn̄ leyneliga at/Þui gatu vær eige drifet hn̄ vt? Eñ hn̄ sagde/Þetta kyn fæst mz ongu ødru vtreked/nema fyrer Bæner og Føstu.

E

7
Aunnur fyrer søgn vm hn̄s Þynu og vpp risu

Eñ þr geingu og burt þadan/z ferduðust vm Galileam/Hn̄ villde z eige at ꝥ skyllde nockr vita. Hn̄ lærde sina Læresueina/og sagde þm̄ ꝥ Mannsins sonur skyllde seliast i manna hendur/z þeir munde aflÿfa hn̄/z þa hañ være aflÿfadr/munde hn̄ a þridia deige vppaptur rÿsa. Þeir vnderstodu eige þesse ord/og þordu þo eige ad spyria hn̄ at.

8
Þræta Læresueinanna huer þra mestur være

Hn̄ kom til Chapernaum/ og sm̄ hn̄ var til hus komen/ spurde hn̄ þa at/Huad handtierudu þier ydar a mille a veigenum? Enn þr þøgdu/þuiad þr høfdu metist vm a veigenum huer þra mestur være. Og er hn̄ sette sig/kallade hañ þa tolf z sagde til þra/ Ef nockur vill fyrstr vera/sa skal øllum sidastr vera og allra Þion. Og hn̄ tok eitt Barn z sette þad midt a millum þra/Og er hn̄ hiellt vm ꝥ/sagde hn̄ til þra/ hu̇ sa s̄ medtekr eitt þuilÿkt Barn i minu nafni/ hn̄ medtekr mig/ z huer hellst hn̄ medtekr mig/sa medtekr ei mig/helldr hn̄/s̄ mig sende

F

Luc. 9.
9
Verdlaun þra sm̄ ordsins þion um giøra til goda

Enn Johannes suarade honum og sagde/Meistare vier saum eirn þañ sm̄ rak vt Diøfla j þinu nafne/huer ed eige fylger oss epter/og vær fyrerbudum hønum ꝥ/af þui hañ fylgde oss eige epter. Enn Jesus sagde/eige skulu þier fyrerbioda hm̄ ꝥ/Þuiad eingen er sa ef hn̄ giører Kraptaverk j minu nafne/ og kunne þa strax jlla at tala vm mig. Þuiat huer hañ er eige i mote oss/hn̄ er med oss/þui huer sem ydr gefur ad drecka eirn Bikar Vats i minu nafne/ af þui ad þier erut Christz/Sannliga þa seige eg ydur/ad ꝥ skal honum ecki olaunat verda.

10
Vm Hneykslan

Og huer hn̄ hneykslar eirn af þm̄ enum litlu sm̄ a mig trua/honum være betra / ad Kuarnar steirn byndist vid hals honum/ og være so j Sio kastat.

G

Og ef þin Hønd hneykslar þig/þa snid þu hana af/betra er þier / handarlausum jnn ad ganga til lÿfsins/enn hafande tuær hendr z fara til Heluÿtis/ i oslockuāligañ Elld/huar ed þra Madkur deyr eige/og þar þra Elldur slocknar ecke. Og ef þig hneygslar Fotur þinn/ þa hogg hn̄ af/betra er þier Hølltum jnn ad ganga i eilÿft lÿf/enn ꝥ þu hafer tuo fætr/ og kastist i Heluitskan Elld oslockuāligan/ huar ad þra Madkr deyr eige/z þar þra Elldr slocknar eige. Hneyksle þig þitt auga/þa kasta þui fra þier/betra er þier eineygdū iñ ad ganga i Gudz rÿke/ eñ ad þu hafer tuø augu og sendist i Heluitskan Elld/ huar ed þra Madkur deyr eige/ og þar þra Elldr slocknar eige.

11
Af predikunar Embætte

Þuiad aller hliota mz Ellde ad salltast/og allar Forner sallte ad salltast/Salltid er gott/ enn ef Salltid afselltist/mz hueriu krydde þier þa? Hafe þier Salltid mz ydr/og hafed Frid ydar a millū

X.

A

1
Vm Hiuskap og Hiona skilnad

OG er hn̄ reis vpp þadā/kō hn̄ i endemørk Judalandz hinumeigen Jordanar/ þar kom og enn aptur margt Folk til hn̄s/ og sm̄ hn̄ plagade/þa tok hañ enn aptur til ad kienna þeim.

Pharisei geingu og til hn̄s/spurdu hn̄ at/ef mannenum leyfdist ad forlata sina husfru? Freistande hn̄s so. Enn hn̄ suarade og sagde til þeirra/ Huad hefer Moses bodit ydur? Þeir søgdu/Moses leyfde skilnadarbref ad skrifa og vid at skilia/ Hueriū Jesus suarade z sagde/Fyrer hardleik Hiarta yduars þa skrifade hn̄ ydr þtta Bodord/Eñ af vpphafe skepnuñar/ giørde Gud eirn Kallmañ z eina Konu. Af þui forlætr maduren Fødur z Modr/og helldr til vid Konu sina/z eru suo þau tuø eitt holld/Af þui eru þau nu eige tuø helldr eitt Holld. Þui huad Gud hefur samteingt/ꝥ skal maduren eige sundurskilia.

D

Og i Husenu spurdu hn̄s Læresueinar aptur ad vm hid sama. Og hañ sagde þm̄/Huer sm̄ forlætur sÿna eigenkonu/og fastnar adra/sa dryger hor a henne. Og ef Konan forlætr sin̄ eigen mann/og giptist ødrum/su Horast.

2
Af inzteningu smá barna

Og þeir færdu vngbørn til hn̄s/ad hn̄ ahrærde þau. Enn Læresueinarner atøldu þa sem þau baru. Og er Jesus sa ꝥ/likade honum ꝥ eige vel/og sagde til þra/ Leyfet Børnunum til

min ad

min ad koma/ z banned þm þ eige/ þt þuilijkra er Gudz Rijke. Sannliga seige eg ydr/ Nuer hñ medtekr eigi Gudz Rijke s̃ añad vngbarn/ sa mun eige jñganga i þ/ Og hñ tok þau i fãg og lagde sinar hendr yfer þau z Blezade þau. — Exo. 20.

Og þa hñ var vtgeingen vppa veigen/ hliop þar eirn fram̃ fyrer/ bucktade sig fyrer hm̃/ z spurde hñ ad seigiande/ Gode Meistare/ Nuad skal eg giora so ad eg eignest eilijft lijf? Eñ Jesus suarade honum/ Nui seiger þu mig godan? Eingen er godr nema Gud eirn. Bodorden muntu kunna? Þu skallt ei Nordom drygia/ Eige mann vega/ Eige stela/ Eige skalltu Ljug uitne mæla/ Eige suik giora/ Neidra Fødr z Modr. Enn hñ suarade z sagde til hñs/ Meistare/ allt þetta hefe eg varduceitt i fra Barnæsku minne. Enn Jesus horfde a hñ/ elskade hñ og sagde til hñs/ Eitt þa brestur þig/ far/ sel allt þ þu hefur og gef Fatækum/ og þa muntu hafa eirn Fiesiod a Nimnum/ kom/ og fylg suo mier epter/ og legg Kroß þier a Nerdar. Eñ hñ vard hryggr vid þesse ord/ gieck þadan syrgiande/ þuiad hñ hafde myklar eigner.

3 Huernen madur skule eilijft lijf ódlast
4 Vm þa rijku A giörnu
E

Jesus leit kringum sig og sagde til sinna Læresueina/ Nuersu toruellt er þeim Rijku jnn ad ganga i Gudz Rijke. Enn hañs Læresueina sette tuista vid þesse hñs ord. Jesus ansade enn aptur og sagde til þra/ Sonakorn min/ Nuersu toruellt er þeim sm̃ treystande eru Peningum jnn at ganga i Gudz Rijke. Auduelldara er Vlfballdanum ad ganga i gegnum Nalarauga/ enn Rijkum jñ ad ganga i Gudzrijke. Þeir vndrudust eñ meir og søgdu sin a mille/ Nuer kær þa hialpast? Enn Jesus horfde a þa z sagde/ Nia moñum er þ omøguligt/ enn eige hia Gude/ þuiad hia Gude er allt møguligt. — Mat. 19. Luc. 14

D

Og epter þ tok Petur til ad seigia honum/ Siadu/ vier forlietum allt z erum þier epterfylgiãde. Jesus suarade z sagde til þra/ Sañliga seige eg ydr/ ad eingen er sa/ hũ ad fyrerlætr Nus edr brædr edr systr/ edr Fødr edr Modr/ edr Eigin kõu edr Born edr Akra fyrer minr sak er/ edr Euãgeliũ/ sa er ei medtekr Nundradfallt aptur nu a þessare tid/ Nus/ Brædr/ z Systur og Modr/ og Børn z Akra mz ofsoknum/ og i epterkomande Neime eilijft lijf. Og marger verda þr seinaster sm̃ eru fyrster/ z þr fyrster sm̃ seinaster eru. Þeir voru þa enn a veigenum ad fara vpp til Jerusalem/ og Jesus gieck fyrer þm/ þa sette hlioda vid fylgiande honum þo epter og ottudust hñ. — Matt. 19 Luc. 14

5 Huggũ þaiakra Gudhræddra

E

Hñ tok og þa tolf aptur til sin/ og hof vpp at seigia þm/ huad yfer hñ munde koma. Sia ed þ/ ad vær førũ nu vpp til Jerusalem/ og Mañsins sonur mun seliast Kennemañahøfdingium Skriftlærdum z Olldungum/ þr munu og fordæma hñ i Dauda/ z selia Neidingium/ þr munu og spotta hñ/ z fleingia/ spyta a hñ/ og lijflata/ z a þridia deige mũ hñ vppapkr rijsa Þa geingu þr Jacobus og Johannes syner Zebedei til hñs z søgdu/ Meistare/ vid viliũm ad þu giorer fyrer ockur huers sem vid bidium þig. Hñ sagde til þra/ Nuad vilie þid at eg skule giora yckr? Þeir søgdu þa til hñs/ Gef ockr þ vid sitium i þiñe Dyrd/ eirn til hægre Nandar þier/ og annar til hinnar Vinstre. Enn Jesus sagde til þra/ þid vitid eige huers þid bidied. Kunne þid ad drecka þann Kaleik huern eg mun drecka/ og skirast mz þre Skijrn huerre eg mun skirast? Enn þr søgdu honum/ þ getu vid. Jesus sagde þa til þra/ Ad sønnu munu þid drecka þañ Kaleik huern eg mun drecka/ z medr þre skirn skirder verda huerre eg mun skirast/ Eñ ad sitia til miñar hægre handar edr til Vinstri/ er eige min ad giefa yckr/ helldr þm s̃ þ er fyrer bued.

6 Þridia fyrersøgn vm hñs vpprisu og Dauda

7 Þauisllig metnad ar gund Postulaña

Luc. 22.

F

Og þa er þr tiu heyrdu þ/ voru þr gramer vppa Jacobum og Johannem. Enn Jesus kallade þa til sin og sagde til þra. Þier vited þ ad þr sm̃ synast hafa stiornan þiodanna/ þa drottna yfer þær/ z þr sm̃ eru þra Formeñ þa hafa þr valld yfer þm/ enn þ skal eige suo vera ydar a mille/ Helldr huer hñ vill vera ydar a mille ødrum meire/ sa skal ydar þienare vera/ og huer hñ vill ydar a mille fremstur vera/ sa skal allra þion vera/ þuiat Mañsins Sonr er ei ge komen til þess ad honum þionadist/ helldr þ ad hñ þionade og giæfe sina Ond vt til Endrlausnar fyrer marga.

8 Grein a mille Veralldligs valds og andligs

9 Þui Christus er komen

G

Þeir komu og til Jericho/ z ad honum burt farande vr Jericho z hñs Læresueinũ z myklum ødrum Folksfiolda/ Sat Bartimeus blindr son Timei vid veigen/ z badst Olmusu. Og er hñ heyrde ad þ var Jesus af Nadsareth/ tok hñ til ad kalla z sagde/ Jesus Sonur Dauidz myskuna þu mier. Og marger atoldu hñ ad hñ þegde. Enn hñ kallade þß myklu meir/ So nr Dauidz myskuna þu mier. Jesus stod vid z baud ad kalla a hñ. Og þr kolludu a hiñ blinda seigiande til hñs/ verku mz godum hug/ statt vpp/ hñ kallar þig. Og hñ snarade siñe yfer høfn af sier/ stod vpp z kom til Jesu. Jesus suarade og sagde til hñs/ Nuad villtu ad eg skle giora þier? Enn hinn Blinde sagde honum/ Rabboni/ Þad eg sæ/ Jesus sagde þa til hñs/

Math. 20 Luc. 18.

10 Blindr fær syn

Gack

Gack hiedan/þin trua giørde þig Holpen/Og strax þa sa hñ/ z fylgde honū epter a veigenū.

XI.

Mat. 21
Luc. 19
1
Innreiden Christi i Jerusalem og vm hñs eilyfa Ryke og Kennemanskap

OG þa þr komu nær Jerusalem til Betphage vid Fiallet vidsmiørs Vidañа A sende hñ tuo sina Læresueina vt/ z sagde til þra/ Gangit j þ Kauptū s gegnt yckur er/ z strax er þid ganget þar jñ/ munu þid fiña Fola bunden a hueriū einge madr hefr eñ setid/leysed hñ z leided hingat/ Og ef nockr seiger til ydar hui þier giørit þ/þa seiget at hñ er Herranum þarfligr/og strax mū hñ senda hñ hingat. Þeir geingu burt þadan / og fundu Folan bunden fyrer vtan Dyrnar a gatnamotenu / z leystu hñ. Og nockrer af þm er þar stodu søgdu til þra / Huad giøre þid/ leysande Folan? Enn þr søgdu til þra sm̄ Jesus hafde þeim bodet / z þeir leyfdu þm þ. Og þr færdu Folan til Jesu/løgdu z a hñ sin klæde/z hñ sat a honum/ Enn marger breiddu sin føt a veigen/eñ adrer hiuggu kuistu af Trianū/z dreifdu a veigen/ Og þr er fyrer geingu og hiner sm̄ epter fylgdu kølludn z søgdu/Hosianna/Blezadr sie sa sem kemr i nafne DROTTINS/og blezad sie Ryke Fødurs vors Dauidz/þ ed kiemr i nafne DROTTINS/Hosiañа j vpphædum B

DROTTINN for z til Jerusalem z gieck jñ i Musterit/z vmskygnde alla hlute. Þa ed Kuellde var nu komit/gieck hñ vt mz þm tolf til Bethania. Og añars dags þa hñ geck vt af Bethania/ hungrade hñ/Og er hñ sa a leingdar Fikiutrie þ er Laufblød hafde/kom hañ at vita huert hñ fynde nockut a þui. Og þa hñ kom þangat ad/fann hñ eckert nema Laufbløden/þuiad þ var eige Fiknanna time komen. Jesus suarade z sagde til þess/ Hier epter ete eingen af þier Auoxt ad eilijfu. Og hñs Læresueinar heyrdu a þ.

2
Fikiutried visnar

3
Jesus rekur vt af Musterenu seliendr og kaupendur

Þeir komu z til Jerusalem/og Jesus gieck inn i Musterit/tok til vt ad reka þa sm̄ selldu z keyptu i Musterenu/ Bordum þra er reidupeningum skiptu/ og stolum þra er Dwfr selldu hratt hñ vm/ z ei lofade hñ ad nockur bære nockut vm Musterit. Og hñ kende z sagde til þra Er þ eige skrifat/ad mitt hus skule kallast Bænahus øllum þiodum? Eñ þier hafet giørt þ at Spillvirkia jnne. C

Þad heyrdu og hiner Skriftlærdu og Kennemañahøfdingiar/og þr leitudu epter huernen þr mættu fyrerfara honum/þuiad þeir ottudust hñ/af þui ad allr Lydr dadist at hñs Kenningu. Og er kuelld var komit gieck hñ vt af Borgiñe. Og ad morne þa geingu þeir þar hia/ og sau Fikiutried þurt orded at rotum. Petur mintist a og sagdi vid hñ/ Rabbi /siadu Fikiutried/hueriu þu formællter er vppuisnat. Jesus suarade z sagde til þra. Hafet tru til Gudz/ Sanñliga seige eg ydr/huer hellst hñ segde til þssa Fialls/ Lypst þu vpp og fleyg þier i Sioenn/og efade eige i sinu hiarta/helldr tryde at þat munde skie/huad hñ seiger / þa mun þ og skie hñ/huad hñ seiger. Fyrer þui seigi eg ydr/allt huad hellst þier bidiet i yduare Bæn/z truet ad þier audlist þ/þa mun þ og henda ydr. Og nær þier standit og bidiest fyrer þa fyrergefet ef þier hafet nockurs kon" af ødrum ydr i giegn/so ad ydar Fader sm̄ er a Himnum fyrergefe ydur ydar brot/ þuiat ef þier fyrergefet eige/ þa fyrergiefur z eige ydr Fader ydar s er a Himnum ydar Synder. D

4
Truariñar kraptur
Math. 21

5
Bænarinnar kraptur
6
Brodurlig fyrergiefning

Math. 21
Luc. 20
7
Vt af Valldenu Christi

Þeir komu og enn til Jerusalem/ z þa er hñ gieck i Musterenu/komu til hñs Hofutprestar/Skriftlærder og Olldungar/z søgdu til hñs/Vt af hueriu Vallde giører þu þetta? Og huer hefer giefet þier vallid til at þu giørder þtta? Enn Jesus suarade og sagde til þra/ Eg vil spyria ydr at einu orde/suared mier/Þa mun eg seigia ydr af huiu Vallde eg giøre þetta. Skirn Johannis/Var hun af Himnum edr af mønnum? suared mier. Þeir hugsudu med sier og søgdu/Ef vær seigum at hun være af Himnum þa seiger hñ til vor/Þui trudu þier henne þa eige? Enn ef vær seigum at hun være af mønnum/hrædunst vær Folket/Þuiad aller hielldu ad Johañes være sañur Spamadr. Þui suorudu þr z søgdu til Jesu/ vær vitum eige. Jesus suarade og sagde til þra/Þa seige eg ydur og eige af hueriu Vallde ad eg giøre þetta.

XII.

1
Aultan Pharisæanna/wiskuþ ande Christo og hñs Ryke

HAnn tok og til ad tala vid þa i Epterlijkingum. Madr plantade Vingard/ z girdte gard vm/og grof þar Vijnþrugu/z bygde þar vpp Turn/ og skipade hñ mz Vingardzm̄/z ferdadist langt i burt. Og er tijme var til/ sende hñ þiōnn til Vijngardzmannanna at hañ medtæke af þeim vt af Vijngardsins Auexte. Eñ þr handtoku hñ/z børdu/z lietu erindislausan i burt fara. Og A

enn aptur

Og enn aptur sende hn̄ annan þion til þra/og hn̄s høfud lestu þr grioke/og sleptu spottudum j burt. Og þa eñ aptur sende hn̄ annan/ og þañ aflyfudu þeir/z fleire adra/suma hyddū þr enn suma drapu þeir.

Hn̄ hafde þa enn epter eirn sinn kiærastan son/z þañ sende hn̄ seinastan til þra/ og sagde Þeir mūu feila sier fyrer Syne minum. Eñ Vingardzmeñ søgdu sin a mille/Þesse er Eruingen/kome þier/Vegum hn̄/so ad vor verde arftakan. Og þeir høndludu hn̄ z aflyfudu/ og kostudu honum vt fyrer Vingarden. Enn huad mun nu Herran Vijngardsins giøra til? Hn̄ mun koma og fortyna Vingardzm̄um/ og gefa Vijngarden ødrum. Hafe þier eige lesid þessa Skrift? Þann Stein er Byggendz forløgdu/hn̄ er orden høfud Hyrningar/Af DROTTNE er þetta giørt/og er vndarligt fyrer vorum augum. Og þeir leitudu vid at hād taka hn̄/enn hræddust þo Lyden/Þuiat þr fundu þat hn̄ sagde þessa Epterlijking til þeirra. Þeir forlietu hn̄ og geingu i burt

Psal. 118.

B Og þeir sendu til hn̄s nockra af Phariseis/og Herodis þienara/at þr veiddu hn̄ j ordum. Þeir komu og søgdu til hn̄s/Meistare/Vier vitum at þu ert sannsøgull/z skeyter eige neinum Þuiat þu ser ecki epter Mannuirdingu/helldz kenner þu Gudz gøtu mz sannleika/Huert leyfest oss ad giefa Keisaranum skatt edz eigi? Hn̄ visse þra vnderhyggiu/z sagde til þra/ Hui freiste þier min? Færed mier Peningen at eg siae hn̄/Og þr feingu honum eirn. Þa sagde hn̄ til þra/Hůs er þsse mynd z jn̄skrift? Þeir søgdu hm̄/Keisarās. Jesus suarade z sagde til þra/Gefit þa Keisaranū huad Keisarās er/ z Gude þ Gudz er. Og þr vndrudust yf' honū.

1 Vm Skatt peningen Math. 3 Luc. 10

Þa komu og Saducei til hn̄s/þeir ed seigia vpprisuna ecke vera/spurdu hn̄ at z søgdu/Meistare/Moyses skrifade oss/at ef nockurs Broder lietist/og hefde Eigenkonu epter/z liete eingen Børn epter sig/þa a Broder hn̄s at mztaka hn̄s eignarkonu/z vppuekia sinum Brodur Sæde. Nu voru þar siø Brædz/og hinn fyrste tok sier Eigenkonu/z er andadz/latande eige Sæde epter/Og sa annar tok hana z andadist/liet z eige Sæde epter/Og lijka hinn þridie z eirnen þr siø toku hana aller/z lietu eige Sæde epter/Seinast af øllum andadist z Konan. Enn j Vpprisunne þa er þr risa vpp/ huers þra Eigenkona þa verdz hun/þuiat þr siø høfdu hana til Eiginkonu?

2 vt ap vpprisunne Framlidinna Mat. 22 Luc. 20. Deut. 25

C Jesus suarade og sagde til þra/Er eige so at þier villist/vitande eg Ritningarnar/z eige helldz Gudz Krapt/Þuiat þa þeir rijsa vpp af dauda/ kuongast þr eige nie lata sig kuonga/Helldz eru þr sm̄ einglar Gudz a Himnum. Enn hafe þier eige lesid i Moyses Bok af framlidnum/þ þeir munu vpprijsa? Huernen sagde Gud til hn̄s i Skogar runnenum er hn̄ sagde? Eg em Gud Abrahams/z Gud Isaac/z Gud Jacobs/Eige er hañ Gud Daudra/Helldz Gud Lifendra/Af þui villist þier miøg:

Exo. 3

Og eirn af Skriftlærdum gieck at/sa er heyrt hafde þa spyriast a/sa og þat at hn̄ hafde suarad þeim vel/og spurde hn̄ at/Huert er þ ædsta Bodord af øllum? Enn Jesus suarade honum/þ er þ ædsta Bodord af øllū: Heyr þu Israel/DROTTIN Gud vor er eirn Gud Og elska skalltu DROTTIN Gud þinn af øllu Hiarta þinu/og af allre Salu þinne/og af øllu þinu hugskote/og af øllum krapte þinum/Þetta er hid ædsta Bodord. Enn añat er og þssu lijkt/Elska þu Naunga þinn s̄ sialfan þig. Eige eru þar øñz Bodord þssū meire.

3 Huert ad sie þat ædsta Bodord Math. 22 Deut. 6. Leui. 19.

Og hinn Skriftlærde sagde til hn̄s/Meistare/j sannleika þa sagder þu vel/þuiat einn er Gud z eingen er þar añar eñ hn̄/Og at elska hn̄ af øllu Hiarta/z af øllu hugskote/ af allre Sælu og af øllū krøptū/Og at elska Naunga sinn sm̄ sialfan sig/þ er øllum Brennefornū meira z offre. Enn er Jesus sa at hn̄ suarade vijsliga/sagde hn̄ til hn̄s/Eige ertu langt fra Gudz Rijke. Og eingen þorde þa at spyria hn̄ meir.

D Jesus suarade z sagde/er hn̄ kende i Musterenu/Huernen seigia Skriftlærder Christum vera Daudz son? Enn Dauid seiger sialfur af helgum Anda/DROTTIN sagde minum DROTTNE/Sit þu til miñar hægre hādar/ þar til eg legg þina Ouine til skarar þiña fota. Þar nefner Dauid sialfz hn̄ sinn DROTTIN/ Huernen er hn̄ þa Sonz hn̄s? Og margt af Folkenu heyrde hm̄ giarnan.

4 Huer Christus sie

Og j sinne Keñingu sagde hn̄ til þra/ Varit ydz vid Skriftlærdum þeim sm̄ ganga i sijdum Klædum/z heilsast a torgum /z hafa hin fremstu sæte ad Kuelldverdum/ Huerier i sig gleypa Eckna hus/vnder hylmingu langrar Bænar/ þeir munu z ødlast þess þyngra glotunar Dom

5 Af þm Skriftlærdu Math. 23 Luc. 20

Og er Jesus sat giegnt Olmusu ørkiñe/sa hañ huernen Folket varpade Peningum i Olmusu ørkena/og ad marger Rijker køstudu myklu. Enn þa er ein Eckia fatæk kom/liet hun tuo skarfa jn̄/þ er eirn Pening. Hn̄ kallade sina Læresueina til sin og sagde þm/ Sanlliga seige eg

6 Vt ap sannarlig re Gudz þionustu

seige eg ydr/ at þesse fatæka Eckia liet meir j Olmusu Ørkena/ enn aller adrer kietu þar jñ/ Þuiad aller lietu af þui jñ er þm var afgangs/ Eñ þesse liet af volat siñe allt huad hun hafde/ og sina Biorg alla.

XIII.

Math. 14
Luc. 21

OG þa hñ gieck vt af Musterenu/ sagdi eirn af hñs Læresueinum vid hñ/ Meistare/ skoda huiliker Steinar z huilykt smyde þetta er. Jesus suarade z sagde til hñs/ Ser þu allar þessar myklu byggingar/ Nier mun eige epter lætast Steirn yfer Steine/ sa er eigi verde nidurbroten. A

1
vt af Foreydsku Jerusalem og enda Veralldar

Og þa hñ sat a Fiallenu Oliueti gegnt Musterenu/ spurdu hñ at sier i lage Petur z Jacob z Johañes z Andreas/ Seig þu oss nær þetta skal skie/ og huert teikn verdr þa þetta skal allt til taka at fullkomnast. Jesus suarade þeim/ og tok til ad seigia/ Siaet til ad eige fae nockr villt ydr/ Þuiad marger munu koma i minu nafne og seigia/ Eg em Christr/ Og munu marga villa

2
Fyrer farande Teikn

Enn þa þier heyred af Bardogum z hernadar tidindum/ ottist eige/ þuiat þessu byriar ad skie/ enden er þo enn eige þa. Ein þiod mun reisa sig z vpp i mot annare/ og Ryke a mote ryke/ og Landskialftar munu vera i sierhuerium stødū/ Hungr z Hrellingar munu z vda. Þetta er vpphaf Hrygdaña.

Eñ siaed til vm sialfa ydr/ Þuiad þr munu færa ydr a Radstefnur og Samkunduhus/ og þier mūud strykter verda/ og fyrer Konungum z Høfdingium munu þier stāda/ miña vegna/ til vitnisburdar yfer þa. Og Gudzspiøllum byriar adr at predikast a medal allra þioda. B

3
Huggun i Kross enum og sokn unum

Og þa þeir leida ydr z framselia/ skulu þier eige huxa fyrer/ huad þier skulut tala/ Helldr huad ydr giefst a þre stundu þ sklu þier tala. Þuiad ei tale þier helldr heilagr Ande. Eñ eirn Broder mun selia aňañ j dauda/ z Fader Sonen/ Børnen munu og reisast vpp i mot Forelldrunum/ z styrkia þa i dauda. Og þier verdit øllum at hatre fyrer mins nafns saker. Enn huer hñ er stadfastr allt til enda/ sa hialpast.

4
Af skurgode Foreydingar irnar
Math. 24
Daniel. 9

Enn þa þier siaed Suiuirding Eydsluñar (af huerre Daniel Spamadr seiger) standande huar eige byriade. Huer ed les/ hñ vnderstande þ. Huerier þa eru a Gydingalande/ flye þr a Fiøll. Og huer hñ er vppa Ræfrenu fare sa eige iñ ad taka nockut vr sinu huse. Og sa s̄ er a Akre/ hñ snuist eige a bak sier aptur/ ad taka vpp Føt sin. Eñ vei þungudum Konum og Briostmylkingum a þm timū. Bidiet helldr at flotte ydar verde eige vm Vetur/ Þuiat a þm døgū verda slykar Hørmungar/ hueriar eige hafa verit fra vpphafe Skepnuñar/ þa s̄ Gud skapade/ og allt til þssa z eige helldr mun verda. Og ef DROTTEN stytte ecke þessa daga/ yrde eingen Madr holpiñ/ Eñ fyrer vtualdra saker hueria hñ vtualde/ hefer hñ stytt þessa Daga. C

Og ef nockr seiger þa til ydr/ Sie/ hier er Christr/ Sie/ þar er hñ/ þa trued þui eige/ Þuiat vpp munu risa fals Christar z falsker Spameñ/ z munu giøra Teikn z Stormerke til at villa (ef verda mætte) eirnen vtualda. Þui siaet til vm ydur/ sie/ Eg sagdi ydr allt þta fyrer.

Math. 24
Luc. 21

Enn a þm døgum epter þssa Hørmung/ mū Solen sortna/ og Tunglit eige giefa sitt skin og Stiornur munu hrapa af Himne/ Kraptar Himens munu z hrærast. Og þa munu þeir sia Mannsins Son komande i Skyunum mz Dyrd z Krapte myklum. Og þa mun hñ vtsenda sina Eingla ad samansafna sinum Vtuøldum af fiorum Vindum/ allt af enda Jardar/ z til Hædar Himens. D

5
Epterlyking vm Fikiutried

Af Fikiutrenu þa læret eina Epterlyking: Þui þa ed þess kuistr giørist frior/ og Laufen springa vt/ þa vite þier ad Sumarit er i nænd. So og nær þier siaet þetta skie/ vitid ad þad sie þa nalægt fyrer dyrum. Sannliga seige eg ydr/ Þesse Kynslod forgeingur eige/ þar til allt þetta skier. Himen z Jord munu forganga/ enn min ord munu eige forganga. Enn af þeim deige og stundu veit eingen/ eige Einglar a Himnum/ z eige Sonuren/ nema Faderenn eirn.

6
[illegible] Lykta/ þat [illegible] skulum æ, [illegible] reidubuner
Mat. 26.
Luc. 13

Siaed til/ Vaket og bidiet/ þuiad þier vited eige nær tyd er. So sm̄ sa madur er ferdadist langt burt/ forliet sitt hus/ z gaf sinū þionū yferualld sierhuers verknadar/ z baud Dyrauerdenū ad hñ vekte/ Þui vaket nu/ þt þier vited ei nær Herran Hussens kemr/ huort hñ kemr ad Kuelldе eda vm midnætte/ edr þa Haen gelr/ elligar ad Morne/ So ad ei kome hñ skyndeliga/ og finne ydur sofande. Enn huad eg seige ydr þ seige eg øllum/ Vake þier.

XIIII

Enn

A

XIIII. **N**N epter tuo daga þa voru Paskar/ ⁊ Sætubraudz dagar. Og Høfudprestar ⁊ Skriftlærder soktu epter huernen þr giætu høndlat hñ mz vielum /og lijflated. Enn þr søgdu/Eige þo vm Natijdena/so at eige verde vpphlaup mz Folkenu.

Og þa hñ var i Bethania i Huse Simonar vanheila/og sat vid Bord/kō Kona hafande Alabastrum budk mz omeingat ⁊ kostuligt Smyrsla Vatn. Hun braut Budken/ ⁊ hellte þui yfer høfut honum/ Eñ þar voru nockrer sm̃ styggudust vid ⁊ søgdu/Til huers er þessi Smyrsla spilling giør? Þuiad þtta Smyrsla vatn mætte seliast meir enn fyrer þriuhundrud penninga/ ⁊ giefast Fatækum. Og þeir deilldu a hana.

Enn Jesus sagde/ Lated hana kyrra/Til huers styggc þier hana? Gott verk giorde hun a mier. Fatæka hafe þier jafnan hia ydr/og nær þier vilied meige þier giora þm gott/ enn mig þa hafe þier eige jafnan/Huad hun hafde til/þ giørde hun/Hun kom og fyrerfram̃ ad smyria miñ Lijkama til graftrar. Sannliga seige eg ydur/Huar hellst i Heime øllum er þetta Gudspiall verdr predikat/þa mun seigast j hennar miñing/huad hun nu giørde.

B Og Judas Iscarioth eirn af tolf/gieck burt til Høfutprestanna/at hñ forriede hañ fyrer þa. Og er þr heyrdu þ glødduszt þeir/Og þeir lofudu ad giefa honum peninga. Hñ leitade og epter huernen skapfelligast hñ giæte forradid hñ.

Og a hinum fyrsta Sætubraudz deige/þa Paskalambit fornadist/seiga hñs Læresueinar til hñs/Huet villtu vier førū ⁊ reidū til ad þu neyter Paskañā? Og hñ sendi tuo af sijnū Læresueinū ⁊ sagde til þra/Ganged jñ i Staden/madr mun renna i mot ydr/berande Vatzskiolu/ fylged honum epter/og huar hellst hñ geingr jnn/seige þier Husherranū/Meistaren seiger/ Huar er þ Herberge/er eg skal neyta Paskanna j medr minum Læresueinum? Og hañ mun syna ydur astrakadan Sal storan tilbuen/reide þier þar til fyrer oss. Og hñs Læresueinar geingu burt/ ⁊ komu jñ i Stadin/ ⁊ fūdu so s hñ hafde sagt þm/ Og biuggu til Paskalābit.

Og er Kuellda tok/kom hañ medr þa tolf. Og er þr voru nidur sester ⁊ atu/sagde Jesus/

C Sannliga seige eg ydr/ad einn af ydr sa er etur mz mier forrædr mig. Enn þr vrdu hrygguer vid/og søgdu huer epter ødrum til hñs/Er eg þ nockut? Eñ hñ suarade ⁊ sagde til þra/Eiñ af tolf/sa er Drepur hendinne i Fatid medr mier. Ad sønnu fer Mannsins Sonr hiedan so sm̃ skrifad er af honum/Enn vei þeim mañe af huerium Mannsins Sonur framselst/ Betra være þeim mañe ad eige hefde hñ føddr verit:

Og er þr neyttu/ tok Jesus Braudet/ giørde þacker ⁊ braut þ/ ⁊ gaf þm ⁊ sagde/Taki þier neyted/Þetta er mitt Holld. Hñ tok ⁊ Kaleiken/blezade ⁊ gaf þm/ ⁊ þr drucku aller af honū Hñ sagde til þra/Þetta er mitt Blod eins nytz Testamentz/sm̃ fyrer marga vthellist. Sannliga seige eg ydr/at eg mun ei hiedan i fra drecka af þessum Vijnuidar Auexte / allt til þess dags/þa ed eg dreck þ nytt i Gudz Rijke. Og ad søgdum Lofsøngnū/geingu þr til Fiallsins Oliueti.

Jesus sagde til þra/Aller munu þier skamfyllast vid mig a þessare Nott /Þuiat skrifad er/Eg mun sla Hirderen og Sauderner skulu tuistrast. Enn epter þ er eg rijs vpp/sk eg gāga fram̄e fyrer ydur i Galileā. Eñ Petr sagde til hñs/Og þo aller skamfyllist a þier/þa skal

D eg þo ei hnyekslast: Jesus sagde til hañs/ Sañliga seige eg þier/at i daglāgt a þssare Nott/ adr eñ Haninn gelr tuisuar/ mūtu afneita mier þrisuar. Hñ talade þa eñ framar/Þo at mier byriade ad deyia jafnframt þier/skyllde eg þo eige neita þier. Og lijka eirnen søgdu aller þr.

Og þr kōu i þ Gerdis tun er hiet Gethsemane. Og hñ sagde til siña Læresueina/Sitie þier hier a medā eg bidst fyrer. Og hñ tok mz sier Petrū/ Jacob ⁊ Johañem/ ⁊ tok til ad skialfa og angrast/ ⁊ sagde til þra/Sala min er hrygg allt i daudan/blijfet hier ⁊ vaket: Og þa geck hñ lijtt leingra fram̃/fiell a Jørd/og tok at bidia/ef þ være møguligt at su stund lide hia hm/ og sagde/Abba fader minn/allt er þier møguligt/tak burt þennan Kaleik af mier/Eñ eige s eg vil helldr sm̃ þu villt.

Hñ kom og fañ þa sofande/ ⁊ sagde til Petro/Simon sefur þu? kunner þu eige ad vaka ei na stund medr mier? Vaket og bidiet/ad þier fallet eige i freistne/Anden er at sønnu reidubuen/enn holldit er breyskt. Hñ gieck og enn burt aptur/og talade hin sømu ord. Hñ kom aptur

E og fann þa enn sofande/ þuiad þra augu voru bolgen af Suefne/og eige vissu þeir huoriu þr suorudu honum. Og hñ kom i þridia sinn ⁊ sagde til þra/Sofet nu og huijlit ydur þ nægt. Stunden er komen/þ Mannsins sonur framseliest i Syndugra hendr. Standit vpp gøngum hiedan/Siaet at sa er mig forrædr hñ er i nand

Og

1 Radagiörd i mote Christo Joh. 13

2 Gestabod i Bethania og smuring Christi til Greptrunar

3 Judas Iscarioth

4 Þat gamla Paskalamb

Matt. 17 Luc. 9

5 Huer Suikarenn sie.

6 Kuelldmaltidsariñar insetning

7 Vm blotta Læresueinanna

8 Breyske Petri

9 Huad i Grasgardenū skiede

10 Bænen Christi

Math. 26.
Luc. 22.
Joh. 18

Og strax sm̄ hn̄ var ad tala vm þetta/kom Judas Iskarioth eirn af tolf/ og med honum mykel sueit medur Suerdum ⁊ Støngum/vtsender af Høfdings prestum / Skriftlærdum og Olldungū: Eñ Suikaren hafde gefet þm eitt teikn/ og sagt/ Huern hellst eg kysse sa er þ/ halldet hønum ⁊ leidet varygdarliga. Og þa hn̄ kom/ gieck hn̄ strax til hn̄s og sagde/Heill siertu Rabbi/⁊ kyste hn̄. Enn þeir logdu strax hendr a Jesum/⁊ hielldu honum. Og eiñ af

11
Jesus gripin

þeim sm̄ hia stod dro vt Suerd/⁊ slo Høfudprestsins þion/ ⁊ sneid af hm̄ Eyrat. Jesus suarade og sagde til þra/ Þier erut vtgeingner so sm̄ til annars Spilluirkia mz Suerdum ⁊ støngum ad grýpa mig/ Hůsdagliga var eg i Musterenu hia ydr ⁊ kiende/⁊ eige gripu þier mig

12
Læresueinar flydu

Helldr þ Ritningen vppfylldist. Og þa forlietu hn̄ aller hn̄s Læresueinar og flydu. Eñ nockurt vngmenne fylgde honū epter kläddr Lýnklæde yfer bert Hørund. Og hn̄ gripu ofur vngmennē/Enn hn̄ snarade Lýnklædenu og flyde naken i burt fra þm

13
Huad fyrer Kennemönnunum skiede

Og þr leiddu Jesum til Høfudprestsins/ Þar komu samā aller Keñemeñ/ Skriftlærder ⁊ Olldungar. Enn Petur fylgde epter/þo langt burt fra/ jn̄ allt i Høfudprestsins Fordyre/ ⁊ sat hia Þienurunum vid Ellden/og bakade sig vid Logan. F

Enn Høfudprestarner ⁊ allt Radit leitudu Vitna i giegn Jesu/so ad þr giætu sellt hn̄ til Dauda/og fundu eingen. Marger toludu Fals vitne j gegn honum/enn þra Vitnisburder voru eige samlatande. Og þa stodu nockrer vpp/⁊ baru Fals vitne i mote hm̄/⁊ sogdu/Vier høfum heyrt hn̄ seigia/ Eg vil þetta Mustere nidurbriota sm̄ mz høndum er giort/⁊ a þremur døgum vppbyggia annad þ ei er mz høndum giort. Enn þra Vitnisburder komu eigi samann.

14
Fals wottarner

Og Høfudpresturen reis vpp i midit/spurde Jesum ad og sagde/Suarar þu onguu til þss sm̄ ad þesser vitna i mote þier? Enn hn̄ þagde ⁊ suarade onguu. Þa spurde Høfudprestur

15
Fyrerspögn vm þan sidasta dag

en hn̄ enn aptur ad/⁊ sagde til hn̄s/Ertu Christus sonur Gudz hins blezada? Eñ Jesus sagde honum/Eg em hn̄/ Og þier mūut sia Mannsins son sitia a Hægre Hønd Gudz Kraptar/

16
Christus straffast fyrer Gudlastan

og komande i skyum Himens. Enn Høfudpresturen reif þa klæde sin og sagde/Huad þurfu vær nu meir ad girnast vitnaña? Þier heyrdut Gudløstūena/Huad synist ydr? Eñ þr fordæmdu hn̄ aller sekan vera Daudans. Og nockrer toku ad spyta a hn̄/og byrgia hn̄s Asianu/og ad dusta hn̄ mz hnefū/⁊ ad seigia til hn̄s/Spaadu oss/Og þionarn̄ slou hn̄ pustra i Andlitit. G

17
Petrus afneitar Christo

Og Petur var nidr i Fordyrunū/ Þakom ein af Ambattū Høfudprestsins/⁊ þa hun leit Petrum verma sig/horfde hun a hn̄ ⁊ sagde/Þu vart og mz Jesu af Nadsareth/Eñ hn̄ neitade og sagde/Eg þecke hn̄ eigi/ ⁊ eigi veit eg huad þu seiger. Og er hn̄ gieck vt fyrer dyrnar gol Hanen. Enn er Ambatten sa hn̄ aptur/tok hun ad seigia þm er kringum stodu/ Þesse er eirn af þm/Eñ hn̄ neitade nu eñ aptur. Og litlu enn þar epter sogdu þr aptur er hia stodu til Peturs/Sañliga ertu eirn af þm. Þuiad þu ert Galileare/⁊ þitt mal hliodar so. Eñ hn̄ tok ad formæla sier og sueria/ Eigi þecke eg þañ mann af huerium þier seigid. Og strax gol Hanen aptur. Og Petur mintist þess ordz sm̄ Jesus hafde sagt til hañs/adur Hanen galar tuisuar/muntu neita mier þrisuar/Og hn̄ tok ad grata.

XV.

Mat. 27
Luc. 22.
Joh. 18.

1
Huad fyrer Pilato giördist

OG strax vm morgunen hielldu Høfud prestarner mz Olldungunū og Skriftlærdum ⁊ ollu Radunеytenu Radstefnu/og bundu Jesum/leiddu hn̄ ⁊ framselldu Pilato. Og Pilatus spurde hn̄ ad/Ertu Konungur Gydinga? Eñ hn̄ suarade og sagde til hn̄s/Þu seiger þ. Og Høfudprestarner aklogudu hañ hardliga. Pilatus spurde hn̄ eñ aptur ad og sagde/ Suarar þu ongu? Sia i huersu morgu þr akiæra þig. Enn Jesus suaradi honum ongu þadan i fra. So ad Pilatus vndradist. A

2
Þaugnin Christi

Enn hn̄ var vanur ad lata þeim lausan vm Hatýdena eirn af Bandingium/epter huerium hellst þr beidust. Enn þar var sa ed nefndist Barrabas medr Illrædis mønnum bunden/ hū j vpphlaupenu hafde vīg vnnet. Og þa Folked gieck vpp/tok þ ad bidia ad hn̄ veitte

3
Vær at lata lausan eirn þangenna

þui sm̄ hn̄ plagade iafnan. Enn Pilatus suarade þeim og sagde/Vilie þier ad eg læte ydr Gydinganna Konungen lausan? Þuiad hn̄ visse at Høfudprestarner høfdu af Ofund frā sellt hn̄. Enn Høfudprestarn̄ eggiudu Lyden/ ad hn̄ giæfe þeim helldr Barrabam lausan B

Math. 27

Pilatus suarade enn aptur og sagde til þra/Huad vilie þier þa ad eg skule giora honum?

huern

huern þier seiget Konung Gydinganna? Enn þeir kølludu þa aptr/ Krossfestu hn̄. Pilatus
sagde til þra/ Nuad illt hefer hn̄ giort? Enn þr kølludu þui meir/ Krossfestu han̄. En̄ Pila-
tus villde Folkenu fullnægiu giøra/ liet þm lausa̅ Barrabam/ ꝛ fra̅selld þm Jesum/ Suipu̅
bardan at hn̄ krossfestist.

4 Ade Gydingan̄a
5 Hudstryking Kryning/ Hædi ng Christi

En̄ Stridzþienararner leiddu hn̄ i fordyr Þinghussens/ ꝛ kølludu saman allan Hopen/ og
færdu hn̄ i Purpura klæde/ fliettande Þyrne koronu/ ꝛ settu a hn̄/ ꝛ toku ad heilsa honu̅. Heill
siertu Kongr Gydinga. Og slou hn̄s høfud mz Reyruende/ ꝛ hræktu a hn̄/ fiellu a Knie ꝛ til
badu hn̄.

Og þa þeir høfdu spottat hn̄/ færdu þr hn̄ vr Purpuranum/ ꝛ færdu hn̄ aptur i sin klæde
ꝛ leiddu hn̄ vt ad þeir Krossfestu hn̄. Þeir þreyngdu ꝛ þeim s̄ fram̄ hia gieck Simone hinu̅
Syrneska/ er komen var af Akurlande/ Fødr þra Alexandri og Ruffi/ ad hn̄ bære hn̄s Kross.
Og þr høfdu hn̄ j þann stad er hiet Golgatha/ þ þydist Hausskelia stadr/ og þr gafu honum
myrrad Vijn ad drecka/ ꝛ hn̄ tok þ eige til sin.

Og þa er þr høfdu krossfest hn̄/ skiptu þr klædum hn̄s/ ꝛ køstudu hlutuerpe yfer þm/ huad
C huer tæke. En̄ þ var vm þridiu stund/ er þr krossfestu hn̄. Og Titill hn̄s sakferlis var vpp
yfer honum skrifadr/ Pad hn̄ være Konungr Gydinga. Og mz honu̅ krossfestu þr tuo Spill
virkia/ eirn til hægre handar/ en̄ an̄an til vinstre. Og su Ritning er vppfylld s̄ seiger: Medr
Illuirkium er hn̄ reiknadr.

6 Krossfesting Christi og Klædaskipting

Og þeir s̄ geingu þar fram̄ hia/ hæddu hn̄/ skoku høfut sin ꝛ søgdu/ Suei/ Huernen nidur
brytur þu Mustere Gudz/ ꝛ bygger vpp a þrim døgum aptur? Frelsa þu sialfan þig ꝛ stijg
nidr af Krossenum. Lijka eirnen speudu hn̄ Høfudprestarner sin a medal medr Skriftlærdum
og søgdu/ Adra frelsade hn̄/ sialfan sig getur hn̄ eige frelsat/ sie hn̄ Christr Konungr Israels
stijge hn̄ nu nidur af Krossenum/ ad vier siaum og meigum so trua. Og þr er mz honum voru
krossfester atø.du hn̄ eirnen.

7 Gudlastaner i giegn þm krossfesta Christo

Og ad lidi n̄e siettu stu̅du vrdu Myrkur vm allt Landit/ allt til niundu stundar. Og a hin̄e
niundu stundu kallade Jesus vpp hærre røddu ꝛ sagde/ Eli Eli lama a sabathani? Huad er
vtlegst/ Gud min̄/ Gud min̄/ þui forliestu mig? Og þa nockrer af þeim er þar stodu hia heyr
du þ/ søgdu þr/ Sia hn̄ kallar a Eliam. Enn eirn hliop ad/ og fyllte vpp Kiardaruøtt med
Edik latande vppa eirn Reyrlegg/ gaf honum so ad drecka ꝛ sagde/ Lat vera/ sian̄ huert Eli-
as kemur ad taka hn̄ ofan.

8 Myrkur yfer allre Jørdu
9 Christur kallar sig yfergiefen

D Enn Jesus kallade vpp hærre røddu ꝛ andadist. Og Tialldit Musterisins rifnade su̅dr
j tuent/ fra ofa̅ verdu allt nidur i gegnum. En̄ er Hundradzhøfdingen sa þ huer þar stod ge-
gnt/ ad hn̄ kallade so/ þa er hn̄ liest/ sagde hn̄/ Sen̄eliga hefer þesse madr verit Gudz Sonur.
Og Konur voru þar og langt fra horfdu a þ/ a medal huerra var Maria Magdalena/ og
Maria minna Jacobs ꝛ Josephs Moder/ ꝛ Salome/ og þa han̄ var i Galilea høfdu þær
fylgt honum epter og þionad honum/ og margar adrar huertar vnder eins høfdu vppfared til
Jerusalem.

10 Andlat Christi
Mat. 17.
Luc. 13
Joh. 19

Og þa er kuelld var komit (af þui þ var Affanga dagr/ huer ad er næstr fyrer Þuottdag-
en̄) kom Joseph af Arimathia/ eirn edlaboren Radherra/ sa er ꝛ stundade epter Gudz Rijke/
hn̄ gieck diarfliga in̄ til Pilato/ ꝛ bad vm Likama Jesu. Enn Pilatus vndradist ad hn̄ være
þegar laten/ Og kallade Hundradzhøfdingian til sin/ spurde hn̄ ad ef hn̄ være þegar a̅dadr?
Og er hn̄ var þess vijs orden af Høfudzmannenum/ gaf hn̄ Joseph Likaman. Enn Joseph
keypte Lijnduka/ tok hn̄ ofa̅ ꝛ sueipade hn̄ j Lierepte/ ꝛ lagde hn̄ i Grøfena/ hu̅ ed kløpput var
i einu̅ Steine/ ꝛ vellte Steine ad Grafarmunnanum. En̄ Maria Magdalena og Josephs
Moder sau huar hn̄ var lagdr.

11 Greftran Christi

XVI.

A OG er Þuottdaguren var liden/ keyptu þær Maria Magdalena ꝛ Maria Ja
cobi og Salome dyrlig Smyrsl/ ad þær kiæme og smyrde Jesum. Og miøg
snem̄a morguns eirn Þuottdagan̄a/ komu þær til Grafarin̄ar vm Solar vpp
runa. Og huer þra sagde til annarar/ Huer mun vellta fyrer oss steinenum af
Grafarmun̄anum? Og þær litu þangat og sau ad Steirnen var afuelltur/
þuiat hn̄ var næsta mykell. Og þær foru in̄ i Grøfena/ og sau eitt vngmen̄e sitia til hægre

1 Vm vpprisu̅ Christi

hlidar

hlidar/skryddan sidu Klæde huitu/og þeim bløskrade vid.

Eñ hn̄ sagde til þra/Eige skulu þier hrædast. Þier leitit at hinū krossfesta Jesu af Nadsareth/hn̄ er vpprisiñ ⁊ er eige hier. Siaed þañ stad huar þr løgdu hn̄/Gangit helldr burt ⁊ seiged hn̄s Lærisueinum ⁊ Petre/þad hn̄ mune ganga fram̄ fyrer ydur i Galilea / þar munu þier sia hn̄/epter þui sm̄ hn̄ sagde ydr. Eñ þær geingu vt skyndeliga/og flydu fra Grøfinne/ þuiad komen var yfer þær Vggur og skialfte /Og eckert søgdu þær neinum/þuiad þær voru hræddar.

B

2
Opinberan
Christi.

Enn er Jesus hafde snem̄a morguns vpprisit a fyrsta deige Þuottdagaña / þa birti hañ sig fyrst Mariu Magdalenu/fra huerre hn̄ hafde vtreket siø Diøfla. Nun for og kuñgiørdi þeim sm̄ medr henne hørmudu ⁊ grietu. Og er þeir heyrdu ad hn̄ lifde/og hn̄ være siedur af henne/trudu þr eige. Enn epter þad audsynde hn̄ sig tueimur af þeim i annare lyking/ þa er þeir geingu vm Þorpagrundernar. Þeir geingu og burt ⁊ kuñgiørdu hinū ødrum/þm trwdu þeir og eige.

C

3
Bodan Christi
til Postulanna
fyrer hñs vpp
stigning

Enn seinast er þeir ellefu sætu til Bordz/birte hn̄ sig/og auitade þra Vantru og Hiartās hardud/þad þeir høfdu eige truad þeim/sm̄ hn̄ høfdu sied vpprisen. Og sagde til þra/ Farek vt vm allan Heimen/Predikit Euangelium allre skiepnu/Huer hn̄ truer ⁊ verdr skirdur/sa sk frelsadr verda/Eñ huer eige truer hn̄ skal fordæmast

D

Eñ Teiknen er þm munu fylgia ō trua eru þesse/J minu nafne munu þr Diøfla vtreka/ nyiar Tungur tala/Høggorma vpp taka/og ef þeir drecka nockut banuanligt/skal þ eige þeim granda/yfer siuka munu þr hendur leggia/og þa mun þm batna.

Og epter þ ed DROTTJN Jesus hafde talad vid þa / var hañ vpp numen til Himens/og situr til Gudz hægre handar. Enn þeir geingu vt og Predikudu allz stadar/DROTTENE samuerkanda/⁊ ordit styrkianda/ medr epterfylgiande Teiknum.

Ender Gudzspialla hins Heilaga Marcus.

I.

A

AF þui at marger hafa stundat i lag ad færa þær sagner/ s̄ eru af þm hlutum er a mz al vor hafa tilborit/ Og epter þui at þr hafa oss i hendur feinged s̄ i vpphafe hafa sialfer sied/ z þienarar ordsins høfdu verit/ Synest mier/ af þui ad eg hefe og sialfur giøruallt numit af vpphafe/ ad eg skrifade þier jnneliga z skickanliga til/ minn gode Theophile/ so ad þu kyñer sannan gruñ þra orda/ sm̄ þier eru vnderuisud.

Formale

A døgum Herodis Konungs i Judea var sa Keñemadz er Zacharias er nefndur/ af stiettum Abia/ og hanns Husfru var af dætrum Aarons/ su er hiet Elizabeth. Eñ þau voru bæde Riettlat fyrer Gude/ og geingu i øllum Bodordum og riettlætingum DROTTINS ostraffanliga. Þau attu ecki Barn/ þuiad Elizabeth var Obyria/ og bæde þau voru Olldrud.

1 Johannis Forelldrar

Enn so bar til/ þa Zacharias atte ad flytia prestligt Embætte fyrer Gude/ epter til skickan siñar stiettar og siduenju Kennemansskaparens/ Og er honum hlotnadist ad hñ skyllde veifa Reykelsinu/ gieck hñ jñ i Mustere DROTTINS/ og allur Folksfiølden var fyrer vtan/ og badst fyrer vm Reykelsis veifunartiman. Enn honum birtist þa Eingell DROTTINS/ standande a hægra veg Alltaresins/ þess er Reykelsit var yferboret. Og Zacharias vard hræddz er hñ sa hñ/ og myklum otta þa slo yfer hñ.

2 Zacharie Embætte

Eñ Eingellen sagde til hñs/ Ottast þu eige Zacharia/ þuiad þin Bæn er alheyrd. Og Elizabeth eigen kona þin mun þier Son fæda/ og hñ skalltu Johañes ad nafne kalla/ z þad mun þier Føgnudur z Glede/ og marger munu fagna af hñs Burdartijd/ þuiad hñ mun verda mykell fyrer Gude. Vijn og afeingan dryck mun hñ eigi drecka/ og þegar fra Modurkuide mun hñ vppfylldur verda af Helgum Anda/ Og marga af Sonum Jsraels/ mun hann snua til Gudz DROTTINS sialfra þra. Og hñ mun fyrer honū fara j Anda z Krapte Elie/ at hñ snue Hiørtum Fedra til Sona/ og Vantruudum til kiænsku Riettlatra/ ad til bua so DROTTNE algiert Folk.

B

3 Birting Eingilsins

4 Embætte og kallan Johañis Math.24

Og Zacharias sagde til Eingilsins/ Af hueriu skal eg þ vita/ þuiat eg em gamall/ z Hwsfru min er komen til æra siña? Eingillen suarade og sagde til hñs/ Eg em Gabriel sa er fra m̄e fyrer Gude stendur/ og eg em sendz at tala vid þig/ z ad boda þier þetta/ Og sia: Ad þu munt Mallaus verda og ei talat gieta/ allt til þess dags/ huenær þetta mun framkoma/ fyrer þui ad þu truder ei minum ordum/ þau er vpp munu fyllast a sinum tima.

5 Synd Zacharie truande ecki Einglenum

Folket beid z epter Zacharia/ z vndradist huad hñ dualde i Mustereu. Eñ er hñ gieck vt/ gat hñ eige talat vid þa. Og þeir þottust þa vita/ ad hñ mūde Syn sied hafa i Musterenu. Hñ bente þeim og var Mallaus.

6 Syndarinnar Hegning

C

Þad skiede og/ þa er lidner voru dagar hñs Embættis/ at hñ gieck til sins Heimkyñis. Eñ epter þa daga vard hñs Husfru Elizabeth þungut/ og leynde a sier fim̄ Manude/ og sagde. Þañen giørde Gud vid mig a þeim døgū hñ leit til min/ þa et hñ villde burt taka mitt Hneyksle/ þad eg bar a millum manna

7 Gietnadur Johañis

Eñ a hinum siette Manude var Gabriel Eingell sendur af Gude/ i þa Borg i Galilea s

8 Gietning Christi bodut af Einglenū

nefndist Nadsareth/ til þrar Meyar er føstnud var þm mañe ed Joseph hiet/ af Huse Da-
uidz/ og heite Meyarinnar var Maria. Og Eingillen gieck jñ til hennar ⁊ sagde: Heil siert
þu Nadarfulla/ DROTTJN er mz þier/ Blezud ertu a medal Kuenna.
Enn þa hun sa hñ/ vard hun hrædd af hñs ordum/ og hugleidde ad huilijk være þsse Kued-
ia. Og Eingillen sagde til hennar/ Ottast þu eige Maria/ þuiad þu fant Nad hia Gude.

9 Embættit og Rijkit Christi

Sia: Þu munt Barn gieta i Kuide þinum/ ⁊ munt Son fæda/ og hañs nafn skallt þu Je-
sus kalla/ Hñ mun mykell verda/ ⁊ kallast sonur hins hædsta. Og Gud DROTTen mū ge- D
fa honum sæte sins Fødurs Dauidz/ og hñ mun rijkia yfer Husi Jacobs ad eilijfu/ hñs Rijkis
mun ⁊ eingen ende verda
Þa sagde Maria til Eingilsins/ Huernen skal ꝥ skie/ af þui eg hefe ønguan mañ kient?

10 Huernen Christi getnadur skiede

Eingillen suarade og sagde til heñar/ Heilagur Ande mun koma yfer þig / ⁊ Kraptur hinns
Hædsta mun vmskyggia þig/ af þui/ ad ꝥ hid helga sm̄ af þier mun fædast skal nefnast sonur
Gudz/ Og siadu: Ad Elizabeth frændkona þin hefur ⁊ Son gietid i elle sinne/ ⁊ þesse er heñ-
ar siette Manudr/ s̄ køllut var Obyria/ þuiad Gude er eckert ord vmattugt. Eñ Maria sag
de/ Sia. Eg em Ambatt DROTTJNS/ verde mier epter orde þinu. Og Eingillen veik
fra henne.
Enn a þeim døgum stod Maria vpp/ og for mz flyte til Fiallbygda i Borgena Juda/ og
gieck jñ i Hus Zacharia ⁊ heilsade Elizabeth. Og þad vard so þa ed Elizabeth heyrde heil- E

11 Kraptr kuediu Mariu

sun Mariu/ ad Barnit spratt vpp i hennar Kuide. Og Elizabeth vard full af helgum An-
da/ kallade harre røddu og sagde/ Blezut ertu a medal Kueña/ og blezadr er Auøxtur Kuidar

12 Blezan Elizabeth

þins/ Og huadan kiemr mier þta/ ed Moder DROTTJNS mins keimr til min/ Siadu/
Þa er rødd þinnar Kuediu kom mier til eyrna/ spratt Barnit vpp af Fagnade j minum
Kuide. Og Sæl ertu sm̄ truder/ þuiad ꝥ mun fullkomnast/ huad þier var heitit af DRottne.
Og Maria sagde/ Ønd min myklar DROTTJN/ og gledst Ande minn i Gude Heil

13 Þackargiörd Marie þyrer hingadkomu og Holldgan Gudz Sonar

sugiafara minum. Þuiad hñ leit a læing Ambattar siñar/ Sia: Af þui munu mig hiedan
af sæla seigia allar ætter. Þuiad hñ veitte mier mykit sa er Volldugur er/ og hañs nafn er
Heilagt. Og hñs Myskunsemd er yfer Kyne til Kyns/ þeim er hñ hrædast. Hñ veitte Matt
medr sinne hende/ ⁊ dreifde Dramblatum i fyrerhyggiu sins hiarta. Volldugа sette hann af
Stole/ og vpphafde Lijtelata. Hungrada fyllte hñ audæfum/ ⁊ Rijka liet hñ fafeinga. Hñ
mintist Myskunar sinnar/ ⁊ medtok sinn þion Jsrael. So sm̄ hñ talade til Fedra vorra/ A-
brahams ⁊ hñs Affspreingis ad eilijfu. Eñ Maria var hia henne so nær sm̄ þria Manude/
Og for þar epter aptur til sins Heimkynnis.
Enn er tijme var komen at Elizabeth skyllde fæda/ og hun fædde son. Og er Grañar hen F
ar og Nafrændur heyrdu/ ad DROTTJN hafde myklat Myskun sina vid hana/ sam-

14 Fæding Johañis Baptiste

gløddust þeir henne.
Og ꝥ skiede/ ad þr komu a hinum atta deige at vmskiera Sueinen/ ⁊ nefndu hñ sins Fød-
urs nafne Zacharias. Enn Moder hñs suarade og sagde/ Onguaneigen/ helldr skal hñ Jo-
hannes heita. Þeir søgdu til hennar/ Þar er þo eingen i þiñe ætt sm̄ heiter þessu nafne. Eñ

15 Teikn a Zacharia

þeir bentu Fødr hñs/ huad hñ villde at hñ hiete. Og hñ beiddist hnefa spialldz/ skrifade ⁊ sag
de/ Heite hñ Johannes. Og þeir vndrudust aller. Og jafnskiott laukst vpp hñs munnr/ og
Tunga hñs talade/ lofāde Gud. Og otte kom yfer alla hñs Nagraña/ ⁊ vm allar Fiallbyg
der i Judea vidfrægdust øll þesse ord. Og aller þr er ꝥ heyrdu/ settu ꝥ sier i Hiarta/ ⁊ søgdu/
Huer grunar þig ad þesse Sueirn verde? Þuiad hønd DROTTJNS var medr honum.
Og Zacharias Fader hñs fylldist af helgum anda spade ⁊ sagde/ Blezadr sie Gud DR- G

16 Þackargiörd þyrer hingatkomu og Rijke Gudz Sonar

OTTJN Jsraels/ Þuiad hñ vitiade ⁊ frelsan giørde sinu Folke. Og hann vppreiste oss
heilsu horn/ i Huse þions sins Dauidz. So sm̄ hñ hefer talat fyrer muñ siña heilagra Spa
manna/ þeirra sm̄ nu eru af Heimenum. Hñ frelsade oss i fra Ovinum vorū/ ⁊ afhende all-
ra þra sm̄ oss høtudu. Hñ giørde ⁊ Myskunsemd vid fedr vora/ ⁊ mintist a siñ heilagan satt-
mala. Og a ꝥ Sære er hñ suor Fødr vorum Abraham/ ad hñ giæfe oss ꝥ. Ad vier leyster af
hende vorra ovina/ þionudum honum an otta. J Heilagleik og riettlæte fyrer honū sialfū/

17 Embætte Johannis

alla daga vora. Og þu Sueirn munt kalladr vera Spamadur hins hædsta/ þuiad þu munt
fyrer renna auglite DROTTJNS/ ad til bua hñs vegu. Og ad giefa hñs Folke skilning
heilsunnar/ til fyrergiefningar Synda þra. Fyrer þa hiartgrona Myskun Gudz vors/ i hū-
re hann vitiade vor/ vpprunnen af Hædum. Ad lysa þeim sem i Myrkrum og i Daudans
skugga

skugga sitia/Til at greida fætur vora a Fridar gøtu.

Eñ Barnit voxr vpp/og styrktist i Anda/og var a Eydemørkum allt til þess Dags er hñ skyllde audsynast fyrer Israel

II.

A

ENN þad bar til a þeim døgum/at ꝥ bod geck vt fra Keisaranum Augusto/ ꝥ Heimuren allr skyllde skattskrifast. Og þesse Skattskrift hofst fyrst vpp hia Cyrino/sm̃ þa var Landstiornare i Syria. Og aller foru ad tia sig/hú til sinnar Borgar. Þa for og Joseph af Galilea vr Borgiñe Nadsareht vpp i Judeam/til Dauidz Borgar su ed kalladist Bethlehem/af þui ad hñ var af Huse ⁊ Kyne Dauidz/ad hñ tiade sig þar medr Mariu sinne Festarkonu olettre.

1 Fædingen Christi Matth. 1

Enn ꝥ giørdist/þa þau voru þar/ad þr dagar fullnúdust ed hun skyllde fæda. Og hun fædde sinn Frumgieten son/ og vafde hñ i Reifum/ og lagde hñ nidur i Jøtuna/Þuiad hun fieck eckert annat rwm j giesta Herbergenu.

B Og Fiarhirdar voru þar i sama bygdarlage/vm grandana vid Fiarhusen / sm̃ vardueittu ⁊ vøktu yfer hiørd siñe/Og sia: Ad Eingill DROttins stod hia þeim/ ⁊ Gudz birti liomade j kringum þa/Og þeir vrdu af myklum otta hrædder. Og Eingillen sagde til þra/Eige skulu þier hrædast/ Siaed: Eg boda ydr miken føgnud/ þann er skier øllum Lyd/ Þui i dag er ydur Lausnaren fæddr/sa ad er Christr DROTTINS i Borg Dauidz. Og hafed ꝥ til merkis/Þier munut finna Barnit i reifum vafet/⁊ lagt vera i Jøtuna. Og iafnskiott þa var þar hia Einglenũ mykell fiolde Himneskra Hirdsueita/sm̃ lofudu Gud/⁊ søgdu/Dyrd sie Gude i vpphædum/Og Fridr a Jørdu/Og mønnum godr vilie

2 Christi Fæding opinbera Einglarner

3 Þackargiörd Einglanna fyrer endurlausn mannanna

C Og þa er Einglarner foru fra þeim aptur til Himins. tøludu Hirdarner sin a milli/Gon gu vær allt tjl Bethlehem/og siaum þau merke er þar hafa sked/⁊ DROTTIN hefer kuñ giert oss. Og þeir komu mz skunda/⁊ fundu Mariu ⁊ Joseph/⁊ Barnit liggia j Jøtunne. Enn þa þr høfdu ꝥ sied/ vydfrægdu þr ꝥ ord vt õ þm var sagt af þessu Barne. Og aller þr ꝥ heyrdu/vndrudust ꝥ/huad þm var af Hirdurunum sagt. Enn Maria vardueitte øll þsse ord og bar saman i sinu Hiarta. Og Fiarhirdarner sneru aptur/dyrkande ⁊ lofande Gud/vm allt ꝥ huad þr høfdu heyrt og sied/ og epter þui sm̃ þm var tilsagt.

4 Vitnisburdur Hirdarañavt af Christi fædingu og hia þackargiörd

Og þa atta dagar voru lidner/ ⁊ ad Barnit skyllde vmskirast/ var hñs nafn kallad Jesus/ huad er kallat var af Einglenum/ adr eñ ad hñ var medteken i Modurkuide.

5 Vmskurn Christi

Og þa dagar heñar hreinsunar fullnudust epter Moyses løgum/høfdu þau hñ til Jerusalem ad þau a hendr fæle hñ DROTTNE/so õ skrifat er i Løgmale DROTTINS/Ad

D allt huad Kallkyns var/ꝥ er fyrst opnade sinnar Modurkuid/þa skyllde kallast DROTTNE helgat/Og at þau giæfi Offrid epter þui sm̃ seigist i Løgmale DROTTINS/ tuær turtil Dwfur eda tuo Dwfu vnga.

6 Vt af hreinsan Marie

Og sia/ad madur var þar i Jerusalem/sa er Simeon hiet/ Og þesse same madr var riettlætur og Gudhræddr/bidande epter huggun Israels/og heilagur Ande var mz honũ. Simeon hafde andsuar feingit af helgum Anda/ad hñ skyllde eige daudan lita/nema hñ sæe adur fyrre Christ DROTTINS. Og kom af Andans til ladan i Musterit.

7 Vitne og opinberan Simeonis af hm nyfædda Frelsara

Og þa er Forelldrarner høfdu Barnit Jesũ j Musterit/ ⁊ giørdu fyr' honum epter siduenıu Laganna. Og hñ tok hñ þa vppa sina armlegge/Lofade Gud og sagde

E Nu lætu DROTTIN þion þiñ/epter ordum þinum i Fride fara. Þuiad min Augu hafa sied þitt Hialprad. Þad þu tilreidder/fyrer auglite allra þioda. Lios til vppbirtingar heidnum Þiodum/⁊ til dyrdar þins folks Israel.

8 Þackargiörd Simeonis fyre fæddan Frelsara

Og hñs Fader og Moder vndrudust ꝥ huad af honum sagdist. Og Simeon blezade þau og sagde til Mariu Modr hñs/Sia: Þesse er settur til falls ⁊ vpprisu margra i Israel/⁊ til merkis hueriũ i mote mun mælast. Og eitt Suerd mun i giegnum smiuga sialfrar þiñar Ønd/ so ad auglios verde hugskotz hiørtũ margra.

9 Spadom vt af Dauda og Ryke nu Christi

Og þar var þa Aña Spakona/ Dotter Phanuels/ af kyne Aser/ Hun var ⁊ komen til siña æra/ ⁊ hafde lifad i siø ær medr sinum eignar mañe fra Meydome sinũ. Og þesse Eckia hafde nær fiora vetur vm ættrætt/huer ed eige gieck vr Musterinu/ þionande Gude Natt og

F Dag mz føstum og bænahallde. Þesse gieck og samstundis þangad at/⁊ prisade DROTTIN/og sagde af honum til allra þra/sem Lausnarinnar bidu til Jerusalem.

10 Vitnisburdur Auñu og þackar giörd

Og er þau høfdu allt algiort/ epter Løgmale DROTTINS/ sneru þau aptr i Galileam/ til Borgar sinnar Nadsareth. En̄ Barnid voxs vpp/ og styrktist j Anda/ fullur Vijsdoms/ og Gudz nad var mz honum.

Auglysing Christi i Musterenu þa hn̄ war Tolf weitra

Hn̄s Forelldrar geingu og arliga ꝛars til Jerusalem i mote Paskahatijdin̄e. Og þa han̄ var tolf ꝛara/ foru þau vpp til Jerusalē/ epter väa til Hatijdarin̄ar. Og er þr dagar voru lidner/ og þau foru Heimleidis/ bleif Barnit Jesus eptʳ til Jerusalem/ og han̄s Forelldrar vissu þ eige/ enn meintu hn̄ være hia Selskapnum. Og þau voru komen þa eina dagferd/ ꝛ leitudu hn̄s a medal Frænda og kun̄ingia. Og þa er þau fundu hn̄ eige/ huurfu þau aptur til Jerusalem/ og leitudu ad honum. Og þ skiede so epter þria daga/ ad þau fundu hn̄ i Musterinu/ sitiande mitt a millum Lærefedranna/ heyrande þeim/ og atspyriande þa. Enn aller þr er hn̄ heyrdu/ vndrudust yfer hn̄s skilninge ꝛ andsuorum.

Og er þau sau hn̄/ bra þm vid. Og hn̄s Moder talade til hn̄s/ Sonꝛ min̄/ Þui breyttʳ þu so vid ockur? Siadu. Fader þin̄ ꝛ eg leitudum harmþrungen at þier. Og hn̄ sagde til þra Huad er þ/ ad þid leitet at mier? Vite þid eigi at mier byriar at vera i þui sm̄ mins Fødurs er? Og þau vnderstodu eige þesse ord sm̄ hn̄ mællte til þra. Og hn̄ for mz þeim ofan/ ꝛ kom til Nadsareth/ var þeim ꝛ hlydugur. Og hn̄s Moder geymde øll þesse ord i sinu hiarta/ Og Jesu jokst Alldꝛ ꝛ Viska og Nad hia Gude ꝛ mønnum.

G

III.

A

1 A huertum tijma og vnder huertum Høfdingia kallan Johannis skiede

I NN a fimta ꝛare Rijkis Tyberij Keisara/ þa er Pontius Pilatus var Landstiornare i Judea/ en̄ Herodes Fiordungs høfdinge i Galilea/ ꝛ Broder hn̄s Philippus Fiordungshøfdinge i Iturea ꝛ vm Trachonitidis hierød/ og Lisanias til Abilene/ og þa þeir Han̄as og Chaiphas voru Yfudprestar/ kō Gudz ord yfer Johannem son Zacharie i Eydemørku. Og hn̄ kom vm allt bygdarlag Jordanar/ og predikade Jdrunarskirn til Syndanna fyrergefningar/ so sē skrifad er i Malabok Esaie Spamans/ s seiger. Ein hropāde rødd er i Eydemørku/ Reide þier til gøtu DROTTINS/ og giorit hn̄s stigu rietta/ Huer Dalur mun fyllast/ ꝛ øll Fiøll og Halsar munu lægiast/ og þ bogiet er mun riettast/ og huad osliett er mun snuast j slietta vegu/ Og allt Holld mun sia Gudz hialprad.

B

2 Huar til Johan̄is er kalladur

Enn hn̄ sagde til Folksins þess er vtgieck ad skirast af honum/ Þier Nødrukyn/ Huer ken̄de ydur ad flyia vndan okominne Reide? Fyrer þui giorit makliga Auøxtu Jdranar/ og takit eigi ad seigia mz sialfum ydur/ Vær høfum Abraham fyrer Fødꝛ. Þuiad eg seige ydꝛ/ at matt ugur er Gud vpp ad reisa Abraham sonu af Steinum þessum. Þui Øxen er nu sett ad Rot Tresins. Huert þ trie sm̄ eige færer godan Auøxt/ mun afhøgguast og i Elld kastast.

3 Jdrunar prediku̅ Math. 3

4 Greind þra Jdranarlausu

Og Folkit spurde hn̄ at ꝛ sagde/ Huad skulu vær þa giora? Enn hn̄ suarade og sagde til þra/ Sa ydar sm̄ hefur tuo Kyrtla/ hn̄ giefe þm er onguan hefꝛ/ Og sa er Vister hefꝛ/ giore hn̄ slijkt hid sama.

C

Folked Tollheimtu menn Strijdzmenn

Tollheimtumenn komu og til hn̄s ad lata sig skijra/ og søgdu til hn̄s/ Meistare/ Huad skulu vær giora? En̄ hn̄ sagde til þra/ Krefiet eige meira enn til er skipat

Þa spurdu hn̄ Stridzmenn ad ꝛ søgdu/ Huad skulu vær giora. Hn̄ sagde til þra/ Kwgied onguan/ nie giøred oriett/ ꝛ læted ydꝛ nægia ydart kaupgialld.

5 Mismunr nille Christum og Johannem

Enn þa Folkit grunade/ og er þ hugleiddu aller i sinum hiørtu̅/ ef verda mætte/ þ ad Johannes være Christꝛ/ suarade Johan̄es ꝛ sagde til allra/ Eg skijre ydꝛ i Vatne/ en̄ sa er mier styrkre sm̄ epter mig mun koma/ huers eg em ei verdugꝛ vpp at leysa þueinge hn̄s Skoklæda/ Hn̄ mun skijra ydꝛ i Helgum Anda ꝛ Ellde. Huers Vindskufla ad er i hn̄s hende/ Og hn̄ mū hreinsa sin̄ Lafa/ og samansafna Hueitenu i Kornhlødu sina/ enn Agnernar brenna i Ellde Osløckuanligum. Og margt annad meira aminnte hann og bodade Folkenu.

D

6 Johannes settꝛ i Myrkuastofu

Enn er Herodes Fiørdungshøfdinge straffadist af honum fyrer Herodiadem Brodurkonu sina/ og fyrer allt annad illt er Herodes giørde/ þa jok hn̄ ofan a þetta allt/ og luckte Johan̄em i Myrkuastofu

7 Alldurenn Christi þa hn̄ skirdist

En̄ þ skiede þa ed allt folk liet sig skira/ ꝛ þa er Jesus var skirdur ꝛ badst fyrʳ/ ad Himin̄ en opnadist/ og heilagꝛ Ande stie ofan i Lykamligre mynd yfer hn̄/ sm̄ Dwfa/ Og Rødd kō af Himne sm̄ sagde/ Þu ert Sonur min̄ elskuligꝛ i þier þocknast mier.

E

8 Ættartala Christi

Og Jesus hof vpp ad vera nær þriatijge ꝛara/ ꝛ var hallden son Josephs. Sa er var Sonur Elye.

Sa ed var sonr Mathath
Sa ed var sonur Leui
Sa ed var sonr Melchi
Sa ed var sonr Janna
Sa ed var sonur Josephs
Sa ed var sonr Mathathias
Sa ed var sonr Amos
Sa ed var sonr Nahum
Sa ed var sonur Esli
Sa ed var sonr Nange
Sa ed var sonur Mahath
Sa ed var sonr Mathathias
F Sa ed var sonr Semei
Sa ed var sonur Joseph
Sa ed var sonur Juda
Sa ed var sonur Johaña
Sa ed var sonr Resia
Sa ed var sonr Zorobabel
Sa ed var sonr Salathiel
Sa ed var sonr Neri
Sa ed var sonr Melchi
Sa ed var sonur Addi
Sa ed var som Kosam
Sa ed var som Elmadam
Sa ed var sonr Ner
Sa ed var sonr Jeso
Sa ed var sonr Eliezer
Sa ed var sonr Jorem
Sa ed var sonur Mattha
Sa ed var sonur Leui
Sa ed var sonur Simeon
Sa ed var sonr Juda
Sa ed var sonur Josephs
Sa ed var som Jonam
Sa ed var sonur Eliachim
Sa ed var sonr Melea
Sa ed var sonr Menam
Sa ed var sonr Mathathan
Sa ed var sonr Nathan
Sa ed var sonr Dauid
G Sa ed var sonur Jesse
Sa ed var sonr Obed
Sa ed var sonr Boos
Sa ed var sonur Salmon
Sa ed var sonr Nahasson
Sa ed var sonr Aminadab
Sa ed var sonr Aram
Sa ed var sonr Esrom
Sa ed var sonur Phares
Sa ed var sonr Juda
Sa ed var sonur Jacobs
Sa ed var sonr Isaachs
Sa ed var sonur Abrahams
Sa ed var sonur Thara
Sa ed var sonur Nachor
Sa ed var sonur Saruch
Sa ed var sonur Ragahu
Sa ed var sonur Phaleg
Sa ed var sonr Eber
Sa ed var sonr Sala
Sa ed var sonr Cainã
Sa ed var sonur Arphachsad
Sa ed var sonr Sem
Sa ed var sonr Noe
Sa ed var sonur Lamech
Sa ed var sonr Mathusalah
Sa ed var Enoch
Sa ed var som Jared
Sa ed var sonr Malaleel
Sa ed var sonr Cainan
Sa ed var sonr Enos
Sa ed var sonr Seth
Sa ed var sonur Adams
Sa var Gudz

IIII.

A EnN Jesus fullur af heiløgum Anda/kom aptur fra Jordan/og færdist af Andanũ a Eydemørk. Og freistadist af Diøflenũ i fiorutÿger daga/ Og hñ neytte einkis a þeim døgum/Og ad þeim lidnum/hungrade hñ. Diøfullen sagde þa til hañs/Ef þu ert Gudz sonur/seig Steine þessum/ad hñ verde ad braude. Jesus suarade z sagde til hñs/Skrifad er þ Maduren lifer ei af Braude einu/helldur af sierhueriu Gudz Orde.

I Christus freistast i eydemørku

Og Diøfullen flutte hñ vppa ha tinda Fiallsins/z syndi hm̃ a augabragde øll Rÿke Veralldarinnar/og sagde til hñs/Allt þetta vellde z þess prÿde mun eg giefa þier/Þuiad þau eru mier i hendur feingen/og huerium eg vil ma eg þau giefa/þui ef þu fellr fram z tilbidur fyrer mier/skulu þau øll þin vera. Jesus suarade z sagde til hñs/Far burt fra mier þu Andskote. Skrifad er/DROTTJN Gud þiñ skallt þu til bidia og honum einum þiona.

B Og hñ færde hñ þa til Jerusalem/og sette hñ ofan a bust Musterisins/og sagde til hañs/ Ef þu ert Gudz sonur/fleyg þier hier ofan af/Þuiad skrifad er/Sÿnũ Einglum bifalade hñ þig/ad þeir vardueite þig/ og ada sinum høndum bere þeir þig/ suo ad þu dreper eige þinum Fæte vid steine. Jesus suarade og sagde til hañs/ Sagt er: Ad eige skuler þu freista DROTTJNS Gudz þins. Og er Diøfullen hafde lycktad allar þessar Freistaner/ veik hann fra honum vm stundarsaker

Psal. 91 Deut. 6.

Eiiij Og Je-

Og Jesus kom aptr i Andakrapte til Galileam/ Og ryktid gieck vt vm øll Nierød af hm̃. E
Og hñ kende i þeirra Samkunduhusum/og af øllũ var hñ myklads.
Og hñ kõ til Nadsareth/ þar hñ var vppaliñ/ z gieck jñ epter vana sim̃ a Þuottdeige j Sãkũ
dũa/ stod vpp og tok ad lesa/og honũ var feingen Bok Esaie Spamans. Og er hñ flette vm
Bokinne/fann hñ þann stad huad skrifat var. Ande DROTTINS er yfer mier/ og af
þui smurde hñ mig/og sende ad boda Euãgeliũ Volodũ/og at græda sundrada i Hiørtum/ ad
predika Herteknum endurlausn/og syn blindum/og kramda at kuitta til Lausnar/og ad predi
ka þacknæmeligt aar DROTTINS. D

2
predikã Christi i Nadsareth
Esai 61
mig

Og þa liet hñ saman Bokena og fieck hana þienaranum aptur/ og sette sig. Og aller þr
sm̃ i Samkunduhusenu voru horfdu a hann. Enn hañ hof ad seigia til þra/ J dag er þesse
Ritning vppfylld i ydrum eyrum. Og aller gafu vitnisburd af honum/ og vndrudust þau
nadarsamlig ord sm̃ geingu fram af hñs munne og søgdu/Er þesse eigi sonur Josephs? Nañ
sagde til þra/ þier munut fullkomliga til min seigia þennan ordz kuid/ Lækner biarga sialfũ
þier/ Þui hue myked at vier høfum heyrt ad giort var til Capernaum/ giør þu og hier a þiñe
Fosturiørd. Enn hñ sagde/Sannliga seige eg ydr ad eingen Spamadr er þacknæmr a siñe
Fosturiørdu

3
Christus þorsmadur i sinu Fosturlãde

J Sannleik seige eg ydr/Margar Eckiur voru a døgum Elie/i Jsrael/ þa Himinin var
lucktur i þriu ar og sex Manude/Þa giordist og mykell Sulltur vm allt Landit / og til ong-
rar þra var Elias sendur/ nema i Sareptha Sidonie til einnar Eckiu. Og marger Lyþra
er voru i Jsrael a døgum Elisei Spamanns/og eingen þra vard hreinsadur nema Naaman
af Syria E

3 Reg. 17
4 Reg. 5

Og aller fylldust þr vpp reide s̃ i Sãkũduhusenu voru/er þr heyrdu þ/ stodu vpp z hneptu hñ
vt af Borgiñe/ z leiddu hñ allt vppa fiallzgnipũa/ þar ed þra Borg var yferbygd/ad þr hryn
de honũ þar affram̃. Og hñ gieck burt mitt a mille þra. Og hñ for ofã til Capernaũ borgar
i Galilea/ z kñde þm þar a Þuottdøgũ/Og aller vndrudust hñs Kieñing/þui hũ var volldug.

4
Grimd og Reide Borgarmanna i Nadsareth i giegn Christo

J Samkũduhuseno var madr sa er hafde ohreinan Diøfuls anda/ z kallade vpp harre røddu
og sagde/Hei/Huad høfum vær nz þig Jesus af Nadsareth/ Þu komt ad fyrerfara oss/ eg
veit vel ad þu ert hinn Heilage Gudz. Og Jesus straffade hñ og sagde/ Þeige þu og far vt
af honum. Og Diøfullen fleygde honum mitt fram̃ i mille þra og for vt af honum/ z grand-
ade honum ad ongu. Otta slo og yfer alla þa/og tøludust vid sin a mille z søgdu/Huada or-
de er þtta/ad hñ bydur ohreinum Aundum af vallde og Krapte/ z þeir fara vt. Og hñs ryk-
te barst allstadar vt vm øll nalæg Hierød F

Math. 7
Mac. 1.
5
Diøþuloda relsast

Enn er Jesus stod vpp af Samkunduñe/gieck hñ i hus Simonar. Vermoder Simonar
var hallden af mykille Køldu. Og þeir badu hñ fyrer heñe. Hñ gieck til heñar/ z baud Køld
unne/og hun forliet hana/ Og jafnskiott reis hun vpp og þionade þeim.

6
Moderkonu Petri misser Køldu

Enn þa Solen var vndergeingen/fluttu þeir til hñs/alla þa siuka menn sm̃ marghattad-
ar sotter høfdu. Eñ hñ lagde hendr yfer sierhuern þra og læknade þa. Diøflar foru og vt af
mørgum kallande vpp z søgdu/Þu ert Christur sonur Gudz. Hñ hastadi a þa/ z leyfde þm
ecki ad mæla/þuiad þr vissu þ hñ var Christr. G

Enn ed dagr var/for hñ og gieck vt a eitt Eydebol. Folked leitade ad hm̃/og kom til hñs/
og hafde gæt a hønum/ad hñ fære eige i fra þm/hnerium hñ sagde/Mier byriar og i ødrum
Borgum ad boda Euangeliũ vt af Gudz Ryke/þuiad til þss em eg sendur. Og hñ predikade
i Samkunduhusum j Galilea

V.

ENN þad skiede þa et Folkit flyktist ad honum til ad heyra Gudz ord/ og hñ sialfur A
stod vid Sioen Genesareth/og leit tuo Skip standa vid Sioen/enn Fiskemennerner
voru stigner af Skipe/ z þuodu Net sin. Þa stie hñ a eitt Skipet/ þ s̃ Simõar var/
og bad ad draga nockut fra lande. Hñ sat og kiende Folkenu af Skipenu.

1
Vm veide Fiska i Sionum Genezareth

Og sm̃ hñ gaf vpp ad kienna/sagde hñ til Symonar/Drag þu vt a Diupit/og leyset Net
ydar til Fiskedrattar. Simon suarade z sagde til hñs/Meistare/J alla Nott høfu vær erf-
idat og feingum eckert/enn i þinu orde mun eg mitt Net vppleysa. Og þa er þeir høfdu þat
giort/ lucktu þr jñe nykla mergd Fiska/og þra Net rifnade. Þeir bendu og sinum Fielogum
sm̃ voru a ødru Skipenu/ þ þr kæme og hialpudu þm. Og þeir komu z hlodu bæde Skip-
en full/so þau sucku ad mestu.

Þa Simon Petrus sa þ/ fiell hn̄ til Kniaña Jesu/ z sagde/ Gack fra mier Lauardr/ þui eg em madur Syndugr/ Af þui ad felmtur var yfer hn̄ komen/ z yfer þa alla sm̄ med honum voru ad þm Fiskedrætte/ er þeir feingu saman/ Lÿka eirnen yfer Jacobum og Johañem sonu Zebedei/ lagsmeñ Simonar. Og Jesus sagde til Simonar/ Ottast þu eige/ þuiat hiedā i fra skallt þu menn veida. Og þeir drogu sin Skip ad Lande/ og yfergafu alla hlute og fylgdu honum epter.

Mat. 3. Mar. 1

C Þad skiede og/ þa hn̄ var i eirne Borg/ og sia: Ad þar var madr fullur Vanheilsu. Og þa hn̄ sa Jesum fiell hn̄ fram̄ a sina Asionu/ bad hn̄ og sagde/ DROTTIN/ ef þu villt þa kantu ad hreinsa mig. Og Jesus riette vt sina hond og tok a honum og sagde/ Eg vil/ vert hreiñ. Og jafnskiott huarf vanheilsan af honum. Og hn̄ baud honum ad seigia þ onguum/ helldr gack og syn þig Kieñemoñunum/ og forna fyrer þiñe Hreinsan sm̄ Moyses baud/ þm til Vitnisburdar.

2 Spitelskr madr hreinsast. Math. 7 Leui. 14

Enn er hn̄s rykte barst vÿdara vt/ kom margt folk saman honum ad heyra/ og ad læknast af sinum sottum. Enn hn̄ veik sier afuega i Eydemork og badst fyrer.

D Og þ bar til a einum deige er hn̄ sat og kende/ og þar satu Pharisei og Logspekingar sem komner voru af ollū Kauptunū vr Galilea og Judea/ og fra Jerusalem/ Og Kraptur DROTTINS gieck fra honum til ad lækna þa. Og sia: Ad menn baru þañ mann a Sæng er iktsiukur var/ og soktu til at koma honum inn og leggia fyrer hn̄ fram̄. Og er þr gatu eigi haft hn̄ inn fyrer Folkenu/ foru þr vppa Ræfred/ og lietu hn̄ siga j Sængiñe nidur vm þekiuna/ mitt a mille þra/ fram̄ fyrer Jesum. Og er hn̄ leit þra Tru/ sagde hn̄/ Madr/ fyrergiefist þier Synder þinar. Skriftlærder og Pharisei toku ad hugsa mz sier/ og sogdu/ Nú er þssi sm̄ mæler Gudlastan? Huer ma Synder fyrergiefa nema Gud eirn.

Math. 9 Mar. 2

3 Vm þañ Iktsiuka læknadan

E Enn er Jesus fornam þra hugsan/ suarade hn̄/ og sagde til þra/ Huad huxe þier vont i ydrum hiortum? Huert er auduelldara ad seigia/ þier eru þinar Synder fyrergiefnar / eda ad seigia. Statt vpp og gack? Eñ so ad þier vitid/ þ Mañsins sonr hefur magt til a Jordu/ ad fyrergiefa Syndernar/ sagde hn̄ til ins Iktsiuka/ Þier seige eg/ Statt vpp/ z tak Sæng þina og gack i þitt hus. Og jafnskiott stod hn̄ vpp þeim asiaondum/ og tok Sængina vpp þa er hn̄ hafde aleiged/ z gieck i sitt hus lofande Gud. Þeim ognade ollū z lofudu Gud/ og fylltust af otta z sogdu/ J dag hofum vær sied vndarliga hlute.

4 Aþ wallde til at fyrergefa Syndernar

vid Tollbudena

F Epter þ gieck hn̄ vt/ z sa þañ Tollheimtumañ er Leui var ad nafne/ sitianda/ z sagde til hn̄s/ Fylg þu mier epter. Og hn̄ forliet allt/ stod vpp z fylgdi honū epter. Leui giorde honum mikid Heimbod i sinu huse/ þar var og mikill fiolde Tollheimtumaña/ z annara þra/ er medr þeim satu til Bordsins. Pharisei z Skriftlærdu mogludu vid hn̄s Læresueina/ z sogdu/ Þui ete þier z drecket mz Tolltektamoñum og Bersyndugum? Jesus suarade og sagde til þeirra/ Þeir þurfa eige Læknarans vid sm̄ heilbrigder eru/ helldr þeir sm̄ siuker eru. Þuiad eige kom eg ad kalla Riettlata/ helldr Synduga til Jdranar.

5 Kallan Matthei

6 Þui Christus er komen

G Eñ þeir sogdu til hn̄s/ Þui fostudu Læresueinar Johañis so opt og bædust fyrer/ so z lÿka Phariseis Læresueinar/ eñ þiner Læresueinar eta z drecka? Hann sagde þa til þra/ Meige þier nockut lata Brudgumās syne fasta/ a medā Brudgumen er hia þm? Eñ þr timar mūu kōa at Brudgumanum mun fra þeim kipt/ z þa munu þr fasta a þeim dogum

7 Vm Föstr

Og hn̄ sagde i Epterlÿkingu til þra/ Eingen setr bot af nyiu Klæde a gamallt fat/ añars trefur hid nyia þ vpp/ og boten af þui inu nyia fellur eige vid hid gamla. Og eingen lætur nytt Vÿn i forna Belge/ añars spreinger hid nyia Vÿnit Belgena/ og þ spillist/ eñ Vÿnbelgerner tortynast/ Helldr skal nytt Vÿn latast i nyia Belgi/ og mun þa huttueggia foruarast. So er og eingen sm̄ dreckr af hinu gamla z vilie strax hid nyia/ þuiad hn̄ seiger / Hid gamla er betra.

8 Huerier Gudz ord hrema edr ecke

VI.

A ENN þ bar til a añan Natÿdardag/ ins fyrsta Þuottdags/ ad hn̄ gieck vm sadna Akra/ og hn̄s Læresueinar tindu Axin ofan af Kornenu/ z atu/ nuāde þau mz hondum sier. Eñ nockrer af Phariseis sogdu til þra/ Fyrer þui giore þier þ sm̄ eige leyfist a Þuottdogum? Jesus suarade z sagde til þra/ Hafe þier eige lesit huad Dauid giorde/ nær hn̄ hungrade sialfan og þa sm̄ mz honum voru? Hūnen ad hn̄ gieck jn̄ i Gudz husit/ z tok skodunarbrauden og at/ gaf og þeim sm̄ mz honum voru/ þau er onguum leyfdist ad eta nema Kieñemoñum einum. Og

1 Aþ Þuottdeigenum

einum. Og hn̄ sagde til þra/ Mannsins Sonur er Herra og eirnen Huottdagsins.

2
Visen hönd læknaſt a Huottdeige

Pad skiede og enn a ødrum Huottdeige at hn̄ geck jn̄ i Samkūduhusit og kiende. Og þar var sa madr ꝯ hin hægra hønd var a visnud. Eñ Skriftlærder ⁊ Pharisei hugdu at/ huert hn̄ læknade a Huottdøgum/ so ad þr fynde ꝥ huar af þeir mættu hn̄ akiæra. Enn hn̄ merkte vel þra hugsan/ og sagde til mañsins þess sm̄ høndena hafde visnada/ Rijs þu vpp og statt hier mitt. Hn̄ reis vpp og stod þar. Enn Jesus sagde til þra/ Eg spyr ydur at/ Huort hæfer a Huottdøgum vel ad giøra edr illa? Lifenu ad forda edr tortyna? Og hn̄ leit til allra þra er i kringum hn̄ voru/ og sagde til mannsis/ Riettu vt þina hønd/ Og hn̄ rette hana vt/ enn su hn̄s hønd vard so heil sm̄ hin ønnur. Enn þr fylltuſt af Heimsku/ ⁊ toludu til huer vid annan/ huad þr villdu af Jesu giøra.

Math. 10
Marc. 4
3
Kallar þra tolf Postula

Eñ ꝥ giørdist a þm døgum/ at hn̄ gieck a eitt Fiall ad bidiast fyrer/ ⁊ hn̄ var vm þa nott a bænum til Gudz. Og þa ed Dagr var/ kallade hn̄ sina Læresueina/ og kiøre tolf af þeim/ hueria ad hn̄ nefnde Apostula/ Simon þañ hn̄ kallade Petrum/ ⁊ Andream brodr hn̄s/ Jacobum og Johannem/ Philippum og Bartolomuem/ Mattheum og Thomam/ Jacobum son Alphei og Simon sm̄ kalladist Zelotes/ Judam Jacob son/ og Judam Iskarioth huer ad var Suikaren.

Og hn̄ for ofan medr þeim af Fiallenu/ og gieck a eirn sliettan fløt i Mørkiñe/ ⁊ flockur hn̄s Læresueina/ og mikill fiølde añars Lydz af allre Judea og Jerusalem/ ⁊ vr Tyro ⁊ Sidon vid sioeñ/ huerier komner voru honum ad heyra/ og ꝥ þeir læknuduſt af sinum sottum/ ⁊ at þr sm̄ kuolduſt af ohreinum Aundum yrde heilbrigder. Og allur Lydr sockte til honum ad nᴂ/ þuiad kraptur gieck vt fra honum/ og hn̄ læknade þa alla.

4
Huerier Sæler eru

Og hn̄ hof sin augu vpp yfer Læresueina sina ⁊ sagde. Sæler eru þier Volader þt ydart er Gudz rijke. Sæler eru þier sm̄ hungrader erud nu/ þuiad þier skulut sadder verda. Sæler eru þier sm̄ nu grated/ þuiad þier munut hlæia. Sæler eru þier/ þo ad menn hate ydr/ og fraskilie ydur/ og hallmæle/ og forlegge ydart nafn so sm̄ annars Illuirkia/ vegna Mannsins Sonar/ Fagne þier og gledieſt a þeim deige. Þui Sia ydart verdkaup er mykit a Himne. Þui þannen giørdu og þra Fedr vid Spmeñina.

Math. 5
5
Huerier sie Vesaler

Enn þar j mot/ Ve ydr Audigum/ sem hier hafed ydra huggan. Ve ydur sm̄ nu erut sadder/ þuiad ydur mun hungra. Ve ydur sm̄ hlæget nu/ þuiad þier munut æpa og yla. Ve ydr nær ed huer madr lofar ydr/ þuiad so giørdu og þra Fedr vid hina følsku Spameñ.

6
Kiærleikans Bodord

Enn eg seige ydr sm̄ aheyred/ Elske þier ouine ydra/ giøret þm vel til sm̄ ydur hata/ Blessed þa er ydr bølua/ og bidiet fyrer þeim sm̄ ydur misþyrma/ Og huer hn̄ slær þig a eirn kinnvangan/ biod honum og añan fra/ Og huer hn̄ tekur af þier þinn Møttul/ þa ver honum eige þinn Kyrtil. Og huer þig bidur þeim gief/ og huer hn̄ tekur burt huad þitt er/ ꝥ heimt eige aptur. Og so sm̄ þier viliet ad menn giøre vid ydr / Giøre þier lijka so vid þa.

Og ef þier elskit þa sm̄ ydr elska/ Huer er þa ydar þøck? Þuiad Synduger elska sina elskendur/ Og þo þier giøred þm gott er ydur giøra vel til/ Huer verdr ydar þøck? Þuiad þetta giøra eirnen hiner Syndugu. Og þo þier skipted vid þa/ af huerium þier væntid launa/ Huer verdr þa ydar þøck? Þuiad Synduger byta vid Synduga/ ad þr take lijkt vid lijku. Huar fyrer þa elske þier ouine ydra/ Giøred gott og byted/ einskis þar fyrer væntande/ þa mun ydart verdkaup myket verda/ og þier munut verda syner hins hædsta/ Þuiad hn̄ er godfus vidr opacklata og vonda.

Math. 7
7
Adskilianlig Bodord

Fyrer þui verit og myskunsamer/ lijka sm̄ ydar Fader er Myskūsamr. Eige sklu þier dæma/ ad þier dæmiſt eige. Fordæmet eige/ so ad þier fordæmiſt eige. Fyrergiefet/ þa mun ydr og fyrergiefaſt. Gefed og ydur skal giefaſt/ Goda ⁊ samanþryckta/ skiekna ⁊ yferfliotanliga Mæling munu þeir gefa i ydart skaut. Þuiad medur þessare sømu Mælingu huerre þier mælet vt mun ydur aptur mælaſt.

Math. 5
Math. 7

Og hn̄ sagdi þm eina Epterlijking/ Fær Blindur nockut leidt blindan? falla þeir eige bader i Grøfena? Eige er Læresueirnen yfer sinum Meistara. Þui nær ed huer er so sm̄ hn̄s Meistare/ þa er hn̄ algiørdur. Eñ huat sier þu Øgn i þins Broders auga/ enn ad þm vagle sm̄ i þinu auga er gaer þu eige/ Eda huernin mattu seigia Brodur þinum/ Broder leyf ad eg drage øgnena vr auga þinu/ er þu sier eige sialfr vaglen i þinu auga. Þu Hræsnare/ drag þu fyrst vt vaglen vr þinu Auga/ ⁊ sia þa til ad þu drager vt øgnena af þins broders auga.

Þui eckert gott trie þa ber vondan auøgx/ og eckert vondt trie ber godan Auøgſt. Huert tre mun og kennaſt af sinum Auexte. Þuiad eige lesa mennn saman Fikiur af Klungre / og

eige hirda

eige helldꝛ Vijnber af Skogar ruñe. Godur madur af godum siod sins hiarta fremur gott/og
G jllur madꝛ af vondum siod sins hiarta fremur jllt/Þuiad af gnægd hiartans mæler muñuren.
Til huers kalle þier mig Nerra/ Nerra/og giøred eige ꝥ eg seige? Nuer hn̄ kiemꝛ til min/
heyrer mijn ord og giører þau/ þa mun eg syna ydꝛ ad huerium hn̄ er lijkur/ Nn̄ er lijkur þm
manne er bygde vpp hus/og grof diupt/og sette þess Grunduøll a Nellusteine. Enn er Vatz
hridena giørde/dunde Vatzflodet ad husenu/og matte ꝥ eige hræra/Þuiad ꝥ var grunduallat
a hellusteine. Enn huer hn̄ heyrer þau og giører eige/hn̄ er lijkur þm mañe er bygde sitt hws
a Jørdu/an grunduølls/ad hueriu Vatzflodet dunde/og þad fiell jafnsnart/ꝛ Nrapan þessa
huss var mykel.

8
Af auextenum þeckist Tried
9
Epterlijking af einū Byggingamanne

VII.

A ENN þa hn̄ hafde lycktad sina rædu fyrer folkenu/gieck hn̄ jnn j Capernaū
Eñ þion eins Nundradzhøfdingia/lꝫ daud vona/huer ed honum var ged-
felldꝛ. Og er hn̄ heyrde af Jesu/Sende hn̄ menn af Olldungum Gydinga
til hn̄s/og bad hn̄ at koma ꝛ giøra sin̄ þion heilbrigdan. Enn er þr komu
til Jesu/þr gratbæntu hn̄ ꝛ søgdu/Verdꝛ er hn̄ þss ad þu veiter honum ꝥ/
þuiad hn̄ elskar vora þiod/og hefer vppbygt fyrer oss vort Samkundu hus/
Enn Jesus gieck mꝫ þeim þadan.

Matth. 8
1
Þion Hundradz høfdingians verdꝛ heill

Og þa er þr voru eige langt fra Nusenu/ sende Nøfdingen Vine til hn̄s og sagde. Ner-
ra/Þiaed ydur eige/þuiad eg em ei verdꝛ ad þu ganger in̄ vnder mitt þak/þar fyrer hefe eg ꝛ
eige reiknat sialfan mig verdugan til þin ad koma/helldꝛ mæl þu ord/ ꝛ þa verdur min̄ Þion
Neill/Þuiad eg em madꝛ Valldenu vndergiefen/hafande vnder mier Nernadar men̄/ og ef eg
seige þessū/Far/þa fer hn̄/ ꝛ ødrum/ Kom/so kemꝛ hn̄/ ꝛ þion minum gior þetta/og þa giører
hn̄ ꝥ. Eñ er Jesus heyrde ꝥ vndradist hn̄/ ꝛ snerest vid/ ꝛ sagde til Folksins sm̄ honum fylg-
B de epter/Sannliga seige eg ydꝛ/ad eg hefe eige fundit þuilijka tru j Jsrael. Og er þeir sm̄ vt
voru sender komu aptur til Nussins/fundu þr þan̄ þion er siukur hafde verit Neilbrigdan.

Þad skiede og epter ꝥ/ ad Jesus gieck til þrar Borgar sm̄ hiet Naim/ og marger hans
Læresueinar fylgdu honum/ ꝛ fiølde annars Folks. Eñ er hn̄ nalgadist Borgarhlidit/ Sia:
ad framliden madꝛ var borin̄ vt/einka sonur sin̄ar Modꝛ/ ꝛ hun var Eckia. Og mykell Bor-
garmugꝛ gieck vt mꝫ henne. Og er DROTTJN leit hana/hrærdist hn̄ Myskunar ꝛ sag-
de til hen̄ar/æptu eige. Og hn̄ gieck þar at/ ꝛ ahrærde Børun̄ar/enn þr ed baru stodu vid.
Nn̄ sagde/Vngmen̄e eg seige þier rijs vpp. Og sa reistist vpp vid er framliden var / ꝛ tok ad
C mæla/Og hn̄ fieck hn̄ aptꝛ sin̄e Modꝛ. Eñ yfer alla þa kom otte/lofudu Gud ꝛ søgdu/Spa-
madur mikill er a medal vor vpprisen/ ꝛ Gud hefur vitiad sins Lydz. Og þesse saga barst vt
af hm̄ vm allt Judeam ꝛ vm øll nalæg Nierød.

2
Af Eckiunnar syne i Naim sm̄ af dauda var vpp vaktur

Og allt þetta kunngiørdu Johanni hn̄s Læresueinar. Og Johan̄es kallade tuo af sinum
Læresueinū til sin ꝛ sende þa til Jesu/ ꝛ liet seigia hm̄/Ertu sa ed koma mun/eda eigu vær an̄
ars ad bijda? Eñ er þr menn komu til hn̄s/søgdu þr/Johan̄es Baptista sende ockur til þin/
ꝛ liet seigia þier/Ert þu sa er koma mun/eda eigu vær an̄ars ad bijda? Enn a þre stundu læk
nade hn̄ marga af sottum sinum og meinum/ ꝛ af ohreinum Aundum/ ꝛ mørgum blindū gaf
D hn̄ syn. Og Jesus suarade ꝛ sagde til þra/Gāgit/ ꝛ kun̄giøred Johan̄i huad þier hafit heyrt
ꝛ sied/ꝥ blinder sia/Nallter ganga/Lijkþraer hreinsast/Daufer fa heyrn/Dauder rijsa vpp/
Fatækum bodast Euangelium/ Og sæll er sa sm̄ eige skam̄fyller sig a mier.

Mar. 11
3
Johan̄is sende til Jesum
4
Huer Christus er

Enn er sendebodar Johannis voru burtgeingner/hof Jesus ad seigia til Folksins af Joh-
anne/Nuar til foru þier vt i Eydemørk/eda foru þier ad sia Reyrusnd af vinde skeken? Eda
villdu þier helldꝛ vtfara ad sia mann i miukum klædum pryddan? Siaed: Ad þr sm̄ dyrmæt
klæde bera/og at fysn lifa/ eru i Konungs gørdum. Eda huad foru þier ad sia? Villdu þier
sia Spaman̄? Enn eg kan̄ ydꝛ ad seigia framar en̄ Spamann. Þesse er sa af huerium skri
fad er/Sia: Eg sende min̄ Eingil fyrer þinu auglite/sa er tilreida sk veigen fyrer þier. Þui
ad eg seige ydꝛ/ad a medal þra sm̄ ad Konu eru fædder/er eingen Spamanna meire enn Jo-
han̄es Baptista/Eñ̄ sa min̄e er i Gudz Rijke/er honum meire.

5
Huer Johannes er
Mal. 3

Og allt ꝥ Folk er tilheyrde/og lijka Tollheimtu menn/riettlættu Gud/ ꝛ lietu sig skijra mꝫ
Skirn Johannis/enn Pharisei og Løgspekingar forsmadu Gudz rad j strijd vid sialfa sig/og
lietu eige skirast af hm̄.

6
Huerier wmsnerust edꝛ ecki

Eñ DROTTJN sagde/Vid huad skal eg jafna møn̄um þessarar kynslodar/ꝛ hueriu

þeir

eru þeir lijker? Børnum þm eru þr lijker sm sitia a Torge z klakar huerk til annars/ z seigia/ Vær pijpudum fyrer ydur z þier dønzudut eige/ Vær sungum fyrer ydur vor harmakuæde og þier æptud eige. Þuiad Johannis Baptista er komiñ/ at eige Braud nie drack Vijn/ þo seige þier hñ hafe Diøful/ Mannsins son er og komen at z drack/ og þier seiged/ Siaet: Etaran og Vijndryckiumannen/ vinen Tollheimtumanna z Bersyndugra. Og Speken hlytr so ad riettlætast af sinum Sonum øllum.

7 Riekning og dæme sannrar idranar

Eñ nockur af Phariseis bad hñ at hñ æte mz honum/ Og hñ gieck jñ i Pharisearãs hus/ og settist til Bordz. Og sia: Ad Kona var su i Borginne/ ad Bersyndug var. Og er hun visse ad Jesus sat til Bordz i Phariseärans huse/ hafde hun þangat Smyrsla budk/ og for a bake honum til fota hñs/ og tok ad væta hñs Fætur mz Tarum/ z ad þurka medr Lockũ sins Høfudz/ kyste a hñs fætur/ z reid a Smyrslum. **F**

Eñ þa sa Phariseus sa þ s honũ baud iñ/ mællte hñ mz sier z sagdi/ Ef ad þsse være Spamadr/ þa visse hñ huor z huilijk være su Kona er a honum tekr/ þuiad hun er ein Bersyndug Kona. Jesus suarade og sagde til hñs/ Simon/ eg hefe nockut þier ad seigia. Enn hñ sagde/ Seig þu Meistare. Tueir skulldamenn voru nockurs Akur kallz/ eirn var honum skylldugur fim Hundrud Peninga/ eñ annar fimtijge. Og er þr høfdu eigi ad giallda/ gaf hñ þm til badũ/ Þui seig nu huor þra er hñ elskar meir. Simõ suarade z sagde/ Eg meina ad sa s hñ gaf meira til. Enn hñ sagde til hñs/ Þad vrskurdader þu riett. **G**

Og hñ snere sier til Konunnar/ og sagde til Simonar/ Sier þu þessa Konu/ Eg gieck iñ i þitt hus/ og þu gafst eige Vatn minum Fotum/ Eñ þesse vætte mina fætur mz Tarum/ og þurkade mz sinum Høfudlockum/ Koss gafstu mier onguan/ enn þesse sidan hun gieck hier iñ hefer hun eigi lint ad kyssa minar Fætr. Mitt høfud smurder þu eige Vidsmiøre/ eñ þsse reid a mina Fætur Smyrslum. Fyrer þ seigi eg þier at heñe fyrergiefast margar Synder/ þuiat hun elskade mikit/ Enn þm sm minna fyrergefst/ hañ elskar midr.

8 Truarinnar Kraptur

Og hñ sagde til hennar/ Þier eru þinar Synder fyrergiefnar. Og þeir toku ad seigia/ s vid Bordet satu/ mz sialfum sier/ Huer er þesse sa er eirnen fyrergiefur Synder? Enn hann sagde til Konunnar/ Þin trua giørde þig holpna/ far i Fride.

VIII.

NAD skiede og epter þ/ ad hñ ferdadist i gegnum Borger og Kauptun/ predikãde og bodãde Euangeliũ af Gudz Ryke/ z þr tolf medr honũ/ z nockrar þær Konr sm hñ hafde grædt af ohreinũ Aundũ/ og ødrũ sottarferlũ/ einkũ Maria su er hiet Magdalena/ fra huerre er siø Dioflar høfdu vt farit/ og Johanna Husfru Chusa/ forsionar mans Herodis/ z Susanna/ og margar adrar þær honum veittu af sinum eignum. **A**

1 Epterlijking af Sædaranum

Enn þa er margt Folk var samankomit/ og þr drifu ad honum vr Stødunum/ sagde hañ i Epterlijkingu. Sa gieck vt er sæde/ ad sa sinu Sæde/ Og þa hñ sæde/ fiell sumt hia veigenũ/ z vard fottrodit/ og Fuglar Himins atu þ/ og sumt fiell a Hellu/ Og þa er þ spratt vpp visnade þ/ af þui þ hafde eige vøkuã/ og sumt fiell a medal Þyrna/ og Þyrnen spruttu vpp med og kefdu þui nidur. Sumt fiell i goda Jørd/ og þ vox vpp/ og bar hundradfalldan Auoxt. Þa er hñ sagde þetta/ kallade hñ/ Huer eyru hefer ad heyra/ hañ heyre. **B**

Eñ hñs Lærisueinar spurdu hñ ad/ huer ed være þesse Epterlijking? Huerium hañ sagde. Ydur er vnt ad vita leynda doma Gudz Rijkis/ enn þm ødrum i Epterlijkingum/ so ad siaande/ þa siae þeir eige/ og aheyrande skilie þr þ eige.

2 Vtskyring Epterlijkingarinnar Math. 13 Marc. 4.

Enn þesse er Epterlijkingen. Sæded er Gudz ord/ Eñ hiner vid veigen/ eru þr sm heyra/ eñ eptera þa kemur Diøfullen/ og tekur ordit vr hiørtum þra/ so ad þr true eige z verde holpner. Enn hiner er a Helluna/ eru þr/ nær þr heyra þ/ þa mztaka þr þ mz fagnade/ z hafa þo eige rot neina/ Vm stundarsaker trua þr/ og a freistunar tima þa falla þeir fra. Enn þ sm fiell a millum Þyrnanna/ eru þr sm þ heyra/ og velkiast i sorgum/ Audæfum og girndum þessara lifdaga/ kefiast so/ og færa onguan Auoxt. Enn þ sm j goda Jørd fiell/ eru þeir sem heyra ordit/ og hallda þui j godu og sidsømu hiarta/ z færa Auoxt i þolinmæde. **C**

3 Vt af predikunar Embætte

Enn eingen kueiker a Liosenu/ og byrger þad i Kiere/ eda setur þad vnder Beck/ helldur setur hñ þ a Kiertahallden/ so ad þr sm þar innganga siae Liosit. Þuiad eckert er so hulit/ ad eige verde opinbert/ og eckert so leynt ad eigi kunngiørist og i auglios kome. Fyrer þui giæted

ad huer

ad/huernen þier heyrid. Þuiat þeim ed hefur honum mun giefast/Og huer hellst eige hefur/ fra honum mun burt takast/eirnen þ hn̄ meinar sig hafa.

Enn Moder hn̄s og Brædr komu til hn̄s/og gatu eige fundet hn̄ fyrer Folkenu. Og hm̄ var þ vnderuisat/Moder þin z Brædr eru vte/z vilia sia þig. Enn hn̄ suarade og sagde til þra/Min Moder z miner Brædr eru þeir/ sm̄ Gudz ord heyra z giora.

4 Huerier ad eru Christi Brædur

Og þad bar til a einum Deige/ad hn̄ stie sialfr a Skip z hn̄s Læresueinar/ Hn̄ sagde þa til þra/Føru vær yfer vm þennan Sio. Og þr leystu fra Lande/ enn er þeir sigldu/sofnade hn̄. Og þar kom Huirfeluindr a Sioen/so ad fyllte vnder þeim/og þeim la vid Tøpun. Þa geingu þr ad hønū/vøktu hn̄ vpp z søgdu/Meistare/ Meistare/vær forgøngū. En̄ hn̄ stod vpp z hastade a Vinden og a Siafarølldunn̄ar/Og þær sefudust/z giørde Logn. Hañ sagde til þra/Huar er ydar tru? En̄ þeir ottudust þ z vndrudust/seigiande sin a mille/Nú ætle þier ad þesse sie/þuiad hn̄ bydur Vinde z Vatne/z þau hlyda honum. Þeir sigldu þa til þeirrar bygdar huar Gadareni biuggu/huer ed liggr jafngegnt Galilea.

Math. 8 Marc. 5

5 Sioþarbylgiur sefast

D

Og þa hn̄ stie af Skipe a Land/rann i mote honum madr nockr vr Borginn̄e/s haft hafde Dioful vm langa tijma/og klæddist eige føtum/var z eige i husum/helldr i daudra manna leidū. En̄ er hn̄ leit Jesum/fiell hn̄ nidr fyrer honū/kallade vpp hæarre røddu z sagde/Huad a eg mz þig Jesus sonur Gudz ins hæsta? Eg beide þig at eige kuelier þu mig. En̄ hn̄ baud ohreinum Anda at hn̄ fære vt af honum/þuiad hn̄ hafde vm langa æfe hn̄ kualit. Hn̄ var z bunden Jarnuidium/og i Fiøtrum varduei̇ttur/enn ad slitnum bøndunum var hann reken af Dioflenum i Eydemørk.

6 Dioþulodr madur frelsast af Dioflinum

Jesus spurde hn̄ ad z sagde/Huert er nafn þitt? Hn̄ sagdi/Legion/þuiad marger Dioflar voru i hn̄ farner. Og þeir badu hn̄ ad ei skipade hn̄ þm̄ at fara i Vnderdiupet. En̄ þar var mikil Suinahiørd a bite vm Fiallit/og þr badu hn̄ at leyfa sier at fara i þau. Og hn̄ lofade þeim þ. Þa foru Dioflarner vt af mannenum/z hlupu i Suinen/og Hiørden fleygde sier mz einu ahlaupe i Siaen og drecktist þar. Enn er þeir sau þ sm̄ hiørdena geymdu/flydu þr z kun̄giørdu þ i Borgena z j Þorþen.

E

Suina Hiørden

Þa geingu þr vt ad sia/huad skied var/z komu til Jesu/fundu mañen/af huerium Diøfl arner høfdu vt farit/sitianda klæddan z heiluita/til fota Jesu/z þm̄ oade þ. En̄ þr s þ høf du sied/kyntu þeim huernen sa en Diøfulode var heilbrigdr orden. Og allr mugur Gadareni Bygdar badu hn̄/ad hn̄ vike burt fra þeim/Þuiad þeir voru af myklum otta halldner. Hañ stie þa a Skip/ og snere aptur. En̄ sa madr sm̄ Dioflarner voru vt af farner bad hn̄ ad hn̄ mætte vera hia honū/Enn Jesus liet hn̄ fra sier/z sagde/Far aptr i þitt hus/z seig hue mikit Gud veitte þier. Og hn̄ for z predikade vm alla Borgena hue myked Jesus hafde hm̄ giørt.

F

Þad skiede og er Jesus kom aptur/ad Lyduren mztok hn̄/þuiad aller bidu hans. Og sia̅ Madur kom þar sa er Jairus var ad nafne/z sa var Samkunduhussins Høfdinge. Hn̄ fiell til fota Jesu og bad hn̄/at hn̄ geinge i hn̄s hus/þuiad hn̄ atte sier einka Dotter nær tolf ara gāla/og hun var ad dauda komen. Og er hn̄ gieck þangat/þa þreyngde Folket ad hm̄

Jairus Math. 9 Marc. 5

Kona var þar og nockr/sm̄ haft hafde blodfall i tolf ar/huer ed vt hafde z giefet Læknu rum sina alla Aleigu/og vard þo af onguum grædd/Hun gieck a bak til/og snart falld hans klæda/z jafnsnart stemdist hen̄ar Blodlæt. Jesus sagde/Nú er sa er mig snerti? En̄ þa aller neitudu/sagde Petr z þr ed mz hm̄ voru/Meistare/Folket þreynger z þiakar ad þier/z þu seiger/Huer snart mig? Jesus sagde/einhuer hefur snortid mig/Þuiad eg kienne Krapt vt af mier geingen. En̄ er Konan sa/ad þ var eige hulit/kom hun skialfande z fiell fram̄ fyrer fætur hn̄s/z kun̄giørde fyrer øllu Folke/ fyrer hùia søk ed hn̄ hafde hn̄ snorted/z huersu hn̄ haf de jafnsnart heil ordit. Enn hn̄ sagde til hen̄ar/Vert glød min Dotter/þin trua giørde þig holpna/ far i Fride.

Math. 9 Marc. 5.

7 Blodfall stuks var Kuinnu stilltist

Og er hn̄ talade enn þetta/kom nockr til Samkūduhussens Høfdingia/ seigiāde hm̄/Þin Dotter er læten/omaka hn̄ eige. En̄ er Jesus heyrde þ/suarade hn̄ z sagde vid Fødr Stul kun̄ar/Hrædst eigi þu/Tru helldr/þa verdr hun heilbrigd. Og er hn̄ kō ad Husenu/lofadi hn̄ ei neinum jn̄ ad ganga mz sier/nema Petre Jacobo z Johañe/z Fødr z Modr Stulkunnar. Enn þeir grietu aller/og syrgdu hana. Hn̄ sagde þa/Grated eige/þuiad hun er ei daud/hell dur sefur hun. Og þeir dærudu hañ/ þuiad þr vissu ad hun var læten. En̄ hn̄ rak þa alla vt/og tok i h[illegible]nar/kallade og sagde/Stulka/statt vpp. Og hennar Ande kom aptur/z hun stod jafnsn[illegible]kipade og ad giefa henne ad eta. Hennar Forelldrum felmt rade vid/en̄ hn̄ bau[illegible]a ongum fra huad giørst hafde.

G

8 Dotter Jairi vppreist af Dauda

IX.

Math. 10
Math. 6

1 Vtsending Postulanna mꝫ sierligar bodaner

ENN Jesus kallade saman þa tolf er Postular nefnduſt/ ꝛ gaf þeim krapt ꝛ matt yfer alla Diofla/ ꝛ ꝥ þeir læknudu Sotter/ sende þa ꝛ vt ad predika Gudz Ryke/ ꝛ at græda siuka/ ꝛ sagde til þra/ Þier skulut eckert bera mꝫ ydꝛ a veg/ huorke Staf nie Tosku/ eige Braud nie Peninga/ ꝛ þier skulut ei ha fa tuo Kyrtla. Og i huert ꝥ hus sem þier inngangit/ þa blifit þar þangat til þier fared i burt þadan. Og sa huer er medtekꝛ ydꝛ eige/ þa gangit vt vr Borg þre/ ꝛ hristid dupt af fotum ydar/ til vitnisburdar yfer þa. Þeir geingu vt ꝛ ferduduſt i giegnum Kauptun/ bodande Gudz ryke/ ꝛ læknande allstadar.

2 Herodes hrædist at ryktinu Jesu

Enn er Herodes Fiordungshøfdinge heyrde ꝥ allt/ huad er hn̄ giørde/ vard hn̄ hræddꝛ/ Af þui ad af sumum sagdist ꝥ Johañis være af dauda risiñ/ enn af sumum ꝥ Elias være auglysur/ enn af ødrum ꝥ eirn af gømlu Spamønnum være vppaptur risiñ. Herodes sagde/ Johañem liet eg afhøfda/ Enn huer er þesse af hueriū eg heyre þuilikt? Og hn̄ fystist at sia hn̄.

Math. 14
Marc. 6
Joh. 6.

Postularner kōu aptꝛ ꝛ skyrdu honū fra huad myckla hlute ed þr høfdu giort. Og hn̄ tok þa til syn/ ꝛ veik afuega i Eydemørk þrar Borgar s̄ hiet Bethsaida. Og er Folkit vard þſſ vart/ dro ꝥ epter honū. Og hn̄ mꝫtok ꝥ/ ꝛ talade fyrer þm af Gudz Ryke/ læknade ꝛ þa s̄ þſſ þurftu. Enn er lyda tok a dagen/ geingu þr tolf til hn̄s/ og søgdu honum/ Lat Folket i fra þier/ ad ꝥ gange i þau Þorp og Kauptun er hier eru i kring/ at herbergia sig/ ꝛ leita sier ad fædu/ Þuiad vær erum hier a Eydemørku. Enn hn̄ sagde/ Gefe þier þeim ad eta. Þeir søgdu/ Vær høfum eige meir eñ fim̄ Braud/ ꝛ tuo Fiska/ nema vera meige/ at vær førum ꝛ kaupū fædu þessu øllu Folke (Eñ þar var nær fim̄ þusund mans) Hn̄ sagde þa til siña Læresueina/ Latid þa setia sig i lag/ fimtigum saman. Þeir giørdu og so/ settu sig nidꝛ aller samt. Hn̄ tok þa þau fim̄ Braud og tuo Fiska/ leit til Himins/ giørde þacker/ ꝛ braut sundꝛ/ fieck sinum Læresueinum/ ad þeir legde fyrer Folkit. Þeir neyttu/ ꝛ vrdu aller sadder. Þad var og vpp tekid er þeim hafde afgeingit af leifunum/ tolf Karfer fullar.

3 Fim̄ þusund mañа fødd

4 Huer Christus hann sie

5 Fyrsta fyrersøgn vm hn̄s dauda og Vpprisu

Þad giørdist ꝛ þa hn̄ var eirn/ ꝛ badst fyrer/ ꝛ hn̄s Læresueinar hia honum/ ad hn̄ spurde þa ad/ ꝛ sagde/ Huern seiger Folkit mig vera? Þeir suørudu ꝛ søgdu/ Þeir seigia þu siert Johannes Baptista/ enn adrer/ Elias/ enn sumer seigia/ ꝥ eirn af inum fyrrum Spamøñum sie vpprisiñ. Hn̄ sagde til þra/ Huñ seige þier mig vera? Simon Petrus suarade og sagde/ Þu ert Christur Gudz. Eñ hn̄ hastade a þa/ baud þm ad þr segde ꝥ ei neinū/ Og sagde/ ꝥ mañsins syne bære margt ad lyda/ ꝛ forsmadꝛ ad verda af Alldungum/ Keñemannahøfdingium ꝛ Skriptlærdum/ ꝛ liflaten verda/ ꝛ a þridia deige vpp ad risa.

6 Vt af Krossenū og Afsoknum

Hn̄ sagde þa til allra/ Ef nockur vill mier epterfylgia/ hn̄ afneite sialfum sier/ ꝛ take a sig siñ Kross huersdagliga/ ꝛ fylge mier epter. Þui huer et sinu life vill biarga/ hañ tyner þui. Eñ huer sinu life tyner minna vegna/ hn̄ giører ꝥ holpit. Þui huad gagnar ꝥ mañenū/ þo hn̄ hreppe allan Heim/ enn glate sialfum sier/ edur skade sialfan sig? Þui huer hañ feilar sier min ꝛ miña orda/ þess mun Mañsins sonur feila sier/ þa hn̄ kiemꝛ i Dyrd sinne/ ꝛ Fødur sins ꝛ heilagra Eingla. Eñ eg seige ydꝛ sannliga/ ad nockrer af þeim hier standa/ smacka eige daudan/ þangat til þr sia Gudz Ryke.

Math. 17
Marc. 8

7 Forklaran Christi a Fiallenu

Þad skiede og epter þessa rædu/ nær atta døgum/ ad hn̄ tok mꝫ sier Petrum / Jacobum og Johañem/ ꝛ gieck vppa Fiallet ad bidiast fyrer. Og þa er hn̄ badst fyrer/ vard hn̄s Andlitz mynd øñur/ og hn̄s klæde huit og skinande/ Og sia: At tueir menn toludu vid hañ/ huerier ed voru Moyses ꝛ Elias/ sm̄ saust i birtunne/ ꝛ toludu vm hn̄s vtfør/ hueria hn̄ munde fullkomna til Jerusalem. Enn Petur ꝛ þeir er voru mꝫ honum/ voru miøg suefnþunga. Og er þeir vøknudu/ sau þeir hn̄s Dyrd/ og þa tuo menn er hia honum stodu

Þad vard og þa er hiner voru fra honum vikner/ ad Petur sagde til Jesu/ Meistare/ gott er oss hier ad vera/ ꝛ giørum hier vpp þriar Tialldbuder/ Þier eina/ Moyse eina/ Elie eina/ Og hn̄ visse eige huad hn̄ sagde. Enn þa hn̄ talade þetta/ kom sky/ ꝛ skugde yfer þa. Og þr ottuduſt er skyed leid yfer þeim. Og rødd kom vr Skyenu er sagde/ Þesse er sonur minn elskuligur/ Heyred honū. Og i þui er Rødden vard/ fundu þeir Jesum einansaman. Og þr þøgdu og søgdu eige neinum fra þui/ a þeim døgum huad þr høfdu sied.

Math. 17
Marc. 9

Þad skiede og annars dags er þeir foru ofan af Fiallenu/ at margt Folk rann i mote honū. Og sia: Ad madꝛ i blād folkit/ kallade vpp ꝛ sagde/ Meistare eg beide þig/ Sia til Sonar mins/ Þuiad hn̄ er minn einka son/ Og sia: Ad andin grypur hn̄/ þa emiar hn̄ vpp jafn snart

snart/hrifur hann mz froduꝼalle/ ⁊ varla ſkilſt hn̄ vid hann/þa hn̄ hefer ſlited hn̄/Og eg bad þina Læreſueina ad þeir ræke hn̄ vt/og þeir gatu eige. Þa ſuarade Jeſus ⁊ ſagde/O þu hin frahuerfa og vantruada Kynſlod/Nuerſu leinge þa ſkal eg hia ydr vera og lijda ydr? Fær þu hingat ſon þinn. Og þa hn̄ kom til hn̄s/hreif Dioꝼullen hn̄ og ſleit. Enn Jeſus ſtraffade hinn ohreina Anda/ og læknade Pillten/og ſieck hn̄ Fødur ſinum/Enn þeim ognade øllū vid Gudz mikiluirke/Enn er aller þeir vndrudust ꝥ allt huad hn̄ giørde/ſagde hn̄ til ſinna Læreſueina/Setied þeſſa rædu i hiørtu ydar/Þuiad þar mun koma at mannſins ſon mun ſeliaſt i manna hendr. En̄ ꝥ ord vnderſtodu þeir eigi/⁊ ꝥ var hulit fyrer þeim/ſo at þeir ſkildu ꝥ eigi

8 Dioꝼulloda madur læknaſt

9 Ein auñur þyrirſøgn vm hn̄s Dauda

F Og þeir ottudust ad ſpyria hn̄ at þui ſama orde.

En̄ ſa þanke hofſt þra a mille/Nuer þra munde meſtur vera? Og þa er Jeſus ſa þra hiartans þanka/þreif hn̄ Barn/⁊ ſette ꝥ hia ſier/og ſagde til þra/Nuer hellſt er medtekur þuilikt Barn i minu nafne/ſa medtekur mig/⁊ huer hn̄ medtekur mig ſa mztekur þan̄ er mig ſende. Enn ſa ydar ſm̄ minſtur er allra/hn̄ mun mikill verda.

10 Þrattan Læreſueinan̄a

Johan̄is ſuarade þa ⁊ ſagde/Meiſtare/Vær ſaum þan̄ er rak Dioꝼla vt i þinu nafne/og vær fyrerbudum honum ꝥ/þuiad hn̄ fylgde þier eige epter medr oſſ. Jeſus ſagde til hn̄s/Fyrerbiodet hm̄ ꝥ eige/þuiat huer hn̄ er ei mot oſſ/ſa er mz oſſ.

Mar. 9.

E En̄ ꝥ ſkiede þa þeir dagar voru fullkönader/ erhn̄ ſkyllde vppnemaſt/ ſnere hn̄ ſin̄e Aſiā at ganga til Jeruſalem.Og hn̄ liet ſendebod fara fyrer ſinne augſyn/Þeir foru ⁊ geingu in̄ i Samuerſkan Kaupſtad/at þeir reiddu þar til fyrer honum. Enn þeir ed þar voru toku eigi vid honum/af þui hn̄ hafde ſnuid ſinne Aſian/at reiſa vpp til Jeruſalem. Enn er hn̄s Læreſueinar Jacobus og Johannes ſau ꝥ/ſøgdu þeir/Villtu Lauardr/þa vilū vier ſeigia/ at Elldur kome af Nimne/og fortære þeim/lijka ſm̄ at Elias giørde. En̄ Jeſus ſnere ſier vid/haſtade a þa ⁊ ſagde/Vite þier eige huers anda ſyner þier erut? Þui man̄ſins ſonur er eige kōen til þſſ at Fyrerfara Salū man̄a/helldr þær at frelſa. Og þr geingu burt i an̄ad Kauptun.

11 Seinaſta reiſan Chriſti til Jeruſalem

12 Reide Læreſnenan̄a ſtraffaſt

Þad ſkiede og er þeir voru a veigenum/ad nockur ſagde til hn̄s / Eg vil fylgia þier epter huert hellſt hu fer. Jeſus ſagde til hn̄s/Refar hafa Holur/⁊ Fuglar Nimins Nreidur / enn Mannſins ſon hefer eige huar hn̄ meige ſinu høfde athalla. Nn̄ ſagde ⁊ til eis an̄ars/ Fylg þu mi' ept'. En̄ ſa ſagde/Nerra/Lofa mier fyrſt at gāga ⁊ greftra Fodr min̄. Jeſus ſagde til hn̄s/Lat þa daudu grafa ſina enu daudu/en̄ þu gack ⁊ boda Gudz Rijke

13 Fatækten Chriſti

Math. 8

Og annar ſagde/Nerra/eg vil þier epterfylgia/enn loſa mier þo fyrſt ad ſeigia þeim mina burtfør/ſem eru i minu huſe. Jeſus ſagde til hn̄s/Eingen ſa er þrijſur ſin̄e hende at arđrenum/ ⁊ lijtur a bak ſier aptur/er hæfeligr Gudzrijkis.

X.

A ENN epter þad vtualde DROTTJN ⁊ adra ſiotijgu/ og ſende þa vt pør-um ſaman fyrer ſier/i allar þær Borger og alſur er hn̄ villde koma. Og ſagde til þra/Ad ſoꝼu er Kornſkeran mykel/enn Verkmennerner fæer/Þui bidied Nerran Kornſkerunnar at hn̄ ſende verkmenn i ſina Kornſkeru/Fare þier Siaet: Eg ſende ydur ſo ſm̄ Lomb a medal Varga/berit eige Pung/nie Toſku/⁊ eige Sko/Neilſit ⁊ ongum a Stræte/⁊ i huert ꝥ hus þier in̄gangit/þa ſeiged fyrſt/Fridr ſie i þeſſu huſe/Og ef þar er Sonur Fridarins/þa huiliſt ydar Fridur yfer honum/En̄ ef eige er/ þa ſnyſt hn̄ til ydar aptur. Blijſit i þui ſama huſe/ etid ⁊ dreckit huad þar veitiſt/þuiad verdr er verkmaduren ſin̄a launa.

1 Jeſus ſendir þa Siotijger Læreſueina vt

Math. 10

B Eige ſkulu þier raſa Nus af huſe. Og j hueria Borg ꝭ þier in̄gangit/ ⁊ þr medtaka ydr/þa etid ꝥ ꝭ fyrer ydr verdr fram̄ ſett/Og læknet ſiuka þa ꝭ þar eru/Og ſeiged þm/Gudz Rijki er nalægt ydur. En̄ ef þier gangid j nockra Borg þar þr medtaka ydur ei/ gangit vta hennar Stræte/⁊ ſeigit/Eirnen þad dupt ſm̄ lodde a oſſ vr yduare Borg/ hriſtum vær af a ydur/ Þo ſku þier vita ad Gudz rijke var nalægt ydr. Eg ſeige ydur/ꝥ Sodoma mun bæreligra vera a þeim deige/en̄ þre Borg

2 Reþſing þra ſm̄ ordit þorſma

C Vei þier Chorazim/Vei þier Bethſaida/Þuiad ef ſkied hefde i Tyro ⁊ Sidon þau krapta verk/ſm̄ hia ydur hafa giørd verit/hefde þeir fordum ſetid i Seck ⁊ Oſku/⁊ giørt ſo Jdran. Þo mun Tyro ⁊ Sidone bæreligra vera a eſſta Dome/ enn ydr. Og þu Capernaum ꝭ vpp hafen ert allt til Nimins/munt nidurſøckua til Neluitis. Nuer ydr heyrer/hn̄ heyr' mier/Og huer ydur forſmar/hn̄ forſmar mig/Enn huer mig forſmar/hn̄ forſmar þan̄ er mig ſende.

Enn þr ſiotijger komu aptur mz faguade/ ⁊ ſøgdu/Lauardr/Eirnen hafa Dioꝼlar oſſ

 vnder

vndergiefner verit i þinu nafne. Hñ sagde til þra/Eg sa Andskotan so s̄ Elding hrapa af Himne. Siaed eg gef ydur valld til ad stijga yfer Høggorma ⁊ Flugorma/⁊ yfer allan krapt Ovinarins/⁊ ydr mun eckert granda meiga/Enn þo skulu þier eige glediast af þssu/þ Andar ner eru ydur vndergefner/Helldr fagnet af þui/ þ ydar nøfn eru skrifut a Himnum

D

3
Þackargiörd þyrer Euangelium

Og samstūdis gladdist Jesus i Anda/⁊ sagde/Eg prijsa þig Fader ⁊ DROTTIN Himins og Jardar/ ad þu hulder þta fyrer Spekingum ⁊ Foruitringū/ ⁊ opinberader þ Snillingium/Ja at sønnu Fader/þuiad so þocknadist þ fyrer þier. Aller hluter eru mier i hendur feingner af minum Fødur. Eingen veit huer ed Sonuren er nema Faderen/eda huer ed Faderen er nema Sonuren/og huerium ed Sonuren vill þ opinbera.

Mat. 13.

Og hñ snerist til sinna Læresueina/⁊ sagde þeim sierdeilis/Sæl eru þau Augu s̄ sia huad þier siaed. Þuiad eg seige ydr/þ marger Spamenn ⁊ Konungar villdu sied hafa huad þier siaed ⁊ sau þ eige/⁊ heyra huad þier heyrit/⁊ heyrdu þ eige

E

4
Huernen madur audlist eilijft lijf

Og sia: Ad nockr Løguitringr stod vpp/freistade hñs ⁊ sagde/Meistare huad sk eg giøra so ad eg eignist eilijft Lijf? Enn hñ sagdi til hñs / Huad er skrifad i Løgmalenu? Huernen les þu? Hñ suarade ⁊ sagde/Elska skalltu DROTTIN Gud þiñ af øllu hiarta þinu/ og af allre Ond þiñe/⁊ af øllum mætte þinum/⁊ af øllu Hugskote þinu/ Og Naunga þiñ sem sialfan þig. Hñ sagde þa til hñs/riett suarader þu/giør þ ⁊ muntu lifa. Eñ hñ villdi riettlæta sialfan sig/⁊ sagde til Jesu/Huer er þa minn Naunge?

5
Af þeim sem fiell a medal Ræningia

Eñ Jesus suarade ⁊ sagde/Madur nockur for fra Jerusalem ofan til Jericho/⁊ hrasade i bland Ræningia/huerier ed rændu hñ klædum ⁊ lemstrudu hñ Sarum/geingu burt ⁊ letu hñ þar epter halfdaudan liggia. Eñ so bar til ad Kiennemadur nockr for ofan sama veg/ Og er hñ leit hñ/ gieck hñ fram hia honum/Lijka ⁊ Leuiten þa hñ kom nær þm stad/⁊ er hñ sa hañ gieck hñ og fram hia. Enn Samuerskr madur ferdadist ⁊ kom i nand hm/ Og er hñ leit hñ sa hñ aumur a honum/gieck ad ⁊ batt vm Sar hñs/hellande i þau Vidsmiøre og Vijne/ og lagde hñ a sinn Eyk/⁊ flutte til Herbergis/gaf ⁊ giætur ad honum. Enn añars dags ferdadist hñ burt/og tok vpp tuo Peninga og fieck Husbuandanum/⁊ sagde/ Haf gæt a honum/og huad hellst þu leggr meira vt/þa skal eg borga þier nær eg kem aptur / Huer þeirra þriggia synest þier vera þess Naunge sm̄ hrasadr var i bland Ræningiaña? Eñ hñ sagde/Sa er myskunsemdina giørde a honum. Þa sagde Jesus til hñs/Far þu ⁊ giør slijkt hid sama.

F

6
Af þeim tueimr Systrū Maria og Martha

Enn þ skiede er þr ferdudust/at hñ gieck iñ i nockut Kauptū. Og su Kuinna er Martha hiet mttok hñ i sitt hus. Og hun atte þa Systr er Maria hiet/huer ed sette sig fyrer fætr Jesu/⁊ heyrde hñs Ord/Eñ Martha braust miog fyrer ad þiona honū. Hun gieck ad ⁊ sagde/Lauardr/Hirder þu ei vm þ at Syster min lætr mig einasáan þiōa? Seig heñe ad hū hialpe mier. Enn Jesus suarade ⁊ sagde til heñar/Martha Martha/þu ert so ahyggiufull ⁊ mædist i mørgu/eitt er þo naudsynligt/Maria hefer kiøret sier gott hlutskipte / huad er eige skal fra heñe takast.

G

XI.

1
Vt af Bæninne

2
Drottinlig bæn

HAd skiede/ed hñ var i nockrum stad/ad bidiast fyrer. Og er hañ gaf vpp/ þa sagde eirn af hñs Læresueinum til hñs/Lauardr/kenn þu oss ad bidia/lijka s̄ Johañes kiende sinum Læresueinum. Hñ sagde þa til þra/Nær þier bidiet seiget so. Fader vor/sa þu ert a Himnum. Helgist nafn þitt. Tilkome rijke þitt. Verde þiñ vilie/so a Jørdu sm̄ a Himnum. Gef oss i dag vort dagligt Braud. Og fyrergief oss vorar skullder/suo sm̄ vær fyrergiefum vorum skulldunautum. Og leid oss eige j Freistne. Helldr leys oss fra jllu.

A

3
Idugligr skulu menn bidia

Hñ sagde til þra. Huer ydar sm̄ hier hefr vin/⁊ fer til hñs vm Midnætte/⁊ seiger honū/Vinr/ lana mier þriu Braud/þuiad Vinur miñ er komen af leid til min/⁊ eg hefe eige þ eg meige fram fyrer hñ setia. Og hiñ sm̄ fyrer jnnan er suarar ⁊ seiger/Giør mier eige Onad/þui Dyr eru luktar/⁊ Børn min eru i Suefnhuse hia mier/⁊ eige get eg vppstadit/ad fa þier þau. Eg seige ydr/ef hñ stendr eige vpp ⁊ fær honum þau/ fyrer þ ad hañ er Vinr hñs/ Þo mun hñ fyrer saker hñs leiduligrar brekunar vppstanda/⁊ fa honum so miket sm̄ hñ þarf:

B

4
Aminning til Bænahalldsins

Og eg seige ydr/Bidiet/⁊ mun ydur gefast/Leited at/⁊ munu þier fiña/ Knyiet a/⁊ mun fyrer ydr vpplokit. Þuiad huer ed bidr/hñ mun odlast/ huer ed leitar hñ fiñur/ ⁊ hū ed aknyr fyrer honum lykst vpp. Enn huer Fader er sa af ydr/ ef Sonuren bidr vm Braud/ad hñ gefe honum Stein þar fyrer? Eda bidie hñ vm Fisk/giefur hañ honum nockut Høggorm fyrer Fisk

er Fisk? Eda ef hn̄ bidur vm Egg/ad hn̄ riette ad honum Flugorm þar fyrer? Þui ef þier sm̄ vonder erut kunnit godar giafer at giefa Sonum ydar/myklu meir þa mun Fader ydar af Himnum gefa þeim heilagan Anda er hn̄ bidia.

Og hn̄ rak vt Diøful þan̄ er Dumbe var. Og þ skiede er Diøfullen var vtfaren/af hin̄ Mallause talade/og folkit vndradist þ. Enn nockrer af þeim søgdu/Fyrer Belzebub Diøfla høfdingia/þa drijfur hn̄ Diøfla vt. Adrer freistudu hans/ꝛ sokku ad honum / epter Teikne af Himne. En̄ er hn̄ sa þra hugren̄ingar/sagde hn̄ til þra/Huert Rijke sm̄ i sialfu sier er sun̄durþyckt/þ mun eydast/ꝛ huert hus mun yfer an̄at hrapa. Og ef Andskoten er i sialfu sier sundurþyckur/Huernen ma han̄s Rijke þa standast? Fyrst þier seiget mig fyrer Belzebub vt reka Diøfla. Nu ef eg a fyrer Belzebub Diøfla vt at reka/Fyrer huern rekast þr þa vt af Sonum ydrum? Fyrer þui verda þr ꝛ ydrer Domendr. En̄ ef eg rek vt Diøfla medur Gudz Fingre/Ad søn̄u kemr þa Gudz Rijke til ydar

> 5 Af Dumbū og Diøfulodum
> 6 Rikit Christi og Andskotans

Nær ed sterkr Hertijadr vardueiter sitt Fordyre/ þa er allt mz mak huad hn̄ a. En̄ þa er an̄ar honum ysersterkare kemr/ꝛ yferuin̄ur hn̄/ꝛ suipter hn̄ øllum Herklædum/a huer hn̄ trey ste/ꝛ sundurskipter so hn̄s Herfange. Huer hn̄ er ei mz mier sa er i mote mier/ Og hu̅ hn̄ dregr eige saman mz mier sa sundurdreifer.

Nær ohrein̄ Ande fer af mannenum vt/rækar hn̄ vm þurra stade/leitar ad huild ꝛ sin̄ur eige. Þa seiger hn̄/Eg vil huerfa aptur i hus mitt huadan eg for vt. Og er hn̄ kemur/sin̄ur hn̄ þ af Soplimum hreinsad. Þa fer hn̄ og tekr mz sier sio adra Anda/honum verre/ꝛ er þr eru þar jnnkomner/byggia þr þar/ ꝛ verdur so þess mans hid sidara/ verra hinu fyrra.

> 7 Riettlater kunna ad syndga ad nyiu
> Mar. 11.

Enn þ skiede/er hn̄ talade þetta/hof nockr Kona vpp sina rødd ꝛ sagde til hn̄s. Sæll er sa Kuidr er þig bar/og þau Briost er þu mylkter. Enn hn̄ sagde/Huad vm þ. Sæler eru þr s̄ heyra Gudz ord ꝛ vardueita þau.

En̄ er Folkit flycktist þar ad/tok hn̄ at seigia/Kynslod þesse er ein vond Kynslod/ hun girn tist Teikn/og henne gefst eckert Teikn nema Teikn Jona Spamans/Þuiat lijka sm̄ Jonas var Teikn Niniue Borgar/so mun Mannsins son verda Kynslod þssare. Drottning Sudur ættar mun vpprisa a efsta Dome mz møn̄um þessarar Kynslodar ꝛ fordæma þa/Þuiad hun kom af ydstum Takmørkum Jardar at heyra Speke Salomonis. Og siaet: Hier er meir enn Salomon. Men̄ Niniue Borgar munu ꝛ vpprisa a efsta dome medr þessare Kynslod ꝛ mu̅u hana fordæma/ Þuiad þr giørdu Jdran vidr Predikan Jonas/ ꝛ siaed: Hier er meir en̄ Jonas. Eingen tendrar Liosit ꝛ setie þ i leyne/eda vnder Mæleask/helldr a Liosastiakan/so ad þeir sm̄ innganga siae Liosed. Lios þins Likama er augat/þui ef þitt auga er einfallt/so er þinn Likame allur skiær/En̄ ef auga þitt er Strakr/þa er eirnen þin̄ Likame Myrkr/þui sia so til/ad Lios þ sm̄ i þier er/sie eige Myrkr. Nu ef allr Likame þin̄ er skiær/eige hafande nockurn myrkuan Part/suo blijfur hn̄ allur skiær/og mun vpplysa þig suo sm̄ Leiftran Elld ingar.

> 8 Auitan Pharise is þat þr girn ast Teikn
> 9 Af Predikunar Embætte

Og er hn̄ var slijkt at mæla/þa bad hn̄ nockr Phariseus at hn̄ æte middags verd hia sier/ Hn̄ gieck jnn ꝛ sette sig til Bordsins. En̄ er Phariseaeren sa þ vndradist hn̄/er hn̄ þuo sier ei ge fyrer Maltijdena. En̄ DROTTJN sagde til hn̄s/Þier Pharisei/hreinsit nu hid ytra/ Bikara og matdiska/enn yduart ed in̄ra er fullt mz ræn ꝛ Jllsku. Þier Þussar/Er eige so/ at sa ed giorde id ytra hn̄ giørde eirnen hid jn̄ra? En̄ huad vm þ/gefet þo Ølmusu af þui s̄ til er/ og siaet at þa er ydur allt hreint.

> Math. 23
> 10 Auitan Pharis seanna Hræsne

Vei ydr Phariseis sm̄ tiundit Myntu gras ꝛ Ruthu ꝛ allt Kalgresi/ꝛ sneidit suo hia Do me Gudz og Riettlæte/Þui þta byriar at giora/en̄ hitt eigi epter ad skilia.

Ve sie ydur Phariseis/ sm̄ elskit hin fremstu Tignar Sæte j Samkundu husum/og kued iur a Torgum.

Vei sie ydr Løgspekingum/Phariseis/ꝛ Hræsnurum/þui þier erut sm̄ hulen Leide Fram lidinna/yfer huerium at menn ganga ꝛ þeckia þau eige.

Þa suarade nockr Løgspekinga ꝛ sagdi til hn̄s/Seiger þu þetta eirnen til Hædungar vid oss? Enn hn̄ sagde/Og ydr Løgspekingum sie Vei/þui þier hladit a men̄ þeim byrdum/er þr giefa ei borit/og sialfer þier snertid eige þær byrdar einum fingre ydar.

Vie ydr/þuiad þier vppbyggit Spaman̄a leidin/enn Fedr ydrer listetu þa. Ad søn̄u þa vit ne þier þad/og samsinnit so verkum yduara Fedra/þuiad þeir aflijfudu þa/ en̄ þier vppbyg gid leide þra.

> 11 Straff þeirra Skriptlærdu

Fyrer þui seiger/Speken Gudz/Eg mun senda til þra Spamen̄ ꝛ Postula/ꝛ suma af þm

 munu

Math. 23
2 Par. 24

munu þeir deyda/enn suma ofsoknum sækia/so ad krefiest af þessare Kynslod Blod allra Spamaña þui vthellt hefer verit fra grunduallan Veralldar/ allt fra Blode Abels z til Blods Zacharie/huer ed liest i mille Alltaris z Musterisins. Ad vijsu seige eg ydr ad ꝥ mũ krefiast af þessare Kynslod.

Math. 23

Ve sie ydr Løgspekingum/þui þier berit Lyckil Viskuñar/eñ komit þo eige sialfer þar iñ og hamlit þeim ed þar vilia jñganga.

Eñ þa hñ hafde þuilijkt til þra talad/toku Løgspekingar til z Pharisei þũgliga at þrengia at hm̃/ z vielsamliga hñ at mørgu atspyria/veitande hm̃ vmsat/z leitudu vid at jaga ꝥ nockut af hñs munne/er þr mættu hñ vm kilia.

XII.

A

1
Phariseis Swrdeig ad forđast

LRN er mykell og otøluligr Lydr flycktist þar saman/ so at naliga trad huer annan vnder/hof hñ vpp og sagde til sinna Læresueina/I fyrstu vaktid ydur fyrer Swrdeige Phariseorum/ huad er hræsne/ Þuiad eckert er suo hulit at ei verde auglioft/nie nockut so leynt ad eige vitist/Fyrer þui huad þier seiget i Myrkrum/ꝥ mun i Liose heyrast/z huad þier i Suefnhusum huijsled i Eyra/mun a ræfrum vppe predikat

B

2
Huggun i Rrę́ne og Ofsoknum

Enn eg seige ydr Vinum minum/Hrædist eige þa sm̃ Likaman aflijfa/ z eptr ꝥ fa þr eigi meira adgiørt/ Enn eg vil syna ydr huern þier skulut hrædast/Hrædist þañ/sm̃ epter ꝥ er hñ hefer liflatid/ þa hefr hñ mackt til ad seda i Heluite/Ad vijsu seige eg ydr/þa hrædist hñ. Seliast eige fim̃ Skogarþrester/tueimr Peningum/z eirn af þeim er eige gleymdr fyrer Gude/ So eru z øll høfut hær ydar talen. Fyrer þui skulu þier eige ottast/þuiad þier erut dyrre eñ marger Skogar þrester.

3
Af Gudlǫstunar Synd

Enn eg seige ydr/huer hellst hñ vidurkenner mig hier fyrer mønnum/þañ mũ Mannsins son vidurkienna fyrer Einglum Gudz/Enn huer hñ af neitar mier hier fyrer mønnum/ honũ mun af neitad verda fyrer Gudz Einglum. Og huer ed talar ord i giegn Gudz syne/ þa mũ honum fyrergiefast/Enn huer hñ hæder ad Heilogum Anda/hm̃ skal eige fyrergefast

Math. 10
Math. 12

Enn nær þeir draga ydr inn i Samkunduhus/og fyrer sina Yferbodara z Valldzmeñ/þa veret eige hugsiuker vm/huernen/eda huertu þier skulut suara/eda huad þier sklut seigia/Þui ad heilagr Ande mun fræda ydr a sømu stundu/huad ydr byriar ad seigia

C

4
Agirne ad forđast

Enn nockr af Folkenu sagde til hñs/Meistare/Seig Brodr minum/at hñ skipte vid mig Arfleifd miñe. Enn hñ sagde hm̃/Þu madr/Huer sette mig fyrer Domara eda Arfskiptismañ yfer ydr? Og hñ sagde til þeirra/ siaet til/og varit ydr vid allre Agirne/þuiat eingenn lifer þar af/ꝥ hñ hafe mykel Audæfe. Og hñ talade þa eina Epterlijking til þra z sagde.

Audugr madr nockr var sa/ hũs Akr ed fært hafde friofuã Auøxt/hñ hugsade þa mz sier z sagde/Huad sk eg til giøra? Eg hefe ei ꝥ hur eg meige minũ Auexte i safna/Og sagde/Þad vil eg giøra/eg vil mina Hlødu nidr rijfa/ z giøra vpp adra meire/z safna þãgat øllu þui er mier hefer groed/z so minũ Audæfũ/z þa mũ eg seigia til Salu miñar/Sala min/ þu hefur mykeñ Aud samãdreiget til margra æra/ huil þig nu/ et z dreck/haf z alls nægter/ Eñ Gud sagde til hñs/Þu dære/a þssare Nott mũu þr þina Sæl af þier krefia/Og huers verdr ꝥ þa er þu hefur tilreidt? So er mz þm er sier draga siod saman/z eru eigi j Gude rijker.

og verk glød
1

Math. 6

5
Bukſorg og hugsyke fyrer boden

Þa sagde hñ til sinna Læresueina/Fyrer þui seige eg ydr/Stured eige fyrer lifdøgum ydr huad þier skulut eta/Og eige fyrer lijkama ydar/huertu hñ skule klædast. Lijfet er meira eñ Fædan/og Lijkamen meire eñ Føten. Hygged at Hrøfnunum/þeir sa huerke nie vppskiera/eige hafa þr hlødu nie Kiallara/z þo fæder Gud þa. Myklũ mun meire eru þier þo Fuglunum.

D

Enn huer ydar fær mz sinne Hugsyke aukit leingd sina Alin einne? Þui ef þier orket eige hins minsta/Huar fyrer sture þier þa fyrer hinu edru? Hugleidit hũnen Liliugrøsen vaxa/þau vinna eige nie spiña/Eñ eg seige ydr/ ꝥ Salomon i allre sinne Pryde/var ei so skryddur sm̃ eitt af þeim.

Nu fyrst Gud skryder so ꝥ gras er i dag stendur a Akre/ z a morgun verdur i Baksturofn lated/myklu meir mũ hñ þo klæda ydr/o þier vesaltruader. Þier sklut z eige epterspyria huad þier etid/eda drecket/z eige hefia ydur hatt/Þuiad epter þessu øllu sæker Heiden þiod Veralldar/Enn Fader ydar veit vel ad þier þurfet þessa vid. Þui leited fyrst ad Gudz Rijke/z hñs Riettlæte/ z mun ydur þa allt tilfalla.

Hrædst eige

Hrædst eige þu vesla hiørd/þuiad þad þocknadist Fødur ydar at giefa ydr Rÿket. Seliet huad þier hafet/⁊ gefet Olmusu. Giørit ydr ⁊ þa Secke/er eige elldast/⁊ þañ Siod er eigi minkar a Himnum/at huerium Þiofar fa eige komist/ne Melur skorit. Þui huar ydar Siodur er/þar er ⁊ ydart hiarta

E Ydrar Lendar sie vmgyrdtar/⁊ logande Lios i Hondum ydrum/veret og lÿker þm moñum er bida epter sinum Lanardrottne/huenar hñ mune aptur koma af Brullaupum/so ad þa hñ kiemur ⁊ ber/sie strax fyrer honum vpplokit. Sæler eru þr þionar/hueria ed(þa er Herrã kemur)finnur hñ Vakande. Sannliga seige eg ydr/ꝥ hñ mun vpp sÿtta sig/lætur og þa til Bordz sitia/geingr fyrer þeim og þionar.

Og þo ef hñ kome/a añare Eykt eda a hiñe þridiu/⁊ fiñe ꝥ lika so. Sæler eru þr Þiõar. Enn ꝥ skulu þier vita/at ef Husbonden vissi a huerre stundu ed Þiofuren kiæme/þa vekte hñ ⁊ liete eige grafa sitt Hus. Fyrer þui verit ⁊ reidubuner/þuiad Mañsins Sonur mun a þre stundu koma/er þier ætlit eige.

Þa sagde Petur til hñs/Herra/Seiger þu þessa Epterlÿking til vor/eda til allra? Enn DROTTIN sagde/Hue mykels er vert vm truañ ⁊ Forsialañ Fyrersionarmañ/huern ed Herran setur yfer sitt Heimkÿñe/at hñ gefe þeim j tÿma siñ mællkan verd? Sæll er sa Þion siñ hñs Herra finnr so giørande/þa ed hñ kemr. Sañliga seige eg ydr/ꝥ hñ mun setia hañ yfer allt huad hñ eignast. Eñ ef sa same Þion seiger j hiarta sinu/Herra miñ giører duøl a ad koma. Og tekr ad beria Viñumenn ⁊ Ambatter/⁊ at eta ⁊ drecka/⁊ sig Drucken ad giøra. Og þa kemr Herran þess Þions a þm deige er hñ vonar eige/⁊ a þre stundu er hñ veit eige/og skipter honum sundr/⁊ leggr hm̄ sin laun medr o truudum.

Eñ huer sa Þion er veit sins Herans vilia/⁊ bio sig eige til/giørde ⁊ eige epter hñs vilia/hñ mun mykla refsing fa/Eñ sa hñ veit eige/ ⁊ giører ꝥ Hegningar er vert/hann mun miñe Hirting fa. Þuiad þm sm̄ myket er veitt/ af honum æskist myket/ og hueriũ myket verdr j hendr sellt/af hm̄ heimtist myket.

G Eg kom at snæra vpp Elld a Jordu/huad eg giarna villda/at hñ bryñe nu þegar/Eñ eg hlyt medr mz Skÿrn ad skÿrast. Og huersu eg þreyngiunst þangat til hun fullkomnast/Meine þier ad eg kiæme ad senda Frid a Jordu? Eg seige ydr/Nei/helldr sundurþyckiu. Þuiad hedan fra munu fim̄ verda j einu huse sundurþycker/þrir i mote tueimr/⁊ tueir i mote þremr. Faderen mun verda i mote Synenum/⁊ Sonuren i mote Fodurnum/Moduren i mote Dotturinne/⁊ Dotturen i mote Modurenne/ Og Moder konu más i moti Sonarkonuñe/⁊ Sonarkonã j mote Modurkonu Mañsins.

Enn hñ sagde til Folksins/Huenær þier siaed Sky vppganga i Vestri/þa seige þier jafnskiott at Regn kome/⁊ ꝥ skier/⁊ nær þier siaet Suñanvind blasa/þa seige þier hita ȯda/Þat skier. Og þier Hræsnarar/asynd Himins ⁊ Jardar kuñe þier at profua/Eñ þui profue þier ei þennan tÿma sm̄ nu er? Eda fyrer þui dæme þier eige af sialfum ydur/ huad riettuÿst er?

Enn nær þu geingr mz þinum sokudolg fyrer Valldzmañiñ/ þa kosta kapps a veigenum ad þu loser þig fra honum/at eige drage hñ þig nockut siñ fyrer Domaran/⁊ Domaren selie þig Refsaranum/⁊ Refsaren kaste þier so i Dyplytzu. Eg seige/ꝥ eige fer þu vt þadan/þar til þu borgar/eirnen hiñ sÿdasta skarf.

XIII.

A ENN i þañ sama tÿma voru þar nockrer vid/ er kuñgiordu hm̄ fra þeim i Galilea/ huerra Blode Pilatus hafde blandat vid þeirra Forner. Jesus suarade ⁊ sagde til þra/Meine þier ad þesser Galilei være fyrer øllũ Galileis Synduger/ þott þr þyldu þetta? Eg seige ydr/Nei/Helldr ef þier giøret eige Jdran/þa fyrerfarist þier lÿka aller/Eda meine þier ad þr atian a hueria Turnen j Silo ahrapade ⁊ drap/hafe sakader veret framar øllum moñum er byggia til Jerusalem? Eg seige ydr/Nei/Helldr ef þier giøred eige Jdran/munu þier eirnen aller fyrer farast.

B Enn hñ sagde þm þessa epterlÿking/Nockr madr var sa er Fikiu trie hafde plantad i siñu Vÿngargde/Hñ kom ⁊ leitade Auaxtar a þui og fañ eigi/ Þa sagdi hñ til Vÿngardz færgarans/Sia: Nu i þriu ar hefe eg ærliga komit ⁊ leitad Auagstar af þessu Fikiutrie/⁊ funded eige/høgg ꝥ þui af/Huar til hindrar ꝥ gardlendit? Enn hñ suarade ⁊ sagdi til hñs / Herra/Lofa þui ad standa þetta ærit/þar til eg gref vm ꝥ/⁊ læt ad myke/ef ꝥ villde so Auoxt færa/Enn ef eige/þa høgg ꝥ eptera af.

6 Bodan/ad meñ skule vaka og vera athugalauser

Math. 14

Math. 14

7 Aminning vm Sneyksian osam þyckis

8 Vm brodurliga Forlykun

1 Jdranar aminning

2 Ogn Jdranarlausum

3 Hñ hotar þm sm̄ ei giø a Auext Jdranarinnar

> 4 Jesus læknar þa Konu sm xviij ar var Krept

Og hñ kende i Samkundu huse þra a Þuottdeige/ Og siaet: Ar þar var su Kona er haft hafde Kranklleiks Anda j atian ar/ z hñ var biug/ z mz øngu mote þa gat hun vpplitit. Eñ er Jesus leit hana/ kallade hñ hana til sin/ z sagde til heñar/ Þu Kona/ vert laus af Krankdæme þinu/ z lagde hendr yfer hãa. Og jafnskiott riette hñ sig vpp z dyrkade Gud. Þa suarade Yfermadr Samkunduhussins/ z þycktist vid/ þ Jesus læknade a Þuott døgum/ z sagde til Lydsins. Sex dagar eru þr/ a huerium ed hæfer ad viña/ Þui kome þier eigi a þm at læta lækna ydr/ eñ eige a Þuottdeige.

> 5 xm Þuottdagz Helgauna

DROTTJN suarade hm z sagde/ Þu Hræsnare/ Leysir eige huer ydar eirn a Þuottdeige/ Naut sitt z Asna af Basi/ z leider til Vatz? Enn skyllde þesse eige leysast a Þuottdeige sm þo er Abrahams Dotter/ af þui bande er Andskotenn hafde hana fiatrat. Sia: J atian ar. Og er hñ sagde þetta/ skømmudust sin aller hñs Motmælendr/ og allt Folkit gladdist yfer þm øllum dyrdaruerkum er af honum giørdust.

> 6 Lyking af Mustardzkorne

Hñ sagde þa/ Huerium er Gudz Rijke lijkt/ z huiu skal eg þui saiafna? Lijkt er þ Mustardzkorne/ þui madr tok z varpade i Grasgard sñ/ þ spratt vpp og vard mikit Trie/ og Fuglar Himins hreidrudu sig vnder þess Kuistum

Og eñ sagde hñ/ Hueriu skal eg samlijkia Gudz Rijke? Lijkt er þ Swrdeige þui er Kona tok z meingade vid þria mæla Miøls/ þar til at þ Syrdist allt. Og hñ geck i gegnum borger z Kauptun/ z kendi/ z giorde sina reisu til Jerusalem.

> 7 Af Swrdeige

Eñ þar sagde nockr til hñs/ Herra/ Meinar þu eigi ad þr sie faer er hialpast? Enn hañ sagde til þra. Keppet epter jñ ad ganga vm hid þrengua hlidet/ þuiad marger (þ seige eg ydur) sækia til þar jñ ad ganga z fa eige getat/ Og i fra þui ed Husbondin er jnngeingen og hefer dyrnar apturluckt/ þa take þier til þar fyrer vtan ad standa/ z a Dyrnar at knygia/ so seigande/ Herra/ Herra/ luktu vpp fyrer oss/ Hñ mun suara z seigia til ydar/ Eige þecke eg ydr/ eda huadan þier erut.

> 8 Af vtskufan Gydinga og mz tekningu Heidinna Þioda

Þa munu þier hefia vpp z seigia/ Vær hofum eted hia þier z druckit/ z a Strætum vorũ kender þu. Enn hñ mun þa seigia/ eg seige ydr/ þ eige keñe eg ydr/ huadan þier erut/ Fared fra mier aller/ þier jllgiørda menn/ þar mun vera op og tañagnistran. Nær þier siaet Abraham z Isaac z Jacob z alla Spameñ i Gudz Rijke/ enn ydr vtrekna. Og þeir vr Austre og Vestri/ Nordre z Sudre munu koma/ z til Bordz sitia i Gudz Rijke. Og siaet: At þr sm voru sidaster verda fyster/ z þr ed eru fyster verda sijdaster.

> Psal. 5
> Matth. 8

A þm sama deige geingu nockrer af Phariseis jñ/ z søgdu hm/ Haf þig burt og gack hiedan/ þuiad Herodes vill aflijfa þig/ Hñ sagde til þra/ Fare þier z seiget þm Ref/ Siaet: Ad eg rek vt Diofla z fullgiøre Lækningar i Dag z a Morgun/ enn a þridia deige lijd eg vnder lok. Huad fyrer þ? Þo byriar mier i Dag z a morgun/ z næsta dag epter at ganga. Þuiat þ fær eige skied/ ad nockr Spamadr farist vtan i Jerusalem

> 9 Fyrersøgn vm Christi Dauda/ og Jerusalem Foreydslu

Jerusalem Jerusalem þu sm aflijfar Spameñena/ z gryter þa steinũ er til þin verda sender/ Huersu opt hefe eg viliat samansafna Sonum þinum? Lijka sm Hæna sinu hreidre vnder Vænge sier/ z þier hafet eigi viliat. Siaet: Yduart hus skal ydur þui eyde latid verda. Eñ eg seige/ Þad eige munu þier mig sia þar til þ kiemr er þier munut seigia/ Blezadr sie sa/ er kemr i nafne DROTTJNS.

XIIII.

> 1 Ep a Þuottdeige meige lækna

OG þ skiede ad Jesus gieck a Þuottdeige jñ i hus nockurs þess sm var yferkodare Phariseorum/ braudz ad neyta/ þr hofdu z vørd a honum/ Og sia. Ad madr nockr sa Vatzsott hafde var þar frame fyrer honum. Jesus anzade z sagde til Løgspekiga z Phariseis/ so seigãde/ Leyfest nockut at lækna a Þuott døgum? Enn þr þogdu vid. Hañ tok þa a honũ/ z læknadi hañ/ z liet burt fara/ Suarade z sagde til þra/ Huers ydar Asne eda Naut sm fellur i Pytt/ Er þ eigi jafnsnart vtdreigit a Þuottdeigi? Og þr gatu honum øngu þar til suarad.

Enn þssa epterlijking sagdi hñ til Bodzmannaña/ þa hñ merkti huernen þr matust epter hinum fremstum sætum/ z sagde til þra/ Nær þu verdr boden af nockrum til Brudlaups/ þa set þig eige i hin ædstu sæte/ Kañ skie/ ad añar eige ærligre enn þu sie boden af honum/ z kome sa sm þier baud z honũ/ seigi til þin/ Gef þessum Rwm/ Og hlioter þu þa mz Kinnroda ad hallda hiñ ydsta sess. Helldr nær ed þu verdr boden/ þa far z set þig j hid ydsta sæte/ so ad nær sa kemur er þier baud/ z seige til þin/ Vinr þoka þier vppbetr/ Og mun þier þa virding veitt fyr

veitt fyrer þinum Sessunautum. Þuiad huer sig sialfur vpphefur/ hn̄ skal nidurlægiast/og huer sig sialfur lægkar/han̄ skal vpphefiast.

E — 2 Huerium Gestū madr skle bioda

Hn̄ sagde þa til hn̄s er honum hafdi bodit/Nær þu helldr Middagzverd edr Kuelldmaltid/ þa skalltu eigi bioda Vinum þinum nie Brædrum/eige Frændum þinū nie Nagrōñum þm̄ sm̄ Rijker eru/at eige biode þr þier heim til sin aptr/z sie þier þa endurgolldid/ Helldr nær þu giører heimbod/þa biod Fatækum Vonudum/Holltum z blindum/z muntu sæll verda/ Þuiad þeir hafa eige til þier aptur ad luka/en̄ ꝥ mū þier endurgolldit verda i vpprisu riettlatra.

D — 3 Vm þa myklu Kuelldmaltijd

Enn er ꝥtta heyrdi nockr af þm̄ er til Bordsins sat/sagde hn̄ til hn̄s/Sæll er sa madur sm̄ etur Braud i Gudz Rijke. Enn hn̄ sagde til hn̄s/Nockurs konar madr var sa er giørde myk la Kuelldmaltijd/z baud mørgū til heñar. Og sende vt sinn Þion vm Kuelldmalstijman/ad hn̄ segde þo Bodzmøñunum/Komet/þuiad allt er nu reidubuet. Enn þr toku þa aller til/huer epter annan/at afsaka sig. Hin̄ fyrste sagdi til hn̄s/ Bugard keypta eg/og hefe eg þui þørf ad fara vt z sia hn̄/eg bid þig afsaka mig. Og añar sagde/sm̄ Akneyte keypta eg/ z fer eg nu vt ad reyna þau/eg bid þig afsaka mig. Hin̄ þridie sagde/ Konu hefe eg festa/ fyrer þui ma ege ei koma. Og þionustumaduren kom aptur/ z vnderuisade ꝥ sinum Herra.

E

Þa vard Husbonden reidr/og sagde til sins Þions/Far snarliga vt a Stræte z gotr Borgariñar/z leid Volada Vanada/Blinda z Hallta hingat jn̄. Og Þionen sagde/Herra/ þat er giørt huad þu skipader/z þo er enn meira rwm. Og Herran sagde til Þionsins/Far þu vt a Þiodbrauter/ og vm Tungarda/z naudga þm̄ hier jn̄ at koma/so mitt hus verde fullt. En̄ eg seige ydr ꝥ /at eingen þra mañā sm̄ Bodner voru munu smacka mina Kuelldmaltijd.

Math. 10

F — 4 Huerier ad sien Christi Læresueinar

En̄ margt folk gieck mz honū/ Og hn̄ snere sier vid og sagde til þra/Ef nockr kemr til min og hafnar eige Fødur sinum og Modr/ Konu og Børnum/ Brædrum z Systrum/ z þar til sinu eigen Life/hn̄ fær eige min̄ Læresueirn verit. Og huer hann ber eige sinn Kross z fylgier mier epter/sa gietur eige min̄ Læresueirn verit

G

Þui huer ydar sm̄ Turn vill vppbyggia/Situr hn̄ eige adr og samanreiknar Kostnaden? Huad þarfligt er/og huert hn̄ hefer til nækta/ so ad nær eptera er hn̄ hefer grunduøllen lagt/ gete hn̄ ei fullgiørt hn̄/z aller þr ꝥ sia taka at dæra hn̄/ z seigia/ Þesse madr tok ad byggia/ og gat eige vid loket. Eda huer Konungur geingr vt ad hallda Orustu/giegn ødrum Konunge/Situr hn̄ eige adr z hugsar vm mz sier huert hn̄ getur mz tiu Þusunder runnet i mote honū er mz tuttugu Þusunder kemr til hn̄s? Enn ef eige þa sender hn̄ bodskap vt/þa þegar hinn er þo fiarlægur/ og bidr han̄ þess sm̄ fridsamligt er. So og lijka sierhuer ydar sm̄ eigi afseiger øllu þui hn̄ eignast/fær eige minn Læresueirn verit.

Salltid er gott/En̄ ef Salltit dofnar/mz hūiu krydde þier þa? Þuiad ꝥ er þa huke a Tūiord nie i tadhauga þarfligt/helldr verdur þui vtuarpad. Huer eyru hefer ad heyra hn̄ heyre.

XV.

A — 1 Ap omælāligre Gudz Myskun kallade alla til Idranar

EN aller Tollheimtumen̄ og bersynduger nalægdust hn̄/ ad heyra honum. Og Phariseí og Skriptlærder møgludu/ og søgdu/ Þesse medtekr Synduga og etur medr þeim. Enn hn̄ sagde þessa epterlijking til þra/z sagde/Huer er sa i bland ydr/sm̄ hefur hundrad Sauda/og ef hn̄ tyner einum af þm̄/Forlætur eigi hn̄ niu z Niutigu/i Eydemørku/og fer epter þeim er tyndist/þangat til hn̄ finnur hn̄? Og nær hn̄ hefur hn̄ fundet/leggr hn̄ hn̄ vpp mz fagn[a]de sier a herdar/kemr heim z samankallar Vine z Nagrañā/z seiger til þra/Samglediest med mier/þuiad eg hefe min̄ Saud aptur fundit/sm̄ tapadr var.

Matth. 18 / Infra. 19

B

Eg seige ydur/ad lijka suo mun Føgnudr vera a Himnum yfer einum Syndugum þm̄ er jdran giører/meir enn yfer þm̄ niu og Niutijgu Riettlatum/er eige þurfa yferbotar vid. Eda huer su Kona ed hefur tiu Peninga/og ef hun tyner einum/Kueiker hun eige Lios/z sopar husit/z leitar vandliga/þar til hun finnr hn̄? Og nær hun hefer fundet hn̄/samankallar hun Vinkonur sinar z Grañkonur/og seiger/Samglediest mier/þuiad eg hefe minn Pening aptur fundet/huerium eg hafda tynt. Lijka so seige eg ydr/at Føgnudr mun vera fyrer Einglum Gudz/ yfer einum Syndugū/þeim yferbot giører.

C

E

Og han̄ sagde/Nockr madr var sa er hafde tuo Syne/z hin̄ yngre af þm̄ sagde til Fødur sins/Fader/ gef mier þa deilld af Godzenu s mier ber. Og hn̄ skipte medr þm̄ Gotzenu. Og innan færra daga/þa dro hinn yngre Sonuren allt til samans/z reiste sidā langt burt i fiarlægt Rijke

2 Dæme Gudz storrar Myskun ar medtakande Synduga til Idranar

lægt Rijke/og forkœrde þar sinu Gotze j eydsluligum lifnade. Og epter a er hañ hafde ollu soad/ giordist megnt hungr j þui sama Rijke/ so hñ tok Vesolld at þola. Nañ for og hiellt til hia einum Borgare þess Rijkis/ Og sa sende hñ vta sinn Bustad at hñ gætte þar Suina/ hñ fyste ⁊ sedia siñ Maga af drafe/ þui er Suinen ætu/ ⁊ eingen gaf hm̄. D

3 Lærdom: og dæme rettrar Idranar

Enn hñ komst þa vid ⁊ sagde/ Nue marger Leigumenn/ þa eru j mins Fodurs huse/ þr ed hafa nægd a Braudum/ eñ eg ferst j Hungri þssu. Þui skal eg vppstanda/ ⁊ fara til Fodur mins/ ⁊ seigia til hñs/ Fader/ eg syndgade j Himenin ⁊ fyrer þier/ þui er eg eige verdugr ad kallast þinn Sonur/ gior mig þui sm̄ eirn af þinum Leigumønnum. Nañ reis vpp ⁊ kom til Fodur sins. Og er hñ var enn langt i burt þadan/ leit hñ Fader hñs / ⁊ sa aumr a honum/ hliop at ⁊ fiell vm hals honum ⁊ kyste hñ. Eñ Sonuren sagde til hñs/ Fader/ eg syndgade j Nimenin ⁊ fyrer þier/ af þuj em eg nu eigi verdugr ad kallast Sonur þiñ. Enn Faderiñ sagde til Þiona sinna/ Berit strax hingad hid ædsta klædi og færit hñ j/ og gefit hring a hñs Hønd/ og sko a hñs fætur/ sækit aliñ Kalf og slatrid/ ⁊ neytum so ⁊ verum Kæter/ Þuiat þssi miñ Sonur var daudr/ og endurlifnadi/ hñ tyndist ⁊ er nu funden. Og þr toku at glediast E

4 Huggun ad sæ porrapade sem tekst til nædar

5 Hræsne hins elldra sonar

Enn hñs hinn Elldre Sonur var a Akre/ ⁊ er hñ kom ⁊ nalgadist husit/ heyrde hñ Kuedskap/ og Danzlæte/ og kallade eirn af þionustumønnunum til sijn/ og spurde huat þtta være. Sa sagde hm̄/ Broder þiñ er komiñ/ og slatrade Fader þiñ øldum Kalfe/ þ hñ fieck hñ heilañ aptur. Eñ hñ þycktist vid/ og villde eige jñganga. Þa gieck Fader hñs vt og baud hm̄. Enn hñ suarade og sagde til Fodur sins/ Sia! Nue mørg ar þiona eg þier/ ⁊ alldrei eñ yfergiefet þin Bodord/ og þu gafst mier enn alldrei Kid/ so at eg mætte medr minum Vinum gladr vera Enn nu er þesse þinn Sonr komen/ huer ed hafdi sualt sinu godzi/ medr Portkonum/ þa slatrader þu honū aliñ Kalf. Eñ hñ sagde honū/ Sō miñ/ þu ert jafnā hia mier/ ⁊ allt huad mitt er/ þa er þitt/ þui ætter þu nu ad vera kætur/ og godsinnadr/ þ þsse þinn Brodr var daudur ⁊ endurlifnade/ hñ tyndist ⁊ er apturfunden. F

XVI

1 Am þañ Ranglata Raadzmañ

ENN hñ sagde til sinna Læresueina/ Audigr madr nockr var sa sm̄ sier hafde Rædzmann/ og sa vard rægdur vid hñ/ sm̄ hefde hñ fargat hñs Godze/ Og kallade hñ til sin og sagde til hñs/ Nuernen heyre eg þtta af þier/ Giør reikning þinnar rædzmeñsku/ þuiad þu matt eige hiedan af rædzmenskū hafa. Enn Rædzmadur sagde med sialfum sier/ Nuad skal eg tilgiøra þa minn Nerra suipter mig Rædsmenskuñe? Eige dugie eg ad grafa/ enn eg skømunst at bidia. Eg veit huad eg skal giøra/ nær ad eg verd affettur Rædzmeñskunne/ so þ þr mztake mig i sin hus A

2 Ranglig vmhyggia fyrer stund ligum hlutum enn gleymande þeim eilifu

Nñ samankallade og lijka/ alla skullda menn sins Nerra/ ⁊ sagde til hins fyrsta/ Nuersu myket ertu skylldugr minum Nerra? Nñ sagde/ Nundrad Tuñur Vidsmiørs. Nañ sagde þa til hñs/ Tak þitt Bref/ set þig ⁊ skrifa strax fimtige. Epter þ sagde hñ til annars/ Eñ ertu myket skylldugr? Sa sagde/ Nundrat Trog Nueitis. Þa sagde hñ til hñs/ Tak þitt Bref ⁊ skrifa attatige. Og Nerran lofade þañ ranglæta Rædzmañ/ þ hñ hafde so forsialiga giørt/ Þuiat syner þessarar veralldar eru kiænare sonum Liossins j sinne Kynslod. Og eg seige ydr/ giøred ydr Vine af hinum Rangferduga Mammon/ so nær ed ydur þrotar/ ad þr mztake ydr i eilijfar Tialldbuder. B

3 Skipan huernen madr skule Aud æpanna neyta

Nuer trwr er i minstu/ sa er ⁊ trwr j myklu. Og huer Rangsnuen er i litlu/ hñ er ⁊ rangferdugr i myklu/ Þui ef þier erut eige truer i hinū rangferduga Mammon/ Nuer trwer ydur þa til þess sm̄ sannarligt er? Og ef þier vorut eige trwer i annarligu/ Nuer mun giefa ydr þa huad ydart er? Eingen Þion getur tueimr Nerrum señ þionad/ Þui annadhuort hafnar hñ þm eina og elskar hiñ annan/ eda þydist þañ eina ⁊ forsmar hiñ añan/ Þier gieted eigi Gude þionat ⁊ so þm Mammon. C

4 Agirnd at fordast

Enn þr Pharisei heyrdu allt þta/ sm̄ Agiarner voru/ ⁊ dæærudu hñ/ Þa sagde hñ til þra/ Þier erut þr huerier sig riettlæta fyrer monnū/ enn Gud þecker hiørtu ydar/ Þuiad huad hætt er hia moñum/ þ er suiuirdiligt fyrer Gude. D

Math. 9
Marc. 5.
Math. 19

Løgmalit ⁊ Prophetarñ spadu allt til Johañem/ eñ vpp fra þui bodast Gudz Rijke fyr' Euageliū/ ⁊ suerhuerier meñ giøra þui ofurefle. Eñ liettfelldara er ad Nimen ⁊ Jord forgägc/ eñ eirn Titill af Løgunum falle. Nuer sina Eigenkonu forlætur og giptist annare/ sa dryger Nor/ Og huer ed giptist þre sm̄ fra manne er skilen hñ dryger Nor

Nockur mann Rijkur var þar/ sa er klæddist mz Perl ⁊ Purpura/ ⁊ at dagliga skinande Kræser

Kraser. Og þar var eirn Þurfamadr sm̄ Lazarus var ad nafne/ huor ed vte lꝫ fyrer hn̄s dy-
rum fullur Kauna. Og hn̄ fystist ad sedia sig af þm̄ Molum sm̄ fiellu af Bordum hins Rij-
ka/ Og eingen gaf honum nockut. Helldur komu Hundar ⁊ sleiktu hn̄s Kyle. Enn so vard
at hinn Volade do/ og var boren af Einglum i fadm Abrahams/ Hin̄ Rijke andadist lijka/ ⁊
var jardadur.

Vm þan̄ Rijka mann og fatæka Lazarum 5

F Og sm̄ hn̄ var j Heluijte ⁊ Kuølunum/ þa hof hn̄ vpp sin augu/ ⁊ leit Abrahā langt burt/
og Lazarum j hn̄s fadme/ þa hropade hn̄ ⁊ sagde/ Abraham fader/ myskuna mier/ ⁊ send La-
zarum ad hn̄ drepe hinufremsta sins fingurs i Vatn/ og kiæle Tungu mina/ þuiat eg kuelst i
ꝥssum Loga. Og Abraham sagde til hn̄s/ Hugleidtu Sonr/ ad þu mꝫtokst þin̄ goda j lijfe þij
nu/ Lazarus þar i mot sitt hid vonda. Þui hlytur hn̄ nu at huggast/ en̄ þu at kueliast. Og
fram̄ yfer allt ꝥtta/ er j mille vor ⁊ ydar mykit huelf stadfest/ so ad ꝥr sm̄ vilia hiedan fara til
ydar/ gieta ꝥ eigi/ og ꝥr eigi þadan fra ydr vpp til vor farit.

Kuöl þra er vanbruka audæfen 6

G Þa sagde hn̄/ þa bid eg þig Fader/ ad þu sender hn̄ j mins Fødurs hus/ þuiad eg hefe fim̄
Brædur/ at hn̄ gefe ꝥm vitneskiu af/ so ad eigi komi ꝥr i þen̄an Kualastad. Abraham sagdi
til hn̄s/ Þeir hafa Mosen og Spamen̄ena/ heyri ꝥr ꝥm. Enn hn̄ sagdi/ Nei/ Abraham fa-
der/ helldr ef nockr framlidinna færi til ꝥra/ þa mundu ꝥr Jdran giora. Enn hn̄ sagde hm̄/
Ef ꝥr heyra eige Moyse og Spamønnønum/ þa munu ꝥr og eigi helldr trua þo nockr fram
lidinna rise vpp.

XVII.

A ENN hn̄ sagde til sin̄a Lærisueina/ Omøguligt er at þar skyllde ei koma hneyksla-
ner. En̄ Ve ꝥm fyrer huern þær koma. Þarfara være honum at Kuernarsteirn
heingdist vm hals honum/ og være i Sio kastat/ en̄ ꝥ at hn̄ hneyksle eirn af þessum
vesalingum. Vaktid ydr/ Ef Brodur þinn brytur vid þig/ þa atel hn̄/ ⁊ ef hn̄ jdrast
þa fyrergef honum ꝥ. Og þo hn̄ briote siø sinnum a deige vid þig/ ⁊ snuest siø sinnum aptr a
deige til þin/ ⁊ seige/ Þad jdrar mig/ þa fyrergef hm̄ ꝥ.

Vm hneykslaner 1

Vm forlijkũ og fyrergiæfning 2

B Og Postularner søgdu til DROTTINS/ Auk þu oss Truna. En̄ DROTtin sag-
de/ Ef þier hefdut tru sm̄ annat Mustards korn/ ⁊ segdut þessu Alldintrie/ Vpprætt þig/ ⁊ rot
set þig i Sionum aptur/ ⁊ munde ꝥ ydr hlyda

Truarauknig og Kraptur 3

Enn huer ydar s̄ hefer þan̄ þion/ er plæger/ og Fienad Hirder/ nær ed han̄ kemur heim af
Akre/ at hn̄ seige hm̄ þa/ far strax/ ⁊ set þig til Bordz? Er ꝥ eigi so at hn̄ seiger til hn̄s? Bu
til ꝥ eg hallde Kuellduerd/ ⁊ stytt þig vpp ⁊ þiona mier/ þar til at eg hefe etid ⁊ druckit/ ⁊ ep-
tera þa skalltu eta ⁊ drecka. Þackar hn̄ nockut ꝥm þion/ þo hn̄ giørde/ huad honum var bod
C it? Eg meina nei. So ⁊ þier lijka/ nær þier hafet allt ꝥ giørt/ huad ydr var bodet/ þa seiged/
Onyter þionar eru vier/ huad vær attum mꝫ skylldu ad giøra ꝥ giørdu vier.

J giegn afrūade eigenligra verka 4

Þad skiedi og þa hn̄ for til Jerusalem/ at hn̄ dro mitt i giegnum Samariam og Galileā.
Og er hn̄ gieck in̄ j nockurt Kauptun/ mættu honum tiu Lijkþraer men̄ huerier ed stodu. langt
fra/ hofu vpp sina raust og søgdu/ Jesu gode Meistare myskuna oss. Og er hann sa
D þa sagde hn̄ til ꝥra/ Fare þier og synid ydr Prestunum/ og ꝥ skiedi er ꝥr geingu þadan/ ad ꝥr
vrdu hreiner. Enn eirn af ꝥm/ nær hn̄ sa ꝥ hn̄ var hrein̄ vorden/ snere hn̄ aptur ⁊ lofadi Gud
mꝫ hærre raust/ ⁊ fiell fram̄ a sina Asionu/ fyrˢ fætur honum/ ⁊ þackade honum/ ⁊ ꝥsse var
Samuerskur. Enn Jesus suarade ⁊ sagdi/ Voru eigi tiu Hreinsader? Enn huar eru hiner
niu? Fundust onguer adrer ꝥr aptur sneru/ ⁊ giæfe Gudi Dyrd/ nema ꝥsse vtlendingr? Og
hn̄ sagde til hn̄s/ statt vpp ⁊ far hiedā/ þin Trua giørde þig holpen.

Vm þa Tiu Lijkþra 5

E En̄ er hn̄ var adspurdur af Phariseis/ huenær ed Gudz rijke kæme/ suarade han̄ og sagde/
Gudz Rijke kiemur ei mꝫ ytre hegdan/ Þar mun ⁊ eige seigiast/ Sia/ hier/ eda þar er þat/
Þui siaet: Ad Gudz Rijke er hid jnnra mꝫ ydr.

Vm Gudz Rijke nær ꝥ kiemr og huar ꝥ kiemr 6

Og enn sagde hn̄ til sin̄a Lærisueina/ Þær stunder koma/ ꝥ þier munet girnast at sia eirn
dag Mannsins sonar/ ⁊ munut hn̄ eige sia. Og þeir munu seigia til ydar/ Sia hier/ sia þar
þa ganget ei þangat/ ⁊ eige helldur epter fylgit/ Þui ad so sm̄ Eldding af Himne leiptrar/ og
lyser yfer allt huad vnder Himnenum er/ lijka suo mun Mannsins sonur vera a sinum dei-
ge. Enn honum byriar fyrst margt ad þola/ og hraktur vera af þessare Kynslod.

Vm enda Veralldar 7

F Og so sm̄ ꝥ skiede a døgum Noa/ lijka so mun ꝥ skie a døgum Mannsins sonar/ Þeir atu
og drucku/ ꝥr kuongudust/ ⁊ lietu sig gipta/ allt til ꝥss dags er Noe gieck i Orkena/ og Floded
kom/ og tortynde ꝥm øllum. Lijka eirnin skiede a døgum Lot/ Þeir atu og drucku/ ꝥr keyptu ⁊
selldu

Math. 24
Gen. 7.

selldu/þr plontudu z vppbygdu/enn þann dag et Lot for vt af Sodoma/rignde ofan Ellde og Brenesteine af Himne/z fyrerfor þm ollum. Epter slijkum hætte mun sa dagr skie/er Mann sins sonur mun opinberast

Math. 10 — Huer hn verdr j þann sama tijma a Ræfre staddr/og sie hns busgagn j husenu/þa stijge hn ei ofan þ i burt ad taka. So og eirnen sa hn er a Akri/þa snue hn ei aptr epter. þui s a bak E honum er. Minnist þier a Konu Lotz/Huer hellst sm epter sæker sina Ond at foruara/sa fyrer fer henne/Og huer hellst hn tyner henne/sa byr hana til Lijfs.

Math. 24 — Eg seige ydr/A þre Nott munu tueir liggia a eirne sæng/mu eirn medteken z annar forlatinn. Og tuær munu mala til samans/mun ein mæteken z onnur forlaten. Þeir suorudu z sogdu til hns/Huar þa/Herra/ Enn hn sagde til þra/ Huar hellst at Hræit er/þagad safnast og Ernerner

XVIII.

1 Jdugliga skulu menn bidia — ENN hn sagde epterlijking til þra/Huernin vier skylldum jafnan bidia og eige þreytast/z sagde/Sa Domare var j nockre Borg/ sm eigi ottadist Gud/ og eigi skeytte vm menn. Enn Eckia nockr var þar j somu Borg/ og hun kom til hns og sagde/Leys mig af minum motstodumonnum. Og vm langan tijma villdi hn eige. Enn eptera sagde hn mz sialfum sier / Þo eg ottist eigi Gud nie skeyti vm onguan/þo fyrer þad at þsse Eckia gioerer mier onad mykla/þa vil eg leysa hana/so at hun kome ei ad sidustu og ofþreyte mig. A

Þa sagde DROTTJN/Heyre þier huad sa ranglate Domare seiger. Skyllde Gud nu eigi giora frelsan sinna Vtualdra/þra sm Nott z Dag til hns kalla / og þolinmæde yfer þm hafa? Enn eg seigi ydr/þ hn mun bradliga giora þra frelsan. Enn þa/nær Mannsins sonur kiemr/ Meinar þu at hn mune tru finna a Jordu? B

2 Trunadartraust eigenligra verka stra̅ffast — Enn hann sagde til nockra þra sm trudu sig sialfa Riettlata vera/ z forsmadu adra/þssa Epterlijking. Tueir menn þa geingu vpp j Musterit/at bidiast fyrer/eirn var Phariseus/enn annar Tollheimtumadr. Pharisearen stod og badst þannen fyrer mz sialfu sier/Gud/eg þacka þier/at eg em eigi so sm adrer menn/Ræningiar/Oriettferduger/Hordoms menn/eda so sm þsse Tollheimtumadr/Eg fasta tuysuar i viku/og gef Tiunder af ollu þui eg a. Og Toll- C

3 Nidurkienning Syndanna og traust til myskunnar Gudz — heimtumaduren stod langt i fra/og villde eige vpphefia sin augu til Himins/helldr barde hn a sitt Briost og sagde/Gud/vertu mier syndugum Lijknsamur. Eg seige ydr fyrer sann/at þsse for meir Riettlatur i sitt hus enn hinn/Þui huer sig sialfur vpphefur/hn mun nidurlægiast/og huer sialfan sig nidurlæger/ hn mu vpphafen verda.

4 Vm smabornen — Þeir færdu þa til hns vngborn/at hn take a þm. Enn er þ sau hns Lærisueinar/aunnkudu þr þa. Enn Jesus kallade þau til sin og sagde/Leyfit Bornunum til min ad koma/og bannid þm þ eigi/þuiad þuilijkra er Gudz Rijke. Sannliga seigi eg ydr/ Huer hn mætekur eigi Gudz Rijki/sm Vngbarn/hn mun eigi jnngaga j þ.

5 Huernen madur n eige audlast ei lijft lyf — Og Hofdinge nockr spurde hn at z/ sagde. Gode Meistare/Huad sk eg giora/ ad eg eignist eilijft Lijf? Enn Jesus sagde til hns/Huad kallar þu mig godan? Eingen er godur nema Gud eirn/ Bodorden veitstu? Ad eigi skuler þu mann vega/eige Hordom drygia/eige Þiofnat fremia/eckirt Liuguitne bera/ Heidra skalltu Fodr z Modr. Enn hn sagde/Allt þtta hefi eg halldet fra Barnæsku minne. Þa Jesus heyrde þ/sagde hann til hns/Eitt brestur þig enn/ Sel allt huad þu hefr z gef Fatæku/z muntu þa hafa Siod a Himne/ og kom z fylg mier epter. Þa hn heyrde þad/vard hn hryggr/ af þui hn var miog audigr. D

6 Vm ha rijku Audm — Enn er Jesus sa hann hrygguan orden/ sagde hn/ Nu su toruellt er þm jnn ad ganga i Gudz Rijke/sm Rijkdom hafa/ Hægra er Vlfballdanum at gaga j giegnum Nalarauga/enn Rijkum manne jnn ad ganga j Gudz Rijke. Þa sogdu þr sm tilheyrdu/Huer fær þa hialpast? Enn hn sagde/ huad omattugt er fyrer monnum/þ er moguligt fyrer Gude. E

7 Luggun pataekra — Þa sagde Petur/Siadu/Vær forlietum allt z fylgdum þier epter. Enn hn sagde til þra/ Sannliga seigi eg ydr/eingen er sa/hu sitt heimile edr Forelldra/eda Brædr/Konu eda Born forlætur/vegna Gudz Rijkis/at hn mætake eigi myklu fleira aptur a þessum tima/og i odrum Heime eilijft lijf.

8 Fyrersogn vm Dauda og vpprisu Christi i pijdia sinne — Enn Jesus tok þa tolf til sin og sagde til þra/Sjaed: Ad vier forum nu vpp til Jerusalem/og þ mun allt fullkomnad verda/huad skrifat er fyrer Spamennena af Mannsins syne Þuiad hn mun framselldur verda Heidingium/og hn mun hleigen/spyttur z spieadr verda/z F

þr munu

þr munu hn̄ hudstrÿkia z lijflata/ Og epter þ a hinum þridia deige mū hn̄ vppaptur rijsa. Og þr forstodu eckert af þessum ordum/ og þau voru hulen fyrer þm/ og eigi vissu þr huad þau hofdu at seigia.

G Eñ þ skiede þa hn̄ tok at nalgast Jericho/ at nockr mañ Blindr var vid veigen z bad Olmusu. Og er hn̄ heyrde/ ad Folket gieck þar fram hia/ spurde hn̄ at huad þ være. Þeir sogdu honum þa/ at Jesus af Nadsareth geingi þar hia. Þa kallade hn̄ z sagde/ Jesus Sonur Dauidz myskuna þu mier. Eñ þr sm̄ vndan geingu/ hostudu a hn̄/ at hn̄ þegde. Hn̄ kallade þui meir z sagde/ Sonur Dauidz myskuna þu mier. Enn Jesus stod kyrr/ z baud þm at leida hn̄ til sin. Og er hn̄ var komen hart nær honum/ tok hn̄ at spyria hañ af/ Huad villtu eg giøre þier? Hn̄ sagde/ Herra/ þ eg mætte sia. Jesus sagde til hn̄s/ Vert skygn/ þin trua giør þig holpen. Og jafnsnart fieck hn̄ Synena fylgde honum z epter/ vegsamande Gud. Og allt þ Folk er þta sa gaf Gude lof.

9 Blindur madur fær Syn

10 Kraptr truarinnar

XIX.

A Hann gieck og jn̄ z reiste j giegnum Jericho/ og sia/ Ad madur sa er Zacheus var at nafne/ huer ed var Foringe Tollheimtumanna/ og sialfur hn̄ audigur og hn̄ girntist ad sia Jesum huer hn̄ være/ z gat eige fyrer Folkenu/ þuiad hn̄ var litill vexte. Hn̄ hliop þa fram vndan z klifrade vpp j nockurt Alldintre so ad hn̄ sæe hn̄/ Þui þar atte hn̄ fram vm ad fara. Og sm̄ Jesus kom ad þeim sama stad/ leit hn̄ vpp z sa hn̄/ z sagde til hn̄s/ Zachee/ stijg þu mz skyndinge ofan/ þuiad j dag byriar mier at vera j þinu Husi. Og hn̄ stie skyndeliga ofan / og tok vid honum fagnande. Og er þr sau þ/ mogludu þr aller/ þ hn̄ skyllde herbergia sig hia Bersyndugum manne.

1 Lærdomur og epterdæme Jdranar i Zacheo

B Eñ Zacheus stod z sagde til Jesu/ Siadu Herra/ helftina minna eigna gef eg Fatækum/ og ef eg hefe nockurn tælt/ þa gefi eg ferfallt aptur. Jesus sagde til hn̄s/ J dag þa veitist þessu huse heilsa/ mz þui ad hañ er Abrahams sonur. Þuiad Mannsins sonr er komiñ epter ad leita/ og at frelsa huad fortapat er.

At þm enn a heyrundum/ jok hn̄ vid/ og sagde þssa Epterlijking/ af þui/ at hañ var hart nærre Jerusalem/ og þ/ þr ætludu/ at Gudz Rijke mūde þa strax opinbert verda/ z sagde/ Nockur edla boriñ mañ ferdadist j fiarlæg Lond/ at hn̄ aflade sier Rijkis/ z kiæme so aptur. Þesse kallade a tiu sina þiona/ z fieck þm tiu Pūd/ z sagde til þra/ Syslet þar mz til þss eg kem aptur. Eñ hn̄s Borgarmenn hotudu hn̄/ z sendu honum bod/ og lietu so seigia hm̄/ Vær vilū eij þennan rijkia laata yfer oss:

2 Epterrijking vm ap Pundunum

C Þat skiede og þa hn̄ kom aptur/ sm̄ hn̄ hafde Rijkid vnder sig tekit/ skipade hn̄ at kalla a þa somu þiona/ huerium hn̄ hafde Fied feingit/ so ad hn̄ visse huad myket huer hafde syslad. Hinn fyrste kom og sagde/ Herra þitt Pund hefur afrekad tiu Pund. Hn̄ sagde þa til hn̄s/ Eija þu gode þion/ af þui þu vart trur i litlu/ skalltu valld hafa yfer tiu Borgum. Hiñ añar kom z sagde/ Herra/ þitt Pund hefur samandreiget fim̄ Pund/ Til hañs sagde hn̄. Og þu skallt vera yfer fim̄ Borgum.

3 Laun þra trulyndu þiona

D Og hiñ þridie kom og sagde/ Herra/ Sia : Þar er þitt Pund/ huert eg hefe j Sueitaduke folgit/ Eg hræddunst þig/ þui þu ert madur ogurligr/ tekur þ vpp huad þu hefur eige nidur lagt/ og vppskier þ/ huad þu sæder eige. Hn̄ sagde þa til hn̄s/ af þinum munne dæme eg þig hiñ vonde þion. Visser þu þ/ ad eg er madr ogurlegr/ takāde þ huad eg lagde eigi nidr/ vppskerande þ huad eg sada eige/ Huar fyrer gafftu eigi minn Pening j Mangarans Bord? Ad nær eg kiæme hefde eg þss mz okre krafit.

4 Straff hins otru þions

Og hn̄ sagde til þra sm̄ hia stodu/ Taket þ Pund fra honum og faet þ þm sm̄ tiu Pund hefur. Þeir søgdu honum/ Herra/ tiu Pund hefur hn̄. Enn eg seige ydur þ/ at huer ed hefur honum mun gefet verda/ Eñ fra þm sm̄ eckert hefur mun þ burtnumit verda huad hn̄ hefur. Þo þa mina Ouine sm̄ eigi villdu mig rijkia lata yfer sier/ leidet hingad/ og deydet hier frame fyrer mier. Og sm̄ hn̄ sagde nu þetta/ for hn̄ hid beinasta/ z gieck vpp til Jerusalem.

5 Þijna þra sm̄ Christo vtskufa

E Og þ skiede/ þa hn̄ tok ad nalgast Betphage z Bethaniā/ z kō til Fiallsins Olvieti/ at hn̄ sende vt tuo af sinum Lærisueinum og sagde/ Fare þid i þ Kauptun huert giegnt yckur er/ og þa þier komit þar jn̄/ munu þid fiña Osnufola bunden/ a huerium alldrei hefer enn nockr maña setid/ Leysid hn̄ og leidit hingat. Og ef nockr spyr yckr/ þui þier leysit hn̄/ þa seiget honum suo/ Herran þarf hans vid.

6 Jnreiden Christi i Jerusalem

Enn þr foru burt sem sender voru/ z fundu sem hñ hafde sagt þm. Og er þeir leystu Folan/ søgdu hñs Drottnar/ Fyrer huad leyse þier Folan? Þeir søgdu/ DROTTin þarf hañs vid. Og þr høfdu hñ til Jesu/ og køstudu sinum klædum a Folan/ z settu Jesum þar vpp a. Eñ er hñ for af stad/ breiddu þr vnder sin klæde a veigen.

Og þa hñ tok ad nalgast/ z for ofan af Fiallenu Oliueti/ Hof vpp allur flockr hñs Lærefueina af fagnade/ Gud at lofa medr hærre røddu/ yfer øllum þm kraptauerkum sem þr høfdu sied/ og søgdu/ Blezadur sie sa Konungur er kemur j nafne DROTTINS/ Fridur sie a Himne/ og Dyrd a vpphædum. Og nockrer af Phariseis þr ed voru mz Folkenu/ søgdu til hñs/ Meistare/ straffa þina Lærefueina. Til huerra hñ sagde/ Eg seige ydur þ/ ef þsser þeg du/ þa mundu Steinarner hlioda.

Og sem hañ tok meir ad nalgast/ sa hañ a Borgena/ og griet yfer henne/ og sagde/ Ef þu G visser þ/ munder þu a þessum deige hugleida ad/ huad til þins Fridar heyrde/ enn nu er þ dulit fyrer þinum augum. Þuiat þr dagar munu yfer þig koma/ þ þiner Oviner muu vm þig og þin Born mz þier/ Skialldborg setia/ z þier vmsat veita/ og a alla vegu at þier þreyngia/ og þig nidur ad velle briota/ z eige muu þr j þier lata stein yfer steine vera/ Af þui þ þu þeckter eige þinn vitiunar tijma

7 Vt ar Foreydslu Jerusalem

Og hñ gieck jnn j Musterit/ og tok vt ad reka/ þa s selldu og keyptu þar jñe/ og sagde til þra/ Skrifat er/ Mitt hus er Bænahus/ enn þier giørdud þ ad Spilluirkia jñe. Og huers dagliga kiende hñ i Musterenu. Enn Kieñemañahøfdingiar og Skriftlærder/ z Villdarm Lydsins soktu epter ad fyrerkoma honum/ og gatu eige fundit huad þr skylldu hñ giora/ þuiad allt folket var honum ahangande/ og heyrde honum.

8 Seilendur og Kaupendur wtrekner

XX.

Og þ skiede a einum þssara daga þa hñ var at kienna Folkenu i Musterenu/ A og at predika Euangeliu/ Þa komu til hañs Prestahøfdingiar og Skriftlærder mz Olldungum/ toludu til hñs og søgdu/ Seig oss af huerre Magt er þu giorer þtta? eda huer er sa sem þier gaf þessa magt? Jesus suarade og sagde til þra/ Eg vil Spyria ydr og at einu orde/ suarit mier. Skirn Johañis var hun af Himne/ edr af mønnum? Enn þr hugsudu mz sialfum sier og søgdu/ Ef vier seigum af Himne/ so seiger hñ/ Fyrer þui trudu þier henne eige? Eñ ef vier seigum af mønnum/ þa mun allur Lydr lemia oss Griote/ þuiat þeir eru ørugger i þui at Johañes være Spamadr/ Og þr suorudu at þr vissu ei huadañ hñ være. Og Jesus sagde til þra/ Þa seige eg ydr eige helldr af huerre magt eg giøre þta.

1 Vm Magt og Valld Christi

2 Skirn Johañis og huadan hun war

Math. 21 Marc. 12.

Enn hñ tok þa at seigia til Folksins þssa epterlijking/ Nockur mann plantade Vijngard/ B og bygde hñ Vijngardzmønum/ for sidan og var i burt vm langa tijma. Og er tijme var til sende hñ eirn Þion til Vijngardzmañaña/ at þr giæfe honum af Auexte Vijngardsins/ Hun Vijngardzmeñern hudflettu/ z lietu tomum hondum fra sier fara/ Og vm þ fram sende hñ vt annan Þion/ Enn þr stryktu þann z dærudu/ z lietu erindislausan i burt fara. Og enn yfer þ fram/ sende hñ vt hinn þridia/ huern þr lemstrudu Sarum z raku burt sidan. Eñ þa sagde Herran Vijngardsins. Huad skal eg til giora? Eg mun senda Son minn elskuligan/ ma vera/ at þa þr sia hñ þa feile þr sier.

3 Straff Pharise is wtskufande Christo

Enn þa Vijngardzmennerner sau Sonen/ þeinktu þr mz sialfum sier/ og søgdu/ Þesse er C Erfuingen/ komit aflijfum hñ/ so ad vor verde arfleifden. Og þr hneptu hñ vt af Vijngardenum og lifletu hñ. Huad mun nu Herran Vijngardsins giøra til vid þa? Hñ mun koma z tortyna þssum Vijngardz moñum/ og byggia sinn Vijngard odrum. Þa þr heyrdu þ/ søgdu þr/ Fiærre er þui.

Enn hñ horfde a þa og sagde/ Huad er þa þ/ huad þar skrifat er/ Þann stein huern vppbyggendr forløgdu/ sa er orden ad høfde hyrningar. Huer hñ fellur a þennan Stein/ sa mun sundurmeriast/ Enn a huern hñ fellur/ þañ mun hñ kremia. Og Keñemaña høfdingiar og Skriftlærder leitudu epter hunen þr feinge hendr a hñ lagt i þ sñ/ z ottudust Folket at/ Þui ad þr formerktu at hñ hafde sagt til þra þssa epterlijking.

Psal. 97

Þeir høfdu og vardhølld a honum/ og sendu vt tælsmenn/ huerier sier ætku at breyta/ sem D være þr aldygguer/ so at þr giætu veitt hñ j ordum/ z afhent hñ Valldzstiorniñe z yferualldenu Ladstiornarans. Og þr spurdu hñ ad z søgdu/ Meistare/ vær vitu þu seiger riett z keñer og alijtur eige nockurs mans yferlit/ helldr kienner þu Guds gøtu i Sannleika. Huert hæfir oss ak

Math. 22 Math. 12

oss at giefa Keisaranum Skatt eda eige? Enn hn̄ merkte þra flatskap/ z sagde til þra/ Nuat freiste þier min? Synet mier Peningen/ huers mynd og jn̄skrift hefur hn̄? Þeir suørudu og søgdu/ Keisarās. Hn̄ sagde þa til þra/ Þui giefit Keisaranū huad Keisarans er/ z Gude huad Gudz er. Og þr gatu eigi straffat hn̄s ord fyrer Folkenu/ vndrāde hn̄s andsuør z þognudu.

4
Vm skattgialld id Keisarans

E

Eñ nockrer af Saduceis geingu til hn̄s/ huier neita Vpprisūa va/ spurdu hn̄ at z søgdu/ Meistare/ Moyses skrifade oss/ ef at einnhus Broder andadist sa er eigen Konu ætte/ z være hn̄ Barnlaus daen/ þa skal hn̄s Broder taka hn̄s Konu/ z vppuekia so sinū Brodr sæde. Nu voru þr sio Brædr/ z hiñ ellste fieck sier eigiñr konu/ z ādadist erfingialaus/ Og sa añar fieck hn̄ar/ z andadist Barnlaus/ Og hiñ þridie ætte hana. Lyka z eirnen aller þr sio/ og lietu ei Børn epter z ønduðust. Eñ seinast allra þra andadist z Konā/ Hn̄s þra eigenkona verdr hn̄ nu j vpprisunne? Þuiat aller sio hafa þr haft hana til eignarkonu.

Math. 22
Deut. 25
5
Vm vpprisu Framlidinna

F

Og Jesus suarade z sagde til þra/ Syner þssarar Veralldar giptast z læta gipta sig/ eñ þr sm̄ verduger verda ad ødlast hinn añan Heim z vpprisuna af daudanum/ þr munu huerke giptast nie sig gipta lata/ Þui þr gieta eige optar Dait/ Þui þr eru Einglū lyker/ og Gudz Børn/ a medan þr eru vpprisunar børn. Eñ þ ed hiner framlidnu mūu vpprisa/ hefr Moyses audsynt vid Skogarrunnenn/ þa hn̄ kallade DROTTIN/ Gud Abraham/ Gud Isaac/ Gud Jacob. Enn Gud hn̄ er eigi Daudra/ helldur lifandramaña Gud/ þuiat þr lifa honum aller. Þa suørudu nockrer af hinum Skriftlærdu og søgdu/ Meistare þu hefur vel sagt. Og þr dirfdust eigi framar ad spyria hn̄ nockurs.

Exo. 3.

G

Enn hn̄ sagde til þra/ Huernen seigia þr Christ vera Dauidz son? Og sialfur Dauid seiger i Psalmabokiñe/ DROTTIN sagde til mins DROTTINS/ Sit þu til minnar hægre hādar/ þar til/ eg legg þina Ouine til skar̈ þiña fota. Fyrst Dauid kallar hn̄ DROTTIN/ huernen er hn̄ þa hn̄s Sonur?

6
Huer Christus hann sie

Enn øllu folkenu aheyrande þa sagde hn̄ til sinna Læresueina/ Vakted ydur fyrer hinum Skriftlærdu/ huerier ganga vilia j sydum klædum/ z kiærar hafa kuediur a Torgum/ og hin fremstu sæte j Samkundu husum/ z ædstan sess j samdryckium/ Huerier vppsuelgia Ecknaña hus/ mz Yferuarpe langs Bænahallds/ Þeir ødlast þss þyngri fyrer dæming.

7
Agirne og metnadur Phariseis straffast

XXI.

A

ENN hn̄ leit vpp/ og sa þa hinu Ryku/ huernen þr lietu sitt offur j Olmusu stocken. Þa sa hn̄ og nockra Eckiu fatæka/ z liet þar jñ tuo halfpeninga. Og hn̄ sagde/ Sañliga seige eg ydr/ þ þsse Fatæka Eckia hefr meira lagt þar jñ eñ hiner aller/ Þui þr hafa aller af sinne yferuerande eign jn̄lagt til Gudz offurs/ Eñ þsse hefur af sinne fatækt alla sina næring þar inlagt.

1
Vm saña Gudz Dyrkan

B

Og er nockrer gatu af Musterenu/ ad þ væri fægad mz goda Steina/ og hæfur/ sagde hn̄/ Sa tyme mū koma/ a huerīu at allt þtta huad þier siaed/ mū eingen steirn yfer ødrum læten/ at eige sie nidurbroten. Eñ þr spurdu hn̄ at z søgdu/ Meistare/ Nær skal þtta verda/ z huad merke er til/ þa þtta mun tiltaka at skie?

Eñ hn̄ sagde/ Siaed til/ ad þier verdet ei villter/ Þuiad marger mūu koma j minu Nafne z seigia/ Ad eg sie þ/ og sa tyme tekr ad nalgast/ Fylget þm eigi epter. Eñ nær þier heyred af Bardøgum/ z missættū/ þa hrygguist eige/ þuiad þssu byriar adr at skie/ eñ Enden er þo eige þa strax. Þa sagde hn̄ til þra/ Ein þiod mū hefiast vpp j mote añare/ z eitt Ryke j giegn ødru/ og mykler Jardskialftar munu þar verda j ymsum stødum/ Hungur z Drepsott/ z Ognaner/ z storar vndraner munu þar skie af Himne.

3
Teikn fyrer voreydslu Jerusalem og enda Veralldar

C

Eñ fyrer allt þtta/ munu þr hendr a ydr leggia/ z offokn veita/ z ydr framselia/ i sin Þinghus z Myrkuastofur/ Dragāde ydr fyrer Konunga z Lādzhøfdingia/ fyrer mins Nafns saker. Eñ þtta hender ydur til vitnisburdar/ Þui setied ydur j hiørtu/ þ þier hugsit ei fyrer/ hůnen þier skulut forsuara ydur. Þuiad eg mun giefa ydur Muñ og Vitsku/ huerium at eige skulu gieta j giegn stadit/ nie mote mællt/ aller ydrer motstødumeñ. Eñ þier munut z frāselldēr verda af Forelldrum og Brædrum/ Frændum og Vinum/ og nockra af ydur munu þeir lyfe suipta/ Og þier verdet huers mās hatur/ fyrer mins nafns saker/ Og eckert hær af ydru høfde skal þo farast/ Eignest mz yduare Þolinmæde Sæler ydrar.

Mat. 10
Marc. 13
4
Huggun i Offoknum

D

Eñ nær þier siaed Jerusalem vmkringda af Herflockū/ þa skulu þier vita ad nalgast tekur heñar aleyding. So ad huerier þa eru j Judea Lādi/ flyie þr til Fialla/ og þeir þar eru þa

Mat. 24
Marc. 3

mitt

mitt iñe/ fare hñ vt þadan/ z huier a Lādzbygdū eru/ þr kome eigi þar jñ/ Þuiat þ eru hefn-dar dagar/ suo at vppfyllt verde huad skrifat er. Eñ ve oliettum z brioſtmylkingum a þeim døgum/ Þuiad mykel Narmkuæle munu verda a Jørdu/ z Reide yfer þtta Folk/ z fyrr Sūdz eggium munu þr falla/ z herleidder verda bland allar Þioder. Og Jerusalem mun vnder-trodast af Neidingium/ þar til ad vppfyllast timar Neidiña þioda

5
Teikn fyrer hiñ sidasta dag

Og þar munu skie Teikn a Solu z Tungle og Stiørnum/ z a Jørdu Kualning þioda/ z Oruilnan/ Siar og Bylgiur munu hlioda/ z meñ munu fyrr hrædslu vppþorna/ z af epter bijdingu þra hluta/ huerier ed koma skulu/ yfer allan Neimen. Þuiat Kraptar Nimens mu-nu hræraſt. Og þa munu þr sia Mañsins son komanda i Skyenu/ medz Tign z myklu Vell de. Eñ nær þtta tekur at skie/ þa lijtit vpp z vpphefiet ydr høfut/ af þui at ydar Endurlausn tekur at nalgast.

6
Huggū og amiñing/ huernen menn sku vænta sidasta dags

Og hñ sagde þm þssa Epterlijking/ skodet Fijkiutried og øll ønnur Trie. Nær þra Allden tekur vt at springa/ þa merke þier a þm þ Sumarit er j nænd. So z lijka nær þier siaet/ þta skie/ þa vitid/ þ at Gudz Rijke er nalægt. Sannliga se ige eg ydz/ þad þsse Kynslod mun eigi fyrerfarast þar til allt þta skier/ Nimen z Jørd forganga/ eñ min ord forganga eige. Eñ va-rit ydur/ at ydar hiortu þyngist eige af ofaate z ofdryckiu/ z mz Sorgum þssarar næringar/ at eige kome þsse dagz haſtarliga yfer ydur/ Þuiat lijka sm tælsnara mun hñ koma yfer alla þa sm a Jørdu byggia. Kostet þui vakande at vera alla tijma/ z bidiet/ so at þier mættut verd-uger vera at vmflya allt þta/ huad epterkomande er / og at standa suo fraṁe fyrer mannsins Syne.

Og vm daga kiende hñ j Musterenu/ eñ vm Nætur gieck hñ vt/ z dualdist i Fiallenu Oliue ti/ og allt Folk tok sig sneṁa vpp til hñs j Musterit/ hm ad heyra.

XXII

1
Historian Piñunnar Jesu Christi

2
Radagiörd vm Christi lijflat

ENN þa tok ad nalgast hætijdar dagur ins sæta Braudz / huer ed kalladist Paskar. Og Keñemannahøfdingiar z Skriftlærder epterleitudu / huernen þr giæte hann lijflatid/ þuiad þr ottudust Lyden. Enn Andskoten var hlau pen j Judas þañ kalladz var Ischarioth/ huer ed var eirn af tolf. Og hañ for burt/ z talade vid Keñemannahødingiana z Nøfudzmeñena huernen/ hñ villde selia þm hñ. Þeir glødduſt vid/ z hietu at giefa hm Peninga til. Og hñ lofade þm þui/ z leitade lags at hñ feinge sellt þm hñ an vpphlaups

Math. 26
Marc. 14
3
Tilbuning Paskalambsins

Enn er kom dagz ens sæta Braudz/ a huerium sæfast skyllde Paskalambit. Og hañ sende vt Petrum z Johañem og sagde/ Fare þid/ buit til Paskalambit/ so at vier neytum. Eñ þeir søgdu til hñs/ Nuar villtu ad vier reidum þ til? Hñ sagde til þra/ Siaet: Nær þier gāgit jñ j Borgena/ mun madz mæta yckur berande Vatzskiolu/ Fylgit honum epter i þ hus/ huert hñ geingz jnn/ z seigit Nusbondanum/ Meistaren lætz seigia þier/ Nuar er þ Nerberge/ þar eg meige Paskalambit j eta med minum Læresueinum? Og hñ mun vijsa ydur storā Sal astrak-adan/ Reidid þ þar til. Þeir geingu burt/ og fundu so sm hñ hafde sagt þm/ z reiddu til Pas-chalambid.

4
Neytsla þess gamla Paska lambsins

5
Kuelldmaltijd-ar innsetning

Math. 26
Marc. 14

Og þa er su stund kom/ sette hñ sig nidz/ z þr tolf Postular mz honum. Og hañ sagde til þra/ Mig hefur af Niarta næsta epterlangat/ at eta þtta Paskalamb mz ydz adur eñ eg lijd/ Þuiad eg seige ydz/ at hier epter mun eg eige optar af þui neyta/ þar til at þat fullkomnast j Gudz Rijke. Hñ tok og Kaleiken/ giørde þacker/ z sagde/ Medtakit hñ/ z skipted hm a mille ydar/ Þuiad eg seigi ydz/ Eg mū eige drecka af Vijnuidar auexte/ þar til at Gudzrijke kemz: Og hñ tok Braudit/ giørde þacker/ z braut þ/ z gaf þm/ z sagde/ Þetta er mitt holld/ þ fyrr ydur giefet verdz/ giøret þtta i mina miñing. Lijka eirnen z Kaleiken/ epter Kuelldmaltijdena/ og sagde/ Þesse er Kaleikur hins nyia Testamtis/ j minu Blode/ huert fyrer ydz vthellist.

6
Vm suikaran Judas

Enn þo/ Siaet: Ad hond þss er mig Suijkz er medz mier a Borde/ Og at sønnu fer Mañsins son epter þui sm alyktad er/ Þo ve þm manne/ fyrer huern hñ verdur suiken. Og þr toku at spyria sin a mille/ Nuer af þm være/ sa er þtta munde giøra?

7
Þrattan huer þra sie mestur

Eñ þar hofst vpp þræta þra a mille/ Nuer þra munde mestz hallden verda. Eñ hñ sagde til þeirra/ Veralldliger Konungar Drottna/ og huerier Yfermaktena hafa/ þa kallast næd-uger Nerrar/ Enn þier skulut eige suo/ helldur sa sm mestur er ydar a mille/ vere hñ suo sem hinn minste/ og hinn ædste/ sm annar Þienare. Þui huer er meire sa sm til Bordsins situr/ edur sa sm þionar? Er eige so/ at hñ sm vid Bordit situr? Enn eg em a millum ydar/ sm sa

er þion-

er þionar/Eñ þier eruþ þr/huerier hia mier voru i minum freistingum. Og eg vil tileinka ydꝛ Rÿke/so sm̄ miñ Fader hefer mier þ til einkad/so ad þier skulut eta og drecka yfer mitt Bord i minu Rÿke/og sitia a stolum/dæmande Tolf Kynkuisler Jsraels.

D Eñ DROTTJN sagde/ Simon/ Simon/Siadu: Ad Andskoten hefer beidst ydar/at hñ mætti sællda ydur sm̄ Hueite/Eñ eg bad fyrer þier/at þin trua þrottnade eige/Og huenar þu snyst vm aptur/þa styrk þu Brædꝛ þina. Eñ hñ sagde til hans/Herra/Reidubuen em eg mz þier i Fiøtur ꝛ Dauda at ganga. Eñ hñ sagde/Petre/ eg seige þier/at j dag gelur Hanen eige/adꝛ þu hefer þrisuar afneitad þui at þu þeckter mig.

8 Bænen Christi fyrer sꜳnudienum

9 Kreyste Peturs

Og hñ sagde til þra/Þa eg senda ydur vt an Pungs edꝛ Tostu/eda skofata / huort brast ydur þa nockut? Enn þr søgdu/Alls eckert. Þa sagde hñ til þra/Enn nu huer ed Pung hefur/sa take hñ/lÿka ꝛ eirnen Tøskuna/ꝛ sa er eige hefur/selie hñ Kyrtil siñ/ꝛ kaupe Suerd. Þuiad eg seige ydur/ at þ hlytur a mier ad fullkomnast huad skrifat er/Þad hñ er medꝛ jlluirkium reiknadꝛ. Þui huad af mier skrifat er hefer nu enda. Eñ þr søgdu/Herra/Sia: Tuø

10 Þolinmædinnar aminning

E Suerd eru hier/Hñ sagde þa til þra/Þat er nog.

Og hñ gieck epter vana til Fiallsins Oliueti/ ꝛ hñs Læresueinar fylgdu hm̄ epter/ Og þa hñ kom til þss stadar sagde hñ til þra/Bidiet ad eige falle þier j Freistaner. Og hñ veik sier fra þm/mestu steinsnare/ fiell a Kne ꝛ tok ad bidia/ꝛ sagde/Fader/ef þu villt þa tak þennā Kalek af mier/Eñ þo eige miñ helldꝛ verde þiñ vilie. Eñ honum birtist Eingill af Himne/styrkiande hñ. Og þar kom ad hñ þreytte vid daudan/og tok akafar ad bidia. Eñ hañs Sueite vard so sm̄ Blodzdropar/þr ed fiellu a Jørdena. Og hñ stod vpp af Bæniñe/og kom til siña Læresueina/ꝛ fañ þa sofāde af hrygd/ꝛ sagde til þra/Huad sofe þier? Standit vpp/ ꝛ bidied at þier fallit eige i freistne.

Math. 26
Marc. 14
Johã 18.

11 Huat i Grasgardenum skiede

Þa hñ var þtta ad seigia/Sia: Þat flockuren/og eirn af tolf/sa Judas hiet/gieck fyrer þm og villde nalgast Jesum/at hñ kyste hñ. Enn Jesus sagde til hñs/Judas/sukꝛ þu Mañsins son mz kosse? Enn er þr sm̄ hia honū voru sau huad verda villde/søgdu þr til hñs/Herra Skulu vær eige sla med Suerde? Enn eirn af þm slo Þion Prestahøfdingians/og hio af hañs hid hægra eyra. Jesus suarade og sagde/Leyfet þm at giøra allt hid frekasta. Og hñ

12 Judas sukꝛar Christum mz Kosse

F snart hñs eyra og læknade hñ

Enn Jesus sagde til þra Prestahøfdingia ꝛ Høfudzmaña Musteresins og Alldungaña/ huerier epter honum voru komner/So sm̄ til annars Jlluirkia geingu þier vt mz Suerdum ꝛ Støngum/þa eg var dagliga j Musterenu hia ydꝛ/løgdu þier eigi hendꝛ a mig/Helldꝛ er þta ydar time ꝛ magt Myrkranna. Eñ þr gripu hñ/ꝛ leiddu hñ i Prestahøfdingiās hus/eñ Petur fylgde hm̄ epter a leingdar.

13 Christi handteken

14 Chaiphas hus

Þeir kueiktu þa vpp Elld j midium Forsalnum/ꝛ settu sig j kringum hñ. Og Petꝛ var þar a mille þra. Þa sa hñ Ambatt nockur sitia vid Logan/horfde a hñ ꝛ sagde/Þesse var og mz hm̄. Enn hñ afneitade hm̄ ꝛ sagde/Kona/eige þecke eg hñ. Og litlu einu þar epter/ sa hñ añar/ꝛ sagde/Þu ert og eirn af þm. Eñ Petur sagde/Ei em eg. Og er bil var a ordit sm̄ eins tima/tilstyrkte nockꝛ annar og sagde/Ad sønnu var og þesse mz honum/þuiad hñ er Galileare. Enn Petur sagde/Madꝛ/eige veit eg huad þu seiger/ꝛ jafnsnart/ad hm̄ nu þta eñ talande/gol Hanin. Og DROTTJN sneriſt vid ꝛ leit til Peturs. Og Petur mintist orda DROTTJNS/huernen hñ hafde sagt/fyrr eñ Hanen gelur/mūtu afneita mier þrisuar. Og Petur gieck vt og griet beiskliga.

Math 16
Marc. 14
Joh. 18

15 Afneitan Petri þrefolld

Enn þr meñ sm̄ hielldu Jesu/dærudu hñ ꝛ dustudu/byrgdu hñ og slou j hñs Andlit/spurdu hñ at ꝛ søgdu/Spaadu/huer sa er sm̄ þig slo? Og margt añat hadugligt søgdu þr vid hñ

Og er Dagꝛ var/komu saman Alldungar lydsins/og Prestahøfdingiar og hiner Skriftlærdu/og leiddu hñ vpp fyrer sitt Rad ꝛ søgdu/Ef þu ert Christus seig oss þ. Og hañ sagde til þra/ef eg seige ydꝛ/þa truit þier mier ei/Eñ ef eg spyr ydꝛ/þa suarit þier mier eige/ꝛ latet mig ei lausan. Og hiedan j fra mun Mansins son sitia til hægre handar Gudz Kraptar. Eñ þr søgdu aller: Ertu þa Gudz sonꝛ? Hñ sagde til þra/Þier seiget þ/þuiad eg em hñ. Eñ þr søgdu/Huad þurfum vier nu vitnisburden leingur? Vier sialfer heyrdū af hans Munne.

Math 26
Marc. 14

16 Fyrersøgn vm þann sidasta Dag

þad

XXIII.

1 Huad þyrer Pilato er skied/ og i Þinghusenu

2 Aklagan Christi þyrer Pilato

A

Og allur þra Søfnudur stod vpp/og leidde hn̄ fyrer Pilatum/toku ad aklaga hn̄ og søgdu/ Þennan fin̄um vier vmturna Folk vort/og fyrerbiodād̄a Skatt ad giefa Keisaranum/⁊ seiger sig vera Konungen Christum. Enn Pilatus spurde hn̄ at ⁊ sagde/Ertu Konungꝛ Gydinga? Han̄ suarade og sagde/ Þu seiger þ. Pilatus sagde þa til Prestahøfdingian̄a ⁊ til Lydsins/Ongua søk finn eg mz þessum man̄e. Enn þꝛ voru þ̄ss afiadare ⁊ søgdu/Hn̄ hefur vpp-æst Folket/ mz þui hn̄ hefer kent hier ⁊ huar a øllu Gydingalande/til teked j Galilea/⁊ allt j þen̄an Stad.

En̄ er Pilatus heyrde Galileam nefnt/Spurde hn̄ at huert hn̄ være Galeiskꝛ madꝛ. Og er hn̄ fornam at hn̄ var vnder Herodis vallde/sende hn̄ hn̄ þa burt til Herodem/ huer ed sialfꝛ var a þm døgum j Jerusalem. En̄ er Herodes sa Jesum/vard hn̄ næsta gladꝛ/þuiat hn̄ haf-

3 Huad þyrer Herode er skied

B

de fyst vm langa tijma/at sia hn̄/ af þui at hn̄ hafde og heyrt margt af honum/ og vænte ad hn̄ mundi sia nockurt Teikn af honū giørast/ Og atspurde hn̄ a marga vega. Og hn̄ suar-ade honum ongu/En̄ Ken̄emanāhøfdingiar ⁊ Skriftlærder asøkudu hn̄ hardliga. Og Hero-des mz sinu Hirdfolke forsmade hn̄ ⁊ spieade/færde hn̄ i huitt fat/⁊ sende aptꝛ til Pilato. Og a þm deige vrdu þꝛ Pilatus ⁊ Herodes Viner aptur/þuiad ađur voru þꝛ Ouiner sin a mille.

C

En̄ Pilatus samankallade Prestahøfdingia/Høfudzmenn ⁊ Lyden/⁊ sagde til þra/ Þier hafed þennan man̄ til min haft/so sēm þan̄ er vmturnar Lyden/og siaet: Eg hefe spurt han̄ hier fyrꝰ ydꝛ/⁊ a þ̄ssū man̄e fin̄ eg ongua søk þar vm þier klaget hn̄/ ⁊ ei helldꝛ Herodes/Þui ad eg sende ydur til hn̄s/Og siaed: Ad eckert hefur vppa hn̄ borist/þ Dauda sie verdugt/Fyr-er þui vil eg giefa honum Radning/⁊ lata sidan lausan. Þuiad hn̄ hlaut þm eirn epter ven-ju Hatijdardagsins lausan at giefa.

4 Pilatus ber vitne vm sakleyse Christi

Math. 27 Marc. 15 Joh. 19

5 Grimdar æde Gydinga

En̄ allꝛ Søfnoduren kallade vpp til lijka ⁊ sagde/ Tak burt þen̄an/ ⁊ gef oss lausā Bar-rabam/huer ed var fyrer nockurt sundurþycke og Manslag er skied var j Borginne/ jnsettur j Myrkuastofu. Pilatus talade enn aptur til þra/⁊ villde Jesum lausan læta. En̄ þꝛ køll-udu vpp og søgdu/Krossfestu/Krossfestu hn̄. Hn̄ sagde enn i þridia sin̄ til þra/Huad jllt hefꝛ þ̄sse giørt? Ongua daudasøk fin̄ eg mz honum/Fyrer þui vil eg hegna hm̄ ⁊ lata sidan lau-san. En̄ þꝛ stodu þui þiettara þar a mz myklū hliodū æskiande þ hn̄ yrde Krossfestꝛ. Og þra hliod ⁊ Høfudprestanna tok yfer.

D

Og Pilatus dæmde at skie skyllde þra beidne/enn gaf þm lausan þann er jn̄ var settꝛ fyr-er sundurþyckis ⁊ man̄slags saker j Myrkuastofu/vm huern þꝛ badu/En̄ hn̄ framselldi Je-sum i þra valld. Og þa er þꝛ leiddu hn̄ vt/høndludu þꝛ nockurn/ Simon af Cyrene hū ed ko-men var af Akre/og løgdu Krossen vppa hn̄/at hn̄ bære hn̄ epter Jesu.

9 Simon ber Krossin mz Christo

En̄ honū fylgde epter mykell fiolde folks og Kuen̄a/hueriar ed grietu hn̄ og aumkudu. En̄ Jesus sneríst til þeirra og sagde/ Þier Dætur af Jerusalem/ grated eige yfer mier/ helldur grated yfer ydur sialfum ⁊ yfer Sonum ydar. Þui siaet: Ad þꝛ dagar munu koma a huer-ium seigiast mū/Sælar eru þær obyriur/⁊ þꝛ Kuider er eige hafa fædt/⁊ þau Briost huer ei-ge voru mylkt. Þa munu þær taka at seigia Fiøllunum/hryniet yfer oss/⁊ Hælsunum/ hylied oss. Þui ef þꝛ giøra þtta vid hid blomgada tried/Huad mun þa skie vid hid þurra?

7 Aminning Jordanar

E

Enn tueir Spilluirkiar adrer leiddust ⁊ vt/at þꝛ være aftekner mz honum. Og sēm þeir komu j þann stad huer ed kalladist Høfudskeltastadꝛ/ Þa krossfestu þꝛ hn̄ þar/ ⁊ Spilluirkia-na mz honum/eirn til hægre handar ⁊ annan til Vinstre. En̄ Jesus sagde/Fader/ fyrergef þm þ/ þuiat þꝛ vita eige huad þꝛ giøra. Og þꝛ skiptu hn̄s klædum/⁊ vørpudu þar vm hlut keste. Og Folkit stod ⁊ sa til

8 Krossfesting Christi

Og Høfdingiarn̄ dærudu hn̄ mz þm ⁊ søgdu/ Odrū hefꝛ hn̄ hialpat/hialpe hn̄ nu sialfū sier/ef hn̄ er Christur hinn vtualde Gudz. Ad honum hæddu og Strijdzmennerner/geingu til hn̄s/og baru honum Edik og søgdu/Ef þu ert Konungꝛ Gydinga/þa frelsa sialfan þig. En̄ yferskriften var ritud yfer honum mz Girskum / Ebreskum og Latinskū bokstøfum/Þesse er Konungur Gydinga.

9 Hædung Christi

10 Titillen yþer hn̄s høþde

F

Enn eirn af þm Spilluirkium sēm heingder voru/lastade hn̄ og sagde/Ef þu ert Christus frelsa sialfan þig ⁊ ockur. Þa suarade hinn an̄ar/straffade hn̄ ⁊ sagde/Og þu hrædist ei hell-dur Gud/sēm ert þo i samre Fordæmingu/Og at sonnu skier ockꝛ þtta riettliga/þuiad vid nizto kum huad ockrar giorder voru verdar/ enn þ̄sse hefur eckert vondsligt giort. Og han̄ sagde til Jesu/ DROTTIN/ Minstu min þa þu kiemur i Rijke þitt. Og Jesus sagde til hans/ Sannliga seige eg þier/j Dag skalltu vera mz mier i Paradis.

11 Aþ Spilluirkianum

Og þa

Og ꝥ var nær vm hina siettu stund. Og Myrkuren giorduzt yfer allt Landit til niūdu stū-
dr/Og Solin sortnade/Og Tialldit Musterisins rifnade j midiu sūdr. Og Jesus kallade ha-
rre røddu ꝛ sagde/Fader j þinar hendr fel eg mīn Anda. Og er hn̄ hafde þtta sagt/lietst hn̄.
G Enn er Hūdradzhøfdingen sa huad þar skiede/dyrkade hn̄ Gud ꝛ sagde/Ad visu hefr þsse madr
riettlatur verit. Og allt folk er þar var samankomit at horfa a þtta/og sem ꝥ sa huad þar
skiede/barde ꝥ sier a Briost/og snere j burt aptur. Enn aller hn̄s kun̄ingiar stodu langt fra/
og þær Konur sem honum høfdu epterfylgt vr Galilea/ꝛ horfdu a þta.
Og sia: Madr nockr Joseph ad nafne/sa er var eirn Rædherra/godr man̄ ꝛ riettuīs/eigi sā-
þykte hn̄ þra rade og giørningum. Og hn̄ var af Borginne Arimathia vr Judea/Huer ed ꝛ
stūdade epter Gudz Ryke/Þesse gieck til Pilato/ꝛ bad vm Lȳkama Jesu/og tok han̄ ofan/og
sueipade hn̄ i Lierepti/ꝛ lagde hn̄ j vthøggna Grøf/j hueria ecki hafde en̄ nockr lagdur vered.
Og ꝥ var Affangadagr/ꝛ Þuottdaguren tok at hefiast. Enn þær Konr sem komnar voru af
Galilea/fylgdu epter/ꝛ skodudu Grøfena/ꝛ huernen hn̄s Likame var lagdur. En̄ þær sneru
aptur/reidāde til sin Smyrsl ꝛ dyrligt Salue/ꝛ vm Þuottdagen voru þær kyrrar epter Log-
malsins bodan.

Math. 27 Marc. 15 12 Andlat Christi 13 Huad epter andlat Christi er skied Math. 27 Marc. 16 Joh. 19 14 Greptran Christi

XXIIII.

ENN eirn Þuottdagana miøg snemma/ komu þær til Grafarin̄ar/og baru
þau Smyrsl er þær høfdu til buit/ꝛ en̄ nockrar adrar mz þm. Þær fundu
at Steinenum hafde vellt verit af Grøfinne/Og stigu þar jn̄/ꝛ fundu ecki
Likaman Herrans Jesu. Og sem þær voru hugsiukar vm þtta/Sia: Þa
stodu tueir men̄ hia þm j Leiptrande Klædum. En̄ þær vrdu þa hræddar/ꝛ
fiellu a sina Asionu til Jardar. Og þr søgdu til þra/Huad leite þier hins Lifāda hia Dau-
dum? Hn̄ er eigi hier/helldr er hn̄ vpprisin. Hugleidet at þui huad hn̄ taladi fyrer ydr/ þa
hn̄ var nu en̄ j Galilea/er hn̄ sagde/ꝥ Man̄sins syne byriade at seliast j syndugra hendur/ og
krossfestur verda/og a þridia deige vpp at rīsa. Og þær mintust a hn̄s ord.
Og þær geingu burt fra Grøfinne aptur/ꝛ kun̄giørdu allt þta þm ellefu/ og so øllum ød-
rum. Enn þtta var Maria Magdalena/ꝛ Johan̄a/ꝛ Maria Jacobi/og þær adrar er med
þm voru/sem þetta søgdu Postulunum. Og þra ord virtist þm sem være ꝥ Sionhuerfingar/ꝛ
trudu eigi. Enn Petur stod vpp/ꝛ hliop til Grafarin̄ar og laut þar jn̄/ꝛ sa Linløken einsøm
liggia/gieck burt/og vndrade mz sialfum sier/huernen ꝥ være skied

Math. 28 Marc. 16 Joh. 20. 1 Vt af Christi vpprisu 2 Einglarner boda Christum vpprisen 3 Kuinnur boda Postulunum Christi vpprisu

Og sia: At tueir af þm geingu þan̄ sāa dag til nockurs Kauptūs/ꝥ er var fra Jerusalem
rums sextige skeida/hūt ed Emahus var ad nafne. Og þr voru ad tala sin a milli vm alla þa
hlute/sem vid høfdu borit. Og ꝥ skiede þa þr rædduzt vid/ og spurduzt a sin j millum/at sialfr
Jesus nalægdist þa/og gieck jafnframt þm. Enn þra augu voru so hallden ad þr þektu han̄
E ei/En̄ hn̄ sagde til þra/Huad er ꝥ fyrer rædu/s̄ þid høndlit reikāde yckar a mille/ꝛ erut hryg-
guer vt af? Þa suarade eirn er Cleophas var at nafne/ꝛ sagde til hn̄s/ Ertu alleina so okun̄-
dur til Jerusalem/ad þu veist eigi huad a þessum døgum þar jnne giørst hefur? Til huerra
hn̄ sagde/Huad þa?
Enn þr søgdu til hn̄s/Þat af Jesu hinum Naduerska/ huer ed var Spadoms madr/ mek-
tugur i verkum ꝛ ordum fyrer Gude ꝛ øllu Folke/ Huersu ad vorer hofud prestar/ꝛ Høfding-
iar selldu hn̄ j fordæming daudans/ ꝛ krossfestu hn̄. Enn vier vonudum at hn̄ munde endur-
D leysa Jsrael. Og yfer allt þtta er nu hin̄ þridie Dagr i Dag/er þta skiede. So hafa ꝛ skelft
oss nockrar Konr af oss til/ þær ed fyrer Lysingena høfdu hia Grøfin̄e verit/ ꝛ ecki fundit hn̄s
Likama/komu ꝛ søgdu sig eirnen sied hafa Einglanna sioner/þr ed søgdu hn̄ lifa. Og nock-
rer vt af oss geingu til Grafarinnar/ꝛ fundu eins lȳka sem konurnar høfdu sagt/enn hn̄ fundu
þeir ecki.

4 Christus birtist þm tueimr i einu

Og hn̄ sagde til þra/O þier Heimsker/ꝛ treger i hiarta ad trua þui øllu huad Spamen̄er
ner hafa talat. Hlaut Christus ei þta at lȳda/ꝛ jnganga so i sina Dyrd? Og hn̄ tok til fra
Moise og øllum Spamønnum/og lagde vt fyrer þm allar Ritningar þær af honum voru.
Og þr toku at nalægast Kauptunit ꝥ þeir geingu til/Og hn̄ liet þa s̄ villde hn̄ leingra gan-
ga/þeir neyddu hn̄ og søgdu/Ver hia oss Herra/þuiad kuellda tekur og a Dageu lȳdur. Hn̄
E gieck inn ꝛ var hia þm.
Þad skiede og þa hn̄ sat mz þm til Bordz/at hn̄ tok Braudit/blezade ꝥ og braut/ꝛ riette

at þm

ad þm. Þa opnuduſt þra Augu/ ſo þr þecktu hn̄. Og hn̄huarf vr þra augſyn. Og þr ſøgdu ſin a mille/ Bran̄ ei ockart hiarta j ockꝛ þa hn̄ talade vid ockur a veigenum/ ꝛ opnade fyrer ockur Ritningarnar? Og þr ſtodu vpp a ſømu ſtundu/ ꝛ ſneru aptur til Jeruſalem/ ꝛ fundu þa elleſu ſamanſafnada/ og þa ſm̄ mz þm voru/ huerier ed ſøgdu/ DROTTIN er ſannarliga vppriſen og hefur birſt Simoni. Og þr tiadu þm huad giørſt hafde a veigenum/ ꝛ huernen þr hefdu þekt hn̄ j þui hn̄ braut braudet.

5
Chriſtus birtiſt þm elleſu ad Kuellde

Þa þr voru nu enn at tala vm þtta/ ſtie Jeſus mitt i millum þra/ ꝛ ſagde til þra/ Fridꝛ ſie mz ydur. Enn þr ſælduſt og vrdu hrædder/ og meinudu ad þr ſæe Anda nockurn. Og hn̄ ſagde til þra/ Huad ſæleſt þier/ og þui koma ſlyker þankar i ydar hiørtu? Siaet minar Hendur og mina Fætur/ at eg em hn̄ ſialfur/ Þreiſe þier ꝛ ſkodet/ þuiad Ande hefur ei holld nie Bein/ ſo ſm̄ þier ſiaet mig hafa. Og þa hn̄ ſagde þ/ ſynde hn̄ þm hendur ꝛ Fætur. Og er þr trudu enn eige fyrer fagnadar ſaker/ og vndrande þ/ ſagde hn̄ til þra/ Hafe þier nockut Matligt? Og þr løgdu fyrer hn̄ ſtycke af ſteiktum Fiſke og hunangsſeim. Og hn̄ tok þad/ og at fyrer þeirra augum.

F

Og hn̄ ſagde til þra. Þetta eru þau ord/ huer eg talade til ydar/ þa eg var en̄ nu hia ydꝛ/ þt þad hlaut allt ad fullkomnaſt huad af mier var ſkrifad j Moiſes Løgmale ꝛ j Spaman̄abokum og Pſalmum. Þa opnade hn̄ þra ſkilning ſo at þr forſtodu Ritningarnar/ og ſagde til þra/ So er þad ſkrifat/ og ſo byriade Chriſte ad lyda/ og vpp ad ryſa a þridia deige af dauda/ og predikaſt lata i ſinu nafne Jdran ꝛ fyrergiefning Synda/ a medal allra þioda/ vpphefiādi til Jeruſalem. En̄ þier erut vottar allra þſſara hluta: Og ſiaed/ Ad eg mū ſenda yfer ydꝛ Fyrerheit mins Fødurs. En̄ þier ſkulut ſitia i Borgin̄e Jeruſalem/ þāgat til at þier klædiſt med Krapte af Hædum.

G

6
Fyrerheit vm helgan Anda

Enn hn̄ hafde þa vt allt til Bethaniam/ og hof vpp ſinar hendur og blezade þa. Og þ giørdiſt þa hn̄ blezade yfer þa/ at hn̄ leid fra þm/ ꝛ var vpp numen til Himens:
Enn þeir tilbadu hann/ og ſneru aptur til Jeruſalem/ med myklū
Fagnadi/ og voru jafnan i Muſterenu/ Vegſam-
ande og Lofande GVD.

7
Vppſtigning Chriſti til Himins

Ender S. Lucas Gudzſpialla

I.

A J Upphaße var ord/ og ꝥ Ord var hia Gude/ og Gud var ꝥ Ord. Þat sama var i Upphafe hia Gude/ Aller hluter eru fyrer ꝥ giørder/ ⁊ an þss er eckert giørt/ huad giørt er. J þui var Lijfet/ ⁊ Lijfet var Lios mannanna /Og Liosit lyser i Myrkrunum/ ⁊ Myrkuren hafa ꝥ eige høndlat.

1 Ordit sẽ er Gudz Sonr sãt eilifur og iafn Faudurnũ

Þar var eirn Madr af Gude sendur/ sa hiet Johañes / Hañ kom til Vitnisburdar/ ad hñ bære vitnisburd af Liosenu/ ad aller skylldu fyrer hñ trua. Eigi var hñ ꝥ Lios/ helldr ad hañ bære vitnisburd af Liosenu. Þar var sañarligt Lios/ huet ed lyser øllum mønnũ sem koma i þeñan Heim/ Þad var i Heimenum/ ⁊ Heimuren var fyrer ꝥ giørdur/ ⁊ Heimuren þeckte þat eige.

2 Þui Johannes er sendur. Math. 3 Marci 1. Luc. 3

B Hñ kom til siñar eigeñar/ ⁊ hñs sialfz medtoku hañ eige. Enn so marger sẽ hñ medtoku/ þa gaf hñ þm makt Gudz Børnum at verda/ þm er a hañs nafn trua. Eige þm sẽ af Blodenu/ eda þm sẽ af Holldsins villd / edur af mannsins vilia/ helldur þeir sem af Gude eru borner.

Math. 1. Luc. 2.

3 Grein a mille Johañis og Christi

Og Ordet vard Holld/ og bygde mz oss. Og vier saum þss Dyrd/ Dyrd suo sẽ eingietins Sonar af Fødurnum/ fullan Nadar og Sannleika.

4 Gudz Sonr ordin madur

C Johannes vitnar af honum/ kallar og seiger/ Þesse er sa af huerium eg sagda/ Epter mig mun koma/ sa sẽ fyrer mig var/ þuiad hñ var fyrre enn eg/ Og af hñs gnægd høfũ vær aller feingit/ nad fyrer nad. Þuiad Løgmalit er fyrer Moysen vtgiefit/ enn Nad ⁊ Sañleikur er fyrer Jesum Christum orden. Eingen hefur vm alldur Gud sienan/ sa eingietne Sonur sẽ i Fødursins fadme er/ hñ hefur oss þtta kunngiørt.

5 Vitnan Johañis vt af Christo

6 Greinarmun Christi og Johañis

Og þta er Vitnisburdur Johannis. Þa þeir Judar sendu af Jerusalem Presta og kyns meñ Leui/ ad þr skylldu spyria hñ/ Huer ert þu? Og hñ kiendist ⁊ neitade þui eigi/ Og hñ vidrkendist so seigiande/ Eige em eg Christur. Þeir spurdu hñ þa eñ ad/ Huad þa? Ertu Elias? Hñ sagde/ Eige em eg/ Ertu Spamadr? Enn hñ ansade/ nei ecke. Þa søgdu þr vid hñ/ Hu ert þu þa? So ad vier meigum andsuar giefa þeim er oss vtsendu. Huad seiger þu af sialfũ þier? Hñ sagde/ Eg em hropãde rødd a Eydemørku/ Greide þier gøtu DROTTINS/ so sẽ sagde Esaias Spamadr.

7 Vitnisburdur Johañis vt af Christo og sier sialfum

Esaie 40

D Og þr sẽ vtsendust/ voru af Phariseis. Þeir atspurdu hañ/ og søgdu honum/ Þui skijrer þu þa/ ef þu ert eige Christur/ eige Elias/ eige Spamadr? Johannis suarade þm/ og sagde/ Eg skijre mz Vatne/ eñ sa stendur mitt hia ydr/ huern þier þeckit eige/ Hñ er sa sẽ epter mig mun koma/ sa ed fyrer mig var/ huers eg em ei verdr ad eg skal vppleysa hañs skoþueinge. Þetta skiede i Bethabara/ hinumeigen Jordanar/ þar Johañes skirde.

8 Munur Johañis og Prophetanna

Eñ añars dags epter sier Johannes Jesum koma til sin/ ⁊ mællte/ Siaed: Þar er ꝥ Lãbit Gudz/ huet ed ber Heimsins Synder. Þesse er af hueriũ eg sagde ydr/ Epter mig kemr madr sa fyrer mig var/ þuiad hñ var fyrr en eg. Og eg kenda hañ eige/ Helldur ad hañ yrde kunnur i Jsrael/ fyrer þui kom eg ad skijra mz Vatne.

9 Gudz Lamb sẽ Heimsins Synder ber

Og Johañes vitnade/ ⁊ sagde. Eg sa Andan ofan stijga af Himnum j Dufu lijke/ og var

yfer honum/ ⁊ eg þeckta hn̄ eige/ Enn sa mig sende ad skyra m̄z Vatne/ hn̄ sagde mier/ Yfer huern þu sier Andan nidurstyga/ ⁊ yfer hm̄ vera/ Hn̄ er sa sm̄ skyrer m̄z Helgum Anda. Og eg sa ꝥ/ Og þeñan vitna eg Gudz son vera.

10 Opinberan ad Christus sie Gudz Son

Enn annars dags aptur stod Johañes eñ/ ⁊ tueir af hn̄s Læresueinū. Og sm̄ hn̄ leit Jesū ganga/ seiger hn̄/ Siaed/ þat er Lamb Gudz. Og tueir af hn̄s Læresueinum heyrdu hn̄ tala/ og fylgdu Jesu epter. Enn Jesus snere aptr/ ⁊ leit þa sier fylgiande/ og sagde þm/ At hueriu leite þier? Þeir søgdu honū/ Rabbi (huad at þydist/ Meistare) Huar att þu heima? Hn̄ sagde þm/ Komit og siaet. Þeir komu og skodudu huar hn̄ være/ ⁊ voru hia honum þañ dag/ Eñ ꝥ var nær tiundu stund.

11 Kallan Læresueinanna

F

Eirn af þessum tueimr var Andreas broder Simonar Petri/ s̄ heyrde af Johañe/ ⁊ Jesu epterfylgde. Hn̄ fann þa adr sinn Brodr Simon/ ⁊ sagde til hn̄s/ Vier høfū fundit a Messiam (huad vt legst/ Smurdr) ⁊ fylgde honum til Jesu. Þa Jesus leit hn̄/ mællte hn̄/ Þu ert Simon sonur Jonas/ Þu skallt kallast Cephas/ ꝥ vtlegst/ Hellusteirn.

a (Messias) Þat er a Girsku Christr/ enn a norrænu/ Smurdur/ og a Ebreisku Messias/ þesse ord hafa alleina þyding

Añan dag þar epter villde Jesus ferdast til Galileā aptur/ ⁊ fiñur Philippum ⁊ sagde til hn̄s/ Fylg þu mier epter. Eñ Philippus var af Bethsaida/ vr þre Borg Andresar ⁊ Peturs Philippus fañ Natanael/ ⁊ sagde honum/ Vier høfum þann fundit / af huerium Moyses i Løgmalenu/ og aller Spameñ hafa vmskrifat/ Jesum Josephs son af Nadsareth. Nathanael sagdi til hn̄s/ Huad ma af Nadsareth gods koma? Philippus sagde hm̄/ Kom og sia.

G

Jesus sa Nathanael koma til sin/ ⁊ sagde af honum/ Siaet: Eirn sañan Jsraelita/ i huerium Suik eigi eru. Nathanael sagde þa vid hn̄/ Huernen þecker þu mig? Jesus suarade og sagde til hn̄s/ Adr eñ Philippus kalladi a þig/ þa þu vart vnder Fikiutrenu/ sa eg þig. Nathanael suarade ⁊ sagde til hn̄s/ Rabbi/ Þu ert Gudz Sonur/ Þu ert Konungr Jsraels. Jesus suarade/ ⁊ sagde vid hn̄/ Þu truder/ af þui at eg sagda þier/ ad eg hefda sied þig vnder Fikiutrenu/ Sia muntu eñ þssu meira. Og hn̄ sagde honum/ Senneliga señeliga seige eg ydur/ Vpp fra þssu munu þier sia Himinen opiñ/ ⁊ Eingla Gudz styga vpp og ofan yfer Mannsins Son.

Gen. 28

12 Jacobs Stige

II

OG þridia dag þar epter/ vard Brudkaup til Cana j Galilea/ ⁊ þar var Moder Jesu/ Jesus var boden ⁊ hn̄s Læresueinar til Brudkaupsins. Og er þa þraut Vynid/ sagde Moder Jesu til hn̄s/ Þeir hafa eige Vyn. Jesus sagde til heñar/ Þu Kona/ Huad hefe eg m̄z þig? Min stund er ei eñ komen. Moder hanns sagde vid Þionustumeñina/ Huad hellst hn̄ seiger ydur/ ꝥ giøret. Eñ þar voru sex Steinker/ sett epter venju Ebreskrar hreinsunar / huert eitt tok tuo eda þria mæler. Jesus talade til þra/ Fylled vpp Keren af Vatne/ ⁊ þr fylldu þau allt a barma Og hn̄ sagde þm/ Hellit nu a/ og færit Kiæmeistaranum/ Og þr færdu honum. Eñ þa Kiæmeistarin smackade Vynet/ ꝥ Vatn hafde verid/ visse hn̄ ecki huadan ꝥ kom/ eñ Þionustumeñ erner sm̄ Vatnit soktu vissu þat/ hn̄ kallar a Brudguman/ og seiger honum/ Aller meñ giefa j fyrstu gott Vyn/ og nær þr giørast øluader/ þa ꝥ hid liettara. Eñ þu hefr geymt hid goda allt til þessa.

A

1 Brullaup i Kana Galilee

Forte sic/ Huat kemur þat wid mig og þig

B

Þetta er hid fyrsta Jarteikn ꝥ Jesus giørde til Cana j Galilea / og hañ opinberade sina Dyrd/ Og hn̄s Lærisuein^r^ trudu a hn̄. Epter ꝥ for hn̄ ofā til Capernaum/ hn̄ ⁊ Moder hn̄s/ Brædr hañs/ og Lærisueinar/ ⁊ voru þar eigi miøg marga daga.

Þa var og nalæg Paskahatyd Gydinga. Og Jesus for vpp til Jerusalem/ ⁊ fañ i Musterenu sitiande/ þa sm̄ selldu/ Naut/ Saude/ Dwfur/ og þa sm̄ vmskipte giørdu a Peningum. Þa giørde hn̄ sier Suipu af streingiū/ og rak vt allt af Musterenu/ bæde Naut ⁊ Saude/ ⁊ hratt nidr Peningū ⁊ bordū þra er vmskipten giørdu/ ⁊ sagde vid þa s̄ Dwfurnar selldu/ Bere þier þta burt hiedan/ og giørit eigi mins Fødurs hus at Sølu huse. Hn̄s Lærisueinar hugleiddu þa/ huad skrifat er/ Vandlæte Hus þins ǽt mig.

C

2 Seliendur wtrekner af Musterenu

Þa anzudu Judar og søgdu honum/ Huert Teikn syner þu oss/ at þu meiger þta giøra? Jesus suarade og sagde þm/ Briotid þetta Mustere/ enn eg skal a þridia deige ꝥ vppreisa. Þa søgdu Gydingar/ Þetta Mustere er vppbygt j sex og Fioru tyge ár/ enn þu villt vppreisa ꝥ a þrim døgū? Hn̄ talade vm Mustere sins Lykama. Og þa hañ var af Dauda vppriseñ hugleiddu hn̄s Læresueinar/ at hn̄ hafde þta mællt/ ⁊ trudu Ritniguñi/ ⁊ þm ordum er Jesus hafde talad

D

3 Teikn Christi almættis/ apleggiande og apturtakade sina önd

Enn

Eñ ō hñ var j Jerusalem vm Pascha a þm Nattijdardeige/ þa trudu marger a hñs nafn/ þr ō sau þau Takn er hñ giørde. Eñ Jesus trude þm ejge til vm sialfan sig/ af þui hñ þeckte alla/ og þurfte eige vid at nockur bære af Mannenum vitne/ þuiad hañ sialfur visse huad mz mannenum var

III.

A Nar var eirn mann j bland Phariseos/ Nicodemus ad nafne/ hñ var eirn af Høfdingium Gydinga. Hñ kom til Jesu vm Nott/ og sagde til hñs/ Rabbi/ vier vitum/ ad þu ert eirn Meistare af Gude komen/ Þuiad eingen getur giørt þau Takn/ sm̃ þu giører/ nema Gud sie mz honum. Jesus suarade z sagde til hñs/ Sañliga sannliga seige eg þier/ Nema ef sa er nockur/ sm̃ af nyiu verdur endurboren/ hñ fær ei ad sia Gudz Rijke. Þa sagde Nicodemus til hñs/ Huernen ma maduren endurberast þa hñ er gamall? Edz fær hñ stiget aptur j siñar Modurkuid og fædst so? Jesus suarade/ Sañliga sannliga seige eg þier/ Nema sa sm̃ endurboren verdur af Vatne z af Anda / hñ gietur eige jñgeingit j Gudzrijke/ Huad af Holldenu Fædist/ þ er Holld/ Og huad sm̃ fædist af Andanum/ þ er Ande. B Vndra þu eige/ þo eg segda þier/ ad ydur byriade ad nyiu ad endurfædast. Vinduren blæs huert hañ vill/ og þu heyrer hñs þyt/ enn eigi veistu huadan hñ kiemur/ edz huert hñ fer/ So eru aller þr sm̃ af Andanum eru endurborner.

1 Disputatio og Samtal vm greinarmun Riettlætis epter skynsemmne/ og Truarinnar Riettlætis

2 Aþ endurgietningunne

Nicodemus suarade z sagde honũ/ Hũnen ma þtta skie? Jesus suarade z sagde/ Ertu Meistare j Jsrael og veist eige þtta? Sañliga sannliga seige eg þier/ at vier seigum þ vier vitum z vitnum þ vier sied høfum/ og vort vitne medtakit þier eigi. Og ef þier trued eige þa eg seigi ydur af Jardligum hlutũ/ Huernen mũu þier trua meiga/ ef eg segde ydz af Himneskũ hlutũ?

3 Auitan Phariseans

Eingen mun og vppstijga til Himna/ nema sa sm̃ ofan stie af Himne/ Sonur Mannsins sa sm̃ er af Himne. Og so sm̃ Moyses vppfeste Høggormen j Eydemørku/ lijka byriar Mañsins syne vpp at festast/ at aller þr er a hñ trua fortapist eigi/ helldz ad þr hafe eilift Lijf.

Suo elskade Gud Heimen/ at hñ gaf vt siñ eingetin son til þess/ at aller þr sm̃ a hann trua/ fyrerfarist eigi/ helldz at þr hafe eilijft lijf. Þui eigi sende Gud Son siñ j Heimen/ ad hañ Dæme Heimen/ helldz at Heimuren frelsist fyrer hañ. Huer a hañ truer/ Dæmist ei/ Eñ huer hañ truer eigi/ hañ er nu þegar Dæmdur/ þuiad hañ truer eige a nafn eingietins Gudz C Sonar. Eñ þessi er Domuren/ Liosit kom i Heimen/ og mennerner elskudu meir Myrkret eñ Liosit/ þui þra verk voru vond. Huer jlla giører/ sa hatar Liosit/ hñ kemur z eige til Liosins/ at eige straffist hñs verk. Eñ huer Sannleiken giører/ hñ kemz til Liossins/ so at hñs giørder verde kunnar/ þuiad þær eru j Gude giørdar.

4 Sañarligt riettlæte er ecki Løgmalsins sidsemd helldz þ ad trua a Christũ krossfestann og vpprisinn

Mar. 13
Math. 26

Epter þtta kemur Jesus z hañs Læresueinar til Gydingalandz/ z dualdist þar mz þm/ z skijrde/ Johañes var þar enn/ og skirde vid Enon nærre Salim/ þuiat þar voru Vøtn mørg. Þeir komu þangat z skirdust/ þuiad Johañes var eige þa jñ latin j Myrkuastofu.

Eñ þa giørdist ein spurnig af Lærisueinum Johañis vid Gydinga/ vm hreinsũna. Þeir komu til Johannis z søgdu honum/ Meistare/ sa sm̃ hier var hinumeigen Jordanar/ af huerium þu bart Vitne/ Sie: Hñ skirer nu/ z aller koma til hñs. Johannis suarade og sagde/ D Madur fær eige medteket nockut/ nema hõum verde þ af Himnum gefit. Þier erut sialfer min Vitne/ þ eg sagda/ ad eg ei være Christur/ Helldur þ ad eg væra fyrer honum sendur. Huer ed Brudena hefur/ sa er Brudgumen/ enn Vinur Brudgumans er sa sm̃ stendz z hlyder hm̃/ glediandist af fagnade fyrer Brudgumans rødd. Sa same miñ føgnudur er nu vppfylldz/ Honũ ber ad vaxa/ enn mier ad minka.

5 Spurning huert Christo leyþest at skijra

6 Greinarmunur a mille Christũ og Johañis og añara Spamaña

Sa sm̃ ad ofan ad kiemz hñ er yfer øllum. Huer hñ er af Jørdu/ hñ er Jørd/ z af Jørdu talar hñ/ Enn sa sm̃ kemz af Himne/ hñ er yfer øllum/ Og huad hñ sa z heyrde/ þ vitnar hñ/ og eingen tekur hñs Vitnisburd/ Eñ huer hñ tekur hñs vitnisburd/ sa jñciglar þ ad Gud sie sannur. Þui huern þann siñ Gud sender/ sa talar Gudz Ord/ þuiad eige gefur Gud sinn Anda ad skamte. Faderen elskar Sonen/ og allt gaf hñ i hans hendur. Huer hñ truer a Sonen/ sa hefur eilijft lijf/ Enn huer hñ truer ecki a Soneñ /hñ mun eige sia Lijfet/ helldz blijfur Gudz reide yfer honum

7 Eilijft Lijf er skeinkz Gudz og mztekist mz truñe enn ei med verkum Løgmalsins

IIII.

Enn

ENN þa DROTTIN fornam/ad Pharisei høfdu heyrt/þ Jesus giørde A
fleire Læresueina/z skirde/enn Johañes(þott Jesus skirde eigi sialfur/helldr
hñs Lærisueinar)þa forliet hñ Gydingaland/z for aptur til Galileã. Eñ
hm̄ byriade og ad reisa vm mitt Samariam. Þa kom hñ j eina Samuer-
ska Borg/þa Sichar heiter/nærre þui Akurlende/er Jacob gaf Syne sinū
Joseph. Eñ þar var Brunnr Jacobs. Sem Jesus var orden vegmodr/ þa

Sichar
Gen. 48

sat hñ a Brunnenum/ þ var nær vm siettu stund.
Þa kemur þar ein Samuersk Kona Vatn ad sækia. Jesus sagde til heñar/Gef þu mier B
ad drecka(þui hñs Lærefueinar voru jnngeingner i Borgena at kaupa Fædslu)þa seiger su
Samuerska kona so til hñs/ Huernen beider þu mig dryckiar/þar þu ert eirn Jude enn eg em
ein Samuersk Kona? Þuiad eigi samneyta Judar Samuerskum mønnum. Jesus suarade
og sagde til hennar/Ef þu visser Gudz giøf/og huer hñ være/sa þier seiger/Gef mier at drec
ka/ Ma vera ad þu beidder af honum/og hñ giefe þier lifanda Vatn. Þa sagde Konan vid
hñ/Herra/þu hefur eigi þ s̄ þu getur mz ausit/enn hætt er ofan j Brunnen/ Eda huadan he
fer þu lifanda Vatn? Edur ertu meire Fødr vorum Jacob/sa ed gaf oss þennan Bruñ? Hñ
sialfur drack af honum/Syner hñs/ Hiord hñs.

1
Samtal Christi vid Samuerska Konu

Jesus suarade z sagde henne/Aller þr sm̄ drecka af þssu Vatne/þa þyrster aptur/Eñ hū C
hñ dreckr af þui Vatne sm̄ eg mun gefa honum/hñ skal eige þyrsta eilijfliga/Helldr þ Vatn
sm̄ eg mun giefa honum/skal verda j honum brunnr vppsprettande vats til eilijfs Lijfs. Ko-
nan sagde þa til hñs/ Herra/gef mier þtta Vatn/suo ad mig þyrste eige/og at eg kome eige
hingat til Vatzaustrar. Jesus sagde til heñar/Far þu og kalla a Mann þiñ z kom so hin
gat. Konan suarade z sagde/Ei hefe eg mann. Jesus sagde til heñar/Þu sagder satt/eige
hefe eg mann/Þuiad sm̄ meñ hefer þu haft/og þann þu hefer nu er eige þinn madur/þetta
sagder þu satt.

2
Christus weitar og gefur ei lijfs lijs
3
Jdranar predi- kar/þar mz hñ fyrer heñe sinar Synder

Konan sagde til hñs/Herra/eg sie at þu ert Spamadr. Fedur vorer hafa a þssu Fialle til
bedit/enn þier seiget/ til Jerusalem sie sa stadur/þar vær eigum til ad bidia. Jesus sagde hñe
Kona/tru mier/Su stūd kemr/ad huerke a þssu Fialle/nie til Jerusalē mūu þier tilbidia Fødr
en. Þier tilbidied þ þier vitit eige/eñ vier vitū huad vier tilbidium/Þuiad Heillen er af Gyd- D
ingum. Enn sa time kemur/ og er nu þegar/at sanner tilbidiendr munu tilbididia Føduren j
anda og sannleika/af þui ad faderen æsker slijkra/er hñ so tilbidia. Gud er Ande/og huerier
hñ tilbidia/þm heyrer j anda z sannleika at tilbidia hñ.

4
Om Christi Ri- ke og sañа Gudz þionustu
5
Huer Gud er og huernen hann skal Akallast

Konan sagde til hñs/ Eg veit ad Messias kemur sa sm̄ Christur kallast/og nær hñ kemr/
þa mun hñ vnderuijsa oss þtta allt. Jesus sagde heñe/Eg em hñ sa sm̄ vid þig talar. Og j
þui bile komu hñs Læresueinar at/og vndrudust þui hñ talade vid [a] Konuna/ Þo sagde ein-
gen/Ad hueriu spyr þu/edur huad mæler þu vid hana? Enn Konan skildist þar vid sina skio
lu/og gieck jñ i Staden/og sagde til þra maña/ Komet/og siaet þañ mann er mier sagde allt
þ eg hefe giørt/huort ad hñ er eige Christur. Þa geingu þr af Stadnum/ og komu til hñs.

a
Samuerska og Heidna

Eñ þss a mille/badu hñs Læresuein[r] hñ z søgdu/Meistare/neyt þu. Eñ hñ sagde til þra E
Eg hefe þa fædu til at neyta/af huerre þier vitid eige. Þa søgdu Læresueinarner sin j mille/
Eda hefer nockur fært honum ad eta? Jesus sagde til þra/ Miñ Matr er sa/ad eg giøre hñs
vilia þss mig hefur sendt/at eg fullkomne so hñs verk. Seiget þier eigi sialfer/at þat eru enn
fiorer Manuder til Kornskurdartijmãs/Sie: Eg seige ydr/Lifted vpp augū ydar/z siaet Akr
londen þ þau eru eñ huijt/til Kornskurdarins/z huer s̄ vppuiñr/sa tekur laun/og safnar A-
uexte til eilijfs Lijfs. At sa sm̄ sær samfagne þm er vppuinnr. Þui sañast hier þ Ordtak/ad
annar sie sa sm̄ sær/enn añar sa s̄ vppvinnur. Eg sende ydr vpp at vinna þ þier erfuidit ec-
ke. Adrer hafa erfuidat/eñ þier geingut iñ j þra Erfide.

6
Christi fæda ad giøra sins Fød- urs wilia
7
Kornskeran er safnan Christi- n nnar

Marger Samuersk[r] menn af þm sama stad trudu a hñ/fyrer Konunnar ord/þ vitnande F
at hñ sagde mier allt huad eg giørt hefe. Enn þa hiner Samuersku voru til hñs komner/ba
du þr hñ/at hñ være þar/og hñ var þar tuo daga. Og myklu fleire trudu fyrer hñs Ord/þr
søgdu z so til Konunnar/ Ei truū vier nu fyrer þin ord/Þuiad vier sialfer heyrdum/z vitū at
þsse er sannarliga Christur Lausnare Heimsins.

8
Samuersker sne rust þyrer Kon- unnar ord

Eñ epter tuo daga for hñ þadan og reiste til Galileam. Þuiad Jesus vitnade þ sialfur/
at eirn Spamadur hafe eige heidur a sinne Fødurleifd. Þa hñ kom i Galileam/niztoku han
Galeysker menn sm̄ sied høfdu allt þ hñ giørde til Jerusalem vm Hatijdardagen/Þui þr høf
dn kum-

Mar. 6.
Math. 13
Luc. 4

du ⁊ komit til Hatīdardagsins. Hn̄ kō ⁊ aptr til Cāa i Galilea/ þar han̄ hafde giørt Vatn at Vijne.

Og þar var þa eirn Konungligr madur/ huers sonur ad lꝏ Siukur til Capernaum. Þa G þesse heyrde þ/ ad Jesus var komen af Gydingalande j Galileam/ for hn̄ til hn̄s/ og bad han̄ at hn̄ fære ofan og læknadi son hn̄s/ Þuiad hn̄ være ad mestu laten̄. Þa sagde Jesus til hn̄s/ Nema þier siaet Teikn og Stormerke/ þa trued þier eigi. Sa Konungligi madr sagde þa til han̄s/ Herra/ far ofan adur enn Sonur min̄ andast. Jesus sagde honum þa/ Farþu/ Sonur þinn lifer. Og maduren trude þm ordum er Jesus sagde honum/ ⁊ gieck þadan. En̄ þa hn̄ for ofan epter/ geingu hn̄s Þienarar j mote honum/ og kun̄giordu honum seigiande/ Sonur þin̄ lifer. Þa spurde hn̄ þa at/ a huerium tijma/ honum hafde batnad. Og þr søgdu honū/ J giær vm siøūdu stūd huarf fra honum Kaldan. Þa fan̄ Faderen ad þ var vm þan̄ tijma/ a huerium Jesus sagde honum/ Sonur þinn lifer. Og hn̄ trude og allt han̄s hus. Þetta er ad nyiu an̄ad þ Jardteikn/ er Jesus giørde/ þa hn̄ kom af Gydingalande/ til Galileā.

9 Epterdæme ad Þeyktruader ver da ecki viskuþ ader

10 Truen wex og styrknar

V.

A E Pter þ var Hatijd Gydinga/ Og Jesus for vpp til Jerusalem. Enn j Jerusalem hia Fiarhusenu/ er Vatzdijke/ sm̄ kallast a Ebresku Bethesda/ hafande sim̄ forbyrge/ J þm la mykell Fiølde Siukra manna/ Blindra/ Halltra/ Visnadra/ bidāde epter Vatsins hræring. En̄ Eigill DROTTINS stie ofan j til settan tijma j Dijkit/ og hrærde vpp Vatnit. Huer sm̄ nu fyrstur stie ofan j Dijkit epter Vatsins hræring/ sa vard heill/ af huerre sott sm̄ hn̄ var hallden. Þar var eirn sa madr/ sm̄ þriatijge og atta ar hafde siukur verit. Þa Jesus leit þen̄an liggianda/ ⁊ fornā at hn̄ hafde langan tima Siukur verit/ seiger hn̄ til hn̄s/ Villtu Heilbrigdur verda? Hinn siuke suarade hm̄/ Herra/ eg hefe eigi þan̄ man̄/ þa Vatnit hrærist/ at late mig i Dijk- B id/ þui nær eg kem at þa stijgur annar fyrr in̄ en̄ eg.

1 Huistasun̄u Hatijd

Jesus sagde til hn̄s/ Rijs vpp/ tak Sæng þina/ og gack. Og strax vard sa madr Heilbrigdur/ og tok sina Sæng ⁊ gieck þadan. En̄ a þm deige var Þuottdagr/ Þa søgdu Gydingar honum sm̄ Heilbrigdur var orden/ Þad er Þuottdagur/ eige hæfer þier at bera Sæng þina. Hn̄ suarade þm/ Sa mig heilan giørde/ hn̄ sagde mier/ Tak Sæng þina og gack. Þeir spurdu hn̄/ Huer er sa madr/ er þier sagde/ tak Sæng þina og gack? Enn sa sm̄ Heilbrigdur var orden/ visse eige huer hn̄ var/ Þuiad Jesus hafde viket sier afuega/ fyrst ad so mykell man̄fiølde var i þm stad.

2 Jesus læknar þann Siuka obeden

3 Huort Christur og hn̄ sm̄ heilbrigdr war giør briote Þuott dagen?

C Epter þ hitte Jesus hn̄ j Musterenu/ ⁊ sagde til hn̄s/ Sie nu ertu Heill orden/ syndga nu eigi optar/ so ad þig hende eige annat verra. Sa madur for og vnderuijsade Gydingum/ at Jesus være sa sm̄ hn̄ hafde Heilan giørt. Enn fyrer þ ofsoktu Gydingar Jesum/ ⁊ leitudust vm ad deyda hn̄/ af þui at hn̄ giørde þtta a Þuottdeige. Jesus suarade þm / Fader minn verkar allt hingat til/ Eg verka ⁊. Enn fyrer þtta soktu Gydingar meir til ad deyda hn̄/ Þuiad hn̄ braut eige ad einasta Þuottdagen/ helldur sagde og/ ad Gud være sinn Fader/ giørande sig suo Gude jafnan.

4 Jesus þorsuarer sin̄ giørning

Jesus suarade og sagde til þra/ Sannliga sannliga seige eg ydr/ Sōuren fær eckert af sialfum sier giørt/ nema þ hn̄ sier Føduren giøra/ Þuiat huat hellst hn̄ giører/ þ giører og ein̄en D Sonuren/ þui Faderen elskar Sonen/ og syner honum allt þ hn̄ giører/ og enn mun han̄ syna honum ønur verk þessum meire/ so þier munut vndrast. Þuiad so sm̄ Faderen vppuekr Dauda/ og lifgar/ so lifgar og Sonuren þa sm̄ hn̄ vill/ Þui eige dæmer Faderen nockurn/ helldur gaf hn̄ Synenum allan Dom/ at aller heidre Sonen/ so sm̄ þr heidra Føduren/ Huer hn̄ heidrar ei Sonen/ sa heidrar eige Føduren/ sa sm̄ hn̄ sende. San̄liga san̄liga seige eg ydr/ Hů min ord heyrer og truer þm sm̄ sende mig/ sa hefer eilijft lijf/ og eige kemr hn̄ i Dom/ helldr lijdur hn̄ vr dauda til Lijfs.

5 Sonurin̄ er Fødurnum samlyktr

16 Verdkaup þra sm̄ Sonen heidra er Eilijþt lijþ

San̄liga san̄liga seige eg ydr/ Ad su stūd kiemr/ ⁊ er nu/ þ Dauder mūu heyra rødd Gudz E Sonar/ og þr sm̄ heyra/ munu lifa. Þuiad lijka s̄ Faderen hefur Lijfet j sier sialfum/ so gaf hn̄ Synenum at hafa Lijfit i sialfum sier/ Hn̄ gaf honum ⁊ valld til yfer ad dæma/ af þui at hann er Mannsins Sonur. Eige skulu þier vndrast þetta/ Þuiad su Stund kiemur/ a huerre/ ad aller þr sm̄ i Grøfønum eru/ skulu heyra Rødd Gudz Sonar / Og þr munu þa fram-

7 Vitnā wm Gud domen Christi

ganga sem gott giørdu/til Lijfsins vpprisu/Enn þr sem jlla giørdu/i Doms vpprisu.

Eige fæ eg af mier sialfum giørt nockut/Sem eg heyre/suo dæme eg/og minn Domur er riettur/Þuiad eg leita eigi mins vilia/helldr hans vilia s mig sende. Ef eg ber mier sialfum vitne/þa er mitt Vitne ecki satt/Annar er sa/s af mier ber vitne/og eg veit/ad hans vitne er satt/ꝥ hn ber af mier.

8 Straꝥꝥan at þr villdu ecke trua Johane

Þier sendut til Johanem/ ⁊ hn bar af Sannleiknum vitne. En eg tek eige vitne af mønn/um/ Helldr seige eg ydr þtta/ vppa ꝥ þier hialpist. Hn var skinanda og loganda Lios/ enn þi villdut skama stund glediast af hns Liose. Eg hefe en meira vitne en Johanis Vitne/Þui ad þau verk sem Faderen gaf mier/at eg fullkomni þau/ þau verken sem eg giøre/ bera mier vitne/ꝥ Faderinn hafi mig sendt. Og Faderen sa s mig sende/hn sialfur bar mier vitne. Eige hafe þier nockurn tima heyrt hns Rødd/ nie sied hns Mynd/⁊ hns Ord hafi þier ei j ydr blijfande/Þuiat þann hn sende/honum trued þier eige. F

9 Fødursins Vitnisburdur

Rannsakit Ritningena/Þuiad þier meinit ydr j hne at hafa eilijft Lijf/Og hn er ꝥ/ huer af mier ber Vitne/ Og eige vilie þier koma til min/ suo at þier hefdut Lijf. Eg tek ongua Dyrd af mønnum/ En eg þecke ydur/ at þier hafit eige Gudz astsemd mz ydur. Eg kom j mins Fødurs nafne/⁊ þier mztokut mig eige. Ef annar kiemur i sinu eigen nafne/þan medtake þier. Huernen meige þier trua/þar sm þier takit Dyrd jnnbyrdis huer af ødrum? Og þa dyrd sm af einum Gude er henar leite þier eigi. G

10 Vitnan Moisis wt ap Christo

Eige skulu þier ꝥ meina at eg mune klaga ydur fyrer Fødurnum/Þar er sa sm ydr klagar Moyses a huern þier vonit. Ef þier trydut Moysi/so trydut þier og mier/þuiat af mier skrifade hn. Þui ef þier trued eigi hns skrife/ Huernen meige þier þa minum Ordum trua?

VI.

Math. 14 Mar. 6 Luc. 9

EPter ꝥ for Jesus burt yfer vm Siaen Galilee/til stadarins Tyberias/Og mykell mannfiølde fylgde honum epter/ af þui þr sau þau Jarteikn er han giørde a siukum. Jesus gieck þa vppa eitt Fiall/⁊ settist þar sialfur medur sinum Lærisueinum/Þa var og Paskahatijd Gydinga nalæg. Jesus hof þa vpp sin Augu/og sa at margt Folk dreif at honum/þa sagde hn vid Philippum/Huar kaupum vier Braud/ꝥ þesser neyti? Enn þtta sagde han af þui/at hn villde reyna hn/Þuiat hn visse sialfur huad hn villde giøra. A

1 Sim þusūd manna mett mz fim Braudū og ij. Fiskum

Philippus suarade honum/Tuohundrud peningabraud/nægiast þm eige/þo at hu eirn fae þa nockut lijtid. Þa sagde hønum eirn af hns Lærisueinum/Andreas broder Simonar Petri/Hier er eitt vngmenne/ sa hefr sm Byggbraud og tuo Fiska/Enn huad skal þtta medal so margra? Þa sagde Jesus/Latit menniна setiast nidur. Þar var j þm stad myked Gras. Þa settust þar nidur Kallmenn at tølu/nær fim Þusundum. Jesus tok Brauden/ og giordi þacker ⁊ fieck sinum Lærisueinum/En Lærisueinarner feingu þm s nidur høfdu sest. Lijka eit nen af Fiskunum so myket sm þr villdu. B

2 Bod og skipan giegndar og sparneytne

Enn þa þr voru metter/sagde hn til sinna Lærisueina/Safnet saman þær leyfar sem afganga/so eckert spillist. Enn þr søfnudu saman/⁊ fylldu vpp tolf Karfer/medr þssar leyfar/ af sm Byggbraudum/huert ed auk var þss/sm þr høfdu neytt. Þa er þsser menn sau þat/at Jesus giørde þta Teikn/søgdu þr/Þesse er sannlega sa Spamadur sm j Heimen skal koma. C

3 Jesus þornæmist Kongstign

En þa Jesus fan ꝥ/at þr mundu koma at grijpa hn/⁊ kiosa til Konungs / flyde hn eirn vpp aptur a Fiallit.

At kuelldе geingu hns Lærisueinar ofan til Siafar/stigu þr a Skip/og þa þr komu yfer vm þann Sio til Capernaum/var þegar myrkt ordit. Jesus var þa eige komen til þra. En Sioren tok at æsast vpp af miklu Vedre. Þeir høfdu þa roet sm ⁊ tuttugu edr þriatigu skeida. Þeir sau þa Jesum ganganda a Sionum/og komen nær Skipenu/þr ottudust þa. En hn sagde til þra/Eg em/ottist þier eige. Þa villdu þr hafa tekit hn jnn a Skipit. Og jafnsnart var Skipit komit ad þui Lande sm þr foru til. D

4 Jesus gieck a Sionum

Annan dag epter/sa folket sm hinumeigen Siafarins stod/at eige var þar anad Skip til nema ꝥ eina sm hns Lærisueinar høfdu astijgit/⁊ Jesus hafde eige sialfur Stijget a ꝥ Skip medur sinum Lærisueinum/helldur voru hns Lærisueinar einer af stad farner. Þar komu og yfer vm ønnur Skip fra Tyberias/ huad nærre er þm stad sm þr høfdu Brauden eted/ fyrer

Herrans

Herrans þackargiørd. Og þa er Folket sa ad Jesus var eige þar/ ⁊ eige helldꝛ hans Læresuei nar/ stie þ a Skipen/ kom til Capernaum/ og leitade ad Jesu

Og þa þr høfdu fundit hn̄ hinumeigen Siafarins/ søgdu þr til hn̄s/ Rabbi/ Hær komtu hingat? Jesus suarade þm og sagde/ Sannliga sannliga seige eg ydꝛ/ Þier leited min eige af þui/ at þier saut Teiknen/ helldur af þui at þier neyttud af Braudunū/ og vrdut sadder. Verkit ei þrar fædu s̄ forgeingꝛ/ helldꝛ þrar s̄ stødug blyfꝛ til eilyfs Lyfs/ hueria ed Mãsins Sonur mun giefa ydur/ Þuiat Gud Fader hefur hn̄ jnciglat.

5 Strapp Folksins/ leitande ad Christum sinar gagnsemdar vegna

D Þa søgdu þr til hn̄s/ Huad skulu vier þa giøra/ so vier giørum Gudz verk? Jesus suaradi og sagde þm/ Þad eru Gudz verk/ at þier trued a hn̄/ þann hn̄ sende. Þa søgdu þr til hans/ Huort giører þu fyrer Teikn/ so at vier siaum ⁊ truū þier? Huad giører þu? Fedꝛ vorer atu Himnabraud a Eydemørku/ s̄ skrifad stendur/ Hn̄ gaf þm at eta Braud af Himne. Þa sagde Jesus til þra/ Sañliga sannliga seige eg ydur/ at eige gaf Moyses ydꝛ Braud af Himne/ Helldꝛ gefꝛ Fader miñ ydur satt Braud af Himne/ Þuiat þta er Gudz Braud/ þ s̄ af Himne stie ofan/ ⁊ Heimenum giefur Lyf.

6 Samjafnā Moise og Christi

Þeir søgdu þa vid hn̄/ Herra gef þu oss jafnan þta Braud. Eñ Jesus suarade þm þa/ Eg em lyfsins Braud/ Hu̇ hn̄ kiemur til min/ þann mū eige hūgra/ Og sa hn̄ truer a mig/ hn̄ mun alldreige þyrsta. Eg sagda ydꝛ/ þ þier hafet mig sienan/ ⁊ truet þo eige/ Allt huad Fad-

7 Christus er þad lifanda Braud

E eren giefur mier/ þ kemur til min/ og huern þañ sm̄ til min kemꝛ/ hn̄ mun eg eige vtreka/ Þuiad eg stie ofan af Himne/ eige vppa þ at eg giøre minn vilia/ helldꝛ hañs vilia sm̄ mig sende. Þetta er Fødursins vilie/ þss mig sende/ at eg glate ongu/ af øllu þui sm̄ hn̄ gaf mier/ helldꝛ sk eg vppuekia þ a efsta deige. Eñ þ er mins Fødurs vilie/ þss mig sende/ at huer sa sm̄ Sonen sier/ ⁊ truer a hn̄/ hafe eilyft Lyf/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige.

Þa mogludu Judar yfer þui/ þ hn̄ sagde/ Eg em þ Braud hu̇t ed ofanstie af Himne. Og þr søgdu/ Er eige Jesus þsse sonur Josephs/ huers at vier þeckium bædi Fødur ⁊ Modꝛ? Hu̇nen seiger hn̄ þa/ þ eg em ofanstigen af Himne? Jesus suarade þm/ Moglet eige jnbyrdis. Eingen fær til min komit/ nema sa Fader sem mig sende toge hañ/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige. So er og skrifat a Spamaña bokum/ Ad þr munu aller verda af Gude lærder. Huer hellst nu heyrer af Fødurnum/ og lærer þ/ sa kemur til min/ Eige þ/ at nockur hafe Fødurenn sienan/ nema sa sm̄ er af Fødurnū/ hn̄ hefur sied Føduren.

8 Moglan Gydinga

Þesse Cap. talar ecke um Sacramētū Braudz og Vyns/ helldꝛ um þa andliga neytslu/ sm̄ er at trua at Christus Gud og madur/ hafe vthellt sinu Blode fyrer oss/

F Sañliga sannliga seige eg ydur/ Huer sm̄ truer a mig/ hn̄ hefur eilyft lyf. Eg em Lyfsins Braud. Fedur ydrer atu Himnabraud j Eydemørku/ ⁊ eru Dauder. Þetta er þ Braud s̄ ofanstie af Himne/ huer sm̄ etur af þui/ hn̄ deyr eige. Eg em þ lifanda braud sm̄ af Himne stie ofan/ Huer s̄ etur af þssu Braude/ sa lifer eilyfliga/ Og þ Braud s̄ eg mun giefa er mitt Hollð/ huert ad eg mun vtgiefa/ Heiminum til Lyfs.

Judar þrættudu þa sin a mille/ so seigiande/ Huernen fær þesse giefet oss sitt holld at eta? Jesus sagde til þra/ Sañliga sañliga seige eg ydꝛ/ Nema ef þier etid holld Mañsins sonar/ ⁊ dreckit hn̄s Blod/ þa hafe þier ecki lyfit mz ydꝛ. Huer hn̄ etur mitt Hollð/ ⁊ dreckꝛ mitt Blod/ sa hefer eilyft Lyf/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige. Þui mitt Hollð er sønn Fæda/ og mitt Blod er sañur Dryckur. Huer hn̄ etur mitt Hollð/ ⁊ dreckꝛ mitt Blod/ sa blyfur j mier/ ⁊ eg mz honum. Lyka sm̄ at mig sende lifande Fader/ ⁊ eg life saker Fødursins/ So ⁊ huer hn̄ etur mig/ sa mun og lifa fyrer minar saker. Þetta er þ Braud sm̄ ofan stie af Himne. Eige so sm̄ þ ydrer Fedꝛ høfdu Himnabraud etit/ ⁊ eru dauder. Huer hn̄ etur þta Braud/ sa lifer at eilyfu.

9 Huernen mē skulu neyta Christs

G Þetta sagde hn̄/ keñande i Samkunduhusenu til Capernaum. Eñ marger af hn̄s Læresueinū sm̄ þta heyrdu/ søgdu/ Hørd er þsse Ræda/ Huer kañ heñe ad heyra? Eñ er Jesus visse medur sialfum sier/ at hn̄s Læresueinar mogludu af þssu/ þa sagde hn̄ til þra. Misþockar ydꝛ þta? Huad mun þa/ ef þier sæut Mannsins son vppstyga þangat sm̄ hann var fyrr? Anden er sa er lifgar/ Holldet er til einskis nytt/ Þau Ord er eg tala fyrer ydur/ þau eru Ande og Lyf. Enn nockrer eru þr af ydur huerier eige trua. Þuiad Jesus visse af Vpphafe huerier eige voru truader/ og huer sa var er hn̄ munde suykia/ Og hn̄ sagde/ Fyrer þui sagda eg ydur/ þ eingen fær til min komit/ nema at honum sie þ gefit af minum Fødur.

10 Hneyxlan Læresueinanna

11 Ap fall Læresueinanna

Epter þ geingu marger af hn̄s Læresueinū aptꝛ til baka/ ⁊ geingu ei leingꝛ þadã af medꝛ hn̄. Þa sagdi Jesus til þra tolf/ Vilie þier og fraganga? Enn honum suaradi Simon Petrus/ Herra/ Hu̇t skulu vær fara? Þu hefꝛ Ord eilifs Lyfs/ Vier truū ⁊ keñū/ þ þu ert Christꝛ Son̄ Gudz Lifãda. Jesus suaradi þm/ Hefi eg eigi vtualit ydꝛ tolf? Og eirn af ydꝛ er Diøfull/

12 Jatning og stødugleike Postulanna

Enn

Enn hn̄ sagde af Judase Simons syne Jscharioth/þuiad hn̄ sueik hn̄/þo ad hn̄ være eirn af Tolf.

VII.

1 Tialldbudar hatijd/huer ed byrias xv Decembris og warde i siö Daga

EPter ꝥ gieck Jesus vm Galileam/þuiat hn̄ villde eige ganga vm Judeam/ af þui at Gydingar villdu j Helsla hn̄/þa var ꝛ nalæg Tialldbwdarhatijd Gydinga. Brædꝛ hañs søgdu þa til hañs/Tak þig vpp og gack til Judalandz/so at þiner Læresueinar siae þau verk er þu giører/Þuiad sañliga giører eingiñ sa nockut leyneliga/sm̄ sialfur hn̄ epterleitar kuñur at verda. Ef þu giører ꝥ/þa opinberar þu sialfan þig Heimenum/ Þui hñs brædꝛ trudu ei a hann.

A

2 Huar fyrer Christꝛ er hatadur

Jesus sagde til þra/Minn tijme er eige eñ komen/ enn ydar tijme er jafnan reidubuen. Heimuren fær ydr eigi hatat/eñ mig hatar hn̄/þuiat eg ber vitnisburd af honum/ ꝥ hñs verk eru vond. Fare þier vpp til Hatijdardagsins/eg vil enn eige fara vpp til þssarar Hatijdar/ ꝥt mn̄ time er eñ eigi vppfylldꝛ. Eñ þa hn̄ hafde sagt þm ꝥtta/bleif hañ samt j Galilea. Nu sm̄ hñs Brædꝛ voru vppfarner/þa for hn̄ ꝛ sialfꝛ vpp til Hatijdariñar/eige opinberliga/ helldꝛ so s̄ nockut a laun.

B

3 Ymisliger vrskurder vm Christū

Judar spurdu at hm̄ vm Hatijdena/ꝛ søgdu/Huʳ er hn̄? Og mykell kryTur var i Lydnum vm hn̄. Sumer søgdu/ Godꝛ er hn̄/enn adrer søgdu/Nei/ helldur leider hn̄ Lyden afuega. Eingen talade þo bert vm hn̄/fyrer hrædslu saker vid Gydinga.

4 Predikan og Lærdomꝛ Christi

Enn at halfnadre Hatijdiñe/stie Jesus vpp j Musterit/ꝛ kn̄de. Judar vndrudust so seigande/Huernen veit hn̄ Ritningarnar/þar hañ hefur þo eigi lært þær? Jesus suarade þm og sagde/Miñ Lærdomur er eige miñ/helldꝛ hñs sm̄ mig sende. Ef sa er nockꝛ sm̄ giøra vill hñs vilia/hn̄ reyner huert þsse Lærdomur er af Gude/edur huert eg tala af mier sialfum. Huer sm̄ af sialfum sier talar/sa leitar sinnar eigiñar dyrdar/Enn huer hn̄ leitar þss dyrdar sm̄ hañ sende/sa er sannꝛ/og eckert Ränglæte er mꝫ hm̄.

C

5 Auitan þra rönguu meiningar vm Huottdagen ꝥ þr villdu ei lata lækna a hm̄

Gaf Moyses ydꝛ eige løg/þo eingen ydar hallde Løgen? Edꝛ þui sæke þier epter at lijflata mig? Lyduren suarade ꝛ sagde/Diofulen hefer þu/Huer sæker til at lijflata þig? Jesus suarade ꝛ sagde/Eitt verk giørda eg/ꝛ ꝥ vndre þier aller. Moyses gaf ydꝛ þui Vmskurnarskirn/eigi ꝥ hun være af Moyse komen/helldꝛ af Forfedrunum/ Og þo vmskiere þier mañen a Huottdeige. Nu ef maduren medtekꝛ vmskurdar skirn a Huottdeige/so at eige briotist Moyses Løgmal/enn þier reidist þo vid mig/þad eg giørde allan Mannen heilan a Huottdeige. Þier skulut eigi dæma epter yfelitum/helldꝛ dæmit riettum Dome.

D

6 Hæskasemd Christi og ymisligar rædur vm hañ

Þa søgdu nockrer af þeim sm̄ voru af Jerusalem/ Er ꝥ ecki sa sm̄ þr soktu til at lijflata? Siaet: Nu talar hn̄ opinberliga/ꝛ eingen þra seiger honum grand/Eda vita vorer Høfdingiar ꝥ vijst/at þsse er sañꝛ Christꝛ? Eñ vier vitū þo huadā þsse er/Þa Christꝛ kemꝛ/ veit eingen huadan hn̄ er.

Þa kallade Jesus j Musterenu/lærande/ꝛ so seigande/Þier kieñit mig ꝛ vited huadan eg em/Og eg kom eige af sialfum mier/helldꝛ er hn̄ sañordur/sa mig sende/hún þier þecket eige/ Eñ eg þecki hn̄/þuiat eg em af hm̄/ ꝛ hañ hefꝛ sent mig. Þa soktu þr til at grijpa hn̄/eñ eingen lagde þo hendꝛ a hn̄/þuiat eigi var hñs tijme eñ komen. Margt af Folkenu trude a hañ ꝛ søgdu/Þa Christꝛ kemur/ mun hn̄ nockut giøra fleire Teikn enn þsse giører?

E

Þa Pharisei heyrdu nu Lyden krytia ꝥtta vm hn̄/Þa sendu Prestahøfdingiar ꝛ Pharisei Þienara vt at þr handtæke hn̄. Jesus sagde þa til þra/Litla stund em eg enn hia ydur/ꝛ þa fer eg til hñs sm̄ mig sende/Þier leited min ꝛ fiñit mig eige/ꝛ þar sm̄ eg er / þangat fae þier eige at koma. Þa søgdu Gydingar sin a mille/Huert vill hn̄ fara so at vier finnum hn̄ eige? Edꝛ vill hn̄ ganga j sundurdreifing Heidinna maña/ꝛ læra þar Heidnar Þioder? Huernen er su ræda s̄ hn̄ sagde? Þier leitit min ꝛ fiñet eigi/ꝛ þar s̄ eg er/þangat fae þier eige at kōa.

7 Predikan Christi i Musterenu a þann seinasta Tialldbudar hatydar Dag

A sidasta deigi hinnar myklu Hatijdar/stod Jesus vpp/ꝛ kallade/so seigiandi/Ef nockurn þyrster kome hn̄ til min/ꝛ drecki. Huer hn̄ truer a mig/ so s̄ Ritningen seiger/ af hñs Kuide skulu framfliota vøtn lifanda Vats. Eñ ꝥta sagde hañ af þm Anda/huern þr skylldu mꝫtaka/s̄ a hn̄ trydu/þui heilagꝛ Andi var þa ei (vtgiefin) af þui at Jesus var eñ eigi auglystꝛ.

F

Og marger af Lydnum sm̄ heyrdu þssa hñs rædu/søgdu/Þessi er sannur Spamadꝛ. Adrer søgdu/Hn̄ er Christur. Enn sumʳ søgdu/Skal Christꝛ nockut koma af Galilea? Seigʳ eigi Ritningin/at Christur komi af Dauidz Sædi ꝛ vr Kastalāum Bethlehem þar s̄ Dauid var.

var? Lijka so vard ein misgreining mz Folkenu. Eñ nockrer af þm villdu hafa gripit hañ/ enn eingin lagde þo hendur a hñ

G Þienararner komu aptur til Phariseis z Prestahøfdingiaña/ z þr søgdu þa til þra/ Þui høfdu þier hñ eige hingat? Þienararnᵉ suørudu/ Þar hefur alldrei nockr madr so talat sm̃ þsse madr. Þa suørudu Pharisei þm/ Eda eru þier z villter/ truer nockr Høfdingiaña edur af Phariseis a hñ? Helldr þ Folk sm̃ eckert veit af Løgmalenu/ z bøluat er. Nicodemus sagde þa til þra/ sa sm̃ kom til hñs vm Nott/ huer ed eirn var af þm/ Dæmer vort Løgmal nockut mannen nema hñ sie fyrre ransakadr/ z sie vitat huat hñ giorer? Þeir suørudu z søgdu til hñs. Ertu eirn af Galileis? Rañsaka þu z skoda/ þ af Galilea mũ ei Spamadr vpprijsa. Og huer gieck heim til sinna husa.

8 Vitnisburdr Gunnaña Christi vm hañ sanna Lærdom

VIII.

A **I**Esus gieck þa j fiallit Oliueti. Og at morne i døgun kom hñ aptur j Musterit/ og allt folkit kom til hñs/ Nñ sette sig og lærde þ. Eñ hiner Løgklokꝛ z Pharisear leiddu fram̃ fyrer hñ þa Konu sm̃ j Hordōe var gripen/ z settu hana þar j midit/ z søgdu til hñs / Meistare/ þsse Kona er nu funden i Hordome/ Enn Moyses bydur oss j Løgmalenu/ at beria þss hattar menn griote/ Eda huad seiger þu til? Enn þtta søgdu þr/ af þui þr freistudu hñs/ at þr mættu so akiæra hñ. Enn Jesus laut nidr/ ritade mz fingrenum a Jørdena. Og sm̃ þr lietu eigi af at spyria hñ/ þa riette hñ sig vpp/ z sagde til þra/ Huer ydar s̃ er an Syndar/ kaste sa fyrstur Steine a hana. Þa laut hñ nidr aptr/ z ritade a Jørdena. Þa þr heyrdu þtta/ z þra samuitska straffade þa/ gieck eirn epter ødrũ vt/ fyrster þo Olldungarner. Jesus var þa eirn epter/ og Konan þar standande mitt fyrer honũ. Eñ þa Jesus riette sig vpp/ og sa þar onguan nema Konuna/ sagde hañ til hennar/ Kona/ Huar eru þr sm̃ þig aklaga? Hefer nockur fordæmt þig? Eñ hun sagde/ Herra/ eingen. Jesus sagde henne þa/ eige mun eg fordæma þig helldr/ gack hiedan/ z syndga nu ei optar hiedã af

Mñur Pridikun at endradre hatijdinne

1 Af þre Kuinnu sm̃ þallen war i hordóm

2 Greinarmunr a mille Andligs walldz og Veralldligs

B Jesus talade enn aptur til þra so seigande/ Eg em Lios Heimsins/ Huer hñ fylger mier epter/ sa geingur eige j myrkurunum/ helldr hefur hñ Lios lijfsins. Þa søgdu Pharisei til hñs/ Þu ber Vitne af sialfum þier/ þinn Vitnisburdur er eigi sañur. Jesus suarade og sagde til þra/ Ef eg ber af sialfum mier vitne/ þa er miñ Vitnisburdur sannr/ Þui eg veit huadan eg kom/ z huert at eg fer/ Enn þier vitid eige huadan eg kom/ edr huert eg fer. Þier dæmit epter Holldenu/ Eg dæme ønguan/ enn ef eg dæme þa er miñ Domur riettur/ þuiat eg er eige eirnsaman/ helldur eg og sa Fader er mig sende. So er og skrifat j Løgum ydar/ at tueggia maña vitnisburdur sie sannur/ Eg em sa sm̃ af mier sialfum ber vitne/ z Faderen sa mig sendi/ hañ ber og af mier vitne. Þa søgdu þr til hñs/ Huer er Fader þiñ? Jesus suarade/ Eige kienne þier mig nie minn Fødur. Ef þier þecktud mig/ þa þecktu þier z miñ Fødr. Þesse ord taladi Jesus vid Olmøsukistuna/ þa hñ kiende j Musterenu/ Og eingen tok hñ/ þui hañs stund var enn eige komen

3 Greinarmunr a mille Mosen/ Spamañanna/ Postulanna/ og Christũ

4 hædne Gydinga wid Christum

C Þa sagde Jesus eñ til þra/ Eg fer/ og þier leitit min/ og i Synd yduare deye þier/ huert eg fer/ þangat fae þier eige at koma. Þa søgdu Gydingar/ Mun hñ vilia drepa sialfan sig/ þ hñ seiger/ Huert at eg fer þãgat fae þier eigi at koma? Þa sagde hñ þm/ Þier erut hier nedã at/ Eg em at ofã. Þier erut af þssũ Heime/ Eg em ei af þssũ Heime/ Þui sagde eg ydr/ ad þier mũdut deyia j syndũ ydrũ. Þui ef þier truid ei ad eg sie hñ/ þa mũu þier deyia j ydrũ syndũ/ Þa søgdu þr til hñs/ Huer ert þu? Jesus sagde til þra. Þat vpphaf/ sm̃ nu talar vid ydur/ Margt hefe eg at tala z dæma vm ydr/ enn sa mig sende/ hñ er sannordr/ z huad eg heyrda af honum/ þ tala eg fyrer Heimenum. Eñ þr skildu þ eige/ at hñ sagde þm af Gude Fødur.

5 Hefnd þyrerlitningar Christi og Euangelij

6 Speskaparþull spurning Gydinga

D Þa sagde Jesus til þra/ Nær þier vpphefiet Mannsins Son/ þa skilie þier/ at eg sie hañ/ Og af mier sialfum giøre eg eckert/ helldr þ s̃ mig lærde minn Fader/ þ tala eg/ Og sa er mig sende/ hñ er medr mier/ Faderen liet mig ei eirn samañ/ þuiad eg giore jafnan þ hm̃ er þægt. Þa hñ talade þta/ trudu marger a hñ.

Þa sagde Jesus til þra Gydinga sm̃ a hñ trudu/ Ef þier blijfet vid mina rædu/ þa eru þiᵉ miner sañer Lærisueinar/ z þa þecke þier sannleiken/ og Sannleikuren mũ ydur frelsa. Þa suørudu þr hm̃/ Vier erum Abrahams sæde/ z alldrei høfum vier nockurs mans þrælar veret. Huernen seiger þu þa/ Þier skulut frialser verda.

7 Aminning at þre stãde i Truñe

8 Frelse þyrer Christum

 Jesus

9 Opsoknarmenn og ouiner Gudz Ordz eru eige Kristelig Kirkia

Jesus suarade þm̄ og sagde/Sannliga sannliga seige eg ydur/Nu̇ hellst sm̄ Syndena giø-rer/hn̄ er Syndarinnar þræll/Þrællen blyfur eigi eilyfliga j Husenu/en̄ Sonuren blyfz þat eilyfliga. Nu ef Sonuren frelsar ydur/þa eru þier riettliga frialser. Eg veit at þier erut A-brahams syner/þo sæke þier til at deyda mig/þuiat min ræda gryþur onguan stad hia ydur. Eg tala ꝥ sm̄ eg sied hefe hia minum Fødz/⁊ huad þier saud hia ydrum fødz/ꝥ giøre þier. E

Þeir suørudu og søgdu til hn̄s/Abraham er vor Fader. Þa sagde Jesus þm̄/Ef þier væ-rut Abrahās syner/þa giørdu þier Abrahās vk/En̄ nu leite þier eptʳ ad lyflata mig/þn̄ man̄ þo s̄ sanleikā seiger ydur/ þn̄ eg heyrde af Gude/ Þetta giørde eige Abrahā/Þier giører ydᵘʳ fødursverk. Þa suørudu þr/Eige erum ver j Hordome borner/ eirn Gud høfum vier fyrer Fødz. Jesus sagde þa til þra/Ef Gud være ydar Fader/þa elskudut þier mig/ þui eg em af Gude komen og framgeingen/þui eige kom eg af sialfum mier/helldz sende hn̄ mig/Fyrer þui þecke þier þa ecki mitt Mal/af þui þier meiget eigi heyra mina Rædu.

10 Dioþulsins verk og hn̄s Barna er at hata Ordit lyflata Heilaga og tala Lyge

Þier erut af Fødurnum Fianda/⁊ girndum ydar Fødurs þa vilie þier epterfylgia/Hann var eirn Mordinge þegar at vpphafe/ ⁊ eige stod hn̄ i sanleiknum/þuiad Sanleikuren er ei-mz honum/Þa hn̄ talar Lyge/talar hn̄ af sinu eigen/þui han̄ er ein̄ Liugare/so ⁊ þss hlutar Fader/En̄ mier/af þui eg seige Sanleiken/ þa vilie þier ei trua. F

Huer ydᵘʳ kan̄ straffa mig af nockure Synd/nu ef eg seigi Sanleiken/Þui true þier mier þa eige? Huer hn̄ er af Gude/sa heyrer Gudz ord/Af þui heyre þier eige/at þier erut eigi af Gude.

11 Mismunz a milie sanChristinna og Fals Christinna

Þa suørudu Judar og søgdu honum/Seigiu̅ vær eigi vel/at þu ert Samuerskur /⁊ hefur Dioful en? Jesus suarade/Eige hefi eg Diøful/helldz vegsania eg Fødz min̄/⁊ þier vanheid red mig/Eg leita eigi at min̄e Dyrd/sa er sm̄ leitar og dæmer.

12 Kraptur Truar innar/ huer ed helldz Christi ordum

Sanliga sanliga seige eg ydz/Ef nockz er sa s̄ geymer min Ord/hn̄ mu̅ ei sia Daudan at eilyfu. Þa søgdu Judar vid hn̄/Nu fin̄u vær at þu hefer Diøfulen. Abraham er daudur og Spamen̄erner/⁊ þu seiger/ Ef nockur er sa ed geymer min Ord/ han̄ mun eigi smacka dau-dan ad eilyfu/Edz ertu meire Fødz vorum Abraham/huer framliden er/ ⁊ Spamen̄erner eru og framlidner/huern giører þu sialfan þig? G

13 Mismunz a mille Christum Abrahams og Spamannanna

Jesus suarade/Ef eg vegsama mig sialfur/þa er min Dyrd eingen/þar er min̄ Fader sæ mig vegsäar/huern þier seiget yduarn Gud vera/⁊ þeckid hn̄ þo ei/Enn eg þecki hn̄/og ef eg segda ꝥ eg þeckti hn̄ ecki/ þa være eg eirn Liugare lykur ydz/helldz þecki eg hn̄/⁊ geyme hans Ord.

14 Vitnā vm Gud domenn Christi

Abraham Fader ydar gladdist/at hn̄ skyllde sia min̄ dag/Og hn̄ sa hn̄/ ⁊ vard gladz vid. Þa søgdu Judar til hn̄s/Þu ert en̄ eige fimtugz/þo sæstu Abraham? Jesus sagde til þra/ Sanliga sanliga seige eg ydz/Adz enn Abraham var/em eg. Þa toku þr vpp Steina/at þr køstudu a hn̄. Enn Jesus fordade sier/ og gieck vr Musterenu.

IX.

1 Sa blindur var borin þær syn

OG þa ed Jesus gieck fram hia/sa hn̄ þann eirn mann/sm̄ Blindz var boren. Hn̄s Læresueinar spurdu hn̄ þa at ⁊ søgdu/Rabbi/Huert braut þsse edz hn̄s Forelldrar at han̄ fæddist so blindur? Jesus suarade/ eigi braut þsse nie hn̄s Forelldrar/helldz at Gudz verk skulu auglysast a honum/Mier byriar ad ver ka hn̄s verk þss mig sendi a mzan at dagz er/Notten kemur nær eingen fær verkad: So leinge sm̄ eg er j Verslldin̄e/þa em eg Lios Veralldar A B

Þa hn̄ hafdi sagt þtta/spytti hn̄ a Jørdia/⁊ giorde sier hrakasaur/⁊ nere saurnu̅ vm au-gu hins blinda/⁊ sagdi honum/far þu til Dykesins Syloa(huad at þydist sendz)⁊ þuo þier. Þa gieck hn̄ og þuo sier/⁊ kom siaandi. Þa søgdu Nagrannar hn̄s/⁊ þr sm̄ hn̄ høfdu ædur þekt/at hn̄ var Ølmusu madz/Er ꝥ eigi sa sm̄ sat og beiddi? Sumᵉ søgdu/Hn̄ er ꝥ/En̄ ad rer søgdu/Lykur er hn̄ honum. Hn̄ sialfur sagdi/eg em sa. Þeir søgdu þa vid hn̄/Huernen eru þin Augu vpploken? Hn̄ suaradi ⁊ sagdi/Sa madz sm̄ nefnist Jesus/ giørdi sier saur og reid a min augu/⁊ hn̄ sagdi mier/Far þu til Dikisins Syloa/⁊ þuo þiʳ/eg gieck og þuo miᵈ og fieck synena. Þeir søgdu til hn̄s/Huer er hn̄? Hn̄ sagde/Eg veit eigi.

Þa leiddu þr hn̄ fyrer Phariseos sm̄ ædz hafde blindz verit/en̄ þa var Þuottdagz er Jesus giørde þan̄ Sauren/⁊ opnade hn̄s Augu. Þa spurdu Pharisei hn̄ en̄ at/huernen han̄ hefde syne. C

Synina feingit? Enn hn̄ sagdi þm/ Saur lagde hn̄ a min augu/ eg þuode mier/ ⁊ nu sie eg. Þa søgdu sumer af Phariseis/ Eigi er þsſi madꝛ af Gude/ þt hn̄ helldꝛ eige Þuottdagen. Enn ad‑rer søgdu/ Huernen ma Syndugꝛ madꝛ giøra þuilijk teikn? Og þar vard sundurþyckia þra a mille. Þa søgdu þr enn til hins blinda/ Huad seiger þu af honum/ þad hann opnade þin Augu/ Enn hn̄ sagde/ Spamadꝛ er hn̄.

2 Þræta vegna þsſ Blinda huar af Jarteignen wer dꝛ enn opin‑berari

Gydingar trudu eige af honum/ at hn̄ hefde Blindꝛ verit/ ⁊ være nu skygn orden/ þangad

D til þr kølludu a hans Forelldra/ sm̄ Synina hafdi aptur feingit/ ⁊ spurdu þa at suo seigan‑di/ Er hn̄ yckar Son/ huern þier seigit Blindan borin vera/ edꝛ huernen sier hn̄ nu? Hn̄s For elldrar suørudu þm ⁊ søgdu/ Vid vitum at þsſe er ockar Sonur/ ⁊ þ hn̄ var Blindꝛ boren/ enn mz huerium hætte hn̄ sier nu/ þ vitu vid ecki/ edur huer hn̄s Augu opnade þ vitum vid ecki/ Hn̄ hefur sialfur alldꝛ til at suara fyrer sig/ spyriet hn̄ at. Þetta søgdu hn̄s Fedgin/ af þui at þau ottudust Gydinga/ þuiat Gydingar høfdu þa þegar samblasit mz sier/ þ ef nockꝛ mzkiendi hn̄ Christum/ at sa skyllde vtrekin af þra Samkundum/ Fyrer þui søgdu hn̄s Fedgin/ Hn̄ er no‑gu gamall/ spyriet hn̄ at

E Þa kølludu þr aptur j ødru sinni a þann mann sm̄ Blindꝛ hafde verit/ ⁊ søgdu honū/ Gef Gude Heidurenn/ vier vitum at þsſe madꝛ er Syndugꝛ. Hn̄ suaradi ⁊ sagdi/ Er hn̄ Syndugꝛ/ þ veit eg ecki/ Eitt veit eg/ at eg var Blindꝛ ⁊ nu sie eg. Þeir søgdu þa til hn̄s/ Huad giørdi hn̄ þier/ eda huernen lauk hn̄ vpp þinū Augū? Hn̄ suaradi þm/ Eg sagda ydꝛ nu þ/ hafi þier ecki heyrt þ? Til huers vilie þier heyra þ aptur? Eda vilie þier verda hn̄s Læresueinar? Þa bøluudu þr honum/ ⁊ søgdu/ Vertu hn̄s Læresueirn/ enn vær erum Moyses Lærisueinar/ vier vitum at Gud talade vid Moysen/ enn vier vitum eige huadan þsſi er.

F Sa madꝛ suaradi ⁊ sagdi þm/ Þat er vndarligt at þier vitit eigi huadan hn̄ er/ ⁊ þo lauk hn̄ vpp minum augum. Enn vier vitum at Gud heyrer eigi Synduga/ helldꝛ þat ef nockur er Gudz dyrkare/ ⁊ giøret epter hn̄s vilia/ þann heyrer hn̄/ Vm alldꝛ hefer þ eigi heyrt verit/ ad nockur hafi vpp lokit þsſ mans augum s̄ Blindꝛ var boren. Være þsſi madꝛ eigi af Gude/ þa mætte hn̄ eckert giøra. Þa suørudu þr ⁊ søgdu til hn̄s/ Allur ertu j Synd Alen/ og þu lærer oss. Og þa ræku þr hn̄ vt.

G Þa Jesus heyrde þ/ at þr høfdu hn̄ vtrekit/ Og er hn̄ fann hn̄/ þa sagde hn̄ til hn̄s/ Truer þu a Gudz Son? Hn̄ suarade ⁊ sagde/ Herra/ Huar er hn̄/ so at eg true a hn̄/ Jesus sagde til hn̄s/ Þu sætt hn̄/ ⁊ hn̄ sm̄ vid þig talar/ sa er hn̄. Hn̄ suarade/ Herra/ eg true/ Og hn̄ tilbad hann. Jesus sagde/ Til Doms kom eg j þennan Heim/ ad þeir sm̄ eigi sia skylldu sia/ og at þr verde Blinder sm̄ sia. Og nockrer af Phariseis heyrdu þta sm̄ hia honum voru/ ⁊ søg‑du til hn̄s/ Eda eru vier þa blinder? Jesus sagdi þm/ ef þier værut blinder/ þa hefdu þier øn‑gua Synd/ Nu fyrst þier seigit/ Vier siaum/ þa blijfꝛ ydar Synd

3 Bannþærdur af Phariseis medo teken af Christo

X.

A SAnnliga Sañliga seigi eg ydur/ Nu hn̄ geingꝛ eigi jnn vm dyrnar j Sau‑dahusit/ helldꝛ stigꝛ hn̄ jnn mz ødrum hætte/ sa er Þiofur/ ⁊ Spilluirke/ Enn sa sm̄ geingur jnn vm dyrnar/ hn̄ er Hirdir Saudanna/ Fyrer honum lykur Dyrauørduren vpp/ ⁊ Sauderner heyra hañs rødd/ ⁊ hañ kallar sina Sau de mz nafne/ leider þa ⁊ vt/ Og þa hn̄ hefur sina Saude vt latit/ geingꝛ hn̄ frammi fyrer þeim/ Sauderner fylgia honum og epter/ þuiat þeir þeckia hn̄s rødd/ Enn ød‑rum annarligum fylgia þr ei epter/ helldꝛ flyia þr fra honum/ þuiat þr kienna eigi anarliga rødd. Þeñā malshætt taladi Jesus til þra/ enn þr vissu eigi huad hn̄ sagde þm.

1 Grein a mille godra og wond ra Hirdara

B Þa sagdi Jesus en aptur til þra. Sañliga sañliga seigi eg ydur/ Eg em dyr Saudaña. Aller huerier hellst fyre mier komu/ þr voru Þiofar ⁊ Spilluirkiar/ ⁊ Sauderner hlyddu þm eigi. Eg em Dyrnar/ ef nockur geingꝛ jnn vm mig/ sa mun frelsast/ hn̄ mū og ganga vt ⁊ jñ ⁊ siña sitt fodur. Þiofuren kiemꝛ ei til annars enn hn̄ steli/ drepe og fordiarfi/ Eg em komen til þsſ at þr skylldu hafa Lijf og fulla nægd.

2 Vtlegging Malshattarins

C Eg em godur Hirder. Godur Hirder giefꝛ sitt Lijf vt fyrer sina Saude/ Enñ Leigumad uren sa eige er Hirder/ og huers Sauderner eru eigi eigenliger/ hann sier Vlfen komanda/ og yfergefur Saudina ⁊ flyr/ enn Vlfuren grijpur ⁊ sūdꝛdreifer Saudunum/ Enn Leigumaduren flyr/ af þui at hn̄ er Leigumadur/ ⁊ hirder ecke vm Saudena. Eg em godur Hirder/ ⁊ eg þecki

3 Greinarmunr a mille Christi þsſ ædsta Hirdo ers og añara goda Hirdara

 mina

mina Saude/ z eg þeckiunst af minum/ So sm̄ at þecker mig miñ Fader/ z eg þecki Fødurenn og mitt Lijf legg eg vt fyrer mina Saude. Eg hefi z adra Saude/ s̄ eigi eru af þssu Sauðahusi/ þa byrr mier z higat til at leida/ z þr mūu heyra mina Rødd/ Og þar mū verda eitt Saudahus z eirn Hirder.

4 Kallan Heidingia

D Fyrer þui elskar mig minn Fader/ at eg legg vt Lijf mitt/ eg tek þad z aptur. Eingenn tekur þad og af mier/ helldur legg eg þad vt af mier sialfur. Eg hefi valld til þad af at leggia/ eg hefi og valld til þad aptur at taka. Þetta Bodord fieck eg af minum Fødr. Þa vard eñ sundurþyckia i millum Gydinga fyrer saker þssara orda. Eñ marger af þm søgdu/ Diøfulin hefur hñ/ z odur er hñ/ til huers heyre þier honum? Adrer søgdu/ Þssi Ord eru einskis odzmans/ Fær Diøfullen nockud Blindzmans augum vpplokit?

5 Þetta valld og Embætte heyrer Christo alleina til

E Þa giørdist Musteris vijgsla til Jerusalem/ þ var vm vetur/ Og Jesus gieck i Musterenu j Forbyrgi Salomonis. Þa vmkringdu hñ Judar/ z søgdu til hñs/ Huersu leingi þa hell dur þu vorre Salu vpp? Ef þu ert Christus/ þa seig oss þ berliga. Jesus suarade þm/ Eg sagda ydr þ/ enn þier truit eigi/ Þau verk er eg giøri j mins Fodurs nafne bera vitne af mier: Eñ þier truit eigi/ þuiat þier erut eigi af minū Saudū/ so sm̄ eg sagda ydr/ Þui miner Sauder heyra mina Rødd/ Eg þecki þa/ z þr fylgia mier epter/ z eg gef þm eilijft Lijf/ z eigi sklu þr fyrerfarast ad eilijfu/ eingen skal þa z grijpa vr miñe hendi/ Fader miñ sa ed mier gaf þa/ hñ er øllum meiri/ z eingen fær þa gripit af mins Fødurs hende. Eg z Faderin erum eitt.

6 Tiallburdar hatyd þañ xv. Nouembris

7 Spurning/ Ert þu Christus?

F

8 Witnisburdr vm Guddomen Christi

Þa toku Gydingar enn Steina vpp/ at gryta hñ. Jesus suaradi þm þa/ Mørg God ůk synde eg ydr af minum Fødr/ fyrer hůrs verks saker þa vilie þier gryta mig? Gydingar suørudu honū þa so seigiādi/ Fyrer gott ůk grytu vier þig eigi/ helldr fyrer þa Gudlastan/ þar s̄ þu ert madr/ z giører þig sialfan at Gudi. Jesus suarade þm/ Er eigi so skrifat j ydru Løgmale? Eg sagda/ þ þier erut Guder/ Nu ef þ kallar þa Gude/ til hůra Gudz Ord eru skied/ og Ritningen ma eigi Riufast/ enn vid þañ sm̄ Faderin helgadi og j Heimen sendi/ þa seigi þier/ Þu Gudlastar/ af þui eg sagda/ Eg em Sonr Gudz/ Ef eg giøre ecki mins Fødurs ůk/ þa truet mier ecki/ Nu fyrst eg giøre þau/ þa truet verkunum/ þo þier viliet mier ecki trua/ so ad þier kieñit z trued/ þ Faderin sie medr mier z eg medr honum.

9 Jesus biuysar sig ad wera Gudz føđurs Son

G

Þeir soktu þa eñ til at grijpa hñ/ Eñ hñ gieck vt fra þra Høndū/ z for aptr j þann stad/ hinumeigin Jordanar sm̄ Johannes hafdi ađr skijrt/ z var þar. Marger komu til hañs og søgdu/ Johañes giørde ad vijsu eckert Teikn/ Enn allt huad Johañes sagde af þssum/ þa er satt. Og marger trudu þar a hñ.

XI.

1 Historian vt af þm vpuaknadna Lazaro/ huern Jesus wppuakte af dauda

A Har la eirn siukur madr Lazarus at nafne/ af Bethania/ i Hybylum Mariu/ z hennar systur Marthe. Enn Maria var su sm̄ Herran hafde smurt med Smyrslum/ z þurkat hñs Fætr mz sinum hærlockum/ huerrar Broder var sa Lazarus sm̄ siukur la. Systur hñs senda þa til Jesu/ so seigiande/ Herra/ sia nu/ sa þu elskar hañ er nu siukur. Þa Jesus heyrdi þ/ sagde hañ/ Þessi sott er eigi til dauda/ helldur til Gudz Dyrdar/ so at Gudz sonur verdi fyrer hana dyrkadur. Enn Jesus elskadi Martham z systur hennar Mariu z so Lazarum. Þa hñ hafdi þ heyrt ad hñ var siukur/ bleif hñ samt tuo daga j þm stad sm̄ hñ var þa.

B Epter þ talar hñ til sinna Lærisueina/ Gøngu vier aptur j Judeam. Þa søgdu hñs Lærisueinar vid hñ/ Rabbi/ nærst þa villdu Judar gryta þig/ z þo villtu fara þangat aptur? Jesus suaradi/ Eru eigi tolf stunder j Deigi? Nů hñ geingur vm dagen/ sa steyter sig eigi/ þuiad hñ sier þssa Heims Lios/ Enn huer hñ geingr vm Nætur/ sa steytir sig/ þui þar er eckirt Lios j honum. Þetta mællti hñ/ z epter þ sagdi hñ til þra/ Lazarus Vinr vor hñ sefur/ enn eg fer at vekia hñ af Suefni. Þa søgdu hñs Lærisueinar/ Herra/ ef hñ sefur þa batnar hm̄. Jesus taladi vm hñs dauda/ enn þr ætludu at hñ mundi seigia af edliligū suefni. Þa sagdi Jesus þm opinberliga/ Lazarus er lætiñ/ z eg fagna fyrer ydar saker/ þ eg var ei þar/ so at þier truit/ og gøngum nu til hñs. Þa sagde Thomas s̄ kallast Tuibure til Lærisueinaña/ Gøngu vær med/ so ad vier deyum mz hm̄.

2 Daude heilagra er ei daude/ helldur Suefn

C Jesus kom z þa/ z fann at hñ hafde fiora daga j Grøfinne leigit. Enn Bethania læ hart nærre Jerusalem/ so s̄ fimtan renneskeid. Marger Gydingar voru þar komner til Martham og Mariu/ at þr huggudu þær vm lat Brodur sins. Sm̄ Martha heyrer at Jesus kemur/ rđnnr

mur/rennur hun j mote honum/enn Maria sat heima.

Þa sagdi Martha vid Jesum/ Herra/ef þu hefder hier verit þa være Broder minn eigi latinn/Enn eg veit/at huers þu beidist af Gude/þ giefur Gud þier. Jesus sagde til hennar/ Broder þinn skal vpprijsa. Martha sagde til hñs/Eg veit ad hñ rijs vpp a efsta dags vpprisu. Jesus sagde vid hana/Eg em vpprisa og lijf/huer hñ truer a mig/sa mun lifa þott nu være daudur/z huer hñ lifer og truer a mig/sa skal eigi deyia at eilijfu/Truer þu þssu? Nun sagde þa til hñs/Ja Herra/eg trui at þu siert sa Christur Sonur Gudz/sm j Heimen skyllde koma.

3 Medkienning Vpprisu Christi/þ hñ se Herra yfer Daudanum

4 Ad vier fyrer Trua a Christum frelsust fra daudanum og ódlunst eilijft Lijf

D Þa hun hafde þtta sagt/for hun og kallade j hliode a Systur sina Mariu/suo seigiandi/ Meistaren er hier nær og kallar a þig. Þa hun heyrde þ/stod hun fliott vpp og kom til hñs/ þuiat Jesus var enn ei komin til Kastalans/helldur var hñ enn j þm stad sm Martha hafdi j moti honum komit. Enn þr Judar sm j husenu voru z hana huggudu sau þ at hun stod so fliott vpp/z gieck vt/fylgdu þr heñi epter/og sogdu/Hun fer til Grafariñar at grata þar.

Þa Maria kom þangat sm Jesus var/z hun leit hñ/fiell hun til Fota hñs/og sagdi hm. Herra/ ef þu hefder nu hier verit/þa være Broder miñ eigi latiñ. Sm Jesus sa hana nu grata/z þa Gydinga grætandi er mz henne komu/hrystist hñ vid j sinu Anda/ z hrygdist mz sialfum sier/z sagde/Huar hafi þier lagt hñ? Þeir sogdu honum/Herra/kom z skoda. Þa tær felldi Jesus. Þa sogdu Gydingar/Sia: Huersu kiæran hñ hefur haft hñ. Eñ adrer af þm sogdu/Matti hñ s opnade blindzmans augu/eigi giora vid þui at þssi hefdi ecki daít? Jesus sturladist þa enn mz sialfum sier/z þa kom hñ til Grafarinnar. Enn þ var eirn Jardmuñi/ Steirn var z yferlagdur:

E

5 Christr sturlast/ og reidist i gegn Syndinne/Daudanum/og Diøflsins werkum/huer hñ atte nidur ad briota

Jesus sagde/Taket af Steinen. Þa sagdi Martha/Syster hins dauda til hñs/Herra/ Hañ lyktar nu/þuiat hañ er ferdagadr. Jesus sagde til heñar/Sagda eg þier ecki/ ad ef þu tryder/ þa munder þu sia Gudz Dyrd. Þa toku þr Steinen af þm stad/ sm hiñ daudi var lagdur. Eñ Jesus hof þa sin augu vpp z sagde/Fader/Eg þacka þier þ þu heyrder mig/eñ eg veit þo at þu heyrer mig jafnan/helldr fyrer folksins saker sm hier stendr j kring/ þa sagda eg þ/so at þ true þui at þu sender mig.

6 Þackargiørd Christi

F Þa hñ hafde þta sagt/kalladi hñ harri Roddu/Lazare kom þu vt. Og þa strax kom sa vt/sm daudur hafdi verit/reyrdur mz Lijkbøndum/at høndum z fotum/z vm hans Asion var suetpat medur Sueitaduke. Jesus sagde til þra/Leysit hañ/z latid burt ganga. Marger af Gydingum sm komit høfdu til Mariam/z sau huat Jesus giorde/þa trudu a hñ. Enn sumr af þm geingu burt til Phariseis/ z sogdu þm huad Jesus hafdi giort

7 Klar witnisburdur ad Christus sie eirn Herra yfer Lijf og Dauda

Þa satoku Keñemañahøfdingiar z Pharisei eitt ræd/z sogdu/Huad sku vær tilgiera? Þui þssi madr giorer morg Teikn/ z ef vier sleppu honu so/þa trua aller a hñ/ z þa kóa Romuerjar z taka vort Land z Lyde. Enn eirn af þm Caiphas at nafne/sa s þ sama ar var Keñemañahøfdinge/sagde til þra/Þier vitit eckert z hugleidit eckirt/Betra er fyrer oss/at eirn madur deye fyrer folkit/so at eigi tapist allr Lydur. Eñ þta sagde hñ ei af sialfu sier/helldur af þui hñ var þss ars Kñemañahøfdinge/ þa spade hñ at Jesus skyllde deyia fyrer Folkit/Ei einasta fyrer þ Folk/helldr þ/at hñ safnadi j eitt þm Gudz Børnu/er sundur voru dreifd. Og vpp fra þm deigi samtoku þr mz sier at lijflata hñ.

8 Radagiørd i giegn Christi

G

Jesus gieck eigi þadan af berliga hia Gydingum/helldr for hñ burt j eitt Bygdarlag nærre Eydemørku/j þa Borg sm kalladist Ephrem/z þar dualdist hñ medr sinum Lærisueinu. Enn þa var Paskahatijd Gydinga nalæg/Og marger vr þre Sueit geingu vpp til Jerusalem fyrer Paskana at hreinsa sig. Þeir stodu og spurdu epter Jesu/z toludu sin a millum j Musterinu/Huad synist ydur þ hñ kiemr ei til Hatijdardagsins? Eñ Byskupar og Phariseis gafu vt þ Bodord/Ef nockur visse huar hñ være/ þa skyllde vnderuijsa þm / suo at þr mættu hondla hñ.

XII.

A Sex dogum fyrer Pascha/kom Jesus i Bethania/þar s Lazarus hiñ framlidne var/huern ed Jesus hafde vppuakit af Dauda. Enn þeir biuggu honum þar eina Kuelldmaltijd/og Martha þionadi/Lazarus var einn af þm sm til Bordsins sat mz honum. Þa tok Maria eitt Pund Smyrsla/af hinu skiærasta og dyrmætasta Narden/og smurde mz fæturnar Jesu/z þurkade so hñs Fætr

1 Kuelldmaltijd en i Bethania

2 Maria smyr Fætur Jesu

Fætur mzur sinum hærlockum. Husit fylltist z vpp af ilm Smyrslanna. Þa sagdi eirn af hn̄s Læresueinum/Judas Symons son Ischarioth/ sa er hañ sueik þar epter/Fyrer þui eru þsse Smyrsl ecki selld fyrer þriuhundrud peninga z giefit Fatækum? Þetta sagdi hn̄ eigi af þui at hn̄ hirte vm Fatæka/helldr af þui at hn̄ var Þiofur/z hafdi Fiepyngiuna/ z bar þ sm̄ giefit var. Þa sagde Jesus/lat hana j fride/þtta geymde hn̄ til mins greftrunardags. Vo-lada hafi þier jafnan hia ydr/eñ mig hafi þier eigi at jafnadi.

3
Radagiord ad lyplata bæde Jesum og Lazarū

Eñ er fioldi mikill af Gydingum fornā at hn̄ var þar sialfur/komu þr ei einasta þangad fyrer Jesu saker/ helldr at þr sæe Lazarum þann sm̄ hn̄ hafdi af dauda reist. Eñ Prestahøf dingiar samtoku z þ/at lata j hel sla Lazarum/Þuiat fyrer hn̄s saker geingu marg' af Gydingum þangat/z trudu a Jesum.

4
Inreiden Christi i Jerusalem þss saña Paskalambz/gefande sig viliugliga til Fornfæringarinnar

Añan dag epter/þa ed Lyduren heyrdi/s̄ til Hatÿdardagsins var kōen/ at Jesus kō til Jerusalem/ þa toku þr sier kuistu af Palmuide/z geingu vt j mote honum/z hropudu/ Hosiaña Blezadur sie sa sm̄ kiemr j nafni DROTTINS/ Konungr Israels/Enn Jesus fieck eina Asnu z reid þar a/ So s̄ skrifat er/Ottast eigi þu dotter Sion/ Sie: Þinn Konungr kemur ridandi a einum Asnu fola. Enn þta skildu eigi hn̄s Lærisueinar j fyrstu/helldur þa ed Jesus var auglystr/þa hugleiddu þr/at þtta var af hm̄ skrifat/z þr hofdu hōum þta giørt.

Enn þ Folk bar honum vitne/sm̄ hia var þa hn̄ kalladi Lazarum vr Grøfiñe/z af dauda vpp vakti/Af þui gieck mugafolkit vt j moti honum/þ heyrdi/at hn̄ hafdi giørt sodant teikn. Eñ Pharisei søgdu sin a mille/Þier siait nu at vier orkū ongu/Sie: Allr Heimr fer ept' hm̄

5
Metnadr Postulanna hugsandi taknā vm holldligt ryki Christi

Þar voru z nockrer Gricker/ mzur þm sm̄ vpþhøfdu farit at tilbidia vm Hatydina/ þeir geingu til Philippo/huer ed var af Bethsaida vr Galilea/badu hn̄ z søgdu Herra/Vier villdum sa at sia Jesum. Philippus kom z sagdi þ Andrea/Eñ Andreas z Philippus søgdu þ Jesu. Eñ Jesus ansadi þm z sagde/ Sa time er nu komin at Sonr Mansins auglysist.

6
Auÿsta og fyrer søgn vm hañs dauda/vm kross Kristninnar/og þeñar þoltlarā

Sañliga sañliga seigi eg ydr/Nema þ at Frækoñit falli j Jordēa z deyie/þa blÿfr þ einsaallt enn ef þ deyr/þa færer þ miken auoxt. Huer hañ elskar sitt Lÿf/hann glatar þui/Enn huer hann hatar sitt Lÿf j þssum Heimi/ sa vardueiter þad til eilÿfs Lÿfs. Ef nockur vill mier þiona/þa fylgi hn̄ mier epter/Og huar eg em/þar sk z miñ þienare vera/Ef nockur þionar mier/þa mun miñ Fader hn̄ heidra

7
Hrygd og Angist Christi

Min Sala er nu hrygg/Og huad skal eg seigia? Fader/frelsa þu mig af þssum tima/eñ fyrer þui kom eg þo j þeñan tÿma/Fader/birtu nafn þitt. Þa kom Rødd af Himne/so seigiandi/Eg hefi þ vppbirt/z eg skal þ enn vppbirta. Þa sagdi Folkit sm̄ hia stod/ z aheyrde/ þar vrdu Reidarþrumr. Adrer søgdu/Eingill taladi vid hn̄. Jesus suaradi og sagdi/ Eige

8
Fødursins vitnā vm af Christo

kom þsse Rødd fyrer minar saker/helldr fyrer saker ydar.

Nu er komen Domr þssa Heims/Nu mun og þssa Heims Høfdingi vtrekast/Og fyrst eg verd vpphafinn af Jørdu/þa mun eg draga allt til min sialfs. Enn þta sagde hn̄/ teiknandi mz huerium dauda er hn̄ skyllde deyia. Þa suaradi Folket honum / Vier høfum heyrt wr Løgunum/at Christur blifi at eilÿfu/Huernen seiger þu þa at Mansins Syne byriar vppad hefiast? Huer er sa Mannsins Sonur? Þa sagde Jesus til þra/ Liosit er stutta stund hia ydur/Ganget þui a medan þier hafit Liosit/suo at Myrkuren grÿpe ydr eige. Sa er geingr j Myrkrunum/hn̄ veit eige huert hn̄ fer. A medan þier hafit Liosit/þa truet a Liosit/vppa þ þier sieut Syner Liossins.

Þetta talade Jesus/z gieck burt sidā z fordade sier fyrer þm. Og þott hn̄ giørde slÿk teikn fyrer þm/þa trudu þr þo eige a hn̄/so at vppfylldest ordsaga Esaia Spamans/ þa hn̄ sagde/ Herra huer truer vorre Predikan/ z huerium er Armleggur DROTTINS opinberadr?

9
Vantru og þralleitur blindleikt Gydinga

Fyrer þ mattu þr eige trua/þt Esaias seiger eñ j ødrū stad/ Hann blindade Augu þra/z forherte hiørtu þra/so at þr siac eige mz augunum/nie skilie mz hiartanu/at þr vmsnuest suo eg græde þa. Þetta sagdi Esaias/þa hn̄ leit hn̄s Dyrd/z talade af honum. Marger af Høfdingium trudu þo a hann/enn fyrersaker Phariseis þa mzkendu þr þ eige/ suo ad þr være eige forbodader/þuiat þr elskudu meir vegsemd manna/enn Gudz Dyrd.

10
Aluarlig og brennandi amiñing og Predikon til Truarinnar

Jesus kallade þa og sagde/Huer s̄ a mig truer/ hn̄ truer ei a mig/helldr a hn̄ s̄ mig sende. Og huer hañ sier mig/hn̄ sier þañ sm̄ mig sende. Eg er Lios j Heimen komenn/so at huer s̄ a mig truer blÿfe eige j Myrkrunum. Og ef nockur heyrer min ord z truer ecke/hn̄ mun eg eiī dæma/Þuiad eg kom eige ad dæma Heimen/ helldr at frelsa Heimen. Huer hn̄ fyrer lÿtr mig

11
Lotā Gudz ordz forsmanara

z medtekur eige min ord/hn̄ hefer þann hn̄ dæmer/Þad ord sm̄ eg talade/þ mun dæma hañ a efsta deige. Þuiad eg talade ei af sialfum mier/helldr Faderen sa mig sende/hn̄ gaf mier sial-

fur bod

fur Bodord til/ huad eg skyllde seigia edr mæla. Og eg veit at hñs Bodord er eilyft lijf. Þad eg tala/ þ tala eg so/ so s Faderen sagde mier.

12 Þar fyrer/ Verdlaun riettr truadra er eyl lyft Lijf

XIII.

A

FYrer Paskahatijdena/ þa Jesus visse at hñs tijme var kominn/ at hñ geinge vr þssu Heime til Fødursins/ z lijka sm̃ hañ elskade sina þa er hier voru j Heime/ so elskade hñ þa allt til enda. Og at giørdre Kuelldmaltijdinne (þuiad Diøfullen hafde þa þe gar sendt i hiarta Judasar Simon sonar Ischarioth/ at hñ suiki hñ) visse Jesus þ Faderen hafdi allt giefit honum j hendr/ z þ at hñ var af Gude vtkomiñ/ og til Gudz þa fære hñ/ Þa stod hñ vpp fra Kuelldmaltijdinne/ lagdi af sier Klæden/ z tok eitt Lijnklæde/ gyrte vm sig/ epter þ hellte hñ vatne j eina Mulaug/ z tok til at þuo fæturna a Lærisueinunum/ z þur kade medr þui Lijnklæde er hñ var mz gyrdtur.

1 Fotaþuotturen/ Hñ merker/ at Synder og dau de þuæst af oss/ og eilijft lijf og Riettlæte gefst oss/ fyrer Christum

Þa kom hñ til Simonar Petri/ Enn Petur sagde til hñs/ Herra/ attu at þuo a mier Fæt ur? Jesus suaradi z sagdi honum/ Huad eg giøre þ veist þu nu eigi/ enn seirna veitst þu þ. Þa sagdi Petur til hñs/ Alldrei vm æfe skallt þu minar fætur þuo. Jesus suaradi honum/ Ef eg þ ei þuo þier/ þa hefr þu ei hlutdeilld medr mier. Simō Petrus sagdi þa til hñs/ Her ra/ ecki einasta fæturna/ helldr jafnuel høfud z hendr. Jesus sagdi til hñs/ Sa þueigen er/ hñ þarf eigi at þuo nema Fæturnar/ þui hñ er allur hreiñ. Þier erut z hreiner/ enn eigi aller / B Þui hñ visse fyrer/ huer sa var er hñ mūde suikia/ fyrer þ sagde hñ/ þier erut ei aller hreiner.

Enn epter þ hñ hafde þueigit fætur þra/ tok hñ sin klædi/ settist nidur aptur/ og sagde þa enn til þra/ Vite þier huad eg giørda ydr? Þier kallit mig meistara z Herra/ þier seigit þ z riett/ þuiat eg er hñ og. Nu ef eg ydr Herra z Meistare þuo ydra fætr/ þa sku þier z jnbyrd is þuo huer annars fætur. Þetta gaf eg ydr til epterdæmis/ suo þier giørit lijka sm̃ eg giørde vid ydur. Sañliga sannliga seige eg ydr/ at Þionen er eigi meire sinum Herra/ nie Sende boden þm̃ er hñ vt sende.

2 Epterdæme Christi Kieñer pedrū þyrtersett

Ef þier vitit þtta/ þa erū þier sæler ef þier giørit þtta. Ei seigi eg af ydr øllum/ Eg veit hueria eg hefi vtualit/ Helldr þ at vppfyllist Ritningen/ Sa sm̃ at etur braud medr mier/ hañ tredr mig vnder fætur. Nu seigi eg ydur þ adr enn þ skier/ so at þier truet/ þa þ er skied/ ad eg em hñ. Sannliga sañlega þa seigi eg ydr/ Huer hñ mztekur þann er eg sende/ sa medtekr C mig. Eñ huer hñ mztekr mig/ hñ mztekr þann sm̃ mig sendi.

3 Fyrersøgn vm Suikaran/ huer hñ munde vera

Þa Jesus hafde þtta sagt/ hrygdist hñ j sinum Anda/ vottadi z sagdi/ Sañliga sannliga seige eg ydr/ Eirn af ydur mun forrada mig. Þa leit huer Lærisueinaña til annars/ vggande vid af huerium hñ sagde. Enn þar var eirn af hñs Lærisueinū/ sm̃ sat til Bordsins j fadme Jesu/ huern et Jesus elskadi/ honum bende Simon Petrus/ at hñ spyrde hñ/ huer sa være er hñ hafde til talad? Af þui hñ la þa a brioste Jesu/ Og hñ sagde til hñs/ Herra/ Huer er sa? Je sus suaradi/ Sa er hñ/ at huerium eg riette vokuadan Braudbita. Og þa hñ vokuadi braud it/ gaf hñ þ Judase Simons syne Ischarioth. Og epter þañ bita for Andskoten j hñ.

4 Hñ lætur i liost Suikaran

Þa sagde Jesus til hñs/ Huad þu giører/ þa giør þ snart. Enn eingen af þm̃ s til bord sins satu visse til huers hñ taladi. Sumer ætludu þ/ af þui at Judas hafde Fiepyngiuna/ ad Jesus munde seigia honum/ Kaup þ er oss giørist þorf til Hatijdardagsins/ eda at hañ giæfi D nockut fatækum. Og þa hñ hafdi bitan tekit/ gieck hñ strax vt/ z þa var Nott. Enn þa hñ var vtgeingen/ sagde Jesus/ Nu er Mansins Sonur auglystur/ z Gud er auglygstur mz hm̃ Fyrst Gud er auglystr mz honum/ þa mun Gud auglysa hñ j sialfum sier/ z snarliga mun hñ auglysa hñ

5 Auglysing mañ sinns Sonar/ og Gudz Fødurs

Sonakorn min/ eg em eñ litla stund hia ydur/ þier leitid min/ z lijka sm̃ eg sagde vid Gyd inga/ huert eg fer þangat kuñe þier eigi at koma/ og nu seige eg ydur. Eitt nytt Bodord þa gef eg ydr/ at þier elskit huer annan/ lijka sm̃ eg elskadi ydr/ so skulu þier og elskast jnnbyrdis/ Og af þui kienna aller/ at þier erut miner Lærisueinar/ ef þier hafit Kiærleikan ydar a mille. Simon Petrus seiger til hañs/ Herra/ Huert fer þu? Jesus suaradi honum/ Þangat sm̃ eg fer mattu nu ad siñe eigi fylgia mier/ enn seirna meir þa muntu fylgia mier. Petur seiger til hñs/ Herra/ Þui ma eg nu eigi fylgia þier? Eg vil setia mitt Lijf vt fyrer þig. Jesus suarade honum/ Huad munder þu setia þitt Lijf vt fyrer mig? Sañliga sannliga seige eg þier/ at Ha nen gelurei/ adr enn þu hefur neitad mier þrysuar.

6 Fyrersøgn vm hñs Dauda

7 Vm þ nyia Bodord

8 Oforsiallig hreysti Petri/ og hñs Strapp

XIIII

Þa

1
Huggun i giegn Haskasemdum/ opsoknū og pleirum Forhindrunum

HA sagdi hañ til sinna Lærisueina/ Hrygguist eigi j ydru Hiarta/ True þier a Gud/ þa true þier a mig. J mins Fødurs husi eru margar verur/ Eñ ef eige so være/ þa segdi eg/ at eg fæ“ra/ at tilbua ydur stad. Og ef eg fer hiedā at til bua ydur stad/ þa vil eg þo aptur koma/ ꝛ taka ydꝛ til min sialfs/ so þier sieut þar sē eg er/ ꝛ huert eg fer/ þ vite þier/ ꝛ veigen vite þier. A

2
Ap vidurkeñingu Fødursins og Sonarinns

Thomas sagde til hñs/ Herra/ Vier vitum eigi huert þu fer/ Eda hūnen megu vier þa veigen vita? Jesus sagdi til hñs/ Eg em Veguren/ Sañleikuren ꝛ Lȳfit. Eingen kemur til mins Fødurs/ nema fyrer mig/ Ef þier þeckit mig/ þa þecki þier og miñ Fødꝛ. Og nu hiedan fra/ þa þecki þier ꝛ so sau þier hñ

3
Auijtā Philippi þeckiande ecke Christū

Philippus sagde til hñs/ Herra/ Syn oss Foduren þa næger oss. Jesus sagde þa til hñs/ So leingi er eg j hia ydꝛ/ ꝛ þu þecker mig eigi? Philippe/ Huer mig sier sa sier ꝛ Føduren/ ꝛ huernen seiger þu þa? Syn oss Føduren/ Truer þu eigi/ ad eg em mz Fødurnum/ ꝛ Faderen med mier? Þau ord eg tala til ydar/ þau tala eg eigi af sialfum mier. Faderen sa sē medꝛ mier bygger/ hñ sialfur giører þau verk/ Truet mier/ ad eg sie mz Fødurnum/ ꝛ Faderen medꝛ mier /Ef eigi annars/ þa truet mier þo fyrer verkanna saker B

4
Kraptur Daudans Christi

Sannliga sañliga seigi eg ydur/ Huer hñ truer a mig/ sa mun giøra þau verk sē eg giøre/ hñ mun ꝛ giøra þssum meire/ þuiat eg fer til mins Fødurs. Og huers þier bidied Føduren j minu nafne/ þ vil eg giøra/ so at Faderen dyrkist j Synenū. Nůs þier bidiet j minu nafni/ þ vil eg giøra

5
vitnisburdꝛ Guddomsins Christi

6
Fyrerheit heilax Anda/ og huggūar Traust

Ef þier elskit mig þa halldit min Bodord/ Og eg mū bidia Føduren/ at hñ gefi ydꝛ añan Huggara/ þann er blȳfur mz ydꝛ eilȳfliga/ þann sannleiks Anda/ huern Heimuren fær eige medtekit/ þui hñ sier hñ eigi/ ꝛ þeckir hñ eigi/ Enn þier þeckit hñ/ þuiat hñ blȳfur hia ydꝛ/ ꝛ mun vera mz ydꝛ. Eigi læt eg ydꝛ Fødurlausa/ eg kiem til ydar.

Innan skams tȳma þa mun Heimuren ei sia mig meir/ enn þier skulut sia mig/ þuiad eg life/ ꝛ þier munut ꝛ lifa. A þm deigi kienne þier/ at eg er mz Fødurnum/ ꝛ Faderen mz mier/ ꝛ eg mz ydꝛ. C

Huer hñ hefer min Bodord/ ꝛ hellдꝛ þau/ hñ er sa sē mig elskar. Eñ hůr hñ elskar mig/ sa elskast af minum Fødur/ ꝛ eg mun elska hñ/ og eg mun opinbera mig honum. Þa sagde Judas/ eigi Jschariothь til hñs/ Herra/ Huad verdꝛ þss giørt/ at þu munt vilia opinbera sialfann þig oss/ enn eigi Heimenum? Jesus suaradi og sagdi til hans/ Hů hann elskar mig/ sa vardueiter min ord/ Og minn Fader mun elska hñ/ ꝛ vid komum til hñs/ ꝛ giørum ockur j hia hm̄ vistaruerū. Enn huer hñ elskar eigi mig/ sa vardueiter eigi min ord/ Og þ ord er þier heyred er eigi mitt/ helldꝛ Fødursins þss er mig sendi.

7
Vtmalā Christiligrar Kirkiu

8
Enn Fyrerheit heilax Anda

Þetta sagda eg ydur a medan eg var hia ydꝛ. Enn Huggaren hinn Heilagi Ande/ þann er miñ Fader mun senda ydur j minu nafni/ hñ sialfur mun læra ydꝛ alla hlute/ og amiña ydꝛ a allt huad eg sagda ydꝛ. D

9
Vm Frid og Fögnud hiartans i Gude

Miñ Frid læt eg hia ydꝛ/ minn Frid gief eg ydꝛ. Ei so sē Heimuren gefur þa gef eg ydꝛ. Ydart hiarta hrygguist eigi nie skeluist. Þier heyrdut þ eg sagda ydꝛ/ Eg fer/ ꝛ kiem til ydar aptur. Ef þier elskudut mig/ þa gleddust þier vid þ/ at eg sagda/ Eg fer til Fødursins/ þt Faderin er mier meire. Og nu sagda eg ydꝛ þ fyrr eñ þ skier/ so at þier truet þa þ er skied

10
Huggun wt ap Sigurvinningu Christi/ oss giefiñe

Hier epter mun eg eigi tala margt vid ydꝛ/ Þui Høfdinge þssa Heims kiemꝛ/ og mz mig hefur hñ eckert/ Helldꝛ þ at Heimuren kienne/ þ eg elska Føduren/ ꝛ þ eg giøre so sē Faderen hefur mier bodit. Støndum vpp ꝛ gøngum hiedan

XV

1
Christelig Kirkia wtmalast fyrer Vȳnuid/ og Vingardzmann

EG em sannur Vȳnuidur/ og minn Fader er Vȳngardz madureñ. Huern þñ Kuist a mier/ er eigi færer Auøxt/ mū hñ afkuista/ ꝛ huern þñ sē Auøxt færer/ mū hñ hreinsa/ so at hñ fære meira Auøxt. Þier erut nu hreiner fyrer saker þss ordz at eg talade vid ydur. Blȳfit j mier/ og eg mz ydur. Lȳka sē Vȳnkuisturen fær eigi fært Auøxt af sialfum sier/ nema hñ sie a Vinuidartrenu/ So ꝛ eigi helldꝛ þier/ nema þier blȳfit a mier A

Eg em Vȳnuidartried/ enn þier erut Vȳnuidarkuistern. Huer hñ blȳfur j mier/ ꝛ eg mz honum/ sa færer miken Auøxt/ Þuiat an min fae þier einskis orkat. Huer sa er eigi blȳfur j mier/ hñ er vtkastadꝛ sē annar Vȳnuidarkuistur/ ꝛ vppþornar/ og þr samanlesa þa/ ꝛ kasta a Elld ꝛ brenna. Nu ef þier blȳfit j mier/ og min ord blȳfa j ydur/ Bidiet þa huers þier viliet/ Og

tet/ ⁊ þ ſk ydr veitaſt/ Þar mz verdr minn Fader Dyrdkadr/ at þier bærit miken Auoxt/ ⁊ vdet miner Læreſueinar

B So ſem elſkade mig minn Fader/ lijka ſo elſka eg ydr/ Blijfet j minne Aſtſemd/ Ef þier vardueitit min Bodord/ þa blijfit þier j minne Aſtſemd/ lijka ſem eg vardueite mins Fodurs Bodord/ ⁊ eg blijf j hans Aſtſemd. Þetta tala eg þui til ydar/ at minn Fognudr blijfi hia ydr/ og ydar fognudur vppfylliſt. Þat er mitt Bodord at þier elſkiſt ydar a mille/ ſuo ſem eg elſkadi ydur. Eingen hefur meiri aſtſemd enn ſa/ at hann ſetur ſitt Lijf vt fyrer ſina Vine. Þier erut miner Viner/ ef þier giørit þ eg byd ydr. Og hiedan af kalla eg ydr eigi Þienara/ þuiat Þionenn veit eigi af huad hans Herra giører/ Enn ydr ſeigi eg Vine/ Þui allt huad eg heyrde af minum Fodr þ kunngiørda eg ydr.

2 Bodord vm inn byrdis elſku og ſamþyke

3 Huerier ad eru Chriſti viner

C Eige vtuøldu þier mig/ helldr hefi eg vtualit ydr/ og eg ſkickade ydr til/ ad þier geingut og bærdut Auoxt/ ſo at ydar Auogxtur blijfi/ til þſſ/ at huers þier bidiet Fodurenn j minu nafne/ þ gefi hann ydr. Þat byd eg ydr/ at þier elſkit huer annan/ ef Heimuren hatar ydr/ þa vitit/ ad hann hefur hatat mig fyrre enn ydr. Ef þier værut af þſſum Heimi/ þa elſkadi Heimurenn þ hans være. Enn mz þui þier erud ecki af þeſſum Heime/ helldur vtualda eg ydur af Heimenum/ fyrer þ hatar ydur Heimurenn. Minniſt a min ord/ er eg ſagda/ Þionen er eige meire ſinum Herra. Ef þr hafa ofſokt mig/ þa munu þr ⁊ offækia ydr/ Hafa þr geymt min ord/ þa munu þr og geyma ydar ord.

Sup. 13. Math. 10 Luc. 6

D Enn allt þta munu þr giøra ydr/ fyrer mins nafns ſaker/ þuiat þr þeckia eigi hann/ þann er mig ſendi. Ef eg være eigi komen/ ⁊ hefde eige ſagt þm þ/ þa hefdi þr ongua Synd/ Nu hafa þr eckert/ þ þr vernde ſina Synd mz. Huer ſem mig hatar/ ſa hatar og minn Fodr. Ef eg hefda eige giørt þau verk a medal þra/ ſem eingen hefur annar giørt/ þa hefdu þr ongua ſynd/ Enn nu hafa þr ſied þau/ ⁊ hata þo bæde mig ⁊ minn Fodr/ Helldr þ at ſu Malsgrein ſe ſkrifud er j þra Løgmale vppfylldiſt/ Fyrer eckert høfdu þr mig at hatre. Enn þa ſa Huggare kemur/ er eg mun ſenda ydr af minum Fodr/ ſem er ſannleiks Andi/ huer af Fodurnum framgeingur/ hann mun bera Vitne af mier. Þier munut ⁊ bera mier vitne/ þuiat þier hafed j vpphafi hia mier verit.

4 Enn fyrerhet hins helga anda

XVI

A ÞEnn þtta tala eg til ydar/ ſo at þier hneyxliſt eigi/ þui þr munu forboda ydr/ Og ſa tijme kemur/ at hu ydr lijflætur/ hann meinar ſig giøra þægt verk Gude. Og þta giøra þr ydr af þui/ at þr þeckia huerke Fodurenn nie mig. Enn þta tala eg þui til ydar/ at nær ſu ſtund kemr/ þa ſkulu þier minnaſt þar a/ at eg ſagda ydr þ/ Enn þta ſagda eg ydr eige j vpphafi/ þui eg var hia ydur.

1 Aminning vm Kroſſ og Motgang fyrer ords ſins ſaker

Og nu fer eg til hans ſem mig ſende/ ⁊ eingen ydar ſpyr mig at/ Huert fer þu? Helldr af þui eg taladi þta til ydar/ þa vppfylldiſt ydart hiarta af hrygd. Enn eg ſeige ydr þo ſannleiken/ Þad batar ydr ad eg fare hiedan/ Þuiat ef eg fer eige hiedan/ þa kiemr eige Huggaren til ydar. Enn ef eg fer hiedan/ þa mun eg ſenda hann til ydar. Og þa hann kemur/ ſtraffar hann Heimen fyrer Synd/ ⁊ fyrer Riettlæte/ ⁊ fyrer Dom. Fyrer Syndena/ þui þr trua ei a mig. Enn fyrer Riettlætid/ þui at eg fer til Fodurſins/ og þadan af ſiae þier mig eige. Enn fyrer Domen/ þuiat þſſa Heims Høfdinge er dæmdr

2 Huggan wegna hans burtfarar

3 Vm Embætte heilags Anda

B Enn hefi eg margt at ſeigia ydur/ enn þier faet eigi allt borit at ſinne. Nær at kemur ſa ſannleiks Ande/ þa mun hann kienna ydur allan ſannleik/ Þuiat eige talar hann af ſialfum ſier/ helldr huad hann heyrde þ talar hann/ og huad okomit er þ kunngiører hann ydur. Hann ſame mun og auglyſa mig/ þuiat af minu mun hann þ taka ⁊ kunngiøra ydr. Allt huad minn Fader hefr þ er mitt/ Fyrer þ ſagda eg/ at af minu mun hann þ taka og kunngiøra ydr.

4 Same lærdom Chriſti og heilags Anda

Vm litin Tima þa munu þier eige ſia mig/ og enn aptur vm litin tima þa munu þier ſia mig/ þuiat eg fer til Fodurſins. Þa ſøgdu hans Læriſueinar ſin a mille/ Huad er þ/ at hann ſagde oſſ/ Vm liten tima þa munu þier ei ſia mig/ Og enn aptr vm litinn tima/ þa munu þier ſia mig

C þuiat eg fer til Fodurſins? Þa ſøgdu þr/ Huad er þ er hann ſeiger/ Vm litin tima? Vier vitum eigi huad hann ſeiger. Þa fornam Jeſus ad þr villdu ſpyria hann at/ ⁊ ſagdi til þra/ Þier ſpyriet ad þui ydar a mille at eg ſagda/ Vm litin tijma þa munu þier ei ſia mig/ ⁊ þa aptr vm litin tima munu þier ſia mig. Sannliga ſannliga ſeige eg ydr/ Þier munut grata og ſyrgia/ enn Heimuren mun fagna. Þier verdit hrygguer/ enn ydar Hrygd ſkal ſnuaſt j Fognud

5 Fyrerſøgn vm hanns dauda og vppriſu

6 Breyſkleike Læriſueinanna Kroſſen

Konan nær hun skal fæda/þa hefer hun hrygd/þuiad hennar stund er komen/Eñ þa hun hefer Barnit fætt/miñist hun eigi þſſ Narmkuælis fyrer fagnadarsaker/þui madur er j Heimen borin. Þier hafit nu hrygd/enn eg skal sia ydr aptur/og ydart hiarta skal fagna/og ydvarn fognud skal eingen af ydur taka. A þm deigi munu þier mig ⁊ einkis spyria. Sañliga sannliga seigi eg ydur/Huers þier bidiet Fodurinn j minu nafni/ꝥ mun hñ giefa ydr. Ning at til hafi þier einkis bedit j minu nafni. Bidiet/þa munu þier medtaka/so ad ydar Fognudr fullkomnist

8
Aminning um Bænahalld og Fyrerheit

Þetta hefi eg talat j Ordzkuidum til ydar. Sa time kemur/at eg tala eigi leingur Ordzkuide til ydar/helldr kunngiøre eg ydr berliga af minum Fødr/A þm deige munu þier og bidia j minu nafne. Og eigi seige eg ydr/ad eg mune bidia Fodurenn fyrer ydr/þuiat sialfr Faderen elskar ydr/af þui þier elskit mig/og trued þad eg sie af Gude vtgeingen/Eg em af Fodurnũ vtgeingen/ ⁊ komen j þñan Heim. Eg fyrerlæt ⁊ aptur þñan Heim/ og fer til Fodursins

D

9
Huggan Gudz Födurligrar elsku

Hñs Lærisueinar seigia þa til hñs/sie/ Nu talar þu berliga og mæler ongua Ordzkuidu/ Nu vitum vier at þu veist alla hlute/⁊ þu þarft eigi at nockur spyrie þig. Fyrr ꝥ truum vier at þu siert af Gude vtgeingin. Jesus suarade þm/ Nu true þier/Siaet : Su stund kiemur/ og er nu þegar komen/at þier sundrist huer til sinna/⁊ latid mig einan saman/ Eñ eg er þo ei eirnsaman/þuiad Faderen er mz mier.

10
Fyrersögn um flotta og tuistrã Lærisueinanna

Þetta tala eg þui til ydar/at þier hefdut frid j mier. J Heimenum hafi þier Hørmung/ eñ verit þo hughrauster/Þui eg yferuañ Heimen.

XVII.

1
Bæn Christi fyrer sier og öllũ Söfnudenum

ENN þtta talade Jesus/⁊ hof vpp sin augu til Himins/⁊ sagde/Fader/stunden er komen/ at þu auglyser Son þiñ/ so at þiñ Sonur auglysi ⁊ þig So s̄ þu gafst honum yferuallo alls holldz/ at hñ gefi þm øllũ er þu gafst hm̄ eilyft lijf. Eñ ꝥ er eilyft Lijf/at þr jate þig einan ⁊ sañan Gud vera/⁊ þañ þu vtsendr Jesum Christ. Eg auglysti þig a Jordu/⁊ fullkomnadi ꝥ verk er þu fiekst mier at giøra. Og nu auglys mig Fader hia sialfum þier/medr þre Dyrd er eg hafda hia þier/adr eñ Heimuren var. Eg hefi opinberat nafn þitt hia mønnum/þm er þu gafst mier af Heiminum. Þeir voru þiner/og þu gafst mier þa/og þr geymdu þin ord. Nu vita þr at allt huad þu gafst mier/sie af þier/Þui þau ord er þu gafst mier / þa gaf eg þm/og þr hafa þau mztekit/og sanliga vidurkent/ꝥ eg em af þier vtgeingen/ ⁊ trua þui at þu sender mig.

A

2
Huad eilyft Lyf er

2
Vitnisburdr um Guddomen Christi

B

Eg bid fyrer þm/Eige bid eg fyrer Heimenum/helldr fyrer þm/hueria þu gafst mier/ þui þr eru þiner. Allt huad mitt er ꝥ er þitt/ Og huad þitt er/ ꝥ er mitt/ Og j þm er eg auglystur. Og eige em eg nu meir j Heimenum/enn þr eru j Heimenum/ ⁊ eg kem til þin. Heilagr Fader/ geym þa j þinu nafne/hueria þu gafst mier/ at þr sie eitt so sm̄ vid. A medan eg var hia þm j Heimenum/þa geymde eg þa j þinu nafne/ ⁊ hüia þu gafst mier/ þa vardueitti eg og eingen af þm er glatadr/nema sa eirn glatanar sonr/suo ad Ritningen vppfylldist.

Eñ eg kem nu til þin. Og þta tala eg j Heimenũ/so at þr hafe miñ fullan Fognud mz sialfum sier. Eg gaf þm þin ord/ ⁊ Heimuren hatar þa/þuiad þr eru eigi af Heimenum / lijka sm̄ ꝥ at eg er ei af Heimenum. Eg bid eigi/at þu taker þa af Heiminum/helldr at þu geymr þa fra jllu. Þeir eru eigi af Heimenum/so sm̄ at eg er ei af Heimenum. Helga þu þa i þinum Sannleik/Þin ord eru Sañleikur. Lijka sm̄ þu sender mig j Heimen / suo sende eg þa j Heimen/Fyrer þa helga eg sialfan mig/suo ad þr sieu og helgader j Sannleikanum.

C

Eg bid eigi einasta fyrer þm/helldr og jafnuel fyrer þm sm̄ trua mũu a mig fyrer þra ord so at þr sie aller eitt/so sm̄ þu Fader ert medr mier ⁊ eg medr þier/at þr sieu og eitt mz ockur/ So ad Heimurẽ true/ꝥ þu sẽder mig. Og þa Dyrd s̄ þu gafst mier/þa gaf eg þm/At þr sie og eitt/so sm̄ ad vier erum eitt/eg mz þm/⁊ þu mz mier/so ad þr sieu fullkomner j eitt/ ⁊ ꝥ ad Heimuren kienne/at þu sender mig/⁊ ꝥ þu elskader þa/ suo sm̄ þu elskader mig.

D

Fader/hueria er þu gaft mier/vil eg/ at huar sm̄ eg er/þa sie þr medr mier/So þr siae mina Dyrd/þa þu gafst mier/Þuiad þu elskader mig fyrr enn Heimuriñ var skapadr. Retuijse Fader/Heimurin kieñer þig eigi/eñ eg kiehne þig/⁊ þsser keña ꝥ þu sender mig/ ⁊ þitt nafn giørda eg þm kunnigt/⁊ eg vil giøra þm ꝥ kunnigt/so ad su astsemd mz hüri þu elskader mig sie j þm/ og eg medr þm.

Þa

XVIII.

A Na Jesus hafde nu þta talat/gieck hn̄ vt mȝ sina Læresueina/yfer vm Læken Kedron/þangat sm̄ eirn Grasgardur var/Og Jesus gieck þar jn̄ mȝ sijna Lærisueina. Enn Judas sa er hn̄ sueik/vissi ⁊ þennan stad/Þuiat opt kom Jesus þar mȝ sina Lærisueina. Þa Judas hafde nu til sin tekit flock mam̄a og eirnen af Kiennemam̄ahøfdingia ⁊ Phariseis þienurum/kom hn̄ þangat mȝ Lyktum ⁊ Logbrøndum/⁊ Neruopnum. Nu þt Jesus visse allt huad yfer hn̄ atti at koma/þa gieck hn̄ fram̄/⁊ sagdi til þra/At huerium spyrie þier? Þeir suøru du honum/Ad Jesu af Nadsareht. Þa sagdi Jesus til þra/Eg em hn̄.

Þijnan vors DROTtins Jesu Christi
1 Grasgardurenn
Math. 26
Mar. 14
Luc. 22

B Enn Judas sa er hn̄ selldi stod þar hia þm. Og þa er Jesus sagde til þra/ Eg em ham̄/ hørfudu þr a bak aptur/⁊ duttu til Jardar. Hn̄ spurde þa enn aptur at/At huerium spyrie þier? Enn þr søgdu/At Jesum hinum Naduerska. Jesus suaradi/Eg sagda ydr/þad eg er hn̄. Og ef þier spyriet at mier/þa lætid þssa burt ganga/So ad vppfylldist þ ord er hn̄ sagde/Onguum glatade eg af þm sm̄ þu gafst mier.

2 Krapt Christi Orda

Simon Petrus hafdi hia sier eitt Suerd/dro þ vt/ og slo til eins Kiem̄emam̄ahøfdingians þienara/⁊ hio af hn̄s hægra eyra/enn þienaren hiet Malchus at nafne. Þa sagde Jesus til Peturs/Stiktu þinu Suerdi j Slijdrer/Skal eg eigi drecka þann Kalek sm̄ mier gaf min̄ Fader?

3 Bardage Peturs

C Enn Flockuren og Nershøfdingen/⁊ Gydinga þienarar høndludu Jesum/bundu ham̄/og leiddu fyrst burt til Nannas(et var Magur Chaiphas)sa er þa var þss ars Kiennemanna-høfdinge. En̄ Caiphas var sa/er Gydingum gaf þ rad/At betur føre þ eirn madr være lifl-atin̄ fyrer Lyden

4 Jesus leiddur i Chaiphas hus

Simon Petrus fylgde Jesu epter/⁊ en̄ am̄ar Lærisueirn. Sa var kum̄igr Kiem̄emam̄ahøfdin-gianum/⁊ gieck jn̄ mȝ Jesu j Kiennemam̄ahøfdingians Nerberge/en̄ Petur stod fyrer Dyrunum vte. Þa gieck vt hin̄ am̄ar Læresueirn sm̄ Kiem̄emam̄ahøfdingianum var kum̄igr/⁊ taladi vid hana er Dyrnar geymde/ ⁊ leidde Petrum jn̄. Þa søgde Ambatten su dyrnar geymde til Peturs/Ertu eigi eirn af þss mans Lærisueinum? Hn̄ sagde/Eige er eg. Enn þienarar og Vndermenn stodu vid Elldzglædr/⁊ vermdu sig/þuiat Kulde var. Petur stod þar hia þm ⁊ vermde sig.

5 Petur afneitar Christo

D Kiem̄emannahøfdingen spurde Jesum þa at/vm hn̄s Læresueina/⁊ vm hn̄s Kiem̄ing. Jesus suarade hm̄/Eg hefi opinberliga talat fyrer Neimenum/ Eg kendi og jafnan j Samkunduhusū ⁊ j Musterinu/þar s̄ aller Gydingar kōu saan/⁊ a laun hefi eg eckert talat/Þui spyr þu mig þar at? Spyr þu þa þar at/sm̄ heyrt hafa huad eg hefi talat fyrer þm/Sia: Þeir vita huad eg hefi sagt. Enn sm̄ hn̄ sagde þta/þa gaf eirn þra þienaranna s̄ nær stodu/Jesu Pustr/⁊ sagde/ Skalltu suo suara Kiem̄emam̄ahøfdingianum? Jesus suaradi/ Ef eg talade jlla/þa vitna þu þ vont vera/enn ef eg taladi satt/Þui slær þu mig þa?. Og Nannas sende hn̄ þa bunden til Caipham Kiem̄emam̄ahøndingia.

6 Medkienning Christi
7 Þienarin̄ slær Christum pustur

E Og er Symon Petrus stod þar og vermdi sig/þa tøludu þr til hn̄s/Ertu eigi eirn af hn̄s Læresueinum? Hn̄ neitade ⁊ sagdi/Eigi er eg. Þa sagde honum eirn af Kiennemam̄ahøfdingians þienørum/frænde hins sm̄ Petur hio Eyrat af/Sa eg þig eige j Grasgardenū hia honum? Þa neitadi Petur þui en̄ einu sim̄e. Og strax gol Nanen.

Þa leiddu þr Jesum fra Caiphas ⁊ j Þinghusit. En̄ þ var snem̄a Morguns. Og þr geingu ei sialfer jn̄ j Þinghusit/ad þr saurgudust ecki/helldr so þr mættu neyta Paskam̄a. Pilatus gieck þa vt til þra/⁊ sagde/Nueria akiæru føre þier j giegn þssum manne? Þeir suøru du ⁊ søgdu til hn̄s/Ef þssi væri eigi jllrædis madr/þa hefdu vier eigi j hendurfeingit þier hn̄.

8 Giörningar i Domhusinu fyrer Pilato

F Þa sagdi Pilatus til þra/Take þier hn̄ ⁊ dæmit epter ydrum Løgum. Gydingar søgdu þa til hn̄s/Eige hæfir oss at lijflata nockurn/So at þ ord vppfylldist er hn̄ sagdi/teiknande til mȝ huerium dauda hn̄ ætti at deyia

9 Christus aklagast

Pilatus gieck jn̄ aptur j Þinghusit/kalladi Jesum/⁊ sagdi til hn̄s/Ertu Gydinga Konungur? Jesus suaradi/Talar þu þ af sialfum þier/Eda hafa adrer sagt þier þ fra mier? Þa suaradi Pilatus/Er eg nockut Gydingr? Þin þiod ⁊ Kiem̄emam̄ahøfdingiar selldu þig mier/ Huad giørdir þu? Jesus suarade/Mitt Rijke er eigi af þssum Neime / Ef at mitt Rijke være af þssum Neime/þa mundu miner þienarar strijda j mot/so at eg selldist eigi Gydingum/enn

10 Grein a mille Chirstz Rijke og veralldligs Rijkes

G nu er mitt Rijke eigi hiedan. Þa sagde Pilatus til hn̄s/Þa ert þu þo Konungr? Jesus suarade þu

di/Þu seiger þ/Eg em ⁊ Kongur. Til þss em eg fæddr/⁊ til þss em eg j Heimen komen/at eg bere Vitne Sañleiknum. Og aller þr sīn eru af Sañleikanũ þr heyra mina Rodd. Pilatus sagdi til hñs/Huad er Sañleikuren?

11 Pilatus witnar wm sakleysi Christi

Og þa hñ hafdi þtta sagt/gieck hñ vt aptur til Gydinga/⁊ sagdi til þra/Eg finn ongua sōk mz honũ. Eñ þ er ydar sidvenia/ad eg gefi ydr eirn lausã a Paschũ/Vilie þier at eg gefe ydur nu lausan sialfan Gydinga kongen? Þa kølludu aller aptur j mote/seigandi/Eige þennan/helldr Barrabam. Eñ Barrabas var Spilluirke.

XIX.

1 Christus hudstrykur/þyrnũ kryndur og spottadur

A

Na tok Pilatus Jesum/⁊ liet strykia hann. Og Strijdzmeñern fliettudu Koronu af Þyrnum/⁊ settu a hñs Høfut/færdu hñ ⁊ j Purpuraklæde/og søgdu/Heill siertu Konungr Gydinga/Og gafu hm̃ pustra. Þa gieck Pilatus vt aptur/⁊ sagdi til þra/Siaet: Eg leidi hñ nu vt til ydar/so at þier vitid þ eg fiñ ongua sōk mz honum. Þa gieck Jesus vt/beradi þyrne Koronu ⁊ eitt Purpuraklæde. Og hñ sagdi til þra/ Siaet Mañen. Þa er Kieñemaña

2 Yfirlitur Christi/Esaie liij. Vier saum hñ/et ct.

høfdingiarner ⁊ Þienararner sau hñ/kølludu þr so seigiandi/Krossfestu/Krossfestu hñ. Pilatus sagde til þra/Taki þier hñ ⁊ Krossfestit/þuiat eg fiñ ongua sōk mz honum. Þa suoru du honum Gydingar/Vier høfum Løg/og epter vorum Løgum skal hñ deyia/þuiat hñ giørdi sig sialfan at Gudz syne.

B

3 Samtal Christi og Pilati/wm walld weralldligrar walldstiornar

Þa Pilatus heyrde þssi ord/ottadist hñ enn meir/⁊ gieck jñ aptur j Þinghusit/og sagdi til Jesu/Huadan ert þu? Enn Jesus gaf honum eigi suar. Þa sagdi Pilatus til hñs /Talar þu eigi vid mig? Veist þu eigi/at eg hefi valld til at lata Krossfesta þig/⁊ eg hefi valld til ad giefa þig lausan? Jesus suaradi/Eigi hefder þu nockut valld yfer mier/nema þier være þad giefit hier ofan af/Fyrer þui hefur sa meiri Synd/er mig sellde þier. Og epter þ leitade Pilatus vid at lata hñ lausan/Enn Gydingar hropudu ⁊ søgdu/Ef þu lætur þennan lausan/ þa ertu ecki Keisarans Vinur/Þuiat huer s̃ sig giører Konung/hñ mæler j mote Keisaranũ.

C

4 Christus dæmdr til dauda

Þa Pilatus heyrde þssi ord/leidde hñ Jesum vt/ ⁊ sette sig a Domstol/ j þm stad s̃ kallast Høfslotur/enn a Ebresku Gabbatha. Enn þ var a Affangadeigi Paska nærre siettu stund. Þa seiger hñ ⁊ til Gydinga. Siaet Konung ydvarn. Enn þr kølludu/Tak j burt/Krossfestu hñ. Pilatus sagde til þra/Skal eg krossfesta Konũg ydvarn? Kiennemañahøfdingiarn suorudu/Onguan høfũ vær Konung nema Keisaran. Þa selldi hñ þm hñ/at hñ krossfestist.

5 Giörningar wt a Borgar i afftökustadnũ

Þa toku þr Jesum ⁊ leiddu hñ þadan. Hñ sialfur bar siñ Kross/og geck vt j þann Stad s̃ kallast Høfutskeliastadr/Enn a Ebresku Golgatha/huar þr krossfestu hñ/Og tuo adra mz honum/siñ til huorrar handar/enn Jesũ j midit. Pilatus skrifadi eina yferskrift/⁊ setti hana vpp yfer Krosseñ/ Eñ so var skrifat/Jesus af Nadsareth/Gydinga Kongr. Þessa Yferskrift lasu marger af Gydingum/þuiat sa stadr var nærre Borgiñe er Jesus var krossfestur a. Eñ þ var skrifat a Ebresku Girsku ⁊ Latinu. Þa søgdu Kieñemañahøfdingiar ⁊ Gydingar vid

D

6 Yferskriftin yfer Jesu

Pilatum/Skrifa þu eigi Konungr Gydinga/ Helldr þ hñ hefde sagt/Eg em Konungr Gydinga. Pilatus suaradi/Huad eg skrifadi/þ hefi eg skrifat.

7 Hlutskipte klæda Christi Psal. 22

Þa Striijdzmeñ høfdu Krossfest Jesũ/toku þr hñs klædnad/ ⁊ giørdu a fiogra hlutaskipte/sierhuerium Striijdzmañe siñ hlut/og þar mz Kyrtilen. Enn Kyrtilliñ var eigi saumadr/hell dr fra ofan verdu allr prionadr. Þa toludu þr sin j mille/Skieru vær hñ ei/hlutust helldr vm ed hus hñ skal vera/so at Ritningen vppfylldist er seiger/Þeir skiptu mz sier Klædũ minum/⁊ a mitt fat þa løgdu þr hlutkeste. Og þta giørdu nu Striijdzmennerner.

E

8 Moduren a hendur falen Johañi

Enn þar stodu vid Krossen hia Jesu/Moder hñs/⁊ Modersyster hñs Maria husfru Cleophas/og Maria Magdalena. Þa Jesus sa nu sina Modr/⁊ þañ Lærisuein nærstandandi er hñ elskadi/seiger hñ til sinnar Modr/Kona sia þu/þar er þinn Sonur. Epter þ seig' hñ til Lærisueinsins/Sie: Þat er þin Moder. Og vpp fra þre stundu/tok Lærisueinnen hana ad sier.

9 Jesum þyrster

Epter þ þa Jesus vissi at allt var nu fullkõnat/⁊ at Ritningin vppfylldist/þa seiger hñ/ Þyster mig. Þar var sett eitt ker fullt af Edike/Enn þr toku og fylltu eirn Niardarvott mz Edik/og løgdu j Ysop/settu sidan fyrer Munn honum. Enn þa Jesus hafde Edikit til sin tekit/sagde hñ/Þad er fullkomnat. Og at hneigdu høfde/þa liet hñ siñ Anda.

F

10 Jesus Andast Deut. 16

Enn af þui at Tilfangadagr Gydinga var/og at Likamarner være eigi a Krossenum vm

Þuottdagen

Þuottdagen/ þuiat þ var hiñ mykle Dagr Þuottdagshelginnar/ Þa badu þr Pilatum ad þra Bein brytust og j burt tækist. Þa komu Strijdzmenn/og brutu sundr Bein hins fyrra/ z so hins aññars/ sm̃ mz honũ voru krossfester. Eñ þa þr komu til Jesu/sau hñ nu z Daudan/ þa brutu þr ei hñs Bein/helldr lagde eirn af Strijdzmoñum j hñs Sijdu mz Spiote/og strax þa rann vt Blod og Vatn.

11 Spilluirkianna bein briotast

12 Sijdan Jesu opnast

Og sa er þ hefr sied/ ber þar Vitne vm/ z hñs Vitnisburdr er riettur/ z hñ same veit þad at hañ seiger satt/ suo at þier trued. Þuiat þtta var skied/ suo ad Ritningen vppfylldist/ Eige skulu þier briota nockut hñs Bein. Og enn aptur seig^r onnr Ritning/ Þeir munu sia þñ j huern þr stungu.

E

Exo. 12 Zacha. 12

Enn epter þta bad Joseph af Arimathia (huer ed var Lærisueirn Jesu/ þo heimugligr fyrer ottasaker vid Gydinga) Pilatũ vm/ at hñ mætte taka burt Likama Jesu. Þad leyfde Pilatus. Þar kom og Nicodemus/ sa er fyrre kom vm Nott til Jesu/ færande samblandada Mirru vid Aloe nær hundrad Punda. Þa toku þr Likaman Jesu/ og sueipudu j Lijne mz jlmande Smyrslum/ so sm̃ sidur er til Gydinga ad greptra. Enn þar j þm stad sm̃ hñ var Krossfestur var Grasgardur. Og j Grasgardenum var ny Steinþro/ j hueria at eingen hafde enn verid lagdr. Þagat logdu þr Jesum fyrer saker Affangadagsins Gydinga/ þt su Grof var so nær.

13 Greptranen Christi

XX.

A

A Einum Þuottdeigenum/ þa kemr Maria Magdalena snemã/ þa ad eñ var myrkt/ til Grafarinnar/ z sier at Steirniñ er burtteken af Grofiñe. Þa hleypur hun z kemur til Symonar Peturs/ og til hins aññars Lærisueins/ þann ed Jesus elskade/ og seiger til þra/ Þeir hafa tekit burt Herran vr Grofiñe/ og vier vitum eigi huar þr hafa lagt hñ. Þa gieck Petur vt/ z hinn aññar Lærisueirn/ z komu til Grafariñar. Eñ þau tuo hlupu jafnt/ þui hiñ aññar Lærisueirn hliop vakrara fram eñ Petur/ z kom fyrst til Grafariñar. Og er hñ laut nidur/ þa sa hñ Lijnloken logd þar/ eñ þa stie hñ eigi jñ. Þa kemr Symon Petrus ept^r honum/ stigr j Grofina/ z sier ad Lijnloken eru logd þar/ og þañ Sueitadwk er var vm Jesu Hofud/ ei lagdan mz Lijnlokunum/ helldur sierdeilis saman vnden j einum odrum stad. Þa stie z hinn aññar Læresueirn jñ/ sa er fyrre kom til Grafarinnar/ sa þ z trude [a] þui. Þuiat þr kuñu þa eige enn Ritningena/ þ honum byriadi vpp ad rijsa af Dauda. Og þa geingu Læresueinarner aptur til sialfra sinna.

14 Vt af Vpprisunne Christi

1 Maria Magdalena Johannes Petrus

B

[a] Ad hañ være burt teken

E

Enn Maria stod vid Grofina vte/ z griet. Og er hun griet/ þa laut hun nidr j Grofina/ z sa tuo Eingla huijtklædda/ sitiande þar/ eirn til hofda/ enn aññan til fota/ sm̃ þr hofdu lagt Lijkama Jesu. Og þr sogdu til hennar/ Kona/ Huad grætur þu? Hun sagde þm/ Þeir hafa tekit burt Herran miñ/ og eg veit eigi huar þr hafa lagt hñ. Þa hun hafde þta sagt/ snerist hun vid/ z leit Jesum standa þar/ z veit þo ei at þ er Jesus. Þa sagde Jesus til hennar/ Kona/ Huad grætur þu? Ad huerium spyr þu? Eñ hun ætlladi Garduorden vera / og sagde til hñs/ Herra/ ef þu bart hñ burt/ þa seig þu mier/ huar þu hefur lagt hñ? So eg take hañ j burt þadan. Jesus sagde til hennar/ Maria. Nũ snerist vid/ z sagde til hñs/ Rabboni/ Þad kallast/ Meistare/ Jesus sagdi til hennar/ Snert þu mig eigi/ Þuiad eg er eigi eñ vppstijgen til mins Fodurs. Far helldr til Brædra minna/ og seig þm: Eg stijg vpp til mins Fodurs/ z til ydars Fodurs/ til mins Gudz/ z til ydruars Gudz. Maria Magdalena kom og kuñgiorde Lærisueinunum/ Eg hefi sied Herran/ z þta sagdi hñ mier.

2 Samtal Jesu og Marie

D

E

Enn ad kuellde þss hins sama Þuottdags/ þa er Læresueinarner voru samankomner / ad luktum Dyrum/ fyr^r hrædslu saker vid Gydingana/ kom Jesus þar/ z stod j midit/ og sagde til þra/ Fridr sie mz ydr. Og þa hñ sagde þtta/ synde hñ þm Hendurnar z sina Sijdu. Þa glodduſt Lærisueinarner vid/ ad þr sau Herran. Þa sagde Jesus eñ aptur til þra/ Fridr sie mz ydr/ Lijka sm̃ Faderen sendi mig/ so sendi eg ydur. Og er hñ sagdi þta/ blies hñ a þa/ og sagde til þra/ Medtaki þier Heilagan Anda/ Huerium hellst þier fyrer giefit Syndernar/ þa eru þær þm fyrergiefnar/ Og huerium hellst þier þær apturhalldit/ þa eru þær apturhalldnar.

3 Christus birtist Lærisueinunũ/ standandi i midit

F

Eñ Thomas eirn af tolf/ sa er kalladist Tuibure/ var eigi medr þm/ þa Jesus kom. Þa sogdu adrer Lærisueinarner til hñs/ Vier hofum sied Herran. Enn hñ sagdi til þra/ Nema eg siae Naglaforen j hñs Hondum/ z og lati minn fingr j naglaforen/ z eg leggi mina hond i hñs Sidu/ þa true eg eigi.

4 Thomas er Tortryggen

Og akta døgum epter þ/ þa voru hn̄s Lærisueinar þar aptr eñ iñe/ ꝛ Thomas medr þm. Þa kom Jesus ad luktum dyrum/ stie j midit og sagdi/ Fridr sie mz ydur. Þui næst seiger hn̄ til Thomam/ Riettu þinn fingr hingat/ ꝛ skoda minar hendr/ lypt vpp þiñe hendi ꝛ legg j mi na Sydu/ og vert eigi vantruadur/ helldr truadr. Thomas suaradi ꝛ sagdi til hn̄s/ DROTTINN miñ og Gud miñ. Jesus sagdi til hn̄s/ Þui at þu satt mig Thoma þa truer þu. Sæler eru þr er eige sia ꝛ trua þo.

G

5
Christus birtist i annat sinn Lærisueinunum og Thoma

Mørg oñur Teikn þa giørde Jesus j auglite sinna Lærisueina/ huer ed eigi eru skrifud j þssari Bok. Enn þtta er þui skrifat/ at þier truit/ þ Jesus sie Cristur Gudz Sonur/ Og ad þier fyrer þa Tru/ hefdut Lÿf j hn̄s nafne.

XXI.

1
Opinberā Christi vid Fiske dratten

A

Epter þ opinberade sig Jesus/ vid Sioenn Tiberiadis. Eñ hn̄ opinberade sig so/ Þar voru til sāans Simon Petrus/ og Thomas sa er kalladist Tuibure ꝛ Nathanael sa er var af Cana vr Galilea hjeradi/ ꝛ syn' Zebedei/ ꝛ eñ ad rer tueir af Lærisueinum. Simon Petrus seiger til þra/ Eg vil fara at fiska. Þeir søgdu hm̄/ Vier vilium ꝛ koma mz þier. Þeir geingu vt og stigu strax a Skip/ Og a þre Nott feingu þr eckert. Eñ at morne komnū/ þa stod Jesus j Siafarfiøruñe. Læresueinarner vissu eigi at þ var Jesus. Þa sagdi Jesus til þra/ Børn/ Hafi þier ecki til Matar? Þeir suørudu hm̄/ Nei. Eñ hn̄ sagdi til þra/ Kastit vt Netinu til hægrihandar vid skipit/ ꝛ þa mūu þier nockut fiña. Þa køstudu þr vt/ ꝛ gatu ei dreigit fyrer fiølda saker fiskaña. Þa sagdi sa Lærisueirn til Peturs s̄ Jesus elskadi/ Herrā er þ.

B

Eñ þa Simon Petrus heyrde þ/ at Herran være þ/ vafde hn̄ vm sig Møtlinū/ þt hn̄ var Naken/ ꝛ varpadi sier vta Siaen/ Enn adrer Læresueinarner komu a skipe/ þt þr voru ei lāgt fra lande/ so nær sm̄ tuø hūdrut ælna/ ꝛ drogu Netit mz fiskunū. Og er þr stigu a land/ sau þr Elldzglædr/ ꝛ fisk yferlagdan/ ꝛ Braud. Jesus seiger til þra/ Færit hingat af þm Fiskunū þier feingut nu. Symon Petrus stod vpp/ ꝛ dro Netid ad lande fullt af storū Fiskū/ hundrad þremur og fim̄tÿu. Og þott þr være so marger þa rifnade þo eigi Netid. Jesus seig' til þra Kome þier ꝛ snædit. Eñ eingen Lærisueinaña þordi spyria hn̄ at/ Huer ertu? Þuiat þr vissu at þ var Herran. Þa kō Jesus/ ꝛ tok Braudit/ gaf þm þ/ ꝛ lika eirnen fisken. Og þta er nu hid þridia siñ er Jesus opinberade sig sinū Lærisueinū/ epter þ hañ var vpprisin af Dauda.

C

2
Bitalning Postulūum og ord sins þienurum gieþin/ ad elska Christum/ og bæda Gudz Sößnut

Þa þr høfdu nu snætt/ seiger Jesus til Simonar Peturs/ Symō Jonas son/ elsk' þu mig meir eñ þsser? Hn̄ sagdi hm̄/ Ja Herra/ þu veist at eg elska þig. Hn̄ sagdi þa til hn̄s/ Fæd þu Lømb min. Eñ seiger hn̄ aptr j ødru siñe til hn̄s/ Simō Jonas son/ elskar þu mig? Hañ seiger hm̄/ Ja Herra/ Þu veist eg elska þig. Hn̄ seiger þa til hn̄s/ Fæd þu Saudi mina. Hn̄ seiger eñ aptur j þridia siñ til hn̄s/ Symon Jonas son/ elskar þu mig? Þa hrygdist Petur vid/ þui hn̄ sagdi þrisuar/ Elskar þu mig? Og sagdi til hn̄s/ Herra / Þu veist alla hlute/ þu veist at eg elska þig. Jesus seiger til hn̄s/ Al þu þa Saudi mina

Sañliga sañliga seige eg þier/ þa þu vart yngre/ gyrter þu sialfr þig ꝛ giekst þangat þu villder/ eñ þa þu elldest/ muntu þinar hendr vtbreida/ ꝛ añar mū þa gyrda þig/ ꝛ þāgat leida s̄ þu villt eigi. Eñ þta sagde hn̄/ teiknandi mz huerium Dauda at hn̄ skyllde Gud dyrka.

D

3
Sierhuer stāde i sinē kallan/ yþer geþi hana eigi/ og lÿde þo eirn og annar sie mz ødru mote kalladur

Og þa hn̄ hafde þta sagt/ seiger hn̄ til hañs/ Fylg þu mier epter. Petur sneri sier vid/ og leit þn̄ Læresuein epterfylgiāda s̄ Jesus elskadi/ sa er ꝛ vm Kuelldmaltÿdēa hafde a hn̄s briostе leigit/ ꝛ sagt/ Herra/ Huer er sa er þig Forrædur? Þa Petur leit nu þeñan/ seiger hañ til Jesu/ Herra/ Huad skal þsse? Jesus seiger til hn̄s/ Ef eg vil at hañ blÿfi til þss ad eg kiem/ huad keur þ vid þig? Fylg þu mi' ept'. Þa geck su ordræda a mzal brædraña/ Þessi Lærisueinn deyr eigi. Jesus sagdi eigi til hn̄s/ hn̄ deyr eigi/ Helldr ef eg vil ad hn̄ blÿfe til þss ad eg kem/ Huad kemr þ vid þig? Þesse er sa Lærisueirn er vm þta ber vitne/ og þetta skrifade/ Og vier vitum/ ad hn̄s Vitnisburdr er sannur.

Þar eru ꝛ marger adrer hluter sm̄ Jesus giørde/ huerier ef þr skylldu aller skrifast/ huer epter ødrum/ þa helld eg/ at Heimuren munde eigi yfergrÿpa þær bækr sm̄ skrifast mættu.

Hier endast S. Johannis Euangelium

Formale yfer Postulanna Giorninga

ÞEssa Bok skulu menn lesa og alijta/ eige so sem vier hofum fyrr giort/ So sm̃ at hefde S. Lucas hier inne at eins Giörninga Postulanna/ edr sierhuers þra eigenlig werk wppskrifat/ til epterdæmis godra werka og Gudligs lifernis. So sm̃ S. Augustinus og marger adrer hafa þta epterdæme halldit þ allra besta i þssare Bok/ Ad Postularner med þeim Christnu höfdu alla hlute sameigenliga et ct. Huad þo skamastund warde/ og stod et leinge yfer.

Huernen menn eigi ad lesa Bok þessa

Helldr skulu menn þetta merkia og athuga/ at S. Lucas wnderuijsar og lærer allann Kristendomen i þessare Bok/ allt til Veralldarinnar enda/ þa sönu höfudgrein Christeligs Lærdoms/ sm̃ er þesse/ Huernen wier aller hliotum at werda Riettlater/ alleinasta fyrer Truna a Jesum Christum/ ann nockurs studnings Lögmalsins/ edr tilhialpar worra eigenligra werka. Þetta hefur werit su hellsta meining/ sök og efne þui hn̄ hafe þssa Bok skrifat. Þar fyrer þa framknyr hn̄ og aluarliga framsetur/ ecki alleinasta Postulanna predikaner/ wt af trunne a Jesum Christum/ huersu bæde Gydingar og hiner Heidnu hafa ordit fyrer hana Riettlater ad werda/ an allra werka og forþienustu/ helldr þa framsetur hann eirnen dæmen og giörninga slijks Lærdoms/ huersu bædi Heidingiarner/ so wel sm̃ Gydingarner/ sie fyrer Euangelium/ an Lögmalsins/ riettlater ordner. Og so sm̃ S. Petur hn̄ wottar i x. og xv. Cap. Ad Gud i þssu efne hafe onguan misnum giört a mille Gydinga og Heidingia/ Helldr/ so sm̃ at hn̄ Heidingium/ sm̃ an Lögmalsins lifdu/ gaf fyrer Euangilij predikan þann heilaga Anda/ So hefur hn̄ og þann sama Anda/ eirnenn giefet Gydingunum fyrer Euangelium/ enn ecki fyrer Lögmalit/ nie helldr fyrer þra werka edur werdskulldunar saker. Settiandi so til samans iafnframt huort ödru/ i þessare Bok/ bæde Lærdomen wt af Trunne/ og so eirnen Epterdæme truarinnar

Huad S. Lucas sierdeilis kienner i Postulanna giörningum

Predikan wt af trunne a Christum

Fyrer þessar greiner ma þessa Bok wel kalla eina gloseran yfer S. Pals pistla. Þuiad huad S. Pall kienner og framknyr m& ordum og epterdæmum Heilagrar Ritningar/ þad syner S. Lucas hier/ og sannar þat hid sama med epterdæmum og giörningum/ ad so hafe þat skied/ og þannen hliote þat at skie/ so sm̃ S. Pall lærer/ Ad eckert Lögmal og eingen goduerk giöre mannen riettlatan/ Helldr alleinasta Truen a Christum.

Þesse Bok er gloseran og wtskyring yfer S. Pals pistla

Og i þessare Bok/ hefur þu eina agiæta skuggsio og Sionargler/ huar inne þu matt sia/ huersu sannarliga þad er satt/ SOLA FIDES Justificat/ Alleina truen giörer mannen riettlatan. Þuiat til þssa sama Lærdoms/ eru öll þau epterdæme/ og aller þeir giörningar sm̃ i þessare Bok standa/ ofalluallt og huggunarsamligt witne/ sm̃ ecki kann ad bregdast. Þui/ leid þier fyrer hugskotz augu/ huernen S. Pall er snuinn/ Jtm̃ huernen sa Heidne Cornelius wmsneríst fyrer ord S. Peturs/ So sm̃ Eingillen sagde honum fyrer/ at Petur skyllde predika fyrer honum þat ord/ fyrer huert hn̄ skyllde werda Saluholpen/ Jtm̃/ Landstiornaren Sergius/ So og allar þær Borger/ þar S. Pall og Barnabas predikudu. Hugleid þat fyrsta Concilium og Þing Postulanna/ til Jerusalem/ Capite xv. Hygg at öllum predikunum S. Peturs/ Stephans og Philippi/ Þa finnur þu/ huersu þat allt kiemur i þennan eirn stad nidur/ sm̃ er/ þat wier fyrer truna a Christum alleina/ fyrer wtan Lögmalit og werken/ hliotum til Nadarinnar at komast/ og Riettlater at werda.

Epterdæme af þeim sem fyrer Truna an Lögmalsins verka eru Riettlater ordner

Nær þu m& soddan hætte les/ og wnderstendur þessa Bok/ þa er miög auduellt nidur at þagga Motstödumennena/ huerier oss til Lögmalsins wijsa/ og til worra eigenligra werka/ Latandi so i Liose fyrer öllum Heimenum sina fauitsku og skilningsleysi. Þar fyrer seiger S. Lucas/ Ad slijkt epterdæme Truarinnar/ hafe og so þa Gudhræddu Gydinga/ sm̃ truader woru ordner/ felmsfulla giört/ Enn hiner adrer wantruudu Gydingar hafe sinnulauser og olmer þar wt af ordit/ Huad ei war furdanda/ Af þui at þeir woru wppfostrader i Lögmalenu/ og höfdu wid þat wanist allt i fra Abraham. Og þat hlaut þm̃ ad mislijka/ ad Heidingiar sm̃ huerke wissu af Gude nie Lögmalenu/ skylldu lijka i Gudz Nad þeim iafner wera

Fyrer Truna a Cristum an Lögmalsins og verkanna verdum vier Riettlater

Enn þat worer menn (wier sm̃ aller erum Heidingiar) lasta og ofsækia þennan Articulum og Lærdom/ þad er Tiu sinnum slæmara. Þar wier þo siaum/ og kunnum þess ei ad þræta/ ad Gudz Nad og widurkienningen Christi/ er komen til worra Forfedra/ an Lögmalsins/ og an nockrar werdskulldunar og forþienustu Þa þeir woru i hrædeligre skurgodadyrkan og allzkyns glæpum.

Huernen vier Heidingiar erum komner til Gudz Nadar/ og vidrkenningar

Enn m& þeirra lastyrdum og ofsoknum munu þeir ecki meir a winna/ enn Gydingarner med þra grimd og æde/ hafa afrekat. Þuiat hn̄/ sa sm̃ fyrr meir hotadi Gydingum/ og liet þm̃ fyrer Mosen þssa wijsu syngia Eg vil vppæsa ydr yfer þm̃/ s ei er minn Lydr/ & yfer fauijsu Folke vil eg vpperta ydr. Og Osee Cap. 2. Eg vil kalla mitt Folk þat sm̃ ecki er mitt Folk (þ er) þat sem lifer an Løgmalsins og Verkanna/ & ct. Hn̄ hefer þat ent og halldit. Þesse sa hinn same/ hann hotar og so eirnen worum lösturum (sm̃ hann hefur alla reidu wppbyriat) hn̄ mun þat efna og hallda. Enn þessu trua þeir ecki/ fyrr enn þr reyna þad/ so sm̃ Gydingarner

Deut. 32

AMEN

Annar Partr

Annar Partur S. Lucas Gudzſpialla/ ſem er vt aꝫ Poſtulanā giørningum

I.

Hinn fyrra Bok- mala giørda eg at ſøn̄u vm allt þ(þu Theophi- le)ſm̄ Jeſus hof vpp ad giøra ⁊ læra/ allt til þſſ dags/er hn̄ vard vppnu- men/Epter þui hn̄ hafde fyrer Heilagā Anda kunngiørt Poſtulūum/hueria hn̄ hafde vtualit/þm er hn̄ tiade og ſialfan ſig lifanda epter Pȳſl ſina/i marghatt- udum audſynjngum/⁊ liet þa ſia ſig vm fiørutigu daga/talāde fyrᵉ þm af Gudz Rȳke. Og ſm̄ hn̄ hafde þa ſamanſafn- ad/baud hn̄ þm ad þr færi eigi vt af Je- ruſalem/ Helldur at þr ſkylldu epterbȳda Fyrerheite Fødurſins/ ē þier (ſagdi hn̄) hafid af mier heyrt. Þuiat ſan̄liga ſkir- de Johannes mꝫ Vatne/ enn þier ſkulut mꝫ heiløgū Anda ſkirder verda/ eigi lāgt epter þſſa daga. **A**

1 Fyrerheit vm þan̄ heilaga Anda

Enn þr ſm̄ þar voru til ſamans kom- ner/ſpurdu hn̄ at og ſødgu/Herra/Vill- tu nu a þȳſum tima vpprietta Jſraels Rȳke? Enn hn̄ ſagde til þra/Þat er ei- gi ydart at vjta ſtūder edꝛ Pūcta timan̄a hueria Faderen ſetti j ſialfs ſins vallde/ Helldꝛ munu þier ødlaſt krapt heilags Anda/þſſ er yfer ydꝛ mun koma. Og þier ſkulut minᵉ Vottar vera til Jeruſalem/ og j øllu Judea ⁊ Samaria/⁊ allt til jns ydſta Jardar enda. **B**

2 Faꝫræde Poſtul ann:/ vm þad Andliga og ei- lyꝫa Chriſti Rȳke

Og er hn̄ hafdi þta ſagt/var hn̄ þm aſiaøndum vppnumen/⁊ Skyit tok hn̄ vpp i burt fra þra Augum. Og er þr horfdu vpp epter honum til Himins vppfarāda/Sia: At tueir men̄ ſtodu hia þm j huitum klædum/huerier og ſogdu/Þier men̄ vt af Galilea/til huers ſtandi þier og horfit vpp j Himinen? Þeſſe Jeſus ſm̄ vppnumen er til Himins/mū koma/lȳka ſo ſm̄ þier ſaut hn̄ til Himins vppfara.

3 Vppſtigning Chriſti til Himins Spadomꝛ Eing lan̄a vmtilkomu Chriſti til Domſins

Þa ſneru þr aptur til Jeruſalem/af Fiallenu þui ē kalladiſts ᵒ Vidſmiør vidarfiall/hu̇t ed i burt fra Jeruſalem er/nær ᵃ Þuottdagsgøngu. Og er þr komu jn̄/geingu þr vpp j þan̄ Sal/huar ed vaner voru at vera Petur og Jacobus/Johannes/Andreas/ Philippus/Tho- mas/Barthalameus ⁊ Mattheus/Jacobus Alphei/Symon Zelotes/⁊ Judas Jacobus bro- der. Þeſſer voru aller mꝫ einum huga ſtøduger j Bæn og akalle/mꝫ Kuin̄unū/⁊ med Mariu Moder Jeſu/⁊ hn̄s Brædrum. **C**

o Olueti

a Þuottags gāga war þuſūd ſkreꝫ/Beda

Og a þm døgum ſtod vpp Petur a mille Læreſueinan̄a/⁊ ſagde(enn flockur þra man̄a er þar voru til ſamans komner/ var nærre tuttugu og Hundrad) Þier menn og brædꝛ / þre Rit- ningu byriadi vpp ad fyllaſt/hueria ed heilagꝛ Ande adur fyrer ſagde fyrer munn Dauidz vt af Juda/huer ed var þra Leidtogare er Jeſum høndludu/ Sa er og talen var medꝛ oſſ/⁊ hm̄ hlotnadiſt hlutdeilld þſſa vors Embættis. Hn̄ hefer ad ſønnu vtuegat akuren fyrer Ranglæti- ſins verdaura/og heingde ſig ſialfan vpp/ ⁊ er i midiu ſundur j tuo hlute broſtin/⁊ hn̄s Jn̄ifle eru og øll vthlaupen/og þ er øllum kunnigt vordit þm er i Jeruſalem byggia/ſo at ſami Akꝛ er kalladꝛ a þra Tungu/Hakeldama/þ er Blodzakur. **D**

4 Predikan Petri vm wtualning Poſtula i ſtaden Judas

Þuiat ſo er ſkrifat i Pſalmabokinne/Hn̄s Setur ſkal i eyde verda/⁊ eigi ſie ſa nockur ē þar

inne

inne bygger/Og hn̄s Biskupsdom medtake an̄ar. Fyrer þui hæfer þ/ ad af þm mønnum sem alla tima hafa j bland oss verit/fra þui er DROTTIN Jesus tok at ganga vt og jn̄ vor a mille/vppbyriandi j fra skirn Johan̄is/allt til þss dags er hn̄ var vppnumen j fra oss/at eirn af þm verde vottur hn̄s vpprisu medr oss.

Psal. 47

Og þr settu til tuo/Joseph þn̄ er hiet Barsabas/at vidurnefne Just/⁊ Matthiam/ badu og søgdu/Þu DROTTIN sm̄ veist allra man̄a hiortu/ syn huern þu vtuelur af þessum tueimur/so ad eirn medtake þ þionustu rum ⁊ postuligt embætte/j fra hueriu Judas er af fallen/þ hn̄ burt fære j sin̄ stad. Og þr løgdu hlute yfer þa/ hluturen fiell yfer Matthiam/Og hn̄ var reiknadr j tølu þra ellefu Postula.

Matthias vtualen til Postula j stadin Judas

A

II

OG þa er fullkomnudust Huitasun̄udagar/voru þr aller mz einum huga j þm sama stad. Og þar vard skyndeliga þytur af Himne/lijka s̄ mikils tilkomāde vindar/⁊ fyllde vpp allt husit þar þr satu j. Og a þm saust sundurgreinligar Tungr/so sm̄ at være þær gloandi. Hn̄ sette sig yfer sierhuern þra. Og þr vrdu aller fuller af heiløgum Anda/⁊ toku ad mæla ymisligar Tungr/epter þui sm̄ heilagr Andi gaf þm til vt at tala.

1 Postularner skirast mz helgum Anda epter Fyrerheitenu/ til ad vtbera Euangelium vt af þm krossþesta Jesu

Enn þar voru Gydingar byggiandi til Jerusalem/Gudliger men̄/vt af allra handa þiod þre sm̄ vnder Himnenum er. Og er þsse rødd skiede/kom man̄fiølden til samans/⁊ vard otta B slegen/þuiad huer ⁊ eirn heyrde þa tala sina Tungu/ so þ at aller toku ad ottast ⁊ vndrast ⁊ søgdu/Sia: Eru þsser eigi aller sm̄ þar tala vt af Galilea? Huernen heyrum vier þa/huer eirn sitt tungumal/þar ed vier erum jnnefædder? Parthi ⁊ Medi/⁊ Elamite/⁊ þr sm̄ byggia j Mesopothamia/ Judea/Capadocia/Ponto ⁊ Asia/Phrigia ⁊ Pamphilia/a Egiptalāde ⁊ j alfum Lybie/hueriar eru nærre Cirenia/og vtlendsker af Roma/Gydingar og þr sm̄ Judar høfdu giørst/Cretar og Arabiar/⁊ vier heyrum þa tala vorum Tungum Gudz Stormerke. Enn aller vrdu ottaslegn̄/⁊ vndrudust þ/seigandi sin a millum/Huad mun þta vilia verda? Enn adrer darudu þa/⁊ søgdu at þr være fuller af nyiu Vijne.

2 Felmtur og vndran margra Þioda/vegna þss margfallda Tungumals sm̄ postulunum var giefit

Þa stod vpp Petur medr þm ellefu/hof vpp sina raust/ og taladi til þra/Þier Gydingar C goder menn/og þier aller sm̄ buit til Jerusalem/Þad sie ydur kun̄igt/⁊ latid ydr min ord j Eyrum loda/ Þuiat þsser eru eigi druckner sm̄ þier meintud/a medan þ er ei meir en̄ þridia stund dags/Helldr er þta þ/huad sagt var adr fyrer Spaman̄en Johel/Þad skal ske a sidøstu døgū seiger DROTTIN/ad eg skal vthella af minum anda yfer allt holld/Og Syner ydrer og Dætur ydrar skulu fyrerspa/og Vngmen̄e ydar skulu Sioner sia / og ydrer Olldungar skulu Drauma dreyma/ Og eg sk at vijsu vthella af minum Anda/a þm døgum yfer mina þræla og yfer minar Ambatter/og þr skulu fyrer spa/Og eg skal gefa Stormerke a Himnum vppe og teikn a Jørdu nidre/Blod ⁊ Elld ⁊ Reyk Suælu. Solen skal snuast i Myrkur/en̄ Tunglit j Blod/ adr en̄ sa hin̄ myckle ⁊ alkun̄e Dagur DROTTINS kemr. Og þ skal ⁊ ske/ ad hu̅ hn̄ akallar Nafn DROTTINS/sa skal holpin̄ verda.

3 Predikan Petri byriande af Spamennū vm Heilags Anda sending

D Þier Jsraels men̄ heyrid þsse Ord. Jesum af Nadsareth/eirn man̄ af Gude vid ydr auglystan/mz kraptauerkum/Stormerkium ⁊ Takn̄u/þau er Gud giørde fyrer hn̄ a mzal ydar/ so sm̄ þier sialfer vel vitid/þan̄ sama(epter þ hn̄ var af tilsettu rade ⁊ Gudz fyrerhugsan ofurselldr)hafe þier tekit hn̄ fyrer hendr Rāglatra/⁊ Krossfest hn̄ ⁊ lijflatit. Þen̄an̄ hefr Gud vpp reistan/ad vppleystum daudans hørmū. Fyrer þui ad þ var omøguligt ad han̄ skyllde af hm̄ hallden verda. Þuiat Dauid seiger so af honum/Eg hefe alla tima DROTTIN fyrer minne augsyn settan/þui hn̄ er mier til hægre handar/so ad eg skielfunst eigi. Fyrer þ er mitt hiarta gladuært/⁊ Tunga min gledst/Af þui mitt Holld mū huilast j von̄ine. Þuiat þu mūt eigi forlata mina Ønd j Heluijte/⁊ eigi leyfer þu þ at þin̄ Heilage skule Rotnan sia. Kun̄a giørder þu mier Lijfsins vegu/Þu munt mig mzur glede fylla/fyrer þinu Auglite.

4 Petrus sannar mz Ritningunne ad Jesus af Nadsareth huern Gydingar krossfestu sie vpprisinn og ryke til Fød. hægre handar/ ad hn̄ sie DROTTINN og Christus sa þyrerheitne/huer nu hefur vthellt þeim helga Anda

E Þier menn goder Brædr/Leyfit mier mz frelsi til ydar at tala af Forfodurnum Dauid/ Hann er framliden ⁊ greptradr/ og hn̄s Grøf er hier hia oss/ allt til þssa dags. Af þui at hn̄ var nu Spamadr ⁊ visse þ/ad Gud hafde honum mz Eide fyrerheited/ þ Friofgun hn̄s Lenda skyllde a hn̄s Stole sitia/hefur hn̄ þ adr fyrersied ⁊ talad af Christz vpprisu/at hn̄s Sala sie eigi j Heluijte forlaten/⁊ eige hafi hn̄ Rotnan sied.

Þennan Jesum vppuakte Gud/ Huers vottar vier erum aller. Nu hn̄ er fyrer Gudz hægre

hønd

hond vpp hafiñ. Og at medteknu heilagr Anda fyrer heite af Fødurnum/ vt hellti hñ þessu þ
þier siaet og heyrit. Þuiat Dauid er eige vpp stigiñ til Himna/ enn hñ seiger/ DROTT-
Psal. 109
IN sagde DROTTNE minum/ Sit þu til minnar hægre handar/ þar til eg set Ouuine F
þina til skarar þiña fota. Þui vitid þ nu fyrer sañ allt Jsraels hus/ at Gud giørde þeñan
Jesum/ huern þier krossfestud/ ad einū DROTTNE z Christe

Eñ er þr høfdu þta heyrt/ sastūgust þr j hiartanu/ z søgdu til Peturs z til añara Postul-
5
Fyrsta predikū Petri vm Jdranina og Syndanna fyrergefning
aña/ Þier meñ og goder Brædr/ Huad skulu vier giøra? Petur sagde til þra/ Giøret yferbot/
og huer ydar eirn late skira sig j nafne Jesu Christi/ til fyrergiefningar ydar Synda/ Þa
munu þier medtaka heilags Anda giøf. Þuiad yduart og ydara Barna er Fyrerheitit/ og
allra þra s̄ i fiarska eru/ hueria hellst ed Gud DROTtin vor hier tilkallar. Og mz mørgū
ødrum ordū vitnadi hñ fyrer þm/ aminte þa z sagde/ Latid frelsa ydr j fra þssare vondre kyn-
slod. Og þr sm̄ fuser medtoku hañs ord/ voru skirder. Og þar vrdu a þm Deigi vidauknar
nær þrim Þusundum Salna.

Þeir blifu og aller støduger j Postulanna Kieñingu/ og j samneyti z Braudsins brotnin- G
6
Sameign allra hluta þrials/ vilianlig e gi ap Gude boden nie skipat
gu/ z j Bænahallde. Og allra Saler vrdu ottaslegnar. Og þar giørdust mørg teikn z stor
merke fyrer Postulana. Eñ aller þr sm̄ truader voru ordner/ voru til samans/ og høfdu alla
hlute sameigenliga. Eigner sinar z fastagodz selldu þr/ og sundurskiptu þui medal allra/ ep-
ter þui sm̄ huerium var þørf a. Og jafnan voru þr dagliga mz einum huga/ huer hia ødrū j
Musterēu/ z brutu Braudē j ymsū husū/ toku fædslu/ z lofudu Gud mz gledi z einfølldu hiar
ta/ og høfdu Nad hia øllu Folke. Enn DROTTIN lagde dagliga til Søfnudsins/ þa s̄
Hialpast attu

III.

ENN þr Petur z Johañes geingu til samans vpp til Musterisins vm niū- A
1
Postulāna Kiendomur stadfester fyrer Jarteiknner og Vasemdar verk/ Eirn madur Halltur fra Modurlyfe verdur heil.
du stund/ sm̄ vanaligt var at bidiast fyrer. Og þar var þsskonar madr/ sm̄
Halltr hafde verit/ fra siñar Modr kuide/ Sa liet bera sig/ z þr settu hñ dag
liga fyrer Musterisins dyr/ þær ed kølludust enar føgru/ so at hñ bæde Øl-
musu af þm er jñ j Musterit geingu. Þa hñ sa þ Petur z Johañes villdu
jñganga j Mustierit/ bad hñ at honum giæfist Ølmusa. Eñ Petur horfde
a hñ mz Johañe/ z sagde/ Horf þu a ockur. Enn hñ horfde a þa/ vonande at hañ munde fa
nockut af þm. Eñ Petur sagde/ Silfur z Gull hefi eg eigi/ enn þad eg hefi þ gef eg þier. J
nafne Jesu Christi af Nadsareth statt vpp og gack. Og tok j hñs hægre hønd/ z reiste hann
vpp. Og jafnsnart styrktust hñs legger z Jliar/ spratt vpp/ gat geingit og stadit/ z gieck jñ
mz þm j Musterit/ støck vpp z gieck/ lofande Gud.

Og allt folk sa hñ ganga/ z lofa Gud. Þeir þecktu hñ/ og þ hñ være sa/ sm̄ fyrer Ølmusu B
hafde setit/ fyrer føgru dyrum Musteresins. Og þr fylltust af vndran og hrædslu/ yfer þui er
honum hafde giørst. Enn sm̄ þsse hinn Hallte er heilbrigdur var orden/ hiellt sig at Petre og
Johañe/ hliop allt Folkid til þra j þ Forbyrge sm̄ heiter Salomonis/ vndrande þta.
Eñ er Petur sa þ/ andsuarade hñ Folkenu/ Þier Jsraels meñ/ Huad vndrar ydr þta/ eda huar
fyrer sprokfetie þier ockur? So sm̄ hefdu vid giørt þeñan ganganda fyrer vorn eigen krapt og
verdskulldan. Gud Abrahams/ Gud Jsaacs/ Gud Jacobs/ Gud Fedra vorra hefur vegsam-
at siñ Son Jesum/ huern þier at sønnu ofurselldut/ og neitudut fyrer auglite Pilati/ þa hñ dæ
mde þo/ ad hñ skyllde laus latast/ enn þier afneitudut hinum Heilaga z Riettlata/ z beiddust
at sa Mañdrapa madr skyllde ydur giefast/ Ad vijsu/ Lijfsins giafara aflijfudu þier/ huern ed
Gud vppuakte af Dauda/ hu̇s vottar ai vier erū. Og fyr' þa Tru s̄ a hñs Nafn er/ hefr hñ C
þennan sm̄ þier siaet og þeckit styrkt j sinu nafni/ z su Trua sm̄ er fyrer hñ/ hefur þssum gie-
fid heilbrigde j allra ydar augsyn.

Nu veit eg goder Brædur/ at þier hafet giørt þ af Ouitsku/ so s̄ ad ydrer Høfdingiar. Eñ
sa Gud sm̄ fyrer munn allra siña Spamanna/ hefr adr kuñgiøra latid/ huernen Christr ætte
2
Aminning til Jdranar
ad lijda/ hñ fullkomnadi þ so/ Fyrer þui giørit yferbot/ z snuist so at afmaist synder ydrar/ So
ad endurlifgunar time kome af Herrans augsyn/ nær hñ senderþann sm̄ ydr verdur nu fyrer-
fram bodadur/ Jesum Christum/ huerium ad sønu byriar Himinen til sin at taka/ allt til þra
stunda/ þa aller hluter skulu endurskickader verda/ Hueria hlute Gud hefur adur talat fyrer
Muñ sinna heilagra Spamaña/ j fra Veralldar vpphafi.

Þuia

D Þuiat Moyses hefer sagt til Fedranna/Spamann mun Gud DROTTIN ydar vpp-
uekia ydr vt af Brædrū ydar/mier likan/hn̄ sku þier heyra/ ꝛ ollu þui er hn̄ mū segia til yd-
ar/Og þad mun ꝛ skie/ ad huer su Ond sm̄ eigi heyrer ꝥm sama Spamañe/skal vtskufut ver
da fra Folkenu. Og aller Spamen̄ j fra Samuel/ꝛ þar epter so marger sm̄ talat hafa/ꝥr
hafa af þessum dogum kuñgiort

Þier erut Spamannaña ꝛ Sattmalans Born/huern ed Gud giorde vid Fedur ydra/ þa
er hn̄ sagde so til Abrahams/J þinu Sæde skulu blezast allar þioder Jardar. Ydur þa he-
fur Gud vppuaktan sinn Son Jesum/ꝛ hefer hn̄ til ydar sendt/ydr ad bleza / suo ad huer ydar
eirn snerist i fra sinne Jllsku.

Deut. 17

3 Aminning ad la ta Mosen þarf enn heyra Christo

Gene. 12.22.

IIII.

A EN N sm̄ ꝥr toludu til folksins/komu til ꝥra Prestar og yferbodarar Musterisins/og
Saducei. Þeim mislykade ꝥ/ad ꝥr skylldu læra Folkit/ꝛ ꝥ ꝥr bodudu j nafne Jesu
vpprisu af dauda/logdu hendr a þa/ꝛ settu þa i vardhalld til næsta Morguns/ þui-
at Kuelld var komit. Enn marger af ꝥm er ordit heyrdu/giordust truader/og tala
ꝥra maña vard nær sim̄ Þusundum.

1 Fyrsta Opsokn epter kening og Jarteikner Post ulana

Enn ad morne komnum/samansofnudust Hofdingiar ꝥra ꝛ Olldungar ꝛ Skriftlærder j
Jerusalem/ꝛ Naňas Kiennemaňahofdinge/ꝛ Caiphas/Johaňes/ꝛ Alexander/ꝛ so marg
sm̄ ꝥr voru vt af Kieñemannakynenu/skickudu þa mitt fram̄ fyrer sig/og spurdu þa/ af huer-
B ium Krapte/eda j huers nafne giordut þier ꝥtta? Petur fullur af heilogum Anda sagde til
ꝥra/Heyre þier Hofdingiar Lydsins/ꝛ Olldungar j Jsrael. Þott vier rañsokust j dag vm ꝥ
er vier giordum vel til ꝥssum Siuka mañe/ꝛ af hueriu skiale hn̄ var heilbrigdur gior/ Þa sie
ydur ꝥ ꝛ ollu Jsraels Folke kuñigt/ꝥ þesse stendr(j nafne Jesu Christi af Nadsareth/ þann
þier krossfestut/huern er Gud vppuakte af Dauda)hier fyrer ydur heilbrigdr. Hn̄ er ꝛ sa stein
sm̄ vtskwfadur er af ydr Vppbyggiurum/huer ed giordur er ad hofde Hyrningar. Og eige
er i nockrum odrum heilsugiof/Þuiad þar er eckert añat nafn giefid Himnenum vnder/a med
al manna/j hueriu oss byriar Saluholpnum ad verda.

2 Jatning Petri aluarlig at Christus sie einka frelsare Heims sins

C Eñ sm̄ ꝥr sau stodugleik Peturs og Johannis/vndradi þa/þui ꝥr vissu fyrer sañ ꝥ ꝥr vo-
ru olærder og Leikmeñ/ꝛ þektu þa/þad ꝥr hofdu verit mz Jesu. Eñ ꝥr sau Mannen/þañ ē
heill var orden standa hia ꝥm/ ꝛ kunnu þar ecke j mot ad segia. Þa skipudu ꝥr ꝥm vt j burt
fra Radenu/og toku þa ad radgast vm sin a mille/ꝛ sogdu/Huad skulu vier giora þessū mon̄
um? Þuiad ꝥ Teikn sm̄ af ꝥm er giort/ er kuñigt ollum ꝥm sm̄ j Jerusalem byggia/ꝛ vær
getum þui ei neitad. Enn so ad ꝥ skule eigi vijdara vtspyriast mzal Folksins/þa ognum ꝥm
D aluarliga/ad ꝥr segi eigi neinum manne hiedan j fra/af ꝥssu nafne.

3 Postularner olærder

4 Forherſla Lydinga

Og ꝥr lietu kalla a þa/ꝛ budu ꝥm/ ad ꝥr toludu ei mz nockru mote/nie kiendu j nafne Je
su. Enn Petur og Johaňes suorudu/ꝛ sogdu til ꝥra/Dæme þier sialfer/huort þad er riett j
Gudz auglite/ad vier skulum framar hlyda ydur enn Gude? Þuiad ꝥ meigu vær eigi/ad vier
skulum eigi tala ꝥ huad vier hofum heyrt og sied. Eñ ꝥr ognudu ꝥm/ꝛ lietu þa lausa/ꝛ fun
du eigi huernen ꝥr giæte þa Þijnt fyrer Folksins saker/af þui ad aller lofudu Gud yfer þui ē
til hafde borit/Þuiad sa madur var meir enn fiorutijger ara/a huerium ed skied var ꝥta Heil
su Teikn.

5 Aluara Petri og Johannis

E Og sm̄ þesser voru lauser lætner/komu þeir til sinna/kuñgiordu ꝥm huad hellst ad Presta
hofdingiar og Olldungarner hofdu til ꝥra sagt. Þa ꝥr heyrdu ꝥ/hofu ꝥr vpp mz einū hu-
ga sina rodd til Gudz/ꝛ sogdu/Þu DROTTIN sm̄ ert sa Gud er giorder Himen ꝛ Jord
Sioen ꝛ alla hlute huerier j ꝥm eru/ Sa þu sagder fyrer muñ þins þions Dauidz/Fyrer þui
æddu so hiner Heidnu/og Folkit asette þat huad hiegomligt var? Konungar Jardariñar hiell
du til sama/ꝛ Hofdingiar samansofnudust j eitt/j giegn DROTtne ꝛ j giegn hn̄s Christe.

6 Þackargiord fyrer Endurlausn og verndan

F Þui senneliga komu ꝥr til samans j ꝥssare Borg/ j giegn þinū heilaga Syne Jesu/þañ
þu smurt hafder/Herodes ꝛ Pontuerskur Pilatus/ samt odrum Heidingium ꝛ Jsraels folke/
ad giora huad þin hond og þitt rad hafde adur fyrre hugsat huad skie skyllde/ Og nu DR-
OTtin/lijt þu a ꝥra heitingar/ꝛ gief þinū þionū mz allre alud at tala þitt ord/ꝛ riettut þin
a hond/so ad þar skie Teikn/heilsꝛ maña/ ꝛ stormerke fyrer nafn þins Heilaga Sönar/Jesu.
Og sm̄ ꝥr hofdu bedist fyrer/hrærdist sa stadur j huerium ꝥr voru til samans safnader. Og
ꝥr vrdu aller fuller af heilogum Anda/ꝛ toludu Gudz ord mz allre alud.

7 Bæn ad Gud wilie vere hia þeirra Lærdome og kēningu

Enn

Enn mañmergd þre er trude var eitt hiarta z ein Ønd. Og eigi sagde nockur þra ad þad
være sitt/er hñ atte/helldur voru þm aller hluter sameigenliger. Og af myklum Krapte gaafu G
Postularner vitnisburd af Vpprisu DROTTINS vors Jesu Christi. Og mykel Naad
var mz þm øllum. Þar var og eingen þra þurfandi/ Þuiat so marger sm̄ þr voru er Akra
edur hus aattu/þeir selldu þat/z fluttu verdkaup þra Peninga s̄ þr høfdu sellt/z løgdu fram
fyrer fætur Postulanna/Og sierhuerium skiptist epter þui hañ hafde þørf til.

8
Sampyckt Safnadarins og sameigin og eign allra hluta

Enn Joses sa er auknefndr var af Postølunum Barnabas(huad er þydist huggunar
Sonur) Leuite ad ætt/vt af Ciprien/hñ hafde Akr/z sellde hñ/Bar verdit/z lagde fyrer fæ-
tur Postulanna.

V.

ENN þess konar madur sm̄ Ananias var ad nafne/medr Hwsfreyiu sine Saphira/ A
sellde eigner sinar/z dulde af Verdenu/ at vitund sinnar Hwsfreyiu/eñ færde sum-
an hlut/z lagde til fota Postulana. Þa sagde Petur/Anania/Þui vppfyllde And
skoten hiarta þitt/so ad þu lyger ad heiløgum Anda/ og dulder sumu af verdaurum
Akursins? Var hñ eigi þiñ ad øllu? Og þa hñ var selldr/ var hñ j þinu vallde. Fyrer þui
setter þu slijkan hlut þier j hiarta? Eige hefr þu logiet ad mønnum/helldr ad Gude. Enn þa
Ananias heyrde þsse ord/datt hñ nidr z gaf vpp Øndena. Og hrædsla mikel kom yfer alla
þa sm̄ þad heyrdu. Eñ Vngmeñen stodu vpp/z toku hñ j burt/baru hñ vt/og grofu hñ.

1
Hrædiligt strapp Hræsninnar a Anania og Sapira

2
Vitnã vm Gud dom heilags Anda

Og þad skiede jnnan skams/nærri þrim stundum ad hñs Hwsfreyia kom þar jñ/ og visse B
eigi huat þar hafde giørst. Enn Petur seiger til heñar/Seig þu mier Kona/huort þid selld
ut Akuren suo dyrt? Hun sagde/ Ja/ so dyrt. Þa sagde Petur til heñar/Fyrer þui eru þid
sampyck orden ad freista Anda DROTTINS? Siadu: Fætur þra sm̄ jordudu Mann
þiñ/eru fyrer dyrum vte/z þr munu þig vtbera. Og jafnsnart datt hun nidur fyrer fætr hm̄/
og gaf vpp Øndena. Enn vngmeñen komu jñ/z fundu hana dauda/baru vt z grofu hana
hia manne sinum. Og myklum otta slo yfer allan Søfnuden/z yfer alla þa er þad heyrdu.

Enn mørg Takn og Stormerke giørdust mz Lydnum fyrer Postulanna hendr. Og aller C
voru þr asamt mz einum huga j Forbyrge Salomonis. Og onguer adrer dirfdust meir at sa-
laga sig þm/helldr myklade þa Lyduren. Þar tok og eñ meir ad aukast fiolde þra Karla og
Kuenna sm̄ a DROTTIN trudu/so ad þr baru vt vanfæra meñ a Strætin/z løgdu þa a
Sængur edur Børur/so þa at Petur kiæme/at hñs skugge skygde yfer nockra af þm. Þar
komu og marger til samans vt af þm Borgum sm̄ j nand voru vid Jerusalem/ z færdu mz sier
siuka meñ/z þa sm̄ af ohreinum Øndum kualder voru/huerier ed aller vrdu Heilbrigder.

3
Skugginn Petri læknar Siuka

Þa stod vpp Kiennemañahøfdingen/og þr aller sm̄ mz honum voru(huerier ed eru villu- D
flockr Saduceorũ)z vppfylltust af Vãdlæte/z løgdu hendr a Postulana/z settu þa jñ i alme-
ligt vardhalld. Eñ Eingill DROttins kom vm Nott/z lauk vpp dyr Myrkuastofuñar/leid
de þa vt og sagde/Farit/stijgit vpp/z talit til Folksins j Musterenu øll þssi lijffsins Ord. Þa
þr høfdu þad heyrt/geingu þr jñ j døgun j Musterit/og toku ad kienna.

4
Ofsokn i mote postulunum

5
Eingillin prel sar Postulana

Enn et Kieñemañahøfdingen kom til/z þr ed mz honum voru/kolludu þr saman Radid/z
alla Øldunga Israels Sona/og sendu til Myrkuastofuñar þa ad sækia. Eñ þa Þienar- E
arner komu þar/og fundu þa eigi j Myrkuastofuñe/hurfu þr aptur og kuñgiørdu þm þad/ z
søgdu/ Myrkuastofuna fundu vær ad sønnu lukta mz allre athygle/z vard meñina standan-
de þar framan fyrer dyrum/enn þa vier lukum vpp/fundu vier onguan þar jñe. Eñ er Kieñi
maduren og Yferstiornare Musterisins/ z adrer fleire Kiennemaña høfdingiar heyrdu þesse
ord/toku þr ad verda efablandner vm þa/huad af þm munde hafa matt verda.

Þa kom þar nockur/sa vnderuijsade þm/Siaet: Þeir menn sm̄ þier settud i Myrkuasto-
funa/ eru j Musterenu/standa og kienna þar Folkenu. Þa for Yferbodaren burt mz Þienu-
runum/ og soktu þa fyrer vtan ofurualld/ Þuiad þr ottudust Folkit/ad þr munde mz Griote
grytter verda. Og sm̄ þr soktu þa/skickudu þr þa fyrer Radit. Kieñemañahøfdingen spurde
þa ad og sagdi/Høfu vær eigi af allre aluøru bodit ydur/ad þier skylldut eigi læra j þssu naf
ne? Og siaet: Þier hafit vppfyllt Jerusalem medr ydra kieñing/z þier viliet so leida yfer oss
þessa mans Blod.

6
Postularner afakast fyrer ordne

Enn Petur saarade/og þr Postularner/ z søgdu/framar ber ad hlyda Gude eñ møñum. F
Gud Fedra vorra vppuakte Jesum/ huern þier lijfe suiptut og vppheingdud a Triet/Þeñan

hefr Gud mz sinne hægre hende vpphafit til eins Hofdingia z Lausnara/ at veita Jsrael Jdrã z syndanña fyrergiefning/ Og vier erũ hũs vottar til þssara orda/ z heilagr Ande/ hun ed Gud gaf øllum þm er honum hlyda. Enn þa þr heyrdu þ/ skærust þr j ñan/ z hugsudu sier ad lyf lata þa.

7 Opinberligt andsuar Peturs aminnande til Jdranar

Þa stod vpp nockur af Phariseis af Rædenu/ Gamaliel ad nafne/ eirn Løguitringr/ mykels virtur af øllu Folke/ og Baud ad Postularner skylldu vijkia vt vm stundar saker/ og sagde til þeirra/ Þier Jsraelsmeñ/ takit ydur i vakt huad þier skulut giora vid þessa menn/ Fyrer þssa daga reis vpp Theudas/ seigande sig nockurn vera/ huerium at samsinte tal maña nær fiorum hundrudum/ huer ad j hel er sleigen/ og aller þr sm honum trudu eru j sundurdreif

8 Grimdarræde Gydinga stiller Gamaliel

G der og ad onguu giørder. Epter hñ stod vpp Judas af Galilea/ a skøttunar døgum/ og vmsnere myklu Folke epter sier/ Og hñ fyrerforst/ og aller so marger sm honum samsintu/ eru j sundurtuistrader.

Og nu seigi eg ydur/ Vijket fra þssum mønnum/ z lætid þa kyrra. Þuiad ef þta ræd ed ur verk er af mønnum til/ þa forgeingr þ. Eñ ef þ er af Gude/ þa meigi þier ei þui kefia/ so ad ei synust þier beriast Gude j mote. Þa samsintu þr hm/ Og køllududu a Postulãna/ struktu þa/ z budu þm ad þr toludu mz ongu mote j nafne Jesu/ z lietu þa fara

Enn þr geingu ad sønnu glader j burtu fra Rædsins Asian/ þat þr høfdu þss verduger verit/ ad lijda hædung fyrer Jesu nafns saker. Og huern dag j Musterinu og i ødrũ fleire Husum/ gafu þr ei vpp ad kienna/ z ad predika Euangelium vt af Jesu Christo.

VI.

A J Þeim døgum/ sm ad vogs tala Lærisueinanna/ giordist møgl medr þm Grikskum/ i giegn hinum Ebreskum/ af þui ad Eckiur þra fyrerlitust j dagligre þionustu. Þeir tolf kølludu þa til samans fiøldan Lærisueinaña / z søgdu/ Pad er eigi hæfiligt ad vier forlætum Gudz ord/ og þionum fyrer Bordum. Fyrer þui goder Brædur/ skygnist vm ydar j nille epter þm sio mønnum sem gott mannord hafa/ z fuller eru mz Vitsku z helgan Anda/ huerta vier meigum skicka yfer þssa naudsyn/ Eñ vier vilium j Bæniñe og ordsins þionustu stadnæmast. Og

1 Sio menn vtualder ad sia fyrer ínteektum og vtlatum Safnadarins

B þesse ord þocknødust øllum mæganum. Og vtuøldu Stephanum/ eirn mañ fullan Truar og heilags Anda/ Philippum z Prochoron/ Nicanor/ z Timon/ Parmenan/ z Nicolañ sm Gydingur hafde giørst/ vt af Antiochia. Þessa skickudu þr fram fyrer Postulanna augsyn/ bædust fyrer og løgdu hendur yfer þa.

Og Gudz Ord tok ad vaxa/ z Lærisueinanna tala margfalldadist nærsta til Jerusalem. Þar giørdist mykell Kiennemañahopur Truñe hlydugr. Enn Stephanus fullur af Næd z

2 Historian vt af S. Stephano

C styrkleika/ tok at giøra Stormerke og Takn mykel medal Folksins. Þa stodu vpp nockrer af þre Samkundu sm kalladist Libertinorũ/ Cyrenorum/ og Alexandrinorum/ og þra sm voru vr Cilicia og Asia/ þreytande spurningar vid Stephanum. Og þr gatu eigi motstadit þre Speke nie þm Anda af huerium hñ talade. Þa sendu þr vt menn sm seigia skylldu sig hafa heyrt hñ mæla hædũgar ord a mote Gude z Moysen/ og æstu so vpp Lyden z Olldũgãa z hina

3 Stephanus er klagast so sm Gudlastare

D Skriflærdu/ hlupu ad og gripu hñ/ burtleiddu fyrer Radit/ og settu til Liugvotta sm seigia skylldu/ Þesse madr lætur eigi af ad tala Hædyrde j giegn þssum Heilaga Stad/ og Løgmalinu. Þuiad vier heyrdum hann seigia/ Jesus af Nadsareth mun þennan Stad niðurbriota/ og vmhuerfa þm setningum er Moyses hefr oss giefet. Og aller sm j Radenu satu horfdu a hñ/ og sau ad hũs Asiona var so sm ønnr Eingils Asiana.

VII.

A Þa sagde Keñemañahøfdingen/ Er þssu so vart? Enn hñ sagde/ Þier menn goder Brædur/ og Fedur/ Heyret til.

Gud Dyrdarinnar/ birtist Fødur vorum Abraham/ þa hñ var eñ j Mesopotamia/ ædur fyrr enn hañ bio i Haram / z sagde til hañs/ Far þu vt af þinne Jørdu/ og j fra ættleifd þiñe/ og far til þrar Jardar sm eg mun syna þier. Þa gieck hann vt af Chaldea lande/ og bygde til Haram. Og eptera þa hũs Fader var laten/ flutte hñ hñ hingat yfer a þetta land/ j hueriu þier bygget nu / Og gaf honum ongua arftøku þar jñe/ og eckert fotspor/ Enn hiet þo ad giefa honum þad til

1 Andsuør Stephans

Gen. 13.

eignar/og hn̄s Sæde epter hn̄/þa hn̄ hafde þo onguann Son

Gen. 14. Enn so talade Gud/ad hn̄s Sæde munde vtlægt verda a annarligre Iørdu/z þad þr nūde þia þ j Þrældome/og þuinga þ jlla j fiogurhundrud Ara. Og þa þiod s̄ þr munu þiona/ skal eg dæma/sagde Gud. Og epter þat mūu þr ganga vt þadan/z þiona mier j þssū stad. Og gaf honum Sattmalan vm skurdarins. Og hn̄ gat Isaac og vmskar hn̄ a attūda deigi/Enn Isaac gat Iacob/Enn Iacob þa tolf Forfedur.

Og Forfedurner hrærder af Ofund/selldu Ioseph j Egiptaland. Enn Gud var mz hm̄/ z frelsade hn̄ vr øllum hn̄s Narmkuælum/Og gaf honū Nad z Vijsdom j auglite Pharaonis/Konungsins af Egiptalande/ og hañ sette hañ Nøfudzmañ yfer Egiptaland/z yfer allt sitt Nws. B

Gen. 45. Gen. 46. Gen. 23. 33. Þar kom Nungr z Narmkuæle mikel yfer allt Egiptaland z Chanaans Iørd. Og vorer Fedur fundu ongua fædslu/Eñ er Iacob heyrde at Korn var a Egiptalande/sende hann vt j fyrstu Fedur vora. Og er hn̄ sende þa vt j annat siñ/vard Ioseph þektur af sinum Brædrū. Og Pharaoni giordist kunnigt Iosephs sleckt. Enn Ioseph sende vt og liet sækia Fødr siñ Iacob/z alla sina ættkuisl/sim̄ og siøtiger Salna. Iacob for ofan til Egiptalandz/z er andadr/hn̄ z Fedur vorer/z eru flutter yfer vm til Sychim/z lagdr j þa grof sm̄ Abraham keypte medr Silfre af Sonum Emor sonar Sychim.

Enn þa nalgast tok Fyrerheitisins time/sa er Gud hafde suarit Abraham/ogs folkit vpp z tok at aukast a Egiptalande/allt þangat til at annar Konungr kom / sa er eigi visse vt af Ioseph. Nn̄ nidrade voru Kyni/z þiade Fedur vora/at þr bære vt Børn sin/so þau lifdu eige. A þm tima fæddist Moyses/z var Gude þeckr/og var þria Manude fostradr j sins Fødurs hwsi. Enn er hn̄ var vtboren/ tok hañ vpp Dotter Pharaonis/z ol sier vpp fyrer Son. Og Moyses vard menntur j allre Speke Egipskra maña/z var volldugr j ordum sinū z vkū. C

Exo. 2. Enn þa hn̄ var fiorutijger ara gamall/slo honum j hiarta at finna Brædr sina Israels sonu. Og hn̄ leit hañ er oriett þolde/stod hn̄ hia honum/z hefnde hn̄s sm̄ oriett þolde/z Vo þann hin̄ Egiptska mann. En hañ meinte ad siner Brædr skylldu vnderstanda/þ Gud munde giefa þm heill fyrer hn̄s hønd/Eñ þeir vnderstodu þad ecke.

Exo. 2. Rom. 12. 1. Petri 2 Ebre. 13. Og enn annars dags epter/kom hann til þra/þar þr voru at þrætta sin a mille/z tok at semia Frid medr þm/ z sagde/ Þier goder meñ erut Brædr/ fyrer hui giører huer ydar odrū oriett? Enn sa er sinum Naunga giørde oriett/stakade honum fra sier z sagde/ Nuer setti þig Nøfdingia edr Domara yfer oss? Eda villtu drepa mig so sm̄ þu drapst j giær hin̄ Egipska mann? Enn Moyses flyde fyrer þre rædu/z giørde sig vtlendan a Iørdu Madian / huar ed hn̄ ol tuo Sonu. D

Og ad fullkomnudum fiorutijger ærum/birtist honū j Eydemørku a fiallenu Synai Eingill DROTTINS/j Elldzloga j Riodrenu. Enn er Moyses sa þ/vndradist hn̄ synena. Og er hn̄ gieck til og villde hyggia at/kom Rødd DROTTINS ad honum/z sagde/ Eg em Gud Fedra þiña/Gud Abrahās/Gud Isaacs/ Gud Iacobs. Eñ Moyses vard ottasleginz þorde eigi ad at hyggia. Eñ DROTTIN sagde til hn̄s/ Leys þu af þier skoklæde Fota þiña/þuiad sa stadur þu stendur a er heiløg Iørd. Algiørliga hefi eg sied harmkuæle mijns Lydz þess sm̄ at er a Egiptalāde/z þra kueinan hefi eg heyrt/z eg em ofankomen þa ad frelsa/Far nu hingat/z mun eg senda þig til Egiptalandz.

Exo. 2. Exo. 4. Exo. 14. 16. Þennan Moysen/huerium þr afneitudu og søgdu/Nuer sette þig Yfermañ og Domara? Þann sama sende Gud þm til Nøfdingia z Frelsara/fyrer hønd Eingilsins þss er honū birtist j Riodrenu. Þesse leidde þa vt/ giørande Takn z Stormerke a Egiptalande/ z j Nafenu rauda/z so a Eydemørkiñe j fiorutijger ar. Þesse er z sa Moyses sm̄ sagde til Israels sona/ Spamann mun Gud vppuekia ydr af Brædrū ydar/likan mier/hm̄ skulu þier heyra. E

2 Christus er sa Spamadur

Exo. 32. Þesse er sa sm̄ var a Eydemørku j Samkunduñe mz Einglenum/huer ed talade vid hañ a Fiallenu Synai/z vid Fedr vora. Þessi mztok lijfsins ord so at hn̄ giæfe oss þ/Nuerium ad eigi villdu hlyda ydrer Fedur/helldr skwfudu þr honum j fra sier/ z snerust j sinum hiortum til Egiptalands/seigandi til Aarons/Giør þu oss Gude/þa fyrer oss skulu ganga/Þuiad vier vitum eigi huad vt af þm Moyse er ordit/sm̄ oss leidde vt af Egiptalande/z giørdu sier a þeim døgum Kalf/z offrudu honum Skwrgodaforner/z toku ad glediast af sinum handauerkum.

3 Skurgodadyrkā Gydingalydz

Niminsins Nerskapur Moloch Eñ Gud snere sier fra þm/z gaf þa ofur/so ad þr dyrkudu Niminsins Nerskap/epter þui s̄ skrifat er j Spamanna bokiñe. Nañ þier nockurn tima af Israels husi j þau fiorutijger ara a Eeydemørkunne/offrad mier Offre edur Fornu m? Og þier mztokut Tialldbwd Molochs z Ni- F

⁊ Himenkeikn Gudz ydars Remphan/ þær mynder sm̄ þier giorduḱ ydur til a at kalla. Og eg mun vtskufa ydur allt vt yfer Babilon.

Remphan

Vorer Fedr høfdu Vitnisburdarins Tialldbwd a Eydemørkiñe/ so s̄ Gud hafde þm fyrer skipad/ þa hn̄ sagdi til Moysen/ ad hn̄ skyllde hāa giøra epter þre mynd er hn̄ hafde sied. Nú/ ta ed vorer Forfedur medtoku/ ⁊ fluttu hana medr Josua j þat land er Heidingiar hielldu/ Nú/ iū Gud vtskwfade af augsyn Fedra vorra. Allt til daga Dauidz/ hú ed fañ Nad hia Gude/ og bad at hn̄ mætte Tialldbwd siña Gudi Jacob. Eñ Salomon bygde honum vpp hus.

4 Vitnisburdar/ ins Tialldbwd

Enn sa hiñ hædste bygger eigi j þm Musterum er mz høndum eru giørd/ suo sm̄ hn̄ seiger fyrer Spamañen/ Himinen er miñ Stoll/ eñ Jørden er skør miña fota/ Huada huse vilie þier vppbyggia mier? Seiger DROTtin/ Edr huer er stadr minnar huildar? Hefur eigi min hønd giort allt þta

Esa. 66.

Þier hardsuirader ⁊ vumskorner j hiørtum ⁊ eyrum/ þier stádet jafnan j mote heiløgū An/ G da/ so s̄ Fedr ydrer/ lijka eirnen þier. Huern Spamaña hafa ydrer Fedr ei ofsokt? Og þa j hel sleigit sm̄ fyrerfram̄ bodudu til komu ens riettlata? hùs Suikarar og Mordingiar þier erut nu ordner. Þier sm̄ hafit metekit Løgmalit fyrer Englaña tilskickan/ ⁊ halldit eigi. Sm̄ þr heyrdu þtta/ skarust þr j sinum hiørtum/ ⁊ nistu Toñum yfer honum. Eñ mz þui hn̄ var full ur af heiløgum Anda/ hof hn̄ vpp sin augu til Himins/ og sa Gudz dyrd/ og Jesum standa til hægre handar Gude/ ⁊ sagde/ Siaet: Eg sie Himnana opna/ og Mannsins son Standa til Gudz hægre handar. Eñ þr kølludu vpp hære røddu/ ⁊ samanluku sin eyru/ ⁊ giørdu honum aras mz einum samdrætte/ hneptu hn̄ vt af Borginne ⁊ gryttu hn̄. Eñ Vottarner løgdu sijn klæde til fota þss Vngmeñis er Saul hiet/ og lømdu Stephanū griote. Hn̄ kallade vpp og sagde/ DROTTJN Jesus mztak þu miñ Anda. Eñ hn̄ kraup nidr/ ⁊ kallade harre røddu/ DROTTJN/ Legg ei þm til þssa Synd. Og sm̄ hn̄ hafde þ sagt/ sofnadi hn̄.

5 Auitan Stephani og mzkeñing

6 Grimd Gydinga

7 Vitnā vm Guddomen Christi

8 Stephanus grytist

9 Polinmædiñar epterdæme

VIII.

A ENN Saul var samsiñandi hn̄s dauda. Þa giørdist og mykell ofridr þm Safnadi sm̄ var til Jerusalem. Og þeir tuistrudust aller burt vm Hierod Judee ⁊ Samarie/ fyrer vtan Postularner. Enn Gudhrædder meñ biuggu vm Stephanum/ ⁊ baru yfer honum trega mykenn. Enn Saul tok ad eyda Søfnudenum/ gangande jn̄ i ymsra hus/ dragande vt menn ⁊ kuiñur/ og setti j vardhøllo.

1 Saulus ofsoknare Safnadarins

2 Ofsoknen er fyrer huar fyrer Euangelium eñ meir wtbreidist

Enn þr sm̄ tuistrader voru/ foru vm kring og predikudu Gudz ord. Philippus for ⁊ ofan til Borgarinnar j Samaria/ og predikadi þm vt af Christo/ Og Folkit tok mz einu samhellde B ad heyra/ ⁊ giætur ad þui ad giefa sm̄ af Philippo sagdist/ siaande ⁊ þau teikn er hañ giørde. Þuiad ohreiner Andar foru vt af mørgum þm er oder voru/ mz ope myklu. Marger Icktsiuker og Hallter vrdu ⁊ heilbrigder. Ou mykell føgnudur giørdist j þre Borg.

Enn þar var adr fyrre j þre Borg sa nockr sm̄ Simon hiet/ Tøfra madur/ ⁊ tælde mz þui hina Samuersku þiod/ ad hn̄ sagde sig vera nockurshattar mykiñ/ Núium þr hlyddu aller/ fra hinum minsta til ens mesta/ seigiande/ Þesse er Kraptur Gudz sa er kallast hiñ mykle. Eñ þr lutu honum af þui/ ad hn̄ hafde j langa tima ært þa mz sinne fiolkinge. Og þa þr trudu nu Philippo sm̄ hn̄ predikade af Gudz Rijke/ og af nafne Jesu Christi/ skirdust bæde Menn og C Konur/ Þa trude ⁊ Simon sialfur/. Og er hañ var skirdur/ hiellt hn̄ sig ad Philippo. Enn þa hn̄ sa þau Takn ⁊ Kraptauerk sm̄ skiedu/ tok hn̄ felmsfullur ad vndrast:

Simon Magus

3 Samaria snyst til truarinnar fyrer Philippū

Eñ er Postularner þr sm̄ til Jerusalem voru heyrdu þ/ at Samaria hefde medtekit Gudz ord/ sendu þr til þra Petrū ⁊ Johañem. Og þa þr ofan komu/ badu þr fyrer þm so ad þr medtæke Heilagan Anda/ Þuiad hañ var eigi enn komen yfer nockurn þra/ nema þr voru ad eins skirder j nafne DROTTJNS Jesu Christi. Þeir løgdu þa hendur yfer þa/ ⁊ þr medtoku heilagan Anda

4 Petrus og Johañes sender j Samariam

Enn er Simon sa þ/ ad heilagur Ande vard giefiñ fyrer handa vpplegging Postulaña/ D baud hañ þm Peninga ⁊ sagdi/ Gefe þier mier ⁊ þtta valld/ so ad yfer huern er eg legg hendr ad hn̄ medtake heilagan Anda. Enn Petur sagde til hn̄s/ Peningr þiñ sie mz þier til glotunar/ þui þu meinter Gudz gafu mz Pening vtuegast/ Eckert hlutskipte nie giæfu lag verdr þier af þessu ordi/ þuiad þitt hiarta er eigi riettferdugt fyrer Gude/ Fyrer þui giør Jdran fyrer þessa þina jllsku/ og bid Gud vm/ ef verda mætte/ ad þier fyrergiefest þesse hugsan þins

5 Simon Magus strappast af Petro

Hiarta/Þuiad eg sie þig vera med beisku Galle /og j fiøtre Ranglætisins.

Þa suaradi Simon ꝛ sagde/ Bidie þier fyrer mier til DROTTINS/so at eckert kome yfer mig vt af þui sm̄ þier søgdut. Enn þr/þa ed þr høfdu vitnat og talat Ord DROTT E INS/sneru þr aptur til Jerusalem / og predikudu Gudzspiollen i mørgum Samuerskum Kauptununi.

6 Gelldinguren Blalandz Drottningar giördist truadur og skirdist af Philippo

Eñ Eingill DROTTINS taladi til Philippo/ꝛ sagdi/Statt vpp/ ꝛ gack j sudr a þñ veg sm̄ liggr fra Jerusalem ofan til Gaza/þrar s̄ j eyde er. Hñ stod vpp ꝛ gieck j burt. Og siadu: Ad Blalendskur madr/Gelldingur ꝛ villdarmenne Drottningarinnar Candases af Blalande/huer ed yfer var settur allar heñar Fiarhirdslur/Hñ var faren til Jerusalem at til bidia/ꝛ for nu heim i veg/ꝛ sat i sinum Vagne/lesandi Esaiam Spamañ.

Eñ Andin sagde til Philippo/Gack þangat at/ ꝛ teing þig ad þm Vagne. Þa skundade F Philippus þangat at/ꝛ heyrde at hñ var ad lesa Esaiam Spamañ/ꝛ sagde/ Skilur þu ecki huad þu les? Enn hñ suarade/Huernen ma eg kuña ꝥ/nema ad nockur leidriette mig. Þa bad hñ Philippum ꝥ hñ stiige vpp og sæti hia sier. Enn Ritningar jñehalld/ ꝥ hañ las var þetta. So sm̄ Saudur er hñ til dræps leiddr/ꝛ þeigandi sm̄ Lamb/ fyrer þm er þad klypper/ Lijka so hefur hñ og eigi vpplokit sinum muñe. J hñs læckan er hñs Domur burt hafen/ Eñ huer mun hñs Alldur vt meiga seigia? Þuiad hñs lijfdagar eru af Jørdunne j burt tekner/ Þa suarade Gelldinguren Philippo og sagde/Eg beide þig/Af huerium talar Spamaduren þtta/ sialfū sier/edr vm nockurn añan?

Enn Philippus lauk vpp sinum muñe/ og tok til j fra þssare skrift/ og bodade hm̄ af Je- G su. Og sm̄ þr foru vm veigen/komu þr at Vatne nockru. Og Gelldinguren sagde/ Siædu Vatnit/Huad hamlar mier ꝥ eg skirunst eigi? Enn Philippus sagde / Ef þu truer af øllu hiarta/þa hæfer ꝥ. Hñ suarade ꝛ sagde/Eg true at Jesus Christus sie Gudz sonur. Og hñ baud at Vagnen stadnæmdist. Og þr stigu bader ofan j Vatnid Philippus og Gelldinguren/ꝛ hñ veitte honū Skirn. Enn er þr voru vpp komner vr Vatnenu/ greip Ande DROTTINS Philippum j burt/ꝛ Gelldinguren sa hñ eigi meira/Med þat for hñ gladr sina gøtu. Enn Philippus fanst j Asdod/ gieck vm kring/ ꝛ predikadi Euangelium j øllum stødum/þar til hñ kom til Cesaream.

IX.

1 Historian vt af S. Paulo huernen hñ snerist til Truarinnar Añó Christi xxxiiij.

SAul blies Ognun ꝛ Alldurtila j giegn Lærisueinum DROTTINS/ A Gieck til Kieñemannahøfdingians/ ꝛ beiddist af honū Brefa til Samkuñdunar j Damasco/So ad ef hñ fynde þar nockra þssi vegar/Karla edr kuiñr ad hñ færde þa bundna til Jerusalem. Og sm̄ hñ var a veg komen/skiede ꝥ so/er hñ tok at nalgast Damasco/ad j skyndingu leiptrade vm hann Lios af Himne/Og hñ fiell til Jardar/ ꝛ heyrde røddena er til hañs sagde / Saul/ Saul/Þui ofsæker þu mig? Eñ hñ sagde/Huer ertu Lauardur? DROTTIN sagde/Eg em Jesus huern þu ofsæker/Hart er þier ad bakspirna mot Broddunum. Enn hñ skialfande og felmsfullr sagde/ DROTTIN/Huad villtu eg giøre? DROTTIN sagde til hñs/ Statt vpp/ꝛ gack jñ j Borgena/ꝛ þar mun þier sagt verda huad þier byriar at giøra.

2 Vitnisburdr ad Gud af skiærre Myskun mztake þa sm̄ snuast/ an wei kanna werdskulldunar

Enn þr meñ sm̄ mz honū foru stodu felmsfuller/heyrdu ad vijsu Røddena/ eñ sau þo ongvan. Saul stod þa vpp fra Jørduñe/ꝛ mz vppluktum augum sa hñ eckert. Enn þr hielldu B vm hønd hñs/ꝛ leiddu hñ jñ j Damascum. Og so var hñ j þria daga/at hñ sa eige/ꝛ eigi at hñ nie drack

Enn j Damasco var sa Lærisueirn/sm̄ hiet Ananias/Og j syn þa sagde DROTTIN til hñs/Þu Anania. Enn hñ ansade/Sie: Hier em eg Herra. DROTTIN sagde til hñs/Statt vpp ꝛ gack j þat Stræte sm̄ kallast hid rietta/ꝛ spyr ad j husi Juda epter þm sm̄ Saul er at nafne vt af Tharsen/þui/Sia nu: At hñ bidur/ Og j Sion sa hñ mann jñ til sin koma Ananiam at nafne/leggiande hønd yfer sig/so at hñ yrde siaande aptr

Ananias suarade/DROTTIN/vt af mørgū hefi eg heyrt vm þeñan mañ/Huad mykC et jllt hñ hefur giørt þinum Heiløgum til Jerusalem/ꝛ hier hefur hñ vt af Kieñemañahøfdingium/valld til ad binda þa alla sm̄ þitt nafn akalla. Enn DROTTIN sagde til hñs/ Far þu/Þuiad þsse er mier vtualit Kier/at hñ bere mitt nafn fyrer Heidin Lyd ꝛ Konunga/ꝛ

fyrer

fyrer Jsraels sonū/Eg mū ꝛ syna hm̄ huersu miket hm̄ ber ad lyda fyrer mins nafns saker.
Og Ananias for þāgad/ꝛ gieck jn̄ j Husit/lagde yfer hn̄ hendr ꝛ sagde/Saul broder/DROTTIN Jesus sende mig hingat/ hn̄ þier birtist a veigenum/ þm er þu komt hīgat/so ad þu feinger syn aptur/ꝛ vppfylltist heiløgum Anda. Og jafnskiott fiell af hn̄s augum/so sm̄ annat Fiskehreistur/ꝛ hn̄ fieck syn aptur. Nū stod vpp ꝛ liet skira sig/ tok sidan fædslu til sin og styrkte sig.

D Saul var þa nockra daga hia þm Lærisueinum er voru j Damasco. Og jafnsnart gieck hn̄ j Gydinga Samkundur/ꝛ tok ad predika þm Jesum/þat hn̄ same være Gudz sonur. Eñ þm bløskrade øllum er honum heyrdu/ꝛ toku at seigia/Er þsse eigi sa sm̄ til Jerusalem stryd de a alla þa sm̄ þta nafn akølludu/og hing at kom til þss/at leida þa bundna fyrer Kiennemannahøfdingia? Eñ Saul tok ad styrkiast myklu framar/ ꝛ hnekte þm Gydingum sem j Damasco biuggu/full eflande þ ad sa være Christr.

3 Giörningar pauli i Damasco

Og mørgum døgū þar epter/ hielldu Gydingar samstefnu sin a mille/ad þr aflyfudu hn̄. Enn þra Vielræde vrdu Saulo vnderuyssut. Eñ þr vardueittu Nott ꝛ Dag Porten/ so at þr feingi hn̄ i hel sleiget. Þa toku hn̄ Lærisueinarner vm Nott/ ꝛ lietu hann yfer muren/ ꝛ lietu i Kørf ofan siga.

4 Paulus staddr i Haska fyrer sak er widurkieñingar og Lærdoms Christi

E Eñ þa Saul kom til Jerusalem/freistade hn̄ þss ad samlaga sig til Lærisueinaña/ Og þr ottudust hn̄ aller/truande eigi þui ad hn̄ være Lærisueirn. Enn Barnabas tok hañ /ꝛ leidde til Postulanna/ꝛ sagde þm j fra/huersu hn̄ hefde sied DROTTIN a veigenum/og þ hañ hefde talat vid hn̄/ꝛ huernen hn̄ hefde til Damasco truliga predikat nafn Jesu. Og hn̄ var hia þm/gieck vt og jn̄ til Jerusalem/ꝛ predikade Nafn DROTTINS Jesu truligana. Þa tok hn̄ at tala og heyia spurningar vid hina Girsku. Enn þr leitudu vid at lyflata hañ. Þa Brædurner fornumu þ/leiddu þr hn̄ vt til Cesaream/ꝛ sendu hn̄ til Tharsen. Og so hafde Søfnuduren at søñu frid vm allt Judeam ꝛ Galileam/ꝛ Samariam/hrestust vpp ꝛ geingu j otta DROTTINS/ꝛ margfølldudust j huggun heilags Anda.

5 Paulus kiemur til Jerusalem a þridia are epter þat hn̄ sneriſt

6 Aunnur Haskasemd Pauli i Jerusalem

F Þat skiede ꝛ/þa Petur ferdadist vm kring allra at vitia/þ hn̄ kom eirnen til þra heilagra sm̄ biuggu j Lidda. Þar fañ hn̄ þann mañ sm̄ Eneas var ad nafne/huer ed legit hafde j Reckiu meir enn j atta ar/hn̄ var siukur j Kueisu. Petur sagde til hañs/Enea / Jesus Christus giøre þig heilan/statt vpp/ꝛ reid vpp sialfur vm þig. Og hn̄ stod jafnsnart vpp/ꝛ aller sau hn̄ þr sm̄ biuggu j Lidda ꝛ j Assarona/huerier ꝛ sneruſt til DROTTINS.

7 Giörningar Petri Lydda og Joppe/Eneas læknast

Eñ j Joppe var su Lærdomsins þionustukuiña/s̄ Thabitha var at nafne/huad er vtlegst Dorcas/þ Heiter Skogargeit/Hun var full godra verka/og medur Olmusu giørder sm̄ hun veitte. Eñ a þm døgum bar so til/ad hun tok sott og andadist. Og sm̄ þr høfdu þueigit hana/settu þr hana j Bordstofuna/ Enn mz þui at Lidda liggr j grend vid Joppen/og þa Lærisueinarner heyrdu þ ad Petur være þar/sendu þr til hn̄s/ꝛ badu hn̄ vm ad hañ liete sier ecki þungt þikia til þra at koma.

8 Thabitam vppuekur Petur af Dauda

G Enn Petur stod vpp/ꝛ for mz þm. Og er hn̄ kom þar/leiddu þr hañ j bordstofuna. Og allar Eckiurnar flycktust vtan vm kring hn̄/gratande ꝛ syndu hm̄ þa kyrtla og klædnad/ sem Dorcas hafde giørt medan hun var hia þm. Og er Petur hafde þa alla vtdrifit /fiell hañ a Knien/badst fyrer/og sneriſt ad Lykamanum og sagde/Thabitha statt vpp. Enn hun lauk vpp sinum augum/Og er hun sa Petrum/sette hun sig vpp. Eñ hn̄ riette heñe høndena ꝛ reiste hana vpp/ꝛ kallade a hina Heiløgu/ꝛ a Eckiurnar/ꝛ afhente þm hana lifande. Og þad kuñgiørdest vm alla Joppen. Og marger trudu a DROTTIN. Þad skiede og so ad hn̄ bleif marga daga j Joppen/hia Simone þm nokrum sm̄ var eirn Sutare.

X

A ENn sa madr nockr var j Cesarea sm̄ Cornelius var at nafne/Høfudzmadur yfer þm Selskap er kølludust Valer/Gudligur mañ ꝛ Gudhræddr/ mz øllu sinu husi/gefande folkenu myklar Olmusur /ꝛ var jafnan a bæn til Gudz/ Hn̄ sa opinberliga j Syn/ nær niundu stundu dags Eingil Gudz ganga jnn til sin/er sagde til hn̄s/Corneli. Eñ hn̄ horfde a hn̄/ottaslegen ꝛ sagde/Huad er þ Herra? Hañ sagde honum þa/Bæner þinar og ølmusugiørder eru vpp stignar til Minnis fyrer Gude/ Og sent nu vt menn til Joppen/ꝛ lat sækia Simon þn̄ kalladr er Petrus/hn̄ herbergiar hia Simone Sutara einum/ huers hus ad liggur vid Siorenn/

1 Vitnisburdur þ Gud bænheyrer Gudhræddra maña Bæner þo ad þeir sien Strygdzmenn

hn̄ mun seigia þier huad þier byriar at giøra. Enn er Eingillen sa vid hn̄ kaladi var j burt geingen/ kallade hn̄ a tuo sina þionustumen̄/ z eirn Gudligan Stryđzman̄/ vt af þm er honū lutu/ Nuerium hn̄ sagde allt fra/ og sende þa til Joppen.

2 Cornelius sendɇ der til Petrum

Enn dagen epter er þr voru a leidinne z toku ad nalgast Borgena/ stie Petur vppa Loptid at hn̄ bædist fyrer/ nær siettu stund. Og er hn̄ hungrade/ villde hn̄ matar neyta. En̄ a medan þr voru ad bua til/ leid yfer hann briosthøfge/ Og hann sa Himinen open/ og ofan fara at sier Disk nockurn mikinn/ so s̄ Lynlak j fiorum hyrningum vppbunden/ z hn̄ vard af Himne ofālatin a Jørdena/ J huerium ed voru allar ferfættar kindr Jardar/ Skogdyr z skridkuikinde z Fuglar Himins. Og þar skiede Rødd til hn̄s/ Statt vpp Petur/ slatra og et. Enn Petur sagde/ Nei Nerra/ þuiat eg hefe enn alldrei nockut almenneligt edur ohreint etid. Og Rødden sagde enn aptur j annat sinn til hans/ Nuad Gud hreinsade/ þat seig þu eigi almen̄eligt. Þetta skiede þrisuar sin̄um/ Og Diskuren vard vppnumen aptur til Himens.

3 Sionen Petri at Heidingiar skly medtakast til sa lags Euangely

B

4 Vtskyring Sionarinnar

Og er Petur var efablanden vm mz sialfum sier/ huer þsse Syn munde vera/ sm̄ hn̄ hafde sied/ Siadu: Ad þa spurdu þr menn er vt voru sender fra Cornelio/ epter husi Simonar/ og stodu vte vid Nurdena. Og at vtkølludum nockrum/ spurdu þr at huort Simon at viðurnefne Petrus hefde þar Herberge? En̄ er Petur hugleidde vm Synena/ sagdi Andin til hn̄s/ Siadu: Þesser men̄ leita at þier/ statt vpp/ far ofan/ z gack mz þm/ og efa eckert/ þuiat eg sende þa hingat. Þa stie Petur ofan til þra manna sm̄ sender voru til hn̄s fra Cornelio/ z sagde/ Siaet: Eg em þan̄ same þier spyriet at/ Nuer efne eru til þss at þier erut hier komner? Þeir søgdu/ Cornelius sa Høfdinge fromr madr z Gudhræddr/ hafande godan ordstyr af øllu Gydinga folke/ er mz vitran amintur af heiløgum Eingle/ at hn̄ kallade þig j sitt hus/ so hn̄ heyrde Ord af þier. Og þa kallade hn̄ þa jn̄/ z veitte þm Herberge.

C

5 Virding Stryđzmannsins er hn̄ veiter Ordsins þionustugiord

Annan dag epter ferdadist Petur mz þm/ z nockrer Brædr af Joppen fylgdu honū. Og annars dags þar epter komu þr til Cesaream. Enn Cornelius beid þra/ og samankallade sina Frændur z virkta Vine. Og er þ skiede at Petur kom jnn/ gieck Cornelius j mote honū/ z fiell til fota hn̄s/ z tilbad hn̄. Enn Petur reiste hn̄ vpp/ z sagde/ Statt vpp/ eg em z madr.

D

6 Eingenn sa sem truer a Christū skal kallast ohreinn

Og er hn̄ hafde haft samtal vid þa/ gieck hn̄ jnn/ z fann þa marga er þar voru samankomner/ z sagde til þra/ Þier vitid at þ er ecki leyfiligt þm manne sm̄ Gydingur er/ at fella sig vid edur ganga til vtlendra manna. Enn Gud synde mier/ at eg segda onguan mann almennan edr ohreinan. Fyrer huad eg kom vtan duøl/ þa eg var tilkuaddr/ Þui spyr eg ydr nu ad/ huar til þier lietut kalla mig.

7 Gudrækeligt Epterdæmeeins Stryđzmans

Cornelius sagde/ J dag er fiorde dagur fra þm/ eg var fastande allt til þssarar stūdar/ og vm niundu stund er eg badst fyrer j minu husi/ Og sia: Þa stod madr fram̄e fyrer mier j skinanda klæde/ z sagde/ Corneli/ Þin bæn er alheyrd/ z þinar Olmusur eru i minne settar fyrer Gudz auglite/ af þui send þu til Joppen/ z laat kalla Simon þan̄ auknefndur er Petrus/ hn̄ herbergiar j husi Simonar Sutara vid Siden/ Þui þa hn̄ kemr/ mū hn̄ tala fyrer þier. Þa senda eg jafnsnart til þin/ z þu giorder vel þat þu komst hingat/ Nu erum vær hier aller nalæger fyrer Gude/ at vier heyrum þa alla hlute s̄ þier eru af Gude bodner

E

8 Predikan Petri huerrar mergur og inehalld þtaer/ ad Jesus sa sm̄ Krossfestur var til Jerusalem/ sie sannur Messias

Enn Petur lauk vpp sinn Mun̄ og sagde/ Nu reyne eg j San̄leika/ þ ecki er Man̄greinunur hia Gude/ Nelldr a øllu Folke/ sm̄ hn̄ ottast z giører Riettuisi/ þa er honum þocknan.

F

Þier vited af þre Predikan sm̄ Gud sende til Jsraels Sona/ bodandi þm Frid fyrer Jesū Christum (huer at er DROTTIN allra) af hurre predikā rykted vtbarst vm allt Gydingaland/ su er fyrst hofst vpp j Galilea/ epter þa skirn sm̄ Johannes predikade/ Þad Gud hefde smurt Jesum af Nadsareth mz heilogum Anda z Krapte/ huer ed vm kring gieck/ giørde gott z grædde alla þa sm̄ af Dioflinum voru vnderþryckter/ af þui Gud var mz honum. Og vier erum vottar alls þss hn̄ giørde a Gydingalāde/ z j Jerusalem/ Nuern þr aflifudu/ z a Tried vppheingdu.

Þennan vppuakte Gud a þridia deigi/ Og liet opinberan verda/ eigi øllu Folke/ helldr oss sm̄ adur vorum hn̄s vtualder vottar af Gude/ Vier sm̄ atum z druckum mz honum/ epter þat han̄ var vpprisinn af dauda. Og hann baud oss ad predika Folkenu/ og Vitni vm bera/ þad hn̄ være sa/ sm̄ skickadr er af Gude Domari lifendra z daudra. Af þssum bera aller Spamvitne/ ad fyrer hn̄s nafn skulu aller þr sm̄ a hn̄ Trua/ mztaka Syndan̄a fyrergiefning.

G

Esa. 55.
Jere. 31.
Mich. 7

9 Vitnisburdur þ Heidingiar mztakist an Løg māskrāns

Þa Petur talade þessum ordum/ fiell heilagr Ande yfer þa alla sm̄ ordit heyrdu. Og þeir truader sm̄ af Vmskurnen̄e voru/ z mz Petre hofdu komit/ vndrudust þ/ at heilags Anda giøf være vthellt yfer Neidna men̄/ Þui þr heyrdu þa Tungr tala z vegsama Gud. Þa suarade

Petur/

Petur/ Huer ma fyrerbioda þm Vatnit ad þr skirist eigi/ sm̃ męttekit hafa heilagan Anda/ lij-
ka sm̃ vier? Og hñ baud at skira þa j nafne DROTTINS. Þeir badu hñ þa ad hann
være hia þm nockra daga.

XI.

A OG er þ heyrdu Postularner ⁊ þr Brædur s̃ j Judea voru/ ad Heidingiar hof
du męttekit Gudz Ord. Og þa Petr kom vpp til Jerusalem/ toku þr ad þra
tta j mote hønum/ s̃ voru af Vmskurninguñe/ ⁊ søgdu/ Þu giecksi jñ til þra
maña sm̃ yferhwd hafa/ ⁊ matadist mz þm

Eñ Petur tok til af vpphafi/ ⁊ fram̃ talde fyrer þm eitt epter aññat/ ⁊ sag-
de/ Eg var j Borgiñe Joppen/ a bæn/ Og eg sa j leidslu mins hugskotz Syn
þa/ at Diskur nockur leid ofan stor sm̃ annat Lijnlak medr fiorum hyrningum/ ofan laten af
Himnum/ ⁊ kom allt jñ til min/ a huern eg horfda/ hugda eg at ⁊ sa ferfættar Kindr Jardr/
skogdyr/ Skridkuikinde/ ⁊ Fugla Himins. Eg heyrda þa Rødd sm̃ til min sagde/ Statt vpp
B Petur/ slatra og neyt. Enn eg sagde/ Herra/ Nei/ þuiad eckert alment edur Ohreint hef-
ur enn nockurn tima jnn j minn Munn geingit. Eñ Rødden suarade mier j annat siñ af Him
ne/ Huad Gud hreinsade/ þ seig þu eigi alment. Og þtta skiede þrisuar. Og þa var allt vpp
numit aptur til Himins.

Og siact: At jafnsnart stodu þrijr meñ vte fyrer husinu þar eg var jnni/ sender af Cesa-
rea til min. Eñ Anden sagde mier/ at eg skyllde ganga mz þm/ ⁊ efa eckert. Eñ mier fylgdu
þsser sex Brædr. Og vær geingum jñ j þss mans Hws/ hñ kuñgiorde oss huernen hañ hafde
sied Eingil j sinu husi/ huer ed stadit hafde fyrer honũ ⁊ sagt til hñs/ Send þu vt meñ til Jop
pen/ og lat kalla til þin Simon þañ kalladr er Petur/ hñ mun seigia þier þau Ord/ af hueriũ
C þu munt holpen verda ⁊ allt þitt Hws. Eñ þa eg tok til at tala/ fiell heilagur Ande yfer þa
lijka sm̃ hñ fiell yfer oss j vpp hafi. Þa kom mier þ j hug/ huad DROTTIN hafde sagt.
Johañes skirde at sonu j Vatne/ enn þier skulut mz heilogum Anda skirder verda. Þui fyrst
Gud hefur gefit þm̃ lijkar giafer s̃ oss/ þann tijd vier trudum a DROTTIN Jesum Chri
stum/ Huer var eg þss/ at eg mætta þ Gude baña? Þa þr heyrdu þ þøgnudu þr vt af/ veg-
sømudu Gud/ ⁊ søgdu/ Þa hefur Gud vnt Heidingium Jdran til Lijfs.

Og señeliga þr sm̃ j sundur høfdu dreifst/ af þre Hørmung er bar til vm Stephanũ/ gein
gu vm kring allt til Phenicen ⁊ Cipriã/ ⁊ Antiochiam/ talande Ordit fyrer ongũ nema Gyd-
ingum einum. Þar voru og nockrer vt af þm/ sm̃ voru af Cipria og Cirenia/ huerier/ þa þr
geingu jñ i Antiochiam/ toku at tala til þra Grickia/ bodande þm DROTTIN Jesũ. Og
Hønd DROTTINS var medr þm. Og mykel tala truadra maña snerist til DROT-
TINS.

D Eñ þ ordslaug s̃ af þm for/ kom til Eyrna Safnadarins s̃ var j Jerusalem. Og þr sen-
du vt Barnabam/ þ hñ geingi til Antiochiam. Og sm̃ hñ kom þar/ ⁊ sa Gudz Nad/ vard hñ
gladur/ ⁊ ried þm ollum at þr skylldu mz oruggu hiarta hia Gude stadnæmast/ þui hñ var go
dur madur/ og fullur heilags Anda ⁊ Truar. Og margt Folk jokst þar DROTTNE.
Enn Barnabas for til Tharsen/ at hñ friette vpp Saulum. Og er hñ hafde fundet hñ/ fylg
de hñ honum j Antiochiam. Og þ skiede so at þr voru til samans Arit allt/ hia þm Søfnu-
de/ kendu þar ⁊ mørgu folke/ so at Lærisueinarner kolludust fyrst j Antiochia Kristner.

Eñ a þm døgum komu Spameñ af Jerusalem til Antiochiam/ Og eirn af þm stod vpp/
Agabus ad nafne/ Hñ tilteiknade fyrer Andan ad koma skyllde mykel hungur j ollum verall-
dar Heime/ huert ed skiede vnder Claudeo Keisara. Eñ Lærisueinarner løgdu til/ huer epter
þui sm̃ hñ formatte/ ⁊ sendu þm Brædrum til biargar er biuggu j Judea/ huad þr giørdu/ og
sendu til þra Olldunga/ fyrer hendr Barnabe og Sauls.

1 Þrattan Gydin ga wid Petur at hñ męttok Heidingia

2 Opinberligur vitnisburdur at Gud medtake Heidingia

3 Euangelium werdr epter þa ofsokn sm̃ skede yfer Stephano

4 Barnabas sendur til Antiochiam

6 Spadomr Agabi vm hallære

XII.

A A Þeim tima lagde Herodes hendur a nockra af Safnadenũ/ at pina þa. Hñ
liet þa drepa Jacob Brodur Johañis mz Suerde. Og er hñ sa/ at þ þeck-
tist Gydingum/ for hñ til/ ⁊ liet hondla Petrum. Enn þta var vm Paska.
Og sm̃ hñ hafde hñ gripa latid/ liet hñ setia hñ j Myrkua stofu/ ⁊ fieck hñ
j hendur inum fiorda parti fiordunga stadaskiptis Hermaña/ til varduei̇tslu/

1 Fiorda Ofsokn Safnadarins Jacobus lijflaten

2 viliađe epter Paskana framselia hñ Folkenu. Og Petur geymdist at sønnu j Myrkuastofu/ Eñ Søfnuduren bad j akafa fyrer honum til Gudz. Og þa er Herodes villde hñ framleida lata/ suaf Petur a þre Nott medal tueggia Strijdzmaña/ bunden tueimr Jarnuidium/enn Vardmeñerner forurudu vte fyrer Dyrunum Myrkuastofuna.

Petrus latiñ i Myrkuastofu

3 Og sia: Ad Eingill DROTTINS stod þar/ z lios skein j Husinu. Hñ laust a sijdu Peturs/ vppuakte hñ z sagde/ Statt vpp skyndeliga. Og Hleckerñ fiellu af hñs høndū. Eingillen sagde þa til hñs/ Gyrt þig/ z tak sko þina a þig. Og hñ giørde so. Hñ sagde z til hñs/ Legg þiñ Kyrtel yfer þig z fylg mier. Og hñ gieck vt z fylgde hm̄. Og eigi visse hñ þad til sans sm̄ fyrer Eingilen giørdist/ Nelldr meinte hñ sig Syn sia. Og þr geingu vm hid fyrsta z añad vardhalld/ z kōu til Jarnhlidsins er la til Borgariñar/ eñ þ lauk sier vpp sialft/ Og þr geingu vt. Enn sm̄ þr reikudu eitt Stræte/ veik Eingilliñ sier jafnsnart fra honum.

Eingillen frelsar petrum af Myrkuastofuñe

B

Og er Petur kom til sialfs sins/ sagde hñ/ Nu veit eg sañeliga/ þ DROTTIN sende Eingil siñ/ z frelsadi mig af hendi Herodis/ z af allre epteruæntan Gydingalydz. Og sm̄ hñ giætte sin/ kom hñ til Husa Mariu Modr Johañis þss sm̄ kalladr var Marcus/ huar et marger voru til samans komner/ z badust fyrer. Enn sm̄ Petur laust a Dyrahurdena/ gieck stulka fram/ ad sia til/ su Rode var at nafne. Og er hun þekte hliod Peturs/ lauk hun eigi vpp hurduñe fyrer feigenleika/ helldr hliop hun jñ z sagde at Petur stæde vte fyrer Hurduñe. Eñ þr søgdu til heñar/ Ertu galen? Hun hiellt þui fastara a at þ være so. Þeir søgdu/ þ er hñs Eingill. Eñ Petur klappade þui tijdara a. Og er þr luku vpp sau þr hñ z vndrudust/ Eñ hñ bente þm mz hendiñe at þr þegde/ z sagde fra huernen DROTTIN hefde leidt hñ vt wr Myrkuastofuñe/ z sagde/ Kuñgiørit þta Jacobo z Brædrunum. Hñ geck vt þadan og gieck burt j añan stad.

C

4 Eñ þa dagur kom/ var eigi lijtil Angurseme a mille Strijdzmañanna / huad vordit hafde af Petre. Eñ er Herodes heimte hñ z fañ eigi/ liet hñ forheyra Vardmeñena/ z skipade þa burtleida. For sidan af Judea ofan til Cesarea/ z þar dualdist hñ/ Þuiad hann var missattur vid þa j Tyro z Sidon. Eñ þr komu mz einu samhellde til hñs/ z rædguduft vm vid Blastum/ huer ed var Konungsins Drottsete/ z beiddust fridar/ af þui at þra bygdarløg nærdust af Konungsins Lande. Eñ a tilsettum deigi/ klæddist Herodes Konungligum skrwda/ settist a Domstolen/ z hof sier rædu til þra. Eñ folkit tok at kalla/ Gudz rødd er þtta/ eñ eigi mans. Jafnskiott slo hñ Eingill DROTTINS/ af þui hñ gaf eigi Gude Heiduren/ vard hñ eten af Modkum og andadist.

Historian vm Herodes Agrippa og hans dauda

5 Hefndarplaga Herodis fyrer hñs ofsokn sem hañ veitte Søfnudenum

D

Ord DROTTINS toku at vagxa z margfalldast. Eñ er Barnabas z Saulus komu til Jerusalem aptur/ z afuentu þm þær vister/ z toku mz sier Johañem þann er at vidurnefne hiet Marcus.

XIII.

A

1 Pall og Barnabas vtsender til Heidingia at predika Euangelium

OG j þm Søfnude sm̄ var j Antiochia voru Spameñ z Lærefedr/ mzal huerra var Barnabas/ z Simon er kalladist Niger/ z Lucius hiñ Syrlendske/ og Manahen sa ed var samfostre Herodes Tetrarcha/ z Saulus. Og þañ tijd þr þionudu DROTTNE z fostudu/ sagde heilagr Ande/ Vtueliet mier Barnabam z Saulum j þ verk/ sm̄ eg hefi þa tilkiørit. Þeir føstudu þa og badust fyrer/ løgdu hendur yfer þa/ og lietu j burt fara. Og sm̄ þr voru ad soñu vtsender af heiløgū Anda/ geingu þr burt til Seleucia/ z þadan sigldu þr til Cipria. Og þa þr komu til Salamin Borgar/ toku þr at predjka Gudz Ord/ j Sākundū Gydinga. Eñ þr høfdu Johañem til Þionustu

B

Og sm̄ þr geingu yfer Eyna allt jñ til Paphos Borgar/ þar fundu þr nockurn Fiølkyngismañ/ z Falspropheta þañ Gydingur var/ huers nafn ed var BarJehu/ sa var hia Sergio Paulo Landstiornara forstalligum mañe. Hñ kallade fyrer sig Barnabam z Saulum/ z hñ fyste at heyra Gudz Ord. Þa stod þm j mot sa Galldramadr Elymas (þuiat so verdr hñs nafn vtlagt) og sokte epter at snua Landzstiornaranum fra Truñe. Enn Saulus/ sa er og hiet Paulus fullur af heiløgum Anda/ leit a hñ z sagde/ O þu Diøfuls son fullr alls Tals og Flærdis/ z ouinur allrar Riettuisi/ Þu lætur eigi af at vmsnua riettum vegum DROTTINS. Og sia nu: Ad hønd DROTTINS kemr yfer þig/ z þu skt Blindr vera/ z sia ei Sol vm nockra tima/ Og jafnsnart fiell a hñ Dima z Myrkr/ falmade vm kring sigr leitade at

Sergius Landzstiornare Elymas Magus

2 Saulus straffar og blindar Galldramañiñ

ade at þm̄ ed hn̄ villde leida. Þa Landstiornaren sa huad giørdist/ trude hn̄ ⁊ vndradist yfer kēningu DROTTINS.

C Ēn þa Pall ⁊ þr sm̄ mz honum voru sigldu fra Papho/ komu þr til Pergen j Pamphilia lande. Ēn Johannes skilde vid þa/ ⁊ for aptur til Jerusalem. Enn þr foru þar þuert yfer fra Pergen/ ⁊ komu til Antiochia j Pisidia lande/ Og geingu jn̄ j þra Samkundu a Þuottdeige/ ⁊ settust nidur. Ēn epter Lognialslesturen ⁊ Spamanāna/ sendu yfermenn Samkundunnar ⁊ lietu seigia þm/ Þier mein ⁊ brædur/ ef nockur aminningar ræda er hia ydur til Folksins/ þa seigit fram

4 Velgiörningar Gudz wid Folkit allt i fra Egiptalandz vtleidslu

Þa stod Pall vpp/ ⁊ bente til hliodz mz hendinne/ ⁊ sagde/ Þier Jsraelsmen̄/ ⁊ þier sm̄ ottist Gud/ þa heyret. Gud Jsraels lydz vtualde Fedur vora/ ⁊ hof vpp Folk þtta/ þa þegar þ var vtlægt a Egiptalāde/ ⁊ mz hafn̄ Armlegg vtleidde hn̄ þ þadā/ ⁊ mestu j fiorutigu ær vm leid hn̄ þra sidueniu j Eydemorku. Og afmade sio þioder a Chanaās Jørdu/ ⁊ skipte mz þm epter hlutfalli þra Lande. Epter þ gaf hn̄ þm Domendr j þriu hūdrud og fimtijger Aara/ allt til Samuel Spamans. Epter þ æsktu þr sier Konungs/ Og Gud gaf þm Saul son Kis/ man̄ af Beniamins kyne j fiorutijger ær. Og er hn̄ affette þan̄/ oppuakte hn̄ Dauid þm til Konungs/ af huerium hn̄ vitnade og sagde/ Eg hefe fundit Dauid son Jessa/ man̄ epter minu hiarta/ huer giøra skal allan minn vilia.

D

Af huers sæde Gud framleidde epter fyrerheitenu/ Jesum Jsraels Lausnara/ Epter þui ē Johan̄es predikade adr Jdranarskirn/ fyrer hn̄s auglitz hingatkomu/ øllu Jsraels folke. Ēn ē Johan̄es hafde lyktat sitt skeid/ sagde hn̄/ Eg em eigi hn̄/ huern þier meinit mig vera/ Nelldr siaet/ at sa kiemur epter mig/ huers skoklæde eg em eige verdugr at leysa.

5 Ad Jesus hanns krossfeste sie Heimsins frelsare

E Þier men̄ goder Brædur/ ⁊ þier syner Abrahams slektis/ ⁊ þr sm̄ ydar a mille ottast Gud/ ydr er þta hialprædis ord sendt. Þuiat þr sm̄ biuggu j Jerusalem/ ⁊ þra Nøfdingiar/ mz þui þr þekktu hn̄ eigi nie Spaman̄a raddernar (hueriar lesnar verda huern Þuottdag) hafa þr mz sinu Doms atkuæde vpp fyllt. Og þo þr fynde ongua daudasøk mz honum/ beiddu þr af Pilato ad hn̄ liete aflijfa hn̄. Enn sm̄ hn̄ hafde fullkomnat allt huad af honum var skrifat/ toku þr hn̄ ofan af Triēnu/ ⁊ løgdu j Grøf. Enn Gud vpp vakte hn̄ af dauda/ huer og siedur er vm marga daga af þm/ sm̄ mz honū foru af Galilea vpp til Jerusalem/ huerier at eru hn̄s vottar hia Folkenu

6 Historian vm Krossfesting og Vpprisu Christi

Og vier bodum ydr þ Fyrerheit/ ē til Fedra vorra er skied/ at þ sama hefur Gud oppfyllt oss þra Sonū/ j þui hn̄ oppuakte Jesum. So sm̄ j ødrū Psalme skrifat er/ Þu ert min̄ Son j dag ol eg þig. Ēn þ Gud oppuakte hn̄ af dauda/ ad hn̄ kiæme ei framar til Rotnūar aptur/ þa sagde hn̄ so/ Truliga skal eg hallda vid ydur þa næd er Dauid var lofut. Fyrer þui seiger hn̄/ ēn j ødrum stad/ Þu munt eigi leyfa/ at þin̄ Neilage skule rotnan sia. Þui sen̄eliga þa Dauid hafde sin̄ Alldur vt þionat/ ⁊ at Gudz forsio sofnade han̄/ ⁊ er lagdur til Fedra sinna/ ⁊ hefur rotnan sied/ Enn sa huern Gud oppuakte/ hefr eigi rotnan siena.

F

Fyrer þui sie ydr viturligt goder men̄ ⁊ Brædr/ þ ydr bodast fyrer þen̄an syndan̄afyrergiefning/ ⁊ af øllu þui/ hueriu þier gatud ecki riettlater ordit fyrer Moyses Løgmal. Ēn hu̇ hn̄ truer a þen̄an sa er riettlætur. Þui siaet suo til/ ad eigi kome þ yfer ydur/ huad sagt er fyrer Spamen̄ina/ Sia þier Forsmanarar/ vndrit ydur ⁊ verdit ad ongu/ Þuiat eg giøre þ verk a ydrum døgum/ hueriu þier truit eigi/ þo ef nockur talade ydr þ vt.

Enn ad vtgeingnum Gydingum af Samkunduñe/ badu þr hiner heidnu þ hn̄ segde þeim þsse ord a epterkomande Þuottdeigi. Og er Samkūdan j sundurdreifdist/ fylgde Pale ⁊ Barnaba marger Gydingar epter/ ⁊ Gudrækner men̄ sm̄ Judar høfdu giørst. Og þr søgdu þm/ ⁊ amintu þa at þr skylldu støduger blijfa j Gudz Nad. Enn ad epterkomanda Þuottdeigi/ kom til samans nærsta allur Borgarmugr/ at heyra Gudz Ord. Og er Gydingar sau Folkit/ fylltust þr Vādlætingar/ ⁊ toku ad mæla j giegn þui ē Pall sagde/ motkastande þ/ ⁊ Nædungar ordum lastande. Þeir Pall ⁊ Barnabas søgdu þa skørugliga/ Þad byriade/ ad ydur skyllde Gudz ord fyrst seigiast/ enn af þui þiᵉ rekit þ fra ydur/ ⁊ dæmit ydur sialfa eilijfs Lijfs omakliga/ Siaet: Þad vier snuust þa til Neidin̄aþioda/ þt so hefr DROTTen bodit oss/ Eg setta þig Neidnum þiodum til lioss/ so ad þu siert Nialprad allt til ydsta Jardar enda

G

7 Fyrer Pall Gydinga weittist Heidingium Heilsugiöf

Og þa hiner Neidnu heyrdu þ/ gløddust þr/ og vegsømudu ord DROTTINS/ og suo marger vrdu truader sm̄ til eilijfs lijfs voru skickader. Og Ord DROTTINS toku vt ad berast vm øll Nierød. Enn Gydingar huottu þa vpp Gudræknar og hæfuerskar Kuinnur og hina ædstu men̄ Borgarinnar/ og oppkueiktu so ofsokn j mote Pale og Barnaba/ og ræku þa burt vr

8 Ofsokter Pall og Barnabas

burt vt sinum Landzalfum. Enn þr hristu dupt fota sinna a þa / z komu til Iconiam. Og Lærisueinarner fylltust af fagnade z heilogum Anda:

XIIII.

1 Giörningar Pals og Barna be i Iconia

OG þ skiede j Iconia/at þr geingu til lyka inn j Gydinga Samkundu/Og tø ludu/so ad mykill mannfiølde trude/bæde Judar og Gricker. Eñ þr Gyding ar sm̃ mistrua voru/vppvoktu z til reide huøttu j mot Brædrunũ huge Neidinna maña. Þo duøldu þr þar vm langã tima/styrkliga erfuidande mz Nerrans fulltinge/Nú ed sialfur vitne bar ordũ siñar Nadar/ z veitte at Takn z stormerki skiedu fyrer þra hendr. Eñ Borgarmuguren tuiskiptist j sundr/so ad sumer hielldu af søñu mz Gydingum / eñ sumer mz Postulunum. A

2 Osam þycke i Iconia

Enn er giørdist vpphlaup mz Neidingium/ z lyka eirnen mz Gydingum z þra Yferbodurum so þr fære til mz vallde z gryttu þa griote. Þa fornumu þr/ og flydu j þær Borger sm̃ liggia j Liconia lande/Listra z Derben/og allstadar j þra vmliggiande Landzalfur/z predikudu þar Euangelium. Og madr nockur j Lystra sat/fota hrumr/z var halltr fra siñar Mod urkuide/sa er alldrei hafde enn geingit/hñ heyrde Pal mæla. Og sm̃ hñ leit a hñ z sa at hañ trude/þ honum mætte hialpa/sagde hñ mz hærre røddu/Statt vpp riettur a þina fætur. Og hñ spratt vpp z gieck. Enn er Lyduren leit huad Pall hafde giørt/ hofu þr vpp hliod sin a Lycaonesku/z søgdu/Guden eru mønnum lyk vorden/ z til vor ofanstigen. Og Barnabam kolludu þr Jupiter/eñ Pal Mercurium/Af þui hñ var frambere ordsins. Eñ Jupiters Prestur sa er fyrer Borgiñe var/flutte bæde Yxn z Kransa fyrer Dyrnar/og villde fornfæra þm mz folkenu. B

3 Predikan Pals og Barnabe

Þa er Postularner Pall og Barnabas heyrdu þ/ hrifu þr klæde sin/stucku vt til folksins/kølludu og søgdu/Þier menn/Nui giøre þier þta? Vid erum og daudliger meñ/lyka sm̃ þier/Og biodum ydur at snuast fra þssum Hiegomum/til lifanda Gudz/sa er giørde Himen z Jørd/Sio og allt huad j þm er. Huer er vm lidnar allder hefur allar þioder ganga latid sina sialfs vegu/Og þo ad sønnu hefur hñ eigi forlatid sialfan sig an Vitnisburdar/þa hñ veitr gott/z giefur oss døgg af Himne/og friofsama tima/vppfyllande vor hiørtu mz Fædslu z fagnade. Og er þr søgdu þta/gatu þr þo varla stillt Lyden/ so at þr fornudu þm eigi. C

Rom .9.

4 Pall werdr gryttur 2 Cor. 11

Þa komu þar nockrer Gydingar fra Antiochia og Iconia/huerier at vmtoldu Lyden/suo ad þr gryttu Pal/z drogu vt af Borgiñe/meinande hñ daudan vera. Eñ þa Lærisueinarner vmkringdu hñ/stod hñ vpp/z gieck jñ i Borgena. Og deigenum epter for hñ mz Barnaba til Derben/og predikadi Euangelium j þre Borg/og lærde þar margan/ Vende sidan aptur til Lystram/Iconiam z Antiochiam/styrkiande Ander Læresueinarña/z amiñande þa/ ad þr være stadfaster i Trunne/og þat/at oss byrjar fyrer margar hrellingar jnn at ganga i Gudz Ryke. Og þr skickudu þm Olldunga i sierhueria Samkundu/badust fyrer/og føstudu/z fólu þa sidan þm DROTTNI a hende a huern þr trudu. D

5 Pall og Barnabas komu i Antiochiam

Og er þr høfdu geingit vm Pisidiam/ komu þr i Pamphiliam/z toludu Ord DROTTINS til Pergan/og foru ofan til Atthaliam/Þadan sigldu þr til Antiochiam/huadan þeir voru af Gudz Naad tilfeingner/i þat verk huert þr høfdu fullkomnad. Og sm̃ þr voru komner og samanfafnat Søfnudenum/tøldu þr fram hue myket Gud hefde giørt medr þm/z hú nen hñ hefde dyrum Truariñar vpplokit fyr̃ Neidingiũ. Og þar duøldu þr eigi skamastũd/ hia Lærisueinunũ.

XV.

1 Spurning Gydinga i Antiochi a/Ef ad menn verda Saluholp ner en vmskurd ar skirnar?

OG þr nockrer s ofan komu af Judea/ lærdu Brædurna þ/ Nema ef þier latid vmskiera ydr epter sidueñu Moyses/þa kuñe þier ei Saluholpner ad vda. Og af þui giørdist þar z osaþycki ei lytit. Pall og Barnabas settu sig fast i mote þm. Þa skickudu þr Pal og Barnabam til/og nockra adra af þm/ad þr fære vpp til Postulanna og Yferprestaña i Jerusalem/vm þtta Þrætumal. Og sem þr voru af Safnadenum a leid leidder/geingu þr vm Phenicen og Samariam/seigiande Neidinna þioda vmuendan/ og giørdu øllum Brædrum myken føgnud. Eñ þa þr komu til Jerusalem/medtokust þr af Søfnudenum z Postulunum/og so af Olldungunum. Og þr kunngiørdu þm fra/huersu myket Gud hefde giørt medur þm. Þa risu vpp A

nockrer

nockrer vt af Phariseis Selskap/ þr vid Tru høfdu tekit/ seigiade at þ byriade at vmskera þa/ og budu ad hallda Moyses Løgmal. Eñ Postularner z Prestarner komu til samans/ ad þr lite a þtta Malefne.

B Og er mykel þrattan hafde verit/ stod Petr vpp z sagde til þra/ Goder meñ z Brædr/ þier vitid at fyrer langre æfe/ þ Gud hefur vtualit vor a mille/ at Heidner meñ skylldu heyra fyrer miñ muñ Gudzspiallsins Ord/ z so at trua. Og Gud sa hiørtun kieñer bar Vitnisburd vm/ gefande þm heilagan Anda so sm oss/ z giørde onguan mun a mille þra z vor/ hreinsande mz Tru vor hiørtu/ Fyrer huad freiste þier nu Gudz/ þ þier leggit Ok yfer Lærisueinaña hals huert at ei gatu borit huerke vær nie Fedr vorer? Helldr truñ vier/ at frelsast fyrer Nad DROTTINS Jesu Christi/ mz sama hætte z þr. Þa þagdi z allur Muguren/ z hlyddu þm Barnaba z Pale/ er þr søgdu fra huer Teikn og Stormerke ad Gud hafde giørt mzal Heidinna Þioda fyrer þa.

2 Samkunda/ edr þing Postulaña og Aulldungaña til Jerusalem/ huar Moyses Løgmal verdur aptekit

C Epter þat þr þøgnudu/ suarade Jacob z sagde/ Þier meñ goder Brædur heyrit mig/ Simō sagde fram mz huerium hætte Gud hafde i fyrstu vitiad/ z medtekit sier Folk vt af Heidnum Þiodum j sinu nafne/ Og þssu samhlioda Spamaña orden/ so s̄ ad skrifad er/ Epter þta mun eg aptur koma/ z vppbyggia Tialldbwd Dauidz/ huer ad fallen er/ z heñar nidr brot skal eg endurbyggia/ z hana vpprietta/ So ad þr meñ sm epterblijfa skulu DROTTINS leita/ z þar til allar heidnar þioder/ yfer hueriar mitt nafn akallat er/ seiger DROTTIN/ sa er þtta giører allt. Gude eru øll sin verk kunnig/ j fra Veralldar vpphafi. Fyrer þui vrskurda

Amos. 9. Act. 17

D eg/ þ vier giørum ongua Þuingan þm/ sm snuast fra Heidne til Gudz/ helldr skrifum þm til at þr hallde sig fra ohreinleik skurgoda dyrkunar/ z fra Frillulifnade/ z køfnudu/ z af Blode/ Þuiad Moyses hefur fyrer langre æfe til sett j øllum Borgum/ þ hñ skule Predikast j Samkundum/ huar hñ verdur z lesinn alla Þuottdaga.

Supra 12

Þat hagade þa Postulunum z Olldungunum mz øllum Søfnudenum/ at þr vtueldu af þm meñ/ z sende til Antiochiam mz Pale og Barnaba/ til einkadan Judam þañ kalladr var Barsabas/ og Silam ener ædstu meñ mzal Brædraña/ Og sendu Rit fyrer þra hendur/ med þssu atkuæde.

E Vier Postular Prestr z Brædur/ heilsum þm Brædrunum er vt af Heidingium/ z i Antiochia/ Syria/ z Cilicia eru. Med þui at vier høfum heyrt/ ad nockrer af oss eru vtgeingner/ s̄ hafa sturlat ydur mz ordum/ z fleckad Ander ydrar/ biodande ydur at vmskierast/ og Løgmalit at hallda/ Huerium vier høfum ecki slijkt bodit. Þui hefur oss litist mz eindrægne samankomnum/ at senda til ydar valinkunna meñ mz vorum elskuligum Barnaba z Pali/ huerier meñ ha vthafa sett sinar Saler fyrer nafn DROTTINS vors Jesu Christi. Fyrer þui sendu vier Judam z Silam/ huerier ed sialfer meiga mz ordum seigia ydr hid saña. Þuiad þ list hei

3 Decretum og vrskurdr Safnadarins

Act. 12

F løgum Anda og oss/ at vier skylldum onguar byrder leggia a ydur/ fyrer vtā þssa þarfliga hlute/ Þat þier halldit ydr af þui sm skurgodum er fornat/ z Blode/ z fra køfnudu/ z fra Frillulijfe/ Af huerīu ef þier vardueited sialfa ydur/ þa giøre þier vel. Lifet sæler.

Þa þsser voru af stad sender/ komu þr til Antiochiam/ z samansøfnudu Safnadenum/ og feingu þm Briefet. Þa þr læsu þ/ vrdu þr af þre Huggan glader. Eñ Judas z Sylas/ hūer at Spamenn voru/ amintu Brædurnar mz nogum ordum/ z styrktu þa. Og þr duøldust þar vm stundarsaker/ og vrdu sidan mz Fride af Brædrunum sender til Postulaña aptur. Eñ Sila leist a ad vera þar. Pall og Barnabas duøldust j Antiochia/ sendu z bodudu/ samt ødrum fleirum ord DROTTINS.

Judas Silas

G Enn epter nockra daga sagde Pall til Barnaba/ Føru vid aptur/ z vitium Brædra vorra vm allar Borger j huerīu vid høfum bodat ord DROTTINS/ huernen at þr haga sier. Enn Barnabas gaf til rad/ ad þr tæke mz sier Johañem/ sa er auknefndist Marcus. Enn Pall villde ecki/ ad sa s̄ fra þm hafde snuet vr Pamphilia/ og gieck eigi mz þm j Verk/ skyllde medfylgia. Og suo hart sundurþycke vard þeirra a mille/ at huer skilde vid annan. Og Barnabas tok ad sonnu Marcum mz sier/ og siglde i Cipriam/ Eñ Pall kiøre sier Sylam/ og var af Brædrunum Gudz Nad bifaladur. Og hañ gieck vm Syriam og Ciliciam styrckiande Søfnudena.

4 Visitatio/ Vitian Kirknaña

5 Agreining Pals og Barnabe/ epterdæme mañligs breyskleika og so mz þm Heiløgu

XVI.

Enn

1 Timothei kalla og Vmſkurn

A

ENN er hn̄ kom til Derben og Lyſtran/ Sia: At Lærefueinn var þar/ Thimoteus at nafne/ ſonur eirnrar truadrar Gydinga Konu/ en̄ at Federni Girſkur. Þeſſum bææru þr brædur gott Vitne ſm̄ voru j Lyſtrā og Iconia/ Þen̄ an villde Pall mz ſier fara lata/ tok at ſier ⁊ vmſkar hn̄ fyrer ſaker þra Gydinga ſm̄ voru j þm̄ ſtødum/ Þuiat þr viſſu aller ꝥ hn̄s Fader var Girſkur. En̄ þar þr foru vm Borger/ budu þr j þm̄ at varducita þær ſetningar ſ̄ ſkickadar høfdu verit af Poſtulunum ⁊ Preſtum þm̄ ſm̄ til Jeruſalem voru. Og ſo ſtyrktuſt Søfnuderner j Trun̄e/ ⁊ fiolguduſt dagliga at tølu.

2 Pall perdaſt vm Phrigiam Galatiam Myſiam allt til Troadem

B

Og þa þr geingu vm Phrigiam ⁊ Galitiu rijke/ var þm̄ forbodit af heiløgū Anda at tala Gudz Ord j Aſia. En̄ ſ̄ þr komu til Myſian/ freiſtudu þr at gāga vm Bythiniam/ ⁊ Anden lofade þm̄ ꝥ eigi. En̄ þa þr geingu yfer vm Myſian/ foru þr ofan til Troaden. Og Pale var Sion ſynd vm Nottena/ at madur nockr af Macedonia/ ſtod ⁊ bad hn̄/ ⁊ ſagde/ Far þu i Macedoniam og hialpa oſſ. En̄ ſm̄ hn̄ hafde Sionena ſied/ ſtundudum vier ſtrax at reiſa i Macedonia/ fullgiørder j þui ꝥ DROtten kallade oſſ þāgat at predika þm̄ Gudz ſpioll.

3 Sion/ m: huerre Pall kallaſt wr Aſia i Europā til at predika Euangelium

Enn þa vier reiſtum fra Troada/ komu vier a riettu ſkeide til Samothracian/ ⁊ an̄ars dags til Neapolin/ ⁊ þadā til Philippis/ huer at er hin ædſta/ ⁊ frelſis høfud Borg j Macedonia.

Og vær duølduſt i ſømu Borg nockra daga. Og a Þuottdeigenum geingu vier af Borg in̄e/ at þui Vatne/ huar þr pløgudu at bidiaſt fyrer/ ſettum oſſ/ ⁊ tøludū til þra Kuen̄a er þar komu til ſamans. Og kona nockur Gudræken Lydia at nafne/ huer et Purpura ſellde/ verande vt af Thiatiris Borg heyrde til/ huerrar hiarta DROTTJN opnade ſo at hun giætte at þui huad af Pali ſagdiſt. En̄ ſ̄ hun ⁊ hen̄ar hus var ſkirt/ beidde hun oſſ og ſagde/ Ef þier halldit mig truada vera j DROTTNI/ þa gangit jnn i mitt hus/ ⁊ blijfet þar. Og hun neydde oſſ.

4 Huad i Philippis borg giørdiſt

C

Enn ꝥ ſkiede þa vier geingum til bænar/ at ſtulka nockur / ſu er hafde ſannſagnar Anda/ hliop j mote oſſ/ huer ed giørde ſinum Lanardrottnum myken bata j ſan̄ſøgle/ þſſe ſama fylgde Pale og oſſ allzſtadar epter/ kallade ⁊ ſagde/ Þeſſer men̄ eru þionar Gudz hins hædſta/ þr ed boda ydur hialprædis gotu. Þetta giørde hun vm marga daga. Enn ꝥ gramdiſt Pale/ þui ſneriſt hn̄ vid ⁊ ſagde til Andans/ Eg byd þier j nafne Jeſu Chriſti/ at þu farer vt fra hen̄e/ Og hn̄ for vt a ſamre ſtund.

5 Jarteikn/ Lærdoms ſtyrking

D

Enn er Drottnar hennar ſau þad/ ad von ſin̄ar abatanar var vte/ gripu þr Pal ⁊ Silam og leiddu þa a Torg/ til Nøfdingian̄a/ og færdu þa fyrer yferbodarana/ ⁊ ſøgdu/ Þeſſer men̄ giøra ſtyriolld j Borg vorre/ mz þui þr eru Gydingar/ og boda þa veniu er oſſ hæfer eigi med at taka nie at giøra/ mz þui vier erū Romuerſker. Og Folkit æſtiſt vpp j mote þm̄/ ⁊ Yferbodararner lietu þa af Føtunum færa/ og budu at ſtrykia þa. Og er þr høfdu veitt þm̄ ſtora hwdſtroku/ ſnørudu þr þm̄ j Myrkuaſtofu/ og budu Myrkuaſtofuverdenū at geyma þa grād uarliga. Og han̄ tok ſlijkt bod at ſier/ og kaſtade þm̄ i hid jnſta vardhalld/ ⁊ ſette þra Fætur i Stock.

6 Opſoln og hørd ſtryking Pals og Silas

E

Enn vm Midnætte bæduſt þr fyrer Pall og Silas/ ⁊ lofudu Gud. Og þr heyrdu til þra ſm̄ j Vardhalldenu voru. Enn jafnſnart vard mykill Jard ſkialfte/ ſo at hræriſt allz grund uøllur Myrkuaſtofunnar/ Og jafnſnart opnuduſt allar dyr/ ⁊ allra þra Fiøtr vppleyſtuſt. Enn ſm̄ Myrkuaſtofuuørduren vaknade/ ⁊ ſa Myrkuaſtofu dyrnar opnar/ dro hn̄ vt Suerd/ og villde fyrerfara ſier/ meinande Bandingiana burtflyda. En̄ Pall kallade hææe røddu og ſagde/ Giør þier eckert vont/ þuiad vier erum hier aller.

7 Bænar in̄ar kraptur

F

Enn hn̄ heimte Lios/ gieck jnn/ og af ottaſleigen/ fiell hn̄ Pale og Syla til Fota/ leidande þa vt ⁊ ſagde/ Nerrar miner/ Nuad byriar mier at giøra/ ſo eg vōe Saluholpin̄? En̄ þr ſøgdu/ Tru þu a DROTTJN Jeſum/ ſo verdur þu holpen ⁊ þitt hus. Og þr ſøgdu hm̄ Ord DROTTJNS/ og øllum þm̄ er i hn̄s huſi voru. Nn̄ tok þa at ſier þa ſømu ſtund Nætr/ ⁊ þerde beniar þra/ Nn̄ liet þa og ſkijra jafnſnart ſialfan ſig og allt ſitt Nws. Og þa leidde hn̄ þa j ſitt Nws/ reiſte vpp Bord fyrer þm̄/ og hn̄ gladdiſt mz øllu ſinu huſi/ þat han̄ var a Gud truadur vorden:

8 Epterdæme/ huernen madur werde riettlatur an Løgmals og werkan̄a

G

Og er dagade ſendu Yefrbodararner Þienara Stadarins þangat/ ⁊ ſøgdu/ Lættu þeſſa menn lauſa. Enn Myrkuaſtofuuørduren kunngiørdi þtta Pali/ at Yferbodararner hefdu þangat ſent/ at þiet ſkylldud lauſer lataſt/ Þui gangit nu vt og farit i Fride. En̄ Pall ſagdi til þra/ Þeir hafa almen̄eliga an Doms lætid hwdſletta oſſ Romuerſka men̄/ og i Myrkuaſtofu kaſtat/ og nu vilia þr reka oſſ vt heimugligana? Eige ſkal ſo/ Nelldur kome þr ſialfer og

reke oss vt. Enn þesse ord kungiørdu Stadarins þienarar Yferbodurunum. Og er þr heyrdu þ at þr voru Romuersker/ottuduft þr/komu sidan/beiddu þa z vtleiddu/z badu at þr fære burt vr Borginne. Þeir geingu þa af Myrkuastofunne/z komu til Lidia. Og er þr høfdu brædurna sied z hugsualat þm/ferduduft þr burt.

9 Þolinmædinar epterdæme

XVII.

A EN þa þr foru vm Amphipolin og Appolloniam/komu þr til Tessaloniu Borgar/huar ed var Gydinga Samkunda. Eñ Pall gieck jnn epter venju sinne/til þra z sagde þm vm þria Þuottdaga vr Ritningunum / opnade fyrer þm/og sannade þ Christe byriade at lijda / og af dauda vpp at rijsa/ Og at þesse Jesus huern eg boda ydr(sagde hñ)sie sa Christr. Og nockrer af þm trudu/z samløgudu sig Pale z Sila/z mykell fiølde Gudligra grickja/þar mz hinar ædstu Kuiñur eige allfar.

1 Giörningar Pals og Siles i Tessalonia

B Eñ þr vätruudu Gydingar fylltuft vädlætingar/z feingu mz sier nockra jllþydis Almugameñ Og er þeir høfdu dreiget flock saman/giørdu þr vpphlaup j Borgiñe/og ædu fyrer hus Jasonis/ og soktu epter at leida þa fram fyrer alþydufolkit: Enn er þeir fundu þa eige/drogu þeir Jasonm og nockra brædur til Hofdingianna Borgariñar/ z kølludu/Þeir ed villa alla Jardarkringlu eru hier kõner/hueria Jason hyser/Og þsser aller giøra i mote Keisarans bode/seigiãde añan Kong va/s er Jesus. Eñ þr æstu vpp Lyden/ z Hofdingia Borgariñar/þa er þr heyrdu þta. Og s þr høfdu fullt ansuar feingit af Jasone z þm odrũ/lietu þr þa lausa.

2 Oþsokn i mote Paule og Syla

C Enn Brædurner lietu Pal og Sylam burt fara vm nott/ til Berrhoen. Og er þr komu þar/geingu þr jnn j Gydinga Samkundu. Enn þr voru hiner edlabornustu mzal þra sem voru j Tessalonia/huerier ordit mztoku af øllum hugarins tilbunade/ ransakande dagligana Ritningarnar/huort þ være so. Og marger af þm giørduft truader/z eirnen erlegar Kuiñz Girskar/z eigi allfaer Kallmeñ. Og er þ feingu at vita þr Gydingar s voru til Tessalonia/ ad Gudz Ord voru bodut af Pale j Berrhoen/ komu þr z þangat/ z æstu vpp Lyden. Enn jafnsnart sendu brædurner Pal þa j burt/þ hñ geinge allt vt til Siafarins/eñ Silas z Thimotheus blifu þar epter. Og þr ed leiddu Pal a veg/fylgdu honum allt til Athenu/ Og sem

3 Giörningar Pals i Berrhoa borg

4 Auñur Oþsokn i Berrhoa mott Pale

D þr feingu þañ bifalning af honum til Sila z Thimotheo/þ þr kiæme sm snarast til hñs/foru þr aptur

Enn a medan Pall beid þra til Athena/gramdist hñs Ande mz sialfum honum/er hañ sa Borgena so miøg hneigda til Skwrgodadyrkunar. Af þui hafde hañ spurningar frame vid Gydinga z Gudrækname ñ j Samkunduñe/z alla daga a Torge til þra maña sm til hñs komu. Enn nockrer Epicurei/Stoici/veralldliger Spekingar þrættudu vid hñ/z sumer søgdu/Huad vill þsse Ordsnapr tilseigia? Eñ adrer søgdu/Þat synist s hñ vilie nyrra Guda bodare va/fyrer þui hñ hafde bodat þm Euãgeliũ af Jesu/z af vpprisuñe. Og þr gripu hñ høndũ z

5 Giörningar Pals i Athenu Borg

E leiddu a Domfløten/seigiande/Meigu vær eckt fa at vita huer þsse nyia keñing er sm af þier seigist? Þuiat nockut nytt flytur þu fyrer vor eyru/ Fyrer þui villdu vier vita huad þad være: Enn aller Athenu Borgarmeñ z so vt lendingar/z Gester/skundudu eckert añat/nema seigia edr heyra nockut nytt.

Enn Pall stie vpp a midian Domfløten z sagde/Þier meñ Athenu borgar/Eg sie/þ þier erut j øllum hlutum nærsta hiatruader. Eg hefe geinget hier vm/og sied ydra Skwrgodadyrkan/Eg fañ og Alltare/a hueriu vpp var skrifad/ Þeim okuñuga Gude. Fyrer þui boda eg

6 Þredikan Pals i Athenu Borg

F ydur þañ sama/huerium þier ouitande dyrkan giørit. Sa Gud sm giørde Heimen/z allt huat j honum er/fyrer þui at hñ er DROTTJN Himens og Jardar. Eigi bygger hñ j Mufterum þm s mz høndum eru smijdut/z eigi fagast hñ j mañligum høndum. Hñ þarf og eckis vid/mz þui hñ giefur sialfur øllum lijf og andardrætt a allan hátt. Hñ giørde og af einu Blode allt mannkyn/þ er byggia skyllde yfer allre augsyn Jardar/ z alyktade forskickada tima/z takmørk þra byggingar hefur hñ stadfest. So at þr skylldu Gydz leita/ef oda kyñe/at þr mætte a honum þreifa/og a honum fiña/ Og sañliga/ hañ er eigi langt fra einum sier huerium vorra/Þuiad fyrer hñ lifum/hrærunst/og erum vær/ So s nockrer ydars Landsdiktarar hafa sagt/Vier erum og hñs slecktis. Nu mz þui vier erum Gudz slekte/skulum vier eigi meina Guddomen/likan vera Myndum af Gulle og Silfre/edr steinum/af mañafyndingũ giørdũ.

Ebree. 2. Rom. 1. Acto. 15.

Aratus

Og at sønnu hefur Gud tima þssarar ouitsku lida latid/Enn nu bydr hñ øllum mønnum huar hellst þr eru/at aller giøre yferbot/Fyrer þui hñ hefur dag til sett/a huerium hñ vill dæma alla Heimskringluna mz riettuijsi/fyrer eirn Mañ/fyrer huern hañ hafde þ og alyktat/ Tru at veita øllum/epter þ hañ vppuakte hñ af dauda. G

Enn er þr heyrdu af vpprisu framlidinna/hæddu sumer ad þui/Eñ sumer søgdu/Vier skúlum heyra þig aptur/eñ vm þtta. So giecK Pall vt midt a millum þra. Og nockrer menn hielldu mz honum/⁊ vrdu truader/mzal huerra var Dionisius eirn af Rædenu/ ⁊ Kona Damaris at nafne/⁊ fleire adrer mz þm.

XVIII.

1
Huad i Corintho Borg bar til

Og epter þ gieck Pall burt af Athenu/⁊ kō til Chorinthio/⁊ fañ þar eirn Gyding Aquilam ad nafne/sa er nylegana var komen af Vallande/og hñs Hwsfru Priscilla/ af þui at Keisari Claudius hafde bodit øllū Gydingū at fara af Rom. Til þss hins sama gieck hñ jnn. Og mz þui at þr voru eins handuerks menn/bleif hñ hia þm og erfidade/Enn þra handuerk var Tiallduefønadr. Og alla þuottdaga kiende hñ j Samkunduhusi/⁊ hafde fortølur fyrer Gydingum/⁊ eirnen lijka fyrer Grickium. A

Paulus var Tialldyeþare

2
Disputatio Pau i Corinthu borg

Enn er Silas og Thimoteus komu af Macedonia/þreyngde Anden Pale til at vitna fyrer Gydingum/þat Jesus være Christur. Eñ sm̄ þr mælltu j mote þui/og tøludu Nædungar Ord/ hriste hann sijn føt og sagde til þeira/ Yduart Blod sie yfer ydar høfde/ Hreiñ geing eg epter þtta til Heidinna þioda. Og hñ veik þadā/⁊ gieck jnn i hus nockurs þss er Justi var at nafne/Hñ heidrade Gud/hñs hus var og hid næsta Samkunduñe. Enn Crispus huer ed var Foringe Samkunduñar/trude a DROTTIN mz ollu sinu hyski/Og marger Corinthiumenn þr ed tilheyrdu vrdu truader/⁊ lietu skira sig. B

Crispus

3
Paulus blijfur halft annat ar i Corinthu Borg

Eñ DROTTIN sagde fyrer Syn vm Nott til Pals / Ottast eigi / Helldur tala þu og þeig ecki/þuiad eg em mz þier/⁊ eingen skal þier til leggia/at þig meigi skada/ þuiat margt Folk er mitt j þssare Borg. Enn hñ sat þar Aarit vm kring ⁊ sex Manude/ ⁊ kiende þeim Gudz Ord. C

4
Paulus aklagast fyrer Gallione Landzdomara

Eñ er Gallio var Landstiornare j Achaia/risu Gydingar vpp m ⁊ einum huga i mote Pale/⁊ leiddu hñ fyrer Domstolen ⁊ søgdu/Þesse rædr møñum at dyrka Gud j mote Løgmalinu. Enn þa Pall bio sig til at luka vpp muñen/sagde Gallio til Gydinga/Judar miner/Ef þat være vm nockur ranginde/edr vansemd/þa heyrde eg ydur giarnan/ Eñ mz þui þ eru spurningar af ordum og nøfnum ydars Løgmals/meige þier sialfer til sia/þuiat eg vil eigi þra Domare vera/og rak þa fra Domstolnum. Þa gripu aller Gricker Sosthenem Samkunduñar høfdingia/og slogu hñ fyrer Domstolenum/Eñ Gallio gaf sier þar ecke ad. D

5
Reisan Pals vr Corintho Borg til Jerusalem

Pall dualdist þar sialfur j marga daga/Sidan kuadde hñ Bræduñar/og sigldi j Syriam og Priscilla og Aquila medur honū. Og hañ rakade Høfut sitt/ j Cenchrea/ Þuiat hñ hafde heit a hende. Hñ kom þa ofan til Epheso/og þar skilde hñ þau epter/enn hañ gieck sialfur jnn j Samkunduna/⁊ þreytti spurningar vid Gydinga. Enn þr badu hñ at hñ blife þar eñ leingra tima hia sier. Enn hañ sinte þui eigi/helldr kuadde hñ þa og sagde/Mier byriar mz ollu/ a þre Hatijd sm̄ tilstendur at vera til Jerusalem/ Helldr skal eg/ at Gudz vilia/ koma til ydat aptur. Og er hñ leyste fra Epheso/kom hñ til Cesarea/gieck vpp ⁊ heilsade Safnadenū/Og for ofan til Anthiochia/og dualdist þar nockra stund. For burt sidan/⁊ gieck huad epter ødru vm Galiciu Rijke/⁊ Phrigiam/styrkiande alla Lærisueina. E

6
Pall witiar sabnadarins vm borgernar Asie

Eñ þar kom til Epheso Gydingur nockur Apollo at nafne/ føddr j Alexandria/ Mælskumadur og mattugur j Ritningunum. Þesse var formentur j Veige DROTTINS/⁊ talade mz gloanda Anda/ og tok at kenna allkappsamliga þ huad DROTTINS er/ vitande einasta af skirn Johannis. Þesse tok truliga at predika j Samkunduñe. Eñ er Aquila og Priscilla heyrdu honum/ toku þau hñ at sier/og løgdu enn jñeligar vt fyrer honum veg DROTTINS. Og þa hñ villde reisa j Achaiam/skrifudu Brædurner ⁊ riedu Læresueinum at þr mztake hñ. Og sm̄ hñ var þar komen/ bætte hñ vm fyrer mørgum þm er truader voru ordner fyrer Nadina/Þui hñ yferuañ Gydinga allskørugliga/ Synandi þm opinberliga/fyrer Ritningarnar / Þat Jesus være Christur. F G

Apollo Alexandrinus

XIX.

Og þ

A

OG þ skiede er Apollo var til Corintho/ at Pall gieck þa vm Vpplond/ z kom til Ephesum/ z fann nockra Lærisueina/ z sagde til þra/ Hafe þier nockut mz tekit heilagan Anda/ sidan þier vrdut truader? Enn þr sögdu til hans/ Vær höfum enn eigi heyrt huort at nockur heilagr Ande være. Hann sagdi til þra/ Vppa huad eru þier þa skirder? Enn þr sögdu/ Vppa skirn Johannis. Pall sagde/ Johannes skirde at sönu mz Idranarskirn/ z sagde fyrer Folkenu/ at þr skylldu trua a þann sem epter hann munde koma/ þ er a Jesum/ þ hann sie Christur. Sem þr heyrdu þ/ lietu þr skira sig j nafne DROTTins Jesu Christi. Og er Pall hafde haft hendr yfer þm/ kom Heilagr Ande yfer þa. Og þr töludu Tungr z toku at spa. Enn þr menn voru allz nær tolf.

1 Giörningar Pauli til Epheso

B

Nu gieck hann j Samkunduhusit/ z predikade j frelsi vm þria Manude/ kende z þm fortolur sette af Gudz Rike. Enn þa þr voru nockrer þ hardsyllder voru/ z ei trudu/ talande jllt af veigi DROTTINS fyrer Alþydu/ veik hann fra þm/ og afskilde Lærisueinana/ dagliganna talande j kennslu husi þess mans er Tyrannus hiet. Og þetta giordist vm tuo ar/ suo ad þr aller þ biuggu j Asia heyrdu Ord DROTTINS/ bæde Gydingar z Gricker. Og Gud giörde eigi litil kraptauerk fyr' hendr Pals/ so at ef eirnen Suetadukar edr nærklæde af hans likama barust yfer siuka/ þ kranktdæmen hurfu af þm/ z jllsku andar vtforu af þm.

2 Pall er vm tuo ar i Epheso

Kraptaverk Pauli

C

Enn nockrer feristudu vt af vmhleyppings Judum/ særingamenn/ at kalla a nafn DROTTINS Jesu yfer þm sem Jllsku anda höfdu mz sier/ z sögdu/ Vier særum ydur fyrer Jesum þann Pall predikar. Enn þsser voru sio er þtta frömdu/ syner þss Gydings z Prestahöfdingia er Sceua hiet. Enn Jllskuanden suarade z sagde/ Jesum kenne eg/ z Pal veit eg/ enn huer eru þier? Og sa madr j huerium Jllsku anden var/ stöck vppa þa/ vard þm öflugre/ z var þade þm vnder sig/ so at þr flydu nackter z særer vr þui sama husi. Þetta vard öllum kunnigt sem biuggu j Epheso/ bæde Gydingum z Grickium. Og yfer þa alla slo otta/ Og nafn DROTTINS Jesu var næsta myklat.

3 Særingar menn Falskristner skrappast

D

Þar komu z marger sem truader voru vordner/ vidurkiendu z kunngiördu/ huad þr hefdu at hafst/ z marger af þm sem Forneskiu lister höfdu framit/ baru Bækurnar saman og brendu þær öllum hia verondum/ z samanreiknudu þra verde/ fundu þr þess siar fimtigu þusund Peninga. So öfluglıga tok at vaxa Ord DROTTins z at eflast. Nu sem þta var vtgiort/ setie Pall sier j Anda/ at ferdast vm Macedoniam z Achaiam/ z at ganga til Jerusalem/ z sagde/ Þui epter þ er eg hefe verit þar/ byriar mier at sia Roma. Og hann sende tuo af þm er honum þionudu/ Timotheum z Erastum til Macedonia/ enn hann bleif sialfr vm stundarsaker i Asia.

4 Fiölde manna snyst til Christi og so Fiölkyngis menn

E

Enn j þann tima hofst eigi lijtell vppblæstur af þssum veigi. Þuiat nockur Gullsmidur sa Demetrius var at nafne/ huer ed giörde Silfurhulder Dianu/ z þ giörde þm embættismönnum eige litin Abata/ hueria hann samankallade/ sem þss hattar Verkmenn voru z sagde/ Goder menn/ Þier vitit ad vier höfum mikinn groda af þssu verklage/ z þier siaet z heyret/ eigi allein asta j Epheso/ helldur z næsta vm alla Asiam/ þ þsse Pall vmhuerfer myklu Folke/ teliande vm fyrer þui/ z seigir at þat sie onguer Guder sem mz höndum verda giorder. Enn þta hlutskipte kemur ei einasta oss til Tions z voru verklage til nidranar/ helldur mun Mustiere hinnar myklu gydiu Dianu einskis virt/ þar til mun hennar tign nidur broten verda/ hueria öll Asia z Heimskringlan vegsamar.

5 Upphlaup Pauls af Demetrio Gullsmid

F

Sem þr heyrdu þ/ fylltust þr Reide/ æptu vpp z sögdu/ Hin mykla Diana j Epheso/ z öll Borgen fylltist af sneyppan. Og þr giordu mz einu hugarfare ahlaup til Sionarflotsins/ gripu þa Gaium og Aristarchum af Macedonia/ förunauta Pals. Pall villde þa ganga inn at Folkenu/ Og Lærisueinarner leyfdu honum þ eigi. Og nockrer Yfermenn vr Asia þr et Pals goder viner voru sendu til hans/ og badu at hann giæfe sig eigi fram a Sionarflotann. Sumer kolludu so/ enn adrer annan/ þuiat Alþydan var vill vorden/ og flester vissu eigi af hueriu efne þeir voru til samans komner. Enn sumer af Folkenu drogu fram Alexandrum þm er Gydingar framyttu/ enn Alexander bente hendinne sier til hliodz/ viliandi forsuara sig fyrer Folkinu. Og er þr formerktu þ hann var Gydingur/ hofst vpp eitt kall af öllum/ nær tueim stundum/ Hin mykla Diana j Epheso

6 Mustere hinnar myklu Dianu

Upphlaupit stödvast

G

Og sem Kanzeleren fieck stödvad Folkit/ sagde hann/ Þier menn j Epheso/ Huer er sa manna/ ed ei veit þ Borgin Ephesus sie dyrkunar inna hinnar myklu Gydiu Dianu/ og hennar Likneskiu af Himne ofan fallna/ Nu mz þui at þssu seiger eingen j mote/ þa byriar ydr spökum at vera z eckert af Bradræde at giora. Þier hafit nu þssa menn hingat dreigit/ sem huerke eru Ræn-

ingiar Kirkna/nie hædzmeñ ydrar Gydiu. Pott Demetrius z þr embættis meñ ſm̄ mz honū eru hafe kiærumal vid nockurn/ þa giøriſt þar Løg vm/ z þar eru Borgmeiſtar^v/klagiſt þr jnnbyrdis fyrer þm. Enn ef þier leitid nockut epter vm adra hlute/ þa lætit þ vpp leyſaſt a annare løgligre Samkomu. Pui þ er haſkaſamligt /at ef vier ſkulum ſeker verda fyrer þeſſa dags vpphlaup/mz þui þo at eingen ſøk er vnder nidre / huadan vier meigum ſkial af giefa þſſa vpphlaups. Og er hn̄ hafde þta ſagt/ſleit hn̄ ſafnadenum.

XX.

1 Reiſan Pauli fra Epheſo til Jeruſalem

Enn epter þ er vpphlaupenu linte/kallade Pall Læriſueinãa til ſin/ bad þa vel lifa/ ferdadiſt ſidan j Macedoniā. Eñ þa hn̄ hafde þær ſomu lādzalfr yfer farit/ z þm amiñing veitt mz mørgū ordū/kō hn̄ til Grickl ādz/z tafde þar þria Manude. Enn þa honum voru vmſat giørd af Gydingū/er hn̄ villde ſigla j Syriam/vard hn̄ þſſ ſiñis/at ſnua aptur vm Macedoniā. Og þſſer foru mz honum allt til Aſiam/Sopater af Berrohen/enn af Teſſalo-niu Ariſtarchus z Secundus/z Gaius af Derben z Timotheus/Enn af Aſia Tychicon/ og Trophimas. Peſſer geingu vndan z bidu vor j Troada/eñ vier ſigldū epter Paſkana af Phi lippis/z komum til þra j Troade jñan fim̄ daga/z duøldum þar j ſiø daga.

A

2 Førunautar Pauli

B

Enn eirn Puottdaga þa Læriſueinarner voru til ſamans komner Braud at briota/ taladi Pall vid þa/þui añars dags villde hn̄ ferdaſt/z teygde ræduna allt til midrar Nætur. Og j þm Sal voru mørg lios/ſm̄ vær vorum ſamankomner/Og nockurt Vngmeñe Eytichos ad nafne/ſat j Vindaugāu z ſøck j diupan ſuefn/Og mz þui at Pall talade ſo leinge/þa þyng-diſt hn̄ þui meir af Suefne/ z hrapade ofan vr hinum þridia Loptſal/ og var daudr vpptek-en. Eñ er Pall gieck ofan/lagde hn̄ ſig fram yfer hn̄/z hiellt vm hn̄ og ſagde/ Giørit ong-uan hæfada/þuiat hn̄s Ond er mz honum. Hn̄ gieck þa vpp aptr/braut Braudit z bergde/ og talade margt vid þa allt til þſſ Dagr rañ/z ſo ferdadiſt hn̄. Eñ þr leiddu ſueinen vpp lif anda/z þr hugſuøluduſt vid þat eigi allitt.

3 Iarteikningar Pauli i Troade

4 Paulus vppuek-ur Eytichum af Dauda

Eñ vier ſtigum a ſkip/ z ſigldum til Aſſon/ þar villdu vier hafa tekit jnn Pal/ Pui hann hafde ſo aſett/þ hn̄ villde yfer Land fara. Eñ ſm̄ hn̄ kom til Aſſon/toku vær hn̄ til vor/z ko-mum til Mytilen. Padan ſigldu vier/og komum añars dags giegnt Chion/Og deigenū ep-ter toku vær høfn vid Samon/z duøldū j Trogilion/Og næſta dagen epter komu vær til Mi leto. Puiat Pall hafde ſett ſier at ſigla fram hia Epheſo/ſo at hn̄ hefde ongua duøl j Aſia/ af þui flytte hn̄ ſier/ef honum være þ møguligt at vera a Huitaſunnu til Jeruſalem.

C

I fra Mileto ſende hn̄ til Epheſo/z liet kalla hina ellſtu Preſta af Safnadenum. Og ſ þr komu til hn̄s/ſagde hn̄ til þra/Þier vitit/at j fra þm fyrſta deigi er eg kom j Aſiam/huer-ſu eg hefi vm alla tima hia ydr verit/z DROTTNI þionat mz øllu hugarens lytelæte/ og mz myklu tarfelli og freiſtingum/ hueriar mier hafa hlotnaſt af vmſatum Gydinga/ og þat eckert vndandreiget ſm̄ ydr var bati/ ſo eg hafi þ eigi kuñgiørt ydur opinberligana j ymſum Hwſum/og vitnad bæde Gydingum og Grickium Jdran til Gudz/og Trwna a DROTT IN vorn Jeſum

5 Paulus kuedur Söfnudena i Aſia

D

6 Iſkehalld Kieñ ingar og giørn-inga Pauli i Aſia

Og nu ſiaet: Pad eg em bunden j Anda/at ferdaſt til Jeruſalem/vitāde eigi huat þar mū yfer mig koma/Nema þat er heilagr Ande vitnar vm allar Borger/ſeigiande/ Ad Fiøtur z Harmkuæle munu min þar verda. Enn eg gef þui ongua vakt/Eg helld og eigi ſialfs mins lyf dyrmætt/ſo at eg fullkomne mitt hlaup mz fagnade/z þad Embætte ſm̄ eg hefi mztekit af Herranum Jeſu/til vitnisburdar Euangelio Gudz Nadar.

7 Stadfeſte Pauli

E

Og ſiaet: At nu veit eg/at þier munut aller eigi ſia mitt Andlit meir/ hueria eg hefe vm geingit/og predikat Gudz ryke. Fyrer þui vitna eg ydur a þſſum deigi/þ eg em hreiñ af allra Blode. Puiat eg hefe eckert vndan dreigid/ þ eg hafe eige kunngiørt ydur allt Gudz Raad/ Af þui hafet gæt a ſialfum ydur/z a allre Hiordinne/medal þra ſm̄ ydur ſette heilagr Andi til Byſcupa/at ſtiorna ſafnan Gudz/hueria hn̄ hefur endurleyſt ſinu eigenblode. Puiat þ veit eg/ad epter mina burtfør munu jnnganga medal ydar olmer Vargar/ þr ed eigi mūu þyrma Hiørdiñe/ Og af ydur ſialfū munu menn vpprÿſa er tala vmhuerfar Kieñingar/ ad þr teyge Læreſueinana epter ſier/Fyrer þui vake þier/z minniſt a þ/at eg hefe j þriu ær Nott z Dag eigi aflatit at amiña eirn og ſierhuern ydvarn medr Tarum.

8 Aminning Pals at vordaſt Fals lærendr

F

9 Pall war iij ær. i Epheſo

Og nu brædur bifala eg ydur Gude/z orde hn̄s Nadar/huer mattugr er vpp at byggia z

ydur

G ydur arfłoku at giefa mzal allra þra sim̃ helgader verda. Eigi girntist eg nockurs ydars Silfur Gull edr klædnad/þuiat þier vitit sialfer/at þssar hendr hafa mier vñit/til miñar Naudþurftar ⁊ þra sim̃ mz mier voru. Allt synda eg ydur/ad so byriade oss at erfuida/ ⁊ Vañfæra at añast/og miñast orda DROTTINS Jesu/þar hñ sagde/Sælla er at gefa enn at þiggia.

10 Erfide og Gustökugiörder

Og er hñ hafde þtta sagt/fiell hñ a Knie ⁊ bad/samt þm øllum. Eñ þra a mille giørdist Grætur mykell/⁊ løgdu hendur vm hals Pale/⁊ kystu hñ/Syrgiande mest af þui orde er hañ sagde/at þr mynde eigi sia hñs Andlit meir. Og þr fylgdu honum til skips.

11 Bæn Pals og þra annara i þeirra skilnade

XXI.

A

Sem þ var skied/at vier leystum ⁊ hurfum fra þm / komu vier beinleidis til Co/ ⁊ añars dags til Rodis/ Og þadan til Patara. Og þar fundu vier skip þat er fara atti til Phenicen/stigum þar a/⁊ sigldum þāgat. Eñ s̄ vier feingum at sia Cipriam/lietum vid þ vinstre handar ⁊ sigldum j Syriam ⁊ komū at Tyro/þui þar atti skipit at leggia vpp farmen. Og s̄ vier fūdum Lærisueinana/blifu vær þar i siø daga/hùier Pale søgdu fyrer Andagipt/þ hñ skyllde eigi fara vpp til Jerusalem. Og þ skiede/s̄ þr dagar voru lidner/forū vær ⁊ geingum af stad. Og þr aller mz husfreyum sinum ⁊ Børnum fylgdu oss a veg/vt fyrer Borgena/⁊ fiellum a hnie j Fiøruñe/⁊ bædunst fyrer. Og er vær høfdum kuadt huer annan/stigu vier a Skip/ eñ hiner sneru aptur til siña Heimkyña.

1 Sigling Pals til Jerusalem su seinasta

2 Pall duelst i Tyro

B

Og er vier høfdum lyktat vora sigling fyrer Tyro/komu vær ofan til Ptolomaida/⁊ heilsudū Brædrunū/⁊ vorū þar eirn dag hia þm. Eñ añars dags foru vær j burt/ þr ed mz Pale voru/⁊ komū til Cesarea/ ⁊ geingum jñ j hus Philippi Gudzspiallara/huer ed var eirn af siø/og blifum hia honum. Hñ ætte fiorar dætur þær Meyiar voru/⁊ spadu fyrer. Og sem vier duøldunst þar nockra daga/kemr Spamadr sa af Judea er Agabus var at nafne. Og þa hñ kom til vor/tok hñ Linda Pals ⁊ batt hendr sinar ⁊ fætr/ ⁊ sagde/Þetta seiger heilagr Andi/ Þañ mañ hùs et þsse Linde er mūu Gydingar so binda j Jerusalem/⁊ selia hñ j Heidinna maña hendr.

3 Agabus seiger Paulo fyrer Fiötra og þangelse

Enn sim̃ vier heyrdum þ/badu vier hñ ⁊ þr adrer sim̃ j þm stad voru/þ hñ fære eigi vpp til Jerusalem. Eñ Pall suarade þa og sagde/Huad giøre þier er þier grætid og hrellit mitt Hiarta? Þui eg em eigi alleinasta reidubuen til at lata mig binda/helldr at deyia i Jerusalem/fyrer saker nafns DROTTINS Jesu. Og mz þui vier gatū ei talat vm fyrer hm̃/þøgnudu vær og søgdum/Verde vilie DROTTINS. Og epter þa daga forum vær vt/

C

4 Styrkleike Pauli

Geingum vpp til Jerusalem/þangat komu og nockrer Lærisueinar medr oss af Cesarea/ hafande þann nockurn gamlan Læresuein medr sier af Cipria Mnasonem at nafne/hia huerium vier Herberge tokum. Og þa vier komum til Jerusalem/toku Brædurner feigensamliga vid oss. Enn añars dags/gieck Pall jñ mzur oss til Jacobum/aller Welldungar komu þar ⁊ saman. Og sim̃ hñ hafde heilsat þm/skyrde hñ þm fra/huad epter añat/þad Gud hafde giørt a medal Heidiña þioda fyrer hñs þionkan.

5 Pall kemur til Jerusalem/i seinasta sinni/ og huat þar vid bar

Þa þr høfdu þ heyrt/vegsømudu þr Gud/ og søgdu til hñs/ Broder/þu sier hue mørg þusund Gydinga at þr eru sim̃ truader hafa vordit/enn þeir aller eru þo vandlætingar meñ Løgmalsins. Og þeir hafa heyrt sagt epter þier/þat þu kender þeim Gydingum øllum sim̃ mzal Heidiña þioda eru/at snua fra Moyse/seigiande þeir skylldu eigi vmskiera sonu sina / og eige epter þre sideuenu ganga? Huad vm þ er/byriar Safnadenum allra hellst til samans ad koma/þuiat þr munu fa at heyra/þ þu ert komen/þui giør nu þ huad vier seigum þier.

D

6 Rædlegging Olldunganna/ til ad stilla Gydinga med

Vier høfum hier fiora meñ/hùier heit hafa fest yfer sier/Þa sømu tak at þier/ ⁊ hreinsa þig medr þm/⁊ kosta þa/at þr rake sitt høfut/so at aller vite at þ huad þr hafa heyrt vm þig sie osañinde/Helldr þat þu ganger sialfur ⁊ vardueiter Løgmalit. Þui þm s̄ truader høfdu giørst af Heidingiū skrifudū vier/⁊ vrskurdudū/at þr skylldu eckert þesskonar hallda/ nema þ þr vørudu sig vid skurgodadyrkan/⁊ Blode/køfnudu/⁊ Frillulifnade. Þa tok Pall þa meñ at sier/og liet annars dags hreinsa sig medr þm/ ⁊ gieck jñ j Musterit/ ⁊ tiade sig ad hallda vppfylling hreinsanar dagaña/þar til ad huer eirn þra offrade fyrer sig siñe Forn.

E

Eñ sim̃ þr siø dagar voru lidner/sau hñ þr Gydingar j Musterenu er voru vr Asia/⁊ æstu vpp allan Lyden/ løgdu hendur a hañ og kølludu/ Þier Israels meñ/hialpit til. Þesse er sa

7 Pall þangadur

madur

8
Pall aklærist þþ ter Gudlastan/ upphlaup/ og saurgan Muster-erisins

madr/ sm̄ allstadar kiecker øllum møñum j giegn þssu Folke og Løgmale/ ⁊ so j mot þssū stad. Þar ofan a hefur hn̄ jnnleidt Heidna meñ j Musterit/ ⁊ saurgat so þeñan heilaga Stad. Þui at þr høfdu sied Trophimum af Epheso mz honum j Borgiñe/ þañ meinudu þr at Pall hef-de j Musterit jnn leidt. Og øll Borgen okyrdist/ ⁊ ahlaup vard af Folkenu. Og þr toku Pal høndum/ ⁊ drogu vt af Musterenu/ ⁊ jafnsnart vrdu dyrnar aptr læstar.

9
Pall frelsast aþ vaudans haska

Sem þr leitudu vid at lijflata hn̄/ kom su fregn vpp fyrer Yferhøfdingian Herlidsins/ þat øll Jerusalem være vppuægd. Hn̄ tok Strijdzsueinana ⁊ Hershøfdingiana til sin / og hliop burt j mille þra. Eñ sm̄ þr sau Hershøfdingiañ og Strijdzfolkit/ gafu þr vpp at beria a Pa-le. Eñ Hershøfdingen gieck þar at/ ⁊ tok hn̄ at sier/ ⁊ baud at binda hn̄ tueimr Jarnuidium G og spurde at huer hn̄ være/ ⁊ huad hn̄ hefde giørt? Eñ sitt kallade huer af folkenu. Og mz þui hn̄ fieck ecki vijst at vita fyrer vpphlaupenu/ baud hn̄ ad leida hn̄ j Kastalan. Og sm̄ þr ko-mu at trøppuñe/ hlutu Strijdzmeñirner at bera hn̄ fyrer adswg folksins/ Þuiat mykell Folks fiølde fylgde epter og kølludu/ Afskaf þu þeñan.

10
Sāta[illegible] Pals og Høfdingi[illegible]ns

Og sm̄ Pall vard jñleiddur j Kastalan/ sagde hn̄ til Yferhøfdingians/ Leyfist mier ecki at tala vid þig? Enn hn̄ sagde/ Kantu Girsku? Ertu eige sa hiñ Egiptske madr/ sm̄ fyrer þssū døgum styriølld vpp vakter/ og drogst vt a Eydemørk fiorar þusunder Morduarga? Eñ Pall sagde/ Eg er at søñu madr Gydingakyns af Tarsen/ eiñ Borgare vt af nafnfrægre Borg j Cilicia. Eg bid þig lofa mier at tala til Folksins. Og er hn̄ lofade honum / stie Pall vpp a trøppurnar/ ⁊ bandade hendiñe til Lydsins. Og er mykel þøgn giørdist/ talade hn̄ til þra a Ebreska tungu ⁊ sagde.

XXII

1
Fyrsta þorsuarā Pals i mote [illegible]ns sakargiptū

ÞJer menn goder Brædur og Fedur/ heyret nu mitt forsuar til ydar. Enn s̄ A þr heyrdu hn̄ tala Ebreska tungu til þra/ giørdust þr enn hliodare. Og hn̄ sagde/ Eg em madr Gydinga kyns/ føddr vt j Tarsen j Cilicia/ eñ vppalen j þessare Borg til fota Gamalielis/ og af øllu kostgiæfe lærdur j fødurligu Løgmale/ Og var lagaña Vādlætare/ lika s̄ þir erut aller eñ j dag/ Eg hefe ⁊ þeñan veg ofsokt allt til dauda. Eg batt ⁊ j vardhølld sellde/ bæde meñ ⁊

2
Paulus ofsokn-are þra Kristnu

Konur/ so sm̄ kieñemannahøfdingiñ og aller Olldungar bera mier vitne vm/ af huerium eg mztok Bref til Brædranna/ ⁊ for til Damasco/ þ eg dræge þa bundna til Jerusalem sm̄ þar B voru/ so at þr mætte pijnder verda.

3
Vmuerdā Pals huernen hun skiede

Enn þ skiede þa eg þangat for/ ⁊ tok nalgast Damascum / nær midium deigi/ at leiftrade vm mig skyndeliga lios myket af Himne/ ⁊ eg fiell til Jardar / og heyrde Rødd þa er til min sagde/ Saul Saul/ Huar til ofsæker þu mig? Enn eg suarade/ Huer ertu Lauardr? Og hañ sagde til min/ Eg em Jesus af Nadsareth huern þu ofsæker. Og þr sm̄ mz mier voru sau ad sønnu liosit/ ⁊ vrdu felmsfuller/ eñ Røddena þa er vid mig talade/ heyrdu þr ei. Eñ eg sagda/ Herra/ Huad skal eg giøra? DROTTIN sagde til min/ Statt vpp ⁊ gack j Damascum/ C þar mun þier sagt verda af øllu huad þier til skickat er at giøra. Enn sm̄ eg gat eigi sied fy-rer Liosins biartleik/ vard eg handleiddr af minum førunautum/ ⁊ kom til Damascum.

Ananias

Enn þar var Gudhræddr mañ epter Løgmalenu/ Ananias/ sa godan ordstyr hafdi af øllū Gydingū er þar biuggu. Hn̄ kom til min/ gieck at mier ⁊ sagde/ Saul broder lijttu vpp. Og eg leit til hn̄s a samre stund. Hn̄ sagde þa/ Gud Fedra vorra hefur skickat þig til/ at þu skyll der vidurkieña hn̄s vilia/ ⁊ atter at sia þañ a Riettlata/ ⁊ heyra rødd af hn̄s Munne/ Þuiat D þu munt hn̄s Vottur verda til allra maña/ þra hluta s̄ þu hefur sied ⁊ heyrt. Og huat tefur þig nu? Rijs vpp og lat skira þig/ ⁊ afþuo so þinar Synder/ og akalla þu nafn DROT-TINS.

4
Kallan Pauli

a
(Riettlata) Christū

5
Christus birtest Pale i Musterenu

Þat skiede ⁊ þa eg kom aptur til Jerusalem/ er eg var a Bæn j Musterenu/ at eg vard nu men fra mier/ ⁊ eg sa hn̄. Þa sagde hn̄ til min/ Skunda þig/ ⁊ far burt af Jerusalem/ þuiat þeir mztaka eigi þiñ Vitnisburd vm mig. Eñ eg sagda/ DROTTIN/ Þeir vita sialfer þat eg dro j Myrkuastofu ⁊ liet lemia j ymsum Samkunduhusum/ þa s̄ a þig trudu/ Og þa E er Blod Stephans þins vottar vthelltist/ stod eg þar hia/ ⁊ var samsiñande hn̄s Dauda/ og eg geymda þra føt sm̄ hn̄ j hel slogu. Og hn̄ sagde til min/ Far hiedā/ þuiat eg vil senda þig langt j burt medal heidiña þioda.

Act. 8

Enn þr heyrdu honū allt ad þui orde/ hofu vpp raddernar ⁊ sogdu/ Afma þss hattar mañ

ad Jør-

mann af Jordu/ þuiat honum er eige leyfeligt at lifa. Enn sm̄ þeir kolludu/ vorpudu þr af sier klædunum/ ꝛ fleygdu Molldu j lopt vpp. Yferhofdingen baud þa/ at hñ skyllde leidast jñ j Kastalan/ ꝛ skipade þm at forheyra hñ og hwdstrykia/ so hñ feinge at vita fyrer hueria sok at þr kolludu so yfer honum. Og er hñ reyrde hñ at mz taugum/ sagde Pall til vnderhofdingians er stod nær honum/ Huort þm være þ leyfiligt at hwdstrykia Romuerskā mañ odæmdā? Og er vnderhofdingen heyrde þ/ gieck hñ til Yferhofdingians/ ꝛ vnderuijsade hm̄ þ/ ꝛ sagde/ Huad villtu til giora? Þesse madr er Romuerskr.

G Þa kom yferhofdingen þangat/ ꝛ sagde til hñs/ Seig mier ef þu ert Romuerskr? Eñ hñ sagde/ Ja. Vnderhofdingen suarade/ Þennan Borgarriett hlaut eg ærnu fie at kaupa. Pall sagde/ eg em Rōuerskr fæddr. Jafnskiott geingu þr fra honū sm̄ hañ skylldu hafa forheyrt/ og Yferhofdingen ottadist ed hñ fornam þ hñ var Romuerskr/ at hñ hafde latid binda hañ.

Annan dagen epter villde hñ greineligar vita fyrʳ hueria sok hñ klagadist af Gydingum og leysti hñ vr bondum/ ꝛ baud Kieñemañahofdingium ꝛ Ollu þra Rædi-samankoma/ ꝛ leidde sidan Pal fram ꝛ sette hñ hia þm.

> 6 Grimd Gydinga i giegn Pale
> 7 Pall Romuerskr Borgare

XXIII.

A EN Pall horfde a Rædit ꝛ sagde/ Þier meñ ꝛ brædr/ Eg hefe af allre godre sāuisku geingit fyrer Gude/ allt til þssa dags. Eñ Ananias Kieñemañahofdinge skipade þm er hia honum stodu/ at liosta a hñs Muñ. Þa sagdi Pall til hñs/ Gud mun sla þig þu huitfagade veggr/ Situr þu ꝛ dæmer mig epter Logmalenu/ ꝛ bydur at sla mig j mote Logunum. Eñ þr sm̄ hia stodu sogdu/ Boluar þu ædsta Kieñemañe Guds? Pall sagdi/ Eg vissa ei brædr þ hñ var Kennemañahofdinge/ þuiat skrifat er/ Ad Hofdingia þins Lydz skalltu eigi Bols bidia.

B Sem Pall visse at þar voru af eirne alfu Saducei/ ꝛ af añare Pharisei/ kallade hañ vpp fyrer Rædenu/ Þier meñ ꝛ brædr/ Eg em eitn Phariseus ꝛ sonur eins Phariseara/ Eg dæmist fyrer von ꝛ vpprisu framlidiñā. Og er hñ sagde þta/ giordist sundurþyckia j mille Phariseos og Saduceos/ ꝛ sa Selskapur skilde sig at/ Þuiat Saducei seigia vpprisu framlidiñā eige vera/ ei Eingil nie Anda. Eñ Pharisei vidurkiendu huortueggia. Eñ þa giordist hæfade mykell/ ꝛ hiner Ritklokur af Phariseanna lide/ risu vpp ꝛ stodu j mote ꝛ sogdu/ Vier fiñū eckert vondsligt a þssum mañe/ þo at Ande edur Eingill hafe vid hñ talat/ þa kuñum vier eigi at strijda j mote Gude

C Eñ s mykel misgreining vard/ vggade yfer Hofdingian/ at þr mundu slijta Pal fra þm/ ꝛ skipade Strijdsfolkenu ofā at fara/ at grijpa hñ midt burt fra þm/ ꝛ leida j Kastalan. Eñ nærstu Nott epter/ stod DROTTIN hia honum/ ꝛ sagde/ Pall/ Vertu mz godu giede/ Þui ad lijka sm̄ þu hefur vitnat af mier j Jerusalem/ so hlytur þu og at vitna af mier j Rom.

Enn er Dagr kom/ samantoku sig nockrer Gydingar ꝛ streingdu þ heit/ at eta huerke nie drecka/ þar til þr hefdu Pale j hel komit. Eñ þr voru fleire eñ fiorutigu maña s þta samtak hofdu giort. Þeir geingu til Kieñemañahofdingians ꝛ Olldungaña og sogdu/ Vier hofū heitstreinging streingda/ at bergia einskis/ þar til vier hofum Pal af lijfe tekit. Þui vnderuisa nu Hofdingianum/ ꝛ Rædinu/ þat hañ læte leida hñ a morgen til ydar/ lijka sm̄ þier villdut nockurs sannara vijsser verda af honum/ Eñ vier erum adur enn hñ nalægist ydur reidubwner at sla hñ j hel.

D Og er Systur sonur Pals heyrde þ Suikræde/ kō hñ og gieck jñ j Kastalan/ og vnderuijsade þ Pale. Eñ Pall kallade til sin eitn af vnderhofdingium/ ꝛ sagde/ Leid þu þeñan Pillt til Yferhofdingians/ þuiat hñ hefur nockut at kunngiora honum. Og hñ tok hañ at sieñ ad sier/ ꝛ leidde hñ til Yferhofdingians/ seigiāde/ Hiñ bundne Pall kallade mig til sin/ ꝛ bad mig at hafa þeñan Pillt til þin/ hñ hefde at seigia þier nockut.

E Yferhofdingen tok hñ þa j hond/ ꝛ veik honum vt af/ spurde hñ at/ Huad er þ/ þu hefur at seigia? Enn hñ sagde/ Gydingar hafa samblasit at bidia þig/ þ þu hafer a morgen Pal fyrer Rædit/ so sm̄ þeir vilie nockut sannara af honum fregna. Eñ tru þu þm eigi/ þui meir enn fioruttigu manna veita honum vmsat/ þeir ed heitstreingt hafa sier/ huerke eta nie drecka/ þar til þeir giæte honum j hel komit/ Og nu eru þr reidubuner/ bidande epter þiñe fyrersogn.

F Þa liet Yfirhofdingen Vngmennit j burt fra sier fara/ ꝛ baud honum at hñ segde þat onguum/ at hann hefde honum kunngiort þetta. Og kallade tuo Vnderhofdingia til sin/ og sagde/

> 1 Paulus forsuarar sig i añat siñ
> 2 Sundurþycki a mille Phariseis og Saduceis
> 3 DROTTJN styrker Pal og seiger fyrer ad hñ skule koma i Rom
> 4 Samband Gydinga ad lijflata Paulum
> 5 Pall frelsast af lijfshaska

sagde/ Bued til tuo hundrud Fotgongulidz/ at þr gange til Cesaream/ ꝛ siotige riddara/ ꝛ tuo hundrut skottmaña/ vm þridiu stund Nætur/ og reidit til þañ fararskiota sm̃ Pall skal a sitia/ og færit hañ vel foruaradan til Felicem Landsstiornara/ Og skrifade Brief/ þessarar meiningar.

F

Claudius Lysias/ Heilsar hinum volldugasta Landzstiornara Felix. Þeñan mañ høfdu Gydingar høndum tekit/ ꝛ villdu hñ j hel hafa sleigit/ Eñ eg kom þa at mz Strijdzfolkenu/ ꝛ sleit hñ af þm/ Og er eg formerkte þ hñ var Romuerskur/ þa villde eg vita fyrer hueria Søk þr akløgudu hñ/ ꝛ liet eg leida hñ fram j þrra Rad. Eñ eg fañ þa at hñ klagadist vm spurningar þra Løgmals/ ꝛ ongua søk hafde þa dauda være verd edur Banda. Og þa mier voru vnderuijsut þra Suikræde/ er Gydingar høfdu honum fyrerbuit/ senda eg hñ strags til þin/ biodande hañs akløgurunum/ at huad þeir hefde i mote honum/ þad mætte þeir seigia fyrer þier. Far vel.

6 Sendebrief Lysias/ til Landstiornarans Felix.

G

Enn Strijdzmennerner epter þui sm̃ þm var bodit/ toku Pal at sier/ og færdu hñ vm Nottina i Antipatriden/ enn añars dags lietu þr Riddara lidit mz honum fara/ og sneru sidan aptur til Kastalans. Eñ sm̃ þr komu til Cesarea/ feingu þr Landzstiornaranũ Brefit/ ꝛ skickudu Pal fyrer hñ. Enn er Landzstiornaren las Briefit/ spurde hñ at vt af hueriu Lande hñ være? Og er hñ fornam þ hñ var vr Cilicia/ sagde hñ/ Eg skal forheyra þig/ nær þiner akiærendur koma/ ꝛ hñ baud at vardueita hñ j domhuse Herodis

7 Pall hafdr bunden til Cesareã/ þar hann war i böndum i ij ar

XXIIII.

1 Pall akiærdr fyrer Gudlastan Vpphlaup og saurgã Musteris

A

ENN epter fim̃ daga/ for Ananias Kieñemañahøfdinge og Olldũgarner ofan/ og medur þm Tertullus Mælskumadr/ huerier sig tiadu fyrer Landzdomaranum j giegn Pale. Enn at Pale fyrerkølludum/ tok Tertullus til at æklaga hñ og sagde/ Af þui vier lifum j myklum fride vnder þier/ og margar sæmder veitast þssu folke fyrer þina framsyne agiataste Felix/ huad vier jafnan ꝛ j huern stad til vor kiosum/ mz allre þackargiørd. Eñ at eg drage þat eigi Langsamliga fyrer þier/ bid eg þig/ fyrer þina mañdygd/ at þu heyrer oss fa ein ord.

Þennan mañ høfum vier fundit skadligan/ þañ sundurþycke vppæser medal allra Gydinga vm allan Heim/ ꝛ foringia hins Naduerska villudõs. Hñ hefr ꝛ eirnen vidurleitat at saurga Musterit/ huern vier gripum/ Og villdũ hafa dæmt hñ epter Løgum vorum/ eñ Lysias Yferhøfdinge kom þar fram/ ꝛ greip hñ mz myklu ofurefle vr vorum høndum/ biodande hñs akløgurum til þin at koma. Af hũnũ þu matt keña/ ef sialfur villt eptergrenslast/ alla þa hlute vm hueria vier akløgum hñ. Pa løgdu Gydingar til ꝛ søgdu þ so vera.

2 Forsuar Pals fyrer Felice i þridia sinn

B

Enn Pall (Þa er Landstiornaren bente honum at tala) suarade/ Med þui at eg veit þig nu vm mørg ær Domara verit hafa þssarar þiodar/ vil eg sialfur mz oskielfdu hugarfare miña søk forsuara. Þuiat þu matt vita/ at þat eru eigi meir eñ tolf Dagar/ þat eg kom vpp til Jerusalem at bidiast fyrer. Og eigi hafa þr fundit mig tala vid nockurn j Musterenu/ edur giørande nockurt vpphlaup mz Folkenu/ huorke j Borgum nie Samkunduhusum/ ꝛ eigi gieta þr þetta sannat/ vm huad þr kiæra mig.

Eñ þ iata eg þier/ at eg þiona (epter þm veige hũn þr kalla Villudõ) so Gude miña Fedra/ at eg true øllu þui huad j Løgmalinu skrifat er ꝛ Spamøñonum/ hafandi þa von til Gudz/ hũrar þr sialfer vænta/ einkũ vpprisu framlidiña/ bæde riettlatra ꝛ Ranglatra. Eñ j þssu sãajdka eg sialfan mig jafnan/ at hafa hindranarlausa Samuisku/ bæde vid Gud ꝛ meñ

C

Eñ mørgum ærum epter/ kom eg ꝛ færda minu Folke Olmusu giafer/ ꝛ offur/ Þar med fũdu þeir mig ad eg liet mig hreinsa j Musterenu/ eigi mz hafada nie nockru vpphlaupe. Eñ þar voru nockrer Gydingar vr Asia/ huerier hier ættu at vera fyrer þier og aklaga mig/ ef þr hefdi eitthuad mier j mote. Elligar læt þssa sialfa seigia/ huort þr hafa nockut rangferdugt a mier fundid/ a medan eg stend hier fyrer Rædinu/ Nema alleinasta fyrer þssa eins ordz saker/ þa er eg stod þra a mille/ ꝛ kallade/ Vm Vpprisu Framlidinna verd eg j Dag af ydur aklagadur.

3 Felix skytur æ j rest akiæru Gydinga i gegn Pale

Og er Felix heyrde þta/ teygde hñ fyrer þm/ þuiat hñ visse grant af þssum veige/ ꝛ sagdi/ Nær Lysias Yfer høfdinge kemur ofan/ þa vil eg forheyra ydar malefne. Enn hañ skipade Vnderhøfdingianu m at foruara Pal/ ꝛ lata hñ hafa huijld/ ꝛ fyrerbioda ei neinũ af hñs/ at þiona honum edr til hñs ad koma.

Nock

Nockrū døgū þar epter kom Felix medr husfreyiu sinne Drusilla/hū ed var Gydingakyns. Þau kølludu a Pal/og heyrdu af honū vm Truna/s er a Christum. Eñ þa Pall talade vm Rettuiſſe og hreinlife/ og af epterkomanda Dome/ ſkielfdiſt Felix og anſade / Gack hiedan at ſinne/nær eg hefe tomſtund til mū eg þig kalla lata. Enn hann vænte jafnframe þ honū munde Peningar giefaſt af Pale/ſo at hū liete hū lauſan. Fyrer þui liet hañ optſinnes kalla a hū/z atte tal vid hū. Enn at lidnum tueimur Aarum /kom Portius Feſtus / i Felix ſtad. Felix villde þa ſyna Gydingum velſemd/z liet þa Pal bunden epter ſig.

4 Paulus uō ar i þangelſi til Ceſarea

XXV.

A

Ð A Feſtus var nu j Land komen/ for hañ þrim dogum epter af Ceſarea vpp til Jeruſalem. Eñ fyrer honum tiadu ſig þa Kieñemañahøfdingiar z Formenn Gydinga j mot Pale/badu hū og beiddu vm lidueitſlu j mote honum/ at hū liete kalla hū til Jeruſalem/ rekiande ſuo ſin vmſat/at þr giæte honū j hel komit a veigenum. Þa ſuarade Feſtus/at Pall yrde at ſønnu vardueittr j Ceſarea/ enn hū munde þo jnnan ſkams fara þangat aptur. Þui þr ſem ydar a mille(ſagde hū)hafa matt til/fare þr til lÿka ofan og/aklage þañ mañ/ef nockr van ſemd finſt mz hū

1 Gydingar beidaſt Pals

Enn er hū hafce hia þm verit enn tiu daga/for hū ofan til Ceſaream. Og annars dags epter ſette hū ſig a Domſtolen/ og ſkipade Paulum fram̄ at leida. Og ſm̄ hū var framleiddur/geingu þr Gydingar kringum hū er komner voru ofan fra Jeruſalem/berande fram mar B gar og þungar ſakagipter i giegn Pale/hueriar þr gætu þo eigi ſannat/Af þui at Pall ſua rade ſo fyrer ſig/þ hū hefde eckert forbrotid/huorke j mot Gydingalogum nie Muſterenu/ og eigi helldr vid Keiſaran.

2 Pall verdr aklagadr fyrer Feſto

Feſtus villde þa ſyna Gydingum lidueitſlu/ſuarade Pale/z ſagde/Villtu fara vpp til Jeruſalem/og dæmaſt þar af mier vm þtta? Enn Pall ſagde/Eg ſtend fyrer Keiſarans Domſtol/þar byriar mier at dæmaſt/Þui Gydingum hef eg ongua vanſemd giorua/ſo ſm̄ þu ſial fur betur veiſt. Enn hafe eg nockrum mein giort/eda nockut þ adhafſt ſm̄ dauda ſie vert/þa mæle eg eigi j mote dauda ad þola. Eñ ef eckert finſt þra af hueriu þr akiæra mig/þa ma ein gen mig þm j hendur ſelia/þui eg ſkyt mier fyrer Keiſarā. Feſtus rædgadiſt þa vm vid Rad it/z ſuarade/Fyrer Keiſaran hefur þu þier ſkotid/til Keiſarans ſkalltu z fara.

3 Pall forſuarar ſig fyrer Feſto

4 Pall apellerar fyrer Keiſaran

Enn er nockrer dagar voru lidner/Foru þau Agrippa Konungr z Bernica ofan til Ceſa C rea/at ſeigia Feſtum velkomen. Og er þau høfdu þar marga daga verit/ſkyrde Feſtus Konungenum fra ſakargiptum Pals/z ſagde/Nockur mañ er hier j Fiotrum af Felix epterlætiñ huers vegna ed Preſtahøfdingiar z Olldungar Gydinga komu fyrer mig/ þa eg var til Jeruſalem/z badu at refſing ſkyllde a hū ganga/huerium eg ſuarade / At þat være eigi hættur Romueria/at nockr madr være til Refſingar selldur/fyrr eñ ſa ſm̄ klagadiſt hefde ſina aklagendur nalæga/og fae þar mz tom til ſig vndan at færa þm Lytum ſm̄ hū verda tillogd. Enn þa þr komu hier til ſamans/ſetta eg mig añars dags(an nockrar dualar)a Domſtolen/ z ſkipade þann mann fram̄ at leida/ a huern þa aklagararner komu til/baru þeir ongua þa ſøk fram vm þſſa hlute/hueria eg meinade/helldr høfdu þr nockrar Spurningar j mote honum/ vm þra a Niatru/z af nockrum framlidnum Jeſu/huern Pall vottar lifa. Eñ er eg vnderſtod ei þſſ hættar Spurningar/ſagde eg. Huort hū villde fara vpp til Jeruſalē z dæmaſt þar vm þetta. Enn þa Pall apellerade/at hū geymdiſt til Keiſarans ranſaks / baud eg at vardueita hū/þar til eg ſenda hū til Keiſarans.

5 Agrippa Kongur og Feſtus tala vm Paulum

a (Hia tru) So ſpotlliga og drambſamliga talar ſa ſtollte Heidinge vm þa Kriſteliga Tru

D Þa ſagde Agrippa til Feſto/Eg villda og fa at heyra þennan mañ. Hū ſagde/ A morgen ſkalltu hū heyra. Enn añars dags þa Agrippa z Bernice komu mz myklu Skraute/og geingu jñ i Radhuſit mz Yferhøfdingium z høfudzmoñum Borgariñar. Og er Feſtus ſkipade/var Pall framleiddur. Feſtus ſagde/Agrippa Konungur/z þier aller goder menn ſem hier eru medur oſſ/Þar ſiae þier þañ mañ/af hueriū allar Gydingaſueiter hafa til min ſagt/ bæde til Jeruſalem z ſo hier/z ſeigia þ honum byriar ei leingur ad lifa. Enn þa eg fornam þat hañ hafde eckert giort þ dauda være vert/mz þui at hū ſialfur ſkaut ſier vnder Keiſaran/ þa hefe eg einſett mier at ſenda hū þangat/ Vm huñ eg hefe eckert ſannarligt þad eg meige Herranum til ſkrifa/Fyrer þui hefe eg og latid leida hū hier fram fyrer ydur/z eirnameſt fyrer ydur Agrippa Konungur/ſo at eg epter vmlidna Forheyrſlu/ mætte þad fa huad eg ſkrifa ſkyllda

6 Forheyrſla þau li i naueru Agrippe Kongs Bernice og Feſtus

skyllde. Þui þ synist mier ouitmanligt ad senda nockurn Bandingia/ ⁊ teikna ei vpp hůiar saker til hñs eru kiærdar

XXVI.

1 Pall vorsuarar sig fyrer Aggrippa Konge

ENN Agrippa sagde til Pals/ Þier leyfist sialfũ ad tala fyrer þig. Þa sua rade Pall/ ⁊ riette fram̃ hondina/ Sæll þikiunst eg þſſ Agrippa Konungur at eg nae j dag at forsuara mig fyrer þier / af þui ollu sm̃ eg aklagast af Gydingum/ Mest þ þu veist allar venur ⁊ spurningar Gydinga/ Fyrer þui bid eg þig at þu villder þolinmodliga heyra mig. A

At sonnu/ min æfe j fra Barnæsku/ huer verit hefur þegar j vpprũa hia þſſare þiod j Jerusalem/ vita aller Gydingʳ þr mig þektu fordum j vppuexte/ ef þr villdu þar vitne vmbera. Þuiad eg lifda epter hiñe hordustu sidueniu vorrar Gudzdyrkunar eirn Pharise ari/ Nu stend eg ⁊ verd aklagadr vm þa von Fyrerheitisins/ þſſ skied er af Gude til Fedra vor ra/ til þſſ vorar tolf Kynkuisler vona sier at koma mz stodugre Gudz þionkan Natt sm̃ Dag. Vegna þrrar vonar(Herra Konungr)þa aklagast eg af Gydingũ. Fyrer huad mũ þ otru- anligt dæmast meiga/ þ Gud gete framlidna meñ vppuakit? B

2 Frasögn vm hñs ofsokn huer nen hñ ofsokte Christum

Eg meinade at soñu mz sialfum mier/ þ eg mætta myket j mote giora nafne Jesu af Nad sareth/ huad eg og giorda til Jerusalem/ at eg lukta margan Heilagan j Myrkuastofu. Ad feingnu Yferuallde vt af Kieñemañahofdingiũ/ Og þa þr voru afteknir/ sagda eg Domen vpp. Og vm oll Samkundu hus kualde eg þa optliga/ ⁊ þuingade þa til Gudlastanar / og eg var meir eñ hofe gegnde odur a þad/ ⁊ veitte þm ofsokner allt j vtanlandz Borger . Fyrer huerra hluta saker/ þann tid eg for til Damasco/ medr magt og bodskap Prestahofdingiañ/ þad a midium deige/ sa eg(Herra Konungr)Lios af Himne Solarskine biartara / þ vm mig leiptrade/ ⁊ vm þa er mz mier voru. C

3 Frasögn huern en Pall snerist

Enn þa vier fiellum aller til Jardar/ heyrda eg rodd til min tala/ Su er a Ebreska Tun gu sagde/ Saul/ Saul/ Huad ofsæker þu mig? Hart er þier at bakspirna j mot Broddenum Enn eg sagda/ Huer ert þu Herra? Hañ sagde/ Eg em Jesus huern þu ofsæker. Rijs vpp ⁊ statt a Fætur þina/ Þuiat til þſſ birtist eg þier/ þ eg skickade þig/ til þienara og vitnismans þra hluta/ huerra þu sast og þra sm̃ eg skal þier eñ birta/ frelsande þig af þſſu Folke ⁊ Heid iñe þiod/ a medal huerra er eg mun þig vtsenda/ þra augum vpp at luka/ suo at þr snuist fra Myrkrum til Liosins/ og fra Anskotans vallde til Gudz/ so at þr mætake Syndaña fyrergief ning/ ⁊ Arftoku medur þm er Helgader verda/ fyrer þa Tru sm̃ a mig er. D

4 Vm hñs Lærdom og kenning epter þat hñ var vmuendur

Fyrer þui var eg ecki(Herra Konungur)Himneskre birting vantruadr/ Helldur bodade eg hana j fyrstu þm j Damasko ⁊ Jerusalem/ og vm allar Sueiter Gydingalandz/ ⁊ sidan Heid ingium/ at þr giorde yferbot og snere sier til Gudz/ ⁊ giorande verdug verk Idranariñar. Og fyrer þa sok gripu Gydingar mig j Musterinu/ ⁊ einsettu sier at lijflata mig. Eñ fyrer Gudz fullting er mier biargat/ þ eg stend allt til þſſa dags/ vitnande bæde fyrer smæm og storum/ seigande eckert annat/ eñ þ er Spamennerner ⁊ Moyses hafa fyrersagt/ at skie ætte/ þ Chri- stus skyllde lijda/ og fyrstur vera vt af vpprisu Framlidiña/ og sa sm̃ Liosit skyllde Lydnum bo- da/ og so Heidnum þiodum. E F

Festus ansar Paulo

Enn er hñ hafdi suarat þſſu fyrer sig/ sagde Festus hærre raust/ Odur ertu vorden Pall/ þ mykla Bokuit giorer þig odan. Eñ hñ sagde/ Eige em eg odur miñ gode Festus/ helldur ta- la eg Sannleiksins ⁊ skirleiksins ord. Þui Herra Konunguren veit þtta vel/ hia huerium eg ræde alls oruggur/ þui eg meina at eckert þſſara mune fyrer honũ folgit vera/ Af þui at þta er ecki j Hyrningum skied. Truer þu Agrippa Herra Kongur Spamoñunũ? Eg veit at þu truer. Enn Agrippa sagde til Pals/ Lijtid vantar a at tala vm fyrer mier/ so eg giordist Kri stiñ. Enn Pall sagde/ Þess æske eg af Gude/ þ brestur j myklu edur litlu/ eigi alleinasta þu/ helldur og eirnen aller þr sm̃ mig heyra j dag/ være þuilikʳ huilijkur ed eg em/ vndan teknum þessum bondum. Og þa hñ hafde þta talat/ stod Konunguren vpp og Landzstiornarenn/ og Bernice/ og þr ed hia þm sætu. Enn sm̃ þr viku sier afsijda/ toludu þr sin a mille og sogdu/ Þesse madur hefur eckert giert þ dauda sie edur banda verdt. Þa sagde Agrippa til Festo/ Þesse madr hafde matt laus vera laten/ ef hñ hefde ecki skotid sier fyrer Keisaran. G

XXVII.

A SEm þad nu var vrskurdat/ad vier skylldum sigla i Valland/ feingu þr Pal z nockra adra Bandingia þm Hundradzhøfdingia vt af Keisarans Nird/ sm̄ Julio var at nafne. Og vier stigum a þ skip s af Adramantio vide var og skylldum sigla fyrr Asiam/ z lietum sidan fra lande. Aristarchus vr Macedonia af Tessaloniu var medr oss/og tokum annars dags Land j Sidon. Julius birte sig blidan vid Pal/og lofade honum at ganga til sinna godra Vina/at sysla sinna naudþurfta. Þadan leystum vier og sigldum vnder Cipriam/fyrer þui at Vindarner voru oss ønduerder/ og sigldum yfer þad haf sm̄ gegnt er Cilicia z Pamphilia/z komu til Myra j Lysia

1 Sigling Pauls til Vallandz
Lucas z Aristarchus førunautar Pals
Cyprus
Cilicia

B Þar fann Vnderhøfdingen skip vr Alexandria/ þ sigla atte i Valland/ A þ sette hn̄ oss. Enn er oss veitte tregt at sigla/ so at vier komust varla vm marga daga giegnt Gnidon(þui Vinduren bægde oss)sigldu vær vnder Krijt til Borgarinnar Salmone/ z gátu þo varla beitt fram hia. Þa komu vier j nockurt þ læge/sm̄ kalladist Sæluhøfn/þar la z Borgen Lasea j grend vid. Enn er mykler timar voru vmlidner/mz þui at nu var þo hættu meire siglingen/ad Fastan var þa vmliden/Fyrer þ rædlagde Pall þm z sagde til þra/Goder menn/eg sie at vor sigling mun verda bæde haskasøm z skada mykel/ ei alleinasta fyrer Farmen og skipet/helldr z eirnen vorra lijfdaga. Enn Vnderhøfdingen trude meir Skipherranum z leidsagnarmann enum/enn þui er Pall sagde. Og er þar var eingen høfn hæfelig til Vetrarlegu/ þotte flestum rædligt at sigla burt þadan/at ef þr mættu koma til Phenicen til vetrarlegu(su høfn sm̄ at er vid Krit j giegn Sudvestan og Nordvestan Vinde)enn þa Sunnanvindr tok at gusta/ z þr meintu at hallda sina leid/leystu þr Asson/ og hielldu fyrer framan Krit.

Gnidus
Creta
2 Paulus seiger fyrer haska siglingar

C Enn eigi langt þar epter/hofst vpp þueruinde j giegn skipenu/þann vier køllum Nordaust. Og er skipit la vnder afollum/og gat eigi riett sig vid Vedrinu/ lietu vier draga fyrer vind z suomludum so. Enn sm̄ vier komu vid Ey nockra þa Clauda hiet/gatum vier varla Baken vppdreigit/Enn vier neyttum þa orku/z settum hn̄ vpp/z bundum vid bordit/ Þuiat vær ottudust at oss munde bera a grynningarnar/z lietum vt Tunnudufl og drifum so. Og er vier høfdum sterkan Storm lidit/vørpudu þr annars dags vt Streing/og a þridia deige snørudu

D vier vt mz sialfs høndum reidskapnu Skipsins/Og j marga daga skein huerke Sol nie Stiornur/enn Stormuedratta eigi litil fyrer sionum/so at øll von vors hialprædis var horfen.

Og er vier høfdum leinge einskis neytt/þa gieck Pall j midit til þra/z sagde/Goder menn/ Þier skylldut hafa hlydt mier/z leyst eigi vt af Krit/so hefdu vær eigi lidit þssa Kuøl z Skada. Og nu ræd eg ydr ad þier sieut mz godu giede/þuiat einskis vors Fiør mun tortynast/at fra teknu Skipenu. Þui a þssare Nott/stod hia mier Eingill Gudz/þsser eg em/z þm eg þiona z sagde/Ottast þu eigi Pall/ þier byriar fyrer Keisaran at koma/ Og sia : Þat Gud hefur

E veitt þier þa alla/er mz þier sigla. Fyrer þui goder menn verit mz katre lund/Þuiat eg trwe Gude/at þ mune so skie sm̄ mier er sagt. Enn til Eyiar nockurar hliotum vier at koma.

3 Pall seiger fyrer Skipbrot

Enn epter þ er hin fiortanda Notten var yfercomen/ sigldu vier vm midnætte j Adria/ Skipmennena grunade þa/at sier munde synast Land nockurt/z vørpudu grunnsøcku/og fundu tuttugu fadmadiup/ z skamt eitt þadan/ køstudu þr søckunne j annat sinn/ z fundu fimtan fadma. Þa hræddust þr/at þa munde meiga steyta a skerium/z fleygdu vr bakskutnum fiorum Ackerum/æsktu z þss at dagur kiæme. Enn er Skipueriar leitudu vid at vmflyia Skipet/og lietu Baten a Sioen siga/vnder þre hylmingu at þr lietust vilia vr fram skipenu færa vt Ackere/þa sagde Pall til Vnderhøfdingians z Strijdzmannana / Nema at þesser blijfe kyrrer j Skipenu/ giete þier eigi biargast. Þa hiuggu Strijdzmennerner batfestarnar/og lietu ofan detta.

4 Þesse Sigling og þtta skipbrot kiemur oss at Christeleg Kirkia/og hennar þienarar verndast og varduetast af Gude/i stormum og haskasemdum þessa Lijfs

F Og þa er birta tok/ried Pall þm at þr tæke fædslu til sin/þui þ er j dag(sagde hn̄)fiortade dagr/at þier hafet bidleikat vid/z fastade vit/z a onguu bergt/Fyrr þui ræd eg ydr/at þier takit fædslu ydr til hressingr/þt eingi ydar hárlockr mun af ydru hofde forglatast. Og er hn̄ hafde þtta rædt/tok hn̄ braudit/giørde Gude þacker j allra þra augsyn/braut þad sidā z at. Þeim tok þa z øllum at batna j Skape/z toku sier fædslu. Enn vier vorum allz j Skipenu tuo hundrud sio og Siotijger Salna. Og er vier vorum metter lietu vær af Skipenu/ z køstudum Kornenu j Sioen.

G Enn er dagr var/þecktu þr eigi Landit/Enn vid hafnarsund nockurt vrdu þr varer/þ Landtoku hafde/huert þr villdu vijkia Skipenu/ef þr mættu þui vidkoma. Og er þr drogu vpp Ackeren/slogu þr sier til Sios/z leystu vpp stiornbønden/z settu Aarseglit j þing fyrer Vedrenu/og

rinu/⁊ hielldu so at lande. Og er vier komum at þui Rife/er Sior gieck vmhuerfis/steytti þr Skipit a/suo at fram skipit stod grun̄ ohrærlanliga /Enn skuturen lestist sundur af ofurefle Bylgnanna G

5 Skipbrot Pauli

Enn Strijdzmennerner løgdu ꝥ rad til/ at Bandingiarner være drepner/ so at eingeñ þra vmhlype/þott vt kynne at sueima. Eñ Vnderhøfdingen villde Pale eigi granda læta/ ⁊ talmade þra asetninge/Og baud at þr s synt giætu skylldu fyrster fleyta sier vtan/⁊ leggiast at Lande/enn adrer/ sumer a hlemunum/eñ sumer a Skipbrotunum. Og ꝥ skiede so at þr komust aller holpner til Landz.

XXVIII

OG er vier komust af/þa vissum wier at Eyen hiet Melite. Eñ þr Lyder syndu oss eigi litla Vinattu/ Kueiktu Elld/⁊ mztoku oss alla / wegna þss Nreggvidris er yfer oss hafde drifit/⁊ fyrer Kuldasaker. Eñ þa Pall var at tina saman hrwgu mz smauidu/⁊ lagde a Ellden/þa skreid Nadra vr Loganum/⁊ hrœcktist a hønd Pale. Enn er ꝥ sau Eyiar meñ/at Kuikuendit hieck a hende hñs/sægdu þr sin a mille/Endeliga mun þsse Mandrapare wera / hueriū A

1 Fyrsta Jarteikn Pals i Mileta

hefndin leyfer ecki at lifa/þo hñ sie wr siafarhaska leystr. Eñ hñ sleingde Nødruñi a Ellden/ ⁊ honū ward eckert mein at. Eñ þr meintu at hñ munde vppþrutna/edr jafnsnart daudr nidr detta. Og sm̄ þr høfdu leinge epter þui bedit/⁊ sau eckert wont a honum werda/wmhuerfdu þr sinu siñe/ ⁊ søgdu hñ Gud wera. B

Enn j þm somu takmørkum/hafdi Foringi Eyariñar sin Nybyle/sa Publius hiet/huer oss mztok og veitte vm þria daga all wingiarnliga. Enn so bar til/ꝥ Fader Publij la kualenn j Koldu og Blodfalle/Til hanns gieck Pall jñ/ og badst fyrer/og lagde hendur yfer hann/og giørde hann heilbrigdan. Þa þad war skied/ komu og hiner adrer a Eyunne þangat sm̄ sotter høfdu/⁊ lietu sig lækna/⁊ þr veittu oss myklar wirdingar/ Og er vier sigldum þadā/lægdu þr til huad oss war þarfsamligt C

2 Pall giörer födr Publij heilbrigdan

Enn epter þria Manude sigldu vier þadan a þui skipe er var wr Alexandria/ huert ad j Eyuñe hafdi leigit vm Veturen/Þat hafde fyrer merke Tuibura teikn. Og er vier komū til Syracusa/vorū vier þar j þria daga. Þadan sigldu wier vm kring ⁊ komū til Region/Og einum deige þar epter sm̄ Suñanuindur tok at blæsa/ komu wier annars dags til Puteolon/ huar wier fundum Brædurna/⁊ vrdum af þm bedner þat wier tefdum hia þm vm sio daga. Og so komū vær j Romam. Og er þr brædr sm̄ þar woru/heyrdu af oss/ geingu þr wt j mote oss allt til Apifer ⁊ Tretabern. Og þa er Pall leit þa/giorde hañ Gude þacker/⁊ fieck Truar efling. Eñ þa wier komum j Romam/ afente Vnderhøfdingen Bandingiana þeim ædsta Ners høfdingia. Enn Pale war lofat ad wera huar honum lijkade/mz þm einum strijdz mañe sm̄ a honum tok wakt. D

3 Pall kemur til Roms a ödru/are Neronis Año Christi lvij. epter sina vmuendan xxv are

Þad skiede a þridia deige þar epter/ at Pall samankallade hina ædstu meñ af Gydingum Þa þr woru til samans komner/ sagde hñ til þra/ Þier meñ goder Brædur/Eg hefi eckert j giegn woru Folke giørt/nie j mote Fødurligre siduenju/⁊ em þo bunden Romuerium j hendur feingen/huerier mig willdu hafa lausan lætid/þa þr høfdu mig heyrt / mz þui at þar fanst eingen daudasøk mz mier. Eñ þa Gydingar mælltu þui j mot/neyddust eg til at skiota mier fyrer Keisaran/eigi so/ ꝥ eg hefda vm nockut/ ad aklaga mitt Folk. Enn fyrer þad tilefne samankallade eg ydur/ꝥ eg mætta sia ⁊ samtal hafa wid ydr. Þui fyrer saker wonar Israel em eg mz þssare festi vmuafdr. E

4 Samtal Pals og Gydinga

Þeir sogdu til hñs/Eingen Bref høfu wier feingit þiña wegna af Gydingalande/⁊ eingen broder er þadan komeñ/sa af þier hafe nockut wont kuñgiert edur til þin talad. Þo fyser oss at heyra af þier huad þu helldr/Þui af þm Villudom er oss þat kuñgiort/at hm̄ werde allstadar j mote mællt. Og sm̄ þr einkudu honum dag til/þa komu marger til hñs j Nerbergit/huerium hñ vtlagde og vitnade Gudz Rijke/og talde vm fyrer þm vt af Jesu/ vr Moyses Løgmale/og Spamøñunum/ j fra Morne allt til Kuelldz. Og nockrer vt af þm trudu þui sm̄ hñ sagde/eñ sumer trudu þui eigi. F

Og er þr voru ei sāþyckr sin a mille/geingu þr j burt/þa Pall talade eitt ord/Vel hefr heilagr Ande sagt fyrer Esaiā Spamañ til Fedra vorra/ so mælāde/ Far þu til þssa Folks ⁊ seig/ Med Eyrū mūu þier ꝥ heyra ⁊ ei skilia/⁊ mz Augunū mūu þier ꝥ sia ⁊ ei þeckia. Þui hiarta

Folks

G þssa er foharꝺnat/ ⁊ mz Eyrunū heyra þr þūgliga/ ⁊ sin augu haꝼa þr saanlukt/ so at þr siae ei mz augunum/ ⁊ heyre ei mz Eyrunum/ ⁊ so þr skilie ei mz hiartanu/ ⁊ sneruſt/ so eg læknade þa. Fyrer þui sie ydur kuñigt/ ꝥ Neidingium er sent þta Gudz hialpræde/ ⁊ þr mūu heyra ꝥ. Og er hñ talade þta/ geingu Gydingar vt fra honum/ ⁊ høfdu þrætu mykla sin a mille.

6 Vt aꝼ kallar Heidingia

Enn Pall bleif vm tuø ar j sinu leiguhusi/ ⁊ mztok alla þa er til hñs jñgeingu predikāde Gudz Rijke/ ⁊ bodāde ꝥ/ huad er var af DROTTNI Jesu Christo/ mz allre røksemd/ an fyrer bodunar

Hier tekst ender a giördum Postulanna sm̄ hinn heilage Lucas hefur skrifat.

Formale yfer S. Pals Pistil til Romueria

Pistilin til Romueria er kiarne og merg gur nyia Testa mentis

ÞEsse Pistill er hiñ heilage Pall skrifar til Romueria/ er riettr kiarne ⁊ hofud mergur hins nyia Testamētis/ og hid skiærasta Euangelium/ sm̄ þess weluerdugt væri/ ad huer Christen mann kyñe eigi alleinasta ord ꝼra orde ꝼyrer wtan/ helldr at hñ wmgeinge hñ huersdagligana/ so sm̄ annad dagligt braud Salarinnar. Þuiat hñ kann alldreigi oꝼopt edur oꝼ vel lesin edr tractieradr verda/ Og þui meir sm̄ hñ verdr idkadr/ þss kostuligre þiker hñ/ og ꝼær æ betra smeck. Fyrer þui vil eg mina þionustu þar tilleggia/ og tilreida ꝼyrer þennan miñ ꝼormala/ eina iñgöngu þat ꝼremsta sm̄ Gud heꝼur miet ꝼöng a gefit/ so at hñ werde þess giör wnderstadin aꝼ öllum. Þuiat hingat til heꝼur hñ mz dimre gloseran og margslungnu hiale ꝼanytrar ordmælgi nærsta omanliga myrkuadur werit/ sm̄ þo er i sialꝼum sier skiært lios/ mz ellu ꝼuilꝼeingen til wppbirtu allra Ritninga.

J ꝼyrstu hliotum wier ad ꝼa kyñing og rietta wnderstödu/ þra orda/ og wita huad hiñ heilage Pall meinar med þessi ord/ Lögmal/ Synd/ Nad/ Tru/ Riettlæti/ Holld/ Ande/ og öñur lik/ elligar er þar ei neitt gagn hñ ad lesa.

Lögmalit

Þetta ord/ Løgmal/ mattu eigi vnderstanda epter Mannligre skynsemd/ ad ꝥ sie sa Lærdomur sm̄ einhuer werk bodar at giöra/ elligar wid at sporna/ Sem hattur er til weralldligra laga/ þad wier skulum mz werkū Lögmalinu ꝼullnægiu giöra/ þott hiartans godꝼyse sie wyst ꝼiarlæg. Eñ Gud dæmer epter hiartans gruñe/ aꝼ þui kreꝼur hñs lögmal gruñ hiartans/ og lætur sier eigi ad werkenu ꝼullnægia/ Helldur straꝼꝼar hñ myklu ꝼramar þau werk sm̄ skie an hiartans gruñ/ sosm̄ Hræsne og lygar. Huar at aller verda Lygemeñ kallader (Psalmo cxvi) ꝼyrer þui/ ad eingen helldr nie halldit getur aꝼ Hiartans grunne Gudz Lögmal/ Þuiat huer madur ꝼiñur mz sialꝼum sier widbiod til ins goda/ eñ lysting til ins wonda. Huar nu er eige ꝼrialslig lysting til ins goda/ þar er og ei helldur hiartans gruñur/ þott at i augsyn skyne sidꝼerdugt liꝼerne margra godra werka.

Lögmalit kreꝼur hiartans grunns

Giorendr Lögmalsins Rom. 2

Huadan hiñ heilage Pall alycktar/ hier i ödrum Cap. at aller Gydingar sieu Syndabrotz menn/ og seiger/ At einasta sa sm̄ wpp ꝼyllingar madur er Lögmalsins/ sie riettlatur ꝼyrer Gude. Huar med hñ will/ þat eingiñ sie aꝼ æꝼu sialꝼs sinna verka vppꝼyllingar madur Lögmal sins/ helldr seiger hñ myklu ꝼramar so til þeirra/ Þu kienner at meñ skule eigi Hordom drygia/ Eñ sialꝼur þa dryger þu Hor. Jtm̄/ huar þu dæmer eirn añan/ ꝼordæmer þu sialꝼan þig/ mz þui þu giörer hid sama/ þar þu wmdæmer. Sem willde hñ segia/ Þu liꝼer þinliga ꝼyrer manna auglite i Lögmalsins werkum/ og dæmer adra er eigi so liꝼa/ og at huerium mañe kantu ad ꝼinna/ Augnena sier þu i annars auga/ eñ Bialkans i þinu auga sialꝼs werdr þu ei war.

Ark og Edle þeirra werkhet lögu og hræsnara

Lögmalit eykur Syndena

Þott þu hallder nu wel ꝼyrer augsyn Lagañs giörder aꝼ hrædslu heꝼndariñar/ edur aꝼ æstud werdlaunañs/ þa giörer þu þo þat allt saman an ꝼrialsrar Lystingar og Kiærleika til Lögmalsins/ helldur giörer þu þtta mz Olyst og Þuingan/ Villder ꝼeigensamligar helldr ödru uis breyta/ eꝼ Lögmalit wære eigi. Huad an ad alycktast/ þat þu siert Lögmalsins Fiandmañ aꝼ gruñ þins hiarta. Huad heꝼr ꝥ þa at þyda/ ꝥ þu keñer ödrum ad stela eigi/ enn ert þo i hiartanu þioꝼr/ og auglioslig a giarnan wærer eꝼ þu þyrder/ Þott at opinskar werk werde eigi leingi innebyrgd/ hia þuilykum Hræsnurum. So lærer þu nu añan/ eñ sialꝼan þig keñer þu eigi/ weist sialꝼur eige huad þu annan lærer/ heꝼer þar og alldreigi Lögmalit rietteliga vnderstadit. Ja mz slyku ꝼoreykur nu Lögmalit Syndena/ so sm̄ hñ seiger hier i v. Cap. Ad þui gramare sm̄ maduren er Lögmalinu/ þui ꝼramar kreꝼie þat þess sem hñ eigi orkar.

Lögmalit er andligt

Fyrer þui seiger hann i siöunda Cap. Þad Lögmalit sie Andligt/ Huad er þat? Eꝼ Lögmalit være Likamligt/ þa yrde þui mz werkum ꝼullnægt. Eñ ꝼyrst þat er andligt/ þa ꝼullnæger þui eingen mz neinū werkum/ wtan þad werde allt aꝼ hiartans gruñ huad þu gott giörer. Eñ slykt hiarta ꝼær eingen giefit/ nema alleinasta Gudz Heilagur Ande. Hñ giörer manneu Lögmalenu lykan/ so at hñ ꝼær i hiartanu lysting til Lögmalsins/ og giörer þadan i ꝼra ecki neitt ꝼyrer ogn og þuingan/ helldur alla hlute wt aꝼ wiliugligu hiarta. Þuiad lyka suo sm̄ Lögmalit er andligt/ suo will þad med slikum andligum hiörtum elskat og wppꝼyllt wera/ æskiande widlyks eins Anda. Þui huar hñ er nu eigi i hiartanu/ þa bliꝼur þar Synd/ Olysting og ꝼiadskapur i gegn Lögmalenu/ huert þo er sialꝼt riettꝼerdugt/ gott og heilagt i sier.

Fyrer þui wen þig a þsse maltæke/ Ad þat er eigi eins ad giöra Lögmalsins werk/ og ꝥ at vppꝼylla Lögmalit. Enn þat eru allt Lögmalsins werk/ sm̄ maduren giörer eda giört getur/ epter Lögmalsins skipan/ aꝼ

sinum

sinum frialsum wilia og eigenligum þormætti. Enn mz þui at wnder/ og fafnfram slikū werkum/ blifur widr fiodur og stygd i hiartanu til Lögmalsins/ þa eru þuilijk werk öll forglötud og einskis neyt. Þat meinar S pall Postule i hinum þridia Cap. þar hn̄ seiger/ At fyrer Lögmalsins verk verde eingen mann̄ Riettlatur/ fyrer Gude. Þar af sier þu nu/ at þiner snotru og slæguttru Sophistici/ eru sanner Villumenn̄/ nær þeir kienna þat maduren meige mz werkum reidubua sig til Nadarinnar. Huernen ma sa reida sig mz godū verkū til nadarinnar/ sm̄ eckert gott werk giörer an olystingar og wlfbudar i hiartanu? Eda huersu meiga þess mans giörder Gude þeckiast/ sm̄ skie af einu olystugu og motþroudu hiarta?

Lærdomr fra Sophistica

Enn þad ad vpp fylla Lögmalit/ Þa er medur lyst og Elsku at giöra þess verk/ og frialsliga an Lögmalsins þuingunar vel ad lifa og Gudliga/ lika sem þar være eckert Lögmal nie nockur straffan̄ fyrer höndum. Enn slika lyst frialsligs kiærleika/ gefur hinn heilage Ande i mansins hiarta/ sem hann̄ seiger i v. Cap. Þat heilagur Ande verde eckj gefin/ nema alleinazta i/ med/ og fyrer þa Tru sem er a Jesū Christ/ Sem sialfur hann vt skyrer i sinum Formala. Af þui veitizt su Trua ei nema alleinasta fyrer Gudz ord og Euangelium/ þat Christum Predikar/ ad han sie Gudz sonur og mann/ Dauda lidit og vpprisin aptur fyrer vorar saker/ so sm̄ hann seiger i hinum iii. iiii. og x. Cap.

Lögmalit at wppfylla

Truan er vt af ordinu

Þadan af kemur og þat/ at Truan sie einasta su sem rettlæter og lögmalit vpp fyller/ Þuiat hun at sierladar heilagan Anda/ fyrer Jesu Christi verdskulldan/ enn sa hinn̄ heilage Andi skapar oss eitt godsamt/ lystugt/ og frialsligt hiarta/ epter þui sm̄ sialft Lögmalit æskia vill. Og so epterfylgia þa goduerckin sialf riettre Tru. Þad meinar hn̄ i hinum þridia. Cap. þar hann skufar vt Lögmalsins verckum/ mz þui yferuarpi/ sm̄ wilie hn̄ Lögmalit af ma og onyta fyrer Truarinnar skulld/ Nei seiger hann̄/ helldr widriettum wier Lögmalit/ fyrer Truna/ Þat er/ wier wppfyllum þ med Trunne

Truen alleina riettlæter

Lögmalit stadfestist fyrer Truna

Synden

Synd kallast i skriptine eige einasta þau syneligu Likamans verk/ helldur allt þad Natturligt edle/ er hann hreyfer sig med/ og hrærer til augliosligrar verckunar/ einkanliga sialfur hiartans grunn̄/ mz öllū sinum formætte. So at þetta ord (Synd dryia) skal kallast/ Nær madurin fellur mz öllu og hrasar i Syndina/ þad ad eingen augsyneligur giörningur Syndarinnar skiedur/ sa þad madurinn hneige sig eigi allan mz önd og likama þangad ad. Med þui ad heilög Ritning renner sierdeilis sinu siolldre til hiartans/ og til þeirar rotar og Vppsprettu allra Synda/ sem er su vantruan/ er i hiartans grunne bygger. Med þm̄ hætte so lika sm̄ truan er alleinasta su sem Riettlatann giörer mannenn̄/ heilagan Anda veiter og lysting veiter til augsyneligra godra vercka. Med sama mote syndgar og einasta vantruan/ og teyger holldit til vondra augsyneligra vercka/ so sem ad þau Adam oh Ewu hentu i paradis/ Gen. iij. Cap

Vantruan Brunnr og wppspretta allra Synda

Þadan kemur og þad af/ Ad Christur kallar Vantruna eina Synd/ so sem hann̄ seiger Johann. xvi. Cap. Þad heilagur Ande skuli heimenn straffa fyrer Syndarinnar skulld/ af þui hn̄ truer eige a mig. Fyrer þa sök hlytur nu annat huort fyrr i hiartanu ad bua Truan edur Vantruan / adur enn̄ god edur vond verck skie/ so sem önnur god edur vond frioftgan/ Þuiad vantruan er rot/ adill og Mergur allra synda/ huar fyrer hun kallast i heilagre Ritningu/ Höggorms haus og hid gamla Drachons höfut/ huert ad kuinnunnar afsprenge sem var Jesus Christur/ hlaut i sundur at meria/ epter þui sm̄ Adam̄ var fyrer heitit.

Christus nefner alleinasta Vantruna Synd

Naden z Giofin hafa þan ad skilning / Ad Naden kallast eigenliga Gudz vinatta og Elska hueria hn̄ hefr til vor med sialfum sier/ af huerri hn̄ hneigest ad hella i vor hiörtu sialfum Christe og hn̄s heilögum Anda/ med sinum astgiofum/ sem klarliga birtist i hinum v. Cap. Þar hann̄ seiger/ Nad og Giof i Christo et ct. Enn̄ þott ad giöfen og sa Ande þroist dagliganna med oss/ þa erum vier enn̄ eigi fullordner/ a medan ad Synder og vondar girnder/ eru hier i voru holldi/ þær ed beriast i giegn Andanum Sem hann̄ seiger/ vij. Cap. Galat. v. Og suo sem Gene. i iij. Cap. lofat er þat ouinskapur skule vera a millum Konunnar sædis og hoggormsins sædis. Nadin giörer þo so myckit ad/ þat vier erum mz öllu og fullkomliga Riettlater/ fyrer Gudi reiknader/ Þui hn̄s Nad deiler sig eigi nie sundur partar so sem at gafurnar giöra/ helldur med tekur hn̄ oss algiörliga til Nadar fyrer Jesu Christi skulld/ vors tenadar manz og medalrennara/ og fyrer þa skuld ad astgiafernar eru vid oss vpptek nar

Naden

Gafan

Epterleyfar Synda og vondra girnda eru enn̄ nu i Heilögū

So vnder stendur þu nu þad vij. Cap. Þar hinn̄ Heilage Pall auitar sig/ enn̄ fyrer einn syndugan mann̄. Og þo seiger hn̄ i hinum atta/ ad þar sie eingen Fordæming a þeim sm̄ at eru i Christo Jesu. Af þeire alfu/ þott ad gafan sie og Andenn̄ i oss enn̄ ofullkomnadur. Þui fyrer þess o deydda Holldz saker/ þa erum vier enn̄ misgiörda menn/ Enn med þui vier truum a Jesum Christum/ og höfum Andarins vpptekiu/ er Gud oss so vorkunnlatur/ og liknsamur/ þat hn̄ vill eige reikna nie dæma slikar Synder/ helldur breyter hn̄ vid oss epter myckilleik sinnar Myskunar/ Frar Truar saker er vier höfū a Jesu Christo/ þangat til at Syndin sæfist mz öllu.

Sa Christne er riettlatur og þo Syndugr

Truan er eigi sa likamligur grunur/ og draumur/ þann er sumer menn hallda fyrer Tru/
Og þa þeir sia ad eingin betran lifnadarins nie god verck epter fylgia (enn kunna þo ad heyra og margt ad fleipra af Trunne) falla þeir i þann Villudom/ og seigia/ Þad Truan̄ næist eige/ þui hliotu vier verckin at giöra/ skulu vær annars fromer og hialpliger verda. Enn̄ þessu velldur/ ad nær þeir heyra Gudz Euangelium/ fara þeir til og giora sier vpp vt af eigenligum Formætti/ þann þancka i Hiartanu/ sem seigia kan/ Eg true/ Og hallda þat so fyrer eina rietta Tru. Enn̄ lika so sem þad er ein likamlig dicktan og þancki/ þann er hiartans grunn̄ kannar alldreige/ Þui efler hn̄ og eckert/ þar fylger og eingen bot nie betran epter.

Truan

Huer ad sie Enn Trua/ og huad Draumar

Enn̄ ein riett Trua þa er Gudz verckan i vorum briostum/ su er vm snyr oss/ og at nyu endur fæder i Gude heilögum Anda (Johannis i) og deyder so hinn̄ forna Adam/ giörandi oss algiörliganna ad ödrum monnum vt af riettu hiarta/ sinne og sidferdi og ollum formætti/ færande med sier heilagan Anda. O ho: Huad er til sagna? Eda er þetta eigi einn̄ lifande megn og mattugr dasemdar gripr ein riett Trua? Huad omoguligt er at hū skyllde ei ætyd eitthuad gott giöra? Hun frietter eigi at/ huort goduerk eru til at giöra/ Helldr hefur hun adr enn wier tilfregnum giört þau/ og er æ iden i godre starfan. Enn huer hn̄ giorer eige þuilijk werk/ sa er at sönnu Truarlaus/ huimar og falmar vmhuerfis sig/ epter riettre Tru og godum werkum/ enn weit ey huad þo ein riett Trua edr god uerk eru/ þuætter þo margt og masar vm Truna og goduerken

Kraptur og werkan Truarinnar

Truan er ein lifande stadlig won til Gudz Nadar/ so örugg/ at hn̄ munde eigi hirda þo hn̄ ætte þusund sinnum þar fyrer at deyia. Og þuilijk won og widurkienning Gudligrar Nadar/ giorer mannen gladueran

Huad Truan er

Diarþã og lystugã vid Gud/og allar skiepnr vt i þra/huad heilagr Ande verkar i Truñe. Huar aþ Maduren verdr/an allrar þuinguñar/viltugr og þws/óllũ gott at gióra/ óllũ at þiona allzhattad at lijda/Gude til Loþs og astar/ huer hm heþr þuilijka Nad augsynda. So/at þ er omóguligt at skilia god werk þra riettre Tru/So sm þ er wm megn at skilia hitã og skinit þra Elldenũ. Fyrer þui giæt ad þier wãdliga/ad eigi tæle þig sialþs þalskligr þanke/og onytt ordaskualldr annara maña/sm kloker latast wera/ at dikta og dæma wm Truna og goduerk/eñ eru þo hiner mestu Þussar i þre grein. Bid helldr Gud at hñ eþle i þier Tru rietta/ elligar blijþr þu æþinliga an sannrar Truar/ þu diktar og giórer huad þu kant og villt.

Omoguligt er ad skilia verken þra Trunne

Eñ þuilijk Trua er Riettlætit/⁊ kallast Gudz Riettlæte/edr þ s fyrer Gude gillder/af þui ad þat sialþt er Gudz gaþa/ og reiknast til riettlætis þyrer Christũ vorn Medalgangara/og giórer mañen so aud uelldã/ at hñ gieþr og giorer hueriũ einũ huad hñ skylldugr er. Þuiat þyrer rietta Tru weitist mañenũ/þat hñ kuittast þra Syndũ/og hrepper lystingtil Gudz Bodorda/ Huar mz hñ gieþr Gude sin Loþstir/og gielldr honũ so þ hñ er hm pliktugr/Eñ Mañganũ þionar hñ i óllu þui hñ gietr/og gelldr so hueriũ mañe mz þui. Eñ sliku Riettlæte kañ eige Matturan/ nie sialþrædis vilien og ei worer kraptar aþ stad at koma/Þui lijka sm eingen get ur sialþũ sier rietta Tru gieþet/So þær og ei nockr Vãtrũa i burt tekit/Huernen viliũ wier þa eñ smærre Synder eda hina allra minsta Synd i burt plana? Fyrer þui er þat allt þals/hræsne og Synd/ huad an riettrar Truar/edr þat sm i Vantru skiedr/Rom. xiiij. huersu skiært sm þat skina þiker.

Gudz Riettlæte

Rom. 4

Holld og Anda mattu eigi hier so skilia/ad þ sie alleina Holld/er Munadlijfe ahrærer/⁊ þ Ande huad innra skiedr i Hiartanu. Helldr kallar hinn heilage Pall þat allt Holld/so sm sialþr Lausnariñ giórer/Johañ. iij. Cap. huad aþ kiótligum burde er þædt/so sem ad er Maduren allur mz Aund og Lijkama/Skynsemd/og Skilningarnite/Fyrer þui/at allt þad huad mz mañenum trakteirast er eigi annat/eñ þad Holldsins er/ So mattu nu þat vita huer holldligr ma kallast/einkũ sa sm er an Heilags anda nadar/ eñ dicktar/lærer margt/ og þræter vm andligar greiner. Sm þu matt vel skilia aþ Holldsins werkũ/Galat. v. Cap. Þar hñ kallar willudom og Fiandskap holldsins werk. Og Rom. i hinum viij. Cap. seiger hann/At þyrer Holldsins saker werde Lógmalid kreinkt/huad ei er einasta talat vm Munadlijþe/helldr vm allar Synder/enn eirna mest vm Vantruna/huor ad er hin allra Suiuirdeligasta aþ Andligum lóstum.

Holld

Ande

Holldligr madur

Joh. 3

Holldsins werk

Gal. 5.

Þar i mot/mattu þañ andligan kalla/sm mz allra augsyneligustum verkum vmgeingr/suo sm ad sialþur Grædaren Jesus þuo þætur sinna Lærisueina/og Petrum þa er hñ þor mz Skip ad Fiskum. Lijka so sm/ad Holld er eirn Madr innre og ytre/sm liþer og alla holldsins þarþliga hlute werkar til stũdligra Naudsynia/ Enn Ande er sa hiñ innre madr og ytre/sm liþer og werkar þat sm til Andligra hluta og epterkomande liþs þienar. An slijks Skilnings þssara orda/ muntu huerke þennan S. Pals Pistil nie nockra adra bok heilagrar Ritningar rietteliga vnderstanda. Fyrer þui vara þig vid óllum þm sm odruuis edr mz annarlig re þydingu vtleggia þesse ord/þott þad sie sialþer hóþud Doctores og yþer Spekingar/so sm Origines/ Ambrosius/Augustinus Hieronimus/og adrer þeirra iaþningiar.

Rõ. 8

Andligr madur

Holld

Ande

Nu skal vm sialfan Pistilin ræda

Med þui at einum Gudzspialligum Predikara byriar i fyrstu fyrer Lógmalsins opinberan og Syndariñar/þ allt ad straþþa/og ad Synd gióra/sm eigi werdr liþat epter sañre Andagipt og riettre Tru a Christũ/so at madurin iate sina eymd/og komist til rettrar vidurkeñingar/litilætande sig so og hialpar bidiande.

Embætti eins Gudspiall ligs Predikara

Lijka so giører hier hiñ heilage Pall/⁊ byriar i hinũ i. Cap. at straffa þær Storsynder ⁊ vãtru sm augliosar woru/ og so sm þa woru Heidiña maña Storglæper/ og eñ eru kra sm an Gudz Nadar liþa/og seiger at Gudz Reide werde auglios aþ Himnũ yþer alla meñ/þyrer Euãgelium/wegna þra Ogudligs liþernis og Ranglætis saker. Þui þott þeir wite og dagligaña vidurkeñe/at þar sie eiñ Gud/Þa er þo Matturañ i sialþre sier an Nadariñar so vond/þat hun huorke þackar hm nie wegsoma giórer. Helldur þorblindar hun sialþa sig/og þellur so endalaust i werra liþerne/ So leinge/at hun skamast ecke næst skurgodadyrkã/at drygia hinar skamsalligustu Synder/mz allre hadung/og þat mz lætur hina adra ostraþþada sm sómu skamer gióra.

I

I ij. Cap. þenur hñ slijka straffan vijdara vt/vppa þsskonar meñ s fromer skina j maña auglite/edr heimugliga syndgast/So sm þa woru Gydingar/og eñ nu eru aller Hræsnarar/þr sm an godþyse og astsemdar vel latast liþa/eñ eru þo i hiartãu gramer Gudz Lógmale/huerier þwser dæma vm aññara maña sidu. So sm hræsnis maña hattur er til/at þr hallda sig sialþa skiæra wera/eñ eru þo þuller mz Agirnd/Hatr Dramb/og allan wondskap/Mat. xxiij. Þeir eru og þat sm Gudz Myskunseme þorsma/og epter siñe hiartãs hardud saþna þr og yþer sig hlada Gudz Reide. So lætur nu hiñ heilage Pall/ sm eirn rettur Lógmals wtskyrare/onguañ mañ an Syndar wera/Helldr keñer hñ óllũ Gudz Reide/þm sm wel wilia liþa aþ natturugiptiñe/edr aþ sialþs sins þrialsligum wilia/Og þa lætur hñ onguum mun betre wera/eñ opinbera Storglæpameñ Ja/hñ seiger þa hardsinnada/stockhalsada og oyþerbotarsama.

II

Edle og Art Hræsnaraña

S. Pall lætur onguã synd lausan blijþa

Enn i hinum iij. varpar hñ þm badũ tueimr i eina kos/⁊ seiger þañ eina eigi betra eñ añan/aller samt sie þr Synduger þyrer Gude. At einasta þui wndantekñu/þ Gydingar hóþdu Gudz Ord/þott marger haþe þar eigi atruat/ Eñ þo er eigi mz þui Gudz Tru og Sannleikr nidre byrgdur. Og þærer stuttliga iñ þ maltæke wr hinũ þimtugasta og i psalme/ At Gud sie rettþerdugr i sinum Ordũ. Eñ epter þ kemur hñ aptr til ins sama/og sañar mz heilagre ritning/at þr sie aller syndbrotzmeñ/og þ at þyrer Lógmalsins werk werde eingen rettlatur/Helldr þ Lógmalit sie til þss wtgeþit/at þar lære meñ at widurkeña sinar Synder

III

Judr ⁊ Heidingiar aller syndarar

Þui Lógmalit er geþet

Epter þ tekr hñ til ad keña riettã veg/huernen wier skulũ þromer og saluholpner verda/ og seiger/At þr sie aller synduger meñ og an Gudz wegsómũar/og hliote aller an eigenligrar þorþienũar rettlater at verda þyrer þa Tru sm er a Christũ Jesũ/sa er þyrer oss heþr þ werdskulldat/medr siñe blezadre Blodzwthellingu/og er orden oss eiñ Nadarstoll aþ Gude Fódr/huer oss allar worar wmlidnar synder þyrerlætur. Vppa þ hñ auglyne/at oss hialpe alleinasta hñs Rettlæte/huert hñ geþur i Truñe/sm i þan tima þyrer Gudzspióllen opinberadist/og þ adr til þorna war witnad/þyrer Lógmalet og Spamennina. Lika so widriettist nu Lógmalit þyrer Truna/þott ad Laugmalsins werk mz sinne hrosan werde wnder lok lógd.

Huernen madur werdur þyrer Gude Rettlatur

I hinũ fiorda/Sem hñ hefur nu fyrer hina fyrstu þria Cap. opinberat huad Synden er/ og kent sañan Truarinnar weg til Riettlætis/Þa heþur hñ sidan wpp at mæta nockrum giegnyrdum/og Spurningũ. Og tekur i þyrstu þ þyrer sig(sm tijtt er þm aullum sm aþ Trunne heyra) þat hun Riettlæte an werck

IIII

Abraham er Riettlatur orden alleinasta fyrer Truna

anna Riettlatur/og þeir ed so seigia/Skulū wær þa eingen goduerk giora? Þui setur hn̄ hier sialfr Abraham fyrer sig/og seiger/Huertu hefr Abrahā mz synum werkum af stad komit/eda koma þau oll til einskis? Voru hn̄s verk onguu nyt? Og lyktar þat so/at Abraham sie an allra werka/alleinasta fyrer rietta Tru/ Rettlatur orden / Suo algiorliga/at hn̄ ward odr enn hn̄ liet vmskerast/alleinasta sinnar Truar wegna/i heilagre Ritning/Riettlætur prysadur/Gen. xv. Hafe nu þetta werk vmskurdarins/ongu orkat til hn̄s Riettlætis/þad er Gud baud honum þo/ og eitt gott werk war Hlydninnar/ Senneliga mun þa eckert annad gott werk til Riettlætisens nockut stoda/ helldr so sm̄ at Vmskurdarskirn Abarahams war eitt syneligt Tæikn/ huar med hann audsynde sitt Riettlæte i Trunne/ Lyka suo eru oll aunnr goduerk ecke wtan synelig Teikn/ huer wt af riettre Tru koma/og auglysa/sem aunnr god Friofgan/ þad Maduren sie þegar hid inra riettlatur fyrer Gude.

Vmskurn Abrahams

Psal. 32

Rom. 3

Madurin̄ verdr Riettlatur fyrer Truna an werkan̄a/enn er þo ecki an verka þa hn̄ er Rettlatur orden

Þar med stadfester nu hinn heilage Pall/sem med einu auflugu epterdæme wr heilagre Skript/syna adrsagda kienning i hinum þridia Capitula/ vm Truna. Og leider Dauid til Vitnis i hinum xxxij. psal. Þar hn̄ seiger/at Maduren werde an verkanna Riettlatur. Epter þat teyger hann vt þat Exemplum i giegn öllum audrum Logmalsins werkum/ og a lyktar þat/ At Gydingar fa eigi werit Abrahams arfuar/einasta fyrer þat þeir eru hn̄s Afspreinge/enn myklu midr þo af alfu Laugmalsins verka/Helldr hliota þeir at erfua Abrahams Tru/wilie þeir annars rietter Erfuingiar wera. Med þui at Abraham er adr fyrer Truarinnar skulld/Riettlatur worden/enn Laugen woru sett/bæde Moyses og vmskurdarins/og ein Fader kalladur allra Riettruadra. Þar til aflar Logmalit myklu framar reide/enn Nadar/mz þui at einngen giorer þss werk af sanre godfyse og riettre Astsemd/ fyrer þui kiemr myklu meiri onad af en̄ Nad Laganna werkū. Þar fyrer hlytr einasta Truan þa Nad at audlast sm̄ Abraham war fyrerheitin. Þuiad slyk eptirdæme eru worra wegna skrifut/þat wier skylldum og trua.

V

Auoxtur og verk Truarin̄ar

I hinū fimta kemr hn̄ til Auaxtarins og Truarinnar verka/ sm̄ at eru/Fridur/ Fognudr

og Astsemd/til Gudz og huers mās/ þar mz aurugleike/ Diarfleike og stodugleike/ Hughreysti og won i öllum Hörmungum og motkaste. Þuiat aller slyker hluter epterfylgia einre riettri Tru/og fyrer þeirrar ovmrædaligrar og yfergnæfanligrar Giæsku saker/sm̄ Gud Fader hefr oss audsynt i synum Syne Christo Jesu/ꝥ hn̄ liet hn̄ dauda lyda fyrer vora skulld/fyrr enn vier kynnum hn̄ þar vm at bidia/og þo þa þegar vier worum hn̄s Fiandmenn. Af þessu meigu vier skilia/þat Truan riettlæter/an allra verka/Enn þo dregst þad eigi þar af/at vier skulum fyrer þann skulld eingen goduerk giora/helldr ad þau hinu Riettskapligu verk munu eigi leingi i hlie liggia/ A huertu hiner verkheilögu hafa eckert skyn/huerier sier dikta helldr vpp sialfer eigenlig verk/þar huorke er Fridr inne nie Fögnudr/Ast eda Auruggleike/Von edr Diarfleike/og ei noc kut annat rietts Christeligs verks/ nie Truarin̄ar Art og Edli.

Þar eptera vikur hann fra þessare Rædu/ og telur fram huadan at kemr/ bæde Synden og Riettlætid/ Lyfet og Dauden. Og setur þa tuo alsæmeliga huern i giegn ödrum Adam og Christum. Viliande so seigia/ Fyrer þa skulld atte Christr ad koma/ ein̄ annar Adam/sa er oss hlaut at arfleida til syns Riettlætis/fyrer eina nyia andliga Fæding i Trunne/Mz sama hætte sm̄ forne Adam leidde yfer oss arftekiū Syndarinnar/fyrer hina gömlu kiotligu fæding.

So sm̄ Adam arfleidde oss til Syndar so arfleidde Christus oss til Rettlætis

Enn mz þessu verdr þat kunngiort og stadfest/at eingen sier sialfr vr Syndinne til Riettlætis mz verkunum hialpar/og þo myklu sydr/ helldr enn hn̄ fær vid þui spornat/þat hn̄ verde eigi lykamliga fæddr. Hier mz bevysast þat/ at Gudligt Lögmal/ (huad þo skapligast være at þat hialpade/ ef nockut skyllde hialpa til Riettlætis)er eigi alleinasta an styrks og hialpar komit/helldr hefr þat Syndena forauket/fyrer ꝥ ad hin vonda Nattura verdr þui þess gramare/og vill sina lysting þess giarnar drygia sm̄ Laugmalit bannar henne meir. Og mz slyku mote giorer nu Lögmalit Christum oss enn myklu nytsamligra/ æskiande af honum meire Nadar/vorre Natturu til hialpar.

Logmalit eykur Syndena

VI

Stryd Andans og holldsinns

I hinum siotta ahrærer hn̄ sierdeilis ꝥ Truarinnar verk/sm̄ er baratta Andans vid Holl

dit/med fullkomligre deydingu yferblifinna Synda/og vondra girnda/sm̄ epter Riettlætingena epteruerda i worum Limum. Og kienner oss þat/At vier sieum eigi/suo frelsader fyrer Truna fra Syndunum/þat vier skulum idiulauser/later og Sællyfer vera/so sm̄ at þar være nu eingen Synd meir fyrer hondum. At sonnu er en̄ Synd epter blifen i vorum lidum/þo hun verde ei til Fordæmingar reiknut/fyrer þrar Truar saker/sm̄ vid hana stryder. Fyrer þui höfu vier ærit nog at starfa/vid sialfa oss vm vora lifdaga / þad vier temium vorn likama til/sinar girnder ad deyda/og syna Limu at þuinga/so at hn̄ verde Andanum hlyden/enn eige sinum girndum. Vppa ꝥ vier sieum lyker Christz dauda/og wpprisu/og fullkomnum vora skirn/huer at merker Syndanna deyding/og eitt nytt Nadarinnar lyferne/þangat til vier werdum mz ollu af Syndunum skirtir/ og likamliga wpprisū mz Christo Jesu/og at eilyfu lifum

Truen berst tafnliga i mote Syndin̄e

En þetta gietū wier giört(seiger hn̄)a medan vier Nadin̄e wnderuorpner erū/enn ei Lögmalinu. Huat hn̄ sialfur vtleggr/þat an Lögmals at wera/sie eigi wnder þa grein talat/þat wier skulū eckert Lögmal hafa og meigi þat giorast huad huern ein̄ lyster/ Helldr heiter þad wnder lögum at wera/nær wier wmgongum(an Nadar) Laganna werk. Sie/ so Drottnar þa senneliga Synden fyrer Lögmalit/ Fyrer þui eingen̄ er Lögmalinu hollur af Natturu)huad at er ein stor Synd) En̄ Naden giörer oss Lögmalinu astfolgna/sie/þa er þar eingen Synd meir fyrer höndum/og Lögmalit er þa eigi meir i mote oss/helldr er þad mz oss.

Ad vera an Lögmalsins

Ad vera vnder Lögmalenu

En̄ þetta sama er riettligt frelsi af Syndū og Lögmalinu/wt af huertu hn̄ skrifar allt til enda/þess ins sama Cap. At þat sie eitt frelsi/ alleinasta mz Lyst og godu lyferne nockut gott at giöra/ an Lögmalsins þuinganar. Af þui er ꝥtta frelsi/ eitt andligt frelsi/ þat sm̄ huerke i burt skufar nie onyter Lögmalit/Helldr lætur þad fram/ huad er af Lögmalinu krafit werdr/ einkū godfyse og astseme/Huar mz Lögmalid stillist/og hefur ongua þia nie kröfu meir.

Frelsan i fra Syndinne og Lögmalenu

Lyka sem nær þu einum skylldugur wærer/og hefder ongua borgan/wid hann hlytur þu med tuennu mote kuittur ad werda / Einu med þui/ at hann willde eckert af þier hafa/og rife sitt Registur i sundur/ Enn med ödru mote suo / At einhuer godur mann borgade fyrer þig/og giæfe þier suo miket/at þu giörder hans Registro þar fullnægiumed. Med þessum hætte hefur Christus giort oss frialsa fra Lögmalenu. Af þui er þetta eckert sialfrædis nie likamligt frelse sem eckert gott skule giora/helldr þat/er allt

og marghattad gott giörer. Og er af Lögmalsins kröfu og Sakargiftum kuitt og akiærulaust.

VII

Epterliking wt af Hiuskapar bädsins lifnade

J hinum siøunda. stadfester hn̄ slijkt mz eirnre epterlijkingu Hiuskapar lijfernis. Lijka s ad þa maduren deyr/er su Kuinna laus/og so er þa huort laust og wid an̄at skilit. Þo eigi so/at Kuinnan meigi eigi nie skule an̄an man̄ eiga/Helldur hitt/þat hun sie þa allra fyrsta riettiliga frij einum ödrū at gipt tast/Huad hun matte eigi adr/fyrr en̄ hun ward hins annars laus. Lijka so er wor Samuitska forbunden Lögmalenu/vnder þeim syndsamliga gamla man̄e/ Nær hn̄ deydist/ fyrer heilagan Anda/ þa er samuitskan frí/og huort wid annat laust. Eigi so/þat Samuitskan skule eckert gott adhafast/Helldur nu hid allra fyrsta skule hun rietteliga fydast Christum sinn an̄an eignarman̄/og bera so lifande friofgan.

Syndin vpp egnest fyrer lögmalit og verdur stærre

Epter þat teyger hn̄ wijdar vt Syndarinnar Art og Lögmalsins/huernen riettligast Synden fer at yppa sier/og mattug at werda fyrer Lögmalit. Einkum af þui/at hin̄ gamle madur werdur Lögmalenu þess grim̄are/a medan hn̄ gietur eige borgat þat er Lögmalit krefur. Þuiat hn̄s Nattura er Synd/og gietur eigi af sialfre sier annat/af þui er Lögmalit hn̄s Daude og allt Pijslaruætte. Eige suo at skilia/þad Lögmaled sie wondt/helldur at su hin wonda Nattura kun̄e eigi at lijda hid goda/so at þat krefie nockurs godz af hn̄e. Lijka sm̄ eirn Sottlera madur/fær eigi lidit/þad hlaup edur stedian sie at honum heimt/og adrer Heilbrigdra manna Fimleikar.

Nræsnarar fin̄a ecki Lögmalsins Kraft

Fyrer þui geingur hinn heilage Pall hier fyrer enda wm þat/huar at Lögmalit verdr riettiligana kent/ og allra best vnderstadit/þar giöre þat eigi an̄at/en̄ min̄er oss a worar Synder/og deyder oss fyrer þær hinu somu/giörande oss seka eilijfrar reide. Suo sm̄ wier faum finliga lært og kan̄at i vorre Samuitsku/þa hun werdr riettiligana af Lögmalenu snorten. Suo at þa hliotum wier at hafa eitthuad annad og meira til en̄ Lögmalit eitt/at giöra mannen med froman og hialpligan. Enn hiner sm̄ Lögmalit þeckia eigi riettliga/eru blinder/ana fram mz sinu siergiæde/ og meina þui medr werkunum fullnægiu at giöra/þuiad þeir hafa eigi witsmunena/huersu mykils at Lögmalet wtkrefur/Einkanliga/eins frialsligs/wiliugs/ag godfwst Hiarta. Fyrer þui lijta þr eigi Moysen riett wnder augun/ ad Dwkuren er þar en fyrer heingdur/og wm han̄s Asionu wafdur.

Barakta Andans og Hollde sins i þm helögu

Epter þad wtuijsar hn̄/huernen Andin og Holldit strijda i man̄enum huort mot ödru. Og setur sialfan sig til eins epterdæmis/so wier lærum þat verk(Syndena at deyda i sialfum oss)riettteligana at kien̄a. En̄ han̄ kallar þo bæde Andan og so Holldit eitt Laugmal/þuiat/ so sem Gudligs Lögmals hattur er til/ ad þia og krefia. Lijka suo þiar og krefur/og æsist holldit i giegn Andanū/wiltande sina Lysting hafa. Þar huert i mot þiar og krefur Anden i giegn Holldino/ og will sina lysting hafa Þesse Agreiningur warer i oss suo leinge sem wær lifum til/J einum meir/enn ödrum midur/epter þui huort Anden edr Holldit auflugra werdur. Enn maduren allur er þo sialfur þ huortueggia/bæde Holld og Ande/huer vid sialfan sig Strdyer/þar til hann werdur med aullu Andligur.

Art og Edle Holldsins og Andans

VIII

Holldit og Synden kefiast mz Krossenum

J hinum Atta. hughreyster han̄ slika stridendur/ ad þa fordæme eigi þuiligt Holld. Og wtuijsar framar meir/huer Holldsins og Andans art sie/og þat Anden kome fyrer Christum/sa er oss hefur giefit sinn heilaga Anda/huer oss andliga giörer og Holldit kiefur. Giörande oss all örugga / suo ad wier erum þo lijka wel Gudz Börn/huersu hart sm̄ Synden geisar i oss/so leinge sm̄ wier fylgium Andanum epter og Syndin̄e i mot staundum/hana at deyda. Enn mz þui at eingen hlutur er so godur til Holldit ad deyda edur kiefia/sm̄ Krossburdur og Pijna/þa hugstyrker hn̄ oss i Motgangenū/fyrer hiastod Andans/og kiærleika allra Skiepna/Einkum af þui at wor Ande ber opt þungan mod/og þad allar Skiepnur lägar til mz oss/ þad wier mættum Holldsins og Syndarinnar kuitter werda. So siaū wier nu þat at þesser þrir Capitular/ vi. vij. viij. Hlioda einkum wppa Truarinnar werk/huad er kallast/ hinn forna Adam ad deyda/og Holldit ad þia.

IX. X. XI.

Lærdomur vt af eilijfre Gudz Forsio

J hinnum ix. x. xj. Cap. Kienner hn̄ vt af eilijfre Gudz Vtualningu og fyrerhugsan/ Huadan þad wppsprettande hier fliotande kiemur / huer riett skal trua edur eigi trua/og huer fra Syndinne kan̄ leysast og eigi leysast. So þad sie mz öllu oss wr greipum numit / og Gude einum i hendur feingit/þad wier hialpliger werdum/Er oss og þat hid allra mesta naudsyn. Þuiat vier erum breysker og ostöduger/so at ef þ være vnder oss komit/yrde senneliga eingen man̄ holpen/Þui Diöfullenn munde þa at sön̄u alla yferbuga. Enn fyrst Gud er nu stoduglyndr/og at honum ma eigi sin fyrer hugsan bregdast/og eigi fær nockur hm̄ þat varit/af þui höfū wær en̄ örugga won i mot Syndinne.

En̄ þeim Dräbsömu Aundū og Diupuitringū er hier eitt Takmarck sett/þeir ed sinne wnderstödu wilia sm̄ fyrst hingat ad wijkia/og hefia fyrst af wpphafe at ransaka wnderdiup Gudz fyrerhyggiu/ Huort þeir eru wtualder af Gude/angrande sig med þessu til einskis. Huar mz þr steypa sier sialfum i Auruilnan / edur sig mz öllu yfergiefa.

Fornfæring Kristin̄a manna og at þar sie allt er Ken̄emenn

Enn þu fylg þessum Pistle/epter sinne skickan/og stunda Jesum Christ og hn̄s Euangeliū/so at þu mætter fa widurkienning þin̄a Synda og hn̄s Nadar. Og kunner suo þadan i fra wid Syndernar ad strijda/ epter þui sm̄ þier hefur kient/ hid fyrsta/ij. iij. iiij. v. vi. vij. viij. Cap. Enn epter þad þu ert komen i hid atta/wnder Krossburd og Kuellingar/ Þa mun þad læra þig huad Riettlig Gudz Forsio er i hinum ix. x. xi. Cap. og huersu huggunarsamlig hun sie. Þuiad an Pynckingar Kross og daudans hættu/kun̄u vær eigi þa Gudliga forsio at handtiera/an tions og heimugligrar/reide giegn Gude. Af þui hlytur hin̄ forne Adam med giörvöllu daudur at wera/adur enn þu lijdur þennan hlut/ og dreckur hid sterka Vijn. Fyrer þui giæt þess wandliga/ad þu dreckir ecki Vijn/medan þu ert eirn Briost mylkingur/Þuiat huer Lærdomur hefur sinn skamt/Tijma og Alldur.

XII

Nuar fyrer Veralldligt Valld er tilseitt

J hinum Tolfta Lærer hn̄ rietta Gudz þionustu/ꝛ giører alla christna men̄ ad Prestum/ at þeir skule offra huorke peningū nie Kuikfie/helldr fra eigenligum lijkömū mz deydingu lijkamligra girnda. Epter þad skrifat han̄ wm ytra dagfar Kristinna manna i andligre stiornan/huersu þr eiga at predika/stiorna/þiona/weita/og lijda/ elska/ lifa og giöra/ widr Vine og Ouine/ og huern mann annan. Þet Valld er tilseitt a eru þau werken/sm̄ sierhuer Christen giörer/ Þuiat(so sm̄ sagt er)Truā er alldrei idiulaus

XIII

J Þrettanda Capitula. kenner hñ/ þad vier skulum i heidre hafa Veralldar Valldzmen/ z þeim hlyduger wera/ Huerier fyrer þat eru innsetter/ þott ei betre þeir oss fyrer Gude/ Þa giöra þeir þo so myket/ ad goder menn hafa stundligan Frid/ Vernd/ og Forsuar/ og wonder menn meiga eigi ãn hrædslu ne med Fride/ frelse edur hylld/ nockut wont af sier giöra/ Fyrer þui ber godum mönnum þa at virda/ þott þeir þurfe eigi þeirra wid. Enn wid nidurlagit lykur hñ þetta allt i Kiærleikanum/ og endar þad medur Christz epterdæme/ þat wier skulum honum epterfylgia/ og breyta lyka so sm̃ hñ hefr widr oss breytt.

XIIII
Huernen brey ta skal wid þær weyku samuit skur

J hinum Fiortanda. kenner hñ/ þad vier skulum miukligana fara ad vid breyskar samuitskur i Trunne/ og fyrer þm̃ vægia/ so at Christinna mañа frelse brukist ei til skada/ helldr Breyskttruudum til betrunar. Þuiat huar þad gioriſt eigi/ þa fylger þar sũdurþycke og fyrerlitning Gudzspiallaña epter/ huar þo aull Naudsyn aliggr/ þad betra sie ad wykia weykttruudum vm litin mun/ þar til hñ styrkuare werdr/ Helldr enn þat/ ad Lærdomur Gudzspiallanna skyllde mz öllu i grun̄ ganga. Og þuilykt werk/ er sierdeilis eitt kiærleiks werk/ þat a þessum timum er wel nytsamligt/ huar mz Kiötæte og ödru Christilegu frelsi ofbelldisligа og herfeliga/ ãn allra Naudsynia/ hin breyska samuitska werdr skielfd og wmturnut/ ædr enn hun widur kienner Sañleikan.

XV
Huernen vier eigum ad lyda þa breysku

J hinum fimtanda. setr hñ Christum til epterdæmis/ ꝥ vier skulum vid adra breyska meñ hoglynder wera/ so sm̃ wid þa er hrasat hafa i opinberar Storsynder/ edr otierliga breytne/ hueria wier megũ eigi stragx forleggia/ helldr þa vmlyda þar til þr betra sig. Þuiad so hefr Christus wid oss giort/ og eñ dagligana giorer/ þad hñ wmlidr nærsta margar odygder/ og wonda breytne/ iafnfram ollum ödrum ofullkominleika a oss/ og endalausa hialp veiter.

Epter þat til eirnrar alyktingar/ bidur hñ fyrer þm̃/ lofar þa/ og Gude a hende felur/ og audsyner þm̃ sitt embætte og predikan. Og bidur þa nærsta fagurliga wm hialp og studning wid fatæka til Jerusalem. Og allt þat huad hñ vmtalar og þat hñ fer med/ er skiær Kiærleike.

XVI
Viduorũ vid Mañа Lærdome Canones Decretales

Hinn sidaste. er eirn Heilsunar Cap. Enn þar vnder blandar hñ eirnre næsta agiætre vidvaran fyrer manna Lærdomum/ þeir ed iafnframt innfalla Gudzspialligre kieñingu/ og hindraner vppteudra. Mestu sm̃ hñ hefde ad sönnu þat fyrer sied/ at af Rom og fyrer hina Romuersku skylldu koma þeir tælaliger og hindrãarsomu Canones og decretales/ og su Suæla og Madkamaur mannligra seitninga og Bodorda/ huerier wm þssa tima dreckia allre werölld. Hafa og þeñan pistil og alla heilaga Ritning/ Lyka og eirnen Andan/ sm̃ truna afplanar / so ad eckert meira er yfirblifet/ enn sa þeirra Afgud er Mage heiter/ huers þienara hiñ heilage Pall seiger þa hier wera/ Gud frelse oss fra þeim/ Amen.

Suo finnum vier j þssum Pistle hid allra rykligasta/ huad einum Christnum mañe ber ad wita/ eirnkum huad Lögmal sie/ Euangelium/ Synd/ Straffan/ Nad/ Tru/ Riettlæte/ Christr/ Gud/ Goduerk/ Kiærleike/ Von/ og Kross. Og huersu wier skulum hegda wid huern mañn/ sie hñ Fromr eda brotligur/ styrkur eda breyskr/ Vin edr Ouin og huernen wier skulum breyta i mot sialfum oss. Þar til grunduallar hann allt þetta all sæmiliga mz skriptinne/ og mz sialfs syns og Spamañanna epterdæmum wtuysar/ so at hier er einskis meir æskiande. Fyrer þui skyn þat so/ sm̃ hafe hiñ heilage Pall wiliat i þessũ Pistle/ einu sinne i stuttu male iñe lyckia/ allan Christiligan og Gudzspialligã Lærdom/ og til reida so eirn ingang i allt hid gamla Testamtum. Þuiat ãn efa/ huer þennan pistil hefur wel i hiarta fest/ sa hefur hins gamla Testamtis lios og krapt hia sier. Fyrer þui giöre huer Christen mañ hñ sier alkuñan/ og late iafnã tydkadã wera/ Huar Gud wnne oss sina Nad til/ AMEN.

Huad einum Christnũ manni er þorf at wita/ Þat er i þssũ Pistle innebũdit og falit

Til Romueria

I.

A PAll þion Jesu Christi/kalladz til Postula/vtlesin til at predika Gudz Euangelion/ hueriu hũ hafde adz fyr̃ heitit fyr̃ sina Spamen̄/i heilagre Ritningu/ af sinũ Syne/huer ad fæddur er af Dauidz Sæde epter holldguniñe/enn vollduglig auglystur Sonur Gudz epter Andanũ/ Sa er helgar fyrer vpprisuna Daudra/ sem/ er/ Jesus Christus vor DROTTJN / Fyrer huern vier høfum medtekit Nad og Postuligt Embætte a medal allra Heidinna þioda/ Truarinnar hlydne vpp at rietta / vnder hans nafne/af huerra tølu þier erut/sm̃ kallader erut j Christo Jesu.

Vnder skrift — *Christus Gudz og Dauids son*

Øllum þm̃ Gudz elskuligum z kølludum Heilogum sm̃ eru j Rom.

Yferskrift

Nad z Fridz/af Gude vorum Fødz/ og DROTTJE Jesu Christo pa sie med ydur.

Heilsan

Fyrst giøre eg at sonnu þacker minũ Gude/fyrer Jesum Christum/allra ydr̃ vegna/Vm þ/ at ydar Tru berst vt vm

Þackargiord

B allan Heim. Þuiat Gud er minn Vottur(huerium eg þiona j minum Anda vti Gudzspiollũ hũs Sonar)þ at i sijfelle minnunst eg ydar/ z jafnan i minum Bænũ bid eg þess/þ eg mætta eirnhuern tima/at Gudz vilia/hafa þ Luckusprang/at koma til ydar/Þui mig langar at sia ydur/So at eg bytta ydz nockre andligre giof/ydur til styrktar (Þat er)at eg mætta taka lijka Huggan ydar a mille/fyrer ydra Tru og mjna/sm̃ vier høfum vor a millum.

Enn eg vil eigi dylia fyrer ydur Brædz/þ eg einsetta mier opt at koma til ydar(þo mier hafe bægt verit til þssa) so at eg hefda fært nockurn Auoxt ydar a mille/lika sm̃ a medal añara þioda. Þui eg em skulldunautz/bæde Girskra og ogirskra/Spakra og Ospakra/Af þui so myked sm̃ eg forma/em eg reidubwen til/ydur sm̃ erut j Rom/at predika Euangelium.

Þuiat eg skam̃ast min eigi Christs Euangelij/Þui þat er kraptur Gudz/ ẽ hialpliga giorer alla þa sm̃ þar a trua/fyrst Gydinga/og Gricke. Af þui at þar opinberast jñe þ Riettlæte ẽ fyrer Gude duger/ hũt ad kiemur vt af Truñe j Truna/So ẽ skrifat er/Sa Riettlæte mun af siñi Tru lifa.

C Þuiad Gudz Reide af Himnum opinberast yfer allt Ranglæte/z oriettuijsse maña/þeir ed Sañleiken afrækia i Ranglætenu. Fyrer þui þad meñ vita/ad Gud er/þad er þm̃ opinbert/ Þuiad Gud hefur þm̃ þat opinberat/ med þui/ at Gudz osyneliger hluter siast/ þat er hũs eilijft Almætte z Guddomz/þui þ ma merkiast af þm̃ verkũ ẽ hũ giorer a Heimenũ/ hũn hũ hefz skapat/so at þr hafa ongua afsakã/Med þui þr vissu þ/ad Gud er/z hafa hũ þo ei dyrkad so ẽ Gud/ nie honũ þacker giort/Helldz eru þr j sinum hugreñingum at Hiegoma vorner/ og þra fauist hiarta er formyrkuat/Þui þa þeir hielldu sig visa vera/eru þr at Þussum vordner/og hafa vmsnued Dyrd oforgeingeligs Gudz i Likneskiur forgeingeligra maña/Fugla og Ferfættra Dyra/og Skridkuikinda.

Jdranar predikã — *Openberan Gudz*

Af þui hefur Gud yfergiefed þa i þra hiartans girndum og ohreinmensku / ad þr skømmudu so sina Lijkame/a sialfum sier/Huerier Gudz sannleika hafa vmsnuit i Lygar/z hafa meir

Heidingiar

dyrkat og þionad skiepnunñe eñ Skaparanumum/ huer lofadur sie vm allder Amen. Fyrer D huad er Gud yfer gaf þa j skamsamligum girndum/ Þuiat Konur þra hafa snuit natturlig-re atferd j onatturliga. Slijkt hid saa hafa meñerner yfergiefet edleliga atferd til konuñar/ ⁊ logudu j sinum girndum/ huer til annars/ og hefur so madr mz manne skom̄ framit/ og medte-kit so verdkaup sins Villudoms (epter þui sm̄ verdugt var) a sialfum sier.

Og lijka s̄ þeir hafaþss ei giætt/ ꝥ þr skylldu af Gude kyñing hafa/ So hefur Gud yferge-fet þa j fraleitt sinne/ ad giøra þad / huad eigi var hæfiligt/ fuller vpp alls Ranglætis/ Frillulifnadar/ Flatskapar/ Agirndar/ Fiandskapar/ fuller Naturs/ Manndrapa/ Þrætu/ Suika/ Oheilinda/ Kuis samer/ Bakmalger/ Gudz forsmanarar/ Nadgiarner/ Drambsamer Stalfhælner/ Þrettuijser/ Forelldrunum Ohlyduger/ Skilningslauser/ Ohalldinorder / Ast-lauser/ Nardsuirader/ Omyskunsamer/ Nuerier Gudz Rettlæte þa vita (Ad þeir sieu dauda verduger sm̄ þuilijkt giøra) nu giøra þr þat ei at eins/ helldur eru þr eirnin þm samsiñande sem þat giøra.

II.

Fyrer þui kantu eigi/ o madr/ þig at afsaka/ huer hellst þu ert sm̄ dæmer. Þui huar A þu dæmer vm annan/ þar fordæmer þu sialfan þig/ af þui þu giører ꝥ sama/ hu-ad þu dæmer. Þui vier vitū ꝥ Gudz domur er riettur yfer þm s̄ þuilijkt giøra. Eñ þeinker þu/ o madr/ s̄ dæmer þa/ er þuilijkt giøra/ ⁊ þu giører hid sama/ at þu mun-er vm flyia Gudz Dom? Eda forsmar þu Rijkdom hn̄s godgirndar/ Þolinmæde/ og Langlū-dar gied? Veistu eigi þat/ at Gudz Godgirne leider þig til Yferbotar? Enn þu epter þinne hardud/ og oyferbotarsømu hiarta/ safnar þier sialfum Reide/ vppa Reidiñar dag ⁊ vppbirt-ingar Gudz Riettlætis doms/ sa er giallda mun einum og sierhuerium/ epter hans verkum/ þeim at sønnu Neidur og Vegsemd/ og ofalluallta veru/ sm̄ mz Þolinmæde godra Verka epterleita eilijfu lijfe/ Eñ hinum sm̄ þrætugiarner eru/ ⁊ huerier eigi hlyda sañleikanum / enn B hlyda helldr Ranglætinu/ Sneypu/ ⁊ Reide/ Nrellingar og Narmkuæle yfer allar Saler þra maña sm̄ jllsku drygia/ fyrst Gydingum ⁊ so Griekium/ Eñ Neidr/ Vegsemd ⁊ Fridr øllū þm sm̄ gott giøra/ fyrst Gydingum ⁊ so Griekium.

Þuiat eckert Mañgreinaralit er fyrer Gude/ þui þr s̄ an Løgmals hafa syndgast/ þr mūu ⁊ an Løgmals fyrerfarast. Og þr s̄ vndʳ Løgmalenu hafa syndgat/ mūu fyrer Løgmalit dæm-der vda. Af þui at aheyrendr Løgmalsins eru ei Riettlaater fyrer Gude/ helldr eru þr Riettla-ter s̄ Løgmalit giøra/ Þui ef þr Neidnu s̄ eigi hafa Løgmalit/ eñ giøra þo af natturu huad Løgmalit jñehelldr/ þr sonu/ mz þui þr hafa ei Løgmalit/ eru þr sier sialfer Løgmal/ mz hūiu þr vtuisa/ ꝥ Løgmalsins vk sie skrifut j þra hiørtū/ s̄ þra Sāuitska sialf ber þm vm vitne/ ⁊ C þr þankar s̄ sin a mille aklaga sig edr afsaka/ a þm deigi/ nær Gud dæmer leynda hlute mañ-aña/ epter minu Gudzspialle/ fyrer Jesum Christū.

> Gydinganna Synder

Enn sia : Þu kallast Gydingr/ og forlætur þig vppa Løgmalit/ og hrosar þier af Gude/ og veist hn̄s vilia/ ⁊ mz þui þu ert lærdur j Løgmalenu/ reyner þu huad at best sie at giøra/ ⁊ formetur þig sialfan ad vera Blindra Leidtogara/ ⁊ Lios þra sm̄ j Myrkrum eru / Fauijsra Tyftunarmañ/ ⁊ Lærefødr einfalldra/ hafande bæde Vitskunnar form ⁊ Sañleikans/ j Løg-malinu. Nu lærer þu añan/ eñ sialfan þig lærer þu eigi/ Þu predikar at eigi skule stolit ver-da/ og þu stelur. Þu seiger at eigi skule Nordomr drygiast/ ⁊ þu dryger Nor. Þu suiuirder Skwrgoden/ ᵃ ræner þo Gud sinu. Þu hrosar þier af Løgmalenu/ ⁊ vanuirder Gud fyrer yfer-gongu Løgmalsins. Þuiat fyrer ydar skulld verdr Gudz nafn lastat medal Neidiña þioda/ D so sm̄ at skrifat er.

> a (Ræner) Gudz er Þyrdin hn̄e suipta hann aller þeir sem aþ sialþs verckum þickiast heilager verda.
>
> b (Yfer hudin) Hiñ heilagi Pall kallar Heidna meñ þui yfer hud ad þeir eru eige vmskorner

Vmskurduren duger at sønnu/ ef þu vardueiter Løgmalit/ Eñ ef þu ert Yferktrodslumadr Løgmalsins/ þa er þin Vmskurn orden at Yferhwd. Þuiat ef Yferhwden vardueiter Riett-lætingar Løgmalssns/ Reiknast eigi þa hn̄s Yferhwd fyrer Vmskurn? Og so mun þad/ þa sm̄ af Natturu er ᵇ Yferhwd ⁊ Løgmalit fullkomnar/ dæma þig/ s̄ ert vndʳ Bokstafnum ⁊ Vmskurniñe/ yfertodslu mañ Løgmalsins. Þuiat sa s̄ augliosliga er Gydingr/ er ei Gydin-gr/ Og ei su auglios Nolldsins Vmskurn/ er Vmskurn/ Nelldr er sa Gydingr s̄ heimugligr Gydingr er/ ⁊ Vmskurn hiartans er Vmskurn su er skier ᶜ i Andanum/ eñ eigi i Bokstafnū/ Nuerrar Lofstyr eigi er af møñum helldr af Gude.

> c (J Andanum) andi kallast allt huad Gud verck-ar i Mañenum yfer natturūa/ Eñ bokstaþur kallast allar giorder mñ An-da giptar

III.

Nuad

A HVad hefur þa Gydingr til þss at hn̄ sie fremre? Eda hũ nytsemd er at Umskurnin̄e? Næsta mykel a allã hatt. Sen̄eliga fyrst/þat/At þm er til truat huat Gud hefur talat/ Þott at nockr᷒ vt af þm hafi þui eigi truat/ Nuad vm þ? Skyllde fyrer þra Vantruar saker Gudz Tru vnder lok lyda? Fiarre sie þui/ Helldur blijfur þ so/ Ad Gud sie sannsøgull/ en̄ aller men̄ Lygarar/ so sm̄ skrifat er/ At þu Riettlatur siert j þinũ Rædum/ z yferuin̄er nær þu dæmist.

Psal. 116
Psal. 51

Enn er þ so/ at vort Ranglæte prijse Gudz Riettlæte/ Nuad skulu vier seigia? Er Gud þa Ranglatur/ þott hn̄ reidist þar fyrer? (Nu tala eg epter plagsidum man̄a) Fiarlægt sie þui Nuernen skyllde Gud elligar Heimen dæma? Þui ef Gudz San̄leikur verdr fyrer mina Lygn vegligre til hn̄s Dyrdar/ Nuar fyrer skyllde eg þa epter þ sem annar Syndbrots madr dæmdr verda? Og ei myklu framar so breyta(sm̄ jlla verdr til vor talat/ z so s̄ sumer seigia/ þ vier sei sum)giørum jllt/ so at gott epter kome? Nuerta fyrerdæming er riettlig.

B Nuad beru vier þa af þm? Allz ecke. Þuiat vier høfum ædur vtuisat bæde Gydinga og Grické alla vnder Synd vera/ epter þui sm̄ skrifat er/ At eigi sie sa nockr sm̄ Riettuijs er/ z ecke eirn/ z eige sa s̄ Skynugr sie/ og eingen sa er ad Gude leite. Aller erũ þr frahneigder ordner/ og lijka aller onyter giørder/ z einge er sa s̄ gott giører/ z eigi eirn. Þeirra Barke er open Grøf/ og mz sinum Tungum handtiera þeir suiksamlega/ Nøggorma Eitur er vnder þeirra Vørum/ z mun̄ur þra/ fullur af Bøluan z beiskleika/ Fætr þra eru flioter til Blodz vthellingar. J þra vegum er Eymd z hugar angr/ z Fridarins gøtu þeckia þr eigi/ Og ei er þar nockur Gudz otte fyrer þra augum.

Psal. 14
Psa. 5
Psal. 140
Pro. 1
Esa. 59
Psal. 36

En̄ vier vitum/ ad huad Løgmalit seiger/ þ seiger þ þm s̄ vnder Løgmalenu eru/ So ad allra Mun̄r ødi til byrgdur/ z Heimuren allur vid Gud sakadr/ Fyrer þui at eckert holld af Løgmalsins verkum/ gietur fyrer honum riettlatt vordit. Þuiat fyrer Løgmalit kiemur eigi vtan vidurkienning Syndarin̄ar.

C En̄ nu er an Løgmalsins studnings þ Riettlæte opinberat s̄ fyrer Gude dug᷒/ hũt ad er san̄profat fyr᷒ Vitnisburd Løgmalsins og Spaman̄an̄a. Enn eg tala vm þat Riettlæte fyrer Gude/ huert at kiemr fyrer truna a Jesum Christum/ til allra/ og yfer alla þa sm̄ trua

Þui hier er eingen greinar munr/ Aller saman erũ þr synduger/ z þm er skortur a þre hrdsan sm̄ þr ættu a Gude at hafa/ Og øda so vt vt af hn̄s Nad/ an verdskulldanar Riettlæter fyrer þa endurlausn sm̄ vorden er fyrer Jesum Christum / huern Gud skickade til forlijkmatmans fyrer Truna j hn̄s Blode/ til auisingar þss riettlætis sm̄ fyrer honum er fullt/ j huerju hn̄ fyrer gefur Syndernar/ þær a adur eru vmlidnar/ vnder þre Gudligre þolinmæde sm̄ han̄ hafde/ þ hn̄ a þssum tima auisade þat Riettlæte sm̄ fyrer honum duger/ Vppa þ at han̄ sie alleina Riettlatur/ z giøre þan̄ riettlatan/ sm̄ þar truer a Jesum Christum.

a (adur) Syndin gat ei Løgmalid nie nockuet verck sburt tekit/ þad hlaut Christus et giøra

D Nuar er nu su hrosan? Er hefie lokit? Fyrer huert Løgmal? Fyrer verkan̄a Løgmal? Ecki so/ Helldr fyrer Truarinnar Løgmal

So hølldũ vier nu/ þ Madurin̄ ødé Riettlatr an Løgmalsins vka/ fyrer Truna. Eda er hn̄ alleinasta Gud Gydinga? Er hn̄ z ei Gud Heidin̄a man̄a? At vijsu er hn̄ og Gud heidin̄a Þioda. Nu mz þui at þ er eirn Gud/ sa er Vmskurnena riettlæter af Trun̄e/ og Yferhwdena fyrer Truna. Nuad? Nidr briotum vier þa Løgmalit fyrer Truna? Fiarre sie þui/ helldr b vpprietum vier Løgmalit

b (vpprietũ) Truin vppfyller Løgmalit/ enn verkin vppfyllæ ecke minsta punct af þui

IIII.

A HVad seigum vier þa af Fødur vorum Abraham/ þ hn̄ hafe fundet epter holldenu? Þad seigum vier/ Ef ad Abraham er af verkunum riettlatur/ þa hefr hn̄ Lofstyr/ En̄ ei fyrer Gude. En̄ huad seiger Ritningen? Abraham trude Gude/ og þ er honum reiknat til Riettlætis. En̄ þm sm̄ mz verken fæst/ verda launen eckí vt af Nadin̄e tilreiknud/ helldr epter skylldu. Enn honum at sønnu sm̄ eigi vmgeingur verken/ en̄ truer a þan̄ sm̄ riettlæter Ranglatã/ þm vdr sin Trua reiknut til Riettlætis/ Ept᷒ þui mote s̄ a Dauid seiger/ Þad Saluhialpen sie alleina þss mans/ huerium Gud tilreiknar Riettlætit/ an til løgu verkanna/ suo sm̄ hn̄ seiger/ Ad þr sie sæler huerium sinar Ranglætingar erũ fyrer giefnar/ z huerium sinar Synder erũ huldar. Sæll er sa Madr huerium Gud tilreiknar ecki Syndena.

Abraham
Gen. 15.

a Hier san̄ar hn̄ med tueimr epterdæmũ ad þorþienasta sie einge/ helldr alleinasta Gudz Nad

B Nu þsse Farsælld/ Snertur hun einasta vmskurnena/ eda eirnen lijka Yferhwdena? Þui

wier

b (Epa) Abraham trude og prisast þui Riettlatur ædur en hn̄ var vmsnidin/ so er Nadin kallad fyrr en verckin

Vier hliotum ad seigia/ þ Abraham sie sin Trua til riettlætis reiknut. Eñ huort er hun hm̄ þa tilreiknud j Vmskurniñe/ eda j Yferhwdiñe? An b efa/ eigi j Vmskurniñe helldr j Yferhwdiñe. Eñ þ teikn vmskurnareñar mz tok hañ til merkis þss Riettlætis sm̄ kiemur fyrer Truna/ hueria hn̄ hafde j Yferhwdiñe. So at hn̄ yrde og Fader allra Truadra j Yferhwdiñe/ so at þm yrde z slijkt reiknat til Riettlætis/ Og þ at hn̄ yrde Fad' Vmskurnariñar/ Eigi einasta þra s̄ af Vmskurdar kyne eru/ helldr jafnuel z þra s̄ ganga j Fotsporum þrar Truar/ sm̄ var j Yferhwd Fødr vors Abrahams.

Gen. 15

C Þui fyrerheitid/ þ hn̄ skyllde veralldariñar Erfinge vda/ skiede ei til Abrahams/ edr hañs Sædis/ fyrer Løgmalit/ helldr fyrer Truariñar Riettlæti. Þui ef þr af Løgmalenu eru Erfingiar/ þa er Truan einskis verd/ z Fyrerheitid onytt giørt. Af þui at Løgmalit afrekar ecki añat eñ Reide. Þui huar Løgmalit er ecki/ þar er z eingen yfertrodning. Fyrer þss saker hlytur Riettlætit af Truñe at koma/ so at þ sie vt af Nadiñe/ og þ Fyrerheit blijfe stødugt øllu c Sæde/ Eigi einasta þui sm̄ vnder Løgmalinu er/ helldr þui s̄ er Allrahams Truar/ huer ad er allra vor Fader. Epter þui sm̄ skrifat er/ Þig hefe eg settan til Fødur margra Þioda/ fyrer Gude/ huerium þu truder/ Sa er Dauda lifgar/ og kallar þat sm̄ ecke er/ lijka sem þad sie.

c (Sæde bæde Gydingū og Heidingium/ þuiad riettruad er vt af Heidingium eru so vel Abrahams Sæde sem Gydingar

D Og hn̄ trude vppa von/ þar eingen von var a/ So at hn̄ yrde Fader margra heidiña Þioda/ Epter þui s̄ til hn̄s er sagt/ So skal þitt Sæde vera (s̄ Stiørnur Himins z Siafar sandur) Eñ hn̄ vard eigi veykur j Truñe/ gaf z eigi vakt at sinum eigen Likama/ þm daiñ var/ af þui at hn̄ var at mestu hundrat vetra/ z eigi dains kuidar Særu. Þui hn̄ efade ecki Gudz Fyrerheit/ vegna vantruar/ Helldr vard hn̄ styrkur i Truñe/ gefande Gude Dyrdena/ vitande þat fyrer fullan sañ/ at hueriu s̄ Gud lofade/ þ var hn̄ mattugur ad giøra/ Fyrer þui var hm̄ þ reiknat til Riettlætis.

Eñ þ er ei einasta skrifat fyrer hn̄s saker/ ad þat sie hm̄ tilreiknat/ helldr fyrer vorar saker/ þeim þ skal tilreiknat verda/ ef vier truum a þañ s̄ DROTTIN vorn Jesum Christ vpp vuakte af Dauda/ Sa er fyrer vorar Synder var ofurselldr/ z fyrer vors Riettlætis saker vpp vaktur.

V.

Auexter Truarinnar

A AF þui vier erum nu Riettlætter fyrer truna/ þa høfum vier Frid hia Gude/ fyrer DROTTIN vorn Jesum Christum. Fyrer huern at vier høfum z til gøngu j Truñe til þssarar Nadar/ þar vier jñe stondum/ og hrosum oss af Von þrar tilkomande Dyrdar/ er Gud mun giefa. Enn eige einasta þ/ helldur hrosum vier oss eirnen lijka af Hørmungūum/ af þui vier vitum þad Hørmung aflar Þolinmæde/ eñ Þolinmæde aflar Reynslu/ eñ Reynsla aflar Vonar/ eñ Vonen lætur eigi at hneykslun verda. Þuiad Gudz Kiærleike er vthelltur j vor hiørtu/ fyrer heilagan Anda/ þañ oss er veittur.

B Þuiad þa vier vorum enn breyskliger epter tijdiñe/ hefur Christur fyrer oss ranglata dæit. Enn nu deyr varla nockur fyrer Riettlætan/ og ma vera at sa sie trautt sm̄ fyrer godan dirfist at deyia. Fyrer þ prijsade Gud sinn Kiærleika vidr oss/ j þui at Christur hefur fyrer oss Dait/ þa þegar vier vorum Synduger. Fyrer þ verdum vier z myklu meir frelsader af Reidiñe/ fyrer sialfan hn̄/ af þui vier erum riettlæter ordner j hañs Blode.

Þui ef vier erum nu Gude Forlijkter fyrer hn̄s sonar Dauda/ þa vier vorum eñ Ovinner/ Myklu meir verdum vier frelsader fyr' hn̄s Lijf/ sm̄ forlijkter erū. Eñ eigi alleinasta þta/ Helldr þa hrosum vier oss og j Gude/ fyrer DROTTIN vorn Jesum Christ/ fyrer hn̄n at vier høfum Forlijkunina mztekit.

Huadan komin er bæde Syndin/ Riettlætit/ Daudin/ og Lijfit

C Fyrer þui/ lijka sm̄ Synden er fyrer eirn mañ komen j þeñan Heim/ z Dauden fyrer Syndena/ og so er Dauden til allra maña jn̄smogiñ/ af þui at aller hafa syndgast. Þuiat Synden var j Heimenum/ allt til Løgmalsins/ Enn huar ecki er Løgmalet/ þar verdur og ecke Synden til reiknud. Helldr drottnade Dauden fra Adam allt til Moysen/ og eirnen yfer þm sm̄ ecki høfdu Syndgazt mz þuilijkre yfertrodslu sm̄ Adam/ huer ad er ein fyrermynd þeß sm̄ koma ætte.

Enn þat er eigi so fallit mz giøfiñe sm̄ mz Syndiñe. Þui ef marger eru dauder fyrer saker eins mans Syndar/ Þa gnæfer þo myklu meir Gudz Nad z Gæfa yfer fleirū/ fyrer eins mans Nad Jesu Christi

Og giøf

D Og Gæfan er ei alleinasta yfer eiñe Synd/so sm̃ fyre eina Synd/eins Syndara/eru aller fordiarfader. Þuiat Domurin̄ er komin̄ af einne Synd til Fordæmingar/Eñ Nadin̄ hial þar fra morgum syndum til Riettlætis Þui ef dauden rijker vegna eiñrar syndar fyrer eirn/ Myklu meir munu þr sm̃ ødlast gnægd Nadariñar og giøf Riettlætisins/rijkia i Lijfenu fyr er eirn/Jesum Christ.

Nad fyrer Nad

Lijka sm̃ ad Fordæmingen er nu komen fyrer eins mans Synd/yfer alla meñ/So er og ko mit fyrer eins Riettlæti/lijfs Riettlæted/yfer alla meñ. Þuiat lijka s̄ fyrer eins mans ohlyd ne eru marger Syndug^r ordner/So verda z fyrer eins hlydne marg^r Riettlater

Enn Løgmalit er þo jafnframt jñkomit/so ad Synden skyllde ofergnæfa. Eñ huar Syn den gnæfer/þar yfergnæfer Næden/enn myklu framar. Upp a þ ad lijka sm̃ Synden rijk^r til Daudans/so lijka rijker Næden fyrer Riettlætit til eilifs lijfs/fyrer Jesum Christum.

So sm̃ Adãs Synd er ordiñ vor so er Christi Riettlæte ordid vort eigid Løgmalit

VI.

A HVad eigum vier hier til at seigia? Skulu vier þa j Syndinne blijfa/ suo ad Naden meige yfergnæfa? Fiarre er þui. Nuernen skylldum vier þ vilia at li fa j Syndiñe/epter þ vier erum heñe fradeydder? Vite þier eigi/At aller vier sm̃ skirder erum j Jesu Christo/þ vier erum j hñs dauda skirder. Þui erũ vier og eirnen mz honum greptrader fyrer skirnena/j Daudann/Uppa þ/lijka sm̃ Christur er vppuaken af Dauda/ fyre Dyrd Fodursins/lijka so skulu vier gã ga j endurnyungu Lijfdagaña. Þui fyrst vier erũ med hm̃ plantader/so s̄ hñ/j hñs Dauda/ So munũ vier z honum lijker verda j vpprisuñe. Med þui vier vitum þ at vor gamle madz er med hm̃ krossfestur/so at afskiæfest Likame Syndariñar/at epter þ þionudum vier ecke Synd iñe. Þuiat huer sm̃ deyddz er/hñ er riettlættur af Syndiñe.

Baratta og Stryd Andans i mote Holl dinu

B Enn fyrst vier erum med Christe deydder/þa truum vier/þ vier munum z mz honum lifa. Enn vier vitum þ Christur er vppuaken af Dauda/z deyr eigi meir/Dauden mũ og eigi fra marmeir Drottna yfer hm̃. Þui þ hñ do/þat er hñ eitt siñ Syndiñe daiñ/Eñ þ hñ lifer/ þ lifer hñ Gude. So og lijka/skulu þier hallda ydz sialfa þar fyr^r/at þier sieut z deydder fra Syndiñe/eñ lifet Gude i DROTTNI vorum Jesu Christo.

Fyrer þui lætid nu Syndena eigi a drottna j ydrum daudligum Lijkama/suo at þier sieut heñe hlyduger i heñar girndum. Og liaet eigi ydra Limu Syndiñe til Ranglætis Nerklæda/ Nelldur liaet sialfa ydz Gude/lika sm̃ af dauda vpplifnada/og ydra Limu Gude til riettlætis

C Nerskrwda/Þuiat Synden fær eigi b Drottnat yfer ydur/af þui at þier erut eigi vnder Løg malenu/helldz vnder Nadiñe.

Nuernen þa? Skulu vier þui Synder drygia þ vier erum ei vnder Løgmalenu / helldur vnder Nædiñe? Fiarre sie þat. Vite þier eigi/at huerium sm̃ þier giefet ydur til þionustu manna/vnder hlydne/hñs þionar eru þier/huerium þier hlyduger erut/ huort þ er Syndinne til daudans/edur hlydniñe til Riettlætis? Eñ Gude sie þacker/þ þier vorut Syndariñar þio nustu meñ/eñ nu hlyduger vordner af hiarta/þre Lærdomsins j mynd/sm̃ þier erut tilgiefner. Þui fyrst þier vrdur frelsader af Syndiñe/ þa eru þier vordner Riettlætisins Þionustumeñ.

a (Merck) þeir Heilögu þiña eñ vondar gyrnder i Holldinu/eñ þr þylgia þeim ecke

b So leinge sem Andin riker/þa er Samuitskan þrials/og þuingar Syndina i Holldinu/eñ þa madur er an nadariñar/þa ryker Syndin/og þa þordæmer Løgmalit Samuitskuna

D Eg hlyt lijkamliga hier af at seigia/fyrer yduars holldz breyskleika saker. Lijka sm̃ þier hafet ydra limu lied til at þiona ohreinleikanum/j fra ødru Rãglæte j añat/Lika so skulu þier nu lia ydra limu til ad þiona Riettlætenu/til Nelgunar. Þui þa þier vorut Þionustumenn Syndarinnar/voru þier fri fyrer Riettlætinu/Nuern Auøxt høfdu þier þañ tima? Þañ þier skamist ydar nu af/þuiat endalok þra hluta eru dauden. Eñ nu þier erut frelsader af Syn dinne/og vordner Gudz Þionustumeñ/hafe þier yduarn Auøxt til Nelgunar/enn ad endalokũ eilijft Lijf. Þuiad verdlaunen Syndarinnar er Dauden/Eñ Gudz giøf er eilijft Lijf/j DROTTNI vorum Jesu Christo.

VII.

A VIte þier ecki Brædur(þui vid þa tala eg sm̃ Løgmalit vita)þ ad Løgmalit Drottnar yfer mannenum/æ so leinge hñ lifer? Þuiad su Kona sm̃ manne er vndergiefen/hun er at mannenum lifanda/Løgmalenu vnderuorpen/Enn ef hennar madur deyr/þa er hun laus af þui Løgmale/sm̃ mannen ahrærer. Nu ef hun er hia ødrum ad mañenum lifanda/verdur hun Norkona køllud.

Epterlijking vt aþ hiusk apar bandz lifnade

Eñ ef

Enn ef hennar madur deyr/þa er hun frelsut af Løgmalenu/þ mannen ahrærer/So at hun er eigi Horkona/þo hun sie hia odrum mañe.

Lika so/eru þier Brædur miñer/deydder Løgmalinu/fyrer Christz Likama/so at þier sieut hia odrum/einkum hia þm/sm̃ af Dauda er vpp vaken/ vppa þ vier færum Gude Auøxt. Þui þa vier vorum j holldenu/voru Syndsamligar girnder j Holldenu(þær sier hreyfdu vpp fyrer Løgmalit)j vorū Limū kroptugar/ Daudanū Auøxt at færa. Eñ nu eru vier lauser af Løgmalenu/og fra þui deydder/ s oss hiellt hertekna/So at vier þionū j nyiungu Andans/eñ ecki j fornre veru Bokstafsins.

Embætte Løgmalsins

Huad sku vier þa framar seigia? Er Løgmalit Synd? Fiarre er þui. Helldr þ/Eg keñe ei Syndēa nema fyrer Løgmalit. Þui eg vissa ei huad girnd være ef Løgmalid hefde ei sagt/Ei skalltu girnast. Enn er Synden tok til efne af Bodordenu/ꝛ ol vpp j mier allzhattadar girnder. Þuiat an Løgmalsins var Synden daud. Enn eg lifda fordum an Løgmals. Og er Bodordit kom/endurlifnade Synden/Enn eg deyda. Og þat skiede so/at þat Bodord vard mier ad dauda/sm̃ mier var til Lijfs giefed. Þuiat Synden tok tilefne af Bodordenu / tælde mig og deydde fyrer þ sama Bodord. Løgmalit sialft er þo senneliga heilagt. Bodordit er og heilagt gott og Riettuist.

Strijd Andarins og Holldsins i þeim Heilögu

C

Er þa þ sm̃ gott er/mier ad dauda vordit? Fiarre er þui. Helldr so/þat Synden auglysist þ hun være Synd/ꝛ þ hun hefde mier fyrer þ goda dauda aflat/ So ad Synden yrde ofur mata syndsøm fyrer Bodordit. Þui vier vitum/þ at Løgmalit er andligt/Enn eg em kiøtligur/vnder Syndena selldur. Af þui eg veit eigi huad eg giøre/Þuiad eg giøre eigi huad eg vil/helldr þ eg hata/þat giøre eg. Enn fyrst eg giøre þ huad eg vil ei/ þa samþycke eg þ/ad Løgmalit sie gott. So giøre eg nu þa eigi þ sama/helldur su Synd sm̃ j mier bygger. Þui eg veit ad j mier/þat er/ j minu hollde bygger eckert gott. Vilian hefe eg/ eñ ad fullkomna hid goda finn eg ei. Þuiat þ goda sm̃ eg vil/giøre eg eigi/ helldur þ vonda/huad eg vil eigi/ þat giøre eg. Enn fyrst eg giøre þat huad eg vil eigi/þa giøre eg eigi þat sama/.helldr su Synd sm̃ j mier bygger.

D

So fiñ eg i mier þ Løgmal/þa eg vil giøra hid goda/loder vid mig þ vonda. Þuiat mig lyster til Gudz Løgmals epter hinum jnnra mañenum/Eñ eg sie þo añat Løgmal i minum Limum/þ er j motstrijder minu hugskotz Løgmali / og fœrer mig Herleiddan j Syndarinnar Løgmal/huert at er j minum Limum. Eg vesall madr/ Huer mun frelsa mig af likama þssa daudans? Eg þacka Gude fyrer Jesum Christum DROTTIN vorn. So þiona eg nu j minu hugskote Gudz Løgmale/eñ j holldenu Syndariñar Løgmale.

VIII.

Ein huggun wegna Syndariñar/sm̃ enn nu er mz þm Heilögu

a (Fordæmeligt) Þo ad Syndin vppæsist i holldinu þa Fordæmer hun þo eige aþ þui ad Anden er riettlatur og stendur a mote syndeñe. Eñ huar eige er Anden þar veykist Lögmalit fyrer holldit/og verdr yþer trodit so at omøguligt er ad Lögmalit stode manninū/nema til Syndar og Dauda. Þar fyrer sende

A

SVo er nu eckert Fordæmeligt a þm sm̃ j Christo Jesu eru/ þeir sm̃ eigi ganga epter holldenu / helldur epter Andanum. Þuiad Løgmal þess Anda sm̃ ad lifgar j Christo Jesu/ hefur giørt mig frialsan/ af Løgmale Syndarinnar og Daudans. Þui huad Løgmalinu var omøguligt(med þui þat kreinktist fyrer Holldit)þ giørde Gud/og sende sinn Son j lijking Syndugs Holldz/og fordæmde Syndena j holldenu/ fyrer Syndena/ So at Riettlætingen sm̃ af Løgmalinu Heimtist/vppfylldist i oss/sm̃ eigi ganga epter Holldenu/ helldr epter Andanum.

B

Þuiat þeir sm̃ holldliger eru/ eru holldliga sinnader/Enn hiner sm̃ Andliger eru/þeir eru Andliga sinnader . Þui Holldsins siñe er Daude. Enn Andarins siñe er lijf og Fridur/ Þuiad Holldsins sinne er Fiandskapr j giegn Gude/ af þui at þ er ecki Gudz Løgmale vnderuorpit/þ fær þss og eigi orkat. Eñ þr sm̃ Likamliger eru/geta eigi Gude þocknast.

Eñ þier erut ecki Likamliger/helldr Andliger/ef Gudz Ande bygger añars j ydr. Eñ huer hñ hefur eigi Christz Anda/sa er eigi hñs. Enn ef Christur er mz ydur/ Þa er likamen ad sønnu daudr Syndarinnar vegna/enn Anden er lijfet fyrer Riettlætingariñar saker. Þui ef hñs Ande sm̃ Jesum vpp vakte af Dauda bygger i ydur/þa mun ꝛ sa same sm̃ Jesum Christum vppuakte af dauda lijfga ꝛ ydra daudliga Likame/vegna þss at hñs Ande bygger j ydr.

C

Þar fyrer erum vier kiærer Brædur nu eigi Holldsins skulldunautar/ þat vier eigum epter Holldinu ad lifa/Þui ef þier lifet epter holldenu munu þier deyia/Eñ ef þier deyder fyrer Andan Holldsins giørder/ munu þier lifa. Þui þr sem af Gudz Anda leidast/ þeir eru Gudz

Syner

Syner. Þui þier hafet eigi medtekit Þrælkunar anda/ suo þier þurfet nu aptur ad vgga vm ydur/ Helldr hafe þier medtekit Sonarligan anda/ fyrer huern vier køllum/ Abba/ elskanligr Fader. Sa same Ande ber Vitnisburd mz vorum Anda/ þ vier erum Gudz Syner. Enn fyrst vier erum Syner/ so erum vier og Erfuingiar/ Einkm Gudz Erfuingiar/ og samarf ar Christs/ Ef vier lidum annars mz honum/ vppa þ at vier werdum/ eirnen mz hm̄ vpphaf der til Dyrdariñar

Gud son sin̄/ og lagde vorar Synder vppa hn̄ og Hielpade oss so ad vpp fylla Løgmalit fyrir hans Anda

D Þuiat eg helld þar / at motlæting þessara tima/ sie ecki verd til þeirrar Dyrdar sm̄ vid oss mun opinberut verda. Þuiat ahyggiusamligt epterbid skepnuñar/ bijdur epter vppbirtingu Gudz Barna. Med þui þo at skiepnan er Hiegomanum vndergiefen/ an heñar vilia/ Helldur fyrer hn̄s saker sm̄ hana hefur vnderlagt/ vppa Vonina/ Þuiat sialf skiepnan mū frelsud voda af Þrælkan fallualltrar veru/ til dyrdarligs frelsis Gudz Barna. Þui vier vitum/ þad alla skiepnu forleinger/ z hun ber sott mz oss/ allt til þssa tima.

Eigi alleinasta hun/ helldur vier sialfer sm̄ høfum andarins frumtøk/ oss forleinger sialfa epter þre Arfleifd/ og væntum epter lausn vors Likama. Señeliga erum vier Saluhialpliger/ E Eñ þo j Voninne/ þui su Von sm̄ siest er eigi Von/ Eda huersu kunnu vier þess ad vona sm̄ vier siaum? Enn ef vier vonum a þ er vier siaum ecki / þa bidum vier þss fyrer Þolinmæde.

So hialpar og Anden eirnen lijka vorum Breyskleik. Þuiad vier vitum ecki huad vier skulum bidia/ sm̄ þ byriade/ Helldur bidur sa Ande fyrer oss/ mz ovmrædanligre Anduarpan. Enn hn̄ sm̄ Hiortun ransakar/ veit huad Andarins meining er/ Þuiat hañ bidur fyrer Heiløgum/ epter þui ed Gude hagar. Enn vier vitum/ at þm/ sm̄ Gud elska tekst allt til Betran-F at/ einkum þm sm̄ epter fyrerhyggiuñe kallader eru. Þuiat hueria hn̄ hefur adr fyrerhugada/ þa hefur hn̄ og tilskickat/ þat þr skylldu verda samliker hn̄s Sonar jmynd/ So at hn̄ sial fur sie Frumgietningr medal margra Brædra. Enn hueria hn̄ hefur fyrerhugada/ þa hefur hn̄ og kallat/ eñ hueria hn̄ hefur kallat/ þa hefur hn̄ og riettlæta giort/ enn hueria hañ hefur Riettlætta/ þa hefur hn̄ og dyrdarliga giort.

Huad eigum vier til ad seigia? Er Gud mz oss/ Huer er þa a mote oss. Huer z eigi þyrm de sinum eigenligum Syne/ helldr gaf hn̄ vt fyrer oss alla/ Huernen skyllde hañ þa eigi veita G oss alla hlute mz honum? Huer vill nu þa asaka Gudz vtualda menn? Gud er sa sm̄ Riettlæter/ Huer er hn̄ sm̄ þa fordæmer? Christur er hn̄ sm̄ dait hefur/ z eirnen sa sm̄ vppaptur er vakeñ/ huer at er til hægre handar Gudi/ z bidur fyrer oss. Nú vill oss skilia fra Gudz elsku? Hørmūg edr Motlæte? Ofsokn edr Hūgr? Volad edr Haske? edr Suerd/ so sm̄ at skrifat er/ Fyrer þig verdum vier deydder allan dag/ og erū reiknader sem Saudur til draps ætladur/ Señeliga berum vier langt af þssu øllu/ vegna hn̄s er oss elskade Þuiat eg em þss full øruggur/ at huerke Daude nie Lijf/ Einglar nie Høfdingia stietter / eda Yferualld/ z eigi hid nalægia nie hid okomna/ eigi Hæd/ eda Dypt/ nie nockr øñur skiepna fær oss skilit fra Gudz Kiærleika/ huer ad er i DROTTNI vorū Jesu Christo.

Psal. 13.

IX.

A EG seigi Sannleik j Christo Jesu/ og lyg eigi/ þss mier ber Vitne min Samuiska/ j Heiløgum Anda/ At eg hefe storan Harm z jdugliga Hrygd j minu hiarta. Eg hefe z æskt mier þss/ at vera bøluadr af Kriste fyrer mina Bræd ur/ huerier at eru miner Frændur epter Holldenu/ sm̄ eru af Jsrael/ huerium Arfleifden tilheyrer og so Vegsomen/ Sattmalen og Løgmalit/ Gudz þionustan z Fyrerheitin/ huerra Fedur eru z þr sm̄ Christur er vt af komen epter Holldinu/ sa s̄ ad er Gud yfer øllum hlutum/ blezadr vm allder Amen.

Vt af eslifre Gudz forsio

Christur Gud

B Enn eg tala eigi þta til þss/ ad Gudz Ord skylldu þar fyrer vte vera. Þuiad þ eru ecki allt Jsraels menn sm̄ af Jsrael eru/ Og ecki aller þr Syner sm̄ af Abrahams sæde eru/ Helldur skal þier j Jsaac þ Sæde nefnt verda/ Þat er/ Þeir eru ecki Gudz Børn sm̄ epter Hollde nu er Børn/ Helldur verda þr sm̄ eru Fyrerheitisins Børn fyrer Sæd reiknader. Þuiat þta er Fyrerheits ordit/ þar hn̄ seiger/ A þm tima mun eg koma/ z þa skal Sara Son hafa.

Gen. 12

Gen. 25

E Þetta er enn eigi ad eins þm/ helldr og þa Rebecca var þūgut af Fødur vorū Jsaac/ adur enn Børnen voru fædd/ og þau høfdu huorke giort gott nie vont/ Suo at Gudz Fyrerhyggia stødug stæde epter vtualninguñe/ Þuiat heñe var tilsagt/ eigi vt af verdskulldā verkaña/ helldr

wt af

vt af Nad þss er kallar/so/ Hinn meiri skal þiona hinum miñ/Epter þui sm̃ skrifat stendr/
Jacob elskade eg/eñ Esau hafde eg at hatre.

Mal. 1

Huad eigũ vær hier til at seigia? Er Gud þa Ranglatur? Langt fra þui. Þuiat hñ seig D
er til Moysen/Huern eg næda þm em eg Nædugr/ꝫ huerium eg myskuna þm em eg Myskũ
samr. Þui er ꝥ ei komit vnder nockurs vilia edr tilhlaupe/helldur vnder Gudz Myskunsemd.
Þui Ritningẽ seiger til Pharao/Til þss vppuakta eg þig/at eg synda a þier miñ krapt/so at
mitt nafn kuñgiorist vm øll Lønd. So Myskũar hñ nu þm hñ vill/ꝫ forherder þañ hñ vill.

Exo. 33.
Exo. 9

Þu seiger þa til min/Hueria skulld giefur hñ oss þa? Huer fær hanns vilia j mote stadit?
Ja godr madr/Nú ertu þa/ef þu villt gãga j laga þrætu vid Gud? Seiger nockut Efnit suo
til Smidsins/Huar fyrer giørder þu mig so? Eda hefur ecki Leirkierasmiduren valld til/ wt E
af sømum Mo at giøra añat Kerit til Heidurs/eñ añat til Smanar? Þui þa Gud villde aud
syna sina Reide/ꝫ kuñgiøra sina Magt/hefur hñ mz mykille þolinmæde vmlidit Keren Reid
iñar/s̃ buin eru til fordæmingar/vppa ꝥ hñ synde Rijkdom siñar Dyrdar a Kerũ Myskũar-
iñar/þau hñ hefr vtreitt til Dyrdariñar/Húia hñ hefr kallat/einkãliga oss/ Eigi einasta þa
s̃ vt af Gydingũ/eru helldr ꝫ einen Heidingiũ/so s̃ hñ seig' fyr' Oseam Spamañ/Eg mũ ꝥ
kalla mitt Folk/sm̃ ecki var mitt Folk/ꝫ þa mina Vñustu sm̃ ecki var min Vñusta. Og ꝥ
mun vã/at j þm stad/huar til þra var sagt/þier erut ecki mitt Folk/þar sklu þr kallader ver F
da Gudz Børn lifanda.

Osee 1
Kallan Heid-
inna þioda

Enn Esaias kallar yfer Jsrael/Þott tala Jsraels sona være sm̃ Siafar Sandr/Þa mun
de þo þat eina sm̃ afganguren er Holpit verda. Þuiat sina Rædu mun hñ fyrer þm stytta/ꝫ
þa algiøra til Riettlætis/af þui at DROTTJN mun forstockott ord giøra a Jørdu. Og
so sm̃ Esaias sagde adr fyrre/Nema ef DROTTJN Zebaoth hefde oss Sæde yferlatit/
þa værum vier ordner sm̃ Sodoma/ꝫ lijkas m̃ Gomorra.

Esa. 27.

Huad eigu vier nu ad seigia? Þat eigu vier ad seigia/Ad þr Heidingiar s̃ ei hafa Riettlæ G
tenu epterfylgt/hafa Riettlætid høndlat/Eg seigi af þui Riettlæte s̃ vt af Truñe kemr. Eñ
Jsrael hefr Løgmalsins Riettlæte epterfylgt/ꝫ hefr þo ecki komist til Riettlætis Løgmalsins/
Huar fyrer? Þuiat þr hafa eigi leitad þss vt af Truñe/helldr so sm̃ vt af Løgmalsins verk-
um/ Þuiat þr hafa rekit sig a þann [a] Hindrunar stein/epter þui sm̃ skrifat er/Siaet: At eg
set j Zion Hindrunar stein/ ꝫ hneykslunar hellu/Og huer hñ truer a hñ/sa skal ecki at hneyk
slan verda.

[a] (Hindrunar) Christur riettlæter an verkanna eñ þui trua þr eigi mz þui reka þr sig a hañ og hindra sialþa sig

X

A

Kiærer Brædur/Senneliga er ꝥ ósk mins hiarta/ꝫ gratlig Bæn til Gudz fy-
rer Jsrael/at þr hialpudust. Þui eg ber þm vitne/ at þr vandlæta vm Gud
Enn eigi at skynsemd. Þuiat þr þeckia ecki ꝥ Riettlæte sm̃ Gudz er/ Og lei
ta vid vpp at rietta sinar eigenligar Riettlætingar/Og eru so þui Riettlæti s̃
fyrer Gude duger ecki vndergiefner. Þuiat Endalok Løgmalsins er Christr/
til Riettlætis øllum þm a hñ trua

Moises skrifar vm þat Riettlæte sm̃ kiemur vt af Løgmalenu/Huer sa mañ/sm̃ ꝥ giører/
hñ lifer þar jñe. Enn ꝥ Riettlæte sm̃ vt af Trunne kiemr/seiger so/Seig þu ecki j þinu hiar-
ta/Huer vill vppstijga j Himinen? (Þad er eigi annat eñ Christum af Hædiñe ofan aptr ad B
toga)Eda huer vill nidurstijga j vnderdiupit?(Þad er eigi añat eñ Christum af Dauda vpp
aptur ad teygia)Enn huad seiger Ritningen? Ordit er þier nær/ einkum i þinum Muñe og j
þinu Hiarta.

Leui. 28.
Deu. 30.

Þetta er truarinnar Ord/huert vier predikum. Þui ef þu vidurkienner Jesum mz þinum
munne/þat hñ sie DROTTJN/og truer i þinu hiarta/ꝥ Gud hafe hñ vppuakit af Dau
da/þa muntu hialpast. Þuiad nær vier truum af hiarta/verdum vier riettlæter/Og þa vier C
vidurkiennum mz Muñenum/verdum vier Hialpliger. Þui huad seiger Ritningen? Huer a
hñ truer/sa mun eigi at hneykslan verda.

Esa. 28.

Þuiat eingen greinarmunur er a millum Gydings og hins girska/ af þui at eirn er DR-
OTTJN allra/Rijkur vt yfer øllum/þm hñ akalla. Þui huer hñ akallar Nafn DRO-
TTJNS sa mun holpin verda. Enn huernen skulu þr kalla a þañ ꝫ hún þr trua eigi?
Eda huernen skulu þr nu trua a þann af huerium þr hafa eigi heyrt? Enn huernen skulu þr
heyra an Predikaranna? Eda huernen skulu þr meiga predika nema þr sie sender? So sem
skrifat

skrifat er/ Nu̇su prydeliger eru fæt: Þra/s᷑ Friden boda/ ꝛ Þra ed boda hid goda. Eñ Þr eru Þo ei aller Gudzspiallenu hlyduger/ Þui Esaias seiger/ DROttin/ Nu̇ truer vorre Predikan? Fyrer Þui kem: Truen vt af Prediküñe/ eñ Predikunen fyrer Gudz Ord. Eñ eg seigi/ Hafa Þr eigi heyrt Þ? Señeliga er Þra Hlioni vm øll Lønd vtgeingiñ/ ꝛ Þra Ord j allar Heimsins alfur. — Psal. 52. Esa. 53. Psal. 18.

Enn eg seigi/ Hefur Israel eigi Þekt Þad? J fyrstu seiger Moyses/ Eg mun æsa ydur vpp til vandlætingar yfer Þm s᷑ er nitt Folk/ og yfer skynlausre Þiod mun eg etia ydur til Reide. Enn Esaias er Mældiarfur ꝛ seiger/ Eg em af Þm funden/ s᷑ eigi hafa min leitad/ og Þm auglystur s᷑ eigi hafa ad mier spurt. Eñ til Israel seiger hñ/ Allan dag hefe eg minar hend: vtbreidt til folks Þessa/ er eigi vill trua/ helld: mier j mote mælande — Deut. 32. Esa. 65. Esa. 52.

XI.

A

SVo seige eg nu/ Huert hefur Gud Þa sitt Folk fra sier rekit? Fiarre er Þui. Þuiad eg em ꝛ Israels mad:/ vt af Abrahãs sæce/ af kyne Beniamin. Gud hefur eckt sitt folk fra sier rekit/ Þ hñ hefur ad: fyrerhugat. Eda vite Þier ei gi huad Ritningen seiger af Elia? Huernen hñ bad fyrer Gude/ j giegn Israel ꝛ sagde/ DROTTJN/ Spamenn Þina hafa Þr j Hel sleigit/ ꝛ Þinum Olltarum vmuellt/ og eg em eirn epterblifen/ og Þr vmsitia mitt Lyf. Enn huad seiger honum Gudligt andsuar? Siø Þusunder maña hef eg latet mier yferblyfa/ Þeir s᷑ eigi hafa beygt sin kne fyrer Baal. So geing: Þad og nu til a Þessum tymum/ ad nockrer blyfa enn epter/ epter vtualningu Nædariñar. Eñ fyrst Þ er vt af Nadinne skied/ so er verdskulldanen eingen/ annars være Naden eingen Nad. Enn er Þ vt af verdskulldaniñe / Þa er Naden eckert/ Elligar være Verdskulldanen eingen verdskulldan. — Af vtskufan Gydinga. 2. Reg. 19

B

Huad er nu Þa? Þad Israel epterleitade/ Þ hefur hann eigi audlast/ enn vtualningen audladist Þ/ enn Þr adrer eru forblindader/ Epter Þui s᷑ skrifat er/ Gud gaf Þeim eirn Þueṙwdar Anda/ og augu ad Þr sia eigi/ ꝛ Eyru ad Þr heyra eigi/ allt til Þessa dags. Dauid seiger og/ Þeirra Bord lat Þm verda ad snøru/ til Fiotrũar ꝛ hneyksla/ ꝛ Þm til endurgiallds. Forblinda og Þra Augu/ so Þr siae eige/ og beyg jafnan Þra Hrygg. — Ese. 6. Psal. 69.

So seige eg nu/ Hafa Þr Þar fyrer rekit sig a/ ad Þr skylldu falla? Langt er fra Þui. Helldur er vt af Þra hrasan/ Heidingium heilsugtof orden/ so ad Þr huotsu Þa til Vanlætingar. Þui ef Þra fall er Heimsins audlegd/ og Þra minkan Heidinna maña Rykdom:/ Huersu mikit meir være Þ so ef Þra full tala Þar være? Vid yd: Heidingia tala eg/ mz Þui ad eg em Postule Heidinna maña/ vil eg mitt Embætte heidra / ef eg giæta Þa eirnhuerneigen huatt Þa s mitt holld eru til vandlætingar/ og nockra af Þm hialpliga giort. Þui ef Þra glatan er Heimsins forlykun/ Huad være Þ annat/ enn vier ødludunst lifit af Daudum? Þui ef sneider nar eru Heilagar/ Þa er og Deigid heiglagt/ Og ef Roten er Heiløg / Þa eru og Kuisterner Heilager.

C

Enn Þo nockrer af Kuistunum sie afbrotner/ enn Þu s᷑ vart villur Vidsmiørs vid:/ ert a millum Þra jnn plantadur/ ꝛ vorden hlut takare Þrar Rotar/ og feitleika Þss vidsmiørs vidar. Fyrer Þui skalltu eigi meta Þig j giegn Kuistunum. Eñ ef Þu metur Þig j giegn Þm/ Þa matt Þu vita/ ad Þu ber eigi Rotena/ helld: ber Roten Þig. Þu seiger so/ Kuisterner eru Þui afbrotner/ at eg yrde jnnplantad:. Þad er og sann talad/ Fyrer Vantruarsaker eru Þr afbrotner/ eñ Þu stend: fyrer Truna. Vert Þui eigi metnugur/ helldur ottasleigen. Þui ef Gud hef: ecke Þyrnt Natturligum Kuistum/ verda ma at hñ Þyrme Þier eigi helld:.

Þar fyre/ sia Þu godgirne Gudz ꝛ hardwd/ Hardwdena a Þm s᷑ fallner eru/ eñ Godgirnena a Þier/ ef Þu stødugur blyfur j godgirninne / elligar verdur Þu og eirnen afhøgguen. Og hiner adrer ef Þr blyfa eigi i Vantruñe/ Þa verda Þr jnnplantader/ Þuiat Gud er mattugur til ad rotsetia Þa jnnaptur. Þui ef Þu s᷑ af Natturu ert villur Vidsmiørs vid:/ ert afsniden/ og i mot Natturuñe ert jnnplantad: a hid goda Vidsmiørs tried / Myklu framar munu Þeir Þa s᷑ epter Natturuñe eru/ jnnplantast sinum Vidsmiørs vide.

D

Eg vil eigi dylia fyrer ydur goder Bræd:/ Þennan leyndañ dom/ suo at Þier sieut eigi metnadarfuller mz sialfum yd:. Blindleike er i suman mata Israel yferfallen/ Þagat til at fylling Heidinnar Þiodar er jnn komen/ og øll Israel verde suo holpen/ epter Þui s᷑ skrifat er.

 Vt af

Esa. 59.

Vtaf Zion mun koma sa sem̃ frelsar/og vmsnyr ogudligu athæfe af Jacob. Og þesse er minn Sattmale vid þa/nær eg burt tek þra Synder. Eg helld þa at sønu fyrer Ouine/epter Gudz spiallenu/fyrer ydrar saker. Enn epter vtualningunne hefe eg þa kiæra fyrer Fedranna saker.

Gudz giafer og kallan/eru Oumskipteliga. Þuiat lika so sem̃ þier hafit eigi fordum truat a Gud/enn nu hafe þier Myskun ødlast fyrer þra Vantruar skulld. So hafa nu hiner og eigi viliat trua a Myskun þa sem̃ þier hafet hlotid/ So ad þeir mættu ⁊ Myskunseme ødlast. Þuiad Gud lukte alla vnder Vantruñe/Vppa ꝥ at hann myskunade øllum.

Esa. 60.

O huilijk Dypt Audæfanna/bæde Spekinnar ⁊ so Gudz vidurkieñingar/ Huesu oumrædanliger eru hans Domar/og ofinnanliger hans veiger? Þui hu̇ hefur þeckt Herrans sinne? Eda huer hefur hans Radgiafe verit? Edr huer hefur honum nockut fyrre giefet/so at honum mætte ꝥ verda endurgolldit? Þuiad af honum/og fyrer hann/og i honum eru aller hluter / Honum sie Heidur og Dyrd ad eilijfu Amen.

XII.

Lærdomur vt af godum verkum

A

Fyrer þui beide eg ydur goder Brædr/fyrer Myskunn Gudz/at þier giefet ydra Likame til þess Offurs sem̃ lifande er og heilagt/og Gude þacknæmt/huert ad er ydar skynsam lik Gudz þionusta. Og hegdit ydur eigi epter þessum Heime/Helldr giørit ydur vmskipteliga mz endurnyüngu ydvars hugskotz/ so ad þier meigit reyna huer ad sie godr/þægur/og algiordur Gudz vilie.

Þuiad eg seigi fyrer þa Nad sem̃ mier er giefen/huerium sem̃ einum ydar a mille/ Þad eingen hallde meir vt af sier/enn honum byriar af sier at hallda/ Helldur hallde hann vt af sier hoofliga/epter þui sem̃ Gud hefur vtskipt huerium ⁊ einum mæling Truarinnar.

B

Þuiat lika sem̃ vier høfum marga limu a einum Likama/ enn aller Limerner hafa ei lijka hegdan/Lijka so erum vier marger eitt Likame j Christo/Enn vor a millum erum vier huer annars Limr/og høfum marghattadar giafer/epter þre Nad sem̃ oss er giefen. Hafe nockr Spadom/þa sie hann Trunne lijkur. Hefur nockur Embætte/þa giæte hann þess Embættis. Kenner nockur/þa vakte hann þa Kieñing. Aminner nockur/þa hygge hann ad þre Aminning. Gefr nockur/þa giefe hann einfalldliga. Stiornar nockur/þa stiorni hann mz ahyggiu. Fremur ⁊ nockur Myskunseme/þa giøre hann hana mz godfyse.

C

Elskan sie flærdarlaus. Hatid hid vonda/Enn lodit a hinu goda. Brodurligr Kiærleike sie astudligur ydar a mille. Hafe huer annan sier j Virdingum ædra. Verit og eigi later j þui þier skulut vinna. Verit gloande j Andanum. Hegdid ydur epter tijdinne. Verid glader j Voninne/Enn þolinmoder j Kuølinne/Stadfaster j Bæninne. Annist naudþurfter Voladra. Kostgiæfet Gestrisne. Blessit þa er ydur ofsækia/Blessit enn Bøluit eigi. Fagned mz Føgnundum/enn gratet mz gratundum. Verit samhuga jnnbyrdis/Stundit eigi ꝥ/huad hætt er/helldur lutid ad þui sem̃ lagt er. Verit eigi sierkloker. Gialldit ongum Illt a mote jllu. Leggit kapp a ad vera sidsamer þat moguligt er vid huern mann. Og ꝥ þier formeigit/þa hafet Frid vid alla Menn.

D

Hefnit ydar eigi sialfer(miner elskuliger)helldr giefet ª rwm Reide Gudz/ Þuiat skrifat er/Min er hefnden/Eg vil endurgiallda/seiger DROTTIN.

ª (Rum reide) Þad er eigi ydr at Reide helldr Gudz Reidi/ so at hann hefne þui at hans er hefnden

Nu ef Ouin þinn hungrar/þa gief honum fædu/Þyrster hann/gef honum ad drecka/enn nær þu giører þetta/þa safnar þu glodum Elldz yfer høfut hm̃. Lat ei yferstiga þig hid vonda/ helldr yferuinn þu hid vonda mz godu.

XIII.

Vt af Hlydne vid veralldligt Valld

A

Huer madur sie Valldstiorninne vndergiefen/þre sem̃ yfer høum stiornar. Þui ad su er eigi nockur Valldstiorn/ vtan hun sie af Gude. Enn huar Valldstiornen er þa er hun af Gude skickut. Huer hann motstendur nu Valldstiornena/sa stendur j mote Gudz skickan/Enn þr sem̃ j mote stãda/ munu yfer sig taka dõsafelle. Þuiad Valldit er ei godum verkum helldr vondum til skielfuingar. Enn villtu eigi ottast Valldstiornina/ þa giør huad gott er/ Og muntu Lofstyr af henne hafa. Þuiad hun er Gudz þienare/þier til goda. Enn ef þu giører huad vont er/ mattu ottast/ þuiad hun ber eigi Suerdit forgiefens/Þuiad hun er Gudz þienare og Hefndar madur/

B

dar madꝛ/ad aga þañ sm̃ jlla giører. Huar fyrer/oſſ byriar vndergiefnum af vera/eigi allei naſta Hirtingarennar vegna/Helldur og lyka eirnen fyrer Samuitſkuñar ſaker. Þar fyrer hliote þier og Skatt ad giallda / Þuiad þeir eru Gudz Þienarar/sm̃ ſlykar verndaner ſkulu handtiera.

E Þui giefet þat huerium sm̃ þier pliktuger erut/þm Skatt sm̃ ſkattur heyrer/ þm Toll er tollur heyrer/þm Otta er otte heyrer/þm Heidur sm̃ heidran heyrer. Verit ongum ſkyllduger nema þat þier elſkit huer annan/ Þui huer hñ elſkar annan/ ſa hefur Løgmalit vppfyllt. Þuiad þ sm̃ þar ſeigiſt/ Þu ſkallt eigi Hor drygia/Eigi Mañ vega/Eige ſtela/ Eigi Liug-vitne mæla/Þu ſkallt og eigi girnaſt/Og ef þar er nockurt annat Bodord/þa felſt þ j þſſum ordum/Elſka ſkalltu Naunga þiñ sm̃ ſialfan þig. Elſkan giorer Naunganum ecki mein. Þui er nu Elſkan Løgmalſins fylling.

D Og mz þui ad vier vitũ ſlykt/einkũ þa ſtũd/þat tyme er vpp ad ryſa af Suefnenũ(af þui at vor heill er nu nær/helldꝛ enn þa vier trwdum)Notten er vmlidin/enn Dagurenn tekur ad nalgaſt. Leggium þui af verken Myrkrañ/ og j ſkrydunſt Herklædum Lioſſins/ſuo ad vier gøngum ſidſamliga sm̃ a Deigi/eigi j Ofaate eda Ofdryckiu/eigi j Legukofum/ og Munad-lyfe/eigi j Þrattan nie Ofundſyke/Helldꝛ jklædiſt þier DROTTNI Jeſu Chriſto. Og a rækit Holldit/þo ſo þ fremie ecki ſinar girnder.

a (Rækit) Þad er/þyned ecke Lykaman meir eñ hñ þo... er mz obærd gu heilagleika/Vøktum Føſtũ Kulda/ſo sm̃ Hræſnarar giøra

XIIII.

A EN þañ sm̃ breyſkur er j Trunñe þa anniſt/og ſkelfet eckt Samuitſkurnar. Annar truer hñ meigi alls neyta/Enn hiñ sm̃ breyſkur er/ete hñ Kalgreſe. Enn huer ed etur hñ forſmae ecki þañ sm̃ ecki etur. Og hñ s ecki etur/dæme eigi þann sm̃ etur/Þui Gud annadiſt hñ. Huer ert þu/sm̃ annarligan þion dæmer? Hñ ſtendꝛ eda fellur ſinum Lauarde. Enn hñ fær hañ vel vidriett/ Þuiad Gud er mattugꝛ hñ vpp ad rietta.

Huernen menn ſklu breyta vid þa weyku

Annar helldꝛ meir af ødrum deigi/eñ af ødrum/ hinn añar helldꝛ alla daga jafna. Huer eirn læte ſier ſitt hugbod fullnægia. Hann sm̃ af Deigenum helldur / giører þad DROTTNI/Og hiñ sm̃ þar helldur eckert af/hñ giører þ og DROTTNI. Og huer ed etur/

B ſa etur j DROTTNI/Þuiad hñ giører Gude þacker. Og hiñ sm̃ ecke etur/ hñ etur eigi j DROTTNE/ og giører Gude þacker. Þuiad eingen vor lifer ſialfum ſier / og eingenn deyr ſier ſialfũ. Þui ef vier lifum þa lifum vier DROTTNE/ Deyium vier/þa deyũ vier DROTTNE. Þar fyrer/huort vier lifum eda deyum/þa erum vier DROTTINS. Þuiad þar fyrer hefur Chriſtur dait/vppaptur riſit ⁊ endur lifnat/þ hñ ſie DROTTIN yfer lifundum og daudum.

Eñ þu/Huad dæmer þu þiñ Brodꝛ? Eda þu hiñ añar/Huar fyrer forſmar þu þiñ Broder? Þui vier munum aller ſtanda fyrer Gudz Domſtole/epter þui sm̃ ſkrifat er/So ſenneliga sm̃ eg life/ſeiger DROTTIN/Mier ſkulu øll Knie beygiaſt/⁊ allar Tungꝛ ſkulu Gud vidurkienna. Þa mũ og huer sm̃ eirn fyrer ſialfan ſig giallda Gude reikningſkap. Fyrer þui latum oſſ nu eigi meir dæma huor vm annan hiedan j fra. Helldꝛ dæmit myklu framar vm þ

E at Brodurnum leggiſt eigi til nockur hindran edꝛ hraſanarefne.

Eg veit þ/og em þeſſ fulluis j DROTTNI Jeſu/at þar er eckert a almeñeligt j ſialfu ſier/nema þm sm̃ þ reiknar fyrer almennt/honum er þ almeñeligt. Nu ef Broder þiñ ſturlaſt vpp/ fyrer þinnar fædu ſaker/þa geingꝛ þu þegar eigi epter Kiærleikanum. Miñ kiære Fordiarfa eigi þann mz þinum Mat/fyrer huern Chriſtur er daiñ. Fyrer þui koſtit kapps vm/ad b ydnar Audꝛ verde eigi laſtadꝛ. Þuiad Gudz Ryke er ecki Matur og Dryckꝛ/Helldur Riettlæte/Fridur og Føgnudur j heiløgum Anda. Huer hñ þionar Chriſte þar mz/ ſa er Gude þeckur/ ⁊ mønnum gedfelldꝛ

a (Almeñeligt) Þat er ſo myket ſaurugt eda Oklart/ſo sm̃ þ er eige er vygt nie helgat

b (Ydar Audur) Euangelium er vor audur/eñ þ ad þui werdur Laſtan til løgd wallda þeir sm̃ Chriſteligt frelſe handtiera herſeliga og oᵭvyſliga/hinum breyſktrudum til Hindrunar

D Fyrer þui latum oſſ ſtunda epter þui/sm̃ til Fridarins heyrer/⁊ varducitum þ sm̃ til betrunar er vor a medal: Minn kiære/ fordiarfa þu eigi Gudz verk fyrer Matarins ſaker. Aller hluter eru ad ſonnu hreiner/enn þat er honum eigi gott sm̃ þad etur mz nagan ſiñar Samvitſku. Myklu betra er/ad þu eter ecki Kiøt og drecker eckt Vyn/eda þ nockut/ sm̃ þiñ Broder rekur ſig a/ eda argaſt af/eda veykiſt vid. Hafer þu Truna / þa haf hana hia ſialfum þier/ fyrer Gude. Sæll er ſa sm̃ ongua Samuitſku giører ſialfum ſier /j þui/hñ neyter/Enn

 hñ sm̃

hn̄ ſm̄ efablanden er/og etur ſm̄ ædur/ſa er fordæmdꝛ/þuiad ꝥ ſkier ecke af Tru. Eñ huad ecki er vt af a Truñe/Pad er Synd

XV

a (Breyſkliger) Þeſſe Cap. talar vm veykleika holldſins ſm̄ eru ꝥr ed þalla i opinberar ſynder edur haþa Breck/ad menn ſkle lyda og vm bera þa þar til þeir ſtyrkna So ſm̄ hn̄ i þyrer þarandi Cap. kendi ad breyta vid veykar Sāuiſkur

EN vier ſm̄ ſtyrkuer erum/ſkulum vmlijda vanmatt þra ſm̄ a Breyſkliger eru/ꝫ hafa eigi giedþeckne a ſialfum oſſ. Og huer ſm̄ eirn vorra þegde ſier ſo/ꝥ hn̄ þockniſt ſinum Nañga j godu/til betrunar. Þuiad Chriſtꝛ hafde ecki gied þeckne a ſialfum ſier/helldꝛ epter þui ſm̄ ſkrifat er/Þeirra Smaner ſm̄ þig lyttu/ſiellu yfer mig. A

Eñ huad ē ſkrifat er/þa er ꝥ ſkrifat oſſ til Lærdōs/ſo ad vier fyrer Þolinmæde og huggun Ritniinganna/hefdum Vonena. Enn Gud Þolinmædiñar/ꝫ Nugganarinnar giefe ydꝛ ꝥ/ad þier ſieut ſamlynder ydar a mille epter Jeſu Chriſto/ſuo ad þier mættud mꝫ einu ſamhellde/ og einum munne dyrka Gud ꝫ Fodur vors DROTTINS Jeſu Chriſti. Þar fyrer anniſt huer annan jn̄byrdis/lika ſm̄ Chriſtur añadiſt ydur Gude til Neidurs.

Enn eg ſeigi/Chriſtum verid hafa Þionuſtumañ Vmſkurnarinnar/fyrer Gudz Sañleika ſaker/til ſtadfeſtu fyrerheitanna/ſm̄ til Fedranna eru ſkied. Enn ꝥ ad Neiden Lydꝛ heidrar Gud/ er fyrer Myſkunſemdena ordit/ epter þui ſm̄ ſkrifat er/Fyrer ꝥ vil eg DROTTIN vegſama þig/medal Neidinna þioda/ꝫ þinu Nafne ſyngia Lof. Og j annat ſinn ſeigr hn̄/Fagne þier Neidingiar medꝛ hn̄s Folke. Og enn aptur/Lofe þier DROTTIN allar Þioder/og mykle hn̄ allur Lydur. Og enn aptur ſeiger Eſaias/Pad mun ſkie at Root Jeſſe/og hn̄ ſm̄ vpp rijs til ad ſtiorna Neidnum þiodum/ꝥ a hn̄ munu Neidner menn vona. Enn Gud Vōariñar/fylle ydꝛ mꝫ ollū fagnade ꝫ Fride j Truñe/ſo ad þier hafet gnægd j Voniñe/fyrer Krapt heilags Anda. B

Suma Summarum þeſſa Piſtils/Gud vill at aller bæde Gydingar og Neidingiar werde Saluholpner
Pſal. 18
Deut. 31.
Plal. 117
Eſa. 11.

Enn eg em fulluijs j þui Brædur miner/ꝥ þier ſialfer erut fuller godgirne/vppfyllder allrar vitſku/ſo ad þier gietit leidriett huer fyrer ødrum. Og fyrer þa ſøk/Skrifade eg Brædur miner þeſſ diarfligar til ydar/ſo ſm̄ ydur amiñande/af ælfu þrar Nadar ſm̄ mier er af Gude giefen/þad eg ſkule vera Chriſtꝫ þienare/ medal Neidinna þioda/ fornfærande Gudz Euangelium/ſo ad Neideñ Lydur yrde Gude þægeligt Offur/helgat fyrer hn̄s heilagan Anda.

Þadan hefe eg ꝥ/huar af eg ma hroſa mier i Chriſto Jeſu/ad eg er Guds Þienare. Þui ad eg dirfdiſt eigi nockut ad tala af þeſſu/ef Chriſtur eflde ecki ꝥ ſama fyrer mig/at koma heidiñe þiod til Nlydninnar/fyrer ord og giorder/fyrer Krapt Taknaña ꝫ Stormerkiaña/ꝫ fyrer matt Gudz Anda/So ad eg hefe j fra Jeruſalem/ꝫ þar vm kring liggiāde Lønd/allt til Illiricū/vppfyllt mꝫ Chriſtꝫ Gudzſpialle. Og ſierdeilis lagt kapp a ad predika Gudz Euangelium þar/huar nafn Chriſtꝫ var eigi kuñigt/ſo ad eg byggdi eigi vppa annarligan grunduøll/Nelldur epter þui ſm̄ ſkrifat er/Þeim ſm̄ eckert var af hm̄ bodat/ ꝥr ſkulu ꝥ ſia/ Og hiner er ꝥ hafa ecke heyrt/ꝥr ſkulu ꝥ ſkilia. C

Eſa. 52.

Þar er til efnit/huert mier hefur optſinnis talmat til ydar at koma. Og fyrſt eg hefe nu eigi rwm meir j þeſſum Løndum/enn eg hefe þo haft Lyſting a vm mørg ær ad koma til ydar/eñ þa eg reiſe j Spaniam/mū eg koma til ydar. Þuiad eg vænte at eg mune þar hia ydꝛ vm fara/og ſia ydur /ꝫ af ydur vt þadan a veg leiddꝛ verda/Þo ſo ad eg take adꝛ huild hia ydur vm ſtundar ſaker.

Enn nu reiſe eg til Jeruſalem/ꝥm Neiløgu til þionuſtu er þar eru. Þui ꝥr af Macedonia ꝫ Achaia/hafa vilianliga ſamanlagt nockurn almeñiligā peninga ſtyrk/ꝥm voludū Neiløgum til biargar/ſm̄ eru j Jeruſalem. Þad hafa ꝥr vilianliga giørt/ ꝥr eru og ꝥra ſkullda menn. Þui fyrſt hiner Neidnu eru hluttakarar vorner/ ꝥra andligra Audæfa/ Þa er ſkaffelligt/ad ꝥr ſynde ꝥm biørg/j likamligum audæfum. Enn nær eg hefe ꝥtta fullkomnat/ og jnnciglat ꝥm þann Auøxt/mun eg ferdaſt fyrer ydur j Spaniam. Enn eg veit nær eg kiem til ydar/ þad eg mun koma mꝫ fullre blezan Chriſts Euangelij. D

Enn eg beide ydur Brædꝛ miner/fyrer vorn DROTTIN Jeſum Chriſt/ ꝫ fyrer Andarins Kiærleika/ad þier hialpit til j ydrum Bænum fyrer mier til Gudz/ſuo ad eg frelſiſt fra þeim vantruudum/ſm̄ a Gydingalande eru/ꝫ ꝥ min þionuſta ſm̄ eg giøre til Jeruſalem/ verde þeim heiløgum þacknæm/Suo ad eg mætte fyrr Gudz vilia til ydar koma j fagnade/at eg endurnærda mig mꝫ ydur. Enn Gud Fridarins ſie mꝫ øllum ydur/Amen.

XVI.

Vora

A

Hora Systur Pheben fel eg ydur a hende/huer ad er Þionustu kuiña Safnadarins til Cenchrea/þad þier medtakit hana j DROTTNI/ so sm̃ Heilogum hæfer/og giørit henne hiastod i huerre naudþurft sm̃ hun kann ydar vid ad þurfa/þuiad hun hefur mørgum hiastod veitt/og mier sialfū.

Quedia og aminning vm maña lærdom

Heilset Priscam z Aquilam/ miñ hialparmøñum j Christo Jesu/þeir ed sina halsa hafa vtsett fyrer mitt lijf/hueriū ecki alleinasta eg giøre þacker/helldur aller Søfnuder Heidinnar þiodar. Og heilsit þm Safnade sm̃ i þra Huse er. Heilsit Epenetum minum elskanligum/sa ẽ at fyrstz er þra vr Achaia i Christo. Heilsit Mariam/huer myked erfide hefur haft mz oss. Heilsit Andronico og Junion/minum Nafrændum og sambandingiū/hüier ad fræger eru a medal Postulaña/og fyrer mier voru i Christo Jesu. Heilsit Amplian minum elskuligasta j DROTTNE. Heilsit Vrbano vorum hialparmañe j Christo Jesu/og Stachyn minum elskulegum. Heilsit hinum mæta Apellen j Chri-

B sto. Heilsit þm sm̃ eru af Heimkyñum Aristoboli. Heilsit og minum frænda Herodionem. Heilsit og þm sm̃ eru af heimkyñe Narcissi j DROTTNI. Heilsit Triphena og hinum Triphesa/hüier mikid hafa lidid j DROTTNI. Heilsit Persida minne elskuligre/ huer at mikit hefur lidid j DROTTNI. Heilsit Rufo hinum vtualda j DROTTNI/ og hn̄s Modur z minne. Heilsit Asyncriton z Phlegontem/Herman/Patroban/Hermen/z þm Brædrum sm̃ hia þm eru. Heilsit Philologū og Julian/Nereum og Systur hn̄s/ z Olimpan/og øllum Heiløgum sm̃ hia þm eru. Heilsit huer ødrum ydar a mille med heiløgū Kosse. Ydur heilsa aller Christz Søfnuder.

C

Enn eg miñe ydur a goder Brædr/ ad þier hafet gaat a þm sm̃ rugl og Hindraner vppuekia j giegn þm Lærdome sm̃ þier hafet lært/ og snued fra þm sømum. Þuiat þss Hattar menn þiona eigi DROTTNI Jesu Christo/helldur sinum Kuide / og fyrer sætlig Ord og fagurligt Maltæke/tæla þr hiørtu meinlausra. Þuiad ydar hlydne er i bland allra vtkomen. Fyrer þad fagna eg yfer ydur. Enn eg vil ad þier sieut Vitrer vppa hid goda/ og einfallder vppa hid vonda. Enn Gud Fridarins mun jñan skams sundurmeria þann Andskota vnder ydra fætur. Nad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydr

Þetta er talad vm allan Mañligañ Lærdom

D

Ydur heilsar Timotheus miñ hialpar mañ/z Lucius/z Jason/z Sosipater miner nafrændur. Eg Tertius/ sm̃ þetta Brief skrifade/heilsar ydur j DROTTNI. Ydur Heilsar Gaius minn og alls Safnadarins Husbonde. Ydur heilsar Erastus Borgarikar Fiarrentu vørdur/og Quartus Broder. Nad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydur øllum Amen.

Enn honum/sem mattugur er ydur ad styrkia epter minu Euangelio / og predikan wt af Jesu Christo/fyrer hueria leyndur Domuren er vppbirtur/ sem i ~~langa tima~~ hefur yferuered þagat/ enn nu opinberadur og auglystur fyrer Ritningar Spamannanna/epter bode eij lijfligs Gudz/Truarinnar hlydne til vppreisingar/ medal allra heidinna þioda/Þeim einūsaan Gude ẽ alleina er vitur/ sie Dyrd fyrer Jesū Christ/ad eilijfu Amen.

fra valldar vpphafe

Til Romuería

Sendur af Corinthio/ fyrer Pheben / sm̃ Þionustukuinna war Safnadarins til Cenchrea

Formale hins fyrra
Pistils til Corinthios

Þessum Pistle amiñer hiñ heilage Pall þa i Corinthiu borg/þ þr skulu samlynder wera i Trunne og i Lærdomenum/hafande vakt a þui/ ad þeir lærdu wel þssa hofud grein/einkum(þad Christur sie allra wor Saluhialp) A hueria grein allar mannligar skynsemder og Vijsdomar hafa sig a rekit.

Hofudgrein Christeligs Lærdoms

Þuiad lijka sm̃ nu wpphefia sig wm wora daga/i þra þui ed Euangelium kom i auglios/ marger þauiser sialfbirgingar(þa wier kollum Flugu anda Suælur og Villumenn)huerier allt þorsnema eru kloker og lærder vordner/og eigi þa þyrer myklum Meistaraskap og Vijsdome halldit sig lyka wid nockurn eda samlynda. Þann eine will hingat hiñ añar þangat/

Art og Edle Villumanna

 suo sm̃

fyrer sig leggia/og sinū eigenligū Vijs so sm ad wære þ stor Sman/nær ed huer eirn skyllde eigi nockut sierligt
dome wppfleygia/Hueriū eingen fær wmuent aptur til sins Vitskuleysis/Enn þo wita þeir i þele nidre allz ecke
nie wnderstanda wt af hinum riettu Höfudgreinum/ þott þeir rause/gialfre og þuætte margt wm þetta med
munnenum.

Nuad S. Pal hefur hent Nneyxlaner, og flockadratt fra i Corinto

Lijka so skiede a dögum hins heilaga Pals/ þa er hn̄ hafde kient sinum ædstuinū i Corinthiu Christeliga
Tru/og frelsit af Lögmalinu/Þa hofu sig og wpp hiner fauisu sialfbirgingar/og otiduger witringar/i sun/
durlundadan Lærdom/giörande so sundurþyckan flockdratt medal truadra manna. Þann eine willde wera
Pals/hinn annar Apollinis. Þañ eine Peturs/enn annar Christs. Eirn willde wmskierast lata/eñ annar
ecke. Þann eine willde giptast/hinn annar ecke. Þañ eine willde eta skurgodafórner/ enn añar ecke. Sumer
willdu og wera likamliga frialser. Og nockrar Konur willdu nied beru hare ganga / og slijkt annad þessu
lijkt. Þar til ad þr komu so fiarre/þad eirn drygde suiuirdeligan misuerknad i mote Frelsenu/ takande sina
Stiupmodur til eigen ordz. Og sumer hielldu alls ecke wt af wpprisunne daudra manna/Enn adrer nærsta
lijtid af holldtekiu DROTTINS.

Snögt ad seigia/Þad gieck miög wndarliga og nærsta oskickanliga til/so ad huer eirn willde Meistare we
ra og Kienningar drygia/og þat eina giöra med Gudzspiöllen/Sacramentit/ Truna huad hm̄ gott þotte. Og
lietu a medan þessa höfut grein fara/og wnder fotum liggia (Þad Christur sie wor Saluhialp/Riettlæte og
Endurlausn) lijka so sm̄ hefdu þeir þessa grein fyrer löngu mz sölum sinna skofata forslitid. Af þui ad
suoddant stycke fær ecki wid magt ad blijfa/huar menn sialfer wpphefia Kloker og witrer ad þikiast.

Flockadrætter a worum dögū

Aullu deile eins/lika so sm̄ þad geingur nu til mz oss/ Sidā wier opinberudum i Þyduerskunne (seiger
Meistaren) þetta Euangelium wt af Gudligre Nad/ þa will huer eirn hinn ædste Meistare wera/og hafa
hinn heilaga Anda alleina. Lijka sm̄ wære Euangelium fyrer þañ skulld predikat/ þad wier skylldum leita
worrar hrosunar/audsynande worn klokleika og skynsemd þar inne. So ad þesser Corinthiu borgarmenn/
meiga vel wera ein fyrer lijking worrar þiodar a þessum timum/ huer ed þörf hefde eins þuilijks Pistils.
Enn so hlytr þad at wera/ og so a þ Euangelio ad ganga/þad hiner heimsku sialfbirgingar og otiduger wit
ringar/eiga wpp ad byria flocka dratt og hindraner/so ad þr sm̄ reynder eru(epter þui sm̄ hier seiger hinn
Heilage Pall)opinberir verde.

IIII

Suma z inne/halld hiña fiog ra Capitula

Fyrer þui straffar og fordæmer hinn Heilage Pall slijkan skadsamlegan Vijsdom nærsta
aluarliga. Og giörer þuilijka heilaga nefuitringa aptur ad witleysingum/og seiger mz slettum ordum/ad þr
wite eckert af Christe/ nie af hn̄s Anda og astgiöfū/ þær oss eru i Christo Jesu weittar/ og eigi skulu þr keñ
ingar vppbyria/þui þr hliota andliger ad wera sm̄ þad skulu wnderstanda. Enn wilia witrer wera og Klok
leik syna medr Euangelio/þad er ein riett hindran og hamlan/Gud og Christum ad widurkeña. Enn flocka

At vilia vera witr i Euāgelio

dratt og sundurþycke wpp ad byria/þar er kloklig Skynsemd og Vijsdomur wel tilhæfeligur/so ad þeir wer
de ad eins Heimsker sialfbirgingar og Christner Villingar. Eñ DROTTIN worn Jesum Christum fa þr
alldreigi rietteliga widurkient/nema þeir snuist aptur i hid forna Viskuleysi/ og late sig so lijtelatlega/fræda
og læra/fyrer þad hoguæra og einfalldliga Gudz ord. Slijkt giörer hn̄ og vm hönd hefur i hinum fyrstum
fiorum Capitulum.

V

Bañ hūnen þ sk handtierast

I hinum fimta straffar hn̄ þa myklu Vansemd/þss hins sama sem sina Stiupmoder haf
de til eignar tekid/og will bannfæra hn̄ og Diöflinum giefa. Gefande þar med ad skilia eina rietta wnder/
uisan/huernen Bannit ætte ad handtierast/So ad þad skule skie mz einu Samþycke alls Safnadarins/þra
sm̄ riettruader eru/yfer opinberum Storsyndum/so sm̄ ad Christur kenner og sialfur Matth. xviij.

VI

Natur

I siötta straffar hn̄ þ Agg og Prætumal yfer Domstolū/sierdeilis fyrer heidnum moñum
og wantruudū. Og keñer ad þr skule sialfer innbyrdis sakernar forlijka/elligar Rangindi lijda.

VII

Niuskapar stett og hrein lijfe

I hinum siounda vnderuisar hn̄ af hreinlifenu z Hiuskapar bandenu. Lofar fast Hrein/
lifed og Jungfrurdomen/þad hn̄ sie nytsamligur/so þui framar og betur gete hn̄ Gudzspiallaña giætt. So
sm̄ ad sialfur Christur kienner Matth. xix. af þeim hreinlijfismönnum sm̄ wegna Gudzspiallaña edr Him
narijkis vilia hreinlijfer vera. Eñ Pall will onaudugā og ofuingadan Jūgfrurdom hallden hafa vtā alls
hafska meire Syndar/Annars sie hiuskaparbandit betra enn hreinlijfis bindindit/þad idugliga weykist i ostöd
ugum bruna/og iafnan hefur heimugliga stinga.

VIII

Nuernen wid weykar Samuitskur skule handtiera

I hinum Atta. allt til hins Tolfta/Hondlar hn̄ marguisliga/huernen ad dier skulū lijda
og handtiera wid breyskuar samuitskur/ i augsyneligum malaferlum/so sm̄ ad er i Matarnautn/Dryckiu og
klædaburde/og i bergingu Gudz likama. Fyrerbiodande i öllum stödum þad hiner styrkuu skulu forsma hi
na breysktruudu. Af þui ad hn̄ sialfur/þott hn̄ wære eirn Postule/þa hafe hn̄/sm̄ adur/halldit sig i fra mör
gum þm hlutum/þar hn̄ hafde þo godañ riett til. Þar til meiga wel hiner styrkuu/wera ottaslegner wm sig/
af þui ad fordum daga/ eru so marger af Israels folke forgeingner/sm̄ þo woru adr aller saman wtleidder
fyrer Dasemdaruerken af Egiptalande. Eñ iafnframt þessu framsetur hn̄ nockrar hialpsamligar keñingar.

I hinum xij allt til hins xiiij hondlar hañ/Huersu marghattadar ad Astgiafer Gudz eru/
a medal huerra þad Kiærleikuren sie þo hin besta. Þuiad hañ wpphefur sig eigi/Helldur innbyrdis samþy
ckeliga þionande/mz þui ad þar er eirn Gud/eiñ DROTTIN/eirn Ande/og aller hluter eins huersu marg
hattader ad eru.

XII

Gafur Gudz marghattadar

I xiiij/keñer hn̄ Predikurū/Spamonū z Songmonū/þ þr sku skickālega jdka sinar ga/
fur/og alleinasta til betrunar/eñ ei til eiginligrar dyrdar sina predikan/lyst edr skynsemd þar mz at audsyna.

Predikunar Embætted

I fimtanda/Straffar hn̄ þa somu sm̄ rangliga hafa lært z truat vm Holldsins vpprisu.

I hinum sijdasta minner hn̄ þa a/ vm brodurliga hialp/og stundliga styrking Lijkamlig/
rar næringar/wid hina þurftugu.

Hinn

Hinn fyrre S. Pals Pistill
Til Corinthios

I

A PAll kalladr til Postula Jesu Christi/ fyrer vilia Gudz/ ⁊ Sostenes vor Broder.
Vnderskrift

Þeim Gudz Søfnude sem er i Corinthiu/ þeim helgader eru j Christo Jesu/ þm kølludum Heilögū/ Samt øllum þm s̄ akalla nafn DROTTINS vors Jesu Christi/ j øllum þra Landzæalfum og vorum.
Yferskriften

Nad og Fridur/ af Gude vorū Fødur/ ⁊ DROTTNE Jesu Christo sie m̄z ydur.
Quedian

Þacker giøre eg Gude minum jdugliga ydaruegna/ fyrer þa Gudz Nad sm̄ ydur er giefen j Christo Jesu/ þad þier erut fyrer hn̄ i øllū hlutum audgader/ j allre kunnattu og vidurkienningu/ Epter þui sm̄ su predikā af Christo Jesu/ er krøptug vorden j ydur/ So ad þier hafet onguan brest i nuckure giøf/ Epterbidande auglysingu vors DROTTINS Jesu Christi/ sa er ydur mun stadfesta allt B ad lokum/ So at þier sieut ostraffanliger a deigi DROTTINS vors Jesu Christi/ Þui Gud er trwr/ fyrer huern þier kallader erut til [a] Samlags Sonar hanns Jesu Christi vors DROTTINS.
Þackargiørd

[a] (Samlags) Þad er/ Samasuar og sameigendr allra hluta med Christo

Enn eg beide ydur Brædur/ fyrer nafn DROTTINS vors Jesu Christi/ þad þier hafet aller hin̄ sama Ordrom/ og eige sie þar nockurt sundurlynde ydar a mille/ Helldr þ þier sieut fullkomner j samlikre lund/ og ein̄re meiningu. Þuiad mier er so kunngiort/ Brædur miner/ af þm sm̄ af Cloes heimkynne eru/ vt af ydr/ ad Þrætur sie ydar a mille. En̄ eg seige þar af/ þ huer ydar eirn skule seigia. Eg em Pals/ sa annar/ Eg em Appolinis/ hinn þridie/ Eg em Cephas/ hin̄ fiorde/ Eg em Christz. Huad? Er Christr nu þa j sundurskiptur? Er nockut Pall fyrer ydur krossfestur? Eda eru þier skirder j Pals nafne? Eg þacka Gude/ þ eg heke onguan yduarn skirt/ vtan Crispum og Gaium/ so ad eingen þurfe þ ad seigia/ ad þier sieut skirder j minu nafne. Eg skirda og heimamenn Stephane/ Framar veit eg ecki/ huort eg C hefe nockurn yduarn annan skirt.

Þuiad Christur sende mig eigi til ad skira/ helldr at boda Gudz Euangelion / Eigi medur Ordasnilld/ so ad eigi yrde Kross Christi ad hiegoma. Þuiad þtta ord af Krossenū er fiflska þm sm̄ fortapader verda/ Enn oss sm̄ hialpast/ er þ Gudz Kraptur. Þuiad so er skrifad/ Eyda mun eg Vitsku vitringan̄a/ og skilning skynsamra mun eg forleggia. Huar er nu Spekingurenn? Huar er Ritningameistaren/ ? Huar er Veralldar Vitringuren? Hefur Gud ecke giørt Speke Heims þssa ad Heimsku.
Esa. 29.
Esa. 33.

Þuiad a medan Heimuren fyrer sina vitsku/ þeckti ecki Gud j sinum Vijsdome/ þocknadist Gude þad vel/ fyrer fauisliga predikan hialpliga ad giøra/ þa sm̄ þar atrua. Med þui ad Gydingar æskia Teikns/ og Gricker spyria ad Speke. Enn vier predikum Christ hin̄ Krossfesta/ Gydingum ad sønnu hneykslan/ enn Grickium Heimsku/ En̄ þm sm̄ kallader eru/ bæde Gydingium og Grickium/ bodum vier Christ ein̄ Gudligan Krapt ⁊ Gudliga Speke. Þui D at Gudz Fauiska er mon̄um hyggnare/ og Gudz [b] Veykleike er mon̄um styrkuare.

[b] (Veykleike) Gudlig þauitska og veykleike er Euangelium þad er heimska fyrer þm Vijsu enn willa fyrer þeim Heilögu/ enn fyrer þeim Christnu er þat Kraptur og Vijsdomur

Fyrer þui/ alijtid goder Brædr ydra kallan/ Þad eigi eru marger Spekingar epter Holldenu/ ei marger volldugerr/ eigi marger Edalborner kallad'/ Helldr þ huad heimskuligt er fyrer Heimenum/ þad hefur Gud vtualit/ vppa þ ad hn̄ giørde Vitringana ad hneykslan. Og þ sm̄ veykligt var fyrer Heimenum/ þ vtualde Gud/ so ad hn̄ giørde at hneykslan þ huad Øfliugt er. Og þ sm̄ vedla var fyrer Heimenum og forsmad/ þad hefur Gud vtualit. Og þad s̄ eckert er/ so ad hn̄ nidurþrycke þ huad nockurs hattad er/ So ad eingen madr mætte sier fyrer hn̄s augsyn hrosa/ Vt af huerīu þier erut komner j Christo Jesu/ Nu oss er af Gude giørdur til Vijsdoms/ ⁊ Riettlætis/ til Helgunar/ ⁊ til Endurlausnar. So ad huer (epter þui sm̄ skrifad er) sm̄ sier hrosar/ sa hrose sier j DROTTNI.
Iere. 9

II.

OG eg/ Goder Brædur/ þa eg kom til ydar/ kom eg ecki medr ordahæd edr hærre Visku til ydar/ ad boda ydr Gudz predikan. Þui eg hiellt mig eckert vita ydar a mille/ vtan Jesum Christ þann hinn Krossfesta. Og eg var hia ydur medr veykleika/ og mz ugg og Otta myklum. Min Ræda z min Predikan var eige j snilldarordum mañligrar Visku/ helldur i audsyningu Andans og Kraptarins/ So ad ydar Tru sie ei af mannligre vitsku/ helldur af Gudz Krapte. A

Enn þar vier rædum vm/ þad er þo Speke a medal þra sm̄ algiørder eru / enn þo eingen þessa Neims Speke/ og eigi þessa heims høfdingia/ huerier ed forganga. Nelldur seigū vier af þeirre heimugligre huliñe Gudz Speke/ hueria Gud hefur fyrer hugad fyrer Allder/ til vorrar Dyrdar/ Nueria eingen þessara Neims høfdingia hefur þekt. Þui ef þeir hefdu þekt hana/ þa hefdu þeir eigi krossfest DROTTIN Dyrdarinnar/ Nelldr epter þui sem skrifad er/ Þad eige hafi auga sied/ og eigi Eyra heyrt/ og ecki j mannsins hiarta komit/ huad Gud hefur fyrerbuit þm er hn̄ elska. B

Esa. 44

Enn oss hefur Gud þad opinberat fyrer sinn Anda. Þui Anden ransakar alla hlute/ eirnen diupleika Guddomsins. Nuer manna er sa/ ed vite huad j mannenum er/ vtan alleinasta sa Ande s̄ mz sialfū hm̄ er? So lyka veit og eingen huad Gudz er/ nema Gudz Ande. Eñ vier høfū ei medtekit þessa Neims Anda/ helldr þann Anda s̄ af Gude er/ so ad vier vitū huad oss er af Gude giefit/ huar vier og af seigum/ eigi medur þm ordum sm̄ mañlig viska kienner/ helldur mz þm ordum sm̄ heilagr Ande lærer/ dæmande so andlig efne andliganna. Eñ a Lykamligur madur skyniar eckert þad s̄ er af Gudz Anda/ af þui ad þ er honum heimska/ z hn̄ fær eigi skilit/ Þuiad þ hlytur andliganna ad vrskurdast. Enn sa andligur er/ hañ giegnum sier alla hlute/ eñ hn̄ verdur af ongum ransakadr. Þuiad huer hefur þekt hugskot DROTTINS? Eda huer lagde honum nockut rad? Eñ vier høfum Christz hugskot. C D

a (Likamligur) Enn Likamlige madur er/ epter þui hn̄ er an Nadar innar/ mz allre skynsemd/ Kunattu og skilningar sinne og allrī forniæite og so sm̄ hañ er allra bezt skickadur

III.

OG eg/ goder Brædur/ matte eigi tala vid ydur so sm̄ vid andliga/ helldur so s̄ vid Likamliga/ og lika sm̄ vid ønnur vngberne j Christo. Miolk hefe eg ydr til dryckiar gefit/ enn eige megnan mat. Þuiad þier formattud þad ecki/ So formeige þier þ nu eñ eigi helldr/ þt þier erut enn Likamliger. Þuiad a medan at agg z þrætur eru ydar a mille/ Eru þier þa eigi Likamliger/ og gangit epter likamligre sidueniu? A

vandlæte

Þui þa nockur ydar seiger/ Eg em Pals/ hiñ annar/ Eg em Appollinis/ Eru þier þa eige likamliger? Nuad er Pall? Eda huer er Apollo? Vtan þionustumenn/ fyrer hueria þier erut trwader ordner/ og þ sama/ epter þui sm̄ DROTTIN hefr huerium einū veitt. Eg plantade/ Apollo vøkuade/ Enn Gud hefur friofgunena giefet. So er nu huerke eg nie sa s̄ plantade/ nie sa er vøkuar nockut/ helldur Gud sa er Friofgunena giefur. Enn sa sm̄ plantar og hinn sm̄ vøkuar þeir eru eins. Enn huer eirn mun sitt eigenligt verdkaup ødlast eptr sinu erfide. Þui vier erū Gudz Saerfidismeñ. Þier erut Gudz Akuruiña/ z Gudz vppbygging B

Nier fordæmer S. pall bæde Paoadom og allar Villur

Eg hefe vt af þre Gudz nad sm̄ mier er gefen/ grunduøllen lagt/ so sem eirn hyggin hwsasmidur/ Enn eirn añar bygger þar yfer. Nuer eirn hafe og gæt a huernen hn̄ bygger þar yfer. Þuiad eingen fær annan Grunduøll lagt/ helldur enn þañ sm̄ adur er lagdr/ huer ad er Christus Jesus. Enn ef nockur bygger vppa þennan Grunduøll Gull/ Silfur/ Gimsteina/ Triahark/ Ney/ Strahalm/ Þa mun huers eins verknadur opinber verda/ z dagurin mun hn̄ augliosan giøra. Þuiad hn̄ mun mz Ellde opinberadr verda/ og huilykur ad huers eins verknadur sie/ þa mun Ellduren reynslu a giøra. Ef nockurs verknadur bsyfur/ sa hn̄ hefur þar yferbygt/ þa mun hn̄ laun ødlast. Enn huers verknadur sm̄ forbreñur/ þa mun hn̄ skadseme lyda/ Enn hn̄ sialfur mun holpen verda/ þo so lyka sem þ sie fyrer Ellden C

Vite þier ecki/ þ þier erut Gudz Mustere/ og þ Gudz Ande bygger j ydur? Eñ hn̄ s̄ skamar Gudz Mustiere/ þeim mun Gud tortyna/ Þuiad Gudz Mustere er heilagt/ huert þier erut. Tæle eingen sialfan sig. Og ef nockur er sa ydar a mille/ s̄ Vitur þikist vera/ verde hn̄ ad þssa Neims Ouitringe/ so ad hn̄ mætte vitur vera. Þuiad þssa heims Speke er Neimska hia Gude. Þuiad so er skrifad/ Nøndla mun eg Spekinga i Slæguitsku þra/ Og eñ aptur/ DROTTIN veit hugsaner Spekinganna/ þuiad þær eru Niegomligar. Fyrer þui mete sig eingen af monnum. Allt er þad ydart/ sie þad Pall/ eda sie þad Apollo / sie þ Cephas eda D

2 Cor. 6

Joh. 5
Psal. 94.

Neimur

Heimuren/sie þad Lijfit eda Dauden/sie þad hid nalæga eda okomna/allt er þad yduart/enn þier erut Christz/ enn Christur er Gudz.

IIII.

A H Ar hallde oss huer mann fyrer/einkum fyrer Gudz þienara/ z verkstiornara yfer Gudz leynda doma. Nu heimtum vier eigi meir af Verkstiornurunum enn þ þr finist truer. Þui er mier þ fyrer minsta koste/ad eg ske af ydur dæmast/edr af mañligum deigi/ Enn þo dæme eg mig ei sialfur/ Þui eg veit min eckert/enn j þui em eg þo ecki riettlatur/ DROTTIN er sa sem Dæmer. Fyrer þui dæmit ecki fyrer tijman/þangat til ad DROTTIN kiemur/sa er auglysa mun þad j myrkrunum er hulid/z opinber giora raden hiartanna/z mun þa huerium sem einum Lofstyr skie af Gude.

B Enn þetta goder Brædur/hefe eg myndat vppa sialfan mig og Apollo ydar vegna/ so ad þier lærdut af ockur/þad eingen hallde meir af sier/enn so sem nu er skrifat/vppa þ/ad eingen hroke sig vpp mot ødrum/fyrer nockurs saker. Þui huer helldur þier fram? Eda huad hefur þu þad at þu hafer eigi nizteked? Enn fyrst þu hefur þ medtekit/ huad metur þu þig þa so sa þad hefde ecki medtekit? Þier erut nu sadder/þier erut nu þegar auduger vordner/þier rijkit an vor/Giæfe þad og Gud ad þier rijktut/so ad vier mættum og rijkia mz ydur.

Enn eg meina ad Gud hafe audsynt oss Postulana fyrer hina allra sidustu/ so sem Daudanum yfergiefna/ þuiad vier erum sionargler vordner Heimenum/ og so Einglum og mønnum. Vier

C erum Þussar fyrer Christz saker/enn þier forhyggner j Christo/ Vier veyker/ enn þier styrkuer/Þier dyrdliger vier forsmaarliger. Þuiat allt til þessa dags polum vier Sueingd z Þosta/ og erum klædfaer/og verdum hnefum barder/høfum onguan samastad/ erfidum og verkum mz vorum eigen høndum. Og nær oss er formælt þa blezum vier/eru vier ofsokter/þa lidum vier erum vier lastader/þa beidu vier/og iafnan erum vier so sem Hrak þessarar Veralldar/z hreinsunar Offur allra manna/ allt til þessa

Þetta skrifa eg eigi/vppa þ eg hneyksle ydur/Helldur aminne eg ydr so sem mina kiærustu Syne. Þui þo þier hefdit tiu Þusunder Læremeistara i Christo/þa hafe þier þo ei Fedurna

D marga/ Þuiad j Christo Jesu fyrer Euangelium þa hefe eg alid ydur. Fyrer þui aminne eg ydur/ad þier sieut miner epterfylgiarar/ Þar fyrer sende eg Timotheum til ydar/ huer ad er minn kiær z trur sonur j DROTTNI/ad hann vnderuisi ydr mina vegu/ þa sem ad eru j Christo/Lijka so sem eg j øllum Samkundum og allstadar kienne.

Þar hroka sier nu nockrer vpp/lijka sem eg munde eigi koma til ydar/Enn eg mun þo snarliga koma til ydar/ef DROTTIN vill/ad eg reyne/eigi ord þra sem vpphrokader eru/helldur Krapt/Þuiad Gudz rijke er eigi folgit j ordum/helldr j Krapte. Huad vilie þier? skal eg mzur Vende til ydar koma/eda mz Kiærleik og hoguærum Anda?

(a Leyndadoma) Þad er Euangelium i huertu Guddomlig þolgen audæþe werdr þyrer oss þramsett

(b Rijker) Jronia/hann kallsar þa Postulanna og predikarana embætte i þessu Heime

V.

A A Lmennelig rykte er/ad þar sie horaner ydar a mille/og þo slijk Horan/sem eckj er giettd a medal Heidinna þioda/þad at nockur skal hafa sins Fødurs Eiginkonu. Og þo eru þier vpphrokader/og hafed ecki myklu framar Hryggd vm alit/so ad sa sem þ verk hefr drygt/yrde j midit burt tekinn fra ydur. At sønnu eg fra verande likama/þo nalægur j Anda/hefe so sem þar næruerande dæmt yfer honum sem slijkt hefur giort/j nafne DROTTINS vors Jesu Chri-

B sti/ad ydur samankomnum medur minum Anda/og mz Krapte vors DROTTINS Jesu Christi/ hann ofur ad selia Andskotanum/ til Holldsins fordiorfunar/ so ad Andinn sie hialpligr a deige DROTTINS vors Jesu.

Baunfæring

Yduar hrosan er ecki god/Vite þier ecki ad litid Surdeig syrer allt Braudit? Fyrer þui hreinsit burt hid gamla Surdeigit/so ad þier sieut nytt Deig/so sem þier sieut osyrder. Þuiad vort Paskalamb er Christur fyrer oss offradr. Fyrer þui høllдum vora Pascha/eigi j gomlu

C Surdeigi/og eigi j Surdeigi Illskunnar og Prettuijsinnar/helldur j sætu Deige/Skirleiksins og Sannleikans.

Eg skrifade ydur j Briefenu/ad þier skylldut ecki samblandast Hooranarmonnum. Onguan neigen meina eg þessa heims Horunarmenn/eda Agirndarmenn/Rængingia nie Blotmenn skwr goda.

goda/annars hlyte þier Verølldena ad ryma. Enn nu skrifa eg ydr/þad þier skulut eigi sā- D
blandast/einkum ef sa er nockur sm̃ sig lætur Brodur kalla/og er Frillulijfis madr/eda Agirn
dar madur/Blotmadur skwrgoda/ eda Brixlunar madur/ Ofdryckiumadr edr Ræninge/ med
þesskonar mønum skulu þier ecki Matar neyta. Þui huad koma þr vid mig sm̃ þar fyrer vt-
an eru/þad eg skyllde þa dæma? Er eigi so ad þier dæmit þa sm̃ hier fyrer jnnan eru? Enn
Gud mun dæma þa sm̃ fyrer vtan eru. Latid þann burt fra ydr sm̃ vondur er.

VI.

HVernen dirfest nockur af ydr/þott hn̄ hafe eitthuad Kiærumal j moti ødrum/ A
ad lata dæma þ hia Ranglatum/og eigi helldr hia Heiløgum? Vite þier ecki
þad Heilager munu Heimen dæma? Og fyrst Heimuren skal dæmast af ydr/
Eru þier þa eige nogu vel fallner til ad dæma vm þ s̄ miñe hattar er? Vite
þier ei/þ vier mūum yfer Einglunū dæma? Nůsu myklu meir þa yfer stūdligū
Audæfum? Enn þier nær þier hafed nockur malaferle vm stundligan Aud/
þa take þier þa sm̃ hia Søfnudenum a Forsmader eru/ og setied þa til Yferdomara. Ydur
til Smanar seige eg þetta. Er þar þa mz øllu eingen so vitur ydar ja mille? Þad dæma kyñe B
millum Broðurs og Broðurs? Helldur deiler Broder vid Brodur/þar ofan a fyrer Van-
truudum.

a (Forsmader) Þat eru Heidin giar/huerier eckert samlag hafa mz þm Christnu i andligum hlu-tum/suo sm̃ er Sacramentū etc

Þar er senneliga fullkomligt brot i bland ydur/þad þier hafit Lagadeilur yduar a mille/
Huar fyrer lijde þier ei myklu helldr oriett? Eda þui late þier ecki suikia ydur helldr? Þier giø
ret helldur rangt og suikit/og þo þ vid Brædurnar.

Vite þier ei þæd Rāglater mūu eigi eignast Gudz Rijke? Latid eigi villa ydr/hůke Frillu
lifismenn/nie Blotmenn skwrgoda/eigi Hordoms menn nie Sælgiætingar/ eigi helldur þr s̄
skøm̄ drygia med Karlmønnū/eigi Þiofar nie Agirndarmeñ/eigi Ofdryckiumeñ/eigi Hneyk-
slarar nie Ræningiar munu Gudz Rijke eignast. Og þuilijker hafa fordum daga nockrer vt C
af ydur verit/Eñ þier erut nu afþuegner/þier erut nu helgader/þier erut nu Riettlætter fyrer
nafnit DROTTINS Jesu/ og fyrer Anda Gudz vors

Lærdomur og Huggun

Allt leyfest mier/enn eigi batar þ mig allt. Eg hefe allra hluta valld/enn mig skal eckert
yferbuga. Fædslan Maganum/og Magin Fædsluñe/ Enn Gud mun þetta og hitt afma-.
Likamen ad sonnu eigi Frillulifnadenvm/ helldur DROTTNI/ og DROTTIN Li-
kamanum. Enn Gud hefur vppuakit DROTTIN/ og so mun hann oss vppuekia fyr
er sinn Krapt. Eda vite þier ecke þad ydrer Likamer eru Christs Limer? Skyllda eg nu ta
ka Christz Lim/ og giora þar af Skiækiunnar Lim? Þad sie fiarre. Eda vite þier ecki/ad D
huer hn̄ samlagar sig skiækiuñe/ad sa er eirn Likame medur henne? Þuiad þau munu (seig*
hn̄) tuø j einu hollde vera/Eñ hū hn̄ samteinger sig DROTTNI/sa er eirn Ande mz hm̄.
Flyit Frillulifnadinn. Þuiad allar Synder hueriar maduren dryger eru vtan hn̄s Lika-
ma. Enn huer ed Frillulifnaden dryger/sa syndgar vid siñ eigin Likama. Eda vite þier ecki/
ad ydrer Limer eru Musteri þss Heilags Anda sm̃ j ydur er/þn̄ þier hafed af Gude? Þier erut
og eigi ydrer sialfs/Þuiad þier erut dyru verde keypter. Þar fyrer vegsamit Gud i ydrum Li-
kama/og ydrum Anda/huerier Gudz eru.

2 Cor. 6

VII.

Vm Hiuskap arsitettena og Meydom

VM adra þa hlute/ þier skrifudut mier til/ andsuara eg/ Þad mannenum A
er gott at hn̄ snerte eigi neina Konu. Enn fyrer Frillulifnadar saker þa
hafe huer eirn sina Eigenkonu/og huer ein hafe sinn eignarmann/Madur-
en giøre Kuinnuñe sitt skylldugt atlot/slikt hid sama Kuiñan Mannenum.
Konan hefur eigi valld sins Likama/helldur Madurin/Lijka og eirnin mad
urinn hefur eigi Valld sins Likama/helldur Konan. Tæle huorke annad/
nema þad sie af beggia Samþyke/ vm stundarsaker/ suo at þier sieut þess lidugre til føs- B
tu z bæna halldz/og komit sidan aptur til samans/ so ad Andskoten freiste ydar ecki/fyrer yd-
uars ostodugleiks saker.

Þetta seige eg af vorkunseme/z eigi epter skipan/Eñ eg villde helldr ad aller meñ være so
sem ad eg em. Huer eirn hefur sina eigenliga giøf af Gude/eiñ ad sønnu suo/enn añar suo.
Enn þ seige eg þeim ogiptum og Eckiunum/ ad þeim er gott/ ef þeir blifa so sem eg. Enn
ef þeir fa

ef þr ka sier eigi halldit/giptist þr þa/þuiad betra er ad giptast enn ad Breña.
Eñ þm ẽ gipter eru bydz/eigi eg/helldz Drottin/þ Konan skilie sig ecki vid Mannen/eñ ef hũ skilur/þa blyfe hũ vtã Hiuskapar/eda forlyke sig vid siñ mañ/Og maduren forlegge ecki sina Eigenkonu

D Hinũ odrũ seigi eg eñ ecki Drottiñ/ Ad ef einhuer Broder hefz vãtruada Konu/ z hm̃ hagar at bwa vid hãa/þa skilie hñ eigi vid hana. Og ef su Kona er ẽ vantruadã mañ hefur/z þ hagar heñe hia hm̃ ad bwa/ þa skilie hũ eigi vid hñ. Þuiad vãtruadz madz er helgadz fyrer Konũa/z vãtruud Kõa er helgut fyrˢ mannen. Añars være børn ydar saurug/eñ nu eru þau heiløg. Eñ ef hiñ vantruade vill skiliast/þa latid hñ skiliast/Þui broder edz syster eru eij forbũden af þij hattᵘ efne. Gud hefz oss j Fride kallat. Eda huad veistu þ Kõa nema at þu kuñer at giora mañen holpen? Eda þu madz/Huad veistu nema þu giefer giort Konuna hialpliga? Þo epter þui ẽ Gud hefz hueriũ einũ vthlutad Nũ og eiñ/epter þui ẽ at Drotten hefur hñ kallat þa gãge hñ/z so skicka eg þ til j øllũ Søfnudũ. Er nockz vmskorin kalladz/sa æske eij yferhudar. Er z nockz kalladr j yferhwdiñe/læte sa ei vmskera sig. Vmskurnin er eckert/Yferhwden er z eckert/helldz vardveiting Gudz Bodorda. Nũ eirn blyfe nu i þre kallã ẽ hñ er jñe kalladz. Ef þu ert eiñ Þræll kalladz/þa haf

E þar eij ahyggiu fyrer/Eñ gietur þu frials vordit/ þa kostgiæf þad helldz. Þuiat hũ hñ er Þræll kalladur j Drottne/sa er Frelsinge Drottins/Lyka z eirnen hũ hñ er Frelsinge kalladz/sa er Þræll Christi. Þier erud dyru verde keypter/Verdit ei þrælar mañaña. Nũ z eiñ goder Brædz/j hũre stett ẽ hñ er kalladz/þar blyfi hñ jñe hia Gude. Eñ af Meyunũ hef eg eckert bodord Drottins/ Þo gef eg til rad/ ẽ sa ed hefz myskunseme ødlast af Drottne/at eg sie trwr/Þui meina eg nu þ gott vera fyrer nalægrar naudþurftarsaker/þ mañenũ sie gott so at blyfa. Ertu vid Konũa bũden/þa sæk ei epter laus at vda. Eñ ertu Kõulaus/þa leita ei Kuõfãgs. Þott þu giptist syndgar þu ecki. Og þo at ein Mey giptist/syndgar hũ ei/Þo mũu þsskonar holldsins harmkuæli hafa. Eñ eg þyrmda ydz giarna: Þat seigi eg ydz goder brædz/at timen er naumz

F Frãar er þ þo meinigen/at þr ẽ eigenkuæntᵉ eru/þ þr sie so ẽ at þr hefdu ei neinar/z þr er harma/ so ẽ at hørmudu þr ei/z þr ẽ fagna/ẽ at føgnudu þr ei/z þr ẽ kaupa/so ẽ eignuðust þr þ eigi/ z þr ẽ tidka þñan hei/ so ẽ at tidkudu þr hñ ei/Þui þssa heis athøfn forgeingz. Eñ eg villda þ þiᵉ værut vtã ahyggiu. Nũ okuæntz er/sa ber ahyggiu vm þ huad Drottins er/hũnen hñ meigi Drottne þocknast. Eñ hũ eigenkuæntz er/sa ber ahyggiu vm þ huad heimsins er/z hũsu hñ meigi hwsfreyuñe þocknast. Atskiliãlig grein er a millũ Meyar z mañs konu. Hin ogipta ber ahyggiu vm þ huat Drottiñs er so at hũ sie Heiløg j Lykãa z anda Eñ su ẽ gipt er ber ahyggiu vm þ huat heimsins er/z hũnen hun megi mañenũ þocknast. Eñ þta tala eg til ydrar gagnsemie/ei vppa þ eg leggi snøru fyrer ydz/Helldz til þss sm̃ sidsamligt er/so at þier mættut iafnan oforhindrader Drottne þiona.

G Eñ ef nockur þikist sia þ sier mũe toruelldz vda siñ Meydomz/ ef giafords timen lijdur / og so ef þ vill eigi odru vijs vda/þa giøre hañ huort hm̃ likar/Giptᵉ hñ sig þa syngar hñ eigi. Eñ huer þ setur stødugt sier j hiarta/z hefur þar mz eigi neina Þuingã/hafande suo valld sins eiginligs vilia/z stadfester j sinu hiarta/at vardueita siñ meydõ/hñ giører vel. Og hũ ed giptist sa giører z vel. Eñ hñ sm̃ gipter sig ecki/sa giører betur. Kuiñan er Løgmalinu vnderbũden/so leinge sm̃ hennar madz lifer/Eñ nær heñar Madur er latiñ/so er hun frials sig ad gipta huerniũ hũ vill/vtan þ skal skie i Drottne. Eñ þo er hun sælle ef hun blyfur sm̃ mitt rad er til. Enn eg helld þ/ad eg mune og hafa Gudz Anda.

VIII

A Enn vm þ ẽ Skwrgodũ offrast/vitu vier/þ vier aller høfũ skynsemina. Skynsemen hun blæs vpp/ eñ Astsemen bæter vm. Nu ef einhuer lætur sier þikia þ hñ vite nockut/sa veit eñ eigi/so sm̃ hm̃ ber ad vita. Eñ ef sa er einhuer sm̃ elskar Gud/ hñ er af honum þecktur.

So vitũ vier nu af þre fædslu ẽ Skwrgodũ offrast/þ Skwrgodit sie einskis vert j Heimenũ/þui

B eingen er Gud nema eiñ. Og þo ad þar sie nockrer sm̃ Guder kallast/huort þ ee a Himne/edz a Jordu (mz þui ad marger eru Guder og marger DRottnar) Þo høfũ vier ecki vtan eirn Gud/Fødur/af huerium at all er hluter eru/ og vier j hm̃/ og eirn Drottin Jesum Christũ/fyrer huern aller hluter eru / og vier fyrer hñ.

Eñ þssa skynsemi hafa eigi aller/Þuiad nockrᵉ hafa giørt sier samuitsku hier til/yfer þm Skwrgodũ/og

C atu þ fyrer skwrgoda forner/z mz þui ad þr voru so veyker/þa fleckadist þra Samuitska j þssu. Enn fædan batar oss ecki fyrˢ Gude. Etũ vier/ þa erũ vier ei betre fyrer þ/Etu vier z ecki/þa vdũ vier ei verre fyrˢ þ.

Enn siaet so til ad þta ydart frelsi verde ei til hindrunar/ hinum veyk truudum. Þui ef nockur sæ þig (þu sm̃ skynsemina hefur) sitia til Bordz i godahusi/verdur þa eigi hañs Samuitska (mz þui hañ er breyskz)

D huett vpp ad eta skwrgodaforner? Og so forferst þiñ breyskue broder j þiñe skynseme/fyrer huern ad Christur er liflaten. Og nær þier syndgist so vid Brædurna/ og slait þra breyskua samuitsku/ þa syndgist þier vid Christ. Huar fyrer ef ad fædan hindrar Brodur minn/ skyllda eg alldrei Kiøt eta/ suo ad eg giørda ongua hindran minum Brodur.

IX.

Aminning/ad misbreyta ecke Kristeligu frelse/og hañ setur sig sialfan til eptterdæmis/Ep eg Postuli tidka ecki frelsid sm̃ eg ma/myklu sidur hæfer ydur ad misbreyta þui/ til hneykslunar veyktrwoum Brædrum

Deut. 25

ER eg ecki Postule? Em eg eigi frials? Hef eg ecki sied DROTTen vorn Jesum Christ? Eru þier ecki mitt verk j DROTTNI? Og þo eg sie ei añara Postule/ þa em eg þo ydar Postule/ Þui jñcigle mins Postuligs embættis/eru þier j DROTTNI. Enn andsuar mitt vid þa s̄ mig adspyrja/er þetta/ Høfum vier eigi valld til ad eta og drecka? Høfum vier ei valld til einhueria Systur/ad eignarkonu vm ad flytia/ lika sm̃ adrer Postular og Brædur DROTTINS/og so sm̃ Cephas? Eda høfum vid ecki/ eg ⁊ Barnabas/ magt til ꝥta ad giøra? Huer slæst og vppa sitt eigit verdkaup? Huer plantar Vingarden og etur ecki af hñs Auexti? Eda huer fodrar Hiørdina ⁊ neyter ecki af Miolk Hiardariñar?

Enn eg tala ꝥta epter mañligre sidueniu. Seiger ⁊ ecki Logmalit ꝥta? Þuiad so er skrifat i Moyses Løgmale/Eigi skalltu mwlbinda Naut ꝥ sm̃ eriar/Huert ber Gud ahyggiu fyrer Nautunum? Eda seiger hñ ecki þetta allzkostar vorra vegna? Þuiad fyrer vorar saker er ꝥta ritad/Af þui þañ s̄ plæger skal plægia j voniñe/ ⁊ sa s̄ presker hñ sk̄ preskia j voninne so ad hñ verde hluttakare sinnar vonar. Fyrst vier sædum ydur hid andliga/Er ꝥ mykels vert þo vier vppyrkium ydu art hid likamliga? Og ef hiner adrer eru hluttakande þessarar ydrar magtar/ Huar fyrer skylldu vier eigi myklu framar?

Math. 10

Enn vier høfum eigi tidkat ꝥssa magt/helldur vmlidu vier allra handa/suo ad vier giørdū Christz Euangelio ongua hindran. Vite þier ecki ꝥ/ ꝥr sm̃ Fornernar færa/ eta af þui sm̃ fornfært er? Og ꝥr sm̃ Alltarenu þiona eru Alltarisins hluttakarar. Lyka so hefur ⁊ DROTTIN til skickad/ad ꝥr sm̃ Euangelium kuñgiora skulu af Euangelio sitt fæde hafa. Eñ eckert ꝥssara hefi eg tidkat.

Eñ eg skrifa eigi ꝥta þar fyrer/ad so skule vid mig vera giørt/Þui betra være mier helldr daudum ad vera/ enn ꝥ ad nockur skyllde mina vegsemd onyta giøra. Þui þad eg predika Gudz Euāgelium/þa ma eg ecke vegsama mig vm ꝥ/þuiat naudsynen rekur mig þar til/Og vei sie mier þa ef eg predika ecki Euangelium. Nu ef eg giøre ꝥ viliugr/þa er mier ꝥ laun-ad/Eñ ef eg giøre ꝥ naudugr/ þa er mier ꝥ þo embættit a hendur folgid. Huad er nu þa min laun? Þetta/ad eg predika Euangelium Christi/ ⁊ giøri ꝥ sama viliugliga fyrer eckert/so at eg misbrwke ecki mitt frelsi a Gudzspiøllunum.

Þui þott eg sie frials fyrer øllum/þa hefi eg þo giørt sialfan mig ad huers mans þion/so ad eg vinne þa alla. Þuiad Gydingum em eg vorden suo sm̃ Gydingur/vppa þad eg vinne Gydinga. Og þeim sm̃ vnder Løgmalinu eru/em eg vordin suo sm̃ vnder Løgmale/suo ad eg vinne þa sm̃ vnder Løgmalinu eru. Og ꝥm sm̃ an Løgmals eru/em eg vordin so sm̃ an Løgmals(sm̃ eg em þo eigi an Løgmals fyrer Gude/ helldur em eg j Christz Løgmale)suo at eg vinne þa enu sømu sem an Løgmals eru. Þeim sm̃ breyskuer eru/em eg vorden sem væra eg breyskur/so ad eg vinne hina breysku. Øllum em eg ordin allshattar/ so ad eg giørde allstadar einhueria hialpliga. Enn allt ꝥta giøri eg vegna Gudz Euangelij/so at eg verdi ꝥss hluttakari.

Eda vite þier ecki/at ꝥr s̄ a skeidit hlaupa/ꝥ ꝥr aller hlaupa/eñ eiñ er sa s̄ Hnossit tekr? Hlauped nu og so ad þier høndlit ꝥ. Enn huer sa sm̃ slæst hñ varar sig vid øllu/ꝥr at søñu/ vppa þad ꝥr ødlist forgeingeliga Koronu/ Enn vier oforgeingeliga. Enn eg hleyp/ lika so/ eigi sm̃ vppa hid ouissa/eg slæst/eigi so sm̃ sa er j Vinden slær/helldr þiae eg miñ Likama ⁊ tem hñ/so ad eg predike ꝥ ei ødrum/ og verde sialfur rækr.

X

Exo. 14

Christus sa Hellusteiñ

Num. 14

BOder Brædur/ enn eg vil ei dylia fyrer ydur /Þad vorer Fedr voru aller vnder skyenu/og aller geingu ꝥr yfer hafit/aller eru ꝥr og skirder af Moysen j Skyenu og j Sianum/og aller hafa ꝥr neytt hiñar sømu andligrar fædslu/ og aller hafa ꝥr hiñ sama andliga dryck druckit/ Eñ ꝥr drucku af ꝥre Andlegre Hellu/sm̃ ꝥm mz fylgde/huer Hella ed var Christur. Eñ a ꝥm velflestum hafde Gud ongua þocknan/þui eru ꝥr nidurslegner a Eydimorku.

Enn ꝥta er skied oss til fyrermyndar/suo ad vier skulum eigi girnast huad jllt er/suo sm̃ ad ꝥr girntust. Giørist og eigi Blotmenn Skwrgoda/lyka so sm̃ nockrer af ꝥm vrdu/epter þui sm̃ skrifat er/Folkit settist nidr ad eta og drecka/og stod vpp ad danza. Drygium eigi Horaner/so sm̃ nockrer vt af ꝥm drygdu Horaner/ ⁊ fiellu a einum deigi þriar Þusunder og tuttugu. Freistum og eigi Christz/so sm̃ nockrer vt af ꝥm freistudu hñs/og fyrerforust af Høggormū.

Møglid

Møglit og ecki/lijka so sm̄ nockrer vt af þm møgludu/ z fyrerforust af Fordiarfaranū.

Þetta allt skiede þa til fyrer myndar/Enn ꝥ er skrifat oss til Viduørunnar/yfer hueria ad
E þssa Neims ende er komeñ. Fyrer þui/huer hn̄ lætur sier þikia þad hn̄ stande/giefe sa gaum
ad/ at hn̄ falle eigi/Ydr hefr ecki høndlat vtan alleinasta mañlig Freistne. Eñ Gud er trwr/
sa eigi vmlidr ꝥ ydar sie freistat framar eñ þier formeigit/helldr giører hn̄ ꝥ/ad Freistnen fai
þann eiñ enda/ad þier giettd vel stadit. Þar fyrer miner kiærustu/flyed fra skwrgodadyrkan

Þar þyrer þormae eingin ... an/huersu styrkr edr veykur huer er/huer veit huersu leinge hn̄ same stendur

So sm̄ vid Vitringa tala eg/dæme þier huad eg seigi / Sa blezanar Kaleikur huern vier
blezum/er hn̄ ecki samnautn Christz Blodz? Og Braudit huert vier briotum/er ꝥ eigi Sam
neyte Christz Likama? Þuiad þad er eitt Braud/ og vier marger erum eirn Likame/ med
D þui ad vier verdum aller eins Braudz hluttakarar. Hyggit ad þm j Jsrael epter Holldenu/ ꝥ
þr ō Fornernar eta/ eru þr ecki Alltarisins hluttakarar?

Huad skal eg nu þa seigia? Eda sk eg seigia ꝥ Skwrgodit sie nockut? Eda ꝥ Skwrgoda
forner sie nockut? Enn eg seige/at ꝥ huad hiner Heidnu offra/þat offra þr Dioflinum z eigi
Gudi. Nu vil eg eigi at þier verdit samlags menn Dioflaña. Eigi fai þier j senn drucked
Kaleik DROTTJNS og Diofulsins. Þier gietit og ecki j senn hluttakarar ordit Mat-
bordz DROTTJNS og Diofulsins. Eda viliū vier reita DROTTJN? Huort erum
E vier honum sterkare?

Mier leyfast senneliga aller hluter/eñ þr bata eigi aller/mier leyfist allt/enn ꝥ er eigi allt
til betrunar. Eingen leite þess huad hn̄s er/ helldr at þui huad añars er.

Psal. 24

Allt huad j Kiøtmangarahusinu er til sølu ꝥ etid/epterspyriande ad ongu/vppa ꝥ þier væ-
git Samuitskuñi. Þuiad Jørden er DROTTJNS/og allt ꝥ sm̄ þar er jñe. Enn ef ein
huer af Vantruudum bydr ydr til snædings/og þier viliet þangat ganga/Þa etid ꝥ allt huat
F fyrer ydur verdur sett/og spyriet einskis/vppa ꝥ þier vægit Samuitskuñe. Enn ef nockr seig
er til ydar/Þetta er skwrgodaoffur/þa etid ecki fyrer þss saker sm̄ þad seiger ydur /vppa ꝥ þier
vægit Samuitskuñe (þuiad Jørden er ad søñu DROTTJNS/ og huad þar er jnne)enn
eg seigi af Samuitskuñe/eigi af þiñe sialfs/helldr hins añars. Þuiad huar fyrer skyllda eg
mitt Frelsi dæmast lata af annarlegre Samuitsku? Þui ef eg neyte þss mz þacklæte/ Huar
G fyrer skal eg þa lastadr verda vm ꝥ/ sm̄ eg giøre þacker fyrer?

Huort þier nu etid edr dreckit/eda huad þier giøret/þa giørit ꝥ allt til Gudz Dyrdar. Verit
vtan hindran bæde Gydingum og Grickium og Gudz Safnade. Lijka suo sm̄ eg giørde
mig huerium manne gedfelldañ j øllu/ Eigi adleitande huad mier / helldur huad mørgum er
gagnligt/so ad þr hialpliger yrde. Verit þui miner epterfylgiarar/so sm̄ eg em Christz.

Ephe. 5
Philip. 3

XI.

A LOG lofa ydur goder Brædr/ þad þier leggit mig i miñe j øllū hlutū/ z halld-
it þañ siduāa er eg setta ydr. Eñ þad vil eg ad þier vitit/ad Christur er hůs
mans Høfut/ eñ Konuñar høfut er Maduren/ eñ Høfud Christz er Gud.
Og hů sa madr ō bidr eda spaar mz skyldu hofde/ hn̄ ouirder sitt høfud. Og
huer su Kona sm̄ bidur edr Spaar mz beru høfde/hun ouirder sitt høfut/Þui
ad þad er eins sm̄ væri hñar Høfuthaar j burtrakad. Vill hun eige skauta
sier/þa rakist af heñar Høfuthaar. Eñ fyrst þad er liott fyrer Konuna ad hafa afrakat haar
B eda skøllott høfut/þa fallde hun sier.

Vm goda skickan i Kirkiu søfnudenum/hn̄ loþar ꝥ lofs er wert/enn strappar þat auitunar er wert

Enn Karlmadurin̄ skal ecki fallda høfut sitt/mz þui hn̄ er Gudz mynd z somi. Konan er
mannsins Some. Þuiad Maduren er eigi af Konuñi/helldr Konan af mannenum. Mad
urinn er eigi skapadr vegna Konuñar/helldr Konan vegna Mañsins. Þar fyrer skal Konan
hafa a vellde a sinu høfdi fyrer Einglaña saker/ eñ þo er huerke maduren an Konuñar/ne
Konan an Mannsins j DROTTNJ. Þuiad lika so sm̄ Konan er af Mañenum/so kemr
og Madurin̄ fyrer Konuna/eñ aller hluter af Gude.

a (Vellde) Þad meinar hn̄ skautid eda Tra-þid/ Huar-aþ ad merkiast skal/þat hun sie vnder Kallmans wallde

C Dæme þier sialfer ydar a mille/huort þad hæfer Konuñe ad bidia fyrer Gude oskautut?
Keñer ydr ecki Natturan sialf/ ad þad sie lyte fyrer Karlmañen hn̄ hafi sidt haar/eñ Konuñe
ad sønnu some ꝥ hun hafe sida locka? Af þui haarit er henne til skylingar giefit. Enn ef sa
er einhuer ydar a milli ō þrætusamr vill wera/hn̄ vite ꝥ/ ad wier høfum eigi slijkan siduana
Og eigi helldr Gud Søfnudr.

Enn þtta hlyt eg ad bioda. Ecke hrosande þui/ þ þier komit ei saman til Betrunar/hell-
dr til vesnunar. J fyrstu þa þier komit til samans j Samkundunum/heyre eg ad þar er sũ-
durlynde ydar a mille/og eg true ad þ sie og nockurn part. Þuiad þar hliota agreiningar at
va ydar a mille/so at þr s̃ Kiorner eru opinberer vóde ydar amille. Þa þier komet nu til samãs/
þa hallde þier ei DROTtins Kuelldmaltijd. Þui nær þier skut Kuelldmaltidena hallda/þa
tekur huer ydar sina eigenliga fædu adur/ enn annar er Hungradr/hiñ añar er drucken. Hũt
hafe þier eingen hus þar þier kuñit ad eta z drecka jñe? Eda forsmae þier Gudz Søfnud/
z skañit þa s̃ ecke hafa? Huad skal eg seigia ydur? Skal eg lofa ydr? J þssu lofa eg ydr ecki.

Um Kuelld-maltid DROTTINS † reynder

D

Þad huad eg hefi af DROTTNI mztekit/þ hefi eg ydr feingit. Af þui ad DROT-
TIN Jesus/a þre Nott er hñ var suikinn/tok hñ Braudit/giørande þacker/ braut þad og
sagde/Takit/etid/þetta er minn Likame sa fyrer ydr verdr giefen/giøret þad j mina miñing.
Lijka eirnin Kaleikiñ/epter þ hñ hafdi Kuelldmaltijdena etid/seigande/Þessi Kaleikur er nytt
Testamt/j minu Blode/Giøret þta/so opt sm̃ þier dreckit þar af/j mina miñing.

Math. 26. Mar. 14 Luc. 22.

E

Þuiad so opt sm̃ þier bergit af þssu Braude/og dreckit af þssum Kaleik/skulu þier kuñgiø-
ra þar mz Dauda DROTTINS/þãgat til hñ kiemr. Huer hñ etur nu af þssu Braude/
og dreckur af þssum Kalek DROTTINS overdugur/sa er sekur vid Holld z Blod DR-
OTTINS. Enn huer madr profi sig sialfur/og ete so af þssu Braude/z drecke af þssum
Kaleik. Þuiad huer hñ etur og dreckr overdugr/sa etur z dreckr sialfum sier Dom/mz þui hñ
giorde eigi ᵇ Greinarmũ a DROTTINS Likama

F

Fyrer þ eru so marger siuker og veykliger ydar a mille/og þr marger s̃ sofnader eru. Þui
ef vier dæmdum oss sialfer/þa yrdu vier eigi dæmder. Enn nær vier dæmunst/þa verdum vier
af DROTTNI tyftader/ vppa þad vier fyrerdæmunst eigi mz þssum Heimi. Fyrer þui
Brædur miner/nær þier komit til samans ad neyta/ þa bide huer annars. Eñ ef eirnhuern
Hungrar/þa eti sa heima/so ad þier komit ei saman til doms afellis. Enn hitt annat vil eg
skicka þa eg kem.

b (Greinarmun) Sa sm̃ handtier ar Christi Likama/og hñs neyt er/aktande hñ ei gi meir enn ann an Mat

G

XII.

OG af þm andligum giøfum/vil eg eigi dylia fyrer ydr goder Brædr. Þier vi-
tid þad þier vorut Heidner/og geingut burt til mallausra Skwrgoda/sm̃ þier
vrdut til leidder. Fyrer þui kuñgiøre eg ydr/þat eingen sa sm̃ fyrer Gudz An-
da talar/formæler Jesu. Og eingen fær Jesum DROTTIN kallat/vtã
alleinasta fyrer heilagan Anda.

Vt af þeim andligu Gudz gaþum

A

Senneliga eru giafernar marguisligar/eñ hinn same er Andin/ Þar eru
og marghattud Embætte/eñ hinn sami DROTTIN/Þar eru marghattadar verkaner/eñ
hiñ same Gud er/sm̃ verkar alla hluti j øllum. Eñ j sierhueriũ einum audsyna sig giafer An-
dãs/til almeñiligrar nytsemdar. Einũ ódr giefit fyrer Anda at mæla af Visku/ eñ ødrũ ver-
dur giefit at tala af Skynsemi/af hinum sama Anda/Ødrum Truan j sømum Anda/eñ hi-
num giafer Lækninganna i sømum Anda/Ødrum kraptauerk ad giøra/enn ødrum ad giøra
atskilianliga grein Andaña/ Hinum ødrum marghattud Tungumal/ enn ødrum vtlegging
Sagnaña. Enn allt þtta verkar eirn og hinn same Andi/skiptañdi sierhuerium epter þui s̃
hañ vill.

B

C

Þuiad lika so sm̃ eirn Likami er/og hefur þo marga limu/eñ aller Limer eins Likama/hũ-
su marger sm̃ ad eru/þa eru þr þo einn Likame/ Lijka so er Christur. Þuiat vier erum j einũ
Anda/ aller j eirn Likama skirder/ huort vier erum Gydingar edr Grisker/Þrælar edr Frelsin-
giar/Og erum so aller j einum Anda dryckiader. Þuiat Likamiñ er eigi eiñ Limr/helldr mar-
ger. Og ef Foturen segde/ Eingen hønd er eg/ þar fyrer er eg eigi Limr Likamans/Skylldi
hñ nu þui ecki vera Likamans Limr? Og ef Eyrat segde/Eg er eigi augat / þar fyrer er eg
ecki Limur Likamans/Skyllde þ saker þss ecki vera Likamans Limur? Þui ef allur Likamen
være Augat/huar være þa heyrnen/Huar være þa jlmingen?

D

Eñ nu hefur Gud sett Limuna/z huern eirn þra a Likaman/so s̃ hñ hefur viliat. Eñ ef
aller Limerner være eirn Limur/Huar være þa Likamen? Enn nu eru Limerner marger/ eñ
Likamen eirn. Þuiat augat ma eigi seigia hendiñe/ Eg þarf þin eigi vid/ eda þar j mot
Høfudit til Fotanna/Eg þarf eigi ydar vid. Myklu helldr/þeir Limer Likamans sm̃ oss syn-
ast breyskuaster vera/þr eru naudsynligaster/ og þa vier reiknum otierugasta/þm sømũ legg-

E

ium

sum vier mestan soma til/Og þr ed oss eru lyte at/virdu wier mest/Þuiat þr sm̄ oss pryda/þurfa þss eigi vid. Enn Gud hefur so Likaman samanteingt/og giefit þm naudsynia limū hiñ mesta soma/ so ad eingen agreining sie a Likamanū/ helldr pad huer Limuren ber ahyggiu fy
F rer odrum. Og ef eiñ Limuren lijdr/þa lijda aller Limerner mz/Og ef einum Limnum verdr Some veittur/þa samfagna honum aller Limerner.

Enn þier erut Christz Likame/z Limer/huer epter sinne deilld. Og Gud hefur sett j Søfnudiñ/j fyrstu Postula/þa Spamenn/j þridia mata Lærefedr/epter þat þa sm̄ kraptauerkin giøra/þar næst þa sm̄ Lækni̇ngs giafernar hafa / þa Vidhialparana/ þa Stiornarana/þa
G marghattud Tungumal. Eru þr aller Postular? Eru þr aller Spameñ? Eru þr aller Lærefedr? Eru þr aller þr menn sm̄ Kraptauerken giøra? Eda þr sm̄ Lækningsgiøfena hafa? Tala þr aller marghattud Tungumal? Kunna þr aller vt ad leggia? Epterstundit þeim hinum bestu giøfunum. Og eg vil vijsa ydr eñ ædra veg.

XIII.

A Þo ad eg talade Tungr mannaña og Einglanna/eñ hefda ecki Kiærleikañ/ þa være eg sm̄ annar hliomande Mælmr/edr huellande Bialla. Og þo at eg hefda Spadō/z visse alla leynda hlute z skynseme z hefde alla Tru/so ad eg Fiøllen vr stad færde/ eñ hefda ecki Kiærleikan/þa væra eg eckert. Og
B þo ad eg giæfe allar minar eigr Fatækum/ og eg yfergiæfi minn Likama so ad eg brynne/z hefda ecki Kiærleikan/ þa være mier þ eingen nytsemd. Kiærleikuren er þolinmodr/og vingiarnligr/Kiærleikuren Vanlæter eigi/ Kiærleikurinn giører eckert jllmannliga/ eigi blæs hñ sig vpp/ei er hñ osidsamr/eigi leitar hñ þss huad hañs er/eigi verdr hñ til jlls egndr/hñ hugsar ecki vondsligt/ eigi fagnar hñ yfer Ranglætinu/ enn
C fagnar Sañleikanū. Hñ vmber alla hlute/hñ truer øllu/hñ vonar allt/hñ vmlijdr alla hlute Kiærleikuren hñ dodnar alldrei/þott Spadomuren hiadne/og Tungumalunū slote/z Skynseminne linne

Þuiad vorer Vitzmuner eru a Halfuerk/og vorar Spasagner eru halfuerk. Enn nær þ kiemr s algiørt er/þa hiadnar þ s halfuerk er: Þa eg var Barn/talade eg s barn/z eg var
D forstall sm̄ Barn/og eg hugsadi sm̄ Barn/Enn þa eg giørdist madr/lagda eg af huad bernsk ligt var. Nu siaum vier fyrer Speigilen ad rædgatu/enn þa auglit ad auglite. Nu kenne eg ofullkomliga/eñ þa mun eg kieña so sm̄ eg em kendur. Nu blijfa þsse þriu/Truan/Vonen/ Kiærleikuren/ eñ Kiærleikuriñ er mestr af þssum.

(Vm Kiærleikan)

(a Halfuerk) Enn þa wier høfum alla hlute i Truñe/og vitum huad Gud er og huat hñ oss giefur/ þa er þo slijk kieñing eñ so sm̄ halfuerk og ofullkomen ad reikna i hia þre epterkomande Dyrd

XIIII.

A Epterfylgit Kiærleikanum/z kostgiæfist j andligum giøfum/eñ þo mest j þui ad þier mættud Spadoma fyrerseigia. Þuiad hñ s Tunguñar talar /hñ talar eige møñum/helldr Gude/Þuiat honum heyrer eingen/Enn j Andanum talar hñ leynda doma. Enn hñ s Spadoma seiger fyrer/ sa talar møñum til betrunar/og til aminningar og til huggunar. Sa Tunguna talar / hñ forbetrar sialfan sig/Eñ sa s Spadoma seiger fyrer/ hañ forbetrar Gudz Søfnud. Eg villda ad þier kynnit allar Tungr ad tala/Enn þo myklu helldr þier segdut Spadoma fyrer. Þuiad sa sm̄ Spadoma seiger fyrer/hñ er þm meire sm̄ Tunguna tal-
B ar/vtan ad so sie/hñ legge þ vt/so ad Søfnuduren fae þar af forbetran. Eñ nu goder brædr/ þott eg kiæme til ydar/og talade Tungr/Huad være eg ydr gagnligr? Nema ad eg talade til ydar/ añathuort fyrer opinberan/ eda fyrer Skynseme/eda fyrer Spasagner/eda fyr Lærdō. Er þm hlutum eigi so hattat er hlioda/eñ lifa eigi? Huort pad er nu Pijpa edr Harpa / fyrst pad giefur onguan greineligan hliom af sier/Huernen ma þa vitast huad pijpat er/eda huad harpat er? Og ef Ludruren hefur oskilmerkeligt hliod/Huer mun þa vilia bwast til Bardagans? Lijka og þier/Nær þier talit Tungr/vtan þier giefit fram skilmerkiliga rædu/ Huernen ma þa vitast huad talat er? j Þuiad þier talit þa j vind.

C Senneliga er margt raddar kyn j þssum Heime/Og þo er eckert þra oskilmerkeligt. Og fyrst eg veit ecki þyding malsins/þa verd eg þm sm̄ talar oskilianligr/ og hañ sm̄ talar verdur mier oskilianligr. So og lijka þier/Fyrst þier erut eprerfylgiarar andligra giafa/ þa leitid epter þui ad forbetra Søfnuden/vppa þ þier giefit og fulla nægd.

(Nūnen menn skulu hætera Gudz gaps a Tungr ad tala) Pad er Psalma edr Spadoma i Samkundum at lesa/eda syngia og ecki wt at leggia þo ad sa vnderstande sm̄ les eñ Spadoma þyrer ad seigia/ þ er hugskotid ap Gude ad medtaka/og ødrum gefa kuña/enn wt at leggia er hugskotid ødrū ad styra/so meinar hinn heilage Pall pad Tungur ed tala betre ecke Søpnudin/eñ Spadoma

Huar fyrer/ sa sm̄ Tungu talar/hn̄ bidie/so ad hn̄ vtleggi þ/Þui fyrst eg bid mz Munne/num/þa bidur og minn Ande/Enn mitt hugskot ber onguan Auoxt/Huernen fer þa? Einkū so/Þad eg vil mz Andanum bidia/og eg vil bidia j Hugskotenu. Psalmana vil eg syngia mz Andanum/ꝛ eg vil Psalmana syngia ᵇ mz Hugskotinu.

Enn þa þu blezar j Andanum/Huernen skal þa sa sm̄ j Leikmansins stad stendur/Amen seigia yfer þinne blezan/mz þui hn̄ veit eigi huad þu seiger? Sanneliga giører þu godar þacker/Eñ hiñ annar betrast þar eigi af. Eg þacka Gude minum/ þad eg tala meir Tungur/enn aller þier/og helldꝛ vil eg tala fim̄ ord j Søfnudenum mz minu ᶜ sinne/so ad eg lærde adra/helldꝛ enn tiu þusunder orda mz Tunguñe. D

Goder Brædꝛ/verit eingen Børn j skilningar sinnunum/helldꝛ verdit Børn j Illskuñe/eñ verit algiørder j skilningar sinnunum. J Løgmalinu er so rikat/Eg mun mz añarligum Tungum og añarligum vørum tala til Lydz þssa/og eigi munu þr helldꝛ mig heyra/seiger DROTTJN. Þar fyrer eru Tungurnar til Teikns/eigi þm s trua helldꝛ vantruudū/Eñ Spadomuren er eigi vantruudum/helldꝛ truudum.

Þott nu allur Søfnuduren kiæmi til samans j eiñ stad/og tøludu aller Tungur/Enn þar geinge jnn olærdur Leikmadꝛ/eda vantruadꝛ/segdu þr ecki ad þier værut galder? Enn ef þier segdut aller Spadoma fyrer/og þar geingi jnn einhuer vantruadꝛ eda olærdur /sa yrde þegar af øllum þm yferunnen/og af øllum dæmdur/Og þa yrde so leynder domar hn̄s hiarta opinberer/og so være hn̄ framfallande a sitt andlit/Gud ad tilbidia/sannarliga þ vidurkeñande ad Gud sie mz ydur. E

Huersu a þa ad fara goder Brædꝛ? Nu so opt sm̄ þier komit til samans/þa hafe huer ydᵛ eirn Lofpsalm/eda hafi hn̄ Lærdoma/eda hafi hn̄ Tungꝛ/eda hafi opinberaner/ eda hafi vtlegging/Þa latid þad allt skie til betrunar. Og ef einhuer talar Tungꝛ/þa verde þat añad huert af tueimꝛ eda mest af þrimꝛ/ og þad sin a mille/so ad eirn legge þ vt. Eñ ef hn̄ er eingen vtleggiare/þa þeige hn̄ j Søfnudenum/ꝛ tale sier sialfum ꝛ Gude. F

Enn Spameñ tale tueir eda þrijr/ꝛ hiner adrer dæme vm. Enn ef ødrum birtist þm ed hia situr/þa þeigi hiñ fyrre/Þuiat aller meigi þier Spadoma fyrer seigia/huer epter añan/So ad aller lære/og aller verde aminter/Og Ande Spamañanna er Spamøñunū vnderuorpen. Þuiad Gud er eigi Gud Vanheidursins/helldꝛ Fridarins/ suo sm̄ i øllum Søfnudum Heilagra. Ydrar Hwsfreyur latid þeigia j Søfnudenum/þuiad þm nia ei leyfast ad tala/helldꝛ vndergiefnar ad vera/epter þui sm̄ Logmalit vottar. Eñ ef þær vilia nockut læra/þa spyrie þær meñ sina ad þui heima. Þuiad Konuñe eru þ lyte/ad tala j Safnadenum. Eda er Gudz Ord af ydur vtkomit ?Eda er þ til ydra einnasaman komit? Ef nockrum þiker þat hn̄ sie Spasagnamadꝛ eda andligꝛ/þa vidurkeñe sa huad eg skrifa ydur/Þuiad þad eru Bodord DROTTJNS. Enn ef nockur er skynlaus/þa sie hn̄ skynlaus. Fyrer þui goder brædur/kostgiæfit Spadomana ad seigia/ꝛ fyrerbiodit ecki Tungurnar at tala. Latid allt sidsãliga og epter skickan skie ydar a mille. G

XV.

ENN eg minne ydur/goder Brædꝛ/a þad Euangelium sm̄ eg predikade ydꝛ/huert þier og mztokut/j hueriu þier og standit/fyrer huert þier ødit og hialpliger/Medꝛ þm hætte sm̄ eg kuñgiorda þ ydꝛ/ef þier hafit þui halldit/Vtan ad so sie þier hafit til onytz truat. A

Þuiad eg gaf ydꝛ j fyrstu/huad eg mztok/Þad at Christus sie liflaten fyrer vorar Synder/epter Ritningunum/og þad hn̄ sie grafiñ/og vppaptꝛ risiñ a þridia deigi/epter Ritningunum. Og þ hn̄ er siedꝛ af Cephas/ꝛ epter þad af hinum tolf. Og enn eptera var hn̄ siedꝛ meir eñ af fim̄ hundrut Brædra j señ/ af hueriū marger eñ lifa til/enn nockrer eru sofnader. Og epter þad er hañ siedur af Jacobo/ og sidan af øllum Postulunum.

Enn sidast allra/so sm̄ af ødrum otimabærum burde/er hn̄ siedꝛ af mier. Þuiad eg em sidstur Postulanna/þuiad eg em eigi verdugꝛ þad eg skule Postule heita/Fyrer þ eg ofsokn veitte Gudz Søfnude. Enn af Nad Gudz er eg/þad eg er/og hn̄s Nad j mier hefꝛ ei Jdiulaus verit. Helldꝛ hefe eg myklu meira erfidat enn aller þr/Ecke eg/helldꝛ su Gudz Nad sm̄ med mier er. Þad sie nu eg/edꝛ þr/þa predikum vier so/þier hafit og so truat B

enn

Margin notes:

þramseigia og wt at leggia þat betrar Sᵃ þnudena/i andanum kalladur mz sial þuni sier

ᵇ mz hugskotinu) Þad er so mikit sm̄ wt ad leggia og hugskotid ad auglysa/enn i Andanum ad tala/Þat er hugskotid sialþur at wnderstanda og wt ad leggia

ᶜ (Sinne) Þad er hugskotid mz predikuniñe wt at leggia

Vt af Vppᵃusu þramlidiña

Enn fyrst ad Christur verdꝛ so predikadꝛ/ þ hn̄ sie vpprisin̄ af dauda / Huernen seigia þa nockrer af ydur/ þad vpprisa framlidinna sie ecki? Og ef vpprisa framlidinna er ecki / þa er Christur og ecki vpprisin̄. Enn ef ad Christur er ecki vppaptur risinn/ so er vor Predikan onyt/ þa er og yduar Trua onyt/ En̄ vier fyndust Liuguottar Gudz/ mz þui vier hefdum vitnat j giegn Gude/ þad hn̄ hefde Christum vppuakit/ þan̄ hn̄ hefꝛ ecke vppuakit/ Fyrst hiner fra̅lidnu skulu ecki vpprijsa. Þui ef Framlidner skulu ecki vpprisa/ þa er og Christur ecki vppaptur risinn. Enn ef Christur er ei vpp aptur risinn/ þa er ydr Trua onyt/ so eru þier þa en̄ i ydrum Syndum/ þa eru og hiner sm̄ sofnader eru j Christo fortapader. Ef vier vonum alleinasta j þessu life a Christum/ þa eru vier hiner vesolustu allra man̄a.

[E]

Enn nu er Christur vppaptur risinn af dauda/ og Frumburdur vorden þra sm̄ sofnader eru. Af þui/ ad fyrer eirn man̄ kom Synden/ Og fyrer eirn man̄ kom vpprisa framlidin̄a. Þuiat lika so sm̄ þr dou aller fyrer Adam/ So verda þr og aller lifgader fyrer Christum̄. En̄ huer eirn j sin̄e skickan. Frumkuedillin er Christꝛ/ ⁊ þar næst þr sm̄ Christs eru j hn̄s tilkomu. Þar næst endalokin/ þa hn̄ hefur ofurgiefit Rijkit Gude Fodꝛ/ og mun hn̄ afma allan Hofdingsskap/ Herrasticte/ og Vallostiornan. Enn honum byriar at rijkia þar til hn̄ leggꝛ alla Ouine vnder sina Fætur. [Psal. 110] [Psal. 8.]

Enn þan̄ sidaste Ouin/ sm̄ afmadꝛ verdur/ er Dauden. Þuiad hm̄ hefur hn̄ alla hlute vnder sina fætur lagt. Og þa hn̄ seiger/ þad ad allt sie vnderlagt/ þa er þ opinbert/ ad sa er vndantekinn/ sm̄ honum hefur alla hlute vnderlagt. Enn nær honum eru aller hluter vndergiefner/ þa mun og sialfur Sonuren vndergiefast þm̄ sm̄ honum vndergaf alla hlute/ suo ad Gud sie allt j ollum hlutum.

[D]

Huad giora þr elligar/ s skirast vpp yfer framlidnum? Ef ad hiner framlidnu sku ecki vppaptur rijsa/ Huar fyrer skirast þeir þa vpp yfer þm̄ Daudu? Og huar fyrer eru̅ vier þa allar stunder j Haskasemd. Dagligana dey eg fyrer vora hrosan/ hueria eg hefi j DROTTNI vorum Jesu Christo. Hafi eg epter mannligre venu/ barist vid Skogdyren j Epheso Huer nytsemd er mier þad þa/ ef ad hiner framlidnu skulu eigi vppaptur rijsa? Etu vær og dreckum/ þuiad a morgun deyu vier. Latid ecki tæla ydur/ Þui vondt Samtal spiller godum sidum. Vaknit riettliga og syndgist ecki/ Þuiad sumer þier Vitid eckert af Gudi/ en̄ þta hlyt eg ad tala/ þui þat er ydꝛ vanuirda. [Esa. 22.] [Poeta Menander]

Nu mætte einhuer seigia/ Huernen munu hiner Framlidnu vpprijsa? Og mz huilijkū Lijkama munu þr koma? Þu Druise/ þad er þu sær lifnar ecki/ vtan þad deyie adꝛ/ Og þad þu sær er ecki sa likame sm̄ verda skal/ helldꝛ bert Korn/ an̄ad huert Hueitis eda einhuers an̄ars Enn Gud gefur þui likama/ epter þui sm̄ hn̄ vill/ ⁊ sier hueriu einu af Fræinu eigenligann Likama. [Huerne Vpprisa framlidinna skal skie]

[E]

Allt holld er ei lijka hattad holld/ helldꝛ er annat Holld mannanna/ an̄at Dyranna/ an̄at Fiskanna/ enn an̄at Fuglan̄a. Þar eru og Himneske Likamar/ ⁊ Jardneske Likamar/ Enn adra Dyrd hafa hiner Himnesku/ enn adra hiner Jardnesku/ Annan biartleik hefꝛ Solin/ enn an̄an biartleik Tunglit/ An̄an biartleik hafa og Stiornun̄ar. Þuiad ein̄ur Stiarnan yferuinnur adra j biartleika/ so og vpprisa Framlidinna. Þad verdꝛ sæd forgeingeligt/ en̄ mun vpp aptur rijsa oforgeingeligt/ þad verdꝛ sæd j vansemd/ En̄ mun vpp aptꝛ risa j vegsemd. Þad verdꝛ sæd j breyskleika/ en̄ mun vpp aptur rijsa j Krapte. Þad verdur sæd kiotligur Likame en̄ mun vppaptur rijsa andligꝛ Likame.

[F]

Hofum vier nu Kiotligan Likama/ þa hofu vier og andligan likama/ so sm̄ ad skrifat er/ Jnn fyrste madꝛ Adam/ er giordur i edleligt Liferni/ og hinn sidare Adam j andligt Lijferni. Enn hin̄ fyrste er eigi andligur Likame/ helldꝛ edligꝛ/ Og epter þ er hinn Andlige. Hinn fyrste madꝛ af Jordunni er Jardligꝛ/ Enn hin̄ an̄ar madꝛ er DROTTJNN af Himnum. Huilijkur hinn Jardneski er/ so eru og hiner Jardnesku/ Og huilykur hinn Himneske er/ so eru og hiner Himnesku. Og lika so sm̄ vier hofum borit liking hins Jardneska/ so munu vier og bera lijking hins Himneska. [Gen. 2]

Enn þar seigi eg af/ goder Brædꝛ/ Ad Holld ⁊ Blod getur eigi eignast Gudz Rijke/ Og hid forgeingeliga/ mun eigi eignast hid oforgeingeliga. Siaet: Ad eg seige ydur leyndan Dom/ Þuiad vier munum eigi aller sofna/ En̄ þo munu vier aller vmskipteliger verda/ og þat næsta skyndeliga/ a einu Augabragde/ vid hinn sijdasta Ludur þyt. Þuiad Ludurenn mun gialla/ ⁊ hiner framlidnu munu vpp rijsa oforgeingeliger/ Og vier hiner munum vmskipteligr

[G]

verda/

verda. Þuiad þta hid forgeingeliga hlytr ad klædast þui hinu oforgeingeliga/ og þta hid daudliga hlytur ad skrydast hinu odaugliga

Enn þa þta hid forgeingeliga skrydist hinu oforgeingeliga/ z þta hid daudliga klædist hinu odaudliga/ vppfyllist þad mæl sem skrifat er. Dauden er forsuelgdr j [a] Sigran. Daude huar er þinn Broddur? Neluite/ huar er þin Sigran? Enn Daudans Broddr er Synden/ Kraptur Syndarinnar er Løgmalit. Enn Gude sie þacker/ sem oss hefur Siguren gefit/ fyrer DROTTIN vorn Jesum Christum. Fyrer þui Brædr miner/ verit stadfaster og ohræranliger og aukist ætijd j verke DROTTINS/ mz þui þier vitid ad yduart Erfuide er eigi onytt j DROTTNI.

a (Sigran) Þat er/ Daudinn er Sigradur og hefur onga magt þramar meir/ helldr hefur Lyþet Siguren/ og seiger/ Eg hefe siguren vunit/ Huar ertu nu Daude? etc.

XVI.

ENN af þre studning/ sem skie skal vid hina heilogu/ so sem ad eg hefi bodit Søfnudunum j Galatia/ þa giøre þier og lijka. Og sier huern Þuottdaga/ þa leggi huer ydar hia sialfum sier/ og samansafne huad honum er bæriligt/ Suo ad eigi þurfe þa ed fyrsta er eg kiem til/ þessare studning saman ad safna. Enn þa er eg kiem þar/ vil eg senda þa þadan/ hueria hellst þier kiosit til mz Brefin/ so ad þr flytie ydra goduilld til Jerusalem. Og ef þess giørist þørf/ ad eg ferdist þangat/ þa skulu þr mz mier fara. Enn eg mun koma til ydar/ þa eg fer vm Macedoniam/ Þuiad vm Macedoniam mun eg ferdast/ Enn ma vera ad eg blijfe hia ydr/ og sie þar eirnen vm Veturen/ so ad þier giørit mina vtfør/ huert sem eg kann ferdast. (A)

Nu vil eg eigi sia ydr j þessare yferferd/ Þuiad eg vona þad eg mune vm stundar saker tefia hia ydur/ ef DROTTIN lofar. Enn j Epheso mun eg dueliast allt til Huitasunnu/ Þui ad mier eru þar myklar dyr opnadar/ og þr eru kostgiæfner/ enn marger eru þar motmælendr. Og þa Timotheus kiemr til ydar/ siaed so til hann sie vtan otta hia ydr/ Þui hann rekr DROTTINS erinde/ so sem ad eg. Fyrer þui forsmae hann eingen/ Helldr leidit hann vt j Fride/ suo at hann kome til min/ þuiad eg bijd hans mz Brædrunum. (B)

Timotheus

Enn af Apollo Brodr (þa vit id) þad eg hefi amint hann marga vega/ ad hann kiæme til ydar mz Brædrunum/ Enn þad var mz onguu mote hans vilie/ þ hann kiæme nu. Enn hann mun koma þa hann fær tom til. Vakit/ og standit j Trunne. Berit ydur Kallmannliga ad/ og verit styrkuer. Alla ydra hlute/ latid skie j Kiærleika. (C)

Apollo

Enn eg aminne ydr goder Brædr/ Þier kiennet Heimkynne Stephane/ þ þr eru frumburder þra j Achaia/ og sialfer hafa þr skickat sig til þionustu vid Heilaga/ vppa þ þier sieut og þuilijkum vndergiefner/ og øllum þeim þm sameruida. Enn eg fagna af Stephane z Fortunati/ og Achaici tilkomu/ þui huad mig vantade hia ydur/ þad vppfylldu þr/ Þuiad þr nærdu minn Anda od yduarn/ Fyrer þui vidurkiennit þa fyrer þess hattar menn.

Stephana

Fortunatus Achaicus

Ydur heilsar Søfnuduren j Asia. Ydr heilsar mykliga j DROTTNI Aquila z Priscilla/ mz þeim Søfnude j þra husi. Ydr heilsa aller Brædr. Heilsit huer ødrum mz Heilogum Kosse. Eg Pall heilsa ydr mz minne hende. Og ef sa er nockr/ hann elski ecki DROTTIN vorn Jesum Christum/ þa sie hann [b] Anathema Maharam Motha. Nad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydr. Mijn Kiarleike sie med ydur øllum j Christo Jesu/ AMEN. (D)

b (Anathema) Þad þydist a Norrænu Bann/ Anathema vppa Girsku Maharam/ vppa Ebresku er hid sama Mothen/ þ kallast Daude/ nu vill S. Pall seigia/ Huer hann elskar ecki Christum sa er Bølvadr til Dauda Les Levi xxvi.

Hinn þyrre Pistill til Þeirra i Corintheu Borg sendr vt af Philippis/ fyrer Stephanon og Fortunatum og Achaicum og Timotheum.

Formale yfer annan S.

Pals Pistil til þra i Corinth

Þeim fyrsta Pistle/hefur hinn heilage Pall hardliga straffat þa j Corinthiu/ i mörgum greinum/hellande snörpu Vyne i Beniarnar/og hrædande þa so. Enn nu sm̄ einum postula og huggunarsamligum Predikara ber ad vera/widrietter hn̄ hinar bliugu og skielfdu Samuiskur/framar enn hrellande. Fyrer þui prijsar hn̄ nu þa aptr i þssum Pistle/Hellande so Vidsmiöre i Sarin/tiaandi sig þm̄ næsta wingiarnligan/og biodande þm̄ ad medtaka hinn Synduga aptur m̄z Kiærleika.

J hinum fyrsta og ödrum Cap. auglyser hn̄ sinn Kiærleika widr þa/huersu ad hn̄ hefur alla hlute/sagt/giört/ og lidit þm̄ til nytsemdar og heilsugiafar/ So ad þeir mættu þuï helldur alls hins besta til hn̄s wænta.

Epter þad i hinū þridia fiorda og fimta prijsar hn̄ Gudzspialligt embætte/huert ad sie/hid allra hædsta og huggunarsamligasta verk/Samuitskunum til nytsemdar og hialprædis/og wtuisar/ad þad sama sie aullu ædra eñ Lögmalsins embætte. Og at þad werde og ofsoknum sött/eñ auaxtist þo hia truudum/og afle fyrer Krossburden won eilyfrar Dyrdar. Enn iafnframt þessu öllu/afstingur hn̄ fals Postula/þeir ed Lögmalit hardliga hnwdu fram i giegn Gudz Euangelio/Huerier ecki wtan augsynis heilagleik(þad er Hræsne)bodudu/og lietu hinar iñre skam̄er Vantruariñar kyrrar wera/þetta giörer hn̄ nu i hinum þridia fiorda og fimta Capitula.

J hinum siötta og siöunda aminner hn̄ þa/þad þr epterfylge slykre Predikan m̄z werkum og lijdingu. Og lyktar þad medr þeirra lofsögu/Vppa þad ad hn̄ huette þa so til meire atiefdar.

J Atta og Niunda/aminner hn̄ þa þad þeir weite i þre dyrre tijd/Hialp og studning þeim Heilögum/ sm̄ til Jerusalem höfdu i wpphafe öll sin audæfe ofurgiefet/Act. iiij. Cap.

J hinum tiunda ellefta og tolfta/hefur hn̄ ad skaffa widur þa Fals postula.

J þrettanda heiter hn̄ þeim hardindum sm̄ syndgat höfdu og ecke betrudu sig.

Annar S. Pals Pistill
Til Corinhtios
I.

A — PAll Postule Jesu Christi/fyrer Gudz vilia/og Timotheus vor Broder.

Þeirre Gudz Safnan j Corinthio/samt øllum Heiløgum þm̄ ad eru j øllu Achaia:

Sie Nad og Fridr m̄z ydur/af Gude vorum Fødur/ og DROTTNI Jesu Christo.

Blezadr sie Gud/Fader vors DROTTINS Jesu Christi/ huer ad er Fader Myskunsemidanna/og Gud allrar huggunar/sa oss huggar j allre vorre hrygdan/So ad vier gietum z huggat þa/ s̄ eru jallzhattudum Hrygdum/medr þre huggan/þar vier verdum m̄z af Gude huggader. — *Þackargiørd. Psal. 44*

B — Þuiad lijka so sm̄ ad yfergnæfa Harmkuælingar Christz j oss/ So og lijka yfergnæfer vor huggun fyrer Christum

Enn huort ad vier høfum hrygd edr Huggan/þa skier þad ydr til goda. Er þ Hrygging þa skier þ ydr til huggunar/og heilsugiafar(huer Heilsugiøf ad audsyner sig/ef þier a þann mata m̄z Þolinmæde lidit/lika sm̄ þ vier lidum)er þad Huggan/so skier þ ydr til Huggunar og hialprædis. Og vor Von er stadføst fyrer ydr/af þui ad vier vitum þad/at lijka sm̄ þier erut hluttakarar ordner Hrygdaña/so munu þier og verda hluttakendr Hugganariñar. — *Hørmung. Huggan*

Þuiad vier vilium eige dylia fyrer ydur goder Brædur/ vora Hrygd/ huer oss skiedi j Asia þuiad vier vorum odæmeliga forþyngder/og yfer megn fram/so ad vier øruæntum eirnen lijfi ad hallda/

C — vrskurdande þad m̄z sialfum oss ad vier ættum ad deyia. Enn þ skiede þar fyrer/ at vier settum ecki vorn trunad a sialfa oss/helldr vppa þann Gud er Dauda vppuekur/ huer oss hefur frelsad af þuilijkum dauda/og nu dagliga frelsar/ Og eñ vonū þ hn̄ mune oss frelsa hier epter/fyrer tilstyrk ydrar fyrerbonar fyrer oss/so ad fyrer þa gaafu sm̄ oss er giefen/fyr margar Personur yfer oss/skie mykel þackargiørd

Þuiat vor hrosan er þ/s̄ er vitnan vorrar Samuisku/Þad vier høfū j einfalldleik z Gudz skiærleika/eigi j holldligre visku/helldr j Gudz Nad geingit j Heiminū. Eñ eiña mest hia ydr/ þuiad vier skrifum ydur ecki annad til enn þad þier lesit og vitid. Enn eg vona þad þier munut kienna oss so allt til endaloka/so sm̄ þier hafet z kient oss af nockure alfu. Þuiad vier — *Hrosã Pauli*

erum ydar

erum ydar hroſan/ lijka so ē ad þier erut og vor hroſan/ a deigi DROTTINS Jesu. Og vppa þuilikan Truſkap/ þeinkta eg nu adr ad koma til ydar/ vppa þad þier audluduſt tuefall dar velgiørder/ z eg ferdadiſt fyrer ydur/ j Macedoniam/ og kiæme vr Macedonia aptur til ydar/ og verde so af ydur a veg leiddr j Judeam **D**

a (Amen) Þad er öruggligt og saunarligt

Eñ hafe eg lauſlynde framit/ þa er eg hugleidda ſlikt/ Eda er min Fyrerhugſan Kiøtlig? Eigi so/ helldr hia mier er Ja/ Ja/ og Nei er Nei. Enn Trulyndur er Gud/ þuiad vor Ord voru ei til ydar Ja og Nei. Þuiad Sonur Gudz Jesus Christur/ sa ad fyrer oſſ er a medal ydar predikadr/ fyrer mig og Siluanum og Timotheum/ hñ var eige Ja og nei/ helldur var þ Ja i honum. Þuiad øll Gudz fyrerheit eru Ja j honum/ og eru [a] Amen j honum / Gude til Dyrdar/ fyrer oſſ. Enn Gud er sa sm̄ oſſ ſtadfeſter samt ydur j Christo/ og oſſ hefur ſmurt og jnnciglat/ z j vor hiørtu gefit Pant Andarins

II

Enn eg akalla Gud til Vitnis/ vppa mina Saal/ þad eg þyrmda ydr j þui/ ad eg kom ei aptr til ydar j Corintho. Ecki þad vier Drottnum yfer yduare Tru/ Helldr erū vier tilhialpendur yduars fagnadar/ þuiad þier ſtandit j Truñe. Eg þeinkta og mz ſial fum mier þ/ ad koma eigi aptur til ydar mz hrygd. Þui ef so er/ ad eg hrygge ydr/ Huer er hñ þa/ sa er mig gledr/ vtan einaſta sa sm̄ af mier verdur hryggr giør? Og þat hid sama ſkrifade eg ydr/ so ad eg þyrfte eigi hryggr ad vera / þa ed eg kiæma/ af hueriu eg ætta þo gladur ad vera. Med þui at eg treyſte þſſ til ydar allra/ þad ad minn Føgnudur ſie allra ydar Føgnudr/ Þuiad eg ſkrifade ydur til j mykille hrygd/ z hiartans trega/ mz mørgū Tar føllum/ Eigi þ þier ſkylldut hrygguer verda/ hellr þ þier ſkylldut kienna þañ kiærleika ē eg hef/ ſierdeilis til ydar. **A** **B**

a (Næger) Hañ talar vm þann hñ ſtraffade adur i fyrſta Cap. og bidur ad m̄taka hñ aptur

Enn þott einhuer hafi Hrygdan vppbyriat/ sa hefur ecki mig hrygdt/ helldur einaſta j nockurn mata/ vppa þad at eg þyngda ydur eigi alla. Enn þ [b] næger ad sa same er af mørgū so ſtraffadr/ vppa þ/ þier fyrer giefid honum nu hiedan af/ þui framar/ z Huggan veitid/ so ad hñ ſøckuiſt ecki j ofmyklan hryggleik. Huar fyrer ad eg beide ydr/ þad þier audſynit a honum Kiærleik. Þui fyrer þ ſkrifade eg ydr til/ þad eg kienda ydra raun/ huort ad þier værut hlyduger j øllum greinum. Enn huerium sm̄ þier fyrergiefit nockut/ þeim fyrergief eg og. Þui eg eirnen/ ef eg fyrergief nockrum eitthuad/ þad fyrergief eg ydar uegna j Christi ſtad/ suo ad vier verdū eigi tælder af Andſkotanum/ Þuiad oſſ er eigi ouitanligt huad hñ hefur j ſkapi. **C**

Titus]

Enn þa er eg kom til Troada ad predika Chriſtz Euangelium/ og mier voru Dyr vpplok nar j DROTTNI/ hafda eg eigi huild j minum Anda/ þad eg fañ ecki Titū miñ Brodr/ helldr giørde eg minn ſkilnad vidur þa/ og for burt j Macedoniam. Enn Gude ſie þacker/ sa alla tima giefur Siguren j Christo/ og fyrer oſſ opinberar jlming ſinnar kynningar j øllum ſtøttum. Þuiad vier erum Gude god jlming j Christo/ bæde a medal þra sm̄ hialpaſt/ og medal þra sm̄ fortapader verda/ Þeſſum Jlmur Daudans til Dauda/ eñ hinum Jlmr Lifſins til Lijfs. Og huer er hæfiligr tl þſſa? Þuiad vier erum ecki so sm̄ marger adrer/ þr ed Gudz ord selia/ Helldr suo sm̄ af ſkiærleika/ z so ē af Gude/ tølū vier/ fyrer Gudz auglite j Christo. **D**

III.

Tökum vier enn aptur til ad hæla ſialfum oſſ? Eda þurfu vier lika so ē ad nockrer/ Holsbrefanna til ydar/ edur hols Brefin af ydur? Þier erut vort Bref ſkrifad/ j vorum hiørtum/ sm̄ audkient og leſit verdr af øllum møñum/ þier sm̄ augliosir erut vordner/ þad þier erut Bref Chriſti/ tilreidder fyrer Predikunar embætte/ og af oſſ ſkrifader/ eigi medr Bleke/ helldr medr Anda Gudz lifāda/ Eigi a Steinſpiolldum/ helldur a holldligum ſpiølldum hiartans. Enn ſlijkt Trauſt høfum vier fyrer Chriſtum til Gudz/ eigi suo þad vier ſieum af ſialfum oſſ neyter nockut at hugleida/ so sm̄ af ſialfum oſſ til/ Helldr ef vier erum nockut neyter/ þa er þad af Gude/ sa at oſſ giørde neyta/ fram ad flytia Embætte hinns nyia Teſtamentis/ eigi Bokſtaffsins helldr Andans. Þuiad Bokſtafuren deyd' eñ Anden lijfgar. **A** **B**

Exo. 36.

Enn fyrſt þad embætte sm̄ fyrer Bokſtafen deyder/ z a Steinum er grafit hafde biartleik/ suo ad Jſraels syner gatu ei litid j Aſionu Moyſi/ fyrer biartleika saker hñs Andlitz/ ē þo tekr enda/ Huernen ſkyllde þa ecki myklu meir þ Embætte sm̄ Andan gefur biartleik hafa? Þui

fyrſt

fyrst þ Embædte sm̄ Fyrerdæmingina bodar hefur birte/ Myklu framar hefur þa þ Embætte er Riettlætid bodar/yfergnæfanligan biartleik. Þuiad j suman mata þ sm̄ biart var/þa er fyrer ongua birte halldanda j giegn þssare yfergnæfanligre birte. Þui fyrst þ hafde birte sm̄ enda tekur/myklu framar mun þ hafa birte sm̄ stødugt blijfur.

D Af þui vier høfum nu slijka von/þa erum vier diarfer j nog ⁊ giørum eigi so/sm̄ Moyses giørde/huer ed Fortialld heingde fyrer sina Asian/so ad Israels syner feingu eigi lited ending þss er enda tok/Nelldur eru þra Nugskot forblindut. Þuiat allt til þssa dags blijfur þad sama Fortialld til lukt/yfer þui gamla Testam̄to/þann tijd sm̄ þr lesa þ/huert ad fyrer Christum tekr enda. Þuiad enn allt til þssa dags/þa Moyses verdur lesiñ/heingr þ Fortialld fyrer þra hiørtū. Eñ ef þr snerust til DROTTINS/so yrdi þ Fortialld j burtu tekit/Þuiat DROTTIN er Ande. Enn huar Ande DROTTINS er/þar er Frelsi. Eñ nu skodū vier aller birte DROTTINS/ so s̄ j speigle medr ohuldre Asian/⁊ vier verdum so j þrre samre mynd vppbirter/fra eiñre birte til añarar/so s̄ af DROTTNI/huer ad eiñ Ande er

IIII.

A HVar fyrer a medan vier høfum nu suoddan Embætte/ suo sm̄ ad vier høfum Myskūseme til ødlast/ Þa tregūnst vier ecki/ Nelldr afseigum vier eirnen heimugligar [a] skamer/⁊ førum eigi mz flatskap/forblendum ⁊ ecke Gudz ord/helldur mz opinberum sanníndum/og audsynum oss hægan vid allar Samuiskur manna fyrer Gude.

Er nu vort Euangelium hulit/þa er þ hulit j þm sm̄ Forkapader verda/j huerium ad [b] Gud þssarar Veralldar/ hefur forblindat Nugskot vantruadra/suo þm skijne eigi vppbirting þssa Euangelij Christz Dyrdar/huert ad er Gudz jmynd. Þuiad vier predi-

B kum ecki sialfsa oss/helldr Jesum Christum/þad hñ sie DROTTIN/Eñ vier ydrer þion Jesus vegna. Þuiad sa Gud er Liosinu baud vr Myrkrinu ad skina/hñ hefur Birtuna gefid j vor hiørtu/til vppbirtingar og vidurkienningar Gudz biartleika/j Andlite Christi Jesu.

Enn þeñan Tesaur høfum vier j Jardligum kerum/ so ad sa yfergnæfanlige Kraptr sie Gudz/og eigi af oss. Alla vega lidum vier Nrygdaner/Enn vier hryggiunst þo eigi. Oss veiter torfuellt/Enn vier øruilnunst eigi. Vier lidum offokn/enn vier verdum eigi fyrerlátner.

C Vier verdum nidurþrycker/ enn vier fyrerførunst eigi/ Og ætijd berum vier med oss deyding DROTTINS Jesu a vorū Likama/So ad eiñen ⁊ þ Lijf DROTTINS Jesu open skart verde a vorum Likama.

Þuiat vier sm̄ lifū/verdum jafnan j Dauda sellder Jesus vegna/So at eirnen Lijf Jesu opinskart verde a voru daudligu Nollde. Fyrer þui verkar nu Dauden j oss eñ Lijfit j ydr. Eñ a medan þad vier høfum þañ sama Anda(epter þui ad skrifat er)Eg trude og fyrer þat tala

D eg/Og vier truū/fyrer þui tølum vier eirnen/ og vitum þad at sa sm̄ DROTTIN Jesum hefur vppuakit/at hñ mune oss ⁊ vppuekia fyrer Jesum/⁊ mun skicka oss þar medr ydr/Þuiad allt þta skier ydar vegna/so at su yfergnæfanliga Nad/fyrer margra þackargiørd/ vegsame Gud rikugligana. Fyrer þui letiunst vier ecki/ helldur þott þ vor ytre madur fordiarfest/þa mun þo sa hiñ jnnre dag fra deige endurnyast. Þuiat vor Nrygd/sm̄ stundlig og liett er/ vtuegar eina eilijfa ⁊ yfer allan mata myckla Dyrd/oss/ er ei alijtū hid syneliga/helldr a hid osyneliga. Þuiad huad syneligt er/þ er stundligt/enn huad osyneligt er/ þ er eilijft.

[a] (Skamer) Hñ stingr þa þeski Postula/ huerier þyrer mōnunum lifdu heilagliga/eñ voru iñra fuller Ohreinleika

[b] (Gud) þessarar Veralldar Gud er Diøfullinn og høfdinge Þuiad hñ þionar honum og er wnder honum

trúarikar Psal. 116

V.

A ÞVi vier vitum/þott vort Jardneska hws þessarar byggingar verde nidurbrotid/þad at vier høfum bygging af Gude vppbygda/ Nws/ eigi mz høndum giørt/þ æfinligt er a Nimnū/ Og þar epter forleinger oss eirnen/ epter vorre jbygging s̄ er af Nimne/girnandist heñe ad yferklædast/So/ad vier fiñunst klædder/og eigi nakter. Þuiad medan wier erum j þssu Nreysi/þa forleinger oss og erum þyngder/af þui vier villdum fegner eigi nackter/helldr yf

B erklædder werda/vppa þ hid daudliga burt suelgist/af Lifinu. Enn hñ s̄ oss byr til þss hins sama/er sa Gud/s̄ oss gefit hefur Pantin Andarins.

Enn jafnan þa erum wier mz godum huga/og witum þ/ a mzan wier byggium j þessum Likama/ þa erum vier j fiarlægd fra DROTTNI. Þui wier gøngum j Truñe og ecki j

aug.

augsion. Enn vier erum med godum huga/ og høfum myklu meiri lyst til ad vera fiarlæg er af Likamanum/og nalæger hia DROTTNI. Fyrer þui kostgiæfum vier og eirnen/ huort vier erum heima nalæger/eda j fraueru fiarlæger/ þad vier þocknust honū. Þuiad vier hliotum aller at opinberast fyrer Domstole Christz/Vppa þad/at huer eirn ødlist þ͛ a sinum Likama/epter þui hn̄ hefr athafst/sie þ͛ gott eda jllt.

E

Þuiat vier vitum þ͛ DROTTIN er ottande/þa førū vier j hægd ad vid Lyden/eñ Gudi erum vier opinberer. Eg vona og eirnen þ͛ vier sieum og j ydrum samuitskum opinberer/ suo vier lofum eigi oss sialfa at nyiu/ Nelldur þ͛ vier gefum ydur tilefne at hrosa af oss/Vppa þ͛ þier hafid nockru ad hrosa j mote þm/sm̄ hrosa sier eprer yferlitum / og ecki eprer Hiartanu.

Þui/eru vier høstuger/so eru vier þ͛ Gude/eru vier giæfer/þa eru vier ydur giæfer/ Þuiat Christz Kiærleike þuingar oss. Af þui vier hølldum þat þar fyrer/fyrst at eirn hefur fyrer alla dait/þa sie þr aller dauder/Og þui hefur hn̄ fyrer alla dait/so at þr s̄ lifa/life eȳ sialfū sier hier epter/ hellðr hm̄ s̄ fyrer þa hefur dait/⁊ vppaptur risiñ er.

D

Galat. 6

Þar fyrer kieñum vier nu hier epter onguan epter holldinu. Þott at vier høfū eirnen kient Christum epter Holldenu/þa keñu vier hn̄ þo nu so eigi leingr. Af þui/er nockur j Christo/þa er hn̄ ny skiepna. Hid gamla er vmlidit. Siaet : Allt er þ͛ nytt vordit. Eñ allt þ͛ af Gude/hu̇ oss forlijkte vid sialfan sig/fyrer Jesū Christū/ ⁊ giefit hefr oss þat Embætte sm̄ Forlijkunina predikar. Þuiat Gud var j Christo/ ⁊ forlijkte Verølldina vid sialfan sig/tilreiknadi henne eigi sinar Synder/⁊ hefur vppreist vor a medal ordit af Forlikuniñe.

So eru vier nu sendibod af Christz hálfu/Þuiat Gud amiñer fyrer oss. Þar fyrer bidium vier ydr fyrer Christum/ Latid forlijka ydur vid Gud. Þui hn̄ hefur þañ sm̄ af ongre Synd visse/fyrer oss at Synd giørt/Vppa þ͛ wier yrdum j hm̄ þ͛ Riettlæte/sm̄ fyrer Gude duger.

VI.

Esa. 43.

A

ENN vier aminnum ydr/sm̄ mꝫhialpara/þ͛ þier mꝫtakit ecki Gudz Nad til onytis. Þui hañ seiger/ J þagan tima heyrda eg þig/⁊ a Deigi hialprædisins hialpadi eg þier/Siaet Nu er sa þægelige tijme/nu er Dagr hialprædesins. Latum oss þui gefa onguū hindran/vppa þ͛ vort embætte verde ecki lastat/ Nelldr augsynum oss sialfa j øllum hlutum/so s̄ Gudz Þienara:

B

J mykille Þolinmæde/j Narmkuælum/j Naskasemdum/j Þyngslū/j Nwdstrokum/j Fiøtrum/j Vpphlaupum/j Erfide/j Vøku/j Føstu/j Hreinlijfe/j Vidurkieñingu/ j Bidlundargiede/j Noguære/j helgū Anda/j Falslausum Kiærleika/j Sañleiksins orde/j Gudz Krapte/ fyrer Herklæde Riettlætisins/til Hægre ⁊ Vinstre handar/Fyrer Vegsemd ⁊ Vansemd/fyrer Vanrykte ⁊ Gott rykte/ So s̄ Falsarar/ ⁊ þo Sañarliger/so s̄ Okuñiger/⁊ þo Kuñuger/lijka so sem þr ed deyia/⁊ siaet : Þat vier lifum/So sem hegnder/⁊ eigi lijflatner/so s̄ Syrgendur/þo jafnan glader/so sm̄ volader/enn þo þr ed marga audga/lijka s̄ þr ed eckert hafa/og þo eignast alla hlute.

C

O þier j Corintho/vor muñur hefur sig opnad til ydar/vort hiarta er glatt/ Vorra vegna þurfe þier ecki tuister vera/Eñ þ͛ þier erut tuister/ þ͛ giøre eg af hiartans meiningu. Eg tala vid ydur/ so s̄ vid Børn min/ at þier hegdet ydr og eirnen vidr mig/⁊ sieut lika glader.

D

Togit ecki Okit medur Vantruudum. Þuiad hueria hluttøku hefur Riettlætid mꝫ Ranglætinu? Eda huert samlag hefur Liosit vid Myrkurin? Eda hueria samteingd hefur Christur vid Belial? Eda huørt hlutskipte hefur truadr mꝫ vantruudum? Hueria samliking hefur Gudz Musteri vid Skwrgoda hws? Enn þier erut Mustere Gudz lifanda/epter þui s̄ Gud seiger/Eg mun byggia j þm/og ganga þra a medal/Eg mun og vera þra Gud/og þr skulu minn lydr vera. Þar fyrer gangit vt fra þm/⁊ fra skiliet ydr/seiger DROTTIN/⁊ snertid ecki þ͛ oklart er/Þa mun eg mꝫtaka ydr/⁊ vera ydar Fader/⁊ þier skulut vera miner Syner ⁊ dætur/seiger DROTTIN Almattigr.

Leui. 26.
Esa. 52.

VII.

A

AMedan vier høfum nu þuilijk Fyrerheit Kiærustu Viner/ þa førum til ⁊ hreinsū oss af allre saurgan Holldsins og Andans/og afram førū medr Helguniñe j Gudhrædslu. Nøndlit oss/ onguum giørdum vier mein/ onguum giørdu vier skada/ onguā drogu vier a talar. Þetta seige eg ecki ydr til Fordæmingar/Þuiad eg hefe adr sagt/

sagt/þad þier erut j voru hiarta/samt til at deyia mz/og at lifa mz. Gladr tala eg vid ydur/ Mørgu hrosa eg af ydr/vppfylltr em eg huggũar/ yfergnæfãligr er eg j føgnude j allre vorre hrygd. Þui þa vier komum j Macedoniã/ hafde vort holld ongua ro/ helldr j øllu lidu vier hrygd/hid ytra Barattu/hid jnnra Otta. Enn Gud sa er huggar litil magnana/hañ huggade oss fyrer til komu Titi.

Titus

B Enn eigi alleinasta fyrer hũs tilkomu/helldr eirnen fyrer þa huggan/þar hũ var af ydur mz huggadr/kunngiorande oss ydra forleinging/yduar Taar/ ydra Vãdlæting vm mig/so at eg gled mig eñ meir. Þui þat eg hrygda ydr fyrer Briefit/jdrar mig ecki. Og þott mig jdrade þat/kann vera/fyrst at eg sie at ꝥ Brief hefur at eins vm stundarsaker hrygdt ydur/so gled eg mig þo nu/ eigi af þui þad þier vrdut hrygguer/helldr ꝥ þier vrdut hrygguer til Jdranar/ Þuiad þier erut Gudliga hrygguer vordner / suo at þier feingut onguan skada af oss j neinu. Þuiat Gudlig hrygdan verkar Jdran til Sialþrædis/þa er onguan Jdrar/ Enn þssa Heims

C hrygdan verkar Dauda.

Sjact/þat/ad þier erut Gudliga hrygguer ordner/hueria alud ꝥ hefur mz ydr verkat/þar ad auk Forsuar/Heipt/Otta/Forleingian/Vandlætan Hefnd. Og j øllum hlutum/ þa hafi þier audsynt ydr/at þier erut skirer þss verks. Fyrer þui þo ad eg skrifade ydr/þa er þat ecke hũs vegna skied/sm Ranginde framde/ z ecki hũs vegna sm leid/ Helldr þss vegna/ꝥ ydar kostgiæfne vid oss opinber yrde hia ydr/fyrer Gude

D Af þui þa erum vier huggader/þad þier erut huggader. Eñ þo høfum vier yfer allt frã glatt oss meir yfer føgnude Titi/ Þuiat hũs Ande er at nyiu endurnærdr til allra ydar. Þui huad eg hefi hrosat af ydr fyrer honum/j þui verd eg ecki ouirtur/Helldr lyka so sm ad allt þad er senneliga huad eg hefe vid ydur talat/so er og eirnen vor hrosan hia Tito sannleikur orden. Og honum er af Hiarta alldungis vel til ydar/þa er hũ hugleider hlydne allra ydar/huernen þier hafet mz hrædslu z Otta hũ medtekit. Eg gled mig og/ꝥ eg ma allz godz til ydar treysta.

Titus

VIII.

Aminning vm þañ Omnussu studning til þra þatækra j Jerusalem

A EG kũngiore ydr kiærer brædur/þa Gudz Nad/ sm giefen er þm j Macedonia/ Þuiat þra Fognudr var þa yfergnæfanligr/ þann tyd þr vrdu fyrer mørg harmkuæli reynder. Og þott at þeir være nærsta Fatæker/þa hafa þr þo rykugliga giefit j øllum einfalldleik. Þuiat epter øllu megne(þat vitna eg) z yfer megn fram voru þr sialfuiliuger/ z beiddu oss mz mørgum aminningum/þat vier mztækium þa godgiørd z samlag Naudþurftarinnar sm Heiløgũ veitist. Og eigi sm vier vonudũ/helldr gafu þr j fyrstu sialfa sig DROTTNI/ og oss epter þat/fyrer Gudz vilia saker. Þat vier hlutum at amiña Titum/epter þui hũ hafde adr vpphafit/so skyllde hũ og full enda slyka Velgiørd ydar a mille.

Spsnude

Titus

B Eñ lyka sm þier yfergnæfet j øllum greinum/j Truñe/j Ordum/j Vidurkieñinguñe/ og j allre Kostgiæfne/og j ydrum kiærleika til vor/so afreket eirnen/ꝥ þier yfergnæfit z j þessare Velgiørd. Eg seigi ecke/ sm bode eg ꝥ/ Helldr med þui ad hiner adrᵉ eru so kostgiæfner/þa reyne eg yduarn Kiærleika/huort hũ er af riettum hũga. Þui þier vitid Nad DROTTINS vors Jesu Christi/ ꝥ/ þott hũ være rykr/vard hũ þo voladr ydar vegna/Vppa ꝥ/þier yrdut fyrer hũs fatækt auduger.

C Og mitt Raad gef eg j þessu/ Þuiat þetta er ydr nytsamligt/þier sm vpp hafit byriat fyrer tolf Manudum/eigi einasta giørningen/helldr jafnuel Vilian. Þui fullkomit nu z eirnen giørningen/Vppa ꝥ/lyka sm at þar er hneigiligr hugr til vilians/so sie þar og eirnen hneiganligr hugr til giørningsins/af þui sm þier hafet til. Þui fyrst hañ er goduiliadr/þa er hũ þacknæmr/epter þui ẽ hũ hefur til/ eñ eige epter þui sm hũ hefur ecki

Eigi skier ꝥ j þa meining/þad adrer hafe huild/enn þier hrelling/Helldr at þat sie jafnt. So þione ydar gnægd þra þurft/ j þessare Hallæris tyd/vppa þat/at þra gnægd eptera þione yduare þurft/ suo ad þad verde jafnt/ sm at skrifat er/ Sa er myklu safnade/hafde eckert afgangs/ z sa er litlu safnade/hũ hafde onguan brest. Eñ Gude sie þacker/ẽ slyka fyrerhyggiu hefur giefit j hiarta Titi til ydar. Þuiat hũ mztok ad soñu þa amiñing/ Eñ mz þui hũ var so miog Kostgiæfinn/er hũ af sinum eigen vilia til ydar fariñ.

Titus

Exo. 16.

D Enn vier sendum mz honum vorn Brodr/þañ er lof hefur j Euangelio vm allar Samkũdur. Og eigi alleinasta ꝥ/ Helldr er hũ eirnen skickadur vt af Samkundunum/oss til Forunautz/

naufs/til þssarar Velgiordar/sm fyrer oss verdur samansøfnud/DROTTNI til Sæmdar/ og ydar godum vilia til afhallds/ og ad giæta þss/ at eingen mætte epter oss seigia nockut vont/slikrar audigrar hialpar vegna/sm fyrer oss verdur samandreigen/Og vakta/ad þ fære sæmeliga/Eigi alleina fyrer DROTTNI/helldr eirnen lika fyrer meñum.

So høfum vier og sent mz þm Brodur vorn/þañ vier høfum opt reynt j mørgum greinū/ þat hñ sie kostgiæfiñ/ eñ nu myklu kostgiæfnare. Og vier høfum mykit traust a ydur/ sie þ Titus vegna(sm er minn Lagsmañ og hialparmann ydar a mille)edr vegna vorra Brædra (hverier at eru Postular Samkundanna/ z Dyrdar Christz)Fyrer þui hafit j Liosi audsyning yduars Kiærleika og vorrar hrosunar vm ydr/vidur þssa/eirnen j auglite Safnadaña:

IX.

NViat af þssare næringar biorg/sm þm Heiløgum skier/er mier ecki þørf ad skrifa ydr til vm. Þuiat eg veit yduarn godan vilia/ huar af eg hrosa/hia þm vr Macedonia/og seige/þat Achaia er/ fyrer tolf Manudum reidu buen Og ydart epterdæme hefur marga til knuit. Eñ eg hefe af þui þssa Brædur hingat sent/so þ vor hrosan vt af ydr yrde ei at ongu/j þre grein/Og þier sieut reidubwner/lika so sm at eg hefi sagt vt af ydr. So at/ef þr vr Macedonia kiæmu medr mier/ z fynde ydur ouidurbuna/suo vier(eg vil eigi seigia þier)verdū skamader/mz slikre hrosan.

A

B

Enn eg hefi alitid þ fyrer naudsyn/at amiña Brædurna/þat þr fære fyrst til ydar/at reidubwa þssa adr lofada Blezan/þ hun sie til reidu/So/þ sie ein Blezan/eñ eingen a Agirne. Enn eg seigi þ/Huer hñ saer sparliga/sa mun sparliga vppskiera/ z huer hñ saer nidr j Blezaninne/sa mun og eirnen j Blezan vppskiera. Huer eirn epter sinu hugbodi/eigi medr ouilia edr kwgan. Þuiat hyrañ giafara hefr Gud sier kiæran.

(Agirnen) Nisa tyme ...

Þui Gud er mattugr at giora/þat allsħattud Nad sie gnoglig medal ydar/so at þier hafit alls gnægd j ollum hlutum/ z yfergnæfit j ollum godum verkum/So sm at skrifat er/Hañ vtdreifde z gaf Fatækum/Hñs Riettlæte blyfur vm allder allda(enn sa er Sædit gefr Kornsædaranum/Sa mun z giefa Braudit til Fædsluñar/hñ mun z margfallda yduart Sæde/og aukast lata friofgan yduars riettlætis)þ þier sieut auduger j ollum hlutū/mz allan einfalldleik/s fyrer oss verkar þackargiord Gude

C

Psal. 21.

Þuiat su næringar stod/þssarar biargar/vppfyller ei alleinasta þa naudþurft Heilagra/ Helldr yfergnæfer eirnen j þui/þ marger þacka Gude/fyrer þssa vora trua þionustu/ z prijsa Gud/yfer yduare hlydugre vidurkienningu Christz Gudzspialla/og yfer yduare einfalldligre hialparstod til þra/ z til allra/og yfer þra bænum fyrer ydr/Hueria at forleinger epter ydur/ fyrer saker þrar yfergnæfanligrar Gudz Nadar/j ydr. Eñ Gude sie þacker fyrer sina vomrædeliga Gæfu.

D

X.

ENN eg Pall/ beide ydr/ fyrer godgirnd z hoguære Christz/sa s at j nalægd er lagr ydar a mille/ enn j fiarska em eg diarfur vid ydur. Þui bid eg ydur/ þat mier sie ecki þørf nalægum/diarfliga at høndla/og þa diørfung frame hafa/sm mier verdr til løgd vidr suma/þr oss akta/s geingu vier epter holldsins plagsid. Þui þott vier gøngum j Holldinu/þa stridum vier þo eigi epter holldligum plagsid. Þuiad Herskrwde vors Riddaraskapar er eigi holldligr/helldr mattugr fyrer Gude/til nidurbrots þrar stadfestu/huar mz vier nidurbriotū þañ asetning/ z alla hæd/s at sig vpphefur j giegn Gudz Vidurkieñingu/ z at Herfange tokū alla skynsemd/vnder Christz hlydne/Og erum reidubwner at hefna allrar ohlydne/þa er ydar hlydne er vppfylld. Dæme þier epter alite.

A

I þssum þremur Cap. hefr S. Pall ad skeppa mz þa Fals Postula

B

Treyster nockr þar vppa/þat hñ sie Christz/þa þeinke sa eirnen þta/hia sialfum sier/þ/ lijka sm hñ heyrer Christe til/so heyrū vier eirnen Christe til. Og þo at eg hrokade mier nockut framar vt af þre vorre magt/sm DROTTIN hefur oss giefit/ydr til betrunar/ z ecke til fordiørfunar/þa mūda eg þo ecke til skamar verda (Eñ þta seigi eg)vppa þ þier latit ydr ei þikia/sm hefda eg viliat skielfa ydr mz Brefum. Þuiat þau Brefen(seigia þr)eru þung og sterk/Enn nalægd likamans er veyk/og malit er forsmanarligt. Huer þsskenar er/ hann

C

1 Cor. 13

þeinke/

þeinke/ ꝥ lijka so sm̄ vier erum mz ordū j Brefunum j frauerun̄e/ So dirfunst vier eirnen at vera mz giorningenum j nalægdin̄e

D Þuiat vier dirfunst ecki at reikna oss edr telia medal þra/ sm̄ sig sialfa lofa. Enn mz þui þr meta sig hia sialfum sier/ og hallda so einasta nockut vt af sier sialfum/ þa vnderstanda þr eckert. Enn vier hrosum oss ecke yfer mal fram/ helldr alleinasta epter skamte þrar Reglu/ þar ed Gud hefur oss þan̄ skamt mz afmetit/ at geta nꝍd eirnin allt til ydar. Þuiat vier førum ecki oflangt j fra/ so sem at hefdum vier eigi nꝍd gietat allt til ydar/ Þui vier erum komner allt til ydar mz Christz Gudzspiøllum/ og hrosum oss ecki fram yfer ꝥ mal j an̄arligu erfuide. Og vonum nu/ nær ydar Tru friofgast j ydr/ ꝥ vier munum vijdara komast/ epter vorre reglu/ ⁊ predika eirnen þra Euangelium þm/ sm̄ hinumeigen ydar bwa/ ⁊ hrosa oss ecki j þui/ s̄ mz annarligre reglu er tilbwit

XI.

A ENN huer sier hrosar/ sa hrose sier j DROTTNI. Þui fyrer ꝥ er eingen reyndr/ þat hn̄ lofar sig sialfur/ Helldr ꝥ DROTTIN lofar hn̄. Giæfe Gud/ þier hielldut mier litla eina fauitsku til goda/ þui eg wanda vm vid ydr mz Gudligu vandlæte. Þuiat eg hefe fastnat ydr einum manne/ suo at eg j hendr sellda Christe skirlifa Mey. Enn ꝥ ottunst eg/ at lijka sm̄ Nøggorm uren tælde Euu mz sinne flarꝍde/ so lijka meigi og fordiarfast ydar hugskot/ og af falla j fra þm einfalldleik sm̄ er j Christo. Þui ef sa same/ sm̄ til ydar kiemr/ predikade eirn annan Jesum/ þan̄ vier høfum ei predikat/ eda ef þier mztækiut annan Anda/ þann þier høfdut ecki mztekit/ Elligar annat Euangelium/ ꝥ þier høfdut ecki medtekit/ þa vmlidu þier B ꝥ riettliga.

Gen. 3

Þuiat eg helld/ þat eg sie eigi min̄e/ helldr enn þr hiner ædre Postular eru. Og þott eg sie fafrodur j Mælinu/ Þa em eg þo eigi fafrodr j Vidurkienningun̄e. Þui eg em hia ydur ølldungis vel kiendr/ Eda hefe eg syndgast j mote þui/ þat eg minkada mig/ so at þier vpphefdust? Þuiat eg hefi kunngiort ydr þra Euangeliū fyrer eckert/ og eg hefe rænt adrar Samkundur/ ⁊ Verdlaunen af þm tekit/ ꝥ eg predikade ydr. Og þan̄ tijd eg var hia ydr nalægr/ ⁊ mig skorte/ var eg ongum þungr/ Þui mina naudþurft/ vppfylldu þr brædr/ s̄ komu af Macedonia/ Og j øllum hlutum giætta eg min at vera vtan þyngsla vid ydr/ og suo vil eg og giæ C ta min hiedan j fra.

Þui so san̄arliga sm̄ Christz Sannleikur er j mier/ þa skal mier þsse hrosan j Nierødū Achaia ecki tilstifld verda. Huar fyrer? Ad eg skyllde ei elska ydur? Gud veit ꝥ. Enn huat eg giøre og vil giøra/ ꝥ giøre eg fyrer ꝥ/ at eg afsnijde þm ꝥ til efne/ sm̄ tilefnis fara a leit/ ꝥ þr mættu hrosa sier/ ad þr sie so sm̄ vier. Þuiat þss hættar Falspostular ⁊ suiksamliger efuidismun/ giora sig ad Christz Postulum. Og þad eru eige vndr/ Þui sialfur Andskotin/ vmsnyr sier stundum til liossins Eingils. Fyrer þui er ꝥ eigi mykels vert/ þott hn̄s Þienarar vmuen D de sier eirnen/ til Riettlætisins predikara/ huerra endalok munu verda epter þra verkum.

Eg seigi nu enn aptur/ ꝥ eingen meine/ ꝥ eg sie Fauis/ En̄ ef eige/ Þa medtakit mig/ sm̄ an̄an Fauisan/ so ꝥ eg hrose mier eirnen nockut litit. Huad eg tala nu/ þat tala eg/ eigi suo sm̄ j DROTTNI/ helldr so sm̄ j fauisku/ mz þui vier erum i Hrosunena komner. Af þui/ marger hrosa sier epter holldenu/ vil eg eirnen hrosa mier. Þuiat þier vmlidit giarnan Fafroda med þui þier erut sialfer vitrer/ Þier vmlidit/ þott nockur hneppe ydr j þrælkan/ þott nockur fieflette ydr/ þott nockr take fra ydr/ þott nockur hrokist vpp vid ydr/ þott nockur slae j ydra Asionu. E Þetta segge eg epter ouirding/ so sm̄ ad værum vier breyskuer vordner.

J hueriu hellst sm̄ þad nockur er diarfur (eg tala j heimsku) þa em eg eirnen diarfur. Þeir eru Ebresker/ Eg eirnen. Þeir eru Jsraelite/ Eg eirnen. Þeir eru Abrahams sæde/ Eg eirnen. Þeir eru Christz Þienarar/ Eg tala Heimskuliga/ eg em myklu framar. Eg hefi meir erfuidat/ Eg hefi meire Høgg lidet/ Eg em optar fangen verit/ Optar j daudans Hættu. Af Gydingum hef eg simmsinnum feingit fiorutigu sløg/ einu færra. Þrysuar sinnū em eg Hwdstryktur/ einu sin̄e gryttur/ Þrysuar hefe eg skipbrot lidit/ Dag ⁊ Nott var eg j Siafardiupe/ Opt þa hefe eg j Ferdum verit. Eg hefe verid j Haskasemdum til Vatz/ j Haskasemdum med F al Mordingia/ j Haskasemdum millum Gydinga/ j Haskasemdum medal Heidingia/ j Haskasemdum i Borgum/ j Haskasemdum a Eydemørku/ j Haskasemdum a Sio/ j Haskasemdum

dum

dum medal falskra Brædra. J eymdum/ og Erfuide/ J myklum Vøkum/ J Hungre z Þorsta/ J myklum Føstum/ J Kulda z Klædleysi

Fyrer vtan þ sm̄ hid ytra kann vid at bera/ einkum/ þ eg verd dagliga onadadr/ berande Ahyggiu fyrer øllum søfnudum. Huer er veykur/ so ad eg verde eigi breyskr? Huer verdur suo hneykeladr/ ad eg stikna ecki? Ef eg skal þo hrosa mier/ þa vil eg hrosa mier mins Breyskleika. Gud og Fader vors DROTTINS Jesu Christi/ sa Blezadr er vm allder / veit þ eg lyg eigi. J Damasco/ liet Landstiornare Konugsins Areta/ geyma Borgena Damascū z vill de lata gripa mig/ Og eg vard latiñ vt vm Vindaugat/ j Kaurf/ ofañ fyrer Mwren/ z so flyda eg vr hañs høndum.

XII.

Sioner z Opinberaner S. Pals

A

HO ad Hrosunen sie mier ecki nytsamlig/ Þa vil eg þo koma vid Sionernar og opinberingar DROTTINS. Eg þecki mañ j Christo / fyrer fiortan árum/ Var hñ j Likamanum/ þ weit eg eigi/ Eda war hñ vtan Likama/ weit eg eigi/ Gud weit þad/ Sa same ward ryktur/ allt vpp j hiñ þridia Himen. Og eg þecki gløgt þañ mann/ Huort hañ war j Likama edur vtan Likama/ weit eg eige/ Gud weit þ: Hñ ward vpprycktur i Paradijs/ z heyrde ouumrædelig ord/ þau sm̄ eingen mann fær vt talad. Af þssu wil eg mier hrosa/ Eñ af sialfum mier til wil eg ecki hrosa meir/ nema einasta mins Breyskleika. Og þott ad eg vilie mier hrosa/ giørda eg ecki fyrer þ fifsligana/ þuiad eg vil seigia sañleikin. Enn eg sporna vid þui / Þar fyrer/ þ eingen hallde mig ædra/ eñ so sm̄ hñ a mier sier eda af mier heyrer.

B

Og so at eg stære mig ecki/ af mykilleik þssara opinberinga/ er mier giefiñ [a] Fleiñ j Holldit/ einkum/ Andskotans Eingill/ huer mig mz knefum slær/ vppa þ eg stære mig ecki. Vm huad eg hefi DROTTiñ þrysuar bedid/ þ hñ vike j burt fra mier/ Og hñ sagde til min/ Lat þier nægia mina Næd/ Þuiad minn Kraptur er j breyskuum mattugr. Fyrer þad vil eg sm̄ fegnastur/ hrosa mier mins breyskleika/ so ad Kraptur Christz bygge medr mier. Fyrer þui em eg godhugadr/ j Breyskleikum/ j Vanuirdingum/ j Naudum/ j Ofsoknum/ j Þreyngingū/ Christz vegna. Þui nær eg em breyskr þa em eg Øflugr.

[a] (Fleiñ) Kallast hier ei þreisting Holld sins til losta sem mñar/ helldr stor plaga og skielfing af Diøfli num/ þuiat þad er Fleiñ sm̄ meñ werda a pinder/ heingder eda steglder

Eg em Fifl orden af þre Hrosan/ til huerrar þier þuingit mig. Þuiad eg ætte ad lofast af ydur/ Af þui ad eg em onguum mun minne/ enn hiner ædstu Postular/ þo ad eg sie eckert/ Af þui þar eru Postula teikn giørd ydar a mille/ j allre Þolinmæde/ j Taknum/ j Stormerkium/ og Kraptauerkum. Þui j hueriu er þat/ ad þier erut miñe hattar/ eñ adrar Samkundur? Nema alleinasta j þui/ þad eg veitta ydr eigi sialfur neirn Þunga/ Fyrerlatit mier þann glæp. Siaet: Eg em reidubwen j þridia sinn at koma til ydar/ og eg vil eigi vera ydr þungr. Af þui eg spyr ecki epter ydru/ helldur at ydur/ þui Børnen eiga onguan Aud Forelldrunum saman at draga/ helldr forelldrarner Børnunum.

C

Enn eg vil sm̄ fegnastur giefa mig vt/ og vtgiefen verda fyrer ydrar Saler/ huersu sm̄ eg elska ydur miøg/ z eg þo lijtt elskadr verd. Eñ latid þ so vera/ eg hafi ecki giort ydur þyngsl/ Helldur mz þui eg var slægr/ veidda eg ydr mz slægdum. Enn hefi eg nockurn a tælar dreigit/ fyrer einhuern þra/ sm̄ eg senda til ydar? Eg aminta Titum/ og sendi mz hm̄ eiñ Brodur/ Hefur Titus nockut tælt ydr? Høfum wier ecki j einum Anda/ z j sømum fotsporum geingit? Latid ydr nu þikia aptur/ þ vier forsuørum oss vid ydr/ Vier tølum j Christo fyrer Gude.

D

Eñ allt þta skier ydr (miner kiærustu) til betranar. Þui eg ottunst/ ef at eg kiem/ at eg fiñe ydur ecki/ suo sm̄ at eg vil/ Og þier fiñit mig ecki/ eirnen sm̄ þier viliet/ Suo þar sie eckert Hat Agg/ Reide/ Þræta/ Bakmælge/ Kuis/ Hrokaskapur/ z Oroe ydar a mille. Suo at þa er eg kem/ þ Gud nidurlæge mig eñ aptur at nyiu hia ydr/ z eg hliote Ecka at lijda yfer mørgum/ þm er adr høfdu syndgast/ z ongua yferbot giørdu/ fyrer þañ Ohreinleik/ Horaner/ z Orædduende/ sm̄ þr hafa framit.

XIII.

Deut. 19
Math. 18

A

KOme eg j þridia sinn til ydar/ so skal j tueggia edr þriggia votta muñe standa øll malaferle. Eg sagda ydr þad adur fyrer/ z eg seigi ydr þ fyrerfram/ so sm̄ nalægur/ j annat siñ/ og skrifa ydr þ nu til fiarlægr/ s adur til forna høfdu syndgast/ og øllum hinum ødrum/ Ef eg kem aptur j annat sinn/ vil eg eige spa-

B ge spara. Af þui þier leitid epter/ þ þier eirnhuern tima verdit varer þss/ sm̃ j mier talar/ ein kanliga Christz/ sm̃ ecki er breyskur ydar a mille/ helldr mattugr er medal ydar. Og þott hañ sie krossfestur j breyskleika/ Þa lifer hñ þo j Gudz krapte. Og þo at vier sieum eirnen breysk uer i honum/ Þa [b] lifum vier þo mz honum i Gudz Krapte/ mzal ydar.

Reynit ydur sialfer/ huort þier erut i Trunne. Reynit ydur sialfer. Eda þecki þier ecki sial-
C fer ydr/ þad Jesus Christus er i ydr? Nema þat sie/ ad þier sieut onytsamliger. Eñ eg vona ad þier þeckit/ þ vier erum eigi onytsamliger/ Eñ eg bid þss Gud/ ad þier hafest eckert Vont ad/ Eigi vppa þ/ ad vier synunst nytsamlger/ Helldr vppa þ þier giørit hid goda/ z vier sieum so sm̃ þr hiner onytsamligu. Þuiad vier meigum ei/ nockut i giegn Sañleikanum/ helldr fyr er Sannleiken. Enn vier glediũ oss/ þa vier erum breyskuer/ eñ þier erut mattuger/ z þ sama
D œskiũ vier eirnen/ einkũ ydra algiørue. Huar fyrer eg skrifa ydr sliskt frauerãde/ So ad eg þur fe ecki/ þa eg em nalægr hardinde fram̃ at hafa/ epter þre magt/ sm̃ DROTTIN hefur mier til betrunar/ enn ecki til Fordiørfunar giefet.

Eñ ad sijdustu/ goder Brædr/ Glediet ydr/ verit fullkomner/ Hugstyrkit ydr/ Verit samlynder/ Verit Fridsamer/ Þa mun Gud Fridarins og astseminnar vera mz ydr. Heilsit huer ødrum innbyrdis mz heiløgum Kosse. Ydur heilsa aller Heilager.

Nad vors DROTTINS Jesu Christi/ z Gudz Kiærleike/ og samteinging heilags Anda/ sie mz ydr øllum/ AMEN.

> [b] (lifum) þat er/ ef eg kiem þa vil eg audsina ad eg life i Christo/ þo ad sumer af ydur hallde mig fyrer eckert

Sa annar Pistill til þeirra i Corinthiu

Sendur fra Philippen i Macedonia fyrer Titum og Lucam

Formale yfer S. Pals Pistil Til Galatas

ÞEir i Galatia voru fyrer hinn Heilaga Pal snuner til riettrar Christeligrar Truar/ og til Gudzspiallanna i fra Lögmalinu. Enn epter hañs burtför/ komu Falspostular/ huerier þo woru Lærisueinar riettferdugra Postula/ og sneru þm̃ Galatis wm aptur/ so þ þeir trudu/ ad þeir hlyte fyrer Lögmalsins werk hialpliger ad werda/ og þeir syndgudu ef þr hiesldu ecki Lögmals werken/ So sm̃ Act. xv. til Jerusalem eirnen nockrer mæta meñ frambæru.

Þessũ ad giegna/ hefur hinn Heilage Pall sitt Embætte hatt wpp/ og will sig eigi miñe stiettar mañ hallden hafa/ eñ huern añan Postula. Og hrosar alleinasta af Gude sinũ lærdome og Embætte/ soat hann/ þssa hros[ar] hinna fölsku Postula/ sm̃ sig mz þeirra riettu Postula werkum og nafne studdu niðurkefde/ og seiger/ þad s[ie] ecke riett/ þott ad eirnen eñ Engill ödruuijs predikade/ eda hñ sialfur/ huad myklu sidur/ ef Postulaña Lærisueinar eda þr sialfer ödruuijs lærdu. Þetta giörer hñ i fyrsta og ödrũ Cap. Og alyktar þad/ Ad huer eirn hliote alleinasta fyrer Christũ/ an werdskulldanar/ æn werka/ og an Lögmals riettlatur ad werda.

J hinum þridia og fiorda sannprofar hñ þad allt mz Skriftinne/ Epterdæmum og Lijkingum/ Og birtir þad at Lögmalit afle myklu meir Synda og Formælingar og Böluanar/ helldur enn Riettlætis/ huert alleinasta wt af Nadinni af Gude til sögd fyrer Christum an Lögmals/ er wppfyllt og oss giefet.

J fimta og siötta lærer hñ þa Kiærleiksins werk sm̃ Trunne skulu fylgia.

S. Pals Pistill Til Galatas

I.

A PAll eirn Apostule/ eigi af mønnum/ nie helldr fyrer mannin/ Helldur fyrer Jesum Christum/ og Gud Fødur/ sa hñ vpp vakte af dauda/ Og aller þr Brædr sm̃ medr mier eru.

Søfnudunum i Galatia.

Nad sie med ydur/ og Fridur af Gude Fødur/ og vorum DROTTNI Jesu Christo/ sm̃ sialfan sig hefur vtgiefit fyrer vorar Synder/ Þad hañ frelsade

frelsade oss j fra þssare nalægre vondre Verolld/Epter Gudz vilia/ og vors Fødurs/ huerium at sie Dyrd vm aller allda/Amen.

Mig vndrar ꝥ/At þier lietut so snart snua ydꝛ j fra þm/sm̃ ydꝛ kallade j Nadena Christi/ vppa annat Euangelium/ sm̃ þar er þo eckert annat. Utan ꝥ/ad þar eru nockrer/ sm̃ ydur villa/og vmsnua vilia Christi Euangelio. Enn þo ad vier/ eda Eingill af Himne/predikade ydꝛ annat Euangelium/enn ꝥ vier høfum predikat ydꝛ/ sa sie bøluadꝛ. Suo sm̃ vier søgdū nu j stad/so seigium vier enn aptur at nyiu/Þad/ ef nockur predikar ydꝛ annat Euangelium/ enn ꝥ þier hafit medtekit/sie sa bøluadꝛ. Predika eg nu ꝥ mønnum eda Gude til þionustu? Eda þeinke eg moñum þeckꝛ at vera? Þui ef eg hefdi hingat til mønnū þeckur verit/þa væri eg ecke Christi þienare. B

1 Cor. 15

2 Cor. 12

Enn eg kunngiøre ydꝛ/kiærer Brædꝛ/ad ꝥ Euangelium/sm̃ af mier er predikat/er ecki af mønnum/Þuiad eg hefe ꝥ af onguum mañe medtekit nie lært/ Helldur fyrer opinberan Jesu Christi. Þuiat þier hafit vel heyrt mitt athæfe fordum daga j Judadomnum/Þad eg ofsokte yfermata Gudz Safnan/og fram̃ yfer marga mina jafningia / i minu kyne/ vandlætte eg yfermata/vm Fedraña setninga. C

Jerem. 1

Eñ þa ꝥ þocknadist Gude/sa mig hefur fraskilit j fra minnar Modꝛ kuide/⁊ kallad fyrer sina Nad/Þad hñ opinberade i mier siñ son/so ad eg skyllde kuñgiøra hñ fyrer Euāgeliū mzal Heidiña þioda. Og jafnsnart for eg til ⁊ radgadist ei vid Holld ⁊ Blod/Og ei kom eg aptur j Jerusalem/til þra/sm̃ fyrer mier voru Postular/Helldꝛ for eg burt i Arabiam/ og kom so aptꝛ til Damasco. Epter þat ad þrimꝛ arum lidnum/kom eg til Jerusalem/ad sia Petrum/og eg dualdist hia honum vm fimtan daga. Enn añan af Postulunum / sa eg onguan/ nema Jacobum Brodꝛ DROTTINS. Og þad eg skrifa ydꝛ/Siaet : Gud veit/ꝥ eg lyg ecke. D

2 Cor 2

Epter ꝥ kom eg i Landzalfur Syrie og Silicie. Enn eg var okiendꝛ at yferlite/Christi søfnudum i Judea. Eñ þr høfdu alleinasta heyrt/Þad sa oss adꝛ til forna ofsokte/hañ predikar nu Truna/hueria hñ adꝛ nidurbraut/ Og vegsømudu Gud yfer mier.

II.

Act. 15

Eph. 4

Sidan epter fiortan Aar/for eg vpp aptur til Jerusalem/ medꝛ Barnaba/og tok eirnen Titum medꝛ mier. Eñ eg for vpp þangad/epter opinberan ⁊ hafde tal vid þa/ vm þat Euangelion/er eg predikade medal heidiña þioda/Eñ serliga þo vid þa/sm̃ alitid høfdu/So at eg hlypa ecki forgiefsins/edꝛ hlaupit hefde. Og Titus/sa med mier var/ þreyngdist ei helldꝛ til ad lata vmskera sig/ þott hñ være girskur. Þuiad þa et nockrer falsker brædur/høfdu sier mz oss innþreyngt/ og þar med klokliga innlædst/ til ad skoda vort frelsi/ huert vier høfum j Jesu Christo/so þat þr veiddu oss/þa viku vier þm ecki/eina stund/ vndergiefner at vera/Vppa ꝥ at Sañleikuren Euangelij stadnæmdist hia ydur. A

Enn af þm/sm̃ alitid høfdu/huad þr voru fyrr meir/vardar mig ongu. Þuiad Gud skeyter ecki alite mañsins. Eñ mig hafa þr sm̃ alltid høfdu Alit/ei añat lært. Helldꝛ þar j mot/ þañ tid þr sau/ ꝥ mier tiltruat var ꝥ Euangelion til Yferhudariñar/Lijka so s̄ Petre ꝥ Euāgelion til Vmskurnariñar (Þuiad sa mz Petre er vorden krøptugꝛ til Postula embættis mzal Vmskurnarinnar/ sa same er medꝛ mier eirnen krøptugꝛ ordeñ medal Heidinna þioda)og þr Jacobus Cephas ⁊ Johañes/vidurkiendu þa Nad/ s̄ mier war gefin/sm̃ fyrer Stolpana voru alitner/gafu mier og Barnaba hendꝛ ⁊ samtoku mz oss/Þad vier predikudum a mzal Heidinna þioda/enn þr a medal Vmskurdarins/Utan einasta/ ꝥ wier miñtunst Voladra/huad eg lagda allt kapp a at giøra. B

Rom. 2

Act. 10

Enn þa Petur kom til Antiochiam/ j motstod eg honū vnder augun / Þuiad kløgun var yfer hñ komin. Af þui ad adꝛ til forna/enn ꝥ nockrer komu j fra Jacobo/þa at hñ mz Heidingium. Enn þa þr komu/fordade hñ sier/⁊ fraskilde sig þm/Af þui hñ ottadist þa af Vmskurniñe. Og þr adrer Gydingar hræsnudu mz honum/so/ꝥ Barnabas vard eirnen afuegaleiddꝛ/j þra hræsne. Eñ þa eg sa/þat þr geingu eigi riett/epter sannleik Gudspiallsins/sagda eg til Peturs/fyrer øllum opinberliga/Fyrst þu/sa sm̃ ert Gydingꝛ/lifer/sm̃ Heidingiar/⁊ eigi sm̃ Gydingar/ Huar fyrer þuingar þu þa enu Heidnu til at lifa sm̃ Gydingar? Þott ad vier sieum af Natturu Gydingar/og onguer Syndarar vt af Heidnum Þiodum/Þo a medā C

wier wi-

wier witum/þad maduren werdz ecki riettlatur fyrer Løgmalsins verk/Helldz fyrer Truna a Jesum Christum. So truum wier og eirnen a Christum Jesum/Vppa ꝥ vier verdum Riettlater fyrer Truna a Christum/z ecki fyrer werken Løgmalsins. Þuiat fyrer verken Løgmalsins werdz eckert holld riettferdugt.

Sum̄a z jñe halld þſſa Pistils

D Enn skylldu wier/huerier epterleitum fyrer Christum riettlater at werda/nu eirnen sialfer synduger fundner werda/Þa wære Christur eiñ Synda þienare. Þar sie fiærre. Þui ef eg bygge ꝥ vpp aptur/huad eg hefe nidur brotid/Þa giore eg mig sialfan ad yfertrodslumañe. Þuiad eg em fyrer Løgmalit Løgmalinu daenn/so ad eg life Gude/Eg em mz Christe Krossfestur. Enn eg life/ nu þo ecki eg/helldur lifer Christur j mier. Þui þad eg life nu i Holldenu/þad life eg i Truñe Gudz Sonar/sa mig hefz elskat/ z sialfan sig vtgiefit fyrer mig. Eige snara eg Gudz Nad a burt. Þui ef fyrer Løgmalit kemur Riettlætid/Þa er Christur for giefins daenn.

III.

A Hjer skynsemdarlauser Galate/Huer hefur tøfrat ydz/ꝥ þier hlyddut ecki sañleiknum? Huerium þo Jesus Christus var fyrer augū malladz/z nu a med al ydar Krossfestz er. Þad alleinasta vil eg nema af ydur/Huert þier hafet mz tekit Andan/ fyrer vꝛken Løgmalsins/ Eda fyrer Predikuña af Truñe/ Eru þier so skynlauser? Huad þier hafit vppbyriat j Andanum/ þui vilie þier nu j holldinu afram hallda/Hafe þier þa lidit so margt fyrʳ ecki? Ef ꝥ er annars fyrer ecki. Sa sm̄ ydz giefur Andan/ og giorer slijka giorninga a medal ydar/ giorer hn̄ ꝥ þa fyrer verken Løgmalsins/eda fyrer Predikunina af Truñe? Lijka so s̄ Abraham trude Gude/z ꝥ er hm̄ reiknat til Riettlætis. So vite þier nu þa/Þat ꝥr sm̄ Truarmñar eru at ꝥr eru Abrahams børn.

Stadfesting þat vier alleina fyrer Truña werdū riettlater

B *Gen. 15.*

Enn Ritningen hefur ꝥta adur til forna fyrer sied/Þat Gud Riettlata giorer hina Heidnu fyrer Truā. Af þui kuñgiorde hū ꝥ Abraham fyrerfram/J þier skulu allar Þioder blezadar verda. Lijka so munu ꝥr/s̄ Truarmñar eru/blezast medz hinū truadra Abraham. Þui suo marger s̄ vid Løgmalsins vꝛken fast/ꝥr eru vnder Boluaniñe. Þui skrifat er/Boluadz sie sa/huer sm̄ ecki blijfur j øllu þui s̄ skrifat er j Løgmals Bokiñe/so hn̄ giøre ꝥ. Eñ ꝥ at fyrer Løgmalit/verde eingen riettlatur fyrer Gude/þa er opinbert/Þuiat Riettlatur lifer af Truñe. Enn Løgmalit er ecki af Truñe/Helldz sa madz sm̄ ꝥ giører/mun lifa þar fyrer/ Eñ Christus hefur leyst oss fra Boluan Løgmalsins/þann tid hn̄ vard Boluan fyrer oss (Þuiad skrifat er/ Boluadur sie sa huer sm̄ a Trie hanger)so ad Blezan Abrahe kome mzal Heidiña Þioda/j Christo Jesu/og at vier mztækium so fyrerheitinn Anda/fyrer Truna.

Gen. 12.

C *Deut. 27 Abac. 2. Leui. 18. Deut. 21.*

D Kiærer Brædur/Eg vil tala epter mannligum plagsid. Eingen vanræker Mañsins Testamt(nær ꝥ er stadfest)nie eykur þar vid. Nu eru þo Fyrerheiten Abrahe og hn̄s Sæde til søgd. Eigi seiger hn̄/Sædunum/so sm̄ fyrer mørg/helldz suo sm̄ fyrer eitt. Fyrer þitt Sæd/hūt at er Christz. Eñ eg seigi þar af/Ad ꝥ Testamt/ s̄ adz til forna er stadfest af Gude vppa Christū/verdz ecki onytt giørt/so ꝥ Fyrerheit skyllde fyrer Løgmalit enda taka/ hūt at gefit er fyrer fiorum hundrudum og þriatige ærum þar epter. Þui ef Arfleifden yrde fyrer Løgmalit afrekut/Þa yrde hun ecki fyrer Fyrerheitid giefen/Enn Gud hefur fyrerheitisins vegna gefet hana Abraham

E Huar til skal þa Løgmalit? Þat er vegna Yfertrodslunnar tilsett/ Þangat til þad Sæde kiæme/hueriū fyrerheited var skied/Og er tilsett af Einglunum/fyrer hønd Medalgøngu mañsins. Eñ medalgongu madzenn er eigi ad eins einka medalgøngumadz/ eñ Gud er eiñ.

Þesse Medalgøngumadz er Moyses

Huernen þa? Er Løgmalit j giegn Gudz Fyrerheite? Þad sie fiærre. Þui ef þar være ꝥ Løgmal vtgiefet sm̄ lifgat giæte/Sannarliga þa kiæme Riettlætid vt af Løgmalinu. Enn Ritnyngen hefur þad ^alle^ jñe lukt vnder Syndinne/So at þad fyrerheit s̄ kemz fyrer Truna a Jesum Christum/ giæfist truudum. Enn adz su Trua kom / vardueittunst vier vnder

F Løgmalinu og jñelukter/vppa þa Trū/sm̄ opinber skyllde verda.

Lijka so var Løgmalit vor Tyftunarmadz til Christū/so ad vier riettlættunst fyrer Truna Eñ nu ed Truan er komen/ þa erum vier eigi leingz vnder þm̄ Tyftunarmañi. Þuiad þier erut aller Gudz Børn/fyrer Truna a Jesum Christ. Þuiad so marger af ydz sm̄ erut skirder/þier

der/þier hafet Christe jklædst. Nier er ei Gydingr nie Girskur/Nier er eigi Þræll nie Frelsin G
ge/Nier er eigi Kall nie Kuiña/ Þui þier erut allersaman eitt j Christo Jesu. Eñ fyrst þier
erud Christi/ þa eru þier Abrahams Sæde/ z epter fyrerheitenu erfingiar.

IIII

Supra. 3

ENN eg seigi/So leinge sem Erfingen er Barn/þa er a mille hñs og þion/ A
sins eingeñ greinarmunur/þo at hñ sie Herra allz Gotzins/Helldr er hñ vn
der Foruerium og Fiarhalldzmønnum/allt til asets tima af Fødurnum. Eñ
ka eirnen/þa vier vorum Børn/voru vier þrælkader vnd' þßa Heims setnin
gum. Enn þa vppfylling timans var komen/vtsende Gud sinn Son/ fædd/
an af Kuiñu/z Løgmalinu vnderuorpen/ Vppa þ/ad hñ frelsade þa s̄ vn/
der Løgmalenu voru/So ad vier mztækium Sonarleifdena. Eñ mz þui þier erut Børnen/

Rom. 8. 2 Cor 1

hefur Gud sendt Anda sins Sonar/j ydar hiørtu/kallande/Abba/ Kiære Fader. Suo er hier
nu eingen þræll meir/helldr Børn ein/ Enn eru þad Børn/ þa eru þad eirnen Arfat Gudz/
fyrer Christum.

1 Cor. 12 1 Tessa. 1

Enn þa/þier þecktut ecki Gud/þionudu þier þm/sm̄ af Natturu eru onguer Guder. Eñ B
nu þier hafet Gud þeckt(ja myklu framar erut af Gude þeckter)huernen vende þier ydr þa
vm aptur/til þra breyskra og naudþurftugra setninga/huerium þier viliet nu aptur ad nyiu
þiona? Þier halldit daga z Manude Helgeholld og Artider/Eg em ottasleigen vm ydr/þad
eg hafe kann vera til einskis eruidat hia ydr. Verit so sm̄ ad eg em/þt eg em so s̄ þier

Kiærer Brædur(eg beide ydr)þier hafet eckert mein mier giørt. Þuiad þier vitid/ þad eg
predikade ydr Euágelion/j fyrsta siñ j veykleika epter Holldinu/ Og minar freistíer/ s̄ eg leid
epter Holldinu/fyrerlitud þier ecki nie forsmadut/Helldr so sm̄ annan Gudz Eingil mztokud
þier mig/ja/lyka sm̄ Christum Jesum. O ho/hue sæler voru þier j þat sinne. Eg ber ydr þ
Vitne/ef møguligt hefde verit/at þier hefdut ydar augun vtslitid/z giefet mier. Em eg þa C
so orden ydar Ouin/þ eg seigi ydr sañinden?

Þeir vandlæta eigi vel vm ydur/helldr vilia þr giøra ydr mier frasnuna/suo ad þier skulut
vādlæta vm þa. Vmuandāen er god/nær hñ skier ætijd vm hid goda/z ei alleinasta þa eg em
nalægur j hia ydr.

Min kiære Barnakorn/þau ed eg eñ nu aptur j annat siñ mz Angist fæde/þangat til/ad
Christur j myndast j ydr. Enn eg villda þ eg væra nu hia ydr/ z giæti minne Raust vmskipt/
Þuiat eg em sorgbiteñ yfer ydr.

Gen. 16 21.

Seiget mier/þier sm̄ vnder Løgmalinu viliet vera/Hafe þier ecki heyrt Løgmalit? Þuiat
skrifat er/Þad Abraham hafdi tuo Sonu/eiñ af Ambattiñe/z eirn af Eigenkonuñe. Enn
sa af Ambattinne var/er føddr epter Holldenu. Enn hñ af Eigenkonuñe/er fyrer Fyrerheit/
id føddr. Nú ord ad hafa andliga meining. Þuiad þita eru þau tuo Testamēta/eitt af Fia D

Sina Agar

llenu Sina/þad er til þrælkūar fæder/hú at er Agar/þuiat Agar heiter j Arabia Fiallit Si
na/og strecker sig allt þangat/sm̄ nu j þeñan tima er Jerusalem/og er j þrælkan med sijnum
Bornum.

Esa 54. Rom. 9

Eñ hin Jerusalem/sm̄ þar vppe er/hñ er Eigenkonā/hú at er Moder vor allra/þt skrifat
er/Vert glød hin obyria/þu sm̄ ecki fæder/brioſt fram z kalla/sm̄ ecki ert þungut/Þuiat hin
einsama hefur myklu fleire Børn/enn hun er mañeñ hefur. Enn vier kiærer Brædur/ erum
Jsaacs Børn/epter fyrerheitenu.

Gen. 21.

Enn lyka sm̄ j þann tima/ad sa epter Holldenu er føddr/ ofsokte þañ sm̄ epter Andanum
var føddr/so er þad nu eirnen. Enn huad seiger Ritningen? Rek burt Ambattina z son heñ
ar/Þuiat Ambattariñar sonr sk ecki erfa mz syne Eigenkonuñar. Suo erum vier nu/ kiærer
Brædr/ecki Ambattarinnar Børn helldr eiginkonuñar.

V.

SVO standit nu j þui frelsi/þar Christur hefur frelsat oss mz/z latid ecki fæ/ A
ra ydr aptur j þ þrældoms Okit. Siaet/ Eg Pall seige ydr þ/Ef suo er ad
þier latit vmskiera ydr/þa er Christur ydr ecki nytsamr. Eg vitna enn sier/
huerium manna þ aptur/sm̄ sig lætur vmskiera/at hñ er enn nu allt Løgma
lit [a] skylldugr ad giøra. Þier erut Christe fraskillder/s̄ fyrer Løgmalit vil
iet Riett

a (Skylldugur) Þuiad ein Tru/arinnar er eck/ert hiarta hrein t/ein hiartans hremsunar/er eckert verk hrei/int nie gott

iet riettlater vera/og erut Nadinne frafallner. Enn vier vonum i Andanum/ fyrer Truna/ þſſ Riettlætis/ huers vier hliotum ad vona. Þuiad j Christo Jesu gillder huorke Umſkurn nie Yferhwd nockut/ Nelldꝛ ſu Trua ē fyrer Kiærleiken verkar

B Þier hluput ſinliga/ Nuer aptrade ydꝛ Sannleiknū at hlyda? Þeſſar vmtølur eru eigi af honum/ ſm̄ ydꝛ hefur kallad. Lītid Surdeig ſyrer allt Deigit. Eg forſie mig þſſ til ydar j DROTTNI/ þad þier munut ecki ødruuíſs ſinnader vera. Eñ huer ydꝛ viller/ ſa mun bera ſinn Dom/ hñ ſie huer hñ vill. Enn eg kiærer Brædꝛ/ ef eg predika nu vmſkurnena/ Nuar fyrer lijd eg þa Offoknena? Þa er og affkafen Kroſſins hneykſlan. Giæfe Gud þ þr yrde og afſnidner ſem ydur ſturla

C Enn þier kiærer Brædꝛ/ erut til Frelſiſins kallader/ einaſta ſiaet ſo til/ þat þier giefit fyrer frelſit/ Nolldenu eckert [b] tilefne/ Nelldꝛ fyrer Kiærleikan þa þione huer ødrū. Þuiat øll Løg verda j einu orde vppfylld/ j þui/ Elſka þinn Naunga ſm̄ ſialfan þig. Eñ ef ſo er þ þier ſøñ lid ꝛ tyggit huer añan jñbyrdis/ þa ſiait til/ þ huer ydar ſuelgiſt ecki af ødrum.

> [b] (Tilefne) þ giøra þr ſm̄ ſo ſeigia/ Fyrſt Truen verkar alla hlute/ þa vilīū vier eingen god verk giøra/ vier vilū treyſta vppa Truna

Enn eg ſeige/ Gangit j Andanum/ þa munu þier ecki fullkomna Nolldſins girnder. Þui at Likamen girniſt j mote Andanū/ ꝛ Anden j mote Likamanum. Og þſſer eru huorer i mote ødrū/ ſo þier giørit ecki huad þier viliet. Eñ ef Anden ſtiornar ydꝛ/ þa eru þier ecki vnder Løg

D malinu. Enn Nolldſins verk eru opinber/ ſo ſm̄ ad er/ Nordomꝛ/ Frillulifnadꝛ/ Saurlife/ Lauſung/ Skurgodadyrkan/ Fiølkinge/ Fiandſkapꝛ/ Natꝛ/ Agg/ Reide/ Þræta Sūdurþycke/ Tuidrægne/ Ofunzſkapur/ Manndrap/ Ofdryckia/ Ofat/ ꝛ þſſu lijkt/ Vt af hueriu eg hefe adꝛ fyrre ſagt/ ꝛ ſeige eñ nu fyrer/ Þat þr ſømu ſm̄ þta giøra/ erfa ecki Gudz Rijke. Enn hier j giegn er Auoxtur Andarens/ Kiærleike/ Fognudꝛ/ Fridur/ Þolinmæde/ Blidleike/ Godgirne/ Tru/ Noguærd/ Hreinlife/ J giegn ſliku er ecki Løgmalid. Enn þr ſm̄ Chriſte tilheyra/ þeir kroſſfeſta ſitt holld mz Girndum ꝛ Tilhneigingum.

> Nolldſins verk

> Auoxtur Andarins

VI.

A Fyrſt vier lifum j Andanum/ þa gøngum og eirnen j Andanum. Verū eige Agiarner Hiegomadyrdar/ huer añan jñbyrdis ad reita og at øfunda. Kiærer Brædꝛ/ Ef Maduren verdur j einhuertum Glæp Hindradꝛ/ þa leidriettit hñ mz Noguærum Anda/ þier ſm̄ erut Andliger/ Og haf gæt a ſialfū þier þ þu verder ecki freiſtadꝛ. Eiñ bere annars Byrde/ og ſo munu þier vppfylla Chriſti Løgmal. Enn ef eiñhuer lætur ſier þikia þ hñ ſie nockut (ſm̄ hñ er þo eckert) ſa tæler ſialfan ſig. Huer eiñ reyne ſin eigen verk/ ꝛ þa

> Amiñing til Altelatis og

B mun hñ a ſialfum ſier hroſan hafa/ og eigi a einum ødrum. Þuiad huer eirn mun ſina Byrde bera.

Enn ſa er leidriettur verdꝛ mz ordenu/ hñ byte honum allshattudum audæfum ſm̄ hñ leidrietter. Farit ei viller vega/ Gud lætꝛ ecke ad ſier hæda. Þui huad maduren ſaer nidꝛ/ þ mū hñ vppſkiera. Huer j holldinu ſaer nidꝛ/ ſa mun af Nolldenu ſkadſeme vppſkiera. Eñ huer j

> Godgirnd vid ordſins Þienara

C Andanum nidurſaer/ ſa mun af Andanum vppſkiera eilijft Lijf. Þreytunſt vier eigi gott ad giøra/ Þuiad a ſinum tima munu vier eirnen oþrottnande vppſkiera. Fyrſt vier høfum nu tijdena/ þa giørum gott huerium mañe/ eirna meſt þm ſm̄ eru Truarinnar Heimkynne.

Siaet: Nue mørg ord eg ſkrifade ydꝛ mz eiginne hende. Þeir ed ſig vilia þacknæma giøra epter Nolldenu/ þr þuingā ydꝛ til at vmſkieraſt/ einaſta vppa þ/ þr øde eigi mz Kroſſe Chriſti offokter. Þuiad þr ſialfer ſm̄ ſig lata vmſkiera/ hallda ecki Løgmalit/ Nelldꝛ vilia þr þat/

D at þier latit vmſkiera ydur/ ſo ad þr meige hroſa ſier af ydru hollde. Eñ fiærre ſie mier ad hroſaſt/ nema einaſta j Kroſſe vors DROTTINS Jeſu Chriſti/ fyrer huern mier er Heimur inn kroſſfeſtur/ og eg Heimenum. Þuiad j Chriſto Jeſu/ duger huerke Umſkurn nie Yferhwd nockut/ helldꝛ ny ſkiepna. Og ſo marger ē epter þſſare [a] Reglu ganga/ yfer þm ſie Fridꝛ ꝛ Myſkun/ ꝛ yfer Iſrael Gudz. Hier epter giøre mier eingen meire mædu/ Þuiat eg ber jafnā Beniar DROTTINS a minum Likama. Nad vors DROttins Jeſu Chriſti ſie mz ydrū Anda/ kiærer brædꝛ/ Am̄

> [a] (Reglu) Þeſſe Regla er eigi Mans Lærdomꝛ/ helldur þ Euangelium og Truan a Chriſtū og þſſar Beniar eru ecke ōren a Chriſtz Likāa/ helldur allshatt ud Þina ſem vier berū fyrer Chriſtz ſaker

Til þeirra j Galatia
Sendur af Roma

For-

Formale yfer S. Pals Pistil til Ephesios

I Þessum Pistle kienner hn̄ Heilage Pall/ j fyrstu/ huad Euangelium er/ At þ sie alleinasta af Gude fyrer eilijfar allder fyrerhugat/ og fyrer Christum/ forþienat og wt geingit/ So ad aller þeir sm̄ þar a trua werde Riettferduger/ Fromer/ Lifande/ Hialpliger/ og af Logmalinu/ Syndinne/ og Daudanum frialser/ Þetta giörer hn̄ nu fyrer þa þria hi-na fyrstu Capitula.

Epter þad kienner hn̄ ad fordast þan̄ hialærdom/ og manna Bodord/ þau sm̄ med inn-færd werda/ wppa þad/ at wier blyfum wid eitt Höfud/ Aurugger/ Riettfaliner/ og werdū alleina fullkomner i Christo/ af huerium wier höfum þad algiörliga/ suo ad wier þurfum einkis nema hn̄s/ Þad giörer hn̄ i fiorda Cap.

Sidan kienner hann ad idka Truna/ og audsyna med godum werkum/ og Synder ad fordast. Og med Andlignm Vopnum ad beriast i giegn Diöflinum/ wpp a þad/ wier giætum fyrer Krossinn stöduger stadid i Voninne.

S. Pals Pistill til Ephesios

I.

Dackargiord

PAll Apostule Jesu Christi/ fyrer Gudz vilia. A

Þeim Heilögum sm̄ eru til Epheso/ ꝫ truudum a Christum Jesum.

Nærd sie mz ydur ꝫ Fridr/ af Gude vorum Födur/ ꝫ DROTTNI Jesu Christo.

Blezadr sie Gud ꝫ Fader vors DROTTINS Jesu Christi/ sa oss hefur blezat med allshattadre Andligre Blezan/ j Himneskre audlegd/ fyrer Christum. So sm̄ hn̄ vtualde oss fyrer þan̄ sama/ ꝏdur en̄ Veröll den var Grunduöllut/ þad vier skylldum vera Heilager og ostraffanliger/ fyrer honum/ j Kiærleikanum. Og hefur fyrerhugat oss j Sonarleifd ina/ til sialfs sins/ fyrer Jesum Christum/ epter þocknan sins vilia/ til Lofs sinne Dyrdarligre Nærd/ fyrer hueria hn̄ hefur oss þacknæma giört/ j sinum elskuliga Syne. B

J huerium vier höfum endurlausnena/ fyrer hn̄s Blod/ sm̄ er/ Syndan̄a fyrergiefning/ epter Rijkdome hn̄s Nærdar/ sm̄ oss er gnogligana vtskipt/ j allzhattudum Vijsdeme og forsialeik/ Og hefur oss vita latid leyndan Dom sins vilia/ ept' sinne þocknan/ Og hefur þan̄ sama hier framslutt fyrer hn̄/ þ hn̄ yrde predikadr/ þa vppfylling timan̄a var komen. Vppa þat at hn̄ til saans take alla hlute j Christo/ bæde þa sm̄ a Himne og a Jördu eru/ fyrer hn̄ sialfan. Fyrer huern vær erum eirnen til arfskiptis komner/ vier sm̄ erum adur fyrerfram̄ fyrer Hugader/ epter Forsio þss̄ ꝫ alla hlute verkar/ ept' rꝏdi sins vilia/ Vppa þ vier sieum hn̄s Dyrd til Lofs/ sm̄ ꝏdr fyrerfram vonum vppa Christum. C

Fyrer huern þier hafet heyrt/ sannleiksins Ord/ sm̄ er Euangelium af yduare Saluhialp/ Fyrer huert þier (ef þier trued) erut innciglader mz heilögum Anda Fyrer heitisins/ sa sem at er Pantr vorrar Arfleifdar/ til vorrar Endurlausnar/ so ad vier erū ordner hn̄s eigen eign/ til Lofs hn̄s Dyrdar.

Huar fyrer eg eirnen/ epter þui eg hefe heyrt hia ydr/ vt af þre Tru a DROTTIN Jesum/ og af ydrum Kiærleika til allra Heilagra/ þa læt eg eigi af þacker at giöra fyrer ydur/ og minnunst ydar j minum bænum/ Þad Gud vors DROTTINS Jesu Christi Dyrdarinnar Fader/ gefe ydur Vijsdomsins ꝫ vppbirtingar Anda/ til han̄s eiginnar vidurkien̄ingar/ Og vpplyse augu yduars hugskotz/ þad þier meigit vita/ hú þar sie von ydrar kallanar/ ꝫ hú þar sie Rijkdomur hn̄s dyrdarfullrar arfleifdar til sin̄a Heilagra/ Og huer þar sie hin yfergnæfanliga stærd hn̄s Kraptar vid oss/ vier sm̄ truum/ epter verkan hn̄s vollduga styrkleiks/ sm̄ hn̄ hefur verkat j Christo/ þa hn̄ vppuakte hn̄ af Dauda/ ꝫ sette til sinnar Hægre handar a Himnum/ yfer allan Höfdingskap/ Valldzstiett/ Magt ꝫ Herradom/ og allt huad nefnast ma/ eigi einasta j þssare Veröllд/ helldr jafnuel j tilkomande. Og alla hlute hefur hn̄ honum vnder fætur lagt/ og sette hn̄ höfud Safnadarins/ [a] yfer allt/ huer ad er hn̄s Likame/ og fylling han̄s D

[a] (Yfer allt) Christus er sinkt höfud Safnadarins ad han̄ er og so ein̄ Herra yfer Diöflinū/ Heimenum etc.

ing hanns sem alla Hlute j aullum vppfyller.

II.

A OG eirnen ydur(samlifgade hn̄)þa þier vorut dauder/fyrer afbrot ⁊ Synder/ j huerium þier hafit fordum daga geingit/epter hætte þssatar Veralldar / og epter þm Høfdingia sm̄ j Loptinu Drottnar/ sm̄ er epter þm Anda/er a þssa re tyd hefur sina verkan j Børnum Vantruarinnar/medal huerra vier høfū aller fordum haft vort athæfe j girndum vors Holldz/fremiande Holldsins og hugskotsins vilia/og vorum af Natturu Børn Reidinnar/ lika suo sm̄ hiner adrer.

Vm Syndena/og hennar Auext/sm̄ er Daude og Dióf ulsins grimd

B Enn Gud sa audigur er af Myskun/fyrer sina myklu elsku/þar hn̄ hefr oss elskat/ þa vier vorum dauder j Syndunum/hefur hn̄ giort oss lifande medr Christe(þuiat af Nadinne eru þier hialpliger vordner)og hefur vppuakt oss medur honum/og sett oss medr honum mzal Himneskra j Christo Jesu/ Vppa þ hn̄ audsynde j epter komande Olld/yfergnæfanligan Rykdom sinnar Nadar/fyrer sina godgirne vidr oss j Christo Jesu. Þuiat af Nadinne eru þier hialpliger ordner/fyrer Truna/og þad ecki af ydr/Gudz gæfa er þad/eige af Verkunum/so at eingen hrose sier. Þuiat vier erum hn̄s verk/skapader j Christo Jesu/til godra verka/til huerra ad Gud hefur oss adr fordum fyrer buit/þ vier skylldum þar jn̄e ganga

C Huar fyrer verit þss minnuger/þ þier/ s̄ fordum daga vorut heidnar þioder eptr Holldenu ⁊ yferhud kalladr/af þm s̄ kallader eru Vmskurn/eptr Holldinu/s̄ mz hendin̄e skier/Þat þir vorut j þann sama tima an Christi/framande og fraskilder Borgar riette Jsraels/⁊ okender af Testamento Fyrerheitisins/Af þui þier høfdut eckert hop/og vorut an Gudz j þssum Heime. Enn þier sm̄ nu j Christo Jesu erut/og fordum vorut j fiarska/þa erut nu nalæger vordner/fyrer Blod Christi.

Aminnig til þackargiördar a (Lögmalit) Lögmalit var ouinattan mille Heidingia og Gydinga/ Þui ad fyrer þad villdu Gydingar wera betre hinum/Enn nu mz þui ad fyrer Christum an Lögmalsins hafa aller Andan medtekit/þa er nu þessa Ouinatta vte/og eru huorutueggiu ödrum iafner

Þuiad hn̄ er vor Fridr/sa vt af hueru tueggium giører eitt/og af hefur brotid þann vegg sm̄ þar var mille/J þui/ þ han̄ burt tok fyrer sitt Holld/þan̄ Ouinskap/sm̄ er/ a Løgmalid

D þ j Bodordunum var til sett/ so at hn̄ skapade af tueimur ein nyan man̄/j sialfum sier/⁊ giørde so Frid/þad hn̄ forlikte huorutueggiu vid Gud/j einum likama/fyrer Krossen/ Og deydde so Ouinskapen/fyrer sig sialfur. Og er kominn og kun̄giørde ydur j Euangelio þann Frid/ ydr sm̄ vorut fiærre/og hinum sm̄ nærre voru/Þuiat fyrer hn̄ høfum vier huorutueggiu atgang/j einum Anda til Fødursins:

So eru þier nu eigi meir gester og framande/helldur samborgarmenn Heilagra/ og Gudz Heimamenn/vppbygder yfer Grunduoll Postula og Spaman̄a/ þar Jesus Christus er Hyrningarstein̄en/a huerium øll vppbyggingen j eitt samansett/vegx til Heilagz Musteris j DROTTNI/ vppa huern þier verdit eirnen mz vppbygder til Gudz jbwdar j Andanum.

III.

A HVar fyrer/eg Pall bandinge Christi Jesu/fyrer ydur Heidingia/ af þui þier hafet heyrt vt af Embætte Gudz Nadar / þeirre mier er til ydar giefen/Þad mier er kunnur orden þsse leyndr domr fyrer opinberan(epter þui eg hefe adur hid allra styrsta skrifat)þad þier/ef þier læsut þat/kun̄it ad merkia min̄ skilning j leyndum dome Christi/huer ecki er fordum man̄anna sonum kunnr giørdur/ so s̄ nu er hn̄ opinberadr hn̄s Heiløgum Postulum og Spamøn̄um/ fyrer Andan. Þad at hiner Heidnu eru Samarfar ⁊ mz jn̄lyfader ⁊ hluttakendr hn̄s fyrerheita j Christo/fyrer Euangelium/huers Þienare eg em vorden/epter gæfu Gudz Nadar/ sm̄ mier er giefen/epter hn̄s vollduga Krapte.

B Mier hinum sidasta medal allra Heilagra er giefen þsse Nad/Þat eg kun̄giørda medal Heidinna þioda þan̄ o ransakanligan Rykdom Christi/ Og vpp ad birta huerium man̄e/hu þar sie sameign leyndardomsins/s̄ af Veralldar vpphafi hefr j Gude hulin verit/sa alla hlute hefur skapat fyrer Jesum Christum. Vppa þad ad kunnug yrde nu Høfdingium ⁊ Herradomum a Himnum/ fyrer Søfnuden. su margfølld Speke Gudz epter fyrerhyggiunne fra veralldar vpphafe/ sm̄ hn̄ hefur audsynt j Christo Jesu vorū DROTTNI. Fyrer hún vier Høfum diørfung ⁊ atgang j øllu trausti/fyrer Truna a han̄. Fyrer þui bid eg/ þ þier

C tregist ecki/vegna minnar Hørmungar/ sm̄ eg þole fyrer ydr/huer ydar Dyrd er. Huar fyrer

eg bey

eg beyge min Knie/ fyrer Födr vors DROTTINS Jesu Christi/ sa sm̄ riettur Fader er/ yfer allt huad börn kallast a Himnū ⁊ a Jördu/ Ad hn̄ giefi ydr Krapt epter Rÿkdome siñar Dyrdar/ ad styrkiast fyrer hn̄s Anda/ j hinum jnnra manne/ Og læta Christum fyr᷑ Truna [D] byggia j ydrum hiörtum/ ⁊ fyrer Kiærleiken jnnrætast og grunduallast/ Suo ad þier mættud höndla mz öllum Helgum/ huer þar sie Vÿdd/ ⁊ Leingd/ Dypt/ ⁊ Hæd/ Og at vita þ/ ad elska Christum/ þ er betra enn allt at vita/ So ad þier vppfylldust mz allzhattadre Gudz nægd.

Christum ad Elska

Enn honū/ sm̄ mattugr er alla hlute yferg næfanligar ad giöra/ helldr enn vier bidium edr skilium/ epter þm Krapte sm̄ j oss verkar/ þm sama sie Dyrd/ j Safnadenum/ sa j Christo Jesu er/ vm allar allder allda/ at eilÿfu Amen.

IIII.

Aminning til godra werka

S Vo aminne eg ydr nu/ eg Bandinge j DROTTNI/ At þier gangit suo s̄ [A] heyrer yduare kallan/ þar þier erut jnnekallader/ Medur öllu Litelæte ⁊ Hogværi/ og mz Polinmæde/ Og vmlidit huer añan j Kiærleika/ ⁊ verit Kostgiæfner ad hallda eindrægne j Andanum/ fyrer Band Fridarins. Eiñ Lÿkame/ ⁊ eiñ Ande/ So s̄ þier erut kallader vppa eina von ydrar kallanar. Eiñ DROTTIN/ ein Trua/ ein Skirn/ eiñ Gud og Fader (vor) allra/ sa sm̄ ad er yfer ydr öllum/ ⁊ fyrer ydr öllum/ ⁊ j ydr öllū.

[B] Eñ einum sierhuerium vorum/ er giefin Næd/ epter mæling giafar Christi. Huar fyrer ad hn̄ seiger/ Hn̄ er vppfaren j Hædina/ ⁊ hefur a Herleidingena at Herfange tekit/ ⁊ mönnum gæfur giefit. Enn þad hn̄ er vppfaren/ Huad er þ? Utan þat hn̄ er adur nidurstigen j hin ar ydstu ælfur Jardar? Sa er nidr er stigen/ hañ er sa same/ s̄ vpp er faren yfer alla Himna/ vppa þ hn̄ alla hlute vppfyllde.

a Herleidingina) Þat er Syndina Daudan og Sā uiskuna/ so þad þau kuña ecki at hallda oss nie ad herleida.

[C] Og suma hefur hn̄ sett til Postula/ eñ suma til Spamaña/ suma til Gudzspiallara/ suma til Hirdara og Lærifedra/ suo ad hiner Heilögu sie tilreidder i verk þess Embættis/ þar sm̄ Likame Christi verdur vppa bygdr/ Þar til vier komum aller j eindrægni Truariñar/ ⁊ vidurkeñingu Gudz Sonar/ og fullgierdur madur verdum/ sa hn̄ er i mæling fullkomins allders Christi. So ad vier sieum eigi leingr Börn/ og latum hræra oss og feykia af allshattudum Vinde Lærdomsins/ fyrer Prettskap og vnderhyggiu maña/ þar mz þr astunda oss at villa.

[D] Verum helldr Sannleiknum epterfylgiande i Kiærleikanum/ ⁊ vöxum i öllu a honum/ s̄ at er Höfudit/ Christus/ A huerium allur Likamen samteingist/ ⁊ eirn Limur a ödrū heingur/ fyrer alla Lidu/ Huar af huer ödrum hialp veiter/ epter öke huers og eins Lidsins i siñ mata/ Og giörer þad at Likamen vegs til siñar eigiñar betrunar/ ⁊ þ allt j Kiærleika

Christus er Höfudit

[E] So seige eg nu/ og vitna j DROTTNI/ at þier gangit eigi leingr so sm̄ at hiner adrer Heidingiar/ j Hiegomleik sins hugskotz/ hv̈ra Hugskot formyrkuat er/ og eru añarliger fra þui Lÿfe sm̄ af Gude er/ fyrer þa fauisku s̄ i þm er/ fyrer blindleik sialfs þra hiarta/ huerier vonarlauser eru/ og sig gafu i Lausung/ og frömdu allshattadan ohreinleik/ mz Agirne. Eñ þier hafit ecki so numit Christum/ ef þier hafit annars af honum heyrt/ ⁊ erut j honū lærder/ huer su þ Sañinden eru j Jesu.

[F] So afleggit j fra ydr epter fornre breytne/ hinn gamla mann/ sm̄ sig fordiarfar j Girndum Villudomsins. Enn fornyed ydr j Anda yduars Hugskotz. Og klædist þm nya mañe/ sm̄ epter Gude er skapadr/ j sannarligu Rietlæte og Heilagleik. Huar fyrer afleggit Lygar/ ⁊ talid Sañleik huer vid sinn Naunga/ þuiat vier erum jñbyrdis huer annars Limur. Reidist ⁊ syndgist ei/ Lætid ei Solina vndergāga yfer ydare Reide/ Giefit ⁊ eckert rwm Fiandanū. Hu̇ stolit hefur/ sa stele nu eigi meir/ Helldr erfide ⁊ afle mz höndūum/ huad gott er/ So ad hn̄ hafe ad giefa þm sm̄ þurftug᷑ eru.

Psal. 4.
1 Tim. 3.

[G] Lætit ongua vonda rædu fram̄ fara af ydrū muñe/ Helldr huad nytsamligt er/ til betrunar þar sm̄ þörf giörist/ ad þ sie þacknæmeligt at heyra. Og hrygged ecki heilagan Anda Gudz þar þier erut mz jnnciglader/ vppa dag Endurlausnariñar. Allur Beiskleike og Grimd/ Reide/ Hropan og Gudlastan/ sie langt j fra ydr/ samt allre Illsku. Eñ verit jñbyrdis huer vid añan/ Vingiarnliger og astwdliger/ ⁊ fyrergiefet huer ödrum/ lÿka so sm̄ ad Gud hefur fyrergiefit ydur j Christo.

V.

A SVo verit nu Gudz epterfylgiarar/ so sm̄ Kiærustu Børn/ Og gangit j ast-semiinne/ lijka so s̄ ad Christur hefur oss elskat/ ⁊ sig sialfan vtgiefit fyrer oss/ til fornfæringar ⁊ Offurs Gude j sætleiks Ilm. Enn Frillulijfe ⁊ allan O-hreinleik edur Agirne/ latid eigi af ydur seigiast/ so s̄ heilogū hæfer/ Skam-arlig Ord ⁊ fiflsligt Hial/ eda Keskne/ huad ydꝛ heyrer ecki/ helldꝛ myklu fra-
B mar þackargiørd. Þui þad skulu þier vita/ þad eingen Frillulijfis madur/ edur Ohreiñ/ eda Agiarn (huer ad er skurgodadyrkare) hefur Arftøku j Rijke Christi ⁊ Gudz. Latit onguan villa ydꝛ mz onytsamligum fortølum/ Þui fyrer ꝥ kiemꝛ Reide Gudz yfer Børn Vantruarinnar. Af þui verit eigi þra hluttakarar/ Þuiad þier vorut fordum myrkur/ eñ nu eru þier Lios j DROTTNI

C Gangit so sm̄ Børn Liossins. Auøxtur Liossins/ er allshattud godgirne/ Riettlæte og Sañleikur. Og reynit huad þar þacknæmt sie DROTTNI/ Og hafet eckert samlag vid o-friofsālig verk Myrkuaña/ eñ straffit þau myklu helldꝛ/ Þui huad heimugliga giørist af þm er skam̄arligt ad seigia. Enn allt þad verdꝛ opinbert/ nær þad verdꝛ af Liosinu straffad/ Þui

Auøxtur Andarins

D ad allt huad opinbert verdꝛ/ ꝥ er Lios. Fyrer þui seiger hñ/ Vakna þu s̄ sefur/ og rijs vpp af Dauda/ ⁊ Christur mun so vpplysa þig.

Esa. 60

So siait nu til/ þad þier gangit forsialliga/ eigi so s̄ Fauijser helldꝛ so s̄ Vijser/ Og skickit ydꝛ j þre tijd/ þuiat ꝥ er vond tijd. Fyrer þui/ verdit eigi skilningslauser/ helldꝛ skiliādi huad vilie DROTTINS er. Og dreckit ydꝛ eigi Vijndruckna/ þui þar af kiemꝛ saurugt lijferne/ Helldꝛ vppfyllist j Anda/ og talit huer vid annan af Psalmum og Lofsønguum/ og andligum
E Kuædum/ syngit og spilit DROTTNI j ydrum hiørtum/ og seigit þacker alla tima Gude og Fødur fyrer alla hlute/ j nafne vors DROTTINS Jesu Christi. Og verit huer ødrū vndergiefner j Gudz Otta.

Konunnar vere sinum Bændum vndergiefnar/ so sm̄ DROTTNI/ Þuiat madurenn er Kuinnuñar høfut/ lijka so sm̄ Christur er Safnadarins høfut/ og hñ er frelsare hañs Lijka-
F ma. Enn lijka so sm̄ Søfnuduren er Christe vndergiefen/ so og eirnen Konuñar sinum Bændum j øllu. Þier menn elskit ydar Hwsfreyur/ lika so sm̄ Christur elskade Søfnuden/ og gaf sig sialfan vt fyrer hñ/ Vppa ꝥ hñ helgade hñ/ ⁊ hreinsade fyrer skirnarsaen j ordenu/ So ad hñ tilbygge sier sialfum dyrdliga safnan/ sm̄ ongua fleckā nie hrucku edꝛ þss konar hefde/ helldur ꝥ hun sie Heiløg og ostraffanlig.

Ecktafolk

So skulu og Mennerner elska sinar Eigenkonur/ sm̄ sina eigen Lijkame. Huer sina Eig-
G enkonu elskar/ hñ elskar sig sialfan/ Þui eingen hefur vm alldur sitt eigid holld hatad/ helldur nærer þad og fostrar/ so sm̄ ad DROTTIN Safnaden. Þuiat vier erum Limer hñs Lijkama/ af hñs Holldе og af hñs Beinum. Huers vegna mun Maduren forlæta Fødꝛ ⁊ Modur/ og nalægiast sina Eigenkonu/ og þau tuo munu eitt holld vera. Þesse Leyndur Domur er stor/ Eñ eg seigi af Christe og Safnadenum. Þa elske þier þo huer sm̄ eirn sina Eigenkonu sm̄ sialfan sig. Enn Konan ottist Mañen.

Hier meinar hñ/ Lika so sem Hionin hafa alla hluti sameiginliga/ so sie og lika med dur Christe og hañs Safnan

VI.

A HIer Børn/ Verit hlydug ydrum Foreldrum/ j DROTTNI/ Þuiat þad er riettuijsligt. Heidra þu Fodur þinn og Modꝛ/ þad er hid fyrsta Bod-ord sm̄ fyrerheit hefur/ So ad þier vegne vel/ og þu siert langgiædꝛ a Jordu. Og þier Fedur skulut eigi egna ydar Børn til reide/ Helldꝛ alit þau vpp mz Aga/ ⁊ vmuøndun til DROTTINS.

Foreldraña ⁊ Barnaña Embætte

Þier Þionustumeñ/ verit hlyduger ydrum Likamligum Drottnum/ med otta og skialfta/ j einfalldleik yduars hiarta/ so sm̄ Christo/ eigi alleinasta mz þionustu fyrer Augum/ so s̄ mønnum til þocknunar/ Helldꝛ so sm̄ þionar Christi/ ꝥ þier giørit þeñan Gudz
B vilia af hiarta/ mz godum huga. Lætid ydꝛ þikia suo sm̄ þier þionet DROTTNI/ og eige mønnum/ Og vitid/ ad huad sm̄ huer eirn giører gott/ þad mun hñ af DROTTNI mztaka/ huert hñ er þræll edur Frelsinge. Og þier Drottnarner giørit eirnen þetta hid sama vid þa/ og latid af Ognunum. Og vited eirnen/ þad yduar DROTTIN er a Himnum/ ⁊ ꝥ/ ad hia hm̄ er eckert Manngreinar alit

Þienaraña Embætte

Husbændaña Embætte

Ad sijdustu/ miner Brædur/ styrkist i DROTTNI/ ⁊ i mætte hñs Kraptar. Iklædid ydur Gudz Herskrwda/ so ad þier gietid stadit i giegn vmsatum Diøfulsins. Þuiad vier

høfum

høfū eigi vid Holld og Blod ad beriast/ Helldr vid høfdingia ⁊ Vollduga/ Sē er/ vid Drottna Veralldarinnar/ ꝥr j Myrkrū þessarar Veralldar drottna/ vidr Illskuandana vnder Himnenum. Huar fyrer þa høndlid Gudz Harneskiu/ so ad þier gietid i mote stadid a hinum vonda deigi/ og verit i øllum hlutum reidubwner.

Aminning til þess andliga Stridsins

So stādit nu/ vmgyrdter ydrar Lendar mz Sañleikanū/ ⁊ i skrydder mz Bryniu Rettlætisins/ ⁊ vm fæturna skofatader/ so s reidubuner at frāfylgia Euāgelio Fridarins/ vppa ꝥ þier sieut fyrer buner/ Eñ vmfram alla hlute/ þa høndlid Truariñar Skiolld/ mz hueriū þier kuñit vt ad slockua øll elldlig Skeyte hins prettuisa. Og grijpit Hialm hialprædisins/ ⁊ Sūd Andās/ huert ad er Gudz Ord. Og bidiet idugliga i allre Naudþurft/ mz Bænum ⁊ beidne/ i Andanum/ og þar til vakit mz øllu stadfesti og Akalle/ fyrer øllum Heiløgum/ og fyrer mier/ Vppa ꝥ mier giefist ꝥ ord mz dristugre opnan mins Muñs/ Suo ad eg mætta kunngiøra leyndandom Euangelij/ huers sendebode eg em i fiøtrunum/ suo ad eg meigi diarfliga þar iñe høndla ⁊ so at tala sē tilheyrcligt er

Herskrwde þeirra Christnu i mote Diøflinū

E

D

Tychicus

Enn ꝥ/ ad þier vitit eirnen/ huersu hattad er vm mig/ ⁊ huad eg giøre/ þad kann Tychicos miñ kiære Broder ⁊ trwr þienare i DROTTNI ad kuñgiøra ydr allt saman. Þuiad eg hefe sent hñ til ydr vegna þss/ ad þier vissud huernen oss vegnade/ Og ꝥ hñ hugsuade ydrum hiørtum. Fridr sie Brædrunum/ og Kiærleike mz Trunne/ af Gude Fødr og DROTTNI Jesu Christo. Nad sie mz øllum þm sē elska vorn DROTTIN Jesum Christum hreinferdugliga/ Amen.

Skrifadur af Rom til þeirra i Epheso

medur Tychicon.

Formale yfer S. Pals Pistil

Til Philippenses

J Þessū Pistle lofar ⁊ amiñer hiñ heilage Pall/ þa Philippenses/ ꝥ þr sklu bliffa og afram fara i Trunne/ og aukast i Kiærleikanum. Enn mz þui hiner fölsku Postular og werkanna lærendur/ þa giöra Trunne ætyd skadsemi/ þa warar hñ þa wid þeim enum sömu. Og tiar fyrer þeim marghattada predikara/ suma goda suma wonda/ eirnen sialfan sig/ og sina Lærisueina/ Timotheum og Epaphroditum. Þetta giörer hñ nu i hinū fyrsta og ödrum Cap.

J hinū þridia. Burt skwfar hñ þui truarlausa og maña Riettlæte/ sē fyrer hina Fölsku Postula kient og halldit werdr/ Setiande sig sialfan til epterdæmis/ sa sē i slyku Riettlæte wegsamliga hefdi lifat/ og hallde þar nu þo eckert af/ fyrer Christi Riettlætis saker. Þuiad þr hiner giöra magan ad Gude/ og eru ouiner Krossins Christi.

J fiorda. Amiñer hñ þa til fridar/ og til eins godz augsyneligs Sidferdis/ huer wid annan/ Og þackar þeim fyrer þeirra gafur/ er þeir höfdu sent honum.

S. Pals Pistill

Til Philippenses

I.

PAll og Timotheus/ Þionustumenn Jesu Christi.

A

Øllum Heiløgum j Christo Jesu til Philippenses/ samt Byskupum og Þienurum.

Nad sie med ydur og Fridur/ af Gude vorum Fødur/ og DROTTNE Jesu Christo.

Þackargiørd

Eg þacka Gude minū/ so opt s eg hugsa vm ydr (huad eg giøre alla tijma j minum Bænum/ fyrer øllum ydr/ og þa Bæn giøre eg mz føgnude) yfer ydru samlagi j Euangelio/ j fra hinum fyrsta deigi/ allt til þssa. Og eg em þss hins sama j godu trausti/ ad sa sē j ydr hefur vpphyriad hid goda

... goda verkit/ hn̄ mun þ og eirnen fullkomna/ allt a þan̄ dag Jesu Christi/ So sm̄ ad mier er vel heyreligt/ þad eg hallde af ydr øllū j þan̄ mata. Þuiat eg hefi ydr j minu hiarta/ j þess um minum Fiøtrum/ huar jnne eg forsuara og styrke þetta Euangelium/ suo sm̄ ad þier erut aller Nꝍdarin̄ar hluttakarar medr mier.

Þuiad Gud er minn vottur/ Huersu þ mig forleinger af Hiartans grun̄e/ j Christo Jesu/ epter ydur øllum. Og þss sama bid eg/ Þad ydar Kiærleike audgist æ meir ⁊ meir/ j allre vidurkien̄ing/ ⁊ allre Reynslu. So ad þier meigit [illegible] huad best er/ vppa þ þier sieut skirer ⁊ ohindrunarliger/ allt vppa þan̄ dag Christi/ Vppfyllter Auexte Riettlætisins/ sm̄ er fyrer Jesum Christum j ydr skied/ til Dyrdar ⁊ Lofs Gude

Marghættader predikarar

Enn þ læt eg ydr vita kiærer Brædur/ huad mig er yferkomit/ at þ er til meire framgangs B skied Euangelio/ so ad min Fiøtur i Christo/ eru opinskꝍar vorden/ i øllu Domhusinu/ og hia þm øllum ødrum/ Og marger Brædur i DROTTNI feingu hugar styrk af minum Fiøtrum/ þess diarfligar Ordid at tala vtan hrædslu. Senneliga sumer þa predika Christum fyrer hatur og þrætu saker/ enn sumer vt af godre meining. Þeir hiner kun̄giøra Christum af hatre/ og eigi hreinliga/ Þuiad þr meina/ þ þr vilie minū fiøtrum nockra Nꝍrmūg til leggia. En̄ þsser vt af Kiærleika/ þt þr vita þad eg ligg hier til forsuars Euangelij.

Enn huad þa? Þad Christur verdr mz alls hꝍttudu mote kun̄giørdr/ huert þ skier j riettan mata/ eda fyrer tilferlis saker/ þa gled eg mig þo þar j n̄e/ ⁊ vil mig eirnen gledia. Þuiad eg C veit/ ad þ sama mū mier falla til Hialprædis/ fyrer ydra Bæn/ ⁊ fyrer tilstyrking Jesu Christi Anda/ sm̄ eg ølldungis vænte og vona/ þ eg verde j ongre grein skam̄adr. Helldur þ Christr mz allre diørfung/ so sm̄ allt hingat til/ lika og eirnen nu/ mykladr verde a minū Likama/ sie þ fyrer Lijfit eda fyrer Daudan/ Þuiad Christur er mitt Lijf/ ⁊ Daudinn er mijn Auinning.

Enn mz þui/ þ i Holldinu ad lifa/ þienar meir til Auøxt ad syna/ Þa veit eg eigi huort eg skal kiosa. Þuiat huortueggia sturlar mig hardliga/ Eg hefi girnd a fra at skiliast/ og hia Christe ad vera/ huad eirnen myklu betra være. Enn þad er myklu naudsynligra j Holldinu ad blijfa/ fyrer ydar saker. Þess treystande/ þad eg mun blijfa hia ydur/ ⁊ vera ydur øllum til D framkuæmdar/ ⁊ til Truarin̄ar Glede/ Vppa þ þier meigit miøg hrosa ydr j Christo Jesu a mier/ fyrer mina tilkomu aptur til ydar.

Gāgit nu sm̄ verdugt er Euangelio Christi/ vppa þ/ Huert helldr eg kiem ad sia ydr/ eda em eg fiarlægr/ ad eg meigi þad af ydr heyra/ ad þier standit i einum Anda/ ⁊ ein̄e Sꝍlu/ og medr oss beriest fyrer Tru Euangelij. Og latid onguaneigen blygda ydr af Motstøndurunū/ huert ad þm er eitt Teikn Fyrerdꝍmingarinnar/ en̄ ydur Saluhialparin̄ar/ og þ sama af Gude/ þui ad ydr er/ fyrer Christi saker/ eigi alleinasta þ at giøra/ ad þier a hn̄ truit/ Helldr eirnen hn̄s vegna lidit/ og hafit þa sømu baraattu/ sm̄ þier hafit a mier sied/ og nu fra mier heyrit

II.

Aminning til Kiærleika og Sampyckis

A NVI fyrst hia ydur er nu hugsualan j Christo/ fyrst þar er huggun Kiærleiksins/ fyrst þar er sameign Andans/ fyrst þar er hiartgroen ꝍstsemi ⁊ Myskunseme/ so vppfyllit minn Føgnud/ þad þier sieut eirnrar Lundar/ hafande hinn sama Kiærleika/ verande samhugader ⁊ eins sin̄ader/ Eckert giørande fyrer Ofund edr Hiegoma dyrd/ Helldr fyrer Litelꝍte/ halldit huer sm̄ eirn/ annan ꝍdra/ en̄ sig sialfan/ Og huer ein lite eigi vppa þ sm̄ hn̄s er/ helldur vpp a þ huad an̄ars er.

Huer eirn sie so sinnadr/ sm̄ Jesus Christus var/ Huer/ þo ed han̄ være Gudz i mynd/ hiellt hn̄ þ þo ecki fyrer neitt Ran/ Gude lijkur ad vera/ Helldr minkade hn̄ sig sialfan/ og tok a sig B mynd eins þions/ vard lijkr ødrum møn̄um/ ⁊ at hegdan funden sē Madr/ Litelꝍtte sig sialfā/ ⁊ vard hlydugr allt til Dauda/ ja allt til Krossins Dauda. Fyrer þui hefur Gud vpphafit hn̄ ⁊ gaf honum nafn/ þad yfer øllum nøfnū er/ So ad i nafne Jesu sku sig beygia øll Knie þra sm̄ a Himnum og a Jordu og vnder Jørdunne eru/ Og allar Tungur skulu vidurkien̄a/ þad Jesus Christus sie DROTTJN/ til Dyrdar Gudz Fødurs

Lijka so/ miner Kiærustu/ sm̄ þier hafit alla tima hlyduger verit/ eigi alleinasta j minne nauerru/ helldr og nu myklu meir i min̄e frauerru/ Verkit sialfer ydar Saluhialp mz vgg og otta/ Þui Gud er hn̄ sm̄ i ydur verkar/ bæde vilian̄ ⁊ giørningen epter sin̄e þocknan.

Giørit alla hlute æn moglunar/og æn øruæntingar/Vppa þad þier sieut oflecKader/og skýrer/og ostraffanlig Gudz Børn/mitt i mille þrar [illegible]ndrar ⁊ vmsnuiñar Kynslodar/ Mꝫal huerra þier skinit so sm̃ Lios j Neiminum/ þar med/ ad þier blýfuid vid Liossins ord / mier til hrosunar a deigi Christi/so ad eg hafe ecki til onyts hlaupit/nie forgiefins erfidat. Og ef so er/þad eg verd fornfærdꝛ/ so sm̃ Offur ⁊ hlydne ydar Truar/ þa gled eg mig mꝫ ydꝛ øllum. Þess skulu þier eirnen gledia ydꝛ/⁊ skulut gledia ydꝛ medꝛ mier. C

Timotheus

Eñ eg vona j DROTTNI Jesu/ꝥ eg [illegible]e innan skam̃s senda Timotheum til ydar/ suo ad eg glediest j huga/ þa eg feinge ad vita huernen ydꝛ fer at. Þuiad eg hefe onguan s̄ so algiørliga sie mins siñis/er so af hiarta fyrʳ ydꝛ syrger. Þui hiner aller leita þss huad þra er/eñ ei huad Jesu Christi er. Eñ þier vitid/ꝥ hñ er vel falleñ/ Þuiat lika so s̄ Barnit Fød urnum/suo hefur hñ medꝛ mier þionat i Euangelio. Þann sama vona eg/þad eg mune skiot liga þangat senda/þa ad eg sie huad mier lýdꝛ. Eñ eg treystunst i DROTTNI/ꝥ eg mune eirnen sialfur innan skam̃s tima koma til ydar.

Epafroditus

Mier leist naudsynligt þad eg senda til ydar þañ Brodꝛ Epaphrodithon/sa minn hialpa-(miñ)re og mꝫstrýdare og ydar Apostule/⁊ naudþurftar þienare er. Af þui/at þier høfdut heyrt þad hñ hefde Siukur verit/⁊ hñ var at søñu Daudsiukur. Eñ Gud veitte honum Myskun/ Eigi einasta hm̃/ helldꝛ jafnuel mier/ so at eg hefda eigi Sorg a sorg ofan. D

Eñ eg hefe sent hñ þss skiotara /so ad þier sæut hñ/og yrdit glader aptur/⁊ ꝥ eg hefda þss minne Sorg. So mꝫtakit hñ nu i DROTTNI/af allre glede. Og hafet þss konar meñ i Neidre/ Þuiad fyrer saker verks Christi er hñ Daudanum so nær komin/ꝥ hañ sitt lýf þeye aktade/vppa ꝥ hañ þionade mier i ydnarn stad.

III

a (Tilsniding) Kallar hñ þa Fals predikara þyrer þad ꝥ lærdu þad Vmskurdar skirnen være naudsynlig til Saluhialpar/huar mꝫ ad Hiörtun vrdu aþ Truñe aþsniden

FRamar/Kiærer Brædur/þa gledies ydꝛ i DROTTNI. Þui þad eg skrifa ydur iafnan hid sama/tregar mig ecki/og giører ydꝛ þss øruggare. Giefet giætur ad Hundunum/giefet giætur ad illum Erfidurum / giefit og giætur at a Tilsnidinguñe. Þuiad vær erum vmsniding/vier sm̃ Gude þionum i Andanum/og hrosum oss af Christo Jesu/ og forlætum oss ecki vppa Holldit/ þo ad eg hafe/þat eg meige mier af Holldinu hrosa. Fyrst eirn annar lætur sier þikia/hñ meigi sier Holldsins hrosa/eñ þa myklu framʳ eg/s̄ a hinū ætta deige er vmskoriñ/ eiñ vt af Jsraels folke/af ætt BenJamin/Ebreskꝛ af Ebreskum/⁊ epter Løgmalinu Phariseus/epter Vandlætinu ofsoknare Safnadarins/epter Riettlætinu j Løgmalinu verit ostraffanligur. A

Riettlæti Christiña maña

Eñ huad min auiñing var/þat hefe eg Christi vegna fyrer skada reiknat. Þuiad eg helld alla hlute skada vera/ j hia þre yfergnæfanligu vidurkieñingu Christi Jesu mins DROTTINS/fyrer huers saker eg hefi alla hlute skada reiknat/⁊ helld þa fyrer þreck/Suo ad eg auiñe Christum/og j honum funden verde/ þat eg hefe ecki mitt Riettlæte vt af Løgmalinu/ helldꝛ þad sm̃ fyrer Truna a Christum kiemur/sm̃ er ꝥ Riettlæte/ er af Gude Truñe tilreiknat verdꝛ/hñ ad kienna/ ⁊ Krapt hñs vpprisu/⁊ sameign hñs Harmkuæla/ꝥ eg verde ⁊ hñs dauda likur/so at eg mætte hm̃ j mote reña j vpprisu framlidinna. B

Ecki þad eg hafi ꝥ þegar høndlat/edꝛ sie þegar fullkomin/eg skunda honum epter/ huort ad eg gete eirnen høndlat/epter þui ad eg em af Christo Jesu høndladꝛ. Miner Brædꝛ/Eg helld mig eigi sialfan fyrer þann/at eg hafe ꝥ høndlat. Enn eitt vil eg seigia/ Þat eg gleyme þui/huad til baka er/ ⁊ dreg mig at þui sm̃ j fyrer er. Eg skunda ad þui vppsetta Takmarke/epter þui Hnosse huert framhelldꝛ þre Himneskre kallan Gudz/j Christo Jesu. Suo marger s̄ af oss eru nu fullkomner/þa verū so sinnader. Og ef þier skulut nockud annat hallda/þa latid Gud ydꝛ ꝥ opinbera/Þo so framt/ ad vier/framgøngum epter a Regluñe er vier erum jñ komner/⁊ verum lika siñader. C

a (Reglu) Ad slýk opinberan sie ei Truñe nie andligu Samþycke motstadleg

Fylgit mier epter Kiærer brædꝛ/og giæted at þm sm̃ so ganga/lika sm̃ þier hafet oss til fyrermyndar. Þuiat marger ganga so/af huerium eg hefi optsinnis sagt ydꝛ/eñ nu seigi eg ydꝛ gratande/þeir ouiner Krossins Christi/ huerra æfilok er Fyrerdæmingin/huerra Gud Magen er/⁊ þra vegsemd s̄ Jardliga sinnader eru verdꝛ til skamar. Eñ vor vmgeingne er a Himnum/huadan vier væntum frelsarans DROTTINS Jesu Christi/ sa vorn fafeingann D

Likama/

Likama mun forklæra þad hñ likur verde hañs forklarudum Likama/epter þre verkan/þar hñ kañ sier alla hlute mz vndergiefna ad giøra.

IIII.

A L Jka so miner kiærer ⁊ elskuliger Brædr/minn Føgnudr/og min Korona/standit so j DROTTNI/ elskanliger. Euodian aminne eg/ Syntichen aminne eg/þad þær sie samlyndar i DROTTNI. Eg bid þig eirnen miñ trwr lagsmadr/ veit þm hiastod/ sm̄ mz mier strijdt hafa yfer Euangelio / mz Clemese/ ⁊ hinum ødrum minum hialparmoñum/ huerra nøfn at eru a Lifsbokinne. Glediet ydr j DROTTNI alla tima/og eñ aptur seigi eg glediet ydr. Ydra Noguærd lat id kunna vera øllum moñum. DROTTJN er nalægr. Syrgit ecki/helldur latid ydar Bæner j øllum hlutum/ j bænahallde ⁊ akalle/mz þackargiørd/fyrer Gude kuñar verda. Og Fridr Gudz sa hærre er øllum skilninge/varduCite ydar hiørtu og hugskot/j Christo Jesu.

B Framar kiærer Brædr/Huad sañarligt er/huad Heidursamligt er/huad riettligt er/ huad hreinferdugt er/huad astsäligt er/huad vel somer. Er þ Dygd nockr/er þar Lof nockut/hugsit þar epter/huert þier eirnen lært ⁊ mztekit heyrt ⁊ sied hafit a mier/þ giørit/ Þa mun DROTTJN Fridarins mz ydr vera.

Eg em næsta miøg gladr orden j DROTTNI/þat þier endurblomgudust/fyrer mier at syrgia/sm̄ þier hafit þo allt jafnt fyrer mier sorgat/ Enn tijden hefur þ eigi viliat lijda. Eige seige eg þat naudþurftarinnar vegna/Þuiad eg hefi lært/hia þm at eg em/mier ad nægia lata. Eg kann lægt ⁊ hær at vera/eg em i aullum hlutum og hia aullum skapfelligr/ bæde saddur ad vera/og so hungradr/bæde gnog at hafa ⁊ Vesølld lijda. Eg forma alla hlute fyrer þann sm̄ mig mattugan giører(Christur)Þo hafe þier velgiørt/þad hier hafit mina Nørming annast

Þackargiørd

C

Eñ þier Philipenses vitid þ/ad af vpphafe Euangelij/þañ tijd eg burt for af Macedonia þad eingen Søfnudr hefur mier nockud veitt j reikningskapnū/vt ad læta ⁊ jñ at taka/ vtan þier einer saman. Þuiad/ til Tessalonica sendu þier nockut til minnar Naudþurftar/ eitt siñ/ ⁊ þar epter eñ einu sinne/Eigi þad eg spyrie ad giøfinne/helldr spyr eg at Auexteinū/ þat hñ sie gnogligr j ydrum Reikningskap. Þuiat eg hefe alla hlute/ ⁊ hefe gnogliga. Eg fylltunst þañ tijd eg mztok fyrer Epaphroditon/ þad fra ydr kom/ sætañ Jlm/þægilegt Offr/ Gude þacknæmt. Eñ minn Gud vppfylle alla ydar naudþurft/epter sinū Dyrdariñar Rijkdome j Christo Jesu.

D

Epafroditus

Enn Gude vorum Fødur sie Dyrd/vm alldur og æfe ad eilijfu/Amen. Heilsit øllum Heiløgum i Christo Jesu. Ydur heilsa þr brædr sm̄ eru hia mier/Ydr heilsa aller Heilager/sierdeilis þr af Keisarans husi/ Náad vors DROTTins Jesu Christi sie med ydur øllum/ AMEN.

Skrifadur af Rom med Epaphrodito

Formale yfer S. Pals Pistil Til Colossenses

Formale

LIka so sem ad sa Pistill til þeirra i Galatia tierar sier/ z hegdan hefur epter þeim pistle til Romueria/ Og þad sama i stuttu male innelykur, huad sa til Romueria wyd ar og rijkugligar wtbreider. So tierar sier og þesse pistill til Colosenses/ epter þm̄ til Ephesios/ og inne helldur þad sama i skōmu maele.

J hinum fyrsta/ Lofar Postulen þa/ og æsker þm̄ i Colossia/ þad þeir blijfe i Trun̄e/ og a auke sig. Og vtbreider huad Euangelium og Truan sie/ Einkum þa Visku/ sm̄ widurkienner Christum eirn DROTTIN og Gud fyrer oss krossfestan/ Sm̄ af Verallder wpphafe war hulin/ og nu fyrer sitt Embætte auglystur/ Þad er hinn i. Cap.

J ødrum Cap. warar hn̄ þa wid manna Lærdome/ sm̄ ætyd er Trunne motstadligur. Og wppkastar þa sømu riettiligana/ so þ þeir eru i Skriftin̄e huerge so wppmalader/ straffande þa meistarligana.

J hinum þridia/ aminner han̄ þa/ þad þeir sie Auaxtarsamer i skiærre Tru/ med alls hattudum godum werkum huer wid annan/ Og skrifar alls hattadre stiett/ hennar eiginlig verk.

J hinum fiorda bifalar hn̄ sig vnder þra Banahalld/ heilsar þm̄ og styrker þa.

S. Pals Pistill
Til Colossenses
I.

Timotheus

PAll Postule Jesu Christi/ fyrer Gudz vilia/ og Timotheus Broder. A

Þeim Heilogum til Colosenses/ z þm̄ truudū Brædrum i Christo.

Nad sie mz ydur z Fridr/ af Gude vorum Fødur/ z DROTTNI Jesu Christo.

Vier þockum Gude z Fødur vors DROTTINS Jesu Christi/ og bidium alla tima fyrer ydur/ af þui vier høfum heyrt af yduare Tru a Jesum Christum/ og af Kiærleiknū til allra Heilagra/ Fyrer þrar vonar saker sm̄ ydr er hugud a Himnum/ af huerre þier hafit til forna heyrt/ fyrer Kiærleiksins ordit j Euangelio/ þad til ydar komit er/ so sm̄ er vm allan Heimen/ grær/ z friofgast/ so z eirnen lijka medal ydar/ allt i fra þm̄ deigi er þier høfdut þ heyrt/ z vidurkendud Gudz Nad j sannleika/ So s̄ þier lært hafit af Epaphra vorum kiæra mz þienara/ huer ad er trwr þion Christi fyrer ydr/ sa oss eirnen kunngiørde yduarn Kiærleika j Andanum.

Epapharas

Huar fyrer vier eirnen/ allt j fra þm̄ deigi/ þa vier høfdū þ heyrt/ lietu vier ei af fyrer ydr ad bidia z beida/ þ þier vppfyllist medr vidurkien̄ing hn̄s vilia/ j allshattudū ādligū Vijsdome z Skilninge/ so ad þier gangit DROTTNI verdugliganna/ til allrar þocknun̄ar/ og sieud auaxtarsamer j øllum godum verkum/ og vagsid j Gudz vidurken̄ingu/ og styrkist j øllum krapte/ epter hn̄s dyrdligre magt/ i allre þolinmædi z langlundargedi/ med føgnudi/ z þacker giørid Fødurnum s̄ oss hefur skapfelliga giørt til arfskiptis Heilagra/ j Liosinu. B

Huad Euangelium og Tru en er

Sa at oss hefur frelsat af yferuallde Myrkuan̄a/ z hefur oss jnnsett j rijke sins elskuliga sonar A huerium vier høfum endurlausnena/ fyrer hn̄s Blod/ sm̄ er/ Syndan̄a fyrergiefning. Sa s̄ ad er jmynd osyneligs Gudz/ hinn Frumgietne fyrer allar skiepnur/ Þuiad fyrer hn̄ eru all er hluter skapader/ þad a Himnum z a Jørdu er/ hid syneliga z osyneliga/ bæde Yferkorar og Drottnaner/ Høfdingia domr z Valldstietter/ allt saman er þad fyrer hn̄/ z j hm̄ skapat/ og hn̄ er fyrer øllum hlutum/ z aller hluter standast j hm̄.

Huer Christus sie

Hn̄ er Høfud Likamans/ sm̄ er Søfnuduren/ huer ad er vpphafit/ z hin̄ Frumgietne/ fra Daudum/ Vppa þat hn̄ hafi j øllū hlutum fyrergang. Þuiat þat hefr so þacknæmt werit/ at j honū skyllde øll fylling byggia/ Og aller hluter yrde fyrer hn̄ forlikter/ til hn̄s sialfs/ Huort þad er a Jørdu edr a Himnū/ þar mz/ ad hn̄ Friden giørde/ fyrer Blodit a sin̄u Krosse/ fyrer sialfan sig. C

Og ydr/ þier sm̄ fordum daga vorut framandi/ z Ouiner/ fyrer Hugskotid j vondum verkū Enn nu hefur han̄ forlijkt ydr medr Likama sins holldz/ fyrer Daudan. Vppa þ han̄ giørdt ydur heilaga og Ostraffanliga z Saklausa j sinu auglite/ ef þier blijfet an̄ars j Trun̄e grūdvall/

uallader/ stadfaster ⁊ o hræranliger af Vonine þssa Euangeli/s þier hafit heyrt/huort Predikat er medal allra skepna/sm̄ vnder Himnum er/ Þess þienare eg Pall em vordiñ.

Eg gled mig nu i minum Harmkuælingum / þær eg lijd fyrer ydur/ Og vppfylle a minu D Hollde/huad ad vantar a þær Harmkuælingar j Christo/ fyrer hn̄s Likama/ hu̇ ad er Sofnuduren/ þss þienare eg em vorden epter Gudligu Predikunar embætte/sm̄ mier er giefit medal ydar/Ad eg þad Gudz Ord rijkugliga predika skal/sm̄ er/ leyndr Domuren/ hu̇ hulinn hefr verit/fra veralldar vpphafi/og vm æfi/Eñ nu opinberadr er hañs Heilogum/ Huerium Gud hefur viliat kunngiora/huer ad sie/sa dyrdlige Rijkdomr þssa Leynda doms mzal Heidiña þioda (huer ad er Christur j ydr)s er vonin Dyrdarinnar/hu̇n vier bodu̇/amiñandi alla meñ/og læranda alla meñ j allzhattadre Speke. Vppa þat vier vppriettudum huern mañ algiordā j Christo Jesu/ þar eg jnne erfida og stunda/ epter verkan þss sm̄ j mier kroptugliga verkar.

Embætte S. Pals

II.

A EG vil ydr vita læta/hu̇ia ahyggiu eg hefi fyrer ydr/ ⁊ fyrer þm i Laodicea/ og ollu̇ þm sm̄ mitt auglit hafa eigi sied j Holldinu/ So at þra hiortu hugsuoluduft/ ⁊ sālyndut yrdi j Kiærleikanu̇/ ⁊ til allrar audgu̇ar fullkomins skilnings/ ad vidurkieña leyndan dom Gudz Fodurs ⁊ Christi/ j huerium hulder liggia aller sioder Viskunnar ⁊ Vidurkienningariñar.

Vidurorum vid mannalærdome og kieningum

Enn eg seigi þat af/ Þad eingen tæle ydur mz lijkligum rædum. Þuiat þo eg sie þar ecki epter Holldenu/þa em eg þo j Andanum hia ydr / fagnande/þat eg sie ydra skickan ⁊ ydra stadfasta Tru a Christum. Lijka so sm̄ þier hafit nu mztekit DROTTIN Christum Jesum/so lijka gangit j honum/ ⁊ vered jnnrætter og vppbygder j honum/ ⁊ verid stadfaster j Truñe/sm̄ þier erut lærder til/ ⁊ yfergnæfit j hm̄ mz þackargiord.

B Siaed til/þad eingen ræne ydur fyrer Philosophiam og hiegomligar tælingar /epter mañna lærdome ⁊ Veralldarinnar setninge/eñ eigi epter Christo Jesu. Þuiad j honum bygger oll gnægd Guddomsins Likamliga. Og þier erut fullkomner j honum/ hañ sm̄ er hofud alls hofdingia doms/ ⁊ valldzstiettar. J huerium þier erut vmskorner/mz vmskurn an hāda/fyr aflogu Syndsamligs Likama j holldenu/ einkum fyrer vmskurning Christi/ J þui/þar þier erut mz hm̄ greptrader/fyrer skirnena/j hu̇re þier erut vpp aptur risner fyrer Truna/sm̄ Gud verkar/hu̇ ed hm̄ vppvakte af Dauda.

Og hefur ydr eirnen/mz honum lifande giort. Þann tijd þier vorut dauder j Syndum/og i Yferhwd yduars holldz. Og hefur oss fyrergiefet allar vorar Synder/og afskafit þa handC skrift sm̄ mote oss var/ huer j setningum var hulin/ og oss gagnstadlig var/ og hefur hana mitt a burt tekit/ ⁊ a Krossiñ neglt. Og hefur afklett hofdingiadoma ⁊ Vollduga/ ⁊ til synis framleidt opinberliga/ ⁊ Sigre hrosat yfer þm/ fyrer sig sialfan

a (Handskript) Þad er vor syndug samuiska sem oss asakar/Þui eckert er oss so hart i mote so sm̄ vor eigenlig samuiska/med huerre wier so sm̄ mz annare Handskript yfer uinnumst/þegar Logmalit opinberar oss Syndena/mz huerri vier hofum slijka handskrift skrifat/eñ Christus frelsar oss fra ollu þessu fyrer sinn Kross/og burt dregur Diofulin og Syndena

Af þui latid onguan giora ydr samuisku neina/j Mat edr Dryck/ellig mz serdeilis Helgeholld/eda Tunglkomr / edr Þuottdaga/Huert at er skugge af þui sm̄ tilkomande var/enn sialfur Lijkamenn er j Christo. Lattid onguan sunpta ydr mælterknenu/af þm sm̄ epter eigen þotta ganga/j audmykt ⁊ andligleik Englaña/Hueria hm̄ sa alldrei/ og er til onytz vpphrokadur j sinu Kiotligu siñe/Og helldr sig ecki vid Hofudit sm̄ er/Christur/af huerium allur Lijkaminn fyrer Limu ⁊ Lidanna samteinging odlast styrking og samanhalld/ ⁊ vegs so til Gud D ligrar stærdar.

Fyrst þier erut nu dauder mz Christo/fra Veralldarinnar setningum / Huernen læte þier þa veida ydr mz setningu̇? Lika so sm̄ ad lifdu þier eñ j Verolldinne. Hiner sm̄ seigia/Eige skalltu a þui taka/Eigi skalltu þui bergia/Eigi skalltu þat ahræra/ Huert þo allt slitnar edr mast ef þad er mz hondum haft/ ⁊ eru manna bodord og kienningar/ hueriar ed hafa yferlit Viskuñar fyrer vtualeñ hugarins andligleik af sialfu̇ sier ⁊ audmyke/ ⁊ fyrer þ þr þyrma ei Likamanum/og giora eigi holldinu sina Sæmd/til sinnar naudþurftar.

III.

A ERu þier nu vppaptr risner mz Christo/ Þa leitid þss huad þar vppe er/þar ed Christur situr til Gudz hægre handar. Kostgiæfet epter þui sm̄ þar vppe er/ ⁊ eigi epter þui sm̄ a Jordu er/Þuiad þier erut dauder/ ⁊ ydart Lijf er folgit mz Christo j Gude Enn nær Christus yduart lif mun sig opinbera/þa munu þier eirnen mz honu̇ opinberader

Vt af Auoxtu̇ Truarinnar og godum verckum

bera/þa munu þier eirnen medꝛ honum opinberader verda j Dyrdinne. So deydit nu ydra Li mu sm̄ a Jørdu erut/ Nordoma/ fwlan lifnad/ Lostaseme/ vondargirnder/ Saurlijfi ⁊ Agirne/ (sm̄ er skwrgoda dyrkan) fyrer huad ad kemur Gudz Reide yfer Børn Vantruariñar/ J hú‑ iu þier hafit og fordum daga geingit þa þier lifdut j þm

Enn afleggit nu allt j fra ydur/ Reide/ Grimd/ Illsku/ Nædung/ skiemelig ord af ydrum munne. Liugit ecki jñbyrdis. Afklædist hinum gamla Mañi/ mz sinum verkum/ og jklædist hinum nyia/ sa sm̄ endurnyiast til vidurkienningar/ epter þss jmynd sm̄ hñ hefur skapat/ Þar er eingen/ Griskur/ Gydingur/ Vmskorinn/ Yferhwd/ Vtlendur/ Scytha/ Þræll/ Frelsinge helldꝛ aller hluter ⁊ j øllum Christꝛ. **B**

sem

So iklædist nu/ so sm̄ Gudz vtualder/ Heilager ⁊ elskanliger/ hiartfolginne Myskunseme/ Goduilia/ Noguære/ Þolinmæde/ ⁊ vmlidit huer añan. Og ef at nockur hefur kløgumal mot ødrum / þa fyrergiefit þad huer ødrum jnnbyrdis/ lika suo s̄ Christꝛ hefur fyrergiefet ydꝛ/ suo skulu þier eirnen. Enn fram̄ yfer allt þta/ þa jklædist kiærleikanum/ huer ad er band algiør futleiksins. Og Fridꝛ Gudz regere j ydrum hiørtum/ til huers ad þier erut eirnin kallader/ j ei num likama. Verid og þacklæter. **C**

Latit Christi ord gnogliga byggia medal ydar j allre Visku. Lærit ⁊ aminnit ydꝛ mz Psal mum og Lofsøngum/ ⁊ andligum liufligum Kuædum/ Og syngit DROTTNI j ydrū hiør tum. Og allt huad þier giørit mz ord ⁊ verk/ þad giørit allt j nafne DROTTINS Je‑ su/ ⁊ þackit Gude Fødꝛ fyrer hñ.

Þier Kuinnꝛ/ verit ydar bændum vnder giefnar i DROTTNI/ suo s̄ ad byriar. Þier menn elskit ydar Eigenkonur/ ⁊ verit ecki hærdwduger vid þær. Þier Børn verit hlydug For elldrunum j øllum hlutum/ Þuiad þad er DROTTNI þacknæmeligt. Þier Fedur/ reitid ecke yduar Børn / suo ad þau verde ei of kørg. Þier Þienarar verit hlyduger j øllum hlut‑ um ydrum likamligum Herrum/ eigi medur þionustu fyrer augum/ suo sm̄ mønnum til þock‑ nunar / helldꝛ mz einfalldleik hiartans/ og medꝛ Gudz otta. Allt huad þier giørit/ þat giørit af hiarta/ so sm̄ DROTTNI og eigi møñum. Og vitid þat þier munut ødlast af DR‑ OTTNI verdlaun arftøkunnar/ Þuiat þier þionet DROTTNI Christo. Eñ huer o‑ riett giører/ sa mun þad medtaka huad hñ hefur oriett giørt/ ⁊ eckert Mañgreinar alit er hia Gude. Þier Drottnar/ huad riett og heyreligt er þad audsynit Þienurunum/ Og vitid/ þ þier hafet eirnen DROTTIN a Himne. **D**

IIII.

Bæn

A Verit staduger j Bæna akallenu/ ⁊ vakit j þui hinu sama mz þackar giørd/ Bidiet ⁊ eirnē fyrer oss/ So at Gud vppluke oss ordsins dyr/ til ad tala leyn dandom Christi/ fyrer huad eg em bunden/ Vppa þ/ ad eg opinbere þ sáa/ s̄ mier byriar at tala. Gangit vijsliga j bland þrra s̄ at eru þar fyrer vtan/ og skickit ydur j tijdina. Ydar ræda sie ætid liuflig/ ⁊ mz Sallte kryddut/ þ þier vitid huernen þier skulut huerium sm̄ einum andsuara.

Tychicus
Onesimus

Huernen vm mig er hættat/ þat mun ydꝛ allt kunngiøra Tycichos/ kiær Broder og trwr Þienare/ og mz þion j DROTTNI/ þann eg hefe þar fyrer til ydar sendt/ þat eg vissa hú nen ydꝛ fære at/ og þ hñ hugsualade ydar hiørtum/ samt Onesimo þm trua og kiæra Brodꝛ/ huer j fra ydꝛ er/ ⁊ allt huernen hier fer fram̄/ munu þr kuñgiøra ydꝛ: **B**

Aristarchus
Marcus
Jesus
Epaphras

Ydur heilsar Aristarchus minn sambandinge/ og Marcus Systrungꝛ Barnabe/ af hueriū þier hafit nockra bifalning medtekit. Ef so er þad hñ kiemꝛ til ydar/ þa medtakit hñ. Og Je‑ sus sa kallast Just/ huerier vt af Vmskurninne eru. Þesser eru alleinasta miner hialpendur a Gudz Rijke/ þr mier eru huggan vordner. Ydꝛ heilsar Epaphras/ huer j fra ydꝛ er/ eiñ þion Christi/ ⁊ jafnan fyrer ydꝛ ahyggiu berande j Bænum/ Vppa þ þier standit fullkomner/ og vppfyllter j øllum Gudz vilia. Eg ber honum þ vitne/ ad hñ hefur stora æstūdan til ydar/ ⁊ til þra j Laodicea og Hierapoli **C**

Lucas
Demas
Archippus

Ydur heilsar Lucas Lækner/ elskuligꝛ/ ⁊ Demas/ Heilsit Brædrunum til Laodicea/ ⁊ Nim phan/ ⁊ Søfnudenum sm̄ ad er j hñs husi. Og nær Pistillenn er lesinn hia ydꝛ/ þa siaid til at hñ verde eirnen ⁊ lesinn j Samkunduñe til Laodicea. Og þad þier lesit þañ sm̄ til Laodicea er ritadꝛ. Og seigit Archippo þ/ Sia vppa Embættid þ þu medtekit hefur j DROTTNI **D**

ad þu fullkomner þ. Heilsan af minne hende Pals. Verit minnuger minna Fiotra. Naaden sie med ydur/AMEN.

Skrifadur af Rom/medur

Tyciho z Onesimo

Formale yfer S. Pals Pistil
til Tessalonia

HEñan Pistil skrifar S. Pall vt af sierligre astseme/ z Postulligre vmhyggiu/Þui hñ lofar þa i tueimur hinū fyrstu Cap. Þad þeir hafe Euangelium af honum mz slykre aluöru medtekit/ad þeir eirnen fyrer Harmkuæle og Ofsokn stande þar inne/og eru allstadar wordner öllum Söfnudū eitt agiætt epterdæme i Trunne/lika sm̄ ad Chrestur og hn̄s Postular hafa af Gydingum þeirra Nafrændum Ofsokn lidit/so sm̄ hann sialfur hafde og eirnen hia þm lidit/þeim til epterdæmis/ færande hia þm eitt Heilagt Lyferne. Fyrer huad hn̄ þackar Gude/þ hañs Euangelium hefur slikan Auöxt hia þm fært.

I hinū þridia. Audsyner hn̄ sina kostgiæfne og wmhyggiu/þad slikt hañs erfuide og þeirra lofsamlig wpphyrian verde ecki i eydelögd fyrer Diöfulin og hn̄s Apostula med manna lærdomū. Fyrer þui hafe hañ adur fyrerfram Timotheum til þeirra sent/slikt ad profa. Og þackar Gude/þad hn̄ hefur eñ alla hlute riettt liga hia þeim fundit/og æsker þeim widuraukningar.

I hinū fiorda. Aminner hn̄ þa/þad þeir wakte sig wid Syndum/og giöre huad gott er innbyrdis. Þar til andsuarar hn̄ þeim wppa eitt spursmal/sm̄ þeir höfdu fyrer Timotheum latid til hañs bera/ af wpprisu framlidinna/huort þeir munu aller wnder eins/eda huer epter ödrum wpprisa.

I hinū fimta. Skrifar hn̄ þm af Doma deigi/huersu snögt og skyndeliga hn̄ skule koma/og giefur þar med nockrar skickaner/hinum ödrum ad stiorna/og huernen þeir skulu hallda sig i giegn Lifuerne og Lærdome hinna annara.

S. Pals Pistill
til Tessalonia
I.

A PAll og Siluanus og Timotheus.
Þeim Safnade til Tessalonia /j Gude Fødur og DROTTNI Jesu Christo.

Siluanus Timotheus

Nad sie mz ydur z Fridr/ af Gude vorum Fødur/z DROTTNI Jesu Christo.

Vier þockum Gude alla tima fyrer ydr alla/og þeinkium ydar oaflatanliga j vorum bænum/ B Hugleidande ydar verk j Trune/og yduart erfuide j Kiærleikanum/z ydra Þolinmæde j voninne/huer ad er vor DROTTIN Jesus Christus/fyrer Gude vorum Fødur. Þui Kiærer Brædr/af Gude elskader/ Vier vitum þad þier erut vtualder/ Þuiad vort Euangelium var hia ydur/eigi alleinasta j Ordinu / helldur huortueggia j Krapte og Helgum Anda/og j nærsta C mykille fulluissu/Suo sm̄ ad þier vitid/huiliker vier vorum medal ydar/ fyrer ydar skulld.

Og þier erut vorer epterfylgiarar vordner og DROTTINS / Og hafet ordit mztekid i myklum motgange/medur føgnude i helgum Anda/So/ad þier erut fyrer mynd vordner allra truadra j Macedonia og Achaia. Þuiad af ydur er ord DROTTINS vidfrægt vordit/eigi alleinasta j Macedonia z Achaia/helldr j allar ælfur er ydar Tru til Gudz vtdreifd/ D So ad eigi er þorf ydur nockut ad seigia/Þuiad þr sialfer kunngiøra af ydur/huad vier høfum fyrer inngang haft til ydar/og huernen þier erut vmsnuner til Gudz/j fra Skurgodum/til ad þiona Lifanda og sannarligum Gude/og ad bida epter hn̄s Syne af Himnū/huern hñ vppuakte af dauda/Jesu/ sa oss hefur frelsat af tilkomande Reide

II.

Act. 16. A

AF þui þier vitid Kiærer Brædr/vorn jnngang til ydar/ þad hn̄ er eigi onytr verit/Nelldur so sm̄ vier høfdum adur til forna margt lidit/z Nædung þolat til Philippenses(sem ad þier vitid)þo vorum vier samt og ædur all diarfer/j vorum Gude/hia ydur at tala Euangelium Gudz/ j storre Barattu. Þui vor aminning hefur eigi verit til villudoms/nie til ohreinleiks/nie mz wielū/ Helldr epter þui vier erum af Gude reynder / þat oss er til truad/ad predika Euangelium/so tølu vier/Eigi sm̄ villdu vier mønum þocknast/ helldr Gude/ sm̄ vor Hiørtu reyner.

Esa. 49. B

Þuiad vier høfum alldrei neitt sinn mz smiadrunar ordum vmgeingit (sm̄ ad þier vitit)og eigi mz nockru Agirndar tilefne(Gud er þss Vottur) Og eigi helldr leitad neitnrar Vegsem dar af mønnum/ huorke af ydur nie af ødrum/ Vier hefdū matt giøra ydr þyngsli sm̄ adrer Apostular. Nelldur vorum vier astudliger hia ydur/Lika s ønnur Fostra pa elur børn sin z so høfdū vier goduilld af hiarta til ydar/ z vorū viliugertil ad hlutskipta vid ydur/eigi alleinasta Gudz Euangelium/helldr jafnuel voru lijfe/ Fyrer þui at vier høfum ydr æstfolgna.

2 Thess. 3.

Þier minnist vel/kiærer Brædr/vors eruidis z vorrar mædu/Þuiad Dag z Nott eruidudū vier/so at vier veittum onguum nein þyngsl a medal ydar/z predikudum hia ydr Euangelium Gudz. Þess eru þier vottar z Gud(þier sm̄ truader erut)huersu Heilagliga/ Riettferdugliga og ostraffanliga vier vorum hia ydr. So sm̄ ad þier vitid/huernen ad vier høfum huern s ein̄ af ydr/so sm̄ Faderin sin Børn/amint z huggat/z þ vottat/ at þier skylldut verdugliga ganga fyrer Gude/ þm ydr hefur kallat til sins Rijkis z sinnar Dyrdar.

Act. 20. C

Fyrer þat þockum vier eirnen Gude oaflatanliga/þ þier/ þann tid þier medtokut af oss þ ord Gudligrar predikunar/þa medtoku þier þad eigi so sm̄ manna ord/helldr(epter þui þ sañarliga er)sm̄ Gudz Ord/þad eirnen verkar j ydr/þier sm̄ truit. Þuiad þier erut epterfylgiarar vordner/ kiærer Brædr/Gudz Søfnudum j Judea/j Christo Jesu/So þat þier hafit þ sama lidit af ydrum nafrændum/sm̄ hiner af Gydingum/huerier eirnen/ DROTTIN Jesū hafa lijflatid/z þra eigen Spameñ/z hafa oss ofsokt/z þocknast ecki Gude/ z eru øllū mønnū gagnstadliger/talma oss ad seigia Heidingium þad þr meigi afhialpast/so at þr vppfylle sin ar Synder allstadar/Þuiat Reiden er endeliga/ yfer þa komin.

D

En̄ vier kiærer Brædr/mz þui ad oss hefr stūat verit j fra ydur vm stundar saker/epter yfer lite/z þo eigi epter Hiartanu/þa høfum vier þss framar flytt oss ydart auglit at sia/ af storre þreyan. Fyrer þad høfum vier viliat til ydar koma (eg Pall) tuisuar sinnum/ En̄ Satan hefur hindrad oss. Þuiad huer er vor Von edr Føgnudr edur Korona Hrosunarinnar? Eru þier þ eigi fyrer vorum DROTTNI Jesu Christo j hn̄s tilkomu? Ja/þier erut vor Vegsemd z Føgnudur.

III.

Timotheus Act. 17. A

FYrer þui høfum vier ecki leingr þat viliad vmlijda/og lietum oss þocknast/þ vier værum emersamer lætner til Atthenas/ z høfum vtsendt Timotheum vorn Brodur z Gudz þienara/og vorn hialparmann j Euangelio Christi/ til ad styrkia z a at minna ydr j yduare Tru. So ad eingen ydar skielfuist i þessum Hørmungum. Þuiad þier vitid/ ad vier erum þar til setter. Og þa er vier vorum hia ydr/søgdu vier ydur þat fyrer / Þad vier hlytum Motgang ad hafa/so s skied er/z þier vitid. Þar fyrer ad eg gat þad eigi leingr lidit/þa vtsenda eg/so ad eg mætte reyna ydra Tru/Vppa þ/at eigi mætte skie ad Freistaren freistade ydar/z yrde vort eruide so til onyts.

B

Timotheus C

Enn nu þat Timotheus er i fra ydr til vor komen̄/og hefur kuñgiort oss ydra Tru z Kiærleika/og þat þier hugsit til vor alltijd til hins besta/og þat ydr forleinger epter ad sia oss/ so sm̄ oss eirnen lijka epter ydr/Þa vrdu vier kiærer Bradr huggader a ydr/j allre vorre Hørmung z Naud/fyrer ydra Tru. Þuiad nu eru vier lifande / medan þier standit j DROTTNI. Þui hueria þackargiørd gietum vier Gude endurgolldit fyrer ydur/ fyrer allan þañ Føgnud/ sm̄ vier høfum ydaruegna fyrer Gude? Vier bidium Dag z Nott mikilliga/ þ vier mættū sia ydart auglit/z vppfylla suo þ huad abrestur ydra Tru.

Enn Gud vor Fader/z DROTteñ vor Jesus Christus/greide vorn veg til ydar. En̄ ydr D

margfallde

margfallde DROTTIN/ z late Kiærleiken yfergnæfa jnbyrdis hia ydr/ z vid huern mañ (so sm̃ ad vier erum eirnen vid ydr) so ad ydar hiortu se styrk og ostraffanlig/ j Heilagleik fyrer Gudi og vorũ Fødr/ j Tilkomu vors DROTTINS Jesu Christi/ med ollum hans Heilogum.

IIII.

A HKamar kiærer Brædur/ bidium vier ydur/ z aminũm j DROTTNI Jesu/ ad so s̃ þier hafet af oss mækekit/ huernen þier skulut ganga z Gude þock nast/ suo ad þier æ meir og meir fullkomnare verdid. Þuiad þier vitid/ huad fyrer Bodord vier høfum giefit ydur/ fyrer DROTTIN Jesum. Þuiad þ er vilie Gudz/ ydar Helgun/ ad þier halldit ydur j fra Frillulijfe/ z huer ydar eirn kuñe ad eignast sitt Ker/ j Helgan z Heidre/ z ecki j girndarbruna sm̃ Heidingiar/ þr af Gude eckert vita. Og þat eingen midr þrycke/ nie suike sin̄ Brodur j nockre høndlun/ þuiad DROTTIN er hñ/ sm̃ hefner allz þssa/ sm̃ at vier høfum adr B fyrre sagt z ydur vottat. Þuiad Gud hefr ecki kallat oss til Ohreinleiks/ helldr til Helgunar. Þui huer hñ nu forsmar/ hñ forsmar onguan mañ/ helldr Gud/ sa sinn heilaga Anda hefur j ydur giefit.

Enn af brodurligum Kiærleika er ecki þorf ydr ad skrifa. Þuiad þier erut sialfer j Gude lærder/ ydr jnnbyrdis ad elska/ z þ giøre þier eirnen vidr alla Brædr/ s̃ i ollu Macedonia eru. Enn vier beidum ydur kiærer Brædr/ þat þier verdit enn algiørdare/ Og kostgiæfed spakferduger ad vera/ og yduart eigit at stunda/ Og erudit mz ydar eigen høndum/ so sm̃ ad vier høfũ bodit ydr/ Vppa þat þier mættud ærliga ganga hia þm/ sm̃ þar fyrer vtan eru/ z einskis þra C vid þurfa.

Enn vier vilium (kiærer Brædr) eigi dylia fyrer ydr/ af þm sm̃ sofa/ vppa þ þier sieut eigi hrygguer/ sm̃ þr adrer er ongua von hafa. Þui fyrst vier vitum þad Jesus er Daiñ/ og vpp aptur risinn/ So mun Gud og eirnen þa sm̃ sofnader eru fyrer Jesum/ mz honum framleida. Þui seigum vier ydr/ so sm̃ Ord DROTTINS/ þad vier/ huerier lifum z yferblijfum j til D komu DROTTINS/ vier munum ei fyrer þeim koma sem sofa. Þuiad DROTTIN sialfur mun mz Herope z Høfudeingilsins raust/ z Gudz Lwdre ofan koma af Himnũ/ Og hiner Daudu j Christo munu fyrst vpp aptur rijsa/ Eptera vier/ vier sm̃ lifum og yferblijfum/ verdum til lika vpp numner med þm sømu/ j skyen/ til motz vid DROTTeñ j loptid/ og munum so hia DROTTNI vera alla tima. So huggit nu huer annan jnbyrdis med þessum ordum.

Aminning til godra vercka/ Annar partur Pistulsins

Vm vpprisu Daudra

V.

A ENN af timanum og stunduñe/ kiærer Brædur/ er ecki þorf ydur ad skrifa. Þuiat þier vitid sialfuer gløgglega/ þad Dagr DROTTINS mun koma s̃ Þiofur vm Nott/ Af þui/ nær þr munu seigia/ Þar er Fridr/ z allt vtan hættu/ þa mun Fordiorfunen snøgg yfer þa koma/ lika suo sm̃ Kueinan Jodsiukrar Konu/ z eigi skulu þr vmflunt gieta.

Eñ þier kiær[9] Brædr/ verit ecki j Myrkrenu/ so at sa dagr grijpe ydr ecki sm̃ Þiofur. Þier erut aller saman Liossins Børn og Dagsins Børn / Vier erum eigi af Nottinne nie af Myrkrunum. Fyrer þui latum oss eigi sofa so sm̃ hina adra/ Helldr vøkũ z verũ sparlijfer. Þuiad þr sm̃ sofa/ þr sofa a Nottinne/ z þr sm̃ druckner eru/ þr drecka a Nottinne. Enn vier s̃ erum Dagsins/ skulum sparlifer vera/ skladder Bryniu Truarinar z Kiær B leiksins/ og mz Hialme Vonarinnar til Hialpradisins.

Þuiad Gud hefur eigi sett oss til Reide/ helldr þat vier skylldum Hialprædit ødlast/ fyrer vorn DROTTIN Jesum Christum/ sa fyrer oss hefur dait/ Suo huort at vier vøkum eda sofum/ skulum til samans mz hm̃ lifa. Fyrer þui aminne huer ydar annan jnbyrdis/ og leidriettet huer annan jnnbyrdis/ so sm̃ at þier giørit.

Enn vier bidium ydr/ kiærer brædr/ þat þier þeckit þa sm̃ erfida medal ydar/ z forstodu veita j DROTTNI/ og aminna ydur/ at hafed þa þss kiærare fyrer þra verks saker/ og verit Fridsamer vid þa.

C Enn vier bidium ydr kiærer brædur/ At þier aminnit oraduanda/ huggit Vesala/ vmlijdet

Vm Doms Dag
1 Pet. 3

Rom. 3

Ephe. 6.

Breysk-

breyskua/verit þolinmoder vid alla. Siait til ad þar eingen gialde jllt fyrer jllt/ Helldur ep=ter fylget hinu goda/ bæde jñbyrdis og vid alla. Verit jafnan glader/ bidiet oafl atanliga/ ve=rit þacklater j øllum hlutum/ Þuiat þ er Gudz vilie/ j Christo Jesu/ til ydar.

Andan þa sloeckit ecki/ Spadomana forsmait ecki/ Reynit alla hlute/ og bihalldit þui huad D gott er. Fordist alla vonda prydde. Enn sialfur Gud Fridarins/ helge ydur allt j gegnum/ z ydar Ande samt Saluñe z Likamanum meigi algiørliga vardueittur vera/ ostraffanligz j til=komu vors DROTTINS Jesu Christi. Trwr er hñ sm̃ ydz kallade/ hñ mun þ z eirnen giøra. Kiærer Brædz/ bidiet fyrer oss. Heilsit øllum Brædrum mz hei=løgum kosse. Eg sære ydz vid DROTTIN/ ad þier latid lesa þeñan Pistel fyrer øllum heiløgum Brædrum. Naad vors DROTT=INS Jesu Christi sie med ydur/ AMEN.

Til þeirra Tessalonicenses hinn fyrste/

Skrifadur fra Athene

Formale yfer annan S. Pals Pistil til Tessalonia

J Hinum fyrra Pistle hafde S. Pall þm j Tessalonia vppleyst eina Spurning af Doms deigi/ þad hñ munde koma sm̃ Þiofur a nattarþele/ Og lika so sm̃ nu plagar at ve=ra/ þad ein spurning elur adra/ wt af Raungum skilninge/ so wnderstodu þr i Tessalonia/ þad Doma dagur munde þegar fyrer høndum wera. Fyrer þad skrifar hann þennan Pistil/ og forklarar sig sialfan.

J hinum fyrsta Cap. Huggar hñ þa mz eilifu werdkaupe fra Truar og þolinmæde i alls hattadre hørmung/ og mz Pijnum fra ofsoknara.

J hinũ ødrum. Lærer hñ þad/ ad fyrer Doma dag hliote adur fyrre hid Romuerska Rijkit wnder ad ganga/ og þad Antichristur wpphefie sig fyrer eirn Gud i Christindominum/ og mz følskum lærdome og Jardteiknum wille hñ hina wantruudu Verølld/ Þar til ad Christur kiemur/ og nidurbrytur hañ fyrer sina dyrdarliga tilkomu/ og deyder hñ fyrer fram med eirne andligre Predikan.

J hinũ þridia. Giører hñ nockrar aminningar og sierdeilis þad þeir straffe þa sm̃ idiulauser ganga/ og sier wilia eigi biarga mz eigenligum høndum/ og ef þeir betra sig eigi/ þa skulu þeir firrast þa. Huad nærsta hardliga hliodar i giegn andligre Stiett a þessum timum.

S. Pals Pistill til Tessalonicenses

I.

PAll og Siluanus og Timotheus Þeim Søfnude til Tessalonia/ i Gude vorum Fødur/ og DROTTNI Jesu Christo

Siluanus Timotheus

A

Naad sie mz ydur z Fridz/ af Gude vorum Fødur/ z DROTTNI Jesu Christo.

Vier skulum alltiafn giøra Gude þacker fyrer ydur/ kiæ=rer Brædur/ s ad verdugt er/ Þuiat ydar Trua vex at nær=sta/ z Kiærleikuren sier huss mzal ydar allra vega jnnbyrdis hu vid añan/ So ad vier hrosũ oss af ydur i Gudz Søfnude/ ydrar þolinmæde z Truar vegna/ i øllũ ydr ofsoknũ/ z hør=mũgũ/ huiar þier þolit. Til vtuisingar/ þ Gud mũ riettferd=ugliga dæma/ z þ þier vduger vdit til Gudz Rijkis/ fyrer hut þier z lidit. Ad þui er þ riett hia Gude/ at endurgiallda þm Hørmung/ sm̃ ydur Hørmung veita/ Enn ydz/ þier sm̃ Hørmung lijdit/ huild medz oss/ þa er DROTTIN Jesus mun opinberast af Himne/ medz Einglum sins krap=

Losstyr þra i Tessalonia

B

Af þeim sijd=asta Dome

C

sins Kraptar ⁊ m̃z Elldsins loga/ Hefnd at giefa yfer þa s̃ ecki þeckia Gud/ ⁊ yfer þa s̃m ecke eru hlyduger Euangelio vors DROTTINS Jesu Christi/ huerier Pijsl' munu lijda/ æf-

D inliga fordiorfun fra auglite DROTTINS/ ⁊ fra hn̄s dyrdarligre magt/ þa hn̄ mun koma/ og vegsamligur birtast medr sinum Heilǫgum/ ⁊ Dasamligr m̃z ǫllum Truudum. Þui ad vorū Vitnisburde til ydar/ af þm sama Deigi/ hafi þier truat.

Og saker þss bidium vier eirnen alla tima fyrer ydr/ þad vor Gud giere ydur verduga siñe kallan/ ⁊ vppfylle alla goduilld Nadarinnar/ ⁊ Truarinnar verk j Kraptinum/ So ad a ydur verde prijsat nafn DROTTINS vors Jesu Christi/ ⁊ þier a honum/ epter þre Nad vors Gudz og DROTTINS Jesu Christi.

II.

A Enn vegna þrar tilkomu vors DROTTINS Jesu Christi/ ⁊ vorrar saansøfnunar til hn̄s/ bidium vier ydr kiærer brædr/ þat þier latid ecki skiotliga hræra ydr af ydru siñe/ nie skielfa/ huorke fyrer Anda/ eda fyrer ord/ nie bref/ so s̃m af oss sendt/ þad Dagur Christi sie þegar fyrer hǫndum. Latid onguan villa ydr m̃z neinu mote. Þuiat hn̄ kiemur ecki/ Nema at so sie/ þ adur fyrre kome þat frafall/ og opinskar verde madr Syndarinnar og Glǫtunar Sonur/ sa s̃m at er motstandare/ og sig forhefur vpp yfer allt/ huad Gud edur Gudz Dyrkan heiter/ so/ þ hn̄ setur sig j Gudz Musteri/ so s̃m Gud/ ⁊ þ vtuisande/ ad hañ sie Gud.

Af þm sijdasta deigi og af Antachristenum

B Miñist þier ecki þar a/ þ eg sagde ydr þta/ þañ tijd eg var j hia ydr? Og huad þar hm̃ nu jñe helldr vite þi'/ þar til hn̄ opinberast a sinū tima. Þuiad su Vondska hreyfer sier alla reidu heimugliga/ vtan þ alleinasta sa s̃ þui nu jñe helldr/ hlytr burt teken ad verda/ Og so mun þa hinn vonde opinskar verda (huern DROTTIN mun deyda/ med Anda sins Muns/ ⁊ honum endalok giøra fyrer vppbirting sinnar tilkomu) huer Tilkoma ad skier epter verkum Andskotans/ m̃z allshattudum lygeligum Krapte/ Taknū ⁊ Stormerkium/ ⁊ m̃z allshatt-

C udu Flarœde til Ranglætis/ m̃zal þra s̃m tapader verda/ Fyrer þ/ þr hafa eigi m̃ztekit Kiærleikan Sannleiksins/ so þr hialpuduſt/ Þui mun Gud senda þm megnan Villudom/ ad þr true Lyginne/ Vppa þ þr verde aller dæmder/ sem Sannleiknum ecki trua/ helldr samþyckiast Ranglætinu.

Enn vier skulum þacka Gude alla tijma fyrer ydr/ elskanliger Brædr/ af DROTTNI þad Gud hefur vtualit ydr allt fra vpphafe/ til Saluhialparinnar j helgun Andans/ ⁊ j Tru

D Sannleiksins/ þar hn̄ hefur ydur j kallad/ fyrer Euangelium/ til vegsamligs eigendoms vors DROTTINS Jesu Christi.

So standet nu/ Kiærer Brædr/ ⁊ halldid þa setninga s̃m þier erut til lærder/ sie þ fyrer vor ord edur Brief. Enn sialfur vor DROTTIN Jesus Christus/ ⁊ Gud vor Fader/ sa oss hefur elskad/ ⁊ giefit eilijfa huggun/ ⁊ goda von fyrer Nadina/ hn̄ amiñe ydar hiortu/ ⁊ stadfeste ydr j ǫllum Lærdome/ ⁊ godum verkum.

III.

A Framar/ kiærer Brædur/ bidiet fyrer oss/ so ad ord DROTTINS hlaupe/ og vegsamad verde/ lijka so s̃m hia ydur/ Og þad vier verdum frelsader j fra oræduøndum ⁊ jllgiørnum mǫñum. Þuiad Truan er ecke huers mans. Eñ sa DROTTIN er trur s̃m ydur mun styrkia ⁊ varduetta fra jllu. Eñ vier væntum til ydar j DROTTNI/ þad þier giørit ⁊ giøra munit/ huad vier biodum ydur. Og DROTTIN greide ydar hiortu/ til Gudz Kiærleika/ ⁊

Aminning

B til Þolinmæde Christi.

Enn vier bidium ydur kiærer Brædr/ j nafne vors DROTTINS Jesu Christi/ þ þier burt takit ydr j fra sierhuerium þm Brodr s̃m oræduandliga geingr/ ⁊ eigi epter þm setninge s̃m hn̄ hefur m̃ztekit af oss. Þuiat þier vitid/ huernen þier skut oss epter fylgia/ Þui vier vorum ecki otieruger a medal ydar/ høfum eirnen ecki Braudit fyr' eckert vt af nockrū tekid/ Helldur m̃z Eruide Dag ⁊ Nott þa høfum vier verkad/ so ad vier veittū ongū ydar nein þyngsl.

1 Tess. 3. Act. 20

C Eigi fyrer þad/ so s̃m ad vier hefdum þar ongua magt til/ Helldr þ vier giefum oss sialfua ydr til fyrermyndar/ oss epter ad fylgia. Og þa vier vorum hia ydur/ budū vier ydr þ/ ad ef nockr vill eigi eruida/ sa skal ecki helldr eta.

Þuiad vier heyrum/þad nockrer medal ydar ganga oraduandlega/ ⁊ erfuida eckert /dryg-iande helldru slenskap. Enn slijkum bodum vier og aminnum þa/ fyrer vorn DROTT-IN Jesum Christū/þad þr eruide mz spaklæte/ ⁊ ete sitt eigit Braud. En þier kiærer brædr D þreytist ecki gott ad giøra. En ef nockur er ei hlyden voru orde/þann teiknit vpp fyrer Brief /og hafit eckert mz hañ ad giøra/So ad hn verde blygdadr. Halldit hn þo ecke s Ouin/hell-dr aminnit hn sm Brodur.

Erfide er bodid

Enn sialfur DROTTIN Fridarins/gefe ydur ætijd Frid/ ⁊ mz øllum hættū. DR-OTTIN sie med ydur øllum. Heilsan med minne hende Pals/ huert ad er þ merke j øllum Brefum/sm eg skrifa. Nad vors DROTTINS Je-su Christi sie med ydur øllum/ AMEN.

Skrifadur fra Athenu

Formale yfer fyrra S. Pals Pistil til Timotheū

HEnnan Pistil skrifar S. Pall til fyrer myndar øllum Byschupum/huad þr eiga ad kenna/og huernen þeir skulu Christninne stiorna/i allshattudum stiettum/Vppa þad ad eingin naudsyn sie/þad wt af eiginligum mannsins þotta sie Kristniñe stiornad.

J fyrsta Cap. bydur hn þad Byscup sie stadhelldin/og blijfe vid riettan Trunad og Kiarleika/og stande i mot þeim følskum Løgmalsins predikurum / huerier iafnframt Christe og Euangelio/eirnen wilia fram dryfa werken Løgmalsins. Og innelykur suo i stuttre sum̄a allan Christeligan Lærdom/ Huar til ad Løgmalid þiene/og huad Euangelium er/Og setur sig sialfan til eins huggunarsamligs epterdæmis/øllū Syndørū og harm þrungnum samuiskum.

J ødrum bifalar hn ad bidia fyrer alls hattudum stiettum/og bydr þad Konuñar predike ecke/bere eirnen onguan dyrmætan bunad/Helldr ad þær sie sinum Bændum hlydugar.

J hinum. þridia skrifar hn huad Byscupar edur prestar og þeirra Eigen konur fyrer Personur wera skulu/Jtm̄ huad Diacknar og þra Kuinnur/og lofar þad ef nockur girnist Byscup ad wera epter slikū hætti.

J hinum fiorda/kunngiører hn þa Falsbyskupa og andliga stiett sm hinum fyrrsøgdum er motstadligr/ Og þad þær Personur munu þar ecki inne wera/helldr sm fyrerbioda Hiuskap og Matarnauin/ og mz øllu breyta huers a mote/medur manna Lærdomum/þrre Mynd sm hn fyrr vmskrifat hefur.

J fimta. Bifalar hn huernen Eckium og vngum Konum skule wmsion weitast/ og huerium eckium menn skule framfære weita/ wt af Safnadarins hialp og samlæge/og huernen wier skulum froma Byscupa edur Presta i heidre hallda/og þa straffa sm strøffunar eru verder.

J hinū siætta/ Amiñer hn Byscupana/ad þr hallde sig vid þ hreina Euangeliū/og þui hinu sama mz predikan og lyfferne fram at fylgie/ og firre sig onytum slensligum spurningum/þær wpphyriadar werda til Veralldligrar hrosunar og Rijkdoms ad leita.

Fyrre S. Pals Pistill Til Timotheum

I.

PAll Postuli Jesu Christi/epter bodā Gudz vors Frelsara/ ⁊ DROTTINS Jesu Christi sa vor von er.

Timotheo minum riettelegū syne j Truñe.

Nad/Myskun Fridur af Gude vorum Fødur/ og vorum DROTTNI Jesu Christo.

So sm ad eg beidda þig/þad þu blifuer til Epheso medan eg færa j Macedoniam/og bodader þ sumum/þ þr eckert annad kiendu/og giæfer onguan gaum ad þm æfintyrum/ og ættartølu søgum sem onguan enda taka/þær meir afla spurninga/enn betrunar/til Gudz j Trunne. Þuiad vppfylling Bodordsins er Kiærleiken af Hreinu hiarta/ ⁊ af godre samuisku/ og af omeingadre Tru. J fra huerre sumer hafa villst / og eru vmsnuner til onytrar

A

Þrætkunar/ vilia vera Kilnings meistarar/skilia þo ecki huad þr seigia eda huad þr setia.

B Enn vier vitum þad Lögmalit er gott/fyrst nockur tijdkar þad riettéliga/vitande þ/ad hinum Riettlæta er eckert Lögmal sett/helldr Ranglatum/ z Ohlydugum/ Ogudligu/og Syndorum/ Glæpafullum/ z Illsku fullum/Födurdræpurum/ z Modurbönum/ /Mannslögurum/ Frillulifis mönnum/þeim sm skömm dryger mz Kallmañe/ z þm mönnum j burtstelur/ z Liugurum/ z Meinsærismönum/ z so þ fleira huad heilsusamligu Lærdome motstadligt er/epter dyrdligu Euangelio hins sæla Gudz þ mier tiltruad er.

Nuerin Lögmalit er giefet

C Og eg þacka vorum DROTTNI Jesu Christo/s mig styrkuan giorer/og mig trulyndan aktad hefur/setiande j þtta Embætte/sm eg var þo fyrrmeir Forsmanare/Offsoknare/ og Nædungar madr. Enn mier er Myskunsemenn yferkomen/þuiat þ giorda eg af Viskuleysi/j vantru. Enn Nad vors DROTTINS var þss yfergnæfanligre/med Truñe/ og Kiærleika num sm ad er j Christo Jesu.

Epterdæme Pals
Math. 9
Mar. 2.

Þuiad þ eru visselig Sanninde/og dyrmæt verdugt ord/ Þad Christus Jesus er kominn j þennan Heim/ Synduga saluholpna ad giora/medal huerra eg em hinn fremste/Enn mier

D er þui Myskunseme yferkomin/vppa þ Christus Jesus audsynde a mier fyrstum alla þolinmæde/þm til epterdæmis sm a hann skylldu trua til eilijfs lijfs. Enn Gude eilijfum Konunge odaudligum/ z alleina vijsum/sie Lof z Dyrd ad eilijfu/ Amen.

Þetta Bodord bifala eg þier son minn Timothee / epter hinum fyrrum Spadomum yfer þier/ad þu fremier j þm godan Riddaraskap/hafande Truna og goda Samuitsku/huerre sumer hafa fra sier skwfat/og a Truñe skipbrot lidit/ Medal huerra er Hymeneus og Alexander/huerja eg hefi Andskotanum ofurselt/so ad þm yrde kient/ad Gudlasta eigi meir.

II.

A SO aminne eg nu/ þad vier vm fram alla hlute giörum j fyrstu Boner/ Bæner/Fyrerbeidslur/ Þackargiorder fyrer öllum mönnum/fyrer Konungum/ z fyrer öllum Yferbodurum/Vppa þ vier mættum hafa spakt og rosamt lijferne/j allre Gudrækne z sidsemd. Þui slijkt er gott/þar til eirnen þacknæmt

Aminning til Bænahallds

B fyrer Gude vorum hialpara/ sa s vill/ þ aller menn hialpist/ z til vidurkenningar sannleiksins komest. Þuiad þar er eirn Gud / og eirn Medalgangare mille Gudz og Mannañа/s er sa madur Christus Jesus/huer sialfan sig hefur vtgefit fyrer alla til endurlausnar/þad þta yrde predikad j hans tijd. Þar til em eg Predikare og Postule

C settur(eg seigi Sañleik j Christo Jesu z lyg ecki)Lærare Heidinna/ j Truñi z j Sañleiknum.

So vil eg nu þ/ad mennerner bidie j öllum stodum/ z vpphefie Heilagar hendr/an Reide/ og Oruilnunar. Slikt hid sama Konuñar/ad þær pryde sig j somasamligum bwnade/mz Blygd og hreinferde/ eigi medr hærfliettā edr Gulle/edr Perlum/eda dyrmætu klædnade/helldur so s þ Konunum hæfer/audsynande Gudhræslu fyrer goduerk. Kuiñurnar lære j þögn/mz allre vndergiefne. Enn þ tilstedíu vier ecki Kuiñuñe/þ hun kienne/ ecki helldr þ hun sie mañs

(Auruslnan) Ad þeir ei mögle wid Gud nie epe hans Radi sinne Samuitsku

D sins Herra/helldr þad hun sie þögul. Þuiad Adam er fyrre skapadr/eptera Ewa. Og Adam vard eigi suiken/enn Konan vard suiken/og hefur Yfertrodsluna innleidt. Enn hun mun hialpast fyrer Barnburd / Ef hun blijfur j Trunne og j Kiærleikanum/og i Helguninne med Hreinferde.

Gen. 3
2 Cor. 11.

III.

A ÞAD er visselig satkinde/Ef ad nockur girnist Byschups Embætte/sa girnist agiætt verk. Enn Byschupe byriar ad vera ostraffanligum/ eirnrar Kuinnu eigenmañe/ Sparneytnum/Noguærum/Sidsomum / Gestrisnum/ Kieñingasömum/eingen Vijnsuelgiare/eigi Barattusomum/einkis liotligs Auinnings gyrugur/helldur Vingiarnligur/eigi þrætkunarsömum/ eigi agiornum/ Sa goda fyrersion veiter sinu husi/huer hlydug Born hefur mz allre Virding(so ad ef nockr kañ ei sinu hwse forstodu ad veita/ huernen ma hann þa Gudz Söfnude vm

Huernen Byskupar vera skulu

B sion veita?)Eigi nynæmum/so ad hann vpphrokist ecki /og hrape so j Forsmanarans wrskurd/ Hann hlytr og eirnen ad hafa godan Vitnisburd/ af þm s þar fyrer vtan eru/vppa þ hann hrape ecki j Suiuirding z snoru Spiearans.

Lika eirnen skulu þionarner vera Heidarsamliger/ eigi tuitungader / onguer Vijnsuelger/

Þienaraner

 einkis

einkis skiemeligs Auinnings Gyruger/ Þeir ed hafa Leyndandom Truarinnar j hreinne Samuisku. Þa hina sømu lat adur reyna/ epter þ lat þa þiona/ nær þr eru ostraffanliger. C

So og lijka skulu þra Eigenkuinnur vera hoglatar/ eigi spiesamar/ Hreinferdugar z Trulyndar j øllum hlutum. Þienarana huern sm̄ eirn lat vera eirnrar Kuinnu eigen man/ sa vel forstendur sin Børn/ og sin eigen hws. Enn þr ed vel þiona/ verdskullda sier sialfum goda stiett/ z mykid Traust j Trunne/ j Christo Jesu.

Þetta skrifa eg þier/ z vona s fyrst til þin at koma. Enn ef mier seinkar/ ad þu viter/ hu- D nen þu skallt ganga j Gudzhwsi/ huert ad er Søfnudur Gudz lifanda/ stolpe og grunduallan Sannleiksins. Omotmælanliga mykel er Leyndur domr Gudhræslunnar. Gud er opinberadr j Holldinu/ Riettlættr j Andanum/ auglystur Einglunum/ predikadr Heidingium/ trudr af Heimenum/ medtekin i vegsemd.

IIII.

2. Timo. 3.
2 Pet. 2.

ENN Andin seiger skilmerkeliga/ þad a sidustum timum munu nockrer af falla fra Trunne/ z giætur giefa ad suiksamligum Aundum/ z Diofla Lærdomum/ fyrer þa/ sm̄ i smiadran Lyge mælendur eru/ z forbrendar Samuiskur hafa/ fyrerbiodande ad giptast/ z ad bindast þrar fædu/ s Gud hefur skapad til medtøku truudum/ medr þackar giørd/ z þm sm̄ Sannleiken vidurkienna. A Þuiad øll Gudz Skiepna er god/ z eckert burtkastanligt/ þ mz þackargiord medtekit verdr/ Þuiad þ helgast fyrer Gudz Ord z Bænena. B

Nær þu ert þetta Brædrunum fyrerleggiande/ muntu vera godr Þienare Jesu Christi/ sm̄ vppalin er j ordum Truarinnar/ z godum Lærdomum/ huerium þu hefur hier til epter fylgt. Enn Fanytar alldradra Kuenna Skrøksøgr fordast þu.

Enn ven þu sialfan þig helldr Gudrækni/ Þuiad likamlig jdkan er til litils nytsamlig/ Enn Gudrækne er til allra hluta nytsøm/ hafande þssa Lijfsins fyrerheit/ og so hins epterkomanda. C Þetta er visselig sannindi/ z dyrmætt verdugt ord. Þuiad til þss sama erfidum vier eirnen/ og verdum formællter/ vm þ vier hofum vonad vppa Lifanda Gud/ sa sm̄ ad er Frelsare allra manna/ enn sierdeilis Truadra. Þetta boda z kienn. Eingen forsmaæ þina æsku/ Helldur vert Fyrermynd truadra j Ordinu/ j Breytninne/ j Kiærleikanum/ j Andanum/ j Trunne/ j Hreinlijfenu.

2 Tim. 2

Vert idinn med Lesningum/ med aminningum/ med kienningum/ þangat til ad eg kiem. D Gleym ecki þre gafu/ sem þier er giefen fyrer Spadoma/ med handa vpplegging Wlldunganna. Idka þta z vmgack/ so ad þinn frame sie opinber huerium manne. Haf gat a sialfum þier/ z a Lærdominum/ z blijf j þssum greinum. Þui ef þu giører þta/ munt þu sialfan þig hialpligan giøra/ z þa sm̄ þier heyra.

V.

Vt af Eckiunum

BAmlann straffa ecki/ helldr aminn hn̄ sm̄ Fødr/ Vnga sm̄ Brædr/ alldradar A Konur sm̄ mædr/ vngar sm̄ Systur/ mz øllu Hreinlijfe.

Eckiurnar Heidra/ þær sm̄ riettar Eckiur eru. Enn ef Eckia hefr børn edr Barnabørn/ þa lat hana fyrst læra sinu eigin hwsi gudliga ad stiorna/ z Forelldrunum lijkt aptur ad giallda/ Þuiad þ er velgiort/ z þacknæmt fyrer Gude. Enn þer sannarlig Eckia/ sm̄ [a] einsømun er / og sina von setur vppa Gud/ og stadnæmist j Bænum z akalle Dag z Nott. Enn hun s j Bijlijfe lifer/ er lifande Daud/ Og biod þta/ vppa þ þær sieu ostraffanligar. Enn ef einhuer ræker ecke sitt/ sierdeilis sin Hiu/ sa hefur afneitad Trunne/ z er Vantruudum verre.

a (Einsømun) Ei hafande ad sorga fyrer neinnum/ er alleina

Lat onga Eckiu vtueliast sm̄ er fyrer jnnan sextige ara/ z verit hefr eins mans Eigenkona/ og hefur vitnan godra verka/ þad hun hafe sin børn vel vppalid / þ hun hafe Gestrisen verit/ þad hun hafe heilagra fætur þuegid/ þad hun hafe Harmþrungnum Lifsnæring veitt/ þad hun hafe til allra godra verka kostgiæfen verid. Enn vngar Eckiur varast þu/ B Þui nær þær taka [b] lauslætar ad giørast j giegn Christo/ þa vilia þær giptast/ hafande sin Dom/ þ þær hafe hina fyrstu tru brotid. Enn jafnframt þssu/ eru þær gagnlausar/ og læra vm hws ad hlaupa/ Enn þær eru eigi alleinasta gagnlausar/ helldr eirnen ordugar/ z foruitnar/ z tala þ sm̄ ecki hæfer.

b Gjaldar

Þui

Þui vil eg/ ꝥ vngar Eckiur gipteſt/ ale Børn/ Heimilenu forſtødu veite/ ⁊ giefe Motſtād aranū eckert tilefne/ ꝥ hn̄ megi formælingar ſøk mz hafa/ Þuiad þar eru þegar nockrar fra horfnar/ Andſkotanum epterfylgiande. Enn ef einhuer truadur madr/ eda truud Kuiña hefr
C Eckiur/ veite hn̄ þm ſømum framfærſlu/ ⁊ læte Søfnuden ecki þuingadan verda/ ſuo ad þær sm̄ ſannar Eckiur eru/ mætti nægd hafa.

Þeir Olldungar sm̄ vel forſtanda/ halldiſt tuefalldligs heidurs verduger/ ſierdeilis þr sem erfida j Ordenu ⁊ j Lærdominum. Þuiat Ritningen ſeiger/ Eigi ſkalltu tilbinda Mulen a erianda Naute/ Og verkmaduren er ſins kaups verdugr. J mote Olldūge atakſt eckert kløgumal/ an vitnisburdar tueggia edur þriggia. Þa sm̄ ſyndgaſt/ ſtraffa fyrer øllum/ vppa ꝥ hiner adrer hafe otta af.

Deut. 25
1 Cor. 9.
Math. 10
Luc. 10

D Eg votta fyrer Gude/ ⁊ DROTTNI Jeſu Chriſto/ ⁊ vtuøldum Einglum/ ꝥ þu vardueiter þetta/ an eiginligs hugbodz/ eckert giørande fyrer Vinattu. Legg eigi brædligahendur yfer nockurn. Samlaga þig ecki annarligum Syndum. Geym þig ſialfan Hreinferdugan. Hier epter dreck ecki Vatn/ helldr jdka litils Vijns/ fyrer þins maga ſaker/ og þad þu optſiñis ert ſiukur.

Sumra manna Synder eru opinberar/ ſo ad vier kuñum þær fyrerfram ad dæma/ eñ ſumar verda hier eptera opinberar. Lijka eirnen ſumra goduerk eru fyrer fram̄ opinber/ ⁊ hinia annara blyfa ecke nidrebyrgd

VI.

A ÞEir þionuſtumenn sm̄ vnder okenu eru/ ſkulu hallda ſina Drottna j øllum Heidre/ vppa þad ad Gudz nafn/ ⁊ Lærdomuriñ verde ecki laſtadr. Enn þr sm̄ truada Drottna hafa/ ſkulu ecki forſma þa hiñ ſømu/ fyrer þad þr eru Brædr/ Helldr ſkulu þr þui þienugre vera/ nz þui ꝥ hiner eru truader/ og elſkanliger/ ⁊ Velgiørningſins hluttakarar. Þetta keñ ⁊ amiñ.

Þienararner

Ef ad nockur kienner ødruuis/ og blijfur ecki vid Heilſuſamlig Ord vors DROTTINS Jeſu Chriſti/ og vid þann Gudrækeliga Lærdom/ ſa er vppbelgdur/ og veit eckert/ helldr er ſottlera j Spurningum ⁊ ordadeilum/ af huerium vppſprettur Ofund/ Præl-
B ur/ Gudlaſtaner/ jllar ovenur/ Misgreiningar/ þra manna sm̄ fordiørfud hugſkot hafa/ þeir ed Sannleiknum ſuipter eru/ huerier ꝥ meina ad Gudrækne mune Fiarafle vera. Forda þig þm sm̄ þſſkonar eru. Enn ꝥ er mykill Auinningr/ huer hn̄ er Gudhræddr/ og lætur ſier ſijna Lucku nægia. Þuiad vier høfum eckert jnnflutt j þennan Heim/ af þui er ꝥ opinbert/ ad vier munum eckert j burt hafa.

(Sottlera) Lygar eru iafnan ſiukar/ og þurfa mikilla lækninga vid

Enn nær vier høfum Fæde og Klædnad/ ſo lætum oſſ nægia. Þuiat þeir sm̄ Riker vilia verda/ falla j Freiſtne ⁊ Snørur/ ⁊ j margar fauiſligar ⁊ ſkadſamligar girnder/ þær ed mañenum dreckia j Fordiarfan og Fordæming. Þuiad agirnd er Rot alls jlls/ þrar ſumer girntuſt/ og eru Trunne frauillter/ og giøra ſier ſo ſialfum margar Meinſemder. Enn þu Gudz
C madur fly þtta/ og epterfylg Riettlætinu/ Gudhrædſlu/ Trunne/ Kiærleikanum/ Þolinmædiñe Hoguærdinne. Berſt godre baráttu Truarinnar/ høndla ſo eilijft Lijf/ þar þu eirnen ert til kalladr/ ⁊ jatad hefur goda Jatning fyrer mørgum Vottum

Eg byd þier fyrer Gude/ sm̄ alla hlute lifgar/ ⁊ fyrer Chriſto Jeſu/ ſa vnder Pontuerſkum Pilato vottat hefur goda Jatning/ þad þu vardueiter þta Bodord an fleckunar/ oſtraffanlegur/ allt til auglyſingar vors DROTTINS Jeſu Chriſti/ Hueria ſa hiñ Sæle ⁊ alleinaſta volldugur/ mun auglyſa a ſinum timum/ Konungr Konunganna/ DROTTINN DRottnanna/ hn̄ sm̄ eirn ſaman Odaudleiken hefur/ ſa sm̄ bygger j Lioſinu/ þar eingen kann til ad komaſt/ huern eingen madur hefur ſied nie ſia kann/ Honum ſie Heidur ⁊ æfinligt Vellde/ Amen.

D Rikum þſſarar Veralldar biod þu/ ꝥ þr ſie ecki Mykillater / og legge ongua Von vpp a þennan fallualltan Rijkdom/ helldur vppa Lifanda Gud/ sm̄ oſſ gnogliga gefr allzhattad til notnunar. Og þad þeir giøre nøckut gott/ þad þeir audgiſt j godum verkum/ ſie giafmillder/ goduiliader/ ſafnande ſier ſialfū j Siod godre grunduallan/ vppa hid tilkomanda/ ſuo ad þeir høndle eilijft Lijf.

Af þm Rijku

O Timothee/Vardueit þ þier er til truad/Og varast fafeingeligt Niegoma hial/z kapp deilut falsfrægrar listar/ huerre ad nockrer framhallda/ og eru Trunne frauillter. Naaden sie mz þier/ Amen.

Skrifadur fra Laodicea/sem ad er ein høfud Borg Landsins Phrigie Pacatiana

Formale yfer annan S. Pals Pistil Til Timotheo

ÞEsse Pistill er eitt burt farar minnis Bref/þar S. Pall aminer sine Timotheum/þad hn samt afram halldi/so sm hn hefur wppbyriad/Euangelij erinde ad reka/ Pad eirnen wel nytsamligt er/af þui þeir eru marger sm af falla. Þar til wpphefia sig eirnen fals Andar/og Lærendur i øllum ættum. Fyrer þui heyrer einum Byscupe til idugliga ad waka/og erwida i Gudz Euangelio.

Enn sierdeilis þa kunngiórer hn i hinum þridia og fiorda Capitula /þa haskasamligu tijd i enda Verallдarinnar/ Pad hid falska andliga Lijferne / huad alla Veròlldena mun willa/med augsyneligre fegurd/huar allshattud Jllska og odygd/sina breytne wnderbyrger/so sm sia ma i þennan tijd a worum andligum/ þenan S. Pals Spadom nærsta gnogliga wpp fylldan werda.

Annar S. Pals Pistill til Timotheum

I.

A

PAll Postule Jesu Christi/fyrer Gudz vilia/ epter fyrerheitenu lijfsins/ j Christo Jesu.

Minum elskuliga syni Timotheo.

Nad/Myskun/ Fridr/ af Gude Fødur/ z Christo Jesu vorũ DROTTNI.

Eg þacka Gude/þm er eg þiona j fra Langfedgum minũ/ j hreinre Samuisku/ þad eg oaflatanliga minnunst þin j minum Bænum/ dag og Nott / og þad mig forleinger epter/ þig ad sia (nær eg hugleide þin Tarføll) vppa þ eg vppfylldist føgnude/ Jhugande þa flecklausa Tru sm i þier er/og ædur fyrre bygde mz þinne Ommu Laide/og mz þinne Modur Eunike / eg em þss fulluys þ eirnen mz þier. B

Rom. 8. Nuar fyrer eg a minne þig/þad þu vppuekier þa Gudz giøf/s j þier er/ fyrer vpplegging mina handa. Þuiad Gud hefur ecki giefet oss hrædslunar Anda/helldr Sanleiksins z Kiærleiksins/og Bindindis. Fyrer þui skamast þin ecki vors DROTTINS Vitnisburdar/ C nie mins hns Bandingia/Nelldur med þolugr vert Euangelio/so sm ad eg/epter Gudz Krapte/ þeim oss hefur hialpliga giørt/ og kallad mz Neilagre kallan / Ecke epter vorum verkum/ helldur epter sinne fyrerhyggiu z Nad/huer oss er giefen j Christo Jesu fyrer Verallдarinnar vpphaf/En nu opinberut er fyrer auglysing vors Lausnara Jesu Christi/ sa s Daudan hefr suipt maktine/en Lijfet z odaudligleiken i Lios leitt/fyrer Euãgeliũ/j hũt eg em settur Predikare/Postule z Lærare Neidinna þioda/huers vegna/er eg lijd þta. En eg skømunst min þess ecki/Þuiad eg veit a huern eg true/og em fulluijs/þ hn kann þ ad vardueita/ huad mier er til truad/allt til hins sama dags.

Til. 3
1 Tim. 2
1 Tim. 4.

D Negda þier epter fyrermynd þra heilsusamligra orda/s þu hefr heyrt af mier/vt af Trunne z Kiærleiknum j Christo Jesu. Pad hid goda sm þier er tiltruad/þ vardueit/fyrer Neilagan Anda/sm j oss bygger. Þuiad þu veist þad þr hafa aller frasnuist mier sm j Asia eru/

medal huerra er Phygellus og Hermogenes. DROTTJN giefe Myskun Heimkynne Onesiphori/ Þuiad hñ hefur optsinnis mig endurnært/ Og af minne Jarnuidiu hefur hañ sier ecki feilad/ helldr þa hñ var j Rom/ leitade hñ min sm̃ inneligast/ z fann mig. Herran giefe honum þ hñ finne Myskun hia DROTTNJ a þm deigi. Og j huersu mørgu hañ hefur mier þionustu veitt til Epheso/ þ veistu allra bezt.

Phygillus
Hermogenes
Onesiphorus

II.

A

SO styrk þig nu/ Son minn/ j Nædinne/ sm̃ er fyrer Christum Jesum. Og j þui sm̃ þu hefur af mier heyrt/ fyrer marga Vitnisburde/ bifala þ Truum mønnum/ þeim sm̃ tilhæfeliger eru/ ad læra adra. Enn þu vert Herkinn sm̃ godr Kappe Jesu Christi. Eingen Strijdzmanna vefur sig j neinre veralldligre Sysla/ vppa þ hñ þocknist þm hinum sama s mztok hñ. Og þott nockur beriest/ verdur hñ ecki jafnsnart Koronadr/ nema hñ beriest riettliga. Eñ sa Akurkarlen sm̃ Akuren eriar/ skal fyrstur neyta af Auextinum. Merk huad eg seige. Eñ DROTTJN mun giefa þier skilning j øllum hlutum.

1 Cor. 9.

B

Haf j minne Jesum Christum/ huer vppaptur er Risen j fra Daudum / vt af Sæde Dauidz/ epter minu Euangelio/ yfer hueriu eg lijd allt til Bandañs suo sm̃ Illuirke/ Enn Gudz Ord eru ecki bunden. Fyrer þui þoli eg allt/ saker Vtualdra/ vppa þ þr audlist eirnen hialprædid j Christo Jesu/ mz eilijfre Dyrd.

Þetta er sañarliga satt/ Ef vier deyum mz/ þa munu vier mzlifa/ þolu vier/ so munu vier medrijkia/ Ef vier afneitum/ þa mũ/ hñ eirnen afneita oss/ truũ vier ecki/ þa blijfur hñ þo trufastur/ Þuiad hñ kann ecki sier sialfum ad afneita. Þetta aminn þu z vitna fyrer DROTTNJ/ þad þr hafe eckert Ordgialfur/ huert ongu nytt er/ nema til frahuersingar þeim sem tilheyra.

C

Kostgiæf/ ad audsyna þig Gude/ riettelligan z ostraffanligan Verkmann/ sa er riett j sundurkliufe Ordit Sannleiksins. Fafeingeligt hiegoma hial fly þu/ þuiad þ styrker mykit til oGudligs athæfis/ z þra Ord þa eta vm sig/ lika sm̃ annar Krabbe/ medal huerra er Hymeneus og Philetus/ huerier Sannleiknum hafa fra villst/ Seigiande Vpprisuna skiedna vera/ z hafa suo sumra Tru vmsnuit.

1 Timo. 6
Tit. 1
Himeneus
Philetus

Eñ styrk Grundualla Gudz stendr stødug/ hafande þta merke/ Þad DROTTJN keñe þa sm̃ ed hñs eru/ z ad huer sa fraskiliest Ranglætinu sm̃ akallar nafn Christi. J storu huse eru ecki alleinasta Kerin af Gulle z Silfre/ helldr eirnen af Trie z Leire/ sum til Heidurs/ sum til Vanæru. Og ef ad nockur hreinsar sig j fra þuilikum Møñum/ sa mũ vera Heilagt Ker Husherranum til Heidurs handtieranda/ z til allz godz verks reidubuid.

D

Fly þu girnder æskunnar/ Enn epterfylg Riettlætinu/ Trunne/ Kiærleiknum/ Fridnũ/ med þm øllum/ sm̃ akalla DROTTJN af hreinu hiarta. Enn Fauisligar z Vanuirdeligar spurningar fly þu/ þuiad þu veist ad þær ala Þrættaner. Enn Þionustumanne DROTTJNS til heyrer ecki ad þræta/ helldr vingiarnligum ad vera vid alla/ z kieñingasømum/ sa er vonda vmlidit getur mz Hoguære/ og straffa þa sm̃ þralæter eru/ ef ad Gud giæfe þm eitthuad sinn yferboot/ Sannleiken ad vidurkienna / og endur vitkader verda vr Diøfulsins Snøru/ af þre þr herleidder eru til hñs vilia.

III.

A

EN þad skalltu vita/ þad a sidustum døgum til standa haskasamligar tijder/ þuiad þr meñ mũu vda s eru Siergoder/ Agiarner/ Mykillæter/ Dramblæter/ Hædgiarner/ Foreldrunuum ohlyduger/ Opacklæter/ Ogudliger/ Ohyrleiger/ OFridsamer/ Spielner/ Lostasamer/ Mandygdarlauser/ Suikuler Illwdliger/ Hrokafuller/ þr ed meir elska Munadlijfe eñ Gud/ huerir ed hafa yferlit Gudligs athæfis/ enn þss Krapte afneita þr/ fordast þu slijka. Af þissum eru z þr/ sm̃ lædast hier z huar j husum/ z af Herfange leida Kueñsuipternar hladnar af Syndum/ z mz marguisligar girnder fiatrader eru/ lærande jafnliga/ eñ gieta þo alldreige til Sannleiksins vidurkienningar komist.

Exo. 7

B

Eins alijka sm̃ þr Jannes/ z Jambres/ motstodu Moyses/ so motstanda þsser eirnen Sañleiknũ. Eru meñ fordiarfads Hugskotz/ toruelld[r] til Truarinnar/ Eñ komast eigi framar a

Jañes
Jambres

leidis/Þuiad þra Fifska mun augliós verda huerium mañe/lijka s eirnen þ hiña vard. C

Enn þu hefur reynt minn Lærdom/minn Vana/mina Fyrer ætlan/mina Tru/mitt läg-lundargied/minn Kiærleika/mina Þolinmæde/minar Offsokner / minar hrakningar/ þær ed mier tilfiellu j Antiochia z Iconia/j Listran / hueria offsokn eg leid þar/og vt af øllum hefur DROTTIN mig frelsat. Og aller þeir sm̄ Gudliga vilia lifa j Christo Jesu/þeir hliota Offsokn ad lijda. Enn hiner vondu menn z Suikarar framleidast æ til hins verra/þt þeir villa z verda villter. — Act. 4

Eñ þu vert stadfastr j þui sm̄ þu hefur lært/z þier er til truad/Af þui þu veist af huerium þu hefur lært/Med þui þier er kunnug Heiløg Ritning allt j fra Barndome/ gietur þu sialfur leidriett fyrer þier/til Salualprædesins/fyrer Truna a Jesum Christū. Þuiad øll Ritning af Gude jnngiefen/er nytsamlig til Lærdoms/til vmuandanar/til betrunar/ til leidriettingar j Riettlætinu/so ad Gudz madr sie algiør/til alls godz verks hæfiligr. D

IIII.

SO vitna eg nu fyrer Gude/og DROTTNI Jesu Christo/sa s ad koma sk til ad dæma Lifendr z Dauda/mz siñe auglysing/ z mz sinu Rijke/Predika þu ordit/hallt ad/huert þ skiedur j hagligan tima eda ohagligan/straffa ogna/aminn mz allre þolinmæde/z Kienningu. Þuiad sa time mun koma/ þ þr munu ecki lijda Heilsusamligan Lærdom/ helldur munu þr epter sinum eigenligum fysnum/samanhruga sier sialfum lærendr/epter þui þm Eyrun klæia/og munu Eyrunum j fra Sannleiknum venda/og sier snua til Lyge. Eñ þu vert vakande og herken j øllum hlutum/ giør werk Gudzspialligs Predikara/ og vtlykta þitt Embætte verdugliga — A — Act. 10 — 2 Tess. 2.

Þuiat eg verd snart fornfærdr/z time minnar burtfarar tilstendr. Eg hefe goda Baraattu barist/eg hefe hlaupit fullkomnat/eg hefi Truna geymt/ Nu hiedā j fra er mier til løgd Korona Riettlætisins/sm̄ ad DROTTIN hinn Riettlaate Domare/mun mier a þm Deigi gefa/Enn eigi alleinasta mier/helldr jafnuel øllum þm sm̄ hn̄s tilkomu elska. Legg kapp a ad koma til min snarliga. B

Þuiad Demas hefur mig yfergiefet/elskande þennan Heim/ z er burt faren til Tessaloniam/Crescens j Galatiam/Titus j Dalmatiam/ Lucas er eiñsamā hia mier. Marcum tak til þin/z haf mz þier/þuiad hn̄ er mier nytsamligur til þionustu. Tychicū hefe eg til Epheso sent. Þann Møttul s eg liet epter til Troada hia Carpo haf mz/nær þu kemr/z so Bækurnar/eñ einkum þ Bokfelli. Alexander Smidr hefur audsynt mier margt vont/DROTTIN vmbune honum epter sinum verkum/fyrer huerium vakta þu þig eirnen/Þuiad hann hefur miøg j motestadit vorum ordum. — Demas Crescens Titus Lucas — C

J minu fyrsta forsuare stod eingen hia mier/helldr yfergaafu þr mig aller/Eñ eigi sie þm þad til atølu. DROTTIN stod hia mier/z styrkte mig/vppa þat su Predikan fyrer mig stadfest yrde/suo ad þad aller Heidingiar heyrdu/ og eg em frelsadur af gine Leonsins. Enn DROTTIN mun frelsa mig af øllu jllu/ og hialpa til sins Himneska Rijkis/huerium ad sie Dyrd vm alldur og æfe/ Amen

Heilsa þu Priscam z Aquilam/og Heimkynne Onesiphori/Erastus bleif til Corinthiu Enn Trophimū liet eg epter til Miletho siukan. Haf kapp a/ þad þu komer til min fyrer Veturen. Þier heilsa Eubulus z Pudens/z Linus/z Claudia/z aller Brædr. DROTTIN Jesus Christus sie mz þinū Anda. Nadin sie mz ydur/AMEN. D

Hinn añar Pistill til Timotheum/Skrifadur i fra Rom/

Þa er S. Pall var j annad sinn hafdur fyrer Keisarann Nero

Formale yfer S. Pals Pistil Til Titum

þetta

ÞEtta er eirn stuttur Pistill/enn er þo ein Suma Christeligs Lærdoms/huar ed alls hattad innelukt werdur/ og þolgit er huad einum riettchristnum þarþligt er ad wita og læra.

J þyrsta. Kienner hn̄/huad Byscup/eda Soknarprestur/skal þyrer mann wera/einkum sa sm̄ Valinkunnur er/ og lærdur wel Euangelium til ad predika/ og motstödu weita þölskum Lærdome werkanna og manna setningum/sm̄ alla tyma strijda i giegn Truñe/ og Samuiskunnar willa i þra Christeligu þrelsi/i herþiötran mannligra setninga/so sm̄ skyllde þeir mönnum biörg weita til Salu hialpar/ huerier þo eckert stoda/ til eilyþrar Sælu.

J ödrum Cap. Lærer hn̄ allshattadar stietter wnga og gamla/Meyar og Manna konur/Karlmenn Herra/og wndermeñ/Huernen þr skulu sierh egda/so sm̄ þr/huerra Christus heþur þyrer sinn Dauda aþlat/sier sialþum til eigendoms.

J hinum þridia. Lærer hn̄ i Heidre ad haþa Veralldar walldsmenn/og þm epterlæte og hlydne ad veita. Og ahrærer enn aptur i annad sinn þa Nad sm̄ Christur heþur oss aþrekat/Vppa þad eingen giöre sier i hugarlund/ad þad nægie til Saluhialpar/ Valldzstiettinne hlydne ad weita. Aþ þui/ad allt wort Riettlæte er einkis wert þyrer Gude. Og biþalar honum sidan/ad þordast hina hardsuirudu og Villumeñ.

S. Pals Pistill
Til Titum
I.

A PAll þion Gudz/ enn Postule Jesu Christi/ epter Trunne Gudz vtualdra/ og vidurkienning Sañleiksins/ sm̄ til Gudrækninnar leider/ vppa von eilijfs Lijfs/huerra til sagt hefur sa eckert Lygur/ Gud/fyrer æfinligar allder/ Enn opinberat hefur/j siñe tijd/sin ord/ fyrer þa predikan s̄ mier er tiltruud/ epter Bode Gudz vors Lausnara.

Tito minum Riettelig Syne/ epter beggia ockar Tru. Nad/Myskun/Fridur af Gude Fodur/ og DROTTNI Jesu Christo vorum frelsara.

B Vegna þss liet eg þig epter j Chrit/þad þu skyllder bæta vm þad huad brest hafdi/ og Olldungana nidur ad setia vm Borgernar/ so sm̄ eg bifalade þier. So þad/ef nockur er ostraffanligur/ eirnrar Kuiñu eiginmadur/huer ed trulynd Born hefur/eigi ordræmd/þad þau sie of eydslumenn/edr ohlyden. Þuiad Byschupe byriar ad vera ostraffanligum/so sem Gudz Telsionar manne/eigi einsinnadur/ eigi Reidinn/ eingen Vijnsuelgur/ eigi barattusamur/ eigi neins skiemeligs auinnings Gyrugur/Nelldr Gestrisinn/Godlyndr/skirlifur/Riettferdugr/Gudræken/Hreinlijfur/ sa sem Fasthellden er þss ordz sm̄ sannarligur Lærdomur er/og sa adra kann læra/ so ad hn̄ sie mattugur til ad amiña fyrer Heilsusamligan Lærdom/og ad straffa þa sm̄ a mote mæla. *Byschups persona 1 Tim. 3.*

C Þuiad þar eru marger diarfer Hiegoma þuættarar/og villumenn / eirna mest vt af Vmskurninne/ a huerium vier hliotum muñin til ad byrgia/Huerier naliga ollum husum vmuellta/og kienna þ sm̄ ecki hæfer/fyrer skiemeligs auinnings saker. Nockur vt af þm sialfra þra Spamadur sagde/Chritarmenn eru jafnliga Lygegiarner/Illkuikinde/z letesamer Magar/ Þesse Vitnisburdur er sañur. *Epimenides Rom. 14.*

D Nu̇s vegna þu straffa þa snarpliga/vppa þ þr sie Heilbrigder j Truñe/ Og gefe onguar giætur ad þm Gydingligum æfintyrum z manna Bodordum/sm̄ j burt snua fra sañleiknum. Hreinum eru aller hluter hreiner/enn saurugum z Vantruudum er eckert hreint/ Nelldur eru saurug þra Hugskot z samuiska. Þeir seigiast þeckia Gud/eñ mz verkunum afneita þr þui/ Þuiad þr eru Bøluanliger/og Vantruader/z til allra godra verka oskickanliger.

II

A ENN þu tala/so sm̄ þad hæfer Heilsusamligum Lærdome. Olldrudum þ þr sie skirlifer/Heidarliger/Hæfelater/Heilbrigder j Trunne/j Kiærleikanum/ j Þolinmædinne. Lijka eirnen rosknum Konum / ad þær hegde sier sm̄ Gudræknum hæfer/ ecke Lastanarsamar/ecki Vinsuelgiur/godar Læremædur/ ad þær lære vngar Konr hafilatar *Þeir gomlu meñ og kuuñur*

1 Tim 6.

hæfilatar ad vera/og þad ad þær hafe kiæra sina Bændur/og elske sin Børn/sie Skirlifar/ B
Hreinferdugar/Umsionarsamar/Godlyndar/ sinum Bændum undergiefnar/Uppa þ Gudz
Ord verde ecki lastad. Slijkt lika aminn Ungmeñin/þ þau sie sidsøm.

Eñ j øllum hlutum set þig sialfan fyrermyndan godra verka/ mz omeingudum Lærdome/
med stødugl yndi/med Heilsusäligu z o straffanligu Orde/ upp a þ motstandarinn o virdist/og
ekert hafe/ þad hñ kuñe vont fra oss ad seigia. Þionustumoñunum/þad þeir sie sinũ Drotnũ C
Undergiefner/og i øllu gedfellder/Veri eigi Suøruger/eigi otruer/ helldz syne allañ godañ
Truskap/suo ad þeir Pryde Lærdom Gudz vors lausnara i øllum greinum.

Þionustu folk
Ephe. 6

Þuiad heilsusamlig Naad Gudz er auglyst øllum møñum/z lærer oss/þad vier skulum af-
neita Ogudligu athæfi/z veralldligum girndum/z lifa Sparliga/Riettferdugliga/ z Gudli-
ga j þssum Heime/z vakta uppa þa sælu von/z dyrdarinnar auglysing hins mykla Gudz/og D
vors Lausnara Jesu Christi/s sialfã sig hefz giefed ut fyrer oss/ Uppa þ hñ endurleyste oss j
fra øllu Oriettlæte/z hreinsade sier sialfum Folk til eignar/þ kostgiæfed være til godra ver-
ka. Þetta tala þu og aminn/z straffa mz allre aluøru. Lat onguan forsma þig.

III.

AMinn þa þ þr sie Høfdingiunum og Valldzstiettunũ undergiefner z hlyd- A
uger/til allra godra verka reidubuner/Aunguan lastande/eigi deilugiarner/
helldz veri hæuersker/ audsynande alla Hoguære / vid huern mann. Þuiad
vier vorum fordum daga Galauser/ Ohlyduger/ Ofyrerlatsamer/ þionande
Girndum og marguisligu Bilijste/z geingũ j illsku og øfundskap/og høtudũ
huer añan jãbyrdis.

Eñ þa birtist godgirnd z mañliufligleike Gudz vors Lausnara/ Eigi fyrer Riettlætis ver- B
kanna saker/sm̃ vier høfdum giert/Helldz epter sinne Myskunseme frelsade hñ oss/ fyrer þa
Endurgietningar Laug/og nyiung heilags Anda/ huerium hañ hefz yfergnæfanliga uthellt
yfer oss/fyrer Jesum Christum vorn Lausnara/So ad vier Riettlaater fyrer sialfs hñs Naad/
værum erfingiar eilijfs Lijfs/ epter Voninne/Þesse ræda er sønn og truanlig.

1 Tim 1.

Þetta vil eg þu kienner stadfastliga/so ad þr s truader eru vordner/kostgiæfist j godũ ver- C
kum fordilldarliger ad vera. Þetta er gott og møñum nytsamligt. Eñ fauisligar spurnin-
gar og ættar þulur/Þrætttaner og Laganna deilur fordast þu/þuiad þær eru oþarfar og fa-
feingar. Villu mann/epter eina og adra aminning fly þu/og vit/þad sa ek umsnuen s þess-
konar er/og Synd dryger/so sm̃ ad sa sig sialfan fordæmer

Artemon
Tychicus

Nær eg sende Arteman/ elligar Tychicon til þin / þa skunda þu sm̃ skiotast ad koma til D
min til Nicapolim/Þuiad þar hef eg asett j Vetur ad vera. Zenam Løguitring z Appollon
af stad sent med athygle/so ad þa breste eckert. Lat þa eirnen læra i godum verkum fordill-
darliger ad vera/ þar þørf giorist/ so ad þeir sie ecki auaxtarlauser. Þier heilsa aller
þr mz mier eru. Heilsa þu øllũ þm oss elska j Truñe. Naden sie mz ydz øllũ/Amen.

Skrifadur fra Nicapoli/ i Macedonia

Formale yfer S. Pals
Pistil til Philemonem

ÞEsse Pistill audsyner oss eitt meistarligt liufligt Eptirdæme Kristeligs kiær-
leika. Þuiad þar siañ wier/huersu S. Pall i forsuar tekur hinn farada Onesimum/og
fortijder wid hñs Herra/allt huad hñ gietur/og skickar sier ei ödruuis/enn so sm̃ sie hñ sial-
fur Onesimus/huer ed brotligur hafde ordit. Þo giörer hñ þ ecki mz ofrijke edur kugan/
sm̃ hñ hefde wel riett tilhaft/Helldur yfergiefur hñ sinn riett/huar mz hañ naudþrokar/
þad Philemon hliote eirnen ad hafa sins Riettar fordrag. Lyka amynt sm̃ þad Christr
hefur giört fyrer Gude Födur/so giörer eirnen S. Pall wid Onesimun fyrer Philemo-
ne/Þuiad Christur hefur sinn riett yfergiefet/og medur liufleik og medur Litelæte Föd-
urin sigrad/þad hñ hefur sinn Riett og Reide hlotid nidur ad leggia/og oss til nadar ad taka/fyrer Christus
saker/Sa oss so aluarliga fortijdar/og so af öllu hiarta ad sier tekur/Þuiad wier erum aller hñs Onesimi/ef
wier truum þad.

S. Pals

Sancti Pauli
Pistill til Philemonem I.

A PAll Bandingie Jesu Christi/og Timotheus broder.
Philimoni astsamligum ⁊ vorum mz hialpara/⁊ astudligre Appea/ ⁊ Archippo vorum samheriara/og Søfnudenum j þinu Nwsi.
Nađ sie nz ydur/⁊ Fridr/af Gude vorum Fødur/ ⁊ DROTTNI Jesu Christo.

Timotheus
Arcippus

Eg þacka minum Gude/ ⁊ hugleide þig jafnliga j minum Bænum/ Af þui eg heyre vt af þm Kiærleika og Tru/sm þu hefur vid DROTTJN Jesum/⁊ vid alla Neilaga/þ ad þin Trua/ hueria vier sameiginliga høfum/verde krøptug j þier/fyrer vidurkienning allz hins goda/ sm þier hafit j Christo Jesu. Enn eg hefe føgnud myken og Nuggun j þinum Kiærleika/ Þuiad Niørtu þrra Neiløgu eru nærsta endurnærd fyrer þig/Kiære Broder.

2 Cor. 1.
Galat. 1.
1 Petri 1.

B Fyrer þui/þott eg hafe stort Valld til þier ad bioda j Christo/ huad þier somer/ Þa vil eg þo fyrer Kiærleiksins saker/ einasta aminna þig / Eg sm þssligur er/einkanliga hinn gamle Pall/enn nu eirnen Bandinge Jesu Christi. Þa beide eg fyrer Son minn Onesimu/þañ eg alid hefi j minum Bøndum/huer þier var fordum oþarfur/enn nu þier og mier nærsta þarfsamligur/Nuern eg sende þier nu aptur/ Enn þu villder hñ mztaka sm mitt hiarta. Þuiad eg villde hafa halldit honum hia mier/ad hñ þionade mier j stadin þin/j bøndu Gudzspiallsins/ Enn vtan þinn vilia/villda eg eckert giøra/So ad þiñ gode være ecki neyddr/helldr sialfradr.

C Þui/vera ma/þad hñ sie þar fyrer vm stundar saker fra þier fareñ/ Þad þu hann aptur feinger eilÿfliga/nu eigi leingr sm þion/helldur framar eñ þion/eirn Kiærañ Brodr/ einkanliga minn/Enn huersu myklu meir þa þinn? Bæde eptr Nolldenu/⁊ epter DROTTNI Ef þu helldr mig nu/fyrer þinn Lagsmañ/þa mutu vilia mztaka hñ ſ sialfan mig. Eñ hafe hñ giort þier nockurt Tion/eda sie þier nockut skylldugr/þ reikna mier til. Eg Pall skri-

D fade þtta mz miñe hende/Eg vil bitala. Eg seigi ecke/þ þu siert mier sialfan þig skylldugur. Minn kiære Broder/vñ mier þss/þad eg endurnære mig a þier j DROTTNI/ Endurnær þu mitt hiarta j DROTTNI.

Eg hefe þier vt af trauste þiñar hlydne til skrifad/Þuiad eg veit þ þu muner fraar giøra/eñ eg seige. Enn jafnframt þessu reidu bu þu mier Nerberge/Þuiad eg vona/ þad eg verde ydr fyrer ydra bon veittur. Þier Neilsar Epaphras miñ sābandinge j Christo Jesu/Marcus/Aristarcus/Demas/ Lucas/miner hialpendur. Naad vors DROTTJNS Jesu Christi sie med ydrum Anda/AMEN.

Epaphras
Demas
Lucas

Skrifadur fra Rom
med Onesimo

Formale yfer fyrra S.
Peturs Pistil

HEnnan Pistil hefur S. Petur skrifad til þra Neidinna manna / sm snuist höfdu til riettrar Truar/og aminner þa stöduga ad wera i Trunne/og margfalldast fyrer alls hattada lÿding og goduerk.

J fyrsta Cap. Styrker hñ þra Tru med Gudligu fyrerheite / og krapte þeirrar til komāde Saluhialpar/Og biuisar þad/ad hun sie eigi af oss forþienud/helldr adur fyrerfram af Spamønnunum fyrerbodut/Og fyrer þui skulu þr nu i nyiu dagfare/Heilagliga lifa/og þui hinu gamla forgleyma/ so sm þr ed nyfædder eru/fyrer eilÿfligt lifande Gudz Ord.

J ödrum lærer hñ. Höfudit og Hyrningarsteinen Christum ad kienna/og þad þeir offre sialfa sig(suo sm riettliger Prestar)Gude/lika sm þad Christur hefur sig offrad. Og tiltekur sidan allzhattadar stietter ad leidrietta.

J fyrstu/Lærer hñ yfer allt/Veralldligre Valldstiorn vndergiefnum ad wera/ Enn sidan sierdeilis þar Þionustumennerner skule sinum þeirra eigenligum Lanardrottnum vnderuorpner ad wera/ og þ orietta af þeim

þeim lijda fyrer Christus saker/sa ad eirnen hefur fyrer oss Orett lidid.

J hinum þridia. Lærer hn̄/þad Konunnar sie hlydugar/eirnen lika þeim mønnum sm̄ wantruader eru/ og þyde sig Heilagligana. Jtm̄/þad menneirner sie þolinmoder/og þyder wid sinar Konur. Og sidan þar eptera til allra/þad þr innbyrdis weri eins wid annan Lynder/Litelater og þolinmoder/Lika suo sm̄ þad Christus hefur fyrer worar Synder werit.

J hinum Fiorda. Lærer hn̄ Holldid ad þuinga/med Sparneytne/Vøkum/Bindinde Bænahallde/Og medur Piningu Christi ad huggast og styrktast. Og wnderuisan agiörer/huad Andligt Valld er/og huernen þad skule alleinasta rekast mz Gudz orde og werkum/medal Christinna manna / Og huer eirn were ødrum þienustusamur med sinne gafu/eigi wndranarsamer /helldur gladuærer / þott ad wier hliotum ad lijda fyrer Christi nafns saker.

J hinū fimta. Aminner hn̄ Byskupana/og Prestana/ huernen þr skulu lifa og Folkenu Fostran welta. Og tekur oss wara fyrer Displinum/þad hn̄ i spellu weite oss eptergöngu alla wegana.

Fyrre S. Peturs Pistill

I.

PEtur Postule Jesu Christi   A

Þeim vtuoldum vtlendingum / og j sundurkuistrudum /j Ponto/Galatia/Capadocia/Asia/ Bythinia/ept' Gudz Fødurs fyrer hyggiu/fyrer huggun Andans/til hlydne/ og til adreifningar Blodsins Jesu Christi.

Nad og Fridur margfalldest ydur.

Blezadr sie Gud / og Fader vors DROTTINS Jesu Christi/sa oss hefur epter sinne mykille Myskunsemd endurgietid/ til lifande vonar/ fyrer Vpprisu Jesu Christi fra Daudum/tilofalluualltrar/oflekkadrar/z ouniskipteligrar arfleifdar/sm̄ vardueitist a Himnū/ ydr/þier sm̄ af Gudz magt/ fyrer Truna vardueitier verdit til Saluhialpar/ þrar s tilreidd er/ þ hun opinber vde a sidustum timum/j huerre þier munud glediast/þier s nu litla stund(huad ad byriar)hrygguer erud j marguisligum Freistingum/ Vppa þad ad yduar Tru rietteleg og Dyrmætare funden yrde(Enn þad hid forgeingeliga Gull sm̄ j Ellde reynt verdur)til Lofs/Dyrdar /z Heidurs/ nær ed nu Jesus Christus mun opinberast/ þann þier saut ecki/z þo elsked/Og nu a hn̄ truid/ þo ad þier siaet hn̄ eigi/So munu þier z eirnen glediast/mz oumrædanligre og dyrdarsamligre Glede/z endalok yduar Truar þar af berande/sm̄ er Hialpræde yduara Sælna.   B

2 Cor. 1.
Ephe. 1.
Joh. 16.

Epter huerre Saluhialp hafa leitad z grenslast Spamennerner/s vppa ydur/ af þre tilkomande Nad/ hafa fyrerspad/ Og ransaked a huerium edur huilijkum tima/ Anden Christi sa mz þm var/tilteiknade/og ædur fyrerfram hefur kunngiort/þær Pislaner sm̄ ad i Christo eru/og epterkomandi Dyrd/ huerium þad opinberad er. Þuiad eigi hafa þeir sialfum sier/ helldur oss/þar inne þionad/huad ydur er nu kunngiørt/fyrer þa sm̄ ydur hafa Gudzspiøllen bodad/fyrer Heilagan Anda af Himnum sendan/a huern eirnen Einglarner fysast ad horfa.   C

Þar fyrer gyrdit yd' hugskotz lendar/ Verid sparneytner z setied algiørliga ydra von vpp a þa Nad/sm̄ ydur er bodud fyrer opinberan Jesu Christi/ suo sm̄ hlydugum Børnum. Og hagid ydur ecki/lika s adur fyrre/þa þier j Heimsku yduar/ epter Girndunum lifdud/helldur epter þm s ydr hefr kallad/z heilagr er. So vere þier z eirnen Heilager j øllu ydar dagfare/ þuiad skrifad er/Vera skulu þier Heilager/þui eg em Heilagr.

Levi. 19.

Og mz þui þier akallid þann Føduren/sm̄ an Manngreinar alitz dæmer / epter huers sem eins verknade/Þui hagid ydru dagfare so leinge s þier gangid/mz otta blendne/Og vitid/ ad þier erud eigi mz forgeingeligu Gulle edur Silfre endurleyster/j fra ydru hiegoma athæfe epter Fedranna vppsetninge/Helldr mz Dyrmætu Blode Christi/so sm̄ hins oflekkada z saklausa Lambs/huer fyrerhugadur er/fyrer Veralldarinnar grunduallan/ Enn opinberadr a sidustum timum/ydar vegna/þier sm̄ fyrer hn̄ truid a Gud/ huer ed hn̄ vppuakte af Daudum/ og hm̄ Dyrdena gaf/vppa þad ad yduar Tru z von være a Gude   D

Luk. 10.
Rom. 2.

Og giørid ydrar Saler hreinferdugar/j hlydne Sannleiksins fyrer Andan/ til flecklausz Brodurligs Kiærleika/ an Smiadranar. Og ydur innbyrdis gloande elskid af hreinu Hiar-

ka/ so sm̄ þr/ huerier endurborner eru/ eigi af forgeingeligu/ helldur vk af oforgeingeligu Sædi sm̄ er vt af Orde Gudz lifanda/ þad æfinliga blijfur. Þuiad allt holld er s̄ gras/ ⁊ øll Dyrd mannsins so sm̄ blomstur Grassins. Grasit er vpp þornad/ og þss Blomstur er af fallit/ Enn Ord DROTTINS blijfur ad eilijfu Enn þetta er þad Ord/ huert a medal ydar kunngiort er. — Esa. 14. Jacobi 1.

II.

A ÞVJ leggid nu af alla Jllsku/ ⁊ allt Suikræde/ ⁊ Smiadr/ ⁊ Ofund og alla Bakmælge/ og girnist þeirrar [a] skynsamligrar og hreinrar Miolkur/ suo sm̄ nyfædd Born/ Vppa þad/ ad þier þroist fyrer þa somu/ Ef þier hafid annars smackad/ huad DROTTJN er liufur/ til huers þier erud komner/ so sm̄ til lifanda Steins/ huer af monnum er burtkastadr/ enn hia Gude er vtualen/ og dyrmætur/ Og ad þier eirnen vppbyggid ydr sm̄ Lifande steina/ til andligs Hws/ ⁊ til heilags Prestdæmis/ til ad offra andligar Offräer/ þær Gude þack næmar eru/ fyr Jesum Christum.

[a] (Skynsamlig) þad er su andliga Miolk/ sm̄ er Euangelium huert mz Truñe medtekid er/ enn ei mz holldligu siñe þui þar mz werdr þat þölsk og oklar miolk

Þar fyrer jnnehelldur suo Ritningen/ Siaed: Eg legg j Sion/ vtualdan Dyrmætan hyrningarstein/ Og huer a hn̄ truer/ sa skal ecki ad hneykslan verda. Ydur/ þier s̄ truid/ er hn̄ dyrmætur/ enn hinum vantruudum/ er hañ sa Steirn/ sm̄ vppbyggendur j burt fleygdu/ og ad hofde Hyrningar er vorden/ og ad asteytingar steine / og hneykslunarhellu/ þeim sm̄ reka sig a Ordid/ ⁊ þar eige atrua/ huar þr eru vppsetter. — Esa. 28. Psal. 118 Esa. 8

B Enn þier erud þ vtualda slekte/ og Konungligur Kiennemannskapur/ hin Heilaga þiod/ Folk eigendomsins/ so ad þier skulud kunngiora Dygder hn̄s/ sm̄ ydr hefur kallad af Myrkrunum/ til sins dasamlega Lioss. Þier sem fordum daga eckert Folk vorud/ enn nu erud Gudz Folk/ og huerier fordum ecki j Nadinne vorut/ enn nu j Nadiñe erud. — Exo. 19. Osee 2 Rom. 9

Kiærer Brædur/ Eg beide ydr lika s̄ Framande ⁊ vegfarendr/ ad þier halldid ydr af holldligum girndum/ hueriar j giegn Sælunne strijda/ Og hafed goda vmgeingne medal Heidiña Þioda/ so ad þr sm̄ vm ydur a bak tala/ suo sm̄ af Jllgiordurum/ siae ydar Goduerk/ ⁊ dyrke Gud a vitiunar deigi. — Gal. 2 Rom. 13

C Verit vndergiefner allre mannligre til skickan/ fyrer Herrans saker/ sie þ Konungenum so sm̄ hinum ypparsta/ og Landzstiornaranum/ so sm̄ af honum skickudum/ til Hefndar yfer Jlluirkiana/ og godum til lofs. Þuiad þad er vilie Gudz/ ad þier mz velgiorninge/ nidurþaggid oviturleik Heimskra manna/ So sm̄ frelsingiar/ og ecki so s̄ hefdu þier frelsid Jllskuñe til yfirhylmingar/ helldr so s̄ Gudz þionustu menn. Giorid virding huerium mañe. Brædurna elskid. Ottist Gud/ Konungen heidrid. — Math. 10. Rom. 13. Titum 3.

Þier þionustu menn/ verid Herrunum vndergiefner mz allre ottaseme/ eigi alleinasta godū og spakferdugum/ helldur eirnen hreckuisum. Þui þad er Nad/ ef nockur/ fyrer samuiskuñar saker til Gudz þoler hid jlla ⁊ lijdur hid orietta. Þui huer hrosā er þ/ ef þier fyrer misgiorda saker slog lided? Enn nær þier vmlidit og þolid fyrer velgiorda saker/ þ er Nad hia Gude. — Ephe 4. Coloss. 3. Tit. 2

D Þui þar til eru þier kallader/ mz þui ad Christr hefr eirnen sialfr lidid fyrer oss/ ⁊ oss til epterdæmis latid/ ad þier skylldud so epterfylgia hn̄s fotsporū/ Nu ongua Synd giorde/ eigi helldur nein flærd er funden j hn̄s munne. Sa ecki formællte j giegn/ þa honum vard formællt/ eigi ognande þa hn̄ leid/ Eñ hn̄ ofurgaf þ honum/ sm̄ riett dæmer/ Sa er sialfur hefur vorar Synder offrad a sinum Likama vppa Trenu/ So ad vier j fra Syndunū deydder/ lifdū Riettlætinu/ Fyrer huers Beniar vier erum Heilbrigder vordner. Þuiad þier vorut so sm̄ villuraafande Sauder/ Eñ nu eru þier vmuender/ til Hirders/ og Byskups ydvara Salna. — Esa. 53.

III.

A LJka eirnen skulu Konuñar vera vndergiefnar sinum monnum / Suo ad eirnen þeir sm̄ ecki trua a ordit/ verde fyrer Konuñar vmgeingne / vtan ord yferuñer/ nær ed þr sia ydart hreinlift sidferde j ottaseme / Huer skartseme eigi skal vera hin ytre/ medur Harfliettan/ og Gulle vmheingianda/ edr klædaburde/ Helldur sie sa hulde madur hiartans ospillandur / mz hoguærum og kyrrlatum Anda/ þad er Dyrmætt fyrer Gudz auglite. Þuiad so hafa fordum heilagar Konur prytt sig/ þær sm̄ a Gud vonudu/ og vndergiefnar voru sinum eigen møñū. Lijka sm̄ ad Sara — Ephe. 5. Col. 3 1 Tim. 2 Gen. 2

 var A.

var Abraham hlydug/ z kallade hn̄ Herra/ huerrar Dætr þier eruð vordn'/ ef þier velgiørid/ og erud eigi so stadlitlar.

Lika eirnen/ þier mennerner/ buid vid þær medur skynseme/ og giefid þui kuennliga breysk. uara Kerenu sina Heidran/ so sm̄ eirnen samerfingiū Nadarinnar Lifsins/ So ad ydart bæna halld verde eige hindrad.

Enn ad alyktan/ þa verid aller einhugader/ Samþoluger/ Brodurliger/ Myskunsamer/ Liufer/ Endurgialldid ecki illt med Illu/ eingen Skam̄arord fyrer skam̄aryrde/ Helldr þar j giegn blezid. Og vitid ad þier erud þar tilkallader/ þad þier Blezunina ad erfd eignist. Þui huer hn̄ vill lifa/ og sia goda daga/ sa stilli sina Tungu af vondu/ z sinar Varer ad þær eige flærd tale/ Hn̄ hneigi sig j fra Illu/ z giøre hid goda/ leite Fridarins/ z honum epterfylge. Þuiad Augu DROTTINS eru yfer Riettlatum/ z hn̄s Eyru til þra Bæna. Enn Auglit DROTTINS er yfer þm̄ sm̄ Illa giøra

Psal. 33.

Huer er sa ydur giete grandad/ ef þier epterfylgit hinu goda? Og þott ad þier lidid fyrer Riettlætesins saker/ þa eru þier þo sæler/ Hrædist eigi þra ognan z skielfist ecki/ Eñ Helgid Gud DROTTIN j ydar hiørtum. Verid jafnliga reidubuner andsuar ad giefa huerium manne/ þm̄ s skials krefia af þre von sm̄ j ydr er/ z þ þo mz hoguære z ottablendne/ Hafande goda samuisku/ So ad þr huerier af ydur a bak tala so sm̄ af Illgiørdurū/ til skam̄ar verde þ þr hafa lastad ydra goda vmgeingne j Christo.

Esa. 8

Þui þ er betra/ fyrst þ er Gudz vilie/ ad þier helldr fyrer velgiørda saker lidit/ eñ fyrer vondra vka sak'. Af þui ad Christr hefr z eitt sin̄ fyrer vorar Synder lidid/ hin̄ Riettlæte fyrer ranglæta/ Vppa þ hn̄ fornfærde oss Gude/ Og er deyddr epter Holldenu/ eñ lifade giørdr ept' Andanū

Math. 5
Heb. 9
Rom. 5.

J þui hinu sama er hn̄ eirnen j burt geingen/ og hefur þm̄ Ondunū predikat / sm̄ j Hersløtrunum voru/ huerier fordum daga eigi trudu/ þann tid Gud eitt sinn epterbeid/ z Þolinmæde hafde a døgum Noa/ nær Ørkin smidadist/ j huerre faer/ þad er atta Saler hialpudust fyrer Vatnid/ Huert ad nu eirnen oss hialpliga giører j skirninne/ huer fyrer hitt er tilmyndud/ Eñ ad holldzins saurleike af leggizt/ helldr Trulofañ godrar samuisku hia Gude/ fyrer vpprisu Jesu Christi/ sa sm̄ ad er j Himenenn vppfarinn/ til Gudz hægre handar/ Og Einglarner z hiner Volldugu og Kraptarner eru hm̄ vndergiefner.

a (Trulofan) Stipulatio/ þad Gud mm bindur sig wid oss mz Nadinne/ og wier// med tokum þad mz Trunne

IIII.

MEð þui þad Christus hefur nu fyrer oss lidid j Holldinu / Þa brynied ydur eirnin mz þui sama hugskote. Þui huer a Holldenu lijdr/ sa firrist fra Syndunum/ so ad hn̄ þadan j fra/ huad epterfaranda æfi er j Holldenu/ lifi eigi girndum mannsins/ helldur vilia Gudz. Þuiad þad næger/ ad vier høfum þeim vmlidna tima lifdaganna vppsuarblad/ epter Heidingligum vilia/ þa vier geingum j Lausung/ Lostasemdum/ Dryckiuskap/ Ofæte z Ofdryckium og j herfiligum Skurgodadyrkunum.

Jacob 1.

Huad ed þa vndrar/ þad þier eigi medr þm̄ hlaupid/ j þre samre Saurlifnadarhneisu/ og Gudlastid/ Huerier Reikningskap skulu giallda honum sm̄ reidubuen er ad dæma Lifendur z Dauda. Þuiad fyrer þad er eirnen hinum Daudum Euangelium kun̄giørt/ vppa þad þeir dæmder verde epter mønnunum a Holldinu / enn j Andanum life Gude. Þuiad ender allra hluta tekur ad nalgast.

Act. 10.

Fyrer þui verid sparneytner og æruakrer til Bænanna. Enn vmfram alla hlute hafed jnnbyrdes gloande kiærleik/ Þuiad Kiærleikuren hylur fiolda Syndanna. Verid gestrisner jnnbyrdis/ an Møglunar/ Og þione huer ødrum/ huer eirn mz þre giøf sm̄ hn̄ hefur ødlast/ so sm̄ goder forstiornarmenn marguisligrar Gudz Nadar. Ef nockur talar/ tale hn̄ þad so s Gudz Ord/ Og ef þionar nockur/ hn̄ þione epter þre orku sm̄ Gud gefur/ So ad j øllum hlutū verde Gud dyrkadur/ fyrer Jesum Christum/ Huerium sie Dyrd og Valld/ vm allder og ad Eilijfu.

Kiærustu/ Eigi skulu þier læta ydur þan̄ a Bruna vndra ydr/ huer ydur hender/ nær þier freistader verdid/ so sm̄ ad hente ydur nockud faheyrt/ Helldur gledied ydur/ þad þier med Christo lidid/ Vppa þ þier eirnen a opinberunar tima hans dyrdar/ mættud glediast z fagna Sæler eru þier/ ef þier vanuirter verdid yfer Nafne Christi/ Þuiad Anden sa sm̄ ad er Ande Gudz/ og Dyrdarinnar/ huilist yfer ydr/ Hia hinum verdr hn̄ lastadr/ eñ i hia ydr vegsamadr.

Rom. 8.

a (Bruna) þad er Opsokn sa oss reyner sm̄ Gull i Elde

Enn

Enn eingen ydar lijde suo sm̃ Manndrapare/ Þiofur eda Illuirke/ eda þañ sm̃ j añarligt Embætie fellr. Enn ef hñ lijdr so sm̃ annar Christinn/ þa skamist hñ sin eige/ eñ dyrke Gud j sliku tilfelle. Af þui ad time er/ þad Domuren tilfake a Gudz Hwsi. Enn ef fyrst a oss/ Huer mun þa ender verda þra sm̃ Gudz Euangelio ecki trua? Og ef hinn Riettlaate frelsast varla/ Huar mun þa hinn Omillde og Synduge birtast? Þar fyrer skulu þr sm̃ lijda (epter Gudz vilia) honum sinar Saaler a hendur fela/ suo s̃ trulyndum Skapara/ j godum Verkum.

Jere. 25. Ezechi. 11 Pro. 11.

V.

A Olldungana s̃ a medal ydar eru/ aminne eg Samølldungr/ z vottur Þijslaña s̃ eru j Christo/ z hluttakare Dyrdariñar s̃ opinberud sk̃ vda/ alid þa Hiord Christi sm̃ ydr er a hende falen/ z giætid heñar/ eige nauduger/ helldr sialfuiliuger/ eigi fyrer slæmligs auinnings saker/ helldr af godum vilia/ eigi so sm̃ þr ed yfer Mønnunum[a] drottna/ helldur verdid fyrermynd Hiardarinnar. So munu þier (nær hinn ædste Hirdr mun birtast) ofalluallta Køronu Dyrdariñar med taka.

[a] (Monum) Cleros kallast hlotnan edur deilld/ þad einu sierhuerium fyrer hlotnan til deilist/ so kallar hier Petrus Kirkiusoknar menn edr þingunauta/ Clerum/ þad þeirra Soknar preste a hendur faled er

B Lika eirnen þier/ huerier vnger erut/ verid Olldungunum vndergiefner. Aller saman verid jnnbyrdis vndergiefner/ og hafid Litelætid fastliga jñuafid/ Þuiad Gud motstendr Dramblatum/ enn Litelatum giefur hñ Naad. Fyrer þui litelætid ydur vnder vollduga Gudz hønd suo ad hñ vpphefie ydur a vitiunar tima. Allre ydar ahyggiu varpid a hñ/ Þuiad hñ ber vm hyggiu fyrer ydur

C Verid sparneytner og vakid/ þuiad ydar motstandare Diøfullinn/ geingur vm kring/ sm̃ greniande Leon/ epterleitande þm hañ suelge/ huerium þier øruggliga jmotstandid j Trunne/ Og vitid/ þad ydrer Brædr/ þr s̃ j Heimenū eru hafa þa sømu anaud.

Enn sa Gud allrar Naadar/ sm̃ oss hefur kallad til sinnar eilijfrar Dyrdar/ j Christo Jesu/ hñ same mun ydr/ þier sm̃ vm litla stund lijdid/ fullgiøra/ tilreida/ styrkia/ efla/ z stadfesta.

D Þeim hinum sama sie Dyrd og Vellde/ vm alldur og ad eilijfu/ Amen.

Fyrer Syluanū ydr truan kiæran brodr (ad þui eg meina) hefi eg fatt eina skrifad ydr til/ til amiñingar/ z til vottunar/ ad þta er hin saña Gudz Naad/ þar þier jñe standid.

Ydr heilsa þr/ sm̃ samt ydur vtualder eru j Babilonia/ og miñ Sonur Marcus. Heilsid ydr jñbyrdis mz heiløgum kiærleiks kosse.

Fridr sie mz øllum ydr/ sm̃ ad eru i Christo Jesu/ Amen.

Formale yfer hinn annan
S. Peturs Pistil

ÞEsse Pistill er mot þm skrifadur/ s̃ þ meina/ Ad Christilig Trua meige an godra werka wera. Fyrer þui aminner hñ þa/ þad þr reyne sig fyrer god werk/ og werdeso fullgiörder i Trunne/ Lika so sm̃ þad vt af Auextinum þeckist Tried. Og vppbyriar so þar eptera Euangelium ad prijsa/ i giegn manna Lærdomum/ Og þ wier skulum alleinasta þad heyra/ enn ongua manna Lærdoma/ mz þui hñ seiger/ ad þar sie eigi noxurn tima neirn Spadomur skiedur af mannsins wilia.

Fyrer þui warar hñ wid i ödrum Cap. fyrer þeim fölskum epterkomande Lærerū/ er med werken wmganga/ og þar fyrer Christe afneita/ Og straffar þa hina sömu hardliga/ med ij. ognunarligum epterdæmum/ og þa so Rietteliga afmalar og tilmyndar / medur þra Agirnd/ Drambsemi/ Hædne/ Frillulifnade/ Hræsne/ so ad þreifa ma a/ ad hann meinar hina andligu stett a þessum timum/ sm̃ alla Verölld hefur mz sinne agirnd solgid/ og eitt sialfraatt/ holldligt/ weralldligt liferne hædugliga framid hefur.

J hinum þridia. Lærer hñ/ og giefur ad skilia / þad hinn efsie dagur mune brædliga koma/ og þo ad þad þike fyrer mönnū þusund aar vera/ þa er þad þo fyrer Gude so sm̃ eirn dagur. Og skrifar huernen þad mune tilganga a doma deige/ þad ad aller hluter skulu med Ellde werda fortærder. Hñ spar og eirnen fyrer/ þad Folkid mune a þeirre sömu tijd nærsta hardgiarnt wera/ og wt af Trunne eckert hallda / Lika sm̃ hiner Epicurei.

Eñ allz/ þa vtuijsar hiñ fyrste Cap. huernen Kristnen skuli stāda a timum hins skiæra Gudz Euangelij. Hinn annar Capitule vtuijsar/ huernen hū a til reika ad vera a timum Pauanna og mannanna wppsetninga. Hinn þridie Capitule auijsar huernen hiedan i fra mune Folkid / bæde Euangelium forsma og alla adra Lærdoma/ og ecki neinu trua munu/ huad nu hefur fullan framgang/ þangad til þad Christus kiemur til Domsins.

Annar Sancti Peturs Pistill

I.

SImon Petrus Þion og Postule Jesu Christi. A

Þeim ſ medr oſſ þa ſømu Dyrmætu Tru hafa hlotid/ j Riettlætenu þui ſm̄ ad Gud gefur/ ꝛ Lauſnarinn Jesus Christus.

Næd og Fridr a aukiſt ydur/ fyrer kynning Gudz / og Jesu Christi vors DROTTINS.

Af þui oſſ eru allzhattader hn̄s Gudliger kraptar veitter (huerier til lijfernis ꝛ gudligs athæfis h enta) fyrer vidurkieñing þſſ ſ oſſ hefr kallad/ fyrer ſina Dyrd ꝛ Dygd/ Fyrer hüia hid dyrdmæta ꝛ hid allra ſtærſta Fyrerheit er oſſ veitt/ ſo ad þier fyrer ꝥ ſama hluttakarar yrdud Gudligrar Natturu/ ef þier flyet forgeingeligar Girnder Veralldarinnar. B

Þui hafid þar alla kappsmune a/ Og audſynid j ydare Tru Dygdina/ ꝛ j Dygdiñe vitsmunena/ og j Vitzmununum Hofſemina/ ꝛ j Hofſeminne Þolinmædina/ ꝛ j Þolinmæde Gudræknena/ ꝛ j Gudrækninne brodurligan Kiærleika/ ꝛ j brodurligum Kiærkleika almeñeligañ Kiærleika. Þui ef þtta er gnogligt hia ydr/ þa mun ꝥ ecki/ ydur jdiulauſa nie oauaxtarſama vera læta/ j vidurkieñingu vors DROTTINS Jesu Christi. Eñ hn̄ ſm̄ þtta hefur ecke ſa er blindr/ ꝛ forgleymer hreinſun ſiña fyrre Synda.

Fyrer þui/ kiærer Brædr/ Leggid þſſ meire kappsmūe a/ ydra kallan ꝛ vtualning viſſa ad giøra. Þui ef þier giørid ꝥ/ munu þier eigi hraſa/ Og mun ydr ſo gnogligaña giefen jñgangur verda j æfinligt Rijke vors DROTTINS/ ꝛ Lauſnarans Jesu Christi. C

Fyrer þui/ vil eg eigi aflata ad aminna ydr jafnliga vm þtta/ þo ad þier vitid þad/ ꝛ erud ſtyrkuer j nalægū Kiærleika. Þuiad eg helld ꝥ riettiligaſt/ ſo leinge ſ ad eg em j þſſu Hreyſi/ ad vppuekia og a ad minna ydr/ Þui eg veit/ þad eg hlyt ſnarliga mitt Hreyſi af ad leggia/ af þui ed vor DROTTIN Jesus Christus hefur mier opinberad. Enn eg vil kapps vmkoſta/ ꝥ þier jafnan (epter mina vtfør) hefdud ſlikt til miñis ad hallda.

Þuiad eigi høfum vier þm̄ dæma frodum fraſøgū epterfylgt/ þa vier giørdum ydr kuñan Krapt ꝛ Hingad komu vors DROTTINS Jesu Christi/ Helldur høfum vier ſial fer ſied hn̄s Dyrd/ þann tijd/ hn̄ af Gude Fødr medtok Dyrd ꝛ Heidran/ fyrer Rauſtina ſm̄ til hans ſkiede j mykille Dyrd/ þſſ hattar/ Þeſſe er minn elſkuligr Sonur/ a huerium eg hefe þocknan Og þſſa Rauſt heyrdu vier af Himnum verda/ þa er vier vorū mz hm̄ vppa Fiallenu helga. D

Math. 17
Marc. 9.
Luc. 10.

Vier høfum øflugt Spadoms ord/ og þier giøred vel þier hafid þar gaat a/ ſuo ſm̄ ad þui Lioſi þar lyſer j myrkuum ſtad/ þar til Daguren birtir/ ꝛ Morgunſtiarnan vpprennr j ydrum hiørtum. Og þad ſkulu þier fyrſt vita/ ad eingen Spadomr j Ritninguñe ſkier ad eigenligre vtleggingu/ Þuiad þar hefur eigi nockurntima neirn Spadomr/ epter mañſins vilia frammfluttur verid/ Helldr af heiløgum Anda til knwder hafa þr Gudz heilager menn talad.

2 Tim. 3

II

ENN þar voru Fals Spamenn medal Folkſins. So munu og eirnen medal ydar verda Lygeſamer Lærendur/ ſm̄ jafnframt jnnleida munu haſkaſamligar tuidrægner/ og afneita DROTTNI/ þm̄ ſ þa hefur endurkeypt/ Og munu yfer ſialfa ſig leida ſnøggua glatan. Og marger munu epterfylgia þra Glatan/ fyrer hueria Sannleiks veguren mun laſtadur verda/ Og fyrer Agirnd vpplogiña orda/ munu þr a ydr græda/ Huerra Domsafelle þegar fyrer løngu mun eigi þrottna/ ꝛ þra Fyrerdæming ſefur eigi. A

Þui ef Gud hefur eigi þyrmt Einglunum þm̄ ſm̄ ſyndguduſt/ helldr hefur ſteypt þm̄ medr Hleckium myrkranna til Heluitis/ ꝛ ofurgiefid/ þad þr til Domſins varduelttuſt/ Og hefur eige þyrmt hiñe fornu Verolld/ Helldr vardueitte Noa þann Riettlætis Predikara ſialfuann Attunda/ og jnnleidde ſo Flodid yfer Verølld hinna Omilldra/ Og hefur Borgernar Sodome og Gomorre ad Øſku giørt/ vmturnad/ og fordænit/ Settiande þar med þm̄ Omilldum epterdæme/ ſ ſeirna meir koma mundu. Og frelſade hiñ Riettlaata Loth/ huerium ſa ſkamſamligr Lydr alla meinſemd giørde. Þuiad medr þra ſaurliotu liferne (mz þui hn̄ var riettlatr/ ꝛ bygde a medal þra/ ſo ad hn̄ hlaut ad ſia þad ꝛ heyra) þa kuøldu þeir dagligana riettlaata Sælu/ B

Gen. 7. 8.
Gen. 19

medur

medur þra ranglætum verkū. DROTTinn kan þa Gudhræddu vr Freistninne ad frelsa/enn hina ranglatu ad varduveita til Kualanna a dag Domsins.

Enn eirna mest þa sem holldenu epterfylgia/ z saurugum girndum/ z Herradomen forsma/ eru Dristuger/Siergoder/ei ægiande tignar valldid ad lasta. Sem þo Einglarner/þr ed meira matt og krapt hafa/ eigi borid gieta þann Lostunardom j giegn sier af DROTTNI. *Iere 12*

C Enn þeir eru lijka sem skynlaus kuikinde/ huer af Natturu eru þar til alin/ ad þau veidd og slatrud verde. Þeir lasta þad huad þr eckert afuita/og munu suo fyrer farast j sijnu fordiarfanligu athæfe/ og ranglætesins verdlaun þar af hliota.

Þeir hallda fyrer Sælgiæte dagligar Kræsingar/þr eru Opekt og Fleckaner / bramla af ydar Olmøsu j sinum afuegum/ og russiera vt af ydru/hafa augun full Hordoma/ z ad syndgast kunna þr ecki ad linna/Og ginna ad sier skadlitlar Saler/ Hafa giegnum smogied hiarta af Agirne/Bøluanar Syner/ Yfergiefande riettan veg og fara viller/ og epterfylgia veige Balaam sonar Bosor/huer ad elskade verdlaun Ranglætisins/ Enn hann hafde straffan sinar yfertrodningar/ s var/Ad þad hid mallausa klyfbæreliga Dyr talade mannligri raust/ z aptrade so Spamansins fauisku *Nume. 24. Baalam*

D Þeir eru Brunnar an Vatz/og sky af Vinde drifen/huerium ad varduveitest Myrkuanna Þoka ad eilijfu. Þuiad þr tala drambsem ord Hiegilunnar / Og teyga fyrer Munadseme til holldligra girnda/þa hina sem riettelega vmflyder voru/og nu vegar viller ganga/ og heita þm frelsi/sem þr eru þo sialfuer Fortøpunarinnar Þrælar. Þui af huerium sem nockur er yferunnenn/ þess Þion er hann vorden. Þui fyrst þr eru vmflyder Saurinde Veralldarinnar/fyrer vidurkienning DROTTINS/og Lausnarans Jesu Christi/enn verda sidan aptur j hid sama vafder z yferunner/þa er hia þm þ sidara ordid verra hinu fyrra. Þuiad betra være þm þ/ad þr hefdu ecki þekt Riettlætisins gøtu/enn þ þr þecki hana/ og vmuende sier j fra þui heilaga Bodorde/sem þm er giefed. Sanniliga hender þa þad/huad j sønnum Ordz kuide plagar ad seigiast/Ad Hunduren er apturhorfen til sinnar Spyiu. Og þueigid Suin vellter sier aptur j sønnum Saur. *Pro. 26.*

III.

A HEsse er sa annar Pistill sem eg skrifa ydur/hiner kiærustu/j huerium eg vpp huet og aminne ydvart skiært hugskot/so ad þier hugleidid þau ord/s ydr adr fyrerfram eru søgd af Heilogum Spamennum/ og af vorum Bodskap vier sem erum Postular DROTTINS og Lausarans.

Og j fyrstu þa vitid/þ a sidustum Døgum munu koma Spottarar/ huerier epter þra eigenligum girndum munu ganga/z seigia/ Huar er fyrerheit hns tilkomu? Þui þadan j fra Fedurner sofnudu/blifa aller hluter/so sem af vpphafe Skøpunarinnar verid er. Þui viliande lætast þr eigi vita þad/ ad Himnarner eirnen voru fordum B tijd/Þar nz/þad Jorden af Vatnenu og j Vatnenu stodst/fyrer Gudz Ord/Þo vard s adur Verolldin j þann tijd fyrer þau somu mz Vatzflodenu fordiorfud. So z eirnen sa Himin z Jord s nu er/verda fyrer hns Ord spørud/ so þad þau Elldinum varduteitt verde/a dag Domsins/og fyrerdæmingar Ogudligra manna. *1 Tim. 4. 2 Tim. 3 Gen. 1 Gen. 7*

Enn eitt sie ohulid fyrer ydr/hiner kiærustu/Þad eirn Dagur fyrer DROTTNI /er sem Þusund ara/og Þusund ar so sem eirn Dagr. DROTTIN seinkar eigi/þui hann fyrerhiet/so sem þ sumer hallda/Helldr hefur hann Þolinmæde vid oss/og vill eigi þ nockur fortapist/helldr þ huer madur snue sier til yferbotar. Enn Dagr DROTTINS mun koma sem Þiofur E vm Nott/ a huerium Himnarner munu forgāga medr storbrestum/ enn Høfudskiepnunnar af hita bradna/og Jorden/og þau verk sem þar eru jnne munu vppbrenna. *2 Tim. 2 1 Tess. 5. Apoc. 3.*

Med þui ad allt þtta skal nu forganga/huilikum byriar ydur þa ad vera/mz Heilogu akhæfe/z millde verkum? So ad þier epterbidid z skundid ad þre Tilkomu þss DROTTINS Dagsins/a huerium Himinen af Elldi forgeingr/z Høfudskiepnunnar af hita bradna. Enn vier væntum nyts Himins/ z nyrrar Jardar/ epter hns fyrerheite/j huium ad Riettlætid bygger. *Apoc. 21. Esa. 65.*

Fyrer þui miner kiærustu/med þui þier skulud þssa vænta/þa kostgiæfid/þ þier fyrer honum oflekkader z ostraffanliger j Fridenum fundner verdid. Og Þolinmæde vors DROTTINS D halldid fyrer ydra Saluhialp/Sem ydr eirnen vor elskuligr broder Pall/eptr þre Speke ed hm er giefin/skrifad hefur. So sem ad hann j øllum Briefum þar vmræder/j huerium ad eru sumer

hluter þũger ad skilia/hũiu hiner ofrodu ⁊ stadlausu rangsnua/so ſ eirnen ødrũ Ritningũ/til þra eiginlegrar fyrerdæmingar.

Enn þier miner elskuliger/a medan þier fyrerfram vitid/þa vaktid ydur/þad þier ecki fyrer villu ogudligra mañа fraleidder verded/ og af fallid j fra ydrum eigenligum stadleik/Eñ vaxid j Nꝍdinne/⁊ vidurkenningu vors DROTTINS/ ⁊ Lausnarans Jesu Christi. Þeim sama sie Dyrd/ nu ⁊ ad eilifu/ Amen.

Formale yfer þeim þrimur S. Johannis Pistlum.

Þesse hinn fyrste Pistill S. Johañis/er riettеliga einn Postuligꝛ Pistill/og skyllde med riettu/strax hñs Gudzspiollum epter fylgia. Þuiad lika so sm̃ hñ wt i Gudzspiollunum Truna fram knyer/lika so mæter hñ hier i þessum pistle þeim/ sm̃ sier hrosa Truarinnar æn werkanna/Og lærer margfalldliga/þad werken eige epterblyfe/huar ed Truan er. Enn ef werken werda eigi/þa er su Trua ecki riettelig/helldꝛ Lyge og Myrkur. Enn þetta sama giörer hñ eigi med rekstri wppa Lögmalid/ so sm̃ S. Jacobs pistill giörer/helldꝛ lockar hñoss til/ꝥ vier eirnen sklũ elska/lika so sm̃ Gud hefur osselskad.

Cherinthus

Hñ skrifar hier og eirnen inne/hart i giegn þeim Cerhinto / og i giegn Anda hins Antachristz/sm̃ þa þegar i þad sinne vpphof Christum ad afneita/ þad hañ hefdi holldgan a sig tekid/huad nu allra fyrst riett i hönd fer/Þui þott wær nu wm stunder ecki opinskarliga afneitum med Muñenum/þad Christur hafe holldgan a sig tekid/þa afneita þeir þo þui med Hiartanu/mz Lærdomenum/og med lifnadenum. Þuiad huer ed fyrer sin werk og giörder will fromur og hialpligur werda/hañ giörer iafnt lika so mykid/sm̃ sa er Christum afneitar. Af þui ad Christur hefur þar fyrer holldgan a sig tekid/þad hañ oss æn worra werka/alleinasta fyrer sitt Blod/Riettlata og hialpliga giörde

So strijder nu þesse pistill i giegn badum pörtum/sm̃ er i giegn þeim/ed algiörliga æn werkanna wilia i Truñe wera/ og giegn þeim sm̃ mz sinum werkum wilia fromer werda. Og helldur oss so vppa þre riettre midgötu/þad wier fyrer Truna werdum fromer og Syndalauser. Og þar eptera/nær vier erum Fromer/ þa idkum sialffrafa Kiærleikan og goduerk/fyrer Gudz saker/æn allrar epterleitingar wors abata.

Hiner adrer tueir pistlarner eru onguer Lærdoms pistlar/Helldꝛ epterdæme kiærleiksins og Truariñar/ og hafa eirnen eirn riettan Postuligan Anda.

Hinn Fyrste S. Johannis Pistill

I.

Þad er var af vpp hafe/huad vier heyrdum/huad vier saum vorum augũ/ ⁊ huad viˢ skodudũ/⁊ vorar hendꝛ a toku/af Orde lifsins. Og Lifit audbirtist/⁊ vier saum/og vottum/og bodum ydꝛ Lijfit þad æfinligt er/ huert ad var hia Fødurnum og birtist oss/Huad vier saum og heyrdum/ ꝥ bodũ vier ydur/so ad þier hefdud samfielag medꝛ oss/og vort samfielag sie medꝛ Fødurnum/⁊ medur hñs Syne Jesu Christo. Og þta skrifum vier ydꝛ/ vppa þad ydvar føgnudꝛ sie fullkomligur.

A

B

Joh. 16.

Og þsse er Bodskapuren huern vier heyrdum af hm̃/ og bodum ydur/ Þad Gud er Lios/og eingen Myrkur eru j honum. Ef ad vier seigium/þad vier høfum samfielag mz honum/ og gøngum j Myrkrinu/þa liugu vier/og giørum ecki sannleik. Enn ef vier gøngum j Liosinu/lika sm̃ hñ sialfur j Liosinu er/þa høfum vier samfielag jñbyrdis. Og Blodid Jesu Christi hñs sonar hreinsar oss af allre Synd.

C

Heb. 9.
1 Petri 1.
Apoc. 1.

Ef ad vier seigũ/Vier høfum ongua Synd/þa villũ vier sialfa oss/⁊ Sañleikuren er ecke j oss. Enn ef vier vidurkiennum vorar Synder/þa er hñ trwr og riettlatur/so ad hñ fyrergefur oss vorar Synder/og hreinsar oss af øllu Ranglæte. Ef vier seigium/ ad eigi syndgum vier/þa giørum vier hñ ad Liugara/ ⁊ hañs Ord eru þa ecki j oss.

D

II.

A MIn Sona korn/ Þetta skrifa eg ydur/ so ad þier syndgid eigi. Og ef einhuer misgiører/ þa høfum vier Arnadarmann hia Fødurnum/ Jesum Christum þañ Riettlata/ og hñ same er forlikun fyrer vorar Synder. Enn eigi einasta fyrer vorar/ helldr eirnen fyrer allrar Verralldarinnar. Og þar af vitum vier/ þad vier kennum hñ/ ef ad vier vardueitum hñs Bodord. Huer ed seiger sig kienna hñ/ og helldr ecki hñs Bodord/ sa er liugare/ og j þuilikum er ecki Sannleikuren. Eñ huer hñs ord vardueiter/ j þm er sannarliga Gudz Kiærleike fullkomligur. Þar af þeckium vier/ þad vier j honum erum. Huer hñ seiger sig j honum vera/ sa skal og ganga/ lika sm hñ hefur geingid.

Rom. 3. 8.
Neh. 7.

Kiærer brædur/ eg skrifa ydr ecki nytt Bodord/ helldr gamallt bodord/ þ þier hafid fra vpphafe haft. Þad gamla Bodord er þ Ord/ huort þier hafit heyrt fra vpphafe. Og enn aptur skrifa eg ydr nytt Bodrd/ þ sannarligt er hia honū z hia ydr. Þuiad Myrkuren eru forgeingen/ og hid sanna Liosid skin nu. B Huer hañ seiger sig j Liosinu vera/ og hatar sinn Brodur/ sa er enn allt hier til j Myrkrunum. Huer sinn Brodr elskar/ hñ blÿfur j liosinu/ og j hia hñ er eingen hneykslan. Eñ huer siñ brodr hatar/ sa er j Myrkrenu/ z rasar i Myrkrinu/ z veit eigi huert hñ geingr/ þuiad Myrkuren hafa hañs Augu forblindad.

Joh. 13.

Sona korn min/ eg skrifa ydr þad/ ad ydr verde Syndernar fyrergiefnar/ fyrer hñs nafn. Eg skrifa ydur Fedrunum/ þuiad þier kiennid þann sm af vpphafe er. Eg skrifa ydur æskumønnum/ þuiad þier hafid þañ hreckuÿsa yferuñid. Eg skrifa ydr Smabørnunū/ þuiad þier kiennid Føduren. Eg skrifa ydur Fedrunum/ þ þier þecked hñ sm af vpphafe er. Eg skrifade ydr æskumønnum/ ad þier styrkuer sieud/ og þad Gudz Ord blÿfur hia ydur/ og hafid þañ hreckuisa hyferunnid.

Eigi skulu þier Heimen elska nie neitt þad j honum er. Ef nockur elskar Heimen/ j honum C er ecki Kiærleike Fødursins. Þui allt þ j Heimenū er/ s ad er Fysn Holldsins/ z Girnd augnanna/ og drambsamt Liferni þ er ecki af Fødurnum helldr af Heiminum. Og Heimurenn forgeingr/ og hñs girnd. Enn huer ad Gudz vilia giører/ sa blÿfur ad eilÿfu.

Fysn Holldsins er saurlÿfe. Girnd augnañe er Agirne og Rÿkdomur. Enn drambsamt liferne er Kongirne Vølld og Metord/ og wilia mikels metin wera

Sona korn/ þ er hin sidasta stund/ og sm þier hafid heyrt þ Antachristr kiemr. Og nu eru marger Antachrister ordner. Huar af vier vitum ad þ er hin sidasta stund. Þeir eru af oss vtgeingner/ enn þr voru ecki mz oss. Þui ef være þr vt af oss/ þa hefdu þr hia oss blifed. Enn vppa þ þr auglioser verde/ þ þr eru eigi aller af oss.

Og þier hafid Smurningena af þm sm Heilagr er/ z kennid allt. Eg skrifade ydr eige/ so s þ visse þier eigi Sannleiken/ Helldr vite þier hñ/ og vitid þ eingen Lyge vt af Sannleikanū kemr. Huer er Liugaren/ vtan sa s neitar/ þ ad Jesus sie Christur? Þad er sa Anthachristur sm Fødurinn og Soniñ neitar/ Og huer Synenum afneitar/ hñ hefur z ecki Fødurinn. Huad þier hafid nu heyrt af vpphafe/ þ blife hia ydr. Ef þ blÿfur hia ydr huad þier D af vpphafe hafid heyrt/ þa munu þier hia Synenum z hia Fødurnum blÿfa. Og þta er fyrer heitid huert hañ hefur oss veitt/ s er eilÿft Lÿf.

Huer Antachristur er

Þetta hefi eg skrifad ydur af þm/ huier ydr afuega leida. Og Smurningen s þier af hm hafid medtekid blÿfr hia ydr/ z þurfid ei ad neirn lære ydr/ Helldr so sm su Smurning lærir ydr alla hlute/ þa er þ Sannindi og eingen Lygn. Og s hun hefur ydr lært/ þa blifed hia þre sømu. Og nu Sona korn/ blifid j honum/ Vppa þ/ nær hñ mū opinberast/ ad vier høfū ørugt traust og verdum eigi fyrer honum ad hneykslan j hñs tilkomu. Fyrst þier vitid hañ er Riettuis/ þa vitid eirnen þ huer riettuisena giører/ sa er af honū fæddur.

III.

A SJaed/ huilikan Kiærleika þ Faderin hefr oss audsynt/ Ad vier skulum Gudz Børn kallast. Fyrer þui þecker ydr Heimuren ecki/ þuiad hñ kienner hñ eige. Miner Kiærustu/ vier erū nu Gudz Børn/ z þ er eñ ei opinberad huad vier verda munū/ Eñ vier vitū/ þa þ birtast mun/ þ vier munū honum lÿker verda/ þui vier munum hñ sia so s ad hñ er. Og huer eirn er þuilÿka Von hefur til hñs/ sa hreinsar sig/ lika sm ad hñ er hreiñ. Huer Synd giører/ sa giører rangt/ z Synden er hid ranga/ Og þier vitid þ hñ birtist/ Vppa þ hñ vorar Synder burt tæke/ z eingen Synd er j honum. Huer j honum blÿfur sa syndgar ecki. Huer hñ syndgast/ sa hefur hñ eigi sied nie þeckt.

Huad Synd er
Esa. 53.
1 Pet 2

Apoc. 22. Sona korn/Latid onguan villa ydr. Huer Riettuisena giører/sa er Riettuijs/lika sm hñ er Riettuijs. Huer Syndena giører/sa er af Diøflenum/þuiad Diøfullen syndgadist ad Vpp hafe. Þar fyrer birtist Gudz Son/ad hñ nidurbrioti Diøfulsins ök. Nu af Gude er fæddr/ Joh. 8 sa giører eigi Synd/Þuiad hñs Sæd blijfur j honum/og hñ gietur eige syndgast/ þuiad hañ B er af Gude fæddr. Þar af eru auglios Gudz Børn og Diøfulsins Børn. Huer hñ er eige Riettuijs/sa er ecki af Gude/ꝛ huer eigi elskar siñ Brodr.

Þuiad þ er sa Bodskapr.huern þier hafid heyrt fra vpphafi/ Þad vier skulum elska oss jñbyrdis/ Gal. 4. Ecki sm Cain sa af hinum vonda var/ꝛ j hel slo siñ Brodr. Og fyrer huad j Hel slo hñ hñ? Þui hñs verk voru vond/ ꝛ hñs Broddurs Riettferdug.

Vndrist ecki Brædr miner/þott Heimuren hate ydr. Vier vitum þ vier vr Daudanũ erũ Joh. 15. komner til Lijfsins/þuiad vier elskum Brædurna. Huer hañ elskar eigi Brædurna/ sa blijfur C j Daudanum. Huer sinn Brodr hatar sa er Manndrapare/Og þier vitid þ Manndrapari hefur eigi eilijft Lijf j sier blifanda.

Af þui þeckiũ vier hñs Kiærleika/ad hñ hefur sett sitt Lijf vt fyrer oss/ Og vier skulũ eirnen setia Lijfet vt fyrer Brædurna. Enn nær ad einhuer hefur þessarar Veralldar audæfe/ og sier sinn Brodur naud lijda/ꝛ lykur sitt hiarta til fyrer honum/Hunen blijfur Gudz Kiærleike hia honum? Min sona korn/elskum eigi mz orde ꝛ Tũgu/helldr mz verki ꝛ Sañleika.

Þar af þeckium vier/þ vier erum af Sannleikanum/ ꝛ kuñum ad haga vorum hiørtum D Heb. 17. fyrer hañs auglite/so/Þo ad vort hiarta fordæme oss/ad Gud er meire voru hiarta/og þecker alla hlute. Þier astsamliger/ef vort hiarta fordæmer oss eigi/ þa høfum vier Traustleik til Joh. 16. Gudz. Og huad vier bidium/þ munum vier af hm ødlast/Þuiad vier geymum hñs Bodord/ ꝛ giørũ huad fyrer hm þægeligt er.

Og þtta er hñs Bodord/þ vier truũ a nafn hñs Sonar Jesu Christi/ꝛ elskum huer añan Joh. 15. so s þ hñ gaf oss Bodordid. Og huer hñ vardueiter hñs Bodord/sa blijfur j honum/ꝛ hñ j honum. Og þar af vitu vier/þ hñ blijfur j oss/vt af þm anda huern hñ hefur giefed oss.

IIII.

Nuerier Andar ad eru af Gude

Nier astsamliger/truid eigi huerium s einum Anda/ Helldr reynid Andana/ A huert þr eru af Gude. Þuiad þar eru marger Falsspamenn j Verølldena vtgeingner/þar af skulu þier Gudz Anda kienna/Huer Ande s vidurkenner þad Jesus Christus sie i Holldgan kominn/ sa er af Gude/ Og huer Ande sem eige vidur kenner/þad Jesus Christus sie j Holldgan kominn / sa er ecki af Gude.Og þad er sa Ande þss Antachristz/af huerium þier hafid heyrt/þ hñ munde koma/ ꝛ er nu þegar j Heimenũ.

Joh. 3. Sona korn/þier erud af Gude/ꝛ hafid hina yfer vnnid. Þuiad sa j ydur er/ hñ er hinum B meire/sm j Heiminum er. Þeir eru af Heimenum/fyr þui tala þr vt af Heimenum/ꝛ Heimuren heyrer þm. Vier erum af Gude/ꝛ huer hñ vidurkieñer Gud/sa heyrer oss/Huer hñ er eigi af Gude/sa heyrer oss ecki/ Þar af kennum vier Andan Sañleiksins/ og Andan Villudomsins.

Joh. 1. Þier astsamliger/elskum oss iñbyrdis/ Þuiad Kiærleikuren er af Gude/ꝛ hũ hñ elskar sa er af Gude fæddr/og kenner Gud. Huer hñ elskar ecki/sa kiennner eigi Gud/ Þuiad Gud er Kiærleikureñ. J þui audbirtist Kiærleike Gudz vidur oss/þad Gud sende siñ eingietin Son C j Heimen/ad vier skylldum fyrer hñ lifa. Þar inne er Kiærleikuren. Eigi þad vier elskudum Gud/helldr þ hñ elskade oss/ꝛ sende sinn Son til forlikunar fyr vorar Synder.

Þier astsamliger/fyrst þad Gud hefur oss so elskad/þa skulu vier eirnen elska oss jnnbyrdis. Eingen hefur Gud nøckru siñe sienan. Ef ad vier elskũ oss iñbyrdis/þa blijfr Gud j oss/ og hñs Kiærleike er fullkomligur j oss. Þar af þeckiu vier þ vier blifum j honum/og hñ j oss/ Þuiad hñ hefur giefed oss af sinum Anda. Og vier søaum/ꝛ vitnum/þ Faderin hefur sendt Sonen til Heimsins Lausnara. Huer nu vidurkienner/þ Jesus er Gudz Sonur/j þm blijfur Gud/ꝛ hñ j Gude. Og vier høfum þekt/ꝛ truad þm Kiærleika/Sm Gud hefur til vor.

Gud er Kiærleike/ og huer j Kiærleikanum blijfur/ sa blijfur j Gude/ꝛ Gud j honum. J D þui er Kiærleikuren fullkomligr hia oss/ad vier høfũ traustleik a deigi Domsins/ Þuiad lika s hñ er/so erũ vier eirnen j þssũ Heime. Hrædsla er eigi j Kiærleikanũ/helldr vtdrijfr fullkomligr Kiærleike hrædsluna/ þt Hrædslan hefur Kuol/ Eñ huer hñ hrædist/ sa er ecki fullkom

ligur

ligur i Kiærleikanum.

Latum oss hn̄ elska/ þuiad hn̄ hefur elskad oss fyrre. Ef einhuer seiger/ Eg elska Gud/ og hatar sinn Brodur/ sa er Liugare. Þui huer hn̄ elskar ecki sinn Brodr/ huern hañ sier/ Huernen gietur sa Gud elskad þañ er hn̄ sier eigi? Og þta Bodord høfum vier af Gude/ þ hu hn̄ elskar Gud/ hn̄ elske og eirnen sinn Brodr.

Supra 2.
Leuit. 19.
Joh. 13.
Math. 22

V.

A HUer hn̄ truer þ Jesus sie Christr/ sa er af Gude fæddr. Og huer ed elskar þn̄ s hn̄ hefur gietid/ sa elskar ꝛ eirnen þañ sm̄ af honum er fæddr. Þar af þeckium vier/ þad vier Gudz Børn elskum/ nær vier elskum Gud/ og hølldū hn̄s Bodord/ Þuiad þ er Kiærleike til Gudz/ þ vier vardueitum hn̄s Bodord/ og hn̄s Bodord eru eigi þung. Þui allt huad af Gude er fædt/ þad yferuinnur Heimen. Og vor Trua er yferuinningen/ huer Verølldena hefur yferuñid. Eñ huer er hann s Verølldina yferuiñur? Vtan alleinasta sa er truer/ þad Jesus sie Gudz Sonur.

Huad Kiærleikur Gudz hann er

B Þesse er hn̄ sa sm̄ kemur mz Vatne ꝛ Blode/ Jesus Christus/ Eigi mz Vatne alleinasta/ helldr mz Vatne og Blode. Og Anden er sa sm̄ vitnar/ þad Anden er Sannleiken. Þuiad þrÿr eru sm̄ Vitnisburden gefa a Himne/ Faderin/ Sonuren/ ꝛ heilagr Ande/ og þr þrÿr eru eitt. Og þrÿr eru sm̄ Vitnisburden giefa a Jordu/ Andin/ Vatnid/ ꝛ Blodid/ og þau þriu eru eitt. Ef vier medtøkum mannanna Vitnisburd/ þa er þo Gudz Vitnisburdur meire/ Þuiad Gudz Vitnisburdr er sa/ þ hn̄ hefur vitnad af sinum Syne. Huer hañ truer a Gudz Son/ sa hefur þeñan vitnisburd j sier. Huer hn̄ truer ecki Gude/ sa giører hañ ad Liugara/ Þuiat hn̄ truer ecki Vitnisburdinū/ þm Gud vitnar af sinum Syne. Og þta er Vitnisburduren/ þ Gud hefur giefed oss eilÿft lÿf. Og þtta Lÿf er j hn̄s Syne. Huer Gudz Son hefr/ sa hefur Lÿfid. Huer hn̄ hefur eigi Gudz Son/ sa hefur ꝛ eigi lÿfid.

C Þetta skrifade eg ydr/ þier sm̄ truid a nafn Gudz Sonar/ So ad þier vitid/ þ þier hafid eilÿft Lÿf/ og þ þier truid a nafn Gudz Sonar. Þuiad þ er sa traustleike sm̄ vier høfum til hn̄s/ sa/ ef vier bidium nockurs/ epter sinum vilia þa heyrer hn̄ oss. Og fyrst vier vitum þ hañ heyrer oss/ huad vier bidium/ þa vitu vier þad vier þær Bæner høfum/ hueriar vier høfū bedid af honum.

D Ef nockur sier sinn Brodr syndgast einhuerre Synd/ eigi til Dauda/ sa ma bidia/ og mun hn̄ giefa þm Lÿfed sm̄ syndgadi/ ecki til Dauda. Þar er * Synd til Dauda / eg seige ecke ad nockur þar fyrer bidie. Allt Ranglæte er Synd/ og þar er Synd ecki til Dauda.

* (Synd til) Þad er Synd a mote heilögum Anda / huar ab Mattheus skrif ar xij. Cap.

Vier vitum þ huer af Gude er fæddr/ sa syndgar ecke/ Helldur sa af Gude er fæddr /hann vardueiter sig/ og hinn vonde mun eigi snerta hn̄. Vier vitum þad vier erum af Gude/ og þ allr Heimuren er skickadr j vondu. Eñ vier vitū þad Gudz Sonur er komen/ ꝛ hefur gefed oss þ siñe/ ad vier kieñum þann sm̄ sannarligur er/ og erum j hinum sannarliga hañs Syne Jesu Christo. Þesse er sañur Gud/ ꝛ eilÿft Lÿf. Sona born/ vardueitid ydur fra Skwrgodum/ A M E N.

Hinn Annar S. Johannis Pistill

I.

A ÞEn ellדre/ þre Vtualdre Fru/ ꝛ heñar Børnū/ huer eg elska j Sañleika/ Og eigi einasta eg/ helldr eirnen aller þr s vidrkient hafa Sannleiken/ fyrer Sannleikans saker sm̄ j oss blÿfur/ og j hia oss mun vera ad eilÿfu. Nad/ Myskun/ Fridr af Gude Fødur/ og af DROTTNI Jesu Christo Syne Fødursins/ j Sannleika ꝛ Kiærleika/ sie ydr mz.

B Nasta gladr em eg/ þad eg hefe funded medal þinna Barna þa j Sannleiknum ganga/ Suo sm̄ þat vier høfum Bodordid af Fødurnum mztekid. Og nu bid eg þig Frua/ eige sm̄ skrife eg þier nytt Bodord/ helldur

Helldr ꝥ huad vier hofum haft fra vpphafe/ad vier elskum oss jnbyrdis/Og þad er Kiærleikurinn/ad vier gongum epter hns Bodorde.

Þetta er ꝥ Bodord sm þier hafid heyrt af vpphafe/ vppa þat þier gangid þar jnne. Þui ad marger Villumenn eru vtfarner j Heimen/ sm ecki vidurkienna Jesum Christum j Holldgan komen vera. Þesse er sa Villumadr ꝛ Antachristr. Siaed ydr fyrer/ad þier glatid ecki þui huad þier hafid verkad/helldr so ad þier mætakid full verdlaun. Huer han skrikar/ og blyfur ecke j Lærdomi Christi/ sa hefur onguann Gud/Huer ed blyfur j Lærdomenum/ sa hefur bæde Fodurenn ꝛ Sonin.

Ef eirn huer kemur til ydar/ og med sier flytur eigi þennan Lærdom/ þann hysid eige/ og heilsid honum ecki. Þui huer honum heilsar/sa giør' sig hluttakara hns vondra verka. Eg hefe margt ad skrifa ydr/enn eg vil eigi mz Bokfelle ꝛ Bleke/Helldr vona eg ad koma til ydar/og munnliga vid ydur ad tala/ Vppa þat vor Føgnudur fullkomligur sie/

Þier heilsa Børn Systur þinnar hinnar vtuoldu. AMEN.

Hinn III S. Johannis Pistill

I.

SA elldre. Gaio hinum elskuliga/huern eg elska i Sannleika. Minn elskulige/ eg æske i øllu greinum/ þat ad þier vel vegne/ꝛ heilbrigdr siert so sm þat nær þinne Salu vel vegnar. Eg gladdist nærsta þa Brædurner komu/ og gafu Vitnisburd af þinum sannleika/huernen þu geingr j sannleiknu/Eg hefe eigi nockurn føgnud meire enn þann/ þat eg heyre ꝥ min Børn ganga j Sannleikanum.

Minn ástsamlige/þu giører truliga huad þu giorer vid Brædurna/ꝛ Gestina/huerier af þinum Kiærleika hafa Vitnisburd giefid/fyrer Søfnudenum. Og þad hefur þu velgiørt/ad þu hefur þa fyrer Gude/verdugliga a veg leidt. Þu ifyrer hns nafns saker eru þr vtfarner/og hafa af Heidingiu eckert tekid/ Þui skulu vier þss hattar medtaka/ vppa ꝥ vier sieum samuerkendr Sannleiksins.

Eg skrifade Safnadenum/Enn Diotrephes/sa medal þra vill mikils metin vera/medlekur oss eigi/ Fyrer þui nær eg kem/vil eg aminna hn sinna verka/er hn giører/og þuætter med vondum ordum i giegn oss/og lætur sier ecki nægia/þat hn medtekr eigi sialfur Brædurna/ ꝛ fyrerbydr þm sm þat vilia giøra/og vtrekr þa af Søfnudenum.

Minn Kiæraste/epterfylg ei hinu vonda/helldr þui hinu goda. Huer gott giører/hn er af Gudi. Huer jlla giorer/sa sier eige Gud. Demetrius hn hefur Vitnisburd af hueriom man ne/og af Sannleiknum sialfu/og vier beru eirnen vitne /ꝛ þier vitid þat vor Vitnisburdr er sanr. Eg hefda vel margt ad skrifa/en eg villda eigi mz Bleke og Penna til þin skrifa. En eg vænte þat eg mune snarliga sia þig/og mun þa Munnur vid munn mæla. Fridr sie mz þier. Þier heilsa Vinerner. Heilsa þu Vinunu mz nafne.

Formale yfer Pistilenn til Ebreos

ALlt hier til hofu vier hapt þær riettu Hofudbækr hins nyia Testamentissins. En þssar fior ar sm epterfylgia/þær hafa fordu annad alit hapt. Og i fyrstu/ad þsse pistill til Ebre. sie huorke S. Pals nie nockurs annars postula/ꝥ er liost af þui/ ad i ödrum Cap. stendur so/ Þesse Lærdomur er fyrer þa sem þad sialfer heyrdu af DROTTNI/yfer oss kom en/og stadnæmdr. Huar mz auglioft er/þad hn tale um Postulana/so sm sie hn fra Lærisueirn/ A huern slykur Lærdomur fra Postulunum sie komenn/Ma vera löngu seinna. Af þui ad S. Pall/Gal. i. wottar megtugliga/þad hn hafe sitt Euangelium af ongum manne/nie fyrer mannen / helldur af Gude sialfum.

Enn yfer þad fram/hefur hann eirn hardan hnut/ þar hn i hinum vi. og x. Cape þuerliga neitar og afseiger þeim yferbot/ sm syndgast epter Skirnena. Og i hinum xij. seiger hann ꝥ Esau

hafe

hafe yfirbotar leitad/ og þo ecki fundid. Huert ad list epter þui þad hliodar/ ad wera i giegn ỏllū Euangelÿs og S. Pals Pistlum. Og þo þar mætte eina Glosieran yfer giỏra/ þa hlioda orden sialf so klarliga/ þad eg veit ecke/ huert þad mune nægia. Enn mier þiker/ sm̄ þad sie einn Pistill af mỏrgum greinum samansettur/ og ecke einhattanarlig skickanlig hỏndlan.

Þad sie nu huad ed will/ Þa er þad þo eirn agiætur og fagur Pistill/ sa sm̄ Kiennemansdom Christi/ meistarliga/ og grundualliga wtskyrer wr Ritningunne. Þar til þad hid gamla Testamentum agiætligana og nogligana wtleggur. So ad þad er liosligt/ ad hn̄ er af einum frabærliga lærdum manne samsettur/ Huer ad Lærisueirn Postulanna hefur werid/ og margt numit af þm/ og ỏruggliga i Trunē forfoktur og i Ritningunne idkadr. Og þott hn̄ legge ecki Grunduỏll Truarinnar/ so sm̄ sialfur hn̄ wottar/ vi Cap. (huad þo er Postuligt Embætte) þa bygger hn̄ þo fordilldarliga þar wppa/ Gull/ Silfur/ Gimsteina/ Suo sm̄ ed S. Pall i. Cor. iij. seiger. Þar fyrer/ skal oss ecki neina hindran giỏra/ þott ad þar werde / ma wera nockud Triahark/ Halmr/ og Hey mz innblandad/ Helldr skulu wær þeñan merkiliga Lærdom mz allre wegsemd medtaka Vtan þad wier meigum ecki iafna honum i ỏllum hlutum/ widur Postuliga Pistla. Enn þo ad nockrer wilte tilgieta/ þad S. Pall skule skrifad hafa þennan Pistil til Ebreskra manna/ sm̄ Christnast hỏfdu/ og þui eige skrifad sinn Postuligan Titul/ edur heite. Af þui ad Gydingum misþocknade/ þad hn̄ kallade sig Postula og Lærefỏdur Heidinna þioda/ og hafe sent hann med sinum Lærisueine Timotheo/ Huad ouitanligt er. Og huer hn̄ hefur skrifad er ouitanligt/ will og eirnen fyrst wm stunder ouitanligt blifa/ Þar liggur og eingenn magt wppa. Oss skal nægia sa Lærdomur/ sm̄ hn̄ so stadfastliga grunduallar wt af Ritningunne/ og iafnframt eina rietta/ agiæta/ weniu/ tak/ og mata lærer og auisar/ ad lesa og stunda Ritningena.

Pistillen til Ebreos

I.

A

[M]ED þui ad Gud hefur fordum mørgu sinne ⁊ marghattadliga talad til Fedranna/ fyrer Spameñina/ hefur hn̄ allra sidast a þssum døgum til vor talad fyrer Soniñ/ þañ hn̄ sette til erfingia yfer alla hlute/ fyrer huern hn̄ hefur eirnen Verølldina skapad. Huer hellst (med þui hn̄ er Liome hn̄s Dyrdar/ og j mynd hn̄s stadfestu) ad ber alla hlute mz orde sins Kraptar/ ⁊ giorer hreinsan vorra Synda fyrer sig sialfan/ sette sig til hægre handar tigniñe a Hædunum/ Suo myklu ædre giordr Einglunum/ sm̄ hn̄ hefur myklu framar þm erft eitt hærra nafn.

Þuiad til huers Eingils þa hefur hn̄ nockurt sinne þat sagt? Þu ert minn Sonr/ j Dag

B

ol eg þig. Og enn añad sinn/ Eg mun hn̄s Fader vera/ og hn̄ mun minn Sonur vera. Og enn aptur/ sm̄ hn̄ jnnleider þañ frumgietna j Heimen/ seiger hn̄/ Og hañ skulu aller Einglar til bidia. Af Einglunum seiger hn̄ at sønnu/ Sina Eingla giorer hn̄ Anda/ ⁊ sina Þienara Elldzloga. Enn af Synenum/ Gud/ þitt Sæte er æ og ad eilÿfu/ Stiornaruøndr þins Rÿkis/ er Riettlætis vøndr/ þu hefur elskad Riettlætid/ eñ hatad Ranglætid/ Fyrs þui hefr Gud

Psal. 2.

Psal. 88.

Psal. 96.

Psal. 103

Psal. 44

C

þinn Gud/ smurt þig medr Vidsmiøre Fagnadarins/ fram yfer þina hluttakendr.

Og þu DROTTIN hefur af upphafe Jørdina grūduallad/ ⁊ Himnarner eru þin hādauerk/ Þeir sømu munu forganga/ eñ þu munt blÿfa/ ⁊ aller munu þr elldast sm̄ añad Fat/ Og so sm̄ Klæde muntu þm vmhuerfa/ ⁊ þr munu amhuerfast/ Enn þu ert sialfur hinn same

Psal. 10.40

D

og þin ár munu ecki þrotna. Enn til huers Eingils hefur hn̄ nockurn tima sagt? Set þig til minnar hægre handar/ Þar til/ þat eg þina Ouine legg til skarar þinna Fota? Eru þeir ecki aller þionustusamliger Andar/ vtsender til þionustu/ vegna þeirra sem erfa skulu Saluhialpena?

Psal. 109

II.

A

[Þ]AR fyrer/ byriar oss ad giefa þss framar gaum ad þui Orde/ þ vier heyrū/ so ad vier fordiørfunst ecki. Þui ef þad Ord er stødugt vordid/ sm̄ fyrer Einglana er talad/ og huer yfertrodning og Ohlydne hefur medtekid sin riettferdug laun/ Húnen vilium vier þa vmflyia/ ef vier giætum ecki slikrar Saluhialpar? Nú hellst ad hafde sitt Predikunar upphaf fyrer DROTTIN/ Eñ hū er komē til vor af þm s̄ hña heyrdu/ Og Gud gaf hñe vitne/ mz Taknū/ ⁊ Dasemdū/ ⁊ marghattdū Krapta ỏkū/ ⁊ mz vtskiptingu heilags Anda/ epter siñe villd.

Exo. 20.

Þui.

Puiad hñ hefur eckí Einglunum vndergiefid pa epterkomande Verølld / par vier affeig- B
ium. Pat vottar enn nockur j einhuerium stad/so seigiande/Nuad er Madurén/ad pu miñist
Psal. 8
hñs? Og mañsins Son/ ad pu vitier hñs? Litla stund hefur pu hñ Einglañá parnast læ-
tid/Med Dyrd z Neidre koronader pu hñ/z setter hñ yfer verk pinna handa/ Alla hlute he-
fur pu vnderlagt hñs Fotum. J pui pat hñ vnderlagde honum alla hlute/pa hefur hñ eck-
ert fra skiled/pat honum sie eige vndergiefid. Enn nu fyrst ad sinne/siau vier ecki/ pat honū
sie aller hluter vndergiefner. Enn pañ sm̄ vm stundar saker hefur Einglañá parnast/ siañ
vier/ ad par er Jesus/ fyrer Pijslan Daudans/koronadz mz Dyrd og Neidre/vppa þ/ad hañ
af Gudz Nꝛæd fyrer alla Daudan smackade.

Puiad pat sæmde þm/huers vegna aller eru/og fyrer pann aller hluter eru/sa mørg børn C
hefur til Dyrdarinnar ladat/pat hñ høfdingian þra Saluhialpar fyrer Pislina fullkomiñ
giørde. Med pui þr koma aller vt af einum/bæde sa s̄ Nelgar z þr sm̄ Nelgader verda. Fy-
Psal. 20.
rer pui blygist hñ ecki eirnen pa brædꝛ ad kalla/z seiget/ Kuñgiøra mun eg nafn pitt minum
Psal. 16
brædrum/og mitt j Søfnudenum pier lof syngia. Og enn aptur/ Vppa hñ mun eg miñ A-
Esa. 8
trunad setia. Og eñ añad siñ/Sia par/Eg z pau børn/ sm̄ Gud hefur mier giefid

Nu mz pui ad børnen hafa til sáans Nolld z Blod/er hñ eirnen j sama mata þss hlutta- D
kare orden/Vppa pat/ad hñ Magtina tæki fyrer Daudan/fra þm/s̄ Daudās magt hafde/
pat er Diøflinum/og endurleyste pa/sm̄ fyrer Ogn Daudans/ hlutu vm alla æfi j prælkan
ad vera. Puiad eigi neinstadar annast hñ Einglana/helldꝛ añast hñ pat Sæde Abrahams.
Nuadan af hñ hlaut fyrᵉ alla hlute sinum Brædrum likur ad verda/Vppa pat/ hñ Myskū-
samur yrde og trulynddr Byskup fyrer Gude/til ad forlika Folksins Synder. Puiad j pui s̄
hñ hefur lidid/ og freistadꝛ er/ pa kann hñ þm ad hialpa/ sm̄ freistader verda.

III.

HVar af pier heilager Brædꝛ/hüier hluttakarar erud þrar Nimneskrar kall- A
anar/giefid giætur ad þm Sendeboda og Byskupe/pann vier vidurkiennum
Jesum Christum/sa trur er þm/ huer hñ hefur fyrer settan (lika s̄ Moysen)
j ollu sinu husi. Enn þsse er meire Dyrdar verdꝛ enn Moyses/Af pui ad sa
hefur meire Neidran af Nwsinu sm̄ þ smȳdade/eñ Nwsid sialft. Puiad sier-
hüt Nws ꝟdꝛ af einhüiū smidad/ eñ sa alla hlute smidar/pat er Gud. Moy-
ses var ad sonnu trur j øllu hñs Nusi so sm̄ Pionustumadꝛ/ til Vitnisburdar þss sm̄ sagt skal B
verda/Enn Christur so sm̄ Sonꝛ yfer sinu Nusi/huers Nws ad eru vier/ ef vier añars Atru-
nadenum og hrosan vonariñar/allt til enda/fastliga hølldum.

Nuar fyrer/so sm̄ seiger Neilagꝛ Ande/J dag ef pat verdur/ad pier heyrid hñs Rødd/pa
forherdid ei ydᵛ hiørtu/so s̄ j beiskuiñe skiede a freistingᵛ deigi j Eydemørku/huar ad freistu-
Psal 94
du min ydrer Fedꝛ/þr reyndu z sau min verk/j fiorutiger æra. Fyrer pat vard eg reidur þssare
Kynslod/z sagde/Jafnliga eru þr viller j hiarta/z eigi pektu þr mina vegu/Nuerium eg eir- C
nen soor j minne Reide/ad eigi skylldu þr koma til minnar huildar. Siaed til kiærer Bræ-
dur/pat eigi nockur medal ydar hafe vont vantruad hiarta/pat fragangande er Gude Lifan-
da/Nelldꝛ amiñid ydꝛ sialfa alla daga/so leinge s̄ þ j Dag kallast/ad par eingeñ medal ydar
forherdist/af suikræde Syndarinnar.

Pui vier erum Christi hluttakarar vordner/ef vier annars vppbyriadre Tru/allt til enda
fastliga holldū. So leinge s̄ sagt verdꝛ/J Dag ef pat verdꝛ ad pier heyrid hñs Rødd/pa for- D
herdid ecki ydar hiørtu/so s̄ j þre beiskuniñe skiede. Puiad sumer sm̄ hana heyrdu forbeiskudust
Po eigi aller þr ed vtgeingu af Egiptalande fyrer Moysen. Enn huerium reiddist hañ j fio-
rutiger æra? Er eigi so? Peim sm̄ syndgudust/huerra hræ ad nidur hrundu j Eydemørku.
Enn huerium soor hñ/ þ þr skylldu eigi koma til hñs huildar/ nema þm sm̄ vantruader voruᵉ
Og vier siañ/ þ þr hafa ecki kuñad jñ ad kona/ Vantruariñar vegna.

IIII

SVJ latum oss hrædast/pat vier forsomum ecki pat Fyrerheit/jnn at koma til A
hñs huildar/z eingen vorra epter verde. Puiat pat er oss eirnen kuñgiort suo
sm̄ hinum. Eñ Ordid Predikunarinnar hialpade hinum eckert/nær þr tru-
du ecki sm̄ pat heyrdu/Puiat vier huerier truum j Jngøngum j huildena/so sm̄

..kt seiger/Eg soor i minne Reide/þ eigi skylldu þr til miñar huildar koma.

B Og ad sönu/þa þau verkin i upphafe Veralldarinnar giorduſt / sagde hñ i nockrum stad af hinu siounda Deige lika so/Og Gud huildist a siounda Deige af öllum sinum verkū. Og hier j þessum stad enn aptur/ Þeir skulu eigi koma til miñar huildar. Gen. 2 Psal. 95

Med þui ad þ er enn fyrer höndum/ad nockrer skule til þrar sömu koma. Og þr huerium þat i fyrstu kunngiort er/eru þar ecki til komner/fyrer þra Vantruar saker/Þa asetur hñ eñ

C aptur nockurn dag epter slikan langan tima/ z seiger fyrer Dauid/J dag/ so sm ad sagt er/J dag/ef þier heyrid hñs Rödd/þa forherdid ecki ydar hiortu. Þuiad ef Josue hefde þa til huildar leitt/hefde hñ alldreige epter þat af nockrum ödrū Deige sagt. Fyrer þui er þar eñ huild fyrer höndum Folke Gudz. Þuiad hú til hñs huildar er komen/hñ huilist eirnen af hñs verkum/so sm Gud af sinum

So latum oss nu kapp a leggia/inn ad koma til þssarar huildar/Vppa þ/ad eingen falle

D j þat sama epterdæme Vantruarinnar. Þuiad Gudz ord er lifande og kroptugt/ og hueriu tuieggiudu Suerde huassara/og giegnum smygr allt/þar til þad j sundr skilur Salina z Andan/eirnen Briosk og Bein/og er Domare hugreñingaña og hiartans hugarlundar/og þar er eingen skiepna fyrer honum osynelig/Eñ aller hluter eru nöckter/z ohulder fyrer hñs augum/ af huerū vier tölum

V.

A MED þui vier höfum maktan Byskup Jesum son Gudz/huer til Himens er faren/So latum oss hallda fast þre vidurkienning. Þuiad vier höfū eige þñ Byskup sm ecke kañ sampining hafa mz vorū breyskleika/helldr sa sm freistadur er a allan hatt/lika so sm ad vier/þo an Synda. Fyrer þui latum oss þar ad ganga mz hugarhreyste/til þss Nadariñar stols/so ad vier audlunst Myskunseme/z Nad fiñum/a þm tima/nær vier þurfum fulltings vid.

B Þuiad huer Byskup af möñum tilkiören/sa verdr fyrer mennina settur/ j þm hlutum sem ad eru fyrer Gude. Vppa þat hñ fornfære Gæfur z helge offur fyrer Syndernar/ Sa sm samharma kann þm sm fauÿser eru/ og viller fara/ med þui hañ er sialfur umgiefinn med Breyskleika. Fyrer þad hlytur hñ jafnt/lika sm fyrer Folkit/ eirnen fyrer sig sialfan ad offra fyrer Syndernar. Og eingen tekur sier sialfum Neidr til/helldr hñ sm kalladr verdr af Gude/so sm Aaron

C So hefur Christur ecki eirnen sig sialfan jnnsett j Neiduren/þat hñ yrde Byskup / Helldr sa sm til hñs hefur sagt/Þu ert minn sonur /J Dag ol eg þig. Sm hñ eirnen eñ j ödrū stad seiger/Þu ert eilÿfliga Kiennemadr/ epter skickan Melchisedech. Og hñ hefur a deigi sinns holldz Bæner og beidne/ mz ötlugu kalle z Tarfollum/offrad til hñs sm af Daudanū biarga kuñe/Og er eirnen bænheyrdr fyrer þ hñ vegsamade Gud. Og þott hñ være Gudz Son/hefur hñ þo j þui hñ leid/hlydne lært. Og þa hñ fullkomnadr er/er hñ orden öllum/ huerier hm hlyduger eru/til efne eilÿfrar Saluhialpar/ af Gude Byskup kalladr / epter skickann Melchisedech. Psal. 2. Psal. 110

D Þar vt af höfdu vier margt ad seigia. Enn þat er þūgt/ a medan þier so skilnings lauser erud/Og þier sm fyrer löngu skylldud Meistarar vera/þurfid nu vid aptur/ þat vier lærum ydr þañ fyrsta Bokstaf Gudligs Ordz/og þat vier giefum ydr Miolk og onguan megnan Mat. Þuiad huerium vier hliotum Miolk ad giefa/sa er oreyndr j orde Riettlætisins/ þuiad hñ er Vngberne/enn hinum fullkomnum heyrer megn matur/sm af siduana hafa jdkad Sinne til fragreiningar godz og Illz.

VI.

A FYrer þui viliu vier þann Lærdom af upphafe Christeligs Lifernis / nu fara lata/ og til algiorfileiksins grÿpa/ Eigi aptur ad nyiu grunduoll leggiande Jdrunarinnar daudra verka/z Truariñar a Gud/Skirnariñar/Lærdomsins häda uppleggingūñar/Vppirisuñar framlidinna/eilÿfs Doms. Og þta viliu vier giora ef Gud vill añars til stedia.

Þuiad þat er omöguligt/ad hm̄ sömu/sm eitt sinn upplbirter eru/ z smackad hafa Himneska gafu/ z hluttakarar eru vordner heilags Anda/z smackad hafa hid goda Gudz ord

T

Gudz ord/og Krapt epterkomande veralldar /og ef þr af falla aptur ad nyiu/og krossfesta á sialfum sier Son Gudz/og fyrer skimp halda/ad þr skylldu aptur endurnyader verda til Yfer botar. B

Þuiad Jørden sm̄ Regnid dreckur/ þat optsinnis a hana kemur / og hagkuæmeligt Gras ber þm sm̄ hana yrkia/medtekr Blezan af Gude. Enn hn̄ sm̄ þistla ⁊ Þyrna ber/hun duger ecki og er Bøluaninne nærst/huer ad sidustu vppbrend verdur. Enn vier treystum elskuliger/nockru betur til ydar/ Þad þier Saluhialpinne nanare sieud/þo ad vier tølum so. Þuiad Gud er ecki ranglatur/þat hn̄ gleyme yduars giørnings ⁊ kiærleikans eruidis/s̄ þier audsyndud vid hn̄s nafn/þa þier þionudud Heiløgum ⁊ enn þionid. Enn vier bigerum/Ad huer eiñ yduara audsyne þa somu kostgiæfne j voninne/fast ad hallda allt til enda/ad þier letiest eige helldr sieud epterfylgiarar þra/sm̄ fyrer Truna ⁊ Þolinmæde fyrerheit erfa C

Þui lika s̄ Gud fyrerhiet Abraham/þa hn̄ vid onguañ añañ stærra hafde ad súia/soor hn̄ vid sialfan sig/⁊ sagde/Sannliga skal eg bleza ⁊ margfallda þig. Og mz þui hn̄ bar þolinmodliga bidlund/ødladist hn̄ fyrerheitid. Mennerner sueria vid enn ædra/eñ þr eru / og sa Eidr giør^e enda allrar sundurþyckiu/so ad trwtt blyfur/mille þra. Enn þa Gud villde yfergnæfanliga audsyna Erfingium Fyrerheitisins/ ad sitt Raad er oumskiptelig/hefr hn̄ þar til Eid a lagt/Vppa þad/vier hefdum fyrer tuær greiner þær ovmskipteligar eru(þui þad er omøguligt ad Gud liuge)ørugt traust/vier sm̄ til fluckt høfum/og fastliga høllдum þre fyrer settre von/hueria vier høfum sm̄ annad fast ⁊ ørugt Ackere Salarinnar/su eirnen inngeingr j hid iñra Fortialldsins/þar ed fyrer rennaren er fyr^e oss jñgeingen/Jesus/ad eilyfu Byskup vorden/epter skickan Melchisedech. D

Gen. 14.

VII

EN þsse Melchisedech var Konungr til Salem/Keñemadr Gudz hins hædsta/huer Abraham j mote gieck/þann tid hn̄ kom fra Orustu Konungaña/ ⁊ blezade hn̄/Huerium Abraham gaf Tiund af øllu Goze. J fyrstu vtlegst hn̄ Konungr Riettlætesins/ Epter þat er hn̄ eirnen Konungr Salem/ þat er Konungr Fridarins/vtan Fødur vtan Modr/an slektis/ hafande huerke vpphaf daganna nie endalok Lyfsins/hn̄ er og samiafnadr Syne Gudz/og blyfur Kiennemadr ad eilyfu. A

Enn giætid at huersu mykell ad hañ er /huerium Abraham sa Patriarche gaf Tiund af Herfangenu. Og ad soñu syner Leui þann tid þr medtaka Kennemañskapin/hafa þr bodord til Tiundina jnn ad taka af Folkenu(þat er af þra Brædrum)epter Løgmalinu/ þo ad þr eru eirnen sialfir af Abrahams lendū komner. Eñ hn̄ hus kynferde eige nefnt verdr medal þra/sa tok Tiund af Abraham/og blezade þañ sm̄ fyrerheitid hafde. Eñ an alls motmælis er þ so/ad sa hiñ minne/verdr af hinum ædra blezadr B

Og hier taka Tiund daudliger meñ/enn þar burtu/vottar hn̄/þ hn̄ life. Og þar eg seige so/ Leui sa er Tiundena jnntekur/er eirnen tiundadr/fyrer Abraham/þa þegar hn̄ var j Lendum Fødursins/þañ tid Melchisedech gieck hm̄ a mote.

Þui ef ad fullkomnan være vorden fyrer Leuitiskan Kieñemanskap (þui vnder þm hinum sama hefur Lyduren Logmalid medtekit)huad være þorf framar meir ad seigia/at þar añar Kennemadr skyllde koma epter skickan Melchisedech/og eigi epter skickan Arons? Þui huar Kieñemañskapuriñ vmskiptist/þar hlytur eiñen Løgmalid vm ad skiptast/ Þui þar slikt er af sagt/sa er af ødru slekte/vt af þui sm̄ eingen nockurn tima Alltarinu þionat hefur. Þui þ er þo opinbert/ad vor DROTTJN er komin fra Juda/til huers slektis Moyses hefr eckert talad af Kennemañskapnum. C

Psal. 99.

Og so er þat enn Liosligar/ef annar Keñemadr vppkemr/epter liking Melchisedech/sa ecke er giørdr epter Løgmale Likamligs Bodords/ helldr epter Krapte oendeligs Lyfs/ þui hañ vitnar/Þu ert Kieñemadr ad eilyfu/epter skickan Melchisedech. Þui þar fyrer aftekst hid fyrra Løgmals Bodord(mz þui þat var veykt ⁊ ogagnsamt/Þui Løgmalid kuñe eckert fullkomid ad giøra)og jnnleiddist hin øñur betre Von/fyrer hueria vier nalægiunst Gude

Og þat hid mykla er ecki an Eids/Þuiad hiner eru an Eids Kieñemeñ vordner/enn þsse medr Eide/fyrer þañ sm̄ til hn̄s sagde/DROTTJN soor/⁊ þat mun eigi jdra hn̄/ Þu ert Kiennemadr ad eilyfu epter skickan Melchisedech. Suo nærsta mykels betra Testamentis til

Psal. 109.

sagn

sagnare er Jesus vordenn.

D Og hiner eru marger/ s̄ Kieñemenn vrdu/ fyrer þat ad dauden leyfde þm eigi ad blyfa. Eñ þsse/ fyrer þui hñ eilyfliga blyfur/ hefur hñ oforgeingeligan Kiennemañskap. Þar fyrer kann hñ og eirnen ad hialpa eilyfliga/ þm sm̄ fyrer hñ koma til Gudz/ z lifer æfinliga z bidr fyrer þm.

Þuiad slikan Byskup sæmde oss ad hafa/ sa sm̄ være Heilagr/ Saklaus/ Oflekkadr/ Syndugum fraskilinn/ z hærra enn ad Himinen er/ huertium dagliga eigi þorf gioreft/ so s̄ ad hinum odrum Byskupum/ j fyrstu fyrer sinar eigenligar Synder ad fornfæra/ epter þat fyrer Folksins Synder. Þui þat giorde hñ einusiñe þa hñ sialfan sig fornfærde. Þui þa meñ sm̄ Logmalid setur til Presta/ þr hafa breyskleik/ Eñ þta Eidsins ord/ þ epter Logmalid er sagt setur Sonin eilifan og fullkomen.

VIII

A HAD er nu vpphæden þss/ þat vier afseigium. Vier hofum þann Byskup/ sm̄ situr til hægre handar j Tignarstolinum a Himnum/ og heilagra Audæfa og sannarligrar Tialldbwdar Handuerksmadr er/ hûia Gud hefr vppbygt/ og eigi madurinñ. Þuiad huer Byskup verdr tilsettur ad offra Giafer og Forner. Fyrer þui hlytur þsse eirnen nockud ad hafa/ þ hañ offre. Og ef være hñ nu a Jordu/ þa være hñ nu ei Prestur/ a medan þar eru nockrer s̄ epter Logmalinu giafer offra/ Huerier ad þiona þre fyrermynd/ z skugga Himneskra audæfa/ so sm̄ þat Gudliga andsuar til Moysen sagde/ þa hañ Tialldbwdena fullkomna skyllde/ Sia til (sagde hñ) ad þu alla hlute giorer epter þre fyrermynd/ sm̄ þier er a Fiallenu synd. *Exo. 15. Exo. 25.*

B

Eñ nu hefur hñ ædra Embætte odlast/ so sm̄ hñ añars nyklu ædra Testamentis medalgongu madr er/ hût eirnen a ædra fyrerheite stendr/ Þui ef hitt fyrra hefdi ostraffanligt verid þa hefde eckert rwm leitad vid hinu odru/ þuiad hñ straffar þad so seigiande/ Siaid/ þr dagar munu koma (seiger DROTTJN) þat eg mun yfer hws Jsraels/ og yfer hws Juda setia nytt Testam̄t/ eigi epter þui Testam̄to eg giorde vid fedr þra/ a þm Deigi þa eg tok j þra hond/ j þann tid eg vtleidda þa af Egiptalande. Og mz þui þr blifu ecki j minu Testam̄te þa hefi eg þa vr miñe lyda latid/ seiger DROTTJN *Jere. 31.*

C

Þuiad þta er þ Testam̄t/ þat eg nu mun setia Hwsi Jsraels/ epter þssa daga (seig' DROTTJN) Miñ Anda mun eg giefa i þra Hugskot/ z i þra hiortu mun eg þau skrifa/ z eg mun þra Gud vera/ z þr skulu mitt Folk vera/ og eigi skal nockur þurfa sin̄ Naunga ad læra nie sin̄ Brodr/ z seigia/ Vidurkieñ þu DROTTJN/ Þuiad þr skulu mig aller keña/ j fra hinum minsta til hins stærsta/ Þuiad eg mun Liknsamr vera þra afgiordum/ og Synder þra og Ranglæte vil eg ecki j minne leggia. J þui sm̄ hñ sagde/ hid nyia/ giorde hñ þat fyrra gamallt. Eñ huad gamallt og alldrad er/ þat er nærre sinum æfilokum.

D

IX.

C HID fyrra hafde ad sonu sinar Riettlætingar/ Dyrkaner z Veralldligan helagleik. Þuiad hinn fremre hlutur Tialldbwdariñar var vppgiordr/ j Huerin̄ ad var Kiertastikan/ Bordid/ z Skodñarbrauden/ z þsse kalladist hiñ Heilage. Eñ a bak odru Fortialldenu var Tialldbwden/ su sm̄ kalladist hin allra Heilagasta/ huer ed hafde Reykelsis Gullkierid/ z Testam̄tz Orkena/ alla vega mz Gulle rodna/ j huerre var Gullfatan sm̄ Himnabraudid hafde/ z Venden Aarons s̄ blomgast hafde/ z Testam̄tis spiollden/ huar vpp yfer voru Cerubim Dyrdariñar/ yferskyggiande Liknarsætid/ Af hueriu nu er ecki neitt sierligt ad seigia.

B

Þa þta var nu so tilbuid/ geingu Kieñemennerner jdugligana j hid fremra Tiadllbwdar husid/ og afluku þar fornar embættenu. Enn j hitt añad jn̄gieck einusiñe a arinu alleinasta Byskupen/ eigi an Blodz/ hueriu hñ offrade fyrer sinar eigenligar og Folksins Synder/ þar hiñ heilage Ande mz merkti/ ad veguren til Heilagleiksins være þa enn ei opinberadr/ a medā hid fremra Tialldbwdarhusid stæde/ huort ad hlaut j þañ sama tima fyrer Liking ad vera/ j hueriu Giafer z fornfæringar offradar vrdu/ huad þo eigi kuñe fullkomid ad giera epter Sāuiskuñe/ þañ/ sm̄ Gudz þionustuna framde/ alleinasta mz Mat og Dryck/ z marguisligar skiringar/ z Holldsins Riettlætingar/ sm̄ allt til tima betranariñar voru vppa lagdar.

C

Enn Christur er komen/ þat hñ sie Byskup epterkomande Audæfa/ fyrer stærri ⁊ algiørdare Tialldbwd/ þa sm̃ eck er mz hendum giørd/ ꝥ er/ þa sm̃ ecki er þrar skøpunar/ Ecke helldur fyrer Nafra Blod nie Kalfua/ Nelldur er hñ fyrer sitt eigit Blod eitt siñ jñ geingiñ i hid Neilaga/ ⁊ fañ eilifa Endurlausn. D

Þui ef Vxaña ⁊ Nafraña Blod/ ⁊ Askan Kuigunnar a dreifd/ helgar hina saurugu/ til Holldsins hreinsunar/ Huersu mycklu framar mun þa Blodit Christi/ s̃ sialfuañ sig hefur an fleckunar/ fyrer heilagañ Anda Gudi offrat/ hreinsa vorar samuiskur af daudũ verkum/ til at þiona Gudi lifanda.

Og þar fyrˀ er hñ eirnen medalgøngu madr/ hins nya Testamtis/ so ad fyrer þañ Dauda s̃ skiedr er til frelsũar/ vt af þm yfertrodningũ (þær s̃ vndˀ hinu fyrsta Testamtinu voru) so ad þr mztake eilifa arfleifd fyrerheitisins sm̃ kallader voru? E

Þui huar ed Testametid er/ þa hlytur þar þss daude ad skie s̃ Testamentid giører/ Þuiat Testamentid verdr stadfest fyrer daudan/ elligar duger þat ecki/ medan hñ nu lifer s̃ þat hefr giørt. Nuar fyrer hid fyrra var eigi an Blodz til sticktad/ Þui þañ tid Moyses hafde talad vt af øllum Bodordum Løgmalsins fyrer øllu Folkenu/ tok hann Kalfa og Nafra Blod mz Vatne og Purpura vllu og Isopo/ og støkte a Bokina/ ⁊ allt Folkid/ seigiande/ Þetta Blod er þss Testamtis/ huert Gud hefur bodid/ Og lika eirnen Tialldbwdina ⁊ øll Verkfære Gudz Dyrkunar støkte hñ mz Blodinu. Og aller hluter verda sem hellst mz Blode hreinsader/ epter Løgmalinu/ Og an Blodz vthellingar sker eingen fyrergiefning. Exo. 24. F

So hlaut nu fyrerlijking Nimneskra hluta mz sliku hreinsud at verda. Enn hiner Nimnesker sialfer hliota betri Forner ad hafa/ eñ ed hinar voru. Þuiad Christur er eigi jñgeingiñ j þat hid Neilaga sm̃ mz hondum er giørt/ huert at er samliking hins riettferduga/ helldur j Nimmen sialfan/ So hñ auglysist nu fyrer Gudz auglite fyrer oss/ ecke þat hñ forne/ lika suo opt sm̃ hiner adrer Byskupar/ þr a hueriu are jnngeingu j hid Neilaga/ mz añarligu Blode (annars hefdi hñ optar hlotid at lida/ j fra Veralldar vpphafe) enn nu j endalok Veralldarinnar/ birtist hñ eitt siñ/ fyrˀ sina eigin Fornfæring/ til burtøku Syndarinnar. G

Lika so sm̃ þat mønnunum er tilskickad einu siñe at deÿia/ og epter þat er Domureñ/ So er Christur einu sinne offradr/ til j burt ad taka margra Synder/ Eñ j añad siñ mun hñ birtast vtan Synd/ øllũ þm s̃ hñs vænta til Saluhialpar.

X.

Nviad Løgmalid hefur skuggan epterkomandi audæfa/ ecke Liknesk iña sialfra audæfaña. Þuiad huert ar hlaut ad offrast/ hinar sømu offraner/ ⁊ kuñe þo eigi þa sm̃ offrudu fullkomna ad giøra (annars hefde Offrid aflagst) hefdu þr ongua Samuisku meir haft Syndarinnar/ sm̃ Gudz Dyrkunarmeñ voru/ eitt siñ hreinsader. Nelldr skier fyrˀ ꝥ hugleiding Syndaña huert ar/ Þuiat þat er omøguligt/ ad fyrer Vxa og Nafra Blod Synder j burtu ad taka. A

Fyrer þui/ sm̃ hñ kienn j Verølldina/ seiger hñ/ Offran ⁊ Forner villder þu eige/ eñ Lijkaman tilreidder þu mier/ Breñeforner ⁊ Syndoffr þocknast þier ecki. Þa sagda eg/ Sia. Ad eg kem/ fyrst j Bokinne er skrifad af mier/ þat eg skule giøra Gud þinn vilia. Eñ þar fyrer s̃ hñ sagde/ Offraner/ Fornan/ Breñeforner/ ⁊ Syndoffur/ villder þu eigi/ þær þocknudust þier ecki (hueriar epter Løgmalinu offradar verda) þa sagde hann/ Sia: Eg kem/ at giøra Gud þinn vilia/ Þar af tekur hñ hid fyrra/ so ad hñ jnnsette hid annad/ J huerium vilia þat vier erum helgader einu siñe skednũ/ fyrer offran Likama Jesu Christi. Psal. 39. B

Og huer eirn Kieñemadr er tilsettur/ þat hñ alla daga Gudz dyrkan ræke/ ⁊ optliga samhættadar offraner giøre/ hueriar alldrei kuña Syndernar af ad taka. Eñ þsse fornade eina Forn fyrer Syndernar/ þa æfinliga duger/ situr nu til hægre handar Gudz/ og epterbidr hiedan j fra/ þar til hñs Ouiner verda lagder til skarar hñs Fota. Þuiad mz eirnre offran hefur hñ ad eilijfu fullkomna giørt/ þa s̃ helgader verda. C Psal. 109.

Eñ þat vitnar oss eirnen heilagr Ande/ Epter þui hñ adr fyrre sagdi/ Þetta er ꝥ Testamt sm̃ eg mun þm setia epter þa daga/ seiger DROTTJN/ Min Løg mun eg giefa j þeirra Niortu/ ⁊ j þra Nugskotum mun eg þau skrifa/ Og þra Synder og Ranglætingar vil eg ecki meir j miñe leggia. Nuar þsse hin sama Fyrergiefning er/ þar er eingen offran meire fyrer Syn- Iere 31. D

rer Syndernar.

Fyrst vier høfum nu/ kiærer Brædr/ þañ tryggleik til jñgøngu j hid Heilaga/ fyrer Blodid Jesu/ j hueriu hñ tilreidde oss nyan z lifande veg/ fyrer fortialldid/ þad er fyrer sitt Holld/ hafande so magtan Kiennemañ yfer Gudz Husi. Þui latum oss þar ad ganga mz sañarligu Hiarta/ algiørfigleik Truariñar/ yferdreifder i vorū hiørtū/ z vidskilder vondre samuitsku/ z

E þueigins Likama/ mz hreinu Vatne/ Og latum oss fastliga hallda vidurkieñing Vonariñar/ z øruænta eigi/ Þuiad hñ er tryggr sa heñe hefur fyrerheitid. Og þat vier stundum oss sialfa jñbyrdis/ mz tidkā Kiærleiksins/ z godra Verka z ecki forlata vorn Søfnud/ so s̄ sūra er sidr/ Helldr ad amiña hū añan/ Og þui myklu framar/ so myklu/ s̄ þier siaed Daginn taka ad nalægiast.

Þui ef vier motþroanliga Synder drygum/ epter þat vier høfum medtekid kynning Sañleiksins/ þa høfū vi^s ongua offrā þadā j fra fyrer Syndernar/ helldr hrædeligt epterbijd Dømsins/ z Elldsins aga/ sem Motstandara suelgia mun. Þui huer hñ brytur Moyses Løgmal/ — Deut. 17

F sa hlytur ad deyia vtan nockra Myskunsemd/ fyrer tueggia edr þriggia vitnan. Huersu myklu meire Pijsler/ meine þier sa mune verdskullda/ sm̄ son Gudz mz fotum tredr/ z Testamentis Blodid saurugt reiknar/ fyrer huert ad hñ er helgadr/ og suiuirder so nædariñar Anda? Þuiat vier vitum þañ s̄ seiger/ Min er hefnden/ eg mun apturgiallda/ seiger DROTTIN. Og enn añad sinn/ DROTTIN mun dæma Folk sitt. Hryggeligt er ad falla i hendr Lifanda Gudz.

Leggid j miñe þa hinu fyrre daga/ a hueriū þier vppbirtust/ þolande eirnen nockurn deilld sialfer/ mykid ahlaup Pislaña/ fyrer Suiuirdan og Hørmungar/ og ad bysnum giørder/ z i sumre deilld Lagsmeñ verid þra sm̄ so hefur geingid. Þuiad þier hafid sampinst minū bøn- — Deut. 3

G dum/ og ræning yduara audæfa mz fagnade vmlidid/ Vitande ydr at hafa mz sialfum ydr adra betre og blifanligre fasta eign a Himnum. Latid ecki yduart traust j burt sleppa/ huert ad mykid verdkaup hefur. Eñ Þolinmæde er ydr naudsynlig/ so ad þier giørid Gudz vilia/ z mztakid Fyrerheitid. Þuiad jñan skams tima mun koma sa ed koma skal/ og mun eigi seinka. Enn riettlaatur mun af Truñe lifa. Eñ sa sig j hlie dregr/ a þm mun Sala min hafa ongua þocknan. Enn vier erum ecki af þm sm̄ sig j hlie draga/ z fyrerdæmder verda/ helldur þr sm̄ trua/ z Salunne biarga. — Abac. 2.

XI.

A ENN Truan er øruggt Traust þra hluta sm̄ vier vonum/ z efum eigi huad vier siaum ecki. Fyrer hana feingu hiner gømlu Vitnisburdin. Fyrer Truna vnderstøndum vier Heimen giørdan va/ mz Gudz orde/ z þ huad syneligt er/ vt af hinu osyneligo vordid. — Gen. 1

Fyrer Truna hefur Abel Gude meire offran giørt eñ Cain/ fyrer hueria hñ hefur Vitnisburden feingid/ þat hñ Riettlatr sie/ þa Gud gaf vitnan af hñs giøfum/ Og vm þa sømu talar hñ enn þott hann sie latin — Gen. 4

B Fyrer Truna vard Enoch burt numen/ ad hñ sæe eigi Daudan/ z vard eigi fundiñ/ af þui þat Gud tok hñ a burt. Þui adr fyrre/ enn hñ var j burt numiñ/ hefur hann Vitnisburden haft/ þat hñ þocknadist Gude. Eñ an Truariñar er omøguligt Gude ad þocknast. Þui hū hñ vill koma til Gudz/ sa hlytur ad trua þat/ at hñ sie/ z þ hñ mune endurgialldare verda þra sm̄ hañs leita. — Gen. 5

Fyrer Truna hefur Noe vegsamad Gud/ z Ørkina fyrerbuid/ til Hialprædis sinu Husi/ þa hñ mztok Gudligan bifalning/ vm þ huad eigi var sied/ Fyrer huert hañ Verølldena fordæmde/ og er Erfinge vorden þss Riettlætis s̄ fyrer Truna kemr. — Gen. 5

Fyrer Truna vard Abraham hlyden/ þa hñ kalladr vard vt ad ganga/ a þa Jørd sm̄ hañ erfa skyllde/ Og hñ gieck vt/ z visse eigi huert vt hñ munde koma. — Gen. 6.

C Fyrer Truna er hñ framande verinn a fyrerheitz Jørduñe/ so sm̄ a añarligre/ og buid j Tialldbwd mz Jsaac og Jacob mz erfingium sama fyrerheitsins/ Þuiad hann vonade vpp a þa Borgina/ sm̄ grunduøllen hafde/ huerrar vppbyggingar smidr z skapare er Gud. — Gen. 12.

Fyrer Truna mztok hin Obyria Saara Krapt/ þat hun vard friofsøm/ z fædde/ fram yfer tima heñar alldurs/ Þuiad hun hiellt hñ trufastan sm̄ heñe hafde þat tilsagt. Fyrer huad ad marger eru vppruñer af einum/ þo ad dains Likama være/ lika s̄ Stiørnr Himins/ z so sm̄ — Gen. 21. Gen. 15.

 Sandr

Sandur vid Siafarstrond/huad otelianligt er.

Þesser aller eru j Truñe vnder lok lidner/⁊ hafa ecke Fyrerheitid męttekid/Helldur þad af fiarska tilsied/⁊ hafa þar atreyst/⁊ sier nægia latid/⁊ vidurkient þat þeir være a Jørdu Gester og framande. Þuiad þr sm̄ þtta seigia/þr giefa til ad skilia/þat þr aññarar Fødurleifdar leite. Og ad søñu/ef þr hefdu meint hana/af huerre þr voru vtfarner/hefde þr nogan tÿma til aptur ad snua. Eñ nu girntust þr adra betre/ þat er Himneska. Fyrer þui ouirdist ecke Gud/ad nefnast þra Gud. Þuiad hñ hefur þm Borg fyrer buid. (Exo. 3)

Fyrer Truna fornfærde Abraham Isaac/þa hñ vard freistadr/⁊ framgaf hiñ Eingetna þañ sm̄ hñ hafde þo j Fyrerheitinu męttekid/vt af huerium ed sagt var/J Isaac skal þier þitt Sæde kallad verda/Jhugande/þat Gud kynne af Dauda vpp ad vekia/Fyrer huad hañ eirnen aptur fieck hñ til fyrerlikingar. (Gen. 22.)

(Gen. 27.) Fyrer Trūa blezade Isaac/af þui huad epterkōande var/Jacob ⁊ Esau. Fyrer Trūa blezade Jacob/þa hñ deyde/bada Sonu Joseps/⁊ giørde lotning þui fremsta a hñs Rÿkis Sprota. (Gen. 48.)

(Gen. 50.) Fyrer Truna talade Joseph af vt gøngu Israels sona/þa hañ deyde/og bifalning giørde vm sin Bein. E

(Exo. 2) Fyrer Truna vard Moyses/þa hñ var fæddr/ j þria Manude falin af sinum Foreldrū/ fyrer þui þau sau/þ hñ var agiætligt Barn ⁊ hræddunst ecki Kongsins Bifalning.

Fyrer Truna afneitade Moyses/þa hañ giørdist stor/sig ad vera dottur son Pharaonis/ Og kiøre myklu helldr medr Folke Gudz omak ad þola/enn ad hafa stundligt epterlæte Syndarinnar/Og hiellt Vanuirding Christi fyrer stærra Rÿkdom/eñ fiesiodu Egiptskra/ Þuiad hñ leit a verdlaunen.

Fyrer Truna forliet hñ Egiptaland/⁊ ottadist ecki Kongsins grimd/ Þuiad hañ hiellt sig ad þm/huern hñ sa ecki/lika so sm̄ ad hñ sæe hñ.

(Exo. 12) Fyrer Truna hiellt hañ Paskana ⁊ Blodz vthellingena/vppa þat ad eigi snyrte þa/ sa s̄ Frumburdena drap.

(Exo. 14) Fyrer Truna geingu þr j giegnum Hafid rauda/sup sm̄ vm þurrlende/huers eirnen hiner Egiptsku freistudu/og drecktust. F

(Josu. 6) Fyrer Truna nidurhrundu Mwruegger Hierico/þa er þr høfdu j sio daga vm kring hana geingid

(Josu 2) Fyrer Truna vard Rahab su Horkona ei fortøpud medr Vantruudum/þa hñ medtok þa niosnarmeñ vinsamliga.

Og huad skal eg meir seigia/timen verdr mier ofstuttur/nær eg skyllda framþylia/af Gedeon/Barac/Samson/Jepthahe/Dauid og Samuel/⁊ Spamøñum/ huerier ed hafa fyrer Truna Kongariken yferuñid/Rettlætit verkad/Fyrerheitid ødlast/Leona muñana tilbyrgt Elldsins magn vtsløkt/Suerdsins eggiar vmflyd/Krøptuger vordner vr Breyskleikanū/Oflger giørst i Strÿdenu/aññarligra Herbwdū vmuellt. Kuiñurnar hafa sina framlidna/af vpprisuñe aptur feingid. G

Eñ hiner adrer eru lemstrader og gabbader/⁊ hafa ongua frelsan medteked/ So ad þr ødludust hina betre vpprisuna. Sumer hafa Hædung ⁊ Hwdstrokur lidid/ þar ofan a bønd ⁊ Fiøtraner. Þeir eru Steinum grytter/ Skamhøggner / j giegnum stungner/fyrer Suerde vegner. Þeir ed vm hafa farid j Saudafelldum ⁊ Geitskiñum/mz Eymdū/ mz Harmkuælū/mz Omake/huerra Heimuren var eigi vdugr/hafa ⁊ viller geingit a Eydemørkū/a Fiollum/vm Fylsne ⁊ Hella Jardariñar.

Þesser aller feingu Vitnisburden fyrer Truna/⁊ hafa ecki medtekid Fyrerheitid/ fyr' þui þat Gud hefur eitthuad betra adr til forna vm oss fyrerhugad/so ad þr fyrer vtan oss yrde ecke fullkomner giørder.

XII

Fyrer þui/a medan vier høfum eirnen slika gnægd vottaña vm kring oss/þa latum oss afleggia Synndernar/þær oss jafnan vidloda ⁊ þyngia/ Og hlaupū fyrer Þolinmæde/ til þrar Orustu/sm̄ oss er tilskickut/Og alitum Jesum þss vppbyriara/ ⁊ fullkōnara Truariñar/hū ed/þañ tÿd hñ hefde vel matt hafa Føgnud/ þolde hñ Krossin/⁊ virdte Forsmāena einkis/⁊ sette sig til hægre hlidar vppa Gudz Stole. Miñist a þañ sm̄ þuilÿk motmæli j giegn sier af Syn- A

Syndurunum þolde/so ad þier letiest ecki nie veilist j Hugskotunum. Þuiad þier hafid en ecke allt til Blodsins vidstadid j Stridenn mot Syndinne/og hafid þegar gleymt þss huggunar/ sm til ydar seiger/so sm til Barnanna/Son minn/vird eigi litils Tyftan DROTTINS/og vruilnast ecki þott þu verder af hm straffadr/þuiad hún ed DROTTIN elskar/þann agar hn/Enn huern þann son sm hn ad sier tekur/þann stryker hn. Prouerb. 3.

Ef þier Tyftunina þolid/þa mun Gud tia sig ydr sm sonum/þui/Huer Sonr er sa/þann er Faderin tyftar eige? Enn ef ad þier erud an Tyftanar/huerrar hiner aller eru hluttakarar vordner/ þa eru þier hiaborn enn ecki Syner. Nu mz þui eirnen vier høfum haft vora likamliga Fedr til Tyftunar manna/og þa hrædst/Skylldum vier þa ecki myklu meir vndergiefner vera hinum andliga Fødr/so ad vier lifdum? Og hiner hafa senneliga faeina daga oss agad/epter sinn giedþotta/Enn þsse til nytsemdar so/ ad vier ødlunst hns Helgan. Enn øll Tyftan nær hun aliggr/þa þiker oss hun eingen glede/helldur hrygd vera. Enn eptera mun hun gefa fridsamligastan Auoxt Riettlætisins/þm sm þar fyrer jdkader eru.

B

Fyrer þui/ vpphefied aptur tregar hendr/ z hin þreyttu Knie/z giørid riettann gang mz ydrum fotum/suo ad eingen afuega skeike/lika sem sa er halltrar/ helldur myklu framar verde heilbrigdr. Epterfylgid Fridenum vid huern mann/ z Helguninne/an huerrar þad eingin mun DROTTIN sia/Siaed og so til/þat eingen forsome Gudz Nnad/ so ad þat eingen beiskerot j stadin vppsprette/og hindran giøre/og þat marg' fyrer þa hinu sømu Sauruger verde Og ad þar sie eingen Frillulisis madr/edur Ogudræken sm Esau/sa sm ad fyrer matarsaker sellde sinn Frumburd. Fyrer þui/þa vitid/ad hn þar eptera/þa hn Blezunina erfua villde/ er hn vtskwfadr/Þuiad hn fann eckert Rwm Jdranarinnar/þott hn hennar mz gratande Tarum leitade. Deut 29.

C

Þuiad þier erud ei geingner til þss Fialls s a þreifanligt er/z mz Ellde brennur/nie til Þoku eda Myrkurs/til Hregguidris/til Lwdrarþyts/ z til Raddar ordanna/og þr huerier hana heyrdu vndantølduft/þat eigi yrde til þra ordid talad/Þuiad þr kunnu eigi þ ad standast huad þar var sagt. Og ef Skogdyr snart Fialld/ þa skyllde þat Steinum grytast/eda mz Skeyte j hel skotid verda. Og so ogurlig var su syn/þat Moyses sagde/Eg em ottasleigen z felmsfullur. Exo. 19.

Helldr eru þier geingner til Fiallsins Zion / og til Borgar Gudz lifanda/til Himneskrar Jerusalem/og til margra þusunder Eingla flocka/z til Samkundu hins frumgietna/huer a Himnum vppskrifadr er/og til Gudz allra Domara/z til Andanna algiorfiligra Riettlætra og til Medalgangara hins nya Testamentis Jesu/z til Blodsins yferdreifingar/ þ betra hefur ad seigia/enn Abels. Gen. 44

D

Siaed til/ad þier vndanteliest ecki þm sm vid ydr talar. Þui ef hiner eru ei vmflyder/sem høum vndantølduft/þa hn a Jørdu talade/myklu midr þa vier/ef vier vndanteliunst þm sm af Himnum talar/huers Rødd/þann tima Jørdena bifade/enn nu heiter hn fyrer/z seiger/ Enn eitt sinn mun eg hræra ei alleinasta Jørdena/helldr eirnen Himnana. Enn þat hann seiger/eitt sinn/merk/Ad þat hid hræranliga skal vmskiptelegt verda/lika sm annad smijde/so ad þat huad ohræranligt er stødugt blife. Huar fyrer/a medan vier medtøkum ohræranligt Ryke/þa høfum vier Nadina/fyrer hueria vier skulum Gude þiona/honum til þocknunar/mz Hrædslu z Sidseme/Þuiad vor Gud er eydandi Elldr. Haggei 2

XIII.

A

Mm Erid støduger j brodurligum Kiærleka/z Gestrisne forgleymid ecke/Þuiad fyrer hana hafa nockrer(þm ouitade)Einglunn Herberge veitt. Hugleidid Bandingiana/lika sm adrer sambandingiar/ z þa sm motgongu lijda/suo sm ad þier sieud eirnen limer þss sama Likama. Hiuskapuren skal heidarligr hallden vera hia øllum/ z Hionabandzsængen oflleckud. Enn Frillulisis menn z Hornunarmenn mun Gud dæma. Framferdid sie an Agirne/z latid ydr þat nægia sm j nænd er/þuiad hn hefur sagt/Eg vil eigi yfergiefa þig ne hia fara lata/ so ad vier meigum traustliga seigia/DROTTIN er minn Hialpare/eg mun eigi ottast huad maduren mun mier giøra. Þeinkid a ydra Lærifedr/þr ed Gudz ord hafa sagt ydr/huira æfilokum þa adhyggid/og ept' fylgid þra Tru. Gen. 18. 19

Jesus Christus/Giær og j Dag/z eirnen sialfur hinn same ad eilijfu/Latid þui eigi afleida ydr Psal 108. 6

da ydr mz marguisligū z framande Lærdomum. Þuiat þat er agiætligt/so ad hiartad sie stad B fast/huad hellst ad skier fyrer Nadina/eige fyrer fædsluna/huar vt af ongua nytsemd hafa þr sm̄ þar mz vilia Gude þiona. Vier høfū þat Alltari/ huar af þr s̄ Tialldbwdena rækia hafa eckert valld til af ad eta. Þui hűra Dyra Blod s̄ jn̄borid vdr af ædstakn̄emanen̄ū j hid Heilaga fyrer Syndernar/þra somu hræ verda vppbrend vtan Herbwdana. Fyrer þui hefr eirnen Jesus/vppa þat han̄ helgade þat Folk fyrer sitt eigid Blod/vtan Borgarhlidz lidid. Þui latum oss vtganga til hn̄s af Herbwdunum/og bera hn̄s Vanuirding/ Þuiad vier høfū onguan blifanligan stad/helldr leitū vier hins tilkomanda.

Þui latum oss nu offra fyrer hn̄/Lofsins offur Gude alla tima/þat er Auoxt Varana/sm̄ vidurkiena hn̄s Nafn. Gott ad giøra/og mz ad skipta þa forgleymit ecki/ Þuiad slijkt Offr þocknast Gude vel. Hlydid ydrum Lærurum og fylgid þm/ Þuiad þr vaka yfer ydrū Sælū/ lika sm̄ þr ed reikningskap þar fyrer gefa skulu/so ad þr giøre þat mz glede /og eige mz and C uarpan/þt þ er ydr ogagnsamligt. Bidied fyrer oss.

Vort Traust er þat/ad vier hofū goda samuisku/z kostgiæfū oss til/goda vmgeingni ad hafa hia øllū/En̄ eg meir en̄ beide ydr þar til/þuilikt ad giøra/vppa þat eg kiæmust hid allra fyrsta aptur til ydar.

En̄ Gud Fridarins/sa s̄ vt hefr leitt j fra daudū/hin̄ mykla Hirder Saudana/fyrer Blod id hins eilijfa Testametis/ vorn DROTTIN Jesum Christum/hn̄ giøre ydr skickanliga j øllu godu verke til ad giøra hn̄s vilia/og efle þat mz ydr/huad fyrer honū þacknæmt er fyrer Jesum Christum/huerium ad sie Dyrd vm alldr og ad eilijfu/Amen. D

Eg beide ydr kiærer Brædr/halldid mier þat aminningar ord til goda/ þuiad eg hefe fatt eitt skrifad ydr. Vitid þat Broder vor Timotheus er laus aptur/mz huerium ef hn̄ skiotliga kemr/mun eg sia ydr. Heilsit øllum ydar Lærurum og øllum Heiløgum. Ydr heilsa Brædurner af Vallande. Naden sie med ydr øllum/ AMEN.

Skrifadur vr Vallande
Med Timotheo

Formale yfer S. Jacobs Þistil

HEnnan Þistil hin̄s heilaga Jacobi/þott at hn̄ sie af hinum Gømlu fyr' odal lagdur/þa lofa eg hn̄ þo/og helld godan vera/Hellst þar fyrer/þat hn̄ ongua manna setninga innsetur/og Gudz Lögmal allhardliga rekur. En̄ ad eg seige mina meining þar vm(enn ongum þo til willu nie hiatruar neirnrar)þa þike mier sm̄ hn̄ sie eigi nockurs Postula Ritning/og er þta mitt tilefne.

J fyrstu/þad hann so strags i giegn/S. Pale/og allre an̄are Ritning/Riettlætid werkunum tileignar/og saiger þad Abraham sie af sinum werkum riettlatur wordin/þan tid hn̄ son sinn offrade/sm̄ ad S. Pall(Rom. iiij)þar i giegn lærer / og seiger þ Abraham sie an werka Riettlatur worden/alleinasta fyrer Tru sina/og wtuisar þ niedr Moysen (Gen. xv)löngu adur enn hn̄ Syne sinum offrade. Nu þo þessum Þistle yrde wid hialpad/og ein glosieran fyndist yfer slikt Riettlæte werkanna/þa kan̄ hn̄ þo ecke þar inne ad forsuarast/sm̄ hn̄ þa Malsgrein Moysi(Gen. xv))huer ed alleinasta wm Abrahams Tru/og ecke wm hn̄s werk talar/epter þui sm̄ S. Pall Rom. iiij. wtskyrer)werkum til eignar. Fyrer þui wtskurdar þad þsse brestur/þad hn̄ warla meigi wera nockurs Postula.

J an̄are grein/þad hn̄ will Kristnum lyd kienna/og getur ecke eittsinn i so langre Ordrædu/Þijnun̄ar og Christi wpprisu/nie hn̄s Nadarinnar Anda. Hn̄ nefner þo Christum i sumum stödum/enn ken̄er ecke grandid af honum/wtan seiger af almen̄eligre Tru a Gud/Þuiad embætte eins Rietteligs Postula þa er/þad hn̄ af Þisl og wpprisu Christi/og hn̄s embætte predike/og leggie þss sama grunduöll/suo sm̄ ad sialfur hn̄ seiger Joh. xv. Þier munud witnesburd af mier gefa. Og i þui werda allar þær/sm̄ rietteligar Bækur eru/Samhliodande/ad þær allar saman predika Christum/og hn̄s Erinde reka. So er þat og eirnen riett Prof til allar Bækur ad straffa/Nær wier siaum huert þær reka Christi Erinde edur ecki/ Epter þui ad öll Ritningen tiaer og lærer ecke annad en̄ Christū/ lyka sm̄ hinn heilage Pall/ Rom. iij. will eige af ödru wita/vtan alleinasta Christo. Sem hn̄ seiger i. Corinth. ij. huad Christum ecke lærer þad er ei Postuligs embættis/þott þad eirnen sialfer höfud Spekingarner kiendu/Enn þar i mot/huad hellst Christum predikar/ þ sie Postuligt/þott þad sidstur man̄a segde.

Enn þsse Jacobus seiger eigi meir/wtan hn̄ drifur til Lögmalsins og þss verka/og fleyger so oskickanliga einu i annad. So ad mier þiker/sm̄ hn̄ mune werid hafa/eirn godur dugande mann/ sa er stöku greiner wt af Lærisueinum Postulanna hafe höndlad/ og hafe so wppa Bokfelle ritad. Elligar kan̄ ad skie/ad þat sie wt af Predikun hins Heilaga Jacobbi wppskrifad/af einum ödrum til. Hn̄ kallar og Lögmalid eitt Lögmal frelsisins/huert at S. Pall kallar þo eitt Lögmal þrælkunarinnar/ og Reidin̄ar/Syndarin̄ar og Dauda.

Fram

Fram yfer þad/ þa idkar hn̄ mals greiner hins heilaga Petri/ Kiærleikuren hylur Synda fioldān. Itm̄/ Lijtelætid ydr vnder wollduga Gudz hønd. Itm̄ Malsgrein S. Pals (Gal. v) ꝥ Andan lyse i gegn Holldinu. Þar þo ad hinn heilage Jacobus war langre æfe af Herodes til Jerusalem (fyrr eñ S. Petur) lifláten/ Huad ad þo synist/ þad hn̄ hafe løngu seirne werid/ eñ þeir Petur og Pall.

Summan er/ Þad þesse hefur wiliad wera þeim/ sm̄ sig wppa Truna an werkaña forlietu/ og hefur til þeirrar Malsuarnar nærsta bliugur werid/ og wiliande þui med Løgmals rekstre til wegar koma/ sm̄ ad Postularner mꝫ huatning til Kiærleiksins wtuega. Fyrer þui kañ eg hn̄ ecke ad telia medal riettra høfud boka/ Viliande þo ongum þar mꝫ bamla/ þad hn̄ telie hn̄ setie og wpphefie so hatt sm̄ honum sialfum wel likar/ Þuiad þar eru margar agiætar og godar greiner inne skrifadar.

S. Jacobs Pistill

I.

A Jacob þion Gudz/ ꝫ DROTTINS Jesu Christi.
Þeim tolf Kynkuislum/ sm̄ sundurdreifdar eru/ seigist kiærlig heilsan.
Brædꝛ miner/ reiknid þad fyrer allan føgnud/ nær þier j marguisligar freistaner j hrasid/ og vitid þad ydar Tru ef hun er riett þa verkar hun Þolinmæde/ enn Þolinmæden mun stadføst blifa allt til enda/ suo ad þier sieut fullkoñer ꝫ algiørder/ ꝫ j øngu brest hafed

Og ef eirnhuer ydar þarf vid Vijsdoms/ hn̄ bidie af Gude/ sa er nogliga giefur huerium manne/ og vtdrepꝛ þat ongum/ Suo og eirnen mun honum þat giefast. Eñ hn̄ bidie j Trunne/ ꝫ efi ecki/ Þuiad sa sm̄ efablanden er/ hn̄ er lijka sm̄ Siafarbylgia/ su er af Vinde verdꝛ drifen og vppuægd. Þuilijkꝛ madꝛ þeinki ecki/ ꝥ hañ mune af Gude nockud ødlast/ Þui efablandin madꝛ er ostødugꝛ j øllū sinum vegum.

B Enn sa Broder sm̄ sig læckar/ hn̄ hrosast j sinne vpphafning/ Og hn̄ sm̄ Rijkꝛ er/ hn̄ hrosast j sinne Litelæting. Þuiad lika so sm̄ Blomstur grassins mun hn̄ forganga/ Solin vppgeingꝛ mꝫ hita/ þa skrælist grasid/ og Blomstrid fellur/ og ꝥss fagra alit fordiarfast/ Lika so mun Audigꝛ j Rijkedæme sinu vppþorna.

Sæll er sa madꝛ sm̄ Freistingena þolinmodliga lijdꝛ/ Þui þar mꝫ hn̄ verdꝛ reyndꝛ/ mun hn̄ ødlast Lifsins Koronu/ huerre Gud hefꝛ fyrerheitid þm̄ sm̄ hn̄ elska. Eingen seige/ nær hañ freistast/ ꝥ hn̄ af Gude freistadꝛ verde/ Þuiat Gud er eingen freistare til hins vonda/ ꝫ einskis freistar hn̄/ Helldꝛ freistast huer eirn/ nær hn̄ tilteygist af siñe eigiñe girnd og lockadꝛ verdur. Og sidan þat Girnden hefur gietid/ fæder hun Syndena. Enn nær Synden er fullkomnud/ fæder hun Daudan.

C Villist eigi Kiærer Brædꝛ. Øll god giøf/ ꝫ øll fullkomin giøf kemꝛ ad ofan/ fra Fødurnum Liossins/ j hia huerium er eingen vmskipting nie byting Liossins ꝫ Myrkursins. Hann hefꝛ oss gietid epter sinne villd/ fyrˢ Sannleiksins ord/ Vppa þat vier værum frumburder hn̄s Skiepnu.

Fyrer þui kiærer Brædꝛ/ sie huer madꝛ fliotur ad heyra/ eñ tregꝛ ad tala/ ꝫ til Reide tregꝛ. Þuiad mannsins reide giører þat eigi/ huad fyrer Gude riettferdugt er.

Þar fyrer afleggid allan ohreinleik og Illsku/ og mꝫtakid ordid mꝫ hoguære/ ꝥ j ydꝛ er rofsett/ huad er kañ ydar Saler hialpligar ad giøra. Verid ꝫ eirnen giørendꝛ ordsins/ enn eige alleinasta tilheyrendꝛ/ huar þier sialfa ydꝛ mꝫ a talar dragid. Þui ef eiñhū er ordsins telheyrari/ ꝫ eingiñ giørare/ sa er likꝛ þm̄ mañe/ s̄ sina Likamliga Asionu j Speigle skodar/ Þui epter þad hn̄ hefur skodad sig/ ꝫ jafnskiott sm̄ hn̄ geingꝛ burt þadan/ þa gleymer hn̄ hūnen hn̄s yferlitur var/ Eñ huer j giegnum skodar hid algiørda Løgmal Frelsisins/ og stadnæmist þar jñe/ ꝫ er eingen forgleymanligꝛ heyrare/ helldꝛ giørningsins giørare/ sa same mun hialpligꝛ vera j sinu verke.

D Eñ ef einhuer a medal ydar lætur sier þikia þat hn̄ þione Gude/ ꝫ temꝛ eigi sina Tungu/ helldꝛ foruiller sitt hiarta/ ꝥss Gudrækne er hiegome. Ein skiær og oflecku Gudrækne hia Gude/ er hun/ sm̄ vitiar Eckna ꝫ Fødurlausra/ j þra Normungum/ ꝫ sig ofleckadan af Heimenum vardueiter.

II.

Brædr miner/þier skulud eigi meina/ þ Truan a Jesū Christū vorn DRO- **A**
Ttē Dyrdarīnar/lijde Mañgreinar alit. Þui þo ad jñgange j ydra Sā-
kūdu madr berādr Gullbaug & j kostuligū klædū/ Eñ þar kiæme & eirnen eiñ
Fatækr j liotū klædnade/ & þier sæud a þañ s dyrligan klædnad bære/segdud
til hñs/Sit þu hier j godū sesse/Og til hins Fatæka segdud/Statt þu þar-
na/eda set þig hier a skør fota miña/þ vrskurdid þier ecki riett mz sialfū ydr/
Helldr verde þier Domarar vondra hugrenīnga

Heyrid til Brædr miner elskuliger/Hefr Gud ecke vtualid Fatæka þssarar Veralldar/ þa **B**
j Truñe rīker eru/og erfuingiar Rījkesins/hueriu hñ hefur fyrerheitid þm sm hñ elska? Eñ
þier hafid vanheidrad hina Fatæku. Eru hiner Rījku eigi þr sm mz yfergange nidurþryck-
ia ydr/og þr ed framdraga ydr fyrer Domstola? Hæda þr ecki þ hid goda nafn sm þier erud
af kallader?

Leui. 19 Roma. 2 Ebh. 6

Og ef þier fullkomnid þ Konungliga Løgmal epter Ritningūum/þ elska skuler þu Nau-
ga þiñ so sm sialfan þig/þa giøre þier vel/Eñ ef þier hafit Mañgreinar alit/þa dryge þier
Synd/& verdit auītader af Løgmalinu/so s Yfertrodslumeñ. Þui þott ad einhuer hiellde allt
Løgmalid/& brotligr verdr j einu/þa er sa þegar alls þss sekur. Þuiad hñ sm sagt hefr/Eige **C**
skallt þu Hor drygia/ sa hefr eirnen sagt/ Eigi skallt þu j Hel sla. Þott ad þu dryger nu ei-
ge Hor/eñ j Hel slær/þa ertu Yfertrodslumadr hins Løgmalsins. Lika so talid/& so gierid/s
ad þr ed fyrer Løgmal Frelsisins dæmder vda. Eñ þar mū omyskunsamr Domr yfer þñ gan-
ga s ongua Myskunseme hefr giørda/Og Myskunin hun hrosar sier j mote Dominū.

Huad stodar þ/kiærer Brædr/þott einhuer seigi hñ hafe Truna/& hefr eigi verken? Ge-
kur Truan giørt hñ hialpligan? Eñ ef nockr Broder eda Systur være naken/ & þorf hefde
dagligrar næringar/& þo einhuer ydar seigi til þra/Farid j Fride/giørid ydr heitt/og mettid
ydr/eñ giefe þm ecki huad Likamans naudþurft er/Huad hialpade þm þ? So og lika Truā
nær ed hun hefr eingen verk/ þa er hun daud j sialfre sier.

Eñ þar mætte einhuer seigia/Þu hefur Truna/& eg hefi Verkin/ Syn þu mier Tru þi- **D**
na vt af verkum þinum/& mun eg syna þier mina Tru af minū verkū. Þu truer ad eiñ sie
Gud/þ giør þu vel/Dioflarnerner trua eirnen/& eru þo otta slegner.

Gen. 22 Gen. 15

Eñ villtu vita/þu hiegoma madr/þ Truan an verkaña sie daud/Er eigi Abraham Fader
vor af Verkunum riettlatur vorden/þa hñ offrade Syne sinū Isaac yfer Alltarid? Þar sier
þu/þ Truan hefr samuerkad hñs giørdum/& vt af Verkunū er Truan fullkōlig orden. Og
Ritningen er vppfylld sm ad seig/Abraham trude Gude/& þ er honum talid til Riettlætis/&
er Gudz Vin kalladr. So siae þier nu/ þ maduren er af verkunū Riettlatr/& eigi alleinasta
vt af Truñe. So & eiñen Portkonan Rahab/Er hun ecki af verkunmm Riettlat orden/þa

Josu. 2

hun medtok sendebodana/og liet þa vm añan veg fara? Þuiat lika sm Likamen er an And-
ans daudr/ so er og eirnen Truan an verkaña daud.

III.

Hirdid eigi Brædr miner/fleire Læremeistarar at vera/eñ vitid þ vier munum **A**
þss meire Dom fa. Þuiat aller vier briotum margfalldliga. Eñ hū hñ ver-
dr eige brotligr j einu orde/sa er algiørdr madr/& kañ øllum Likamanū j tau-
me ad hallda. Siaed/Þad vier beislum Hestana/so ad þr hlyde oss/og snuū
øllum þeirra Likama/Siaed Skipin/þo ad þau sie stor/og vda af megnum
Vinde reken/þa vdr þm þo vent af litlu Styre/huert vt sm sa vill er styrer. **B**
So er eirnen Tungan litill Limr/& vppbyriar þo stora hlute.

Siaed huernen so litill Elldr/huersu myken Skog kañ hñ vpp ad tendra? Tungan er eir-
nen elldur/Verolld full Ranglætis/So er Tungañ medal vorra Lima/fleckar allañ Likam-
añ/& vppkueiker alla vora Syslan/nær hun af heluiskum vpptendrut er.

Þuiad allar Natturur Dyra/Fugla/& Orma/ & Skrokrimslaña verda tamdar/og eru tā-
der af manligre Natturu. Enn Tunguna getur eingiñ manna tamit/hid ospaklata illt/fullt **C**
daudligs Eiturs. Medur heñe dyrckum vier Gud Fødur/& med hñe formælu vier Møñunū/
epter Gudz mynd giørdum. Af hinum sama Muñe framgeingr Blezan & Bøluan. Þad
skal eigi so vera kiærer Brædur. Vtueller nockud Brunuriñ af samre vppras sætu & beisku
Valne? Getur nockur Brædur miner/Fikiu Trie Vidsmior? Edr Viniuidur Fikiur borid?
Lika

Lijka so kan̄ ecke hin̄ same Brun̄ur/ sallt Vatn ⁊ sætt ad giefa.

D Nú hn̄ er vitur ⁊ forsoktur a medal ydar/ hn̄ audsyne mz godre vmgeingne sin̄ verk/ j Hoguærd ⁊ Hygginduˉ. En̄ ef hafe þier beiska Ofund og hatur i ydrum Hiørtum/ so hrosit ydur ecki/ og liugit ecki i giegn San̄leikanum. Þuiad þad er ecki su Viska sm̄ ad ofan kiemur/ helldur Jardlig/ Likamlig/ ⁊ Diøfullig. Þui huar Ofund og Hatur er / þar er Ostadfesti og aller hluter iller. En̄ su Viska sm̄ ad ofan kemur/ er fyrst Hreinlif /þar næst Fridsøm/ Hoglat/ Malhlydin godu samlyndut/ full Myskunsemda ⁊ godz auagstar/ og Oagreiningarsøm /an Smiadurs/ En̄ Riettlætisins auogstur verdur þeim i fridi sædur/ sm̄ fridin̄ hallda.

IIII

A HVadan koma Strid ⁊ Barattur a medal ydar? Koma þær eigi af ydar girndum sm̄ strida i ydrum Limum? Þier erut agiarner og audlist þar med eckert/ Þier hatit ⁊ ofundit/ og vin̄it þar med eckert/ Þier slaist ⁊ beriest ⁊ hafit ecke þui þier bidiet ecki/ Þier bidiet ⁊ ødlist ecki/ af þui þier bidiet vondsliga/ suo ad þier soit þui i ydru Bilijfe.

Þier Hórunar men̄ ⁊ Hordoms konur/ Vite þier ecke þad Veralldarin̄ar vinfeinge er Gudz Ouinskapur? Huer Veralldar vinur vill vera/ sa mun Gudz ovin verda.

B Eda meine þier þ Ritningin seige til onytz? Andan̄ þan̄ sm̄ j ydur bygger/ hn̄ lyster j gegn Ofundin̄e/ og giefur Nadin̄a meire. Þar fyrer seiger han̄ ꝫ Gud motstendur Dramblatum/ En̄ litelatum gefur han̄ Nad. Gal. v

Þui verit Gudi vndergiefner/ Standit i mot Diøflinum/ so flyr han̄ fra ydur. Nalægit ydr af Gudi/ so nalæger han̄ sig til ydar. Hreinsit ydar Hendur/ þier Synduger/ ⁊ hreinferdug giørit ydar hiørtu þier efunar samer/ Verit vesaliger/ sytet og harmit/ þui ydar Hlátur skal vmsnuast i Grát/ og ydar Glede i Hrygd. Lægit ydr fyrer Gude/ þa mun han̄ vpphefia ydur. Psal. 4 1 Petri 5

C Bakbited ecki huer an̄an̄ kiærer Brædr/ Þui huer han̄ bakmæler Brodur sinum/ og dæmer vm hn̄/ sa bakmæler Løgmalinu/ ⁊ dæmer vm Løgmalit. En̄ dæmer þu vm Løgmalit/ þa ert þu ecki giornings madur Løgmalsins/ helldur Domare. Þui ein̄ er sa Løgmals giafare ⁊ Domare/ s̄ ad frelsa kan̄ ⁊ fordæma. En̄ huer ert þu sm̄ vm Naunga þin̄ dæmer?

Siait nu til þier s̄ seigit/ J Dag elligar a morguˉ munuˉ vier ganga i þssa edr þa Borg/ Og vilium þar Aarit vm dueliast/ og kaupskap fremia/ og auin̄in̄g giøra. Þier sem þo eigi

D vitit/ huad a morgun skie mun.

Þui huad er ydart lif? Ryk er þ/ sem litla stund varer/ en̄ sidan hiadnar þad. Þar fyrer skulu þier seigia/ Ef ad vier lifum/ og ef Gud vill/ þa vilium vier þetta edur þad giøra. Enn nu hroose þier ydur j yduare Drambsemi. Oll suoddan metnan er vond/ Þuiat hn̄ sem kann nockut gott giøra/ ⁊ giører þad ecki/ þeim er þad Synd.

V.

A NV vel: Þier audiger ylit og æpit/ yfer ydar Vesølldum̄/ þeim yfer ydr skulu koma. Yduar Rikedæmi eru vllnud/ og klæde ydar eru Møl etin/ Gull ydart og Silfur er forrydgat/ og þeirra Ryd mun ydur til Vitnisburdar vera/ og mun tæra ydru Holldi sem Elldur. Þier hafit ydur Siodum safnat a sidustu Døgum/ Siaet: At launin Verckmannanna/ þeirra sm̄ ydar Akurlønd hafa vpp yrckt/ og huad þier hafit þa vm suikit/ þau hropa/ og þ

B þra hrop er komit til Eyrna DROTTJNS Zebaoth. Þier hafit Kræseliga lifat a Jordu/ og ydar Lostasemder drygt / og kappalit ydar Hiørtu/ suo sem til Slatrunardags. Hin̄ Riettlata hafi þier Fordæmt/ og i helsleigit/ og han̄ hefur eigi motstadid ydur.

Fyrer þui verit Þolinmoder kiærer Brædur/ allt vppa tilkomu DROTTJNS. Siaid: þad Akurkallin vænter agiætligs Auaxtar Jardarin̄ar/ þat Þolinmodliga vmlidande/ þar til hn̄ fær Morgunregn ⁊ Kuelld skwra. Vere þier eirnen Þolinmoder/ og styrkit ydar Hiortu/ Þuiat tilkoma DROTTJNS er i nand. Motblasit ecki huer an̄an̄ kiærer Brædur/ suo ad þier fordæmist eigi. Siait: Ad Domarin̄ er fyrer dyrum. Takit miner kiærer Brædur til

C epterdæmis Motgøngun̄ar og Þolinmædinnar Spamen̄ina/ þeir til ydar hafa talat i nafne DROTTJNS. Siaed: Vier prijsum þa sem lidit hafa. Þolinmæde Jobs hafe þier heyrt/ ⁊ ending DROTTens hafi þier sied/ þuiat DROTTen er Myskunsamr ⁊ Liknare.

Enn fram

Enn fram vm alla hlute/ Brædur miner/ þa sueriet huercke vid Himin nie vid Jørd/ nie nockurn annañ Eid. Eñ ydar Ord sie/ Ja þad ia er/ z Nei þad nei er/ so ad þier fallit ecki j Hræsne. Hryggist nockur medal ydar/ sa bidie. Eñ huer j godu gedi er/ sa syngie Psalma. Eñ huer siukur er/ sa kalle til sin Olldungana Safnadarins/ z lati bidia yfer sier/ z sig Vidsmiøre smyria i nafne DROTTINS/ Og Bænin Truariñar mun frelsa hiñ siuka/ og DROTTIN mun vidrietta hñ/ z þo hñ hafe Synd^r giørt/ munu þær hønum fyrergefast D

Mar. 6.

Jate huer ødrum sinar Synder/ z bidiet huer fyrer ødrum/ þad þier heilbrigder verdit. Þuiad iduglig riettferdugs Bæn ma mykit. Elias var madur lika suo sem vier/ z hñ bad Bænar/ ad þad skilldi eigi rigna/ og þad rigndi ei yfer Jørdina j þriu ær z sex manade. J annat siñ bad hñ aptur/ z Himenen gaf Regn/ og Jørden bar sinn Auøxt.

Luc. 4
3 Reg. 4

Kiærer Brædr/ ef ad nockur medal ydar villist fra Sañleikanum/ og vm snyr hønum eirnhuor/ Sa skal vita þad/ ad huer ed Syndaranum vmsnyr i fra villu hñs vegar/ hefur frelsat Ond fra dauda/ Og mun nidribyrgia fiøldan Syndaña.

Formale yfer Pistilin Judas Postula

EIngen kañ þar a mote ad hafa/ ad þsse Pistill S. Judas/ er innehalld z so sm̄ ein wtskrifft wt af ødrum S. Peturs pistle/ þuiad hann er honum naliga ord epter ord samhlioda/ Og þar eirnen med talar hann wm Postulana/ suo sm̄ þeirra Læri sueirn og suo sem hefde hann werid laungu seirna enn þeir. Hann framsetur þau ord og þa tilburde/ huerra huerge i heilagre Ritningu verdr gietid/ Huad hid sama þa gömlu Lærefedur hrært hefur/ þessum pistle burt ad kasta fra Bokum Heilagrar Ritningar/ Ad auk þessa þa kom Judas postule alldrei i Grickland/ helldr hallda menn/ ad hñ hafe werid i Persia (edur Serklande) huadan hann hefur ecke skrifad Grisku. Þar fyrer/ Enn þo ad mier wirdist þetta godur pistill wera/ þa er ecke naudsyn ad reikna hann a medal þeirra riettu höfud Boka/ sem Truarinnar grunduöll leggia skulu.

Pistillenn hins Heilaga Jude

I.

IVdas Þion Jesu Christi/ enn Broder Jacobi.

Þeim kolludum/ sm̄ Helgader eru j Gude Fødr/ og vardueitter i Jesu Christo/ Myskunseme/ Fridr/ og Kiærleike Guds margfalldist ydr. A

Hiner kiærustu/ Med þui eg hafda allan setning a ydur ad skrifa/ vt af almeñeligu voru hialpræde/ virtist mier Naudsyneligt/ med Skrife ad a minna/ þad þier yfer þeirre Tru strijdid/ sem hinum Heiløgu er eitt sinn ofurgiefen. Þuiad þar eru nockrer menn/ þeir iafn framt inn hafa lædst/ vt af huerium fordum tid skrifad er/ til þssa Doms afellis/ Þeir eru Omillder/ og vmuenda Nad Gudz vors j Munadlijfe/ og neita Gude og vorn DROTTNI Jesu Christo/ þm̄ einka Drottnara.

Enn eg vil vnderuisa ydur/ ad þier eitt sinn vitid/ þat DROTTEN þan tijd hñ frelsade Folkit af Egiptalande/ ad i annad sinn glatade hñ þeim sm̄ ecki trudu. Lika eirnen Einglana/ huerier ecke geymdu þeirra Hofdingiadom/ helldur forlietu sitt Heimile/ hefur hañ vardueitt til Doms þss hins mykla Dags/ vnder æfinligum bøndum Myrkursinns/ so sem eirnen Sodoma og Gomorra/ og vmliggiande Borger/ er med sama hætte og þær vthorast hofdu/ og epter ^a ødru Hollde geingnar eru/ og settar eru til epterdæmes/ og þola Kuøl Eilifs Ellds/ B

(a ødru Hollde) Þad er/ med onatturligum hætte mote Hollde/ nu ad syndgast so sm̄i Sodoma skiede

Slikt hid sama eru eirnen þesse Draumsijl/ huerier Holldid saurga/ enn Herrastiettena forsma/ og Tignena hæda.

Enn Mi-

C Enn Michael sa høfud Eingill/þa hn̄ vid Diøfulin̄ þrætkade z vid hn̄ talade vm Lijkama Moysi/dirfdist hn̄ ecke Doms atkuæde Nædungarinnar a at fella/helldr sagde hn̄/DROTTINN straffe þig. Enn þesser lasta þar þr eckert af vita/Enn huad þeir af Nætturu so sm̄ ønur skynlaus Dyr vita/þa spilla þeir sialfer þar inne. Vei þeim / þuiat þeir ganga veg Cains/og falla i Villudom Balaams/fyrer auinnings saker/og fyrerfarast i motmøglan Chore.

Þeir eru Opeckter/bramlande medal sijn af ydar Olmøsu an Otta/ fædande sig sialfa/ Þeir eru vatslaus sky sm̄ af Vinde vm verda drifen / þeir eru haust vidur visinn / o friosøm Trie/tuisuar dauder/og vpprætter/grimar Siafarbylgiur/ vtlodrande sinar eigenligar vansemder/villar Stiornur/huerium ad varduei tt er Þokan myrkrañ ad eilijfu.

Enn Enoch hin̄ siounde fra Adam hefur eirnen af þessum spæd z sagt/Siaed/DROTTINN kiemur mz morg þusund Heilagra/Dom ad hallda yfer øllum/ og ad straffa alla þa sm̄ Ogudliger eru/af øllum giørdum sm̄ þeir ogudliga drygdu/og af øllu hørdu sm̄ ogudliger hafa i mote hm̄ talad.

Apoc. 1
Esa. 31

D Þeir eru Møglendr/ og akølusamer/epter sinum girndum gangande/ z þra Muñur talar hrokyrde/og þeir dædst ad Mañgreinar alitinu/fyrer gagnsemdar saker. Enn þier eskuliger verid minnuger þeirra orda sm̄ hier adur fyrre søgd hafa verid af Postulū DROTTINS vors Jesu Christi/þad þeir søgdu ydur/Ad a sidustu timū mundu spottarar koma/huerier epter sinum girndum ganga mūu/i ogudligu Lijferne/ Þeir eru huerier Tuidrægne giøra/huerier likamliger eru/þr onguañ Anda hafa.

2 Pet. 2

Enn þier ælstsamliger/vppbyggit ydr yfer ydra allra heiløgustu Tru/ fyrer heilagañ Anda/og bidied/z vardueitid ydr i Gudz Kiærleika/ Og væntid þeirrar Myskunar DROTTINS vors Jesu Christi/til eilijfs Lijfs. Og halldid þeñan mismun þat þier sambarmid ydr þessum/enn þa a adra fyrer hrædslu hialpliga giørid/og ryckid þeim vr Bælinu/og ad hatre hafid þann fleckada holldsins Kyrtil.

a (adra) Þad er/ Huggid suma/straffid suma þo med hrædslu en̄ ei mz siergiædis Mietnade/so ad þier giætud þm̄ burt ryckt vr haska eilijfs bruna og fyrerdæmingar

En̄ þeim sm̄ ydr kañ ad vardueita vtan vansa/ og ad skicka fyrer augliti siñar Dyrdar ofleckada medur føgnude/þeim Gude sm̄ alleina er vitur / vorum Lausnara/sie Dyrd/z Myklan/z Valld/z Magt/nu z vm allar allder ad eilijfu/Amen.

Formale yfer S Johannis Opinberaner

Marghattad ar Spasagner

Marghattadar Spasagner edr Spadomar finnast i Kristeligre Kirkiu. Sumer Spa so fyrer/ad þeir leggia vt Spamañana Ritningar / huar vm S. Pall talar 1. Corinth. 12. og 14. og enn vijdar añarstadar. Þess hattar Spadomur er hinn allra naudsynligaste/huern menn hliota dags dagliga ad hafa/þuiad þesse Spadomr hn̄ kieñer Gudz ord/hann leggur Grunduøll Kristniñar og verndar og forsuarar Truna/Snøgt ad seigia/hann stiornar Predikunar embættinu/helldur þui vid magt/skickar og vtrietter þad.

1 Fyrersagner okomnna hluta

Sumer fyrerspa okomna hlute/þeir ed ecki standa adr fyrr i heilagre Ritningu/ Og þesser Spadomar eru mz þrennu mote. Þeir fyrstu giøra þad mz berum z liosum ordum/fyrer vtā allar Mynder og Figurur/so sm̄ ad giører Moses/Dauid og fleire adrer Spameñ/þa þr spa fyrer vm Christum/og so sm̄ ad Christus og Postularner spaa fyrer vm Antachristen og adra fals Læresedur.

2

Adrer giøra þat mz nockrum myndum/enn þeir setia þar hia vtþydingina/ mz liosum ordum/so sm̄ ad giørde Joseph þa hn̄ vtlagde Draumana / og Daniel vtlagde bæde Drauma og Mynder.

3

Þridia slags Spadomar eru þr/sm̄ þad giøra mz einum saman Myndum og Figurū/an orda edur vtlegginga/so sm̄ ad er þesse opinberunar Bok/og margra Heilagra manna draumar/Sioner og Mynder/hueriar þeir hafa haft af heiløgum Anda. So s̄ S. Petur Act.

2. predikar vt af Spadome Iohelis/ Ydar Syner z Dætur skulu fyrer spaa/ z ydar Vngmēnē skulu Sioner sia/ og ydra Olldunga skal Drauma dreyma.

Og a medan slijker Spadomar eru ecki vtþydder/ og fa ecki neina liosa vtlegging/ þa er þ eirn hulinn og þeigande Spadomur/ sm̄ eigi er þa enn komen til sijns gagns og nytsemdar i Kristnenne. So hefur þat skied þessa Bokzallt til þessa. Marger hafa reynt og forsokt sig þar a/ en þr hafa allt til þ̄ssa dags eckert vissuligt j liose latid/ Suer hafa bladad þar vid af þra eigen høfde mørgu oskickanligu. Vegna slikrar efasamligrar Vtleggingar og hulinns skilnings høfum vier lætid þessa Bok kyrra liggia. Nellst fyrer þa grein/ ad nockrer af þm gømlu Forfedrum hallda hana ecke advera S. Johannis Postula/ so sm̄ þar stendr j 3 Bok Histo. Eccle. Cap. 25. J þeirre sømu Efasemd lætum vier hana blijfa/ þo skal þar mz eine inum fyrer bodid vera/ ad eigna hana S. Johañe Postula/ edur huerium hn̄ vill.

Opinberaner S. Johannis

Enn mz þui/ ad vier giarnan villdum fa vissa vtþyding edur vtlegging hier vppa/ þa viliū vier giefa þeim odrum sm̄ hærre Andagipter hafa/ nockurt tilefne/ ad hugsa þar epter/ z vorn hugskotzþanka vilium vier i liose lata/ s er þess hattar. Med þui ad þetta skal vera ein opinberan o ordinna hluta/ og einkum þrar tilkomande hørmungar og Ogiæfu s koma skyllde yfer Kristeliga Kirkiu/ þa holldum vier ad þetta mune næst ganga ad finna þa riettu Vtþyding/ ef ad menn saman lesa vr Sagnabokunum edur Historiunum vm lidna giørninga/ og Hørmungar Christninnar sm̄ hn̄ lidit hefur allt til þessa dags/ og bera þ so saman vid þ̄ssar Mynder/ og iafna þeim so vid orden. Ef þad ber þa saman/ og verdur samhlioda/ þa meiga meñ standa þar a/ so s a eirnre vissre/ z minnsta koste/ so s a eirnre oburtkastanligre Vtþyding.

1. 2. 3 Suma og iñe halld þra þrigia þyrstu Cap.

Einglarner

Sijdan holldum vier/ so sm̄ Textinn sialfur vppa hliodar/ at þeir þrijr fyrstu Capitular/ sm̄ tala vm þær vij. Samkundur/ og þra Eingla/ j Asia/ vilie ecke annad/ eñ at auysa einfalldliga/ huernen þær sømu Samkundur hafa i þann tima verid standande/ og ad þær yrde amintar/ ad vera stadfastar i Trunne/ og ad eflast/ edur ad giøra Yferbot. Ad auk þessa lærum vier þad hier af/ ad þetta ordid EJNGELL merker og so sidar meir/ i hinum ødrum Myndum og Sionum/ Byskupa og Kiennefedur j Kristniñe/ suma goda/ suo sm̄ þr heilugu Fedur og Byskupar voru/ suma vonda/ so sm̄ voru þeir Villumenn og Falsbyskupar/ huerra fiølde meire er i þ̄ssare Bok/ helldur eñ hiña.

4. 5. 24. Olldūgar

J hinum 4. og 5. Cap. verdur vtmælut øll Kristnen/ huer ed soddan tilkomande Hørmūgar z Plagur lijda skal. Þar standa þr 24. Olldūgar framē fyrer Gude/ þ eru aller Byskupar og Predikarar/ samhliodande j Lærdominum/ z eru krynder mz Trunne/ þeir ed Christum/ Lambid Gudz/ mz Hørpum lofa/ Þad er/ þeir predika og þiona honum mz Reykelsi/ þad er ad skilia/ þeir jdka sig j Bæna akalle. Og giøra þetta allt saman Kristniñe til hugguñar/ so ad menn vite/ ad Christnen edur Kristelig Kirkia skule vera z blijfa samt j þeim tilkomande Plægum.

6 Fiorar Likamligar plagr yfer Gudz Ordz Forsmanara

J þeim siætta hefiast þær tilkomande Hørmungar/ og fyrst þær holldligu Harmkuælingar/ sm̄ er Offsokner Veralldligs Yfervalldz/ þad er sa hinn Koronade Riddariñ/ mz Bogan/ a huijtum Heste. Itm̄ Bardagar og Blodz vthelling/ þad er sa Riddaren sm̄ Suerdid hefur a Raudum Heste. Itm̄ Hungur og Hallære/ þad er sa Riddaren sm̄ Metaskalernar hafde/ a suortum Heste. Itm̄ Drepsott og vond Kaun/ þ er sa Riddaren i Daudans mynd/ a bleikū Heste. Þuiat þessar fiogra handa Plagur fylgiast alla tima vissuliga ad/ yfer þeim opacklatu forockturū Gudz ordz/ asamt mz odrum fleirum Forcydslum z Valldstiettaña fordiørfunum og vmskiptum allt til hins sijdasta dags/ so s þar stendr j nidurlage hins 6. Cap. Og Sæler þeirra helgu Þ̄ijslaruotta koma þuilijku af stad yfer þa/ mz sinu hrope z kalle.

7. 8. Andligar Hørmūgar Plagur Kristniñar

J 7. og 8. hefiast þær opinberaner sm̄ eru vm þær andligu Hørmūgar/ þad eru allra handa Villudomar. Og þar verdur j annad sinn framsett ein huggunarsamlig Mynd/ þa Eingilliñ teiknar þa Christnu/ og fyrerbydr þm vondu Einglū ad granda þeim. Suo ad menn meigi fullkomliga og til sañs þat vita/ ad Christelig Kirkia mun z eirnen hafa goda Eingla/ og hreint Gudz Ord vnder þeim Villu monum/ So sm̄ Eingillenn mz Reykelsid auijsar/ Þad er/ mz Bænaakalle. Slijker goder Einglar eru þeir heilogu Fedr/ s var Spiridion/ Athanatius/ Hilarius/ og þeirra lijkar/ og þad Concilium Nicenum.

Þeir godu Einglar

Tatianus

Sa fyrste vondur Eingill er Tatianus/ og hn̄s Encratite/ sm̄ fyrerbudu Hiuskaparbandit. Itm̄/ þeir ed af Verkunū villdu goder z fromer verda/ so sm̄ Gydingarner. Þuiat sa Lærdomur af Riettlæte verkanna hlaut ad vera sa fyrste Lærdomur i giegn Euangelio/ hañ mun

z ver.

og verda hinn sijdaste/ frateknu þui/ad hn̄ fær ætijd nyia Kieñefedur og ønnur nøfn/ So sm̄ Pelagiani et ct.

Martion

Sa annar vondur Eingill er Martion mz sinum Kathaphrygis/Manicheis/ Monthanis et ct. Þeir ed mikid hallda af sinum andligum jnnblæstre meir enn af Ritninguñe/⁊ falla lijka sm̄ þetta gloande Biarg/a mille Himens og Jardar. So sm̄ Thomas Munzerus ⁊ þeir adrer fluguandar giørdu i þyduerskuñe.

Origenes

Sa þridie er Origenes/huer ad fyrer sina Philosophiam ⁊ skilnings speke beiska giørt hefur Ritningena/og heñe spillte/lijka so sm̄ þeir diuplærdu Scholar hafa hueruetna hingad til giørt.

Nouatus Kathari Donatiste

Sa fiorde er Nouatus og hn̄s Kathari/þeir ed Idranar yferbotena afsøgdu/og villdu vera hreiñe enn aller adrer. Þeirrar sømu tegundar voru og Donatiste þar eptera/ Vorer Andleger eru ad mestu mz ꝥtta allra fiøgra hāda slag. Þeir enu Lærdu/hueriū Historiurnar ⁊ Sagnabækurnar eru kuñugar/ mættu vel vtreikna ꝥta/ Þui hier er ꝥ oflangt alla hlute fram̄ ad setia og ad bijvijsa.

9. og 10 Andligar og likamligar Hørmungar plagur Þriu Vei

J 9. og 10. Cap. vpphefst su rietta Hørmūgen/ Þui allt þangad til/þa hafa ꝥssar fyrstu Harmkuælingarnar/bæde þær lijkamligu ⁊ andligu/ecke verid vtan eitt gamā ad reikna/ j hia þeim epterkomande Plagum. Huad og Eingillen sialfur seiger i nidurlage hins attunda Cap. Ad þar skule koma þriu Vei/huerium þeir adrer þrijr Einglarner skulu af stad koma/ Þad er sa fimte/ siøtte/siøunde Eingill/og þar mz skal Verølld en enda hafa. Hier koma bæde þær andligu ⁊ lijkamligu Offsokner i eitt/þær skulu vera þriar/Hin fyrsta er stor/oñur er stærre/þridia er allra stærsta.

Þad fyrsta Vei Arius

So er nu þad fyrsta Vei/sa fimte Eingill/Arius sa mykle Villumadur og hn̄s Lagsmeñ/ huerier so hrædeliga plagad hafa Christendomen vm allan Heimen/ad Textiñ seiger hier/ Ad Gudhrædder meñ hafa myklu helldur viliad vera dauder/eñ ad sia vppa slijkt/Eñ þeir vrdu þo ad sia þar vppa/og mattu ecke deyia. Hn̄ seiger og so ad Eingilleñ af Heluijte sm̄ kallast Fordiarfare sie þeirra Kongur/So s villde hn̄ sagt hafa/Diøfulliñ rijdur þeim sialfur/ Þuiat ꝥr hafa ecke alleinasta offsokt þa Christnu andliga/ helldur og so likamliga mz Suerdinu. Les Historiurnar og giørninga ꝥra Arrianorum/þa skalltu vel og riettelige meiga skilia þesse ord og þessa Figuru.

Þad aňad Vei Machometh

Þat aňad Vei/er sa siøtte Eingill/sa skemelige Machometh ⁊ hn̄s Kompanr Saraceni/ huerier bæde mz Lærdomenum/og so mz Suerdenu storliga hafa plagad Christeliga Kirkiu. Jafnframt mz þessum sama Eingle/so ad þetta Vei verde þeim mun stærra/þa kiemr þar til sa sterke Eingill mz Regnbogan ⁊ beisku Bokina/ þad er sa heilage Pauadomr/mz sinu stora andliga fegurdar skine og heilagleika/þeir mæla og meta Musterid mz þeirra Lagasetningū/ kasta vt ꝥm jn̄sta Kornum/og vppbyria Hræsne og þañ ytra augsyneliga Heilagleik.

11. 12 Tuær Huggunar mynder

J 11. og 12 verda mitt vnder ꝥssū Vei og Plagū framsettar tuær Huggunarmynder/Su fyrre vm tuo Predikara/hin ønnur vm þa Jodsiuku Kuiñu s Barnid fædde fyrer vtan Drekans vilia. Med hueriu ad merkist/ad þar skule iafnan blijfa nockrer goder Kiennefedur og Kristner meñ/ bæde a medan þau tuo fyrstu Vei yferstanda/ og so eirnen þa þad þridia Vei kiemur. Og þau tuo sidustu Vei hlaupa til samans huert med ødru/og yferfalla Kristeliga Kirkiu vnder eins/ad sidustu/⁊ Diøfullinn sprenger þar med endeliga botnen vr Fatinu.

Þad þridia Vei/sa Paualigt Keisaradomr og Keisarlige Pauadomur

J þeim 13. Cap. þa kiemur nu (vid hliod Lwdursins/þess sidasta Eingils a medal þeirra siø/huer ed j vpphafe hins tolfta Cap. Basunade) ꝥss siøunda Eingilsins giørningr/ꝥ þridia Vei/einkum sm̄ er/sa Paualige Keisaradomur/⁊ Keisarlige Pauadomur. Hier tekur Pauadomurinn og so eirnen þad veralldliga Suerdid j sitt valld/ og yfergeingur og Drottnar nu ecke alleinasta mz Bokinne j þui ødru Vei/helldur og so mz Suerdinu j þui þridia Vei/ so sm̄ ad þeir hrosa/ad Pauen hafe j sinne Magt ⁊ Vallde bæde ꝥ andliga ⁊ veralldliga Suerdid.

Tuo Dyren

Hier eru nu þau tuo Dyren/Þad eina er Keisaradomuriñ/þad aňad mz tueimur Hornunum/ꝥ er Pauadomuriñ/ huer ad nu er ordeñ og so eitt veralldligt Rijke/þo vnder yferuarpe og skine Nafnsins Christi/þuiad Pauen hefur þat nidurfallna Romuerska Rijke vppaptur reist/ og komid þui fra þeim Grisku lil Þyskra/Og er þo raunar/helldur Mynd ⁊ Skugge þess gāla Rōuerska Rijkis/helldur eñ Likamen sialfur þess sama Rijkis/so sm̄ þad var. Þo samt gefur hn̄ þessare Myndiñe Anda ⁊ Lijf/so ad hun hefur eñ nu sitt Rijkis rad/Lagariett/Valldstietter ⁊ Embættismeñ/og hellst so eñ nu vid magt. Þad er su Mynden sm̄ særd var/⁊ vard heil aptur.

Andſtyggelig er auerter þeſſ Keiſarliga Pa‑uadoms

Les Formala yþer xij. Cap. Danielis

Enn huilijka Suiuirding/Vei z Skada ſlikur Keiſarligur Pauadomur giørt hefur/þat verdur nu ad ſiñe ecke vpptalid. Þuiad fyrſt er Neimuriñ fyrer hũs Bok fullur orden mz Afgudadyrkã/Klauſtur/Stickte/Nelgramaña Bijlæte/Pilagrimsferder/Nreinſunarellda/Aflat/ohreint Nreinlijfe/og mz otelianligar fleire greiner mannanna Lærdoms og verka/et cẽ. Þar næſt/Nuer kañ vpp ad reikna/huerſu mykillre Blodz vthellingu/Morde z Mañdræpe/Nernade z Nørmungum Pauen hefur af ſtad komid/bæde mz ſialfs ſins eiginligum hernadar Bardøgum/og ſo þar mz/ad hñ hefur vpphuatt z øruad Keiſara/Konga/Nøfdingia huora i mote ødrũ?

Nier vtſteypiſt og helliſt nu j einu øll Diøfulſins ſidaſta grimdar Reide til ſamans/ Þar j Auſturalfu Neimſins þad añad Vei/Machometh z Saraceni/ Nier j Veſturælfuñe Pauadomuriñ z Keiſaradomureñ mz þui þridia Vei. Þar til kiemur Tyrken/Gog z Magog/ſo ſm̃ annar æbæter/ſm̃ ſidar epterfylger j hinum tuttugaſta Cap. Og j þañ mata verdur Chriſtelig Kirkia vm allan Neimen/ a allar ſijdur hid allra hrædeligaſta og hryggeligaſta þijnd og plagud/mz falſlærdome/mz Bardøgum/mz Bokinne z Suerdinu/Þad er ſa ſidaſte Dreggiarſkierfuren/z ſu endeliga ſijdaſta plaga. Sijdan þar epter/fylgia ecke vtan einſamlar huggunar Mynder/ þegar ſlikar Nørmungar Vei og Suiuirdingar eru vte z endadar.

14

J 14. Cap. hefur Chriſtur fyrſt vpp ad deyda ſiñ Antachriſtũ medꝛ Anda ſins Muñs/ ſo ſm̃ S. Pall ſeiger 2. Teſſ. 2. So og kiemur Eingillen mz Euangelium/j giegn þre beiſku Bok hins ſterka Eingils. Og eñ ad nyiu ſtanda þeir Neiløgu og Meyarnar hia Lambenu/og predika riettelig̃a. Epter þetta Euangelium kemur øñur Rødd hiñs annars Eingils/þad ad Borgin Babilon ſkule hrynia nidur/og ſa andlige Pauadomur hrapa.

Babilon

Framueigis fylger og þad epter/huernen Nauſtuiñan verdur hallden/og ad þeir ſm̃ j Pauadomenum ſtadfaſter blijfa j giegn Euangelio/þr ſkulu vt vr Borgiñe Chriſti/ j Vinþrugu Gudligrar Reide fleygder verda. Þad er/Þeir verda fyrˢ Euangelium ſo ſm̃ fraſnidner Chriſteligre Kirkiu/ og vrſkurdader til Gudz Reide/huer ad mykel er / og ſu þrugan giefur af ſier mykid Blod. Edur ma ſkie/ad þar ſie fyrer høndum einhuer ſierlig Refſing/edꝛ Domur vorra Synda/þær ed ofmyklar eru og meir enn fulluaxnar.

Þar epter j hinum 15 z 16 Cap. Koma þeir ſiø Einglar mz þær ſiø Skæler/Þa vex Euangelium og ſtrijder a Pauad men j øllum æattum/fyrer marga Gudhrædda og lærda Predikara. Og haſæte Dyrſins/Pauans valld mun formyrkuaſt/z mun verda ogiæfuſamligt z fyrerlitid. Enn þeir munu reidaſt aller ſamt/og veria ſig diarfliga. Þuiad þriar Pøddur/ þrijr ohreiner Andar ganga vt af Muñe Dyrſins/ og vppæſa Konga og Nøfdingia j giegn Euangelio. Eñ þetta ſtodar ecke par/þeirra Bardage ſtendꝛ j Narmageddon. Pøddurnar eru þeir Sophiſte/ſo ſm̃ var Faber/ Eccius/ Emſerus et cẽ. Þeir ed margt þuætta j giegn Euangelio/viña þo eckert a/helldꝛ eru þr z blijfa ſamt Pøddꝛ ſm̃ ædur.

15 16

Pøddurnar

17

J hinum 17 Cap. verdur ſa Keiſarlige Pauadomur og Paualige Keiſaradomꝛ/ fra vpphafe til enda j eina mynd ſamandreigen/z ſo ſ̃ allꝛ j eirne Suma framſettꝛ/ hũnen ad hñ ſie eckert(Þuiad þad gamla Romuerſka rijkid er fyrer løngu burt)og er þo nockud/þuiat þar er eñ epter(af þui gamla Romarijke)bæde Romaborg ſialf z ſo fleire øñur Lønd. Slijk Mynd verdꝛ hier framſett/þuilijkaſt ſm̃ þa nockur ſtorglæpa madꝛ verdur opinberliga hafdur fyrer Dæmſtol/ ſo ad hñ til dauda dæmdꝛ verde. So ad øllũ verde vitanligt/ad þetta Dyr ſkule nu ſnarliga fyrerdæmt verda/z ſo ſm̃ S. Pall talar/fyrer birting Tilkomuñar vors DROTTINS verda afmæd. Nuad hid ſama þeir vppbyria/ſo ſm̃ i Textanum ſtendꝛ/ſm̃ Pauadõſins ſialfs verndarar z Forſuarsmenn lataſt vera/þeir forſuara Pauadomen j þañ mæta æ þeſſum tijma/ad þeir Andligu munu klædfæer verda z nakter epter ſitia.

Pauadõſins Forſuarsherrar

J 18. vppheſt ſlijk Foreydſla/ og þar hrapar j gruñ nidur þ mykla og Nerliga Fegurdar ſkrautid/þa lata þeir Stigtareyfarar og Kirkiuþiofar af. Fyrer þeſſa ſømu grein hlaut Rom ad verda rænt og ruplud/og af heñar eigenligum verndarherra mz Ofridarſtorme yfervnnen/ſo ad þ ſkyllde vera vpphaf þeirrar ſeinøſtu Foreydſlu heñar z nidurbrotz.

18

Ei lata þr ad helldur af ſinne vpptekt/þeir hafa vte øll Ræd/hughreyſta ſig / brynia ſig og bua til Varnar/og ſo ſm̃ hñ ſeiger j 19 Cap. þa þeir mz Ritninguñe og Bokunum gietæ ecke meir/og þegar Pøddurnar hafa endad þeirra hliodagrein/ þa verdꝛ þeim aluara/z leita vid mz magt og vallde ad veria ſig/ſamanſafna Kongum z Nøfdingium til Bardaga/eñ þeir viña þo eckert a/Þuiad hñ ſa ſ̃ ſitur a huijtum Neſte/huer ed nefniſt Gudz ord/ hñ viñꝛ

19

Sigurinn/Þar til vm siider/ ad bæde Dyrid og Spamadurin̄ verda høndum tekner/⁊ j Heluij tis afgrunn nidur fleygder.

Vm þetta bil kiemur fram̄ i 20 Cap. sa seinaste Skierfur Gog ⁊ Magog/Tyrken/ Þr raudu Judar/hueria Andskotin̄/sa sm̄ fyrer Þusund ærum bunden var/enn er nu laus aptur orden/med sier leider/Enn þeir skulu mz honum ⁊ so snarliga j þad gloanda Elldsinns Dijke fleygder verda. Þuiad vier hølldum/ad þesse Mynd/sm̄ er fraskilin̄ fra hinū ødrum/ sie vegna Tyrkiaña framsett. Og þau Þusund ær hefiest vm þad bil þa þesse Bok skrifud var/og ad a þeim sama tima hafe Diøfullin̄ bundin̄ verid. Þo ma þessa æra tølu ei so granduarliga reikna vppa Puncta edur Minutur. Epter Tyrkiana kiemr strax sa seinaste Domsdagur/j nidurlage þessa Cap. so sm̄ og eirnen Daniel vottar j þm vij. Cap.

20 Gog Magog

21.

J hinum 21 Cap. verdur vm siider su seinasta huggan fyrermyndut/ ad su Heilaga Borg skule tilreidd og fullbwen verda/og so sm̄ ein Brwdur leidast til þess eilijfa Brullaups. Ad Christus sie allema DROTTJN/og aller Ogudliger skule verda fyrerdæmder/⁊ mz Diøflinum burtkastader j Heluijtis Afgrun̄.

Epter þessare Vtþydingu þa meigum vier giøra oss þessa Bok nytsamliga/og jdka hana vel. Fyrst til huggunar/So ad vier vitum ad eckert Ofrijke/ønguar Lygar/ eingin̄ Vijsdomr nie Heilagleike/Eingen Eymd nie Hørmūg sk gieta nidurþryckt Christeligre Kirkiu/Helldr mun hun vm siider yferuiña allt þta/ og Sigrenum hallda.

J aññan mæta til viduørunar j giegn so myklum margføldum haskasamligū Hneyxlunū/ sm̄ tilfalla j Christninne. Þuiad mz þuj ad þad megtuga Yferualldid ⁊ fegurdarskinid ætte ad astrijda Christeliga Kirkiu/en̄ hun skyllde so æn allrar pryde hulin liggia vndr so mørgum Harmkuælū/ Villudomum/ og fleirū ødrū jllum hlutū/ þa er vorre Skynseme ⁊ Nætturu omøguligt ad þeckia Christeliga Kirkiu/ Helldur fellr vor Skynseme nidur/ og hneyxlar sig a þeirre lijtilmotligre yfermynd Kristniñar/ kallar þa og nefner Christeliga Kirkiu sem ad eru heñar ørgustu Fiandmen̄/Og þar j mote kallar þa fordæmda Villumen̄/sm̄ j Sannleika eru Christelig Kirkia/So sm̄ allt hier til skied hefur vnder Rijke Pauadomsins og Machomeths/ Ja a medal allra Villumaña/og tyna og tapa so þessare Truariñar grein/Eg true eina heilaga Christeliga Kirkiu.

Hneyxlā vegna þarækligs aulitz Christniñar

Huad Skynsemen dæmer vm Kristnena

Alika sm̄ nu a vorum døgum giøra nockrer Sieruitringar/þegar þeir sia Villudoma/Osam þycke ⁊ margfalldar fleckaner/ad so marger eru falskristner/marger Hræsnarar/þa dæma þeir jafnsnart/ad þar sie eingen Christelig Kirkia. Þuiad þeir hafa heyrt/ad þr Kristnu eiga ad vera ein̄ Heilagr/ Fridsamr/Samþyckr/Vingiarnligr/Dygdumpryddr Sofnudur. Þar fyrer ætla þeir/ad onguar Hneyxlaner/ onguer Villudomar/onguar Fleckañ eige þar ad vera/helldur einsaman Fridr og fagrar Dygder.

Þuilijker ættu ad lesa Bok þssa/og venia sig til ad alijta Christeliga Kirkiu mz ødrū Augum en̄ sinnar eiginligrar Skynseme. Þuiad þesse Bok(helld eg)setur fram̄ og syner nærsta hrædelig og andstyggelig Kuikinde/Ofrijda og grimliga Eingla/ myklar og hryggeligar Plægur/Eg vil ecke tala vm adrar Margfalldar Synder og aññañ Veykleika j Christeligre Kirkiu/sm̄ er ⁊ verid hefur/so ad øll mañlig Skynseme hefur ad mestu/j slijkreølld/huerke þekt nie vitad af Christeligre Kirkiu. Sañliga siaum vier/huersu hrædeligar Hneyxlanr og fleckaner/verid hafa fyrer vora daga/þa men̄ øtludu þo/ad sm̄ allra best munde tilstanda j Christniñe. So ad þesse time a huerium vier nu lifum/ma vel reiknast Gylline ølld/j hia þeim vmlidna tima fyrre alldar. Meinar þu ecke ad Heidingiarner hafi hneyxlad sig a þssu hinu sama/og halldid þa enu Kristnu fyrer oræduanda/ostadfasta/og þrættunarsama men̄?

Þesse Grein(Eg true eina Heilaga Christeliga Kirkiu)huin er so vel vorrar Truar Articulus og Grein so sm̄ hinar adrar. Þar fyrer kan̄ eingen skilnings skarpleike mannligrar Skynseme hana ad þeckia huersu granduarliga sm̄ þr skoda/Diøfullin̄ kan̄ vel ad hylia hana mz Hneyxlunum og Villudomum so ad þu verder ad hneyxla þig þar a. So kan̄ og Gud ad hylia hana mz Veykleika og marguijsligre fleckan/so ad þu hlytur ad Heimsku ad verda/ og rangliga vm hana ad dæma. Hun vill ecke mz Likamligum augum sien verda/helldr med Trunne. Enn Truen er þeirra hluta sm̄ ecke siast/Ebreos 11. Og hun kuedur mz DROTTNE þessa Vijsu/Sæll er sa sm̄ ecke hneyxlast a mier. Þad skiedur og opt ad eirn Christinn madr þecker ecke sialfan sig/og sier ecke sin̄ Heilagleika og Mannkoste/ helldur alleina finnur mz sialfum sier ecke vtan Synder og Løstu. Og þu plumpe Sieruitringr meinar ad þu faer sied hana mz þinne blindre Skynseme ⁊ saurugum Augum?

Skynsemin þecker ecke Christeliga Kirkiu

Math. 11

Helgan Christña maña

Snøgt ad seigia/Vor Helgan er j Himnenum/þar ed Christus er/enn ecke j þessum Heime/fyrer Augum maña opinber/so sm̄ Varningr a Torge. Þar fyrer/þo ad þar sie Hneyxlaner/Villur z adrar Fleckaner/og kome sliku af stad s̄ þær orka mest. Þa efum þad i onguan mata/Christus er mz oss/ef ad eins Euangelium og Gudz ord blyfur hreint z ofalsat hia oss/z vier elskū þad z i Neidre høfū/ þo ad aller hluter gange sm̄ vest til/So sm̄ ad vier siaum j þessare Bok/ad vm allar þessar Plægur/a medal þssara Dyra og vondra Eingla / þa er Christus þo nalægur sinum Heiløgum og vinnur vm sijder Sigur.

Opinberaner S. Johannis Theologi

I.

ÞEtta er Opinberan Jesu Christi / hueria Gud gaf honum/til ad kuñgiøra sinum Þionū/ huad skie skal snarliga/ og tilteiknad og sendt hefur fyrer siñ Eingil til sins Þienara Johannes / huer vitnad hefur Gudz Ord/og Vitnisburden af Jesu Christo/huad hellst hann hefur sied. Sæll er sa sm̄ les/og sa sm̄ heyrer ordid Spadomsins/og vardueiter huad j honum skrifad er/ Þuiad Tijmen er nalægur. A

1. Joh. 1. Johañes þeim siø Samkundum sm̄ j Asia eru. Nææd sie mz ydur og Fridur/af þm sm̄ er/og þeim sm̄ var/z þm sm̄ koma mun/z af þeim siø Andū sm̄ eru fyrer hn̄s Stole/og af Jesu Christo/sa sm̄ er trwr Vottur/z Frumgietningur Framlidinna/z Høfdinge Jardariñar Konunga. B

1. Pet. 2. Huer oss hefur elskad/og þueigid af Syndunū j sinu Blode. Og hefur giørt oss til Konunga og Kieñemaña fyrer Gude og sinum Fødur/ Þeim hinum sama sie Dyrd og Valld vm Allder allda ad eilijfu/Amen. Siaed/hn̄ kiemur med Skyinu/og øll Augu munu hn̄ sia/og þeir ed hn̄ stungid hafa/og allar Kynkuisler Jardar munu Kueina/Ja/Am̄. Eg em A z O/Vpphaf og Ender/Seiger DROTTIN/sa sm̄ er/og sa s̄ var / og sa sm̄ koma mun/hiñ Almattuge.

Esa. 3
Math. 24.

Eg Johañes ydar Broder og hluttakare j Nørmungiñe/og Rijkenu/ og Þolinmæde Jesu Christi/var j Eynne Pathmos fyrer Gudz ordz saker/z Vitnisburdar Jesu Christi. Eg var j Anda a Sunnudeige/og heyrde a bak mier aptur Raust mykla sm̄ Lwdurs/so seigande/Eg em A og O/fyrstur og sidastr. Og huad þu sier þad skrifa j Bok/z send þat til Samkundaña j Asia/til Epheso og til Smyrnen/til Pergamum/og til Thyatiras/til Sarden/og til Philadelphian/ z til Laodiceam. C

Pathmos

Og eg

Og eg snera mier vid/ þad eg lita þa Raust sm̄ vid mig talade. Og sm̄ eg snera mier vid/ sa eg siø Liosa stikur Gulligar/ ꝛ mille gulligra Stiakan̄a þan̄ lijkur var Man̄sins syne/ sa var klæddur sijdre Slyppu/og spentur vm Bringuna gulligum Linda. En̄ han̄s Høfud og Hær voru huijt/ sm̄ huijt Vll/og lijka sm̄ Sniar/og hn̄s Augu sm̄ Elldsins loge/ og hn̄s fætur sm̄ þ Lætun er gloar j Afle/ ꝛ hn̄s Rødd sm̄ nydur mykilla Vatna. Og hafde siø Stiørnur j sin̄e hægre hende/og vt af hn̄s Mun̄e gieck huast tui eggiad Suerd/og hn̄s Andlit lyste sm̄ skijnanda Sol.

Sio gulligar Liosastikur

Og sm̄ eg sa hn̄/ fiell eg til hn̄s Fota so sm̄ Daudur. Og han̄ lagde sina hægre hønd yfer mig/og sagde til mijn/ Hrædstu ecke/Eg em fyrstur ꝛ sijdastur/og lifande/Eg var daudꝛ/ Og sia. ad eg em lifande vm Allder ad eilijfu/og hefe Lykla Heluijtan̄a og Daudans. Skrifa huad þu sied hefur/og huad þar er/ ꝛ huad þar eptera skie skal/ Leyndandom þra siø Stiarna sm̄ þu hefur sied j min̄e hægre hende/og þær siø gulligar Stikur. Þessar siø Stiørnur/ eru Einglar siø Samkundna/ ꝛ þær siø Liosastikur sm̄ þu hefur sied/eru siø Samkundꝛ.

Stiørnur Liosastiakar

II

A

OG Einglinum Samkundun̄ar til Epheso skrifa þu/ Þetta seiger sa sm̄ helldꝛ siø Stiørnum j sinne hægre hende / sa sm̄ geingur mitt a mille siø Gulligra Liosastikna/Eg veit þin verk/ ꝛ þitt Eruide/ ꝛ þina Þolinmæde/ ꝛ þ þu kant ecke hina vondu ad vmlijda/og freistader þeirra sm̄ sig seigia Postula vera/ og eru þo eigi/ ꝛ þu fant þa Liugara/ ꝛ leidst þat/ ꝛ Þolinmæde hefur/ Og þu þolder fyrer mins nafns saker/og þreyttist ecki. En̄ þat hefi eg a mote þier/

B

þad þu hinn fyrsta Kiærleik forliest. Minst a huar þu ert af fallin̄/ ꝛ giør Idran/ og giør hin fyrru Verken. En̄ ef ecke/man eg þier snarliga koma/ ꝛ þin̄e Liosastiku j burtu hrinda vr sinum stad/vtan þu giører Idran. Enn þat hefur þu/ ad þu hatar verk þeirra Nicolaitarum/huer eg ꝛ eirnen hata. Huer Eyru hefur ad heyra/hn̄ heyre/huad Andin̄ seiger Sam̄kundunum. Huer hn̄ yfer vinnur/þeim mun eg gefa at eta af Lijfstrienu/þad j Gudz Paradijs er.

1 Eingillin̄ i Epheso

Nicolaitar

C

Og þeim Eingle til Samkun̄dun̄ar Smyrnen skrifa þu/ Þetta seiger hinn fyrste ꝛ sijdaste/sa daudur var/og lifer. Eg veit þin verk/ ꝛ þina Hørmung og Fatækt (en̄ þu ert audigꝛ) og lastan þeirra s̄ seigia sig Gydinga vera/ ꝛ eru ecki/helldꝛ eru þr Satans søfnudꝛ. Hrædstu eckert þra/huad þu lijda munt/Sia: Diøfullin̄ mun nockra af ydur j Dyplitzu fleygia/ vppa þad þier freistader verdid/og þier munud Hørmung hafa j tiu Daga. Vert trwr allt til daudans/ so mun eg giefa þier Coronu lijfsins. Huer Eyru hefur/ sa heyre huad Andin̄ seiger Samkundunum. Huer hellst yferuin̄ur / þeim skal eckert mein skie af þeim ødrum Dauda.

2 Eingillin̄ i Smyrnen

D

Og þeim Eingle Samkundun̄ar til Pergamo skrifa þu/ Þetta seiger sa sm̄ hefur hid huassa tuieggiada Suerdit/Eg veit huad þu giører/og huar þu byr/huar Hellst ad er Andskotans Sæte/og þu helldur mitt nafn og afneitader eige mina Tru. Og a minum døgum er Antipas minn trwr Vottur hia ydur j Hel sleigin̄/huar ed Satan bygger. Enn eg hefe fatt eina a mote þier/þad þu þar sialfur hefur þa sm̄ Lærdom Balaam hallda/sa sm̄ kende Balac ad senda Hneyxle fyrer Sonu Israelis/ til at eta af þui sm̄ Skwrgodum offradist/ ꝛ Horaner at drygia. Lika so eirnen hefur þu þa sm̄ hallda Kien̄ingar Nicolaitarum/huad er eg hata. Giør Yferbot/En̄ ef ecke/þa mun eg þier snarliga koma/og strijda vidꝛ þa med

3 Eingillin̄ i Pergamo

Antipas

Balaam

Balach

Num. 23 24

E

Suerde mins Muns. Huer Eyru hefur/sa heyre huad Andin seiger Samkundunum. Huer hn̄ yferuin̄ur þeim mun eg gefa at eta af þui folginu Manna/ og eg vil giefa hm̄ godann Vitnisburd/og mz Vitnisburdenum nytt nafn skrifat/þad eingin̄ kien̄er vtan sa þ mztekur.

Og þm̄ Eingle til Samkundun̄ar Thyatira skrifa þu/Þetta seiger Sonꝛ Gudz/sa Augu hefꝛ sm̄ Elldzloga/ ꝛ hn̄s Fætꝛ s̄ gloanda Latun/ Eg veit þin v́k ꝛ þin̄ Kiærleika/ ꝛ þina Þionustu ꝛ Tru/ ꝛ þina Þolinmæde/ ꝛ þ hin sijdare Verken mu̅u hinu̅ fyrru̅ fleire. En̄ fatt nockud hefe eg a mote þier/þat þu leyfer þeirre Kuin̄u Iesabel sm̄ seiger sig Spakonu vera/ ad læra og villa mina Þiona/Horaner ad dryia/og Skurgoda forner ad eta. Og eg hefi hen̄e tijma giefed/þad hun skyllde Idran giøra fyrer hen̄ar Horaner/ og hun giører øngua Idran. Sia: Eg fleyge hen̄e j Reckiu/ ꝛ þm̄ huerier mz hen̄e Hordom drygt hafa/ j hinar mestu Hørmungar/nema hun giøre Yferbot fyrer sin Verk / og hennar Børn mun eg Dauda

4 Eingillin̄ i Thyatira

Iesabel

F

4 Reg. 9

deyda

Iere. 17.
Psal. 7

deyda. Og allar Samkundur skulu vidurkieña/ þad eg em Nyrnaña og Niartanna ransakare. Og eg mun giefa huerium ydar sm̃ einum epter sinum verkum.

Enn ydur seige eg/og hinum ødrum sm̃ eru til Thyatira/þeir þeñan Lærdom eige hafa/ og huerier ecke vidurkient hafa dypt Andskotans (sm̃ ad þeir seigia) ⁊ onguan aññ Þunga man eg a ydur senda. Þo huad þier hafid/þad halldit/þar til ad eg kem. Og huer yferuiñur G og vardueiter min Verk/allt til enda/þeim mun eg valld giefa yfer hina Neidnu/og hañ skal stiorna þeim medr Jarnuende/⁊ so sm̃ Leirgiørarans Ker skal hñ i sundr mola þa/lika sm̃ eg af minum Fødur medtekid hefe/ og Morgunstiørnuna mun eg giefa honum. Huer Eyru hefur/sa heyre huad Andin seiger Samkundunum.

III.

A

5
Eingillinn i Sarden
1 Tess. 5.
2 Pet. 3.

OG þeim Eingle Samkunduñar til Sarden skrifa þu/Þetta seiger sa sm̃ hefur siø Anda Gudz og Stiørnuñar siø. Eg veit þin Verk / þuiat þu hefur þat nafn ad þu lifer/og ert Daudur. Vert vakande og styrk hid aññad huad deyia vill/Þui þin Verk hefe eg ei fullkomlig fundit fyrer Gude. Þui legg j miñe/huad þu hefur medtekid ⁊ heyrt/og vardueit þad/og giør Jdran. Þui ef þu mant ejgi vaka/þa mun eg yfer þig koma sm̃ Þiofur/⁊ eigi mũt þu vita a huerre stundu er eg mun koma yfer þig. Þu hefr fa ein Nøfn til Sarden/er eige hafa saurgad sin Klæde/og þeir munu medur mier ganga j huijtum Klædum/þuiad þr eru þss verder. Huer yferuinnur/sa skal medur huijtum Klædum klæddr verda/⁊ eigi mun eg hñs nafn vtplana af Lijfsbokinne/Og eg mun jata hñs nafn fyrer minum Fødur/ ⁊ fyrer hñs Einglum. Huer Eyru hefur/sa Neyre huad Andin seiger Samkundunum.

B

6
Eingillenn j Philadelphia

Og þm Eingle Samkunduñar j Philadelphia skrifa þu/Þetta seig' hiñ Neilage ⁊ sañarlige/sa sm̃ hefur Lykiliñ Dauidz/ huer ed vpplætur/og eingiñ jnebyrger/ sa er innebyrger/ og eingen vpplætur/eg veit þin Verk. Sia: Eg liet fyrer þier opnar dyr/⁊ eingen fær þær aptur læstid/Þuiad þu hefur nockurn litinn Krapt/og hefur vardueitt min ord / og hefur ecke mitt nafn afneitad. Sia: Eg mun giefa vt af Satans safnade/þa sm̃ seigia sig Gydinga vera/og eru eckj/helldur liuga. Sia: Eg mun þeim giøra/þad þeir skulu koma / ⁊ tilbidia fyrer þinum fotum/og vidurkieña þ eg hefi þig elskad.

C

Med þui þu hefur vardueitt Ord minnar Þolinmæde/ mun eg eirnen vardueita þig fra Freistingar tijma/sm̃ koma mun yfer alla Neimsins kringlu/til ad freista þeirra sm̃ a Jørdu byggia. Sia: Eg kem snarliga/hallt huad þu hefur/so þat eingen take þina Coronu. Nũ yferuinnur/þañ mn eg giøra ad Stolpa j Mustere Gudz mins/⁊ hñ skal eige meir vte ganga/⁊ yfer honum mun eg skrifa nafn Gudz mins/⁊ nafn hiñar nyiu Jerusalem sm̃ er Borg mijns Gudz/su af Nimnum ofan kemur fra minum Gude/og mitt hid nya Nafn. Huer eyru hefur / hñ heyre huad Andin seiger Samkundunum.

D

7
Eingill i Laodicea

Og þeim Eingle Samkunduñar til Laodicea skrifa þu/Þetta seiger/Amen/Trwr ⁊ sañarligur Vottur/huer ad Vpphaf er skiepnuñar Gudz/Eg veit þin Verk/ þad þu ert huerke Kalldur nie heitur/eg kiøra þu værer aññad huort heitur eda kalldur/eñ mz þui þu ert volgur/ og huorke kalldur nie heitur / mun eg vtskyrpa þier af minum Muñe. Þuiad þu seiger/Eg em Rijkur / ⁊ Audigur nog/og þarf einskis/ og veist ecke þad þu ert Vesall/Aumur ⁊ Voladur/ Blindur og Fatlaus. Eg ræd þier/ ad þu kauper Gull af mier þad j Ellde er reynt/ so þu audigur verder/ og þu j klædist huijtũ Klædũ suo ad ecke vppbirtist Vanuirding þiñar Fatleysi/⁊ smyr þin Augu medr Augnasmyrslum/so ad þu siaer.

Prouerb. 3.
Ebre. 12.

Nueria eg elska þa straffa eg ⁊ tyfta/þui vert kostgiæfen/og giør Jdran. Sia: Eg steñd fyrer dyrum og klappar vppa/ Ef nockur heyrer mina Rødd/⁊ vpplykur Dyrunũ/ til hanns mun eg jñganga/og Kuellduerd mz honum snæda/⁊ hñ medur mier. Huer yferuiñur/ honum mun eg giefa medr mier ad sitia a minũ Stole/lika sm̃ eg yferuñid hefe/og setid mz minũ Fødur a hñs Stole. Huer Eyru hefur/ sa heyre huad Andiñ seiger Samkundunum.

IIII

A

Þesse Mynd merker Christendomen hier a Jördu/i sinne ittre Mynd og

EPter þad sa eg/og sia: ad Dyr vpplukust a Nimne/og hin fyrsta Rødden hueria eg hafde heyrt vid mig tala sm̃ aññars Lwdurs/hun sagde/Far þu vpp hingat/og mun eg syna þier/huad hier epter sk skie. Og jafnsnart var eg i Anda. Og sia/ ad stoll var settur

var settꝛ a Himnū/og a Stolnū sat nockur. Og sa sm̄ þar sat hn̄ var lyka alitz sm̄ Steirnen Jaspis ⁊ Sardis/Og Regnboge var kring vm Stolin̄/lika alitz sm̄ Smaragdus/⁊ vmhuis Stolin̄ voru fiorer og tuttugu Stolar/og a þeim Stolum sætu fiorer og tuttugu Olldungar/ skrydder huitum Skrwda/ og bæru a sinum høfdum gulligar Coronur.

Og af Stolnum vtgeingu/ Elldingar/ Reidarþrumꝛ ⁊ Radder. Siø Elldzlampar brun̄u fyrer Stolnum/huerier ad eru siø Andar Gudz. Og fyrer Stolnum var Glersior/lyka s̄ Christallus. Og mitt j Stolnum og kringum Stolin̄ fiøgur Dyr full Augna a bak ⁊ j fyrer. Og hid fyrsta Dyrid var lykt Leoni/og hid an̄ad lykt Kalfue/og hid þridia Dyrid hafde Asian sm̄ Madur/og hid fiorda var lykt fliuganda Erne. Og huert þeirra fiøgra Dyran̄a/ hafde sex Vænge/og vtan vm kring ⁊ jn̄an full Augna/og høfdu eigi Hvijld / Dag og Nott seigande/Heilagur/Heilagꝛ/Heilagꝛ er Gud DROTTIN/Almattugꝛ/sa sm̄ var/og sa s̄ er/og sa sem koma mun.

Og þa Dyren gæfu Dyrd ⁊ Heidran/ og Packer þeim er a Stolnum sat / sa er lifer vm Allder ad eilyfu/þa fiellu fram̄ fiorer ⁊ tuttugu Olldungar/fyrer þan̄ sm̄ a Stolnum sat/og tilbædu þan̄ sm̄ lifer vm Alldur ⁊ ad eilyfu. Og snørudu sinum Coronum fram̄ fyrer Stolen og søgdu/Þu DROTTIN ert verdugur ad medtaka Dyrd og Heidran ⁊ Krapt/Þuiad þu hefur alla hlute skapad/⁊ fyrer þin̄ vilia vrdu þr/⁊ eru skapader

pridsamli skickan/y huern sly terkoman augur eig ma/En s skal hun blijþa

Esa. 6

C

D

V.

A

OG eg sa j hægre hende þess sm̄ a Stolnum sat/ Bok skrifada jn̄an og vtan/ inciglada mz siø Inciglū. Og eg sa sterkan Eigil predika mz mikille Raust/ Huer er verdugꝛ þessare Bok vpp ad lwka/og hen̄ar Incigle vpp ad briota? Og eingen huerke a Himnum nie a Jørdu/nie vnder Jørdu kun̄e þeirre Bok vpp ad lwka/nie þar j ad sia. Og eg æpta ogurliga/ ad eingen̄ fanst þar v̈dugꝛ þeirre Bok vpp ad lwka/⁊ at lesa/nie þar j ad sia.

Þesse Bok hepr in̄e ad hallda þa hlute sm̄ koma skulu/huerier þyrer Christum werda kun̄er og opinberer

Og eirn af Olldungunum seiger til min/Græt ecke/Sia: Þad Leonit s̄ er af slekte Juda/Rot Dauidz hefur yferun̄id/ad þat opne Bokina/og vppbriote hen̄ar siø Incigle. Og eg gæde ad/og sia: J midit Stolsins og þeirra fiøgra Dyra/⁊ mitt a mille Olldunganna/ þa stod Lamb/lika sm̄ være þ drepid/⁊ hafde siø Horn ⁊ siø Augu/huer ad eru siø Andar Gudz/ vtsender vm øll Lønd. Og þad kom og tok Bokina vr hægre hende þess sm̄ a Stolnum sat.

B

Num. 24
Gen. 49
Esa. 11

Og þa er þat tok Bokina/þa fiellu fram̄ þau fiøgur Dyren/⁊ fiorer og tuttugu Olldungarner/fyrer Lambinu/og huer eirn hafde Hørpu ⁊ Gullkier full Reykelsis/huer ad eru Bæner Heilagra/⁊ sungu nyan Lofsøng/og søgdu/Þu ert verdugꝛ ad medtaka Bokina/⁊ vpp at briota hen̄ar Incigle/ Þuiad þu ert slatradꝛ/og endurleyster oss mz þinu Blode/ vt af allshættudum Kynkuijslum ⁊ Tungum/Folke ⁊ Þiodum/Og hefur oss giørt Gude til Konunga ⁊ Kien̄eman̄a/og vier munum Rykia a Jørdu.

C

Og eg sa / ⁊ heyrde Rødd margra Eingla vmhuerfis Stolen / og vm Dyren/ ⁊ vm kring Olldūgana/⁊ þr voru ad tølu mørg þusund þusūda/⁊ søgdu hærre Raust/Verdugt er Lambid/þ slatrad er/ ad mztaka Krapt/⁊ Rykdō/ ⁊ Vitsku/⁊ Styrk/Dyrd/ Heidꝛ ⁊ Lofgiørd. Og allar Skiepnur þær a Himnū eru/⁊ a Jørdu/⁊ vnder Jørdu/⁊ j Sionum/⁊ allt huad j þeim er/heyrda eg seigia til hn̄s sm̄ a Stolnum sat/⁊ til Lambsins/ Lof/ Heidur ⁊ Dyrd/ og Valld vm Allder ⁊ ad eilyfu. Og þau fiøgur Dyren søgdu/Amen. Og þeir fiorer ⁊ tuttugu Olldungar fiellu fram̄/⁊ tilbædu þan̄ s̄ lifer vm Allder allda ad eilyfu.

D

VI.

A

OG eg sa þad at Lambid opnade eitt af Inciglunum/Og eg heyrde eitt af þm fiorum Dyrunum seigia lika s̄ mz Reidarþrumu skryd/ Kom ⁊ skoda. Og eg giætta ad/og sia: Ad huijtur Hestur/og sa þar vppa sat hafde Boga/⁊ honū vard giefin Corona/⁊ hn̄ for vt at yferuin̄a ⁊ ad sigra

Þetta er su þyrsta Plaaga/ Opsokner Omilldra Tyran̄a

Og þa þat opnade hid an̄ad In̄ciglit / heyrda eg hid an̄ad Dyrid seigia/ Kom og giæt at. Og þar gieck vt an̄ar Hestur/sa var Raudꝛ/⁊ þeim sm̄ þar sat a vard giefid Friden j burtu ad taka af Jørdu/so at þeir dræpist nidar jn̄byrdis. Og hm̄ vard giefit stort Suerd.

2 Plaaga Bardagar og Blodz wthellíng

B

Og er þad opnade hid þridia In̄ciglit/heyrda eg hid þridia Dyrid seigia / Kom ⁊ skoda.

Og

3 Plaga Hũ-gur og Hallære

Og eg giætta ad/og sia: Ad bruñ Hestur/ & sa þar sat a hafde Met j siñe hende. Og eg heyrda medal þra fiøgra Dyra Røddena seigia/ Mæler Hueitis vm eirn Pening/ & þrÿr mæler Bygs vm eirn Pening/ & Vÿne & Vidsmiøre giør onguan skada.

4 Plaga Daude og Drepsott

Og þa þ opnade hid fiorda Inciglid/ heyrda eg Rødd hins fiorda Dyrsins/ seigande/ Kom & skoda. Og eg sa/ ad bleikr hestr/ & sa þar a sat/ þss nafn hiet Daude/ & Helvÿte honum epter fylgde/ Og hm̃ vard Magt giefiñ til ad deyda j fiorum æattum Jardar/ medr Suerde/ & Hũgre/ og medur dræpe af Dyrum Jardar. C

Hier huggar hñ þa Christnu i þra Harmkuælum

Og þa þad opnade hid fimta Iñciglid/ leit eg vnder Alltarenu Sæler þeirra sem lÿflatner eru fyrer Gudz Ordz saker/ & fyrer Vitnisburdarins saker/ sem þeir høfdu. Og þær kølludu hærre Røddu & søgdu/ DROTTIN/ þu hiñ Heilage/ & Sañarlige/ Huersu leinge þa dæmer þu/ & hefner ecke vors Blodz a þm sem a Jordu bwa? Og þeim sierhuerium einum vard giefid huÿtt Klæde/ & til þra vard sagt/ ad þeir huÿldist/ enn vm nockra stund / þangad til ad þat vppfylldist ad þeirra Samþionar & Brædur kiæme þar og til/ huerier eirnen Lÿflatner skylldu verda lÿka sm̃ þr.

Þetta eru allra handa Plagr fyrer hueriar Lönd og Lyder vmbreytast mz styrtölld og vpphlaupum allt til sydasta dags

Og eg sa/ ad þ opnade hid siotta Iñciglit/ & sia/ þa giørdist mykill Jardskialfte/ & Solin vard suørt sm̃ Hæresecktur/ & Tunglid sem Blod/ & Stiørnur Himens hrundu a Jørdena/ lÿka sm̃ añad Fikiutrie/ nær þad hristist af Vinde myklum/ af fleyger sinum Fÿkiũ. Og Himenen vndan liet/ sem su Bok/ er saman verdur vafen. Og øll Fiøll/ & Eyar hrærdust vr sinũ stødum. Og Jardariñar Konungar & Høfdingiar / & Rÿkismeñ/ & Foringiar/ & Magtar menn/ & aller Þrælar & frelsingiar skyldu sier j Holum & Hellum Fiallaña/ & søgdu til Hellnaña & Fiallaña/ Fallid yfer oss/ & hyliet oss/ fyrer Auglite þess sem a Stolnum situr/ & fyrer Reide Lambsins. Þuiat hiñ mykle Dagr hñs Reide er komiñ/ Huer fær stadit? D

VII.

Hier hefiast þær andligu hörmungar og plagr/ Velludomarner. Eñ adur huggar hñ þa Christnu þat þr skulu teiknader og vardueitter verda

Og epter þad sa eg fiora Eingla standa a fiorum Hornum Jardariñar/ & þeir hielldu siñe fiorum Vindum Jardariñar/ so ad eingen Vindur blies a Jørdena/ nie a Sioiñ/ nie a nockurt. A

Og eg sa añan Eingil vppstÿga vt af Vppgøngu Solariñar/ sa hafde Teikn lifãda Gudz/ & kallade hærre Røddu til hiña fiøgra Einglaña/ huerium giefid er/ ad granda Jørduñe & Sionum/ & sagde/ Grandid ecke Jørduñe eigi Sionum/ nie Trianum/ so leinge þad vier teiknum Þiona vors Gudz/ j þra Eñum.

Og eg heyrde tølu þeirra sem teiknader vrdu/ hundrad/ fiorar & fiorutÿger Þusunder/ sem teiknader voru af øllum Kynkuislum Israels Sona. Af Kyne Juda/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Ruben/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Gad/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Aser/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Neptalim/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Manasse tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Simeon tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Leui/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Isaschar/ tolf þusũder teiknader. Af Kyne Zabulõ/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Joseph/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne BenJamin/ tolf Þusũder teiknader. B

Og epter þad leit eg/ og sia: Ad Skare mykill/ huern eingen gat talid/ af øllum Þiodum & Folke & Tũgumalum/ standa frame fyrer Stolnum/ & frame fyrer Lambinu/ & vmskrydder huÿtum Skrwda/ & Palmauidur j þeirra Høndum/ & kølludu hærre røddu/ & søgdu/ Heilsa sie þm sm̃ a Stolnũ sitr/ vorũ Gude & Lambinu. Og aller Einglar stodu vmhuerfis Stoliñ & kringum Olldungana/ & vm kring þau fiøgur Dyren/ & fiellu fyrer Stolnum fram a þra Asionur/ & tilbædu Gud & søgdu/ Amen. Lof & Dyrd/ & Speke/ & Þacker/ & Heidur/ & Kraptr & Styrkleike sie vorum Gude vm Allder & ad eilÿfu/ Amen. C

Og eirn af Olldungunum andsuarade & sagde til min/ Huerier eru þsser s̃ vm skrydder eru huÿtum skrwda? Og huadan eru þeir ad komner? Og eg sagda til hñs/ Herra þu veist þad. Og hñ sagde til min/ Þesser eru þeir sm̃ komner eru vr myklum Harmkuælum/ og siñ Skrwda þueigit hafa & huÿttfægad j Blode Lambsins/ af þui eru þeir frame fyrer Stole Gudz/ og þiona honum Dag og Nott j hans Mustere. Og sa vppa Stolnum sitr mun bua yfer þeim/ eige mun þa hier epter hungra ne þyrsta/ & eigi mũ yfer þa falla Solarinnar nie nockurskonar hite/ þuiad Lambid mitt a Stolnum mun stiorna þm/ & leida til lifande Vatz bruña/ & Gud mun af þuo allan Grææt af þeirra Augum. D E

E st. 4
F st. 75.

VIII

A OG þa þad opnade hid siøunda Inciglit/giørdist kyrleike mykill a Nimnum/ nær vm halfa stund. Og eg sa siø Eingla/þeir geingu fyrer Gud/ ꝛ þeim vrdu siø Basuner giefnar. Og añar Eingill kom ꝛ stod vid Alltarid/ꝛ hafde gulligt Reykelsis Ker/ ꝛ honum vard mykid Reykelsi giefit/þad hañ giæfe til Bæna allra Neilagra/ vppa Alltarid fyrer Stolnū/ꝛ reykꝛ Reykelsisins gieck vpp af hende Eingilsins fyrer Gud. Og Eingilliñ tok Reykelsis kerit/ ꝛ fyllte þ mz Ellde af Alltarinu/ꝛ hellti þui a Jørdina/Og þa vrdu Radder/ ꝛ Reidarþru-
B mur/ꝛ Elldingar/ꝛ Jardskialftar.

Og þeir siø Einglar sm̃ høfdu þær siø Basuner/tilbiuggu sig ad Basuna. Og hiñ fyrste Basunade/ꝛ þa giørdist Nagl ꝛ Elldur mz Blode Blandadꝛ/ꝛ fiell a Jørdina/ꝛ þridiū-gur Triaña brañ/ꝛ allt græna grasit brañ.

Og hiñ añar Eingill Basunade/Og þa for lika sm̃ Biarg mykid Elldi breñanda j Sio-
C eñ/ꝛ þridiungur Siafarins giørdist Blod/ꝛ þridiungur lifande skiepna drapst/ꝛ þridiungur Skipaña fyrerforst.

Og hiñ þridie Eingill Basunade/Og þar fiell stor Stiarna af Nimne/ꝛ hun logade sem Kueikur/ꝛ fiell yfer þridiung Vatnaña/ꝛ yfer Vatz brunnana / ꝛ nafn Stiørnunnar hiet Remma/þuiad þridiungur snerist j Remu/ꝛ marger meñ dou af Vøtnunum/af þui þau voru so røm̃ orden.

D Og hiñ fiorde Eingill Basunade/og þridiungur Solarinnar vard sleigeñ/ ꝛ þridiungur Tunglsins/ꝛ þridiungur Stiarnaña/so þad þridiungꝛ þeirra vard myrkuadur/ꝛ þridiungꝛ Dagsins lyste ecke/ lyka eirnen Naturiñar. Og eg sa eirn Eingil fliuga mitt j giegnum Nimminen/ꝛ seigia mz hærre Raust/Vei/Vei/ Vei þeim sm̃ a Jørdu bua/ fram̃ yfer adrar Radder Basunsins/þeirra þriggia Eingla sm̃ eñ skylldu basuna.

Nier koma þeir vij. Villumeñ huer epter annan
Enn huggan Bæna atkallsins geingur vndañ

Þesse er Tatianus og þeir Encratitae Año Christi clxxv
Martion Manicheus Anno clxx

Þetta er Origenes Año ccxl.

Nouatus og Cathari Anno Christi. ccliiij.

IX.

A OG hiñ fimte Eingill Basunade/Og eg sa Stiørnu eina falla af Nimne a Jørdina/og honum vard giefiñ Lykill til Pyttz Vnderdiupsins. Og hañ lauk vpp Pytte Vnderdiupsins/ꝛ þar geck vpp Reykur so s̄ mykils Ofns/ og Solin vard myrk/ꝛ Vedrid af Reyknum Pyttsins. Og vt af þeim Reyk komu Eingesprettur a Jørdena/og þeim vard Magt giefen/ lika sem þ Flugormar magt hafa a Jørdu. Og þar vard til þeirra sagt/ þad þær skylldu eige granda Grase Jardar/nie nockurshattar korne/edur nockurskonar Vide/ vtann einasta þeim moñum sem eigi hafa Teiknit j sinum Eñum. Og þeim vard þad giefid/ad
B þær aflijfudu þa eige/helldur þat/ad þær kueldu þa j fim̃ Manudu. Og þeirra Kuøl var so sem Flugorma kuøl/nær þeir sla Mañin. Og a þeim sømum Døgum munu Meñerner Daudans leita/ꝛ eigi fiña/þeir munu girnast ad deyia/ꝛ Daudiñ mun fra þm̃ flyia.

Og þær Eingesprettur eru lijkar þeim Nestum/sm̃ til Bardaga eru buner / Og a þeirra Nøfdum sem Coronur Gulle lijkar/ꝛ þeirra Andlit sem Mans andlit/ ꝛ høfdu Locka s̄ Konu hær/ꝛ Teñur þra voru s̄ Leona Teñꝛ/ꝛ høfdu Bryniur so sm̃ Jarnbryniur/ꝛ Þytur þra Vængia/so sem bulldran Vagna/þeirra margra Nesta sem j Bardøgum hlaupa/ ꝛ høfdu Nala lika sem Flugormar/og þar voru Broddar a þra Nølum/ꝛ þra Magt var ad grāda
C moñum j fim̃ Manude/ Og høfdu yfer sier Kong Eingiliñ Vnderdiupsins/ hu̇s nafn er a Ebresku Abbadon/eñ a Grisku Apollion. Eitt Vei er vmlidit/Sia. Þar koma enn nu tuø Vei epter þetta.

Og hiñ siøtte Eingill basunade/Og eg heyrda eina Rødd vt af fiorum Nornum gylline Alltarisins fyrer Gude/hun sagde til hins siøtta Eingilsins/sm̃ Basunit hafde/Leys þu vpp þa fiora Eingla/sem buñer eru vid hid mykla Vatnid Euphrates. Og þeir fiorer Einglar vrdu lauser/huerier reidubwner voru/a Stundu/a Deigi/og a Manude/ ꝛ a Aare/ ad þeir j Nel slæge þridiung mañanna. Og tala þess rijdanda Ners var mørg Þusund Þusunda/Og eg heyrda þeirra tølu. Og sem eg sa Nestana j syn/og þa sem þar vpp a sætu/þat þr høfdu Gloande ꝛ Gular og Breñesteinsligar Bryniur/og høfuden Nestaña voru suo sem Leona
D høfud/og vt af þeirra Muñe gieck Elldur/Reykur/og Breñesteirn. Af þessu þreñu er j hel sleigen þridiungꝛ mañaña/af Elldenum/ꝛ Reyknum/ꝛ Breñesteinenum/ er vt af þra muñe gieck. Þuiad þra Magt var j þeirra Munne. Og þeirra Nalar voru Nøggormum lijker/ꝛ

Þad fyrsta Vei er sa høfud Villumadur Arrius/sa ed neitade ad Christus wæri sañr Gud Año Christi cccxx.

Sapi. 16

Abaddon Appollion Fordiarþare

Þad añad Vei er Mahometh og Saraceni Año Christi Dcxx

høfdu

høfdu Høfudin/og medur þeim sømum giørdu þeir skadan

Og þar voru enn meñ afgangs/þeir sm̄ eigi vrdu j Hel slegner af þessum Plaagū/ huerier ecke Yferbot giørdu af verkum sinna handa/so ad þeir eigi tilbædu Diøfuliñ og Gulls og Silfurs og Eirs/⁊ Steina ⁊ Tries Afgude/sm̄ huerke sia nie heyra/nie ganga kuña/huerier eirnen ongua yferbot giørdu af sinum Mañdrapum/Fiølkinge/Frillulifnade og Stulde.

X

Þetta er sa Romuerske Pafuen i siñe andlegre Mynd

OG eg sa annan sterkan Eingil af Himnum ofan koma/hñ var Skye vmklæddur/og Regnboge a hñs Høfde/og hñs Andlit var sm̄ Sol/og hñs Fætur lijka sem Elldzstolpar. Og hñ hafde j siñe hende litla Bok opna / Og hñ sette siñ hægra Fot a Sioiñ/og hiñ Vinstra a Jørdina/og hañ kallade hæarre Rødd/lika s̄ þad Leon greniar. Og þa hñ kallade/tøludu siø Reidarþrumur sinar Rauster. Og þa þær siø Reidarþrumur høfdu talad sinar Rauster/villda eg hafa skrifad þær. Þa heyrda eg Rødd af Himne seigia til mijn/Merk þu huad þær siø Reidarþrum: hafa talad/ ⁊ skrifa þ ecke. A

B Og Eingilliñ/huern eg sa standa a Sionum og a Jørduñe / hof vpp sina hønd til Himins/og suor vid þañ Lifanda vm Allder ad eilijfu/huer Himinen hefur skapad / og huad þar jnne er/og Jørdena og huad þar jnne er/og Sioen og huad þar jñe er/Þad hiedan j fra eingen tijd meir vera skal. Helldur a døgum Raddar þess siøunda Eingils/ nær hñ mun basuna/þa skal fullkomnadur verda leyndur domur Gudz/so sem hñ kuñgiørde sinum þionum og Spamøñum.

C Og eg heyrda Rødd af Himne eñ aptur vid mig tala/og seigia/Gack hiedan/tak þañ opna Bækling af hende Eingilsins sm̄ a Sionum ⁊ a Jørduñe stendur. Og eg gieck burt til Eingilsins/og sagda/Gief mier Bæklingiñ. Og hñ sagde til mijn/Tak hñ j burt/ og suelg hñ/⁊ mun hñ reiña þiñ Kuid/eñ j þinū muñe mun hñ sætt vera s̄ Hunang. Og eg tok Bæklingen af Hende Eingilsins/og suelgde hñ. Og hñ var sætur j minum muñe sem Hunang. Og þa eg hafde suelgt hñ/ beiskuadist Kuidur miñ/⁊ hñ sagde til min/Þu hlytur eñ ad spaa Heidnum þiodum/Folke og Tungumaalum/ ⁊ mørgū Konungū.

Merk Maña Lærdom: er sætur hid ytra/og þægeligur/Eñ Samuitskurnar þordiarþar hañ

D Og mier vard giefen Reyrleggur/lijka sm̄ stafur/ og sagde/ Statt vpp/ og mæl Mustere Gudz og Alltarid/og þa sm̄ þar jñe tilbidia. Eñ þañ hiñ jñsta Kor Musterisins kasta þu vt/og mæl hñ eigi/þuiad hñ er Heidingium giefiñ/ ⁊ hina Heiløgu Borg munu þeir fotum troda/tuo ⁊ fiorutijge Manude

XI

Þetta eru all er sañer og god er Gudz Ordz þienarar þeir ed keña hreint Ordid/s:m Christnu til huggunar

OG eg mun giefa minū tueim: Vottū/⁊ þeir skulu spa þusund tuø hundrud ⁊ sextijgu Daga/klædder Seckium. Þesse eru tuø Vidsmiørs Trie/ og tueir Liosastiakar/standāde fyrer auglite Gudz Jardariñar. A

Og ef nockur vill þeim granda/þa geingur Elldur vt af þeirra Muñe/⁊ suelger Ouine þeirra/og ef nockur vill þeim granda/sa hlytur so lijflatiñ ad verda. Þesser hafa magt Himinen aptur ad luka/ad þad rigne ecke a døgū þra Spasagna. Og þeir hafa magt yfer Vatninu til ad vmsnua þui j Blod/⁊ ad sla Jørdena mz allzhaattadre Plaagu/so opt s̄ þr vilia. B

a (Dyrid) Romuerske Pauadomur
Dani. 7.
Math. 10
Joh. 16.

Og nær þeir hafa siñ Vitnisburd endad/ þa mun a Dyrid þad vt af Vnderdiupenu vpp stigur/hallda Strijd vid þa/og mun yferuiña þa/⁊ i Hel sla. Og þeirra Likamer munu liggia a Strætum hiñar myklu Borgar/huer ed andliga kallast Sodoma ⁊ Egiptus/ þar vor DROTTIN er krossfestur. Og þeirra Likame munu nockrer af Þiodunum/og Kynslodunum og Tungumalunum sia j þria Daga/og eirn halfan/og munu ecki þeirra Likame leggia læta j Leide framlidiña. Og þeir er a Jørdu bua munu gledia sig yfer þeim/⁊ kater verda/og giøfum sendast jñbyrdist/þuiad þesser tueir Spameñ kuøldu þa sm̄ a Jørdu bua. C

Og epter þria daga og eirn halfuan for i þa lijfsins Ande af Gude/Og þeir stodu a sinæ fætur/og mykell otte fiell yfer þa sem þa sau. Og þeir heyrdu Rodd mykla af Himne seigia til þeirra/Stijgid vpp hingad. Og þeir stigu vpp j Himiniñ j Skyenu/og þra Ouiner sau þa. Og a þeirre samre stundu vard mykell Jardskialfte/og þridiungur Borgariñar hrapade/og þar vrdu j Jardskialftanum j Hel slegner siø Þusund manna nøfn / Og hiner adrer D

hrædd-

hræddust/og gafu Dyrd Gude Himinsins. Þad annad Vei er vmlided/Sia/ hid þridia Vei kiemur snart.

XII.

A OG hinn siøunde Eingell Basunade/Og þar giørdust myklar Radder a Himne/þær søgdu/Rijken þessarar Verralldar eru orden vors DROTTINS og hans Christz/og hann mun rijkia vm Allder z ad eilijfu. Og þeir fiorer z tuttugu Ølldungar sem sitia fyrer Gudz Auglite a sijnum Stolum/fiellu fram a sijnar Asionur/tilbædu Gud og søgdu/Vier þockum þier DROTTIN Gud Almattugur/sa þu ert/ og sa þu vart/ og sa þu tilkomande ert/ þuiad þu hefur medteked þinn mykla Krapt/ og rijker/Og hinar Heidnu Þioder eru reidar vordnar/ og þijn Reide er komen/og tijme framlidenna þad þeir dæmist/og laun ad giefa þijnum Þionum Spamønnum og Heiløgum/og þeim er þitt Nafn ottast/smæum og storum / Og ad glata þeim sem Jørdunne glatad hafa.

Hier kiemr sa verralldlige Þar uadomr/. En adr þyrerþram huggar hann enn i ødru sinne Kristendomenn/i gegn slyskum suiurdingum

B Og Musterer Gudz vard vppluked a Himne/Og hans Testamentis Ørk sast i hans Musterre/Og þar vrdu Elldingar/og Radder/og Reidarþrumur og Jardskialftar og Hagl mijked.

Og þar birtest Teikn mijked a Himne/Kona Solunne vmskrydd/ z Tungled vnder hennar Footum/a hennar Høfde Corona af tolf Stiørnum/ Og hun var þungud/kallade/og vard Jodsiuk/og hafde myklar fædingar Hrijder.

Og þar birtest enn annad Teikn a Himne/Og sia/Ad mijkell Dreke raudur / sa hafde siø Høfud og tiu Horn/Og a hans Høfde siø Coronur/z hans Hale dro þridiung Stiarnanna/og fleygde þeim a Jørd.

C Og Drekenn stie fram fyrer Konuna þa sem fæda skyllde/suo ad nær hun hefde fætt/ad hann æte hennar Barn. Og hun fædde Son/eitt Sueinbarn/sa er stiorna skyllde øllum Þiodum medur Jarnuende/Og hennar Barne vard kipt til Gudz af hans Stole/Og Konan flyde a Eydemørk/huar hun hafde fyrer bwenn stad af Gude/og hun fæddest þar Þusund tuo Hundrut og sextijge Daga.

1260 Dagar

Og þar giørdest Strijd mijked a Himne/Michael og hans Einglar børdust vid Drekann/ Drekenn bardest og hans Einglar/og yfer vnnu ecke/Þeirra stadur vard eirnen eige meir fundenn a Himne. Og sa mykle Dreke/og hinn gamle Høggormur/sa sem ad heiter Diøfull og Andskote vard vtsnaradur a Jørdena/huer ed alla Verralldar kringluna viller/og hann vard vtsnaradur a Jørdena/og hans Einglar vrdu og eirnen vtsnarader.

Michael

D Og eg heyrde Rødd mykla a Himne seigiande/Nu er Heilsa og Kraptur/z Rijke z Mattur vors Gudz/orden hans Christz/mz þui hann er vtsnaradur sem þa asakade Dag z Nott fyrer Gude/Og þeir hafa hann yfer vnnet fyrer Lambsins Blod/og fyrer Ordet þeirra Vitnisburdar/og þeir hafa ei elskad sitt Lijf allt til Daudans. Þar fyrer glediest þier Himnar / og þier sem þar jnne bygged. Vei þeim a Jørdu bwa og a Sionum/þuiad Diøfullenn stijgur ofan til ydar/hafande Reide mykla/og veit þat hann hefur stuttann tijma.

Og sem Drekenn sa þad hann var vtsnaradur a Jørdena/ofsokte hann þa Konu sem Sueinenn hafde fædt. Og Konunne vrdu tueir Vænger giefner/lijka sem mijkillar Arnar/suo þat hun flyge a Eydemørk/i sinn stad/þar hun nærdest vm eirn tijma/ og vm tuo tijma/ og vm hælfann tijma fra Augsyn Drekans. Og Drekenn gusade epter Konunne vr sijnum Munne Vatne/ lijka sem Vatsflode/suo ad hun drecktest i Flodenu. Enn Jørden hialpade Konunne/og vpp lauk sinn Munn/og suelgde Floded er Drekenn gusade vr sijnum Munne. Og Drekenn reiddest Konunne/og gieck burt ad beriast vid þa sem epter voru af hennar Sæde/þeir ed Gudz Bodord vardueita/og hafa Vitnisburd Jesu Christi.

Dan. 7.

XIII.

A OG eg stod a Siafar Sande/z eg sa Dyr vppstijga vr Sionum/ þat hafde siø Høfud og tiu Horn/og a sijnum Hornum siø Coronur/og a þess høfdum Nøfn Hadungarinnar. Og þat Dyr sem eg sa var lijkt Pardelo/og þess Fætur sem Biørna fætur/og þess Kraptur sem Leona Kraptur. Og Drekenn gaf þui sinn Krapt/z sinn stol og mykla magt. Og eg sa eitt af þessum Høfdum/suo sem være þad sært til Dauda/z

Þad þridia Vei/Þauadom sinns Suiuird ing i veralldlegre Athæfin

Imperium Romanum de‑sertum a Grae‑cis translatum ad Germanos per Papam

da/ z þess hin Banuæna Vnd vard heil. Og øll Veralldarkrijnglañ vndradest þad Dyret/ og tilbædu Drekañ/ þañ sem Dyrenu gaf Magtena/ og tilbædu þad Dyr og søgdu/ Nuer er Dyrenu lijkur? /og huer kañ ad strijda vid þat?.

Þetta Dyr er þad Romuerska Rijke/og giörde de slijkt a medan þat war Heided
Gen. 9.
Ebre. 13.
Math. 26.

Og þui vard giefenn Muñur til ad tala mykla hlute/og Nædungar/og þui vard Mætt ur giefenn til ad høndla i tuo og fiorutijge Manade / Og þad vpplauk sijnum Muñe til ad hæda i mote Gudi/ z at lasta hñs Nafn/ z hñs Tialldbwd/ z þa a Nimnũ byggia. Og þui vard giefed ad strijda vid Neilaga/og yferuinna þa. Og þui vard giefen Magt yfer allar Kynkuijsler/ og Tungumæl/ og Þioder/ Og aller sem a Jørdu byggia tilbædu þad/ huerra Nøfn eige eru skrifud a Lijfs Bokiñe Lambsiñs/ huert Lijflæted er af vpphafe Ver‑alldar. Nefur nockur Eyru/ sa heyre. Ef eirnhuer i Nerleiding leider/ sa man i Nerleidingu ganga/ Ef nockur i hel slær med Suerde/ sa hlytur mz Suerde i Nel sleigeñ ad verda. Nier er Þolinmæde og Tru Neilagra.

Pauen vpp reiser hid þall‑na Romarijke wpp aptur

Og eg sa annad Dyr vppstijga af Jørduñe/ þ hafde tuø Norn lijka sem Lamb/og talade suo sem Drekenn. Og þad giører alla magt hins fyrra Dyrsiñs / i þess Auglite/ Og þad giørde/ ad Jørden/og þeir sem þar a bwa/ tilbædu þad fyrra Dyred/ huers daudlig Vnd heil var orden. Og þad giører stor Takn / suo ad þad giører eirnen Elld af Nimne ad falla i Mañaña Augsyn og viller þa sem a Jørdu bwa/ fyrer saker þeirra Teikna/ sem þui eru gef en til ad giøra i Auglite Dyrsiñs/ Seigiande þeim a Jørdu byggia/ ad þeir giøre Mynd Dy renu þui sem Vndena af Suerdenu hafde/og lifnade.

Ande z Mæl merker/ ad þer kröptugt/ og ecke dautt Lik‑neske/ helldr hañ ande Valldstiett er og Kagariett (666) Þad er sex c. lxvi. Aar. So leinge stod sa weralldlige Pauadomur

Og þui vard giefed ad þad giæfe Myndiñe Dyrsins Anda/ suo þad Mynden Dyrsins ta lade/ Og þad giørde/ ad huer sem hellst eige tilbad Mynd Dyrsins / sa vard i hel sleigenn. Og þad giører alla smæ og stora/ Rijka og Fatæka/ Frelsingia z Þræla/ ad mztaka þad aud kienningar Teikn i sijna hægre Nønd/ elligar i sijn Enne/ Suo þad eingeñ fær ad selia edur ad kaupa/ vtan hñ hafe þad audkienningar merke/ edur Nafn Dyrsins edur tølu þess Nafns. Nier er Speke. Nuer skilning hefur sa samanreikne tølu Dyrsiñs/ þuiad þad er Mañsiñs tala/ Og þess tala er Sex Nundrut sex og Sextijge.

XIIII.

(a) Nier huggar hñ þa Christnu Ad slijkt Vei og Nijkar Suiuird‑ingar skule byr‑er Euangelij Lærdom xmi‑turnast

LGsa og Lamb standa a Fiallenu Zion/og med þui Nundrad og fiorar og fiorutijge Þusunder/ þeir høfdu Nøfn Fødur sijns skrifut i sijnum Ennum. Og eg heyrda Rødd af Nimne/ suo sem mijkels Vatsfalls/og suo sem Rødd mykellar Reidarþrumu/og Rødden sem eg heyrde var sem Nørpu slagara/ þeir ed slæ sijnar Nørpur. Og sungu suo sem nyia Lofsøngua fyrer Stol‑num/og fyrer þeim fiorum Dyrunum og fyrer Olldungum/ og eingenn gat þann Lofsøng numed/ vtan einasta þeir Nundrad og fiorer og fiorutijger Þusunder/ sem keyp‑ter eru af Jørdunne. Þesser eru og þeir huerier eige fleckader eru medr Konum/ þuiad þeir eru Meyar/og fylgia Lambenu epter huert þad geingur. Þesser eru og keypter vt af Møñum/ Gude til Frumburda og Lambenu/og i þeirra Muñe er eingen Lyge funden/ Þuiad þeir eru vtan Fleckan frame fyrer Stole Gudz

Og eg sa añañ Eingel fliuga vm midiann Niminenn/ sa hafde æfenligt Euangelium/ til ad kunngiøra þeim sem a Jørdu sitia og byggia/og allũ Þiodũ z Kynþættũ z Tungumæle og Folke/og sagde mz hærre Rødd/ Otteft Gud/og giefed honum Dyrdena. Þuiad komenn er Tijme hñs Doms/og til bidied þann sem giørt hefur Nimen og Jørd og Sioeñ og Vats brunnana.

Psal. 154.

Og annar Eingill epterfylgde/ sa sagde/ Fallen er hun/ fallen er hun/ Babilon hin myk‑la Borg/ Þuiad hun hefur med Vijne sijns Saurlijfes dryckiad allar Þioder.

Og hinn þridie Eingell fylgde honum epter/ Og sagde mz hærre Raust / Ef nockur tilbi‑dur Dyred og þess Mynd/ z medtekur þad audkieñingar merke i sitt Enne/ edr a sijna Nønd/ sa man drecka af Vijne Reideñar Gudz/ sem jñbyrlad z skiært er i Bikar hñs Bræde/ z mun kualdur verda i Ellde z Breñesteine/ i Auglite Neilagra Eingla/ z fyrer Auglite Lambsiñs/ Og Reykur þeirra Þijsla man vppstijga vm allder og ad eilijfu/ Og þeir hafa eige neina Nuijld Dag og Nott/ sem Dyred hafa tilbeded/og þess Mynd/ z ef nockur hefur þess Audkeñ ingar merke medteked. Nier er Þolinmæde Neilagra/ hier eru þeir sem vardueita Bod‑orden

orden og Truna a Jesum.

Og eg heyrda Rødd af Himne til mijn seigia/ Skrifa/ Sæler eru þr fr amlidnu s i DROTTNI deya/ i fra þessu. Ja/ Andeñ seiger/ Þeir huijlast af sijnu Eruide/ þuiad þeirra Verk fylgia þeim epter.

D Og eg leit/ Og sia/ at huijtt Sky/ ⁊ a Skyenu sitia þann lijkur var Mannsiñs Syne/ sa hafde Gull koronu a sijnu Høfde/ og i sinne Hende huassañ Sigd. Og añar Eingell gieck vt af Musterenu/ sa kallade med hærre Raust til þess sem a Skyenu sat/ Slæ til med Sigd þijnū/ ⁊ skier vpp/ þui Kornskierutijmeñ er komeñ/ af þui ad Haustyrkian Jardariñar er þornud. Og sa er a Skyenu sat hio til mz sijnū Sigde a Jørdena/ ⁊ Jørden vard haustvñen.

Fyrermynd Domsinns

Joel 3.

Og annar Eingell gieck vt af Musterenu a Himne/ sa hafde eirnen huassan Sigd. Og añar Eingell gieck vt af Alltarenu/ sæ hafde Magt yfer Elldenum/ Og hropade mz myklu kalle til hñs sem huassañ Sigdeñ hafde/ og sagde/ Høgg til mz þijnum huassa Sigd/ og snijd af Vinuidarkuistu Jardariñar/ þt þeirra Ber eru fulluaxen. Og Eingilleñ hio til mz sijnū huassa Sigd a Jørdena/ og sneid af Vijnkuistu Jardariñar / og snarade þeim i hina myklu Vijnþrøgu Gudz Reide. Og Vijnþrøgan vard vtan Borgar fergd/ og Bloded gieck vt af Þrøgunne/ allt til Beisltauma Hestaña/ vm Þusund sex hundrud Reñeskeida.

XV.

A OG eg sa annad Teikn a Himne/ þad var myked og vndarligt/ Sio Einglar høfdu sio enar sijdustu Plægr/ þt mz þeim sømū er fullkomnud Reide Gudz. Og eg sæ so sem Glersio Ellde meingadañ/ ⁊ þa sem sigrad høfdu Dyred/ ⁊ þess Mynd ⁊ þss Teikn/ og tølu þess Nafns/ þad þeir stodu a Glersionū/ og høfdu Hørpur Gudz/ og sungu Lofsøng Moses Gudz Þienustu maīs/ ⁊ Lofsøng Lambsiñs/ seigiande/ Mijkel og vndarlig eru þijn Verk DROTTJN Gud Almættigur/ riettuijser og Sañarliger eru þijner Veiger/ þu Konungur Heilagra.

Þetta eru all er predikarar/ þeir sem styrkia Gudz Euangelij þramgang

B Huer skyllde þig eige hrædast DROTTteñ og mykla þitt Nafn? / þt þu eirn ert Heilagur/ Af þui munu allar Þioder koma ⁊ tilbidia fyrer þier/ þui þijner Domar eru opinberer ordner.

Og epter þad sa eg/ Og sia/ Ad vpploked vard Mustere Vitnisburdariñs Tialldbudar a Himne/ ⁊ vt af Musterenu geingu þr sio Einglar s þær sio Plægr høfdu/ klædder hreinu skijnanda Line/ og gyrter vm Briosted Gull lindum. Og eitt af fiorum Dyrunum gaf þeim sio Einglunum sio Gullskæler fullar Gudz Reide/ þess er lifer vm Alldur og ad eilijfu. Og Mustered vard fullt af Reyk/ af Vegsemd Gudz/ og hñs Krapte/ Og eingeñ kunne at ganga i Musterid/ þar til þad þær sio Plægur þeirra sio Eingla fullkomnadar vrdu.

XVI.

OG eg heyrda Rødd mykla vr Musterenu seigia til þeirra sio Einglaña/ Farid burt/ og vthelled þeim Skælum Gudz Reide a Jørdena.

A Og hiñ fyrste gieck burt/ og hellte vt sinne Skæl a Jørdena/ Og þar vrdu ill Kaun og skadsøm a Møñum þeim ed audkieñingarmerke Dyrsiñs høfdu/ og þeir sem þess Mynd til bædu.

Og sa annar Eingell hellte vt sinne Skælu i Sioeñ/ Og hñ vard Blod lijka sem añars Daudingia/ og øll lifande Sæl deyde i Sionum.

Og hinn þridie Eingell hellte vt sinne Skælu i Vøtnen og i Vatsbruñana/ ⁊ þau vrdu Blod. Og eg heyrda þann Eingel seigia/ Þu DROTTJN/ sa sem ert/ og sa sem vart/ þu ert Riettlætur ⁊ Heilagur/ þad þu dæmder þetta. Þuiad þeir vthelltu Blode Heilagra/ og Spamañaña/ ⁊ Blod hefur þu giefed þeim ad drecka/ þui þess eru þeir verduger. Og eg heyrda annañ Eingil af Alltarenu seigia/ Ja DROTTJN Almættugr/ sañer ⁊ riettuijser eru þijner Domar.

Og hinn fiorde Eingell hellte vt sinne Skælu i Solena/ og honum vard giefed af Hita ad kuelia Mennena med Ellde/ Og Mønnunū vard heitt af myklū ofurhita/ og løstudu Nafn Gudz/ sa er Magt hefur yfer þessar Plægur/ Og giordu ongua Yferbot/ hm Dyrd ad giefa.

B Og hiñ fimte Eingell hellte vt siñe Skælu yfer sæte Dyrsins/ ⁊ þss Rijke vard formyrkrad Og af sorg i sundr bitu þr sijnar Tungr/ ⁊ løstudu Gud a Himne af sorgū/ ⁊ af sijnū Kaunū

Og

og giørdu ongua Yferbot fyre siin verk

Og hinn siøtte Eingell hellte vt sinne Skælu i þad mykla Vatned Euphrates/og Vatned þurkadest/suo ad tilreiddur yrde Vegur Konunganna/vt af vppgøngu Solarinnar. Og eg sa vt af Munne Drekañs/ ⁊ vt af Muñe Dyrsiñs ⁊ vt af Muñe þess falska Spamañs ganga þria ohreina Anda/lijka a Pøddum. Og þad eru Andar Diøfulsiñs/ þeir giøra Teikn/og ganga vt til Konunga Jardariñar/⁊ vm alla Heims kringlu ad samansafna þm til Orustu/vppa þañ mykla Dag Gudz Almættugs. Sia/Eg kiem sem Þiofur/Sæll er sa sem vaker og vardueiter siin Klæde/suo ad hũ gange eige Nakeñ/ so ad ei siaest hũs Osome. Og hũ samansafnade þeim i þañ stad sem kallast a Ebresku b Harmageddon.

C

a (Pøddur) Eru hr Eyrnatudarar/sm hia Høfdingium hræsna/og hvætta i giegn Euangelio/enn vitietta þo ecket

Og sa siøunde Eingell hellte vt sinne Skælu i Vedred/Og þar gieck vt Rodd af Himne vr Stolnum/sem sagde/Þad er skied. Og þar vrdu Radder og Reidarþrumur/og Eldingar ⁊ þar vard mykell Jardskialfte/ huilijkur ad alldrei vard vpp fra þui at Meñ hafa a Jordu vered/ þuilijkur Jardskialfte so mykell. Og vt af þeirre hinne myklu Borg vrdu þriar Deillder/og Borger Heidinna Þioda hrøpudu. Og hin mykla Babilon vard hugleidd fyrer Gude/ henne ad giefa Kaleik Vijnsiñs hañs Grimdar Reide. Og allar Eyar flydu/⁊ eingen Fiøll vrdu fũden/Og Hagl stort sem Pund fiell af Himne a Folked/⁊ Meñerner løstudu Gud fyrer saker Plægu Haglsiñs/ Þuiad þess Plæga var næsta mykel.

D

b (Harmageddon) A Norrænu þortapadur Bardagamadr

XVII.

Hier framsetur hũ þa Romuersku Kirkiu i sinne riettre Mynd/huer ed fordæmast skal. Og þetta er wtskyring hins xiij. Cap.

HAr kom og eirn af siø Einglunum s̃ høfdu siø Skælernar/ kalade vid mig/ og sagde til miin/ Kom/ Eg man syna þier Dom hiñar myklu Horkonu/sem a mørgum Vøtnum situr/medr huerre Horaner drygt hafa Konungar Jardarinnar og þeir sem a Jordu bwa eru druckner ordner af hennar Hormar Vijne. Og hũ flutte mig i Anda a Eydemørk. Og eg sa þa Konu sitia a fagur raudu Dyre/fullu af Nøfnum Hædungarinnar/hafande siø Nøfud og tiu Horn. Og Konan var klædd Purpura ⁊ Pelle Raudu/⁊ vmprydd Gulle ⁊ Gimsteinum og Perlum/ ⁊ hafde i Hendiñe Gullkier/fullt suiuirdingar ⁊ ohreininda hñar Horanar/ Og i heñar Eñe skrifut Nøfn a Leyndardomsins/ Hin mykla Babilon/Moder Frillulifnadañ ⁊ allrar Suiuirdu a Jordu. Og eg sa þa Konu druckna af Blode Heilagra/og af Blode Vijslaruotta Jesu. Og eg vndradest miøg þa eg sa hana.

A

B

a (Leyndur) Þad er/ su hin undliga mykla Babilon

Og Eingelleñ sagde til miin/Huar fyrer vndrast þu/ Eg man seigia þier Leyndanndom Konuñar/og Dyrsiñs þess sem hana ber og hefur siø Høfud/og tiu Horn. Þad b Dyr s̃ þu hefur sied/ þat var/ ⁊ er eige/og mun vppaptur koma af Vnderdiupenu/og mun suo fara i Fyrerdæmningena/Og þr sem a Jordu bwa/huerra Nøfn eige eru skrifud a Lijfs Bokiñe/ i fra Vpphafe Veralldar/ munu vndrast nær þeir sia Dyred/þad er var og eige er/ huert ad þo er. Og hier er þad hugskot huert Speke hefur.

b (Dyr) Þad er/Þad Romuerska Rijkid/og er þo ecke þad/þuiad þad er ecke allt/ helldur er þad epter sitt Fall vpp aptur reist af Pauanum

Þau siø Høfuden eru siø Fiøll a huerium Konan situr/ ⁊ þad eru siø Konungar/Fiñ eru fallner/ ⁊ eirn er enn/⁊ sa añar er ei eñ komeñ/ ⁊ nær hũ kiemur hlytur hũ stuttann tijma at blijfa. Og þad Dyred sem var og er eige/þad er sa enn attande/og er vt af þeim siø/og fer i Fordæmingena. Og þau tiu Horn þu hefur sied/þad eru tiu Konungar/ þeir ed Rijked eñ eige medtoku/ eñ munu vm stutta stund lijka siñ Konungar medtaka Magt mz Dyrenu. Þesser hafa þad eitt Ræd ad þeir munu giefa siñ Krapt ⁊ Magt Dyrenu/þeir munu ⁊ strijda vid Lambed/og Lambed mun þa yferuinna/þuiad þad er DROTTIN Drottnanna ⁊ Konungur Konunganna/ ⁊ med þui þeir sem kallader og vtualder og truader eru.

C

D

Og hũ sagde til miin/Vøtnen þau þu hefr sied/þar ed Horkonan situr a/ eru Folk ⁊ Lyder/og Heidnar Þioder og Tungumæl. Og þau tiu Hornen sem þu hefur sied a Dyrenu/ þau munu hata Horkonuna og munu hana sneyda og nakta giøra / og munu hennar Holld eta og hana med Ellde brenna. Þuiad Gud gaf þad i þeirra Hiørtu ad giøra huad hm̃ þocknast/ad þeir giøre eirn vilia/og ad þeir giefe Dyrenu sitt Rijke/þangad til ad fullkomnad yrde Gudz Ord. Og Konan sem þu hefur sied er hin mykla Borg/huer sitt Rijke hefur yfer Konungum Jardariñar.

XVIII.

Og

A EFtir þ sa eg añañ Eingel ofan fara af Himne/ sa hafde mykla Magt/ og Jorden vpplystest af hñs Birte. Og hñ kallade af Vallde mz hærre Røddu/ og sagde/ Hun er fallen/ hũ er fallen/ Babilon hin mikla/ ⁊ er Diøflañа Heimele orden/ og Hirdsla alls Ohreins Anda/ ⁊ Hirdsla alls ohreins og opacknæmeligs Fugls. Þuiad af Reideñar Vijne heñar Horanar hafa allar Þioder drucked/ og Konungar Jardariñar hafa mz henne Horaner drygt/ ⁊ hennar Kaupmeñ eru audiger ordner af heñar myklum Munadsemdum.

Og eg heyrda adra Rødd af Himne seigia/ Vtganged af heñe mitt Folk/ so ad þier verded eige hluttakarar heñar Synda/ vppa þ þier medtaked eige nockut af heñar Plægũ. Þui ad hennar Synder næ allt til Himins/ og DROTTEN hugleider hennar Ranglæte. Gialldeð heñe suo sem hun hefur gollded ydur/ og tuefallded heñe þad tuefallt aptur epter heñar Verkum. Og med huerium Bikar þad hun byrlade ydr/ byrled henne þar i tuefallt aptur. Hue miked sem þad hun dyrkade sig og i sijnu Munadlijfe var/ so miked jñbyrled heñe Kualer og Ecka/ Þuiad hun seiger i sijnu Hiarta/ Eg sit og em Drottning/ og eige mun eg Eckia verda/ og onguañ Trega mun eg lijta. Þar fyrer munu heñar Plægr a einũ Deige koma/ Daude/ Harmur/ og Hungur/ og med Ellde mun hun brend verda/ Þuiad øflugur er DROTTIN Gud/ sa er hana mun dæma

B

Og Konungar Jardarinnar þeir sem medur henne hafa Horaner drygt/ ⁊ i Munadsemd lifad/ munu græta hana/ og kueina sier yfer heñe/ nær þeir sia Reyk af heñar Bruna/ þeir i fiarlægd standa fyrer hrædslu saker hennar Kuala/ og seigia/ Vei wei Babilon hin mykla Borg/ su hin sterka Borg/ a einnre stundu er komeñ heñar Domur. Og Kaupmeñ Jardar munu græta ⁊ harma yfer henne/ þt þra Kaupeyre man eingeñ kaupa meir/ kaupeyre Gulls og Silfurs og Gymsteina/ og Perlur/ og Silke/ og Purpura ⁊ Skarlat/ ⁊ allshattadañ dyrendis Vid/ og allshattud Kier af Filabeinum/ og allra handa Kier af dyrmætum Vide/ ⁊ af Eire ⁊ af Jarne/ ⁊ Marmara/ ⁊ Jurter/ ⁊ Smyrsl/ Reykelse ⁊ Vijn ⁊ Vidsmiør/ Similiu ⁊ Hueite/ Kuikfie ⁊ Saude/ Hesta ⁊ Vagna/ og Likame ⁊ Sæler Mannaña.

C

Og þad Alldine þar þijn Sæla hafde girnd a er fra þier viked/ ⁊ allt huad feitt ⁊ frialsligt var þad er fra þier viked/ ⁊ þu munt þad eige leingur fiña. Kaupmeñ þessarar Vøru/ huerier af heñe audiger ordner eru/ munu fiarlægt standa af Hrædslu heñar Kuala/ grætande og harmande/ og seigia/ Vei/ wei/ hin mykla Borg/ sem med Silke/ Purpura ⁊ Skarlate var klædd/ og med Gulle var fægud/ ⁊ Gimsteinum og Perlum/ Þuiad a eirne stundu er slijkur Rijkdomur ad ongu ordeñ.

Og aller Skipstiornarmenn/ og allur sa Skare sem a Skipum handtierar/ og Skipuertar þeir a Sionum handtiera stodu i fiarska/ ⁊ kølludu þa þeir sau Reykeñ af heñar Bruna/ og søgdu/ Huer er lijkur þessare hiñe myklu Borg? Og þeir jusu Molldu yfer Høfud sier/ og kølludu grætande og harmande/ og søgdu/ Vei/ wei/ su hin mykla Borg/ i huerre audiger eru ordner aller þeir sem Skipen høfdu a Sionum med heñar Vøru/ þuiad i eirne stundu er hun i Eydeløgd.

D

Gled þig yfer heñe Himen/ ⁊ þier heilager/ Postular og Spameñ/ Þuiad Gud hefur yduarn Dom a heñe dæmt. Og eirn øflugur Eingell tok vpp Stein storañ sm̃ Kuarnarstein/ ⁊ kastade honum i Sioeñ/ ⁊ sagde/ So mun mz einum Gny vtkastast hin mykla Babilon/ og eige meir funden verda/ ⁊ Søngmanna Rødd/ ⁊ Hørpuslattara/ ⁊ þeirra i Pijpur blæsa/ og i Lwdra þeyta/ skal eige meir heyrast i þier/ ⁊ eingeñ Embættis Madur/ huers sem hellst Embættis hñ er skal meir i þier funden verda/ Kuernar hliod skal eige meir i þier heyrt verda/ og Rødd Brwdgumañs ⁊ Brwdurinar skal eige meir i þier heyrd verda. Þui þijner Kaupmeñ voru Høfdingiar a Jordu/ Þuiad fyrer þijna Fiølkinge foru villar allar Þioder/ og Bloded Spamañaña og Heilagra er i heñe funded/ ⁊ allra þeirra sem a Jordu eru i hel slegner.

XIX.

A EPter þta heyrda eg mykla Rødd mijkels fiølda a Himne/ seigiande/ Haleluia. Heilsa og Heidur/ Dyrd ⁊ Kraptur sie Gude vorum DROTTNI/ þuiad sañer ⁊ riettuijser eru hñs Domar/ þad hñ fordæmde hina myklu Horkonu/ sem Jordena medur siñe Horan fordiarfade/ og Blodz siña Þiona af heñar hende hefur hñ hefnt. Og

þeir søgdu enn aptur i añat siñ/Haleluia. Og hennar Reykur gieck vpp Eilijfliga. Og þr fiorer og tuttugu Wlldungar og þau fiøgur Dyren fiellu fram̃ ⁊ tilbædu Gud huer ed a Stolnum situr/og søgdu/Amen/Haleluia. Og ein Rødd gieck vt af Stolnum(sem sagde)Lofed vorn Gud aller hñs Þionar/og þeir hñ ottast/bæde smæer og storer.

Og eg heyrda Rødd mijkels skara/ og so sem nyd mikilla Vatna/og suo sem Rødd megnrar Reidarþrumu/þeir søgdu/Haleluia. Þuiad Gud Almættigur hefur Rijked vnder sig lagt/Føgnum ⁊ verum glader/og giefum honum Dyrd/þuiad Brwdkaup Lambsiñs er komed/og þess Nwsfru hefur sig tilreitt. Og henne vard giefed þad hun skyllde vmklæda sig med hreinu og skinande Silke(enn þad Silke eru Riettlætingar Heilagra)og hñ sagde til mijn/ Sæler eru þeir sem til Kuelldmæltijdar Lambsiñs eru kallader. Og hñ sagde til mijn/Þetta eru sañarlig Gudz Ord. Og eg fiell nidur fyrer honum til Fota hñs/ad eg tilbæde hñ. Og hñ sagde til mijn/Sia til/at þu giør þad ei/Eg em þiñ Sampion og þinna Brædra/og þeirra sem hafa Jesu Vitnisburd/Tilbid þu Gud(eñ Vitnisburdur Jesu er Ande Spadomsinns)

Og eg sa Himineñ opeñ/Og sia/ad huijtur Hestur/⁊ sa sem þar sat a/hiet Trwr ⁊ Sañarligur/og dæmer og strijder medur Riettlæte. Og hñs Augu eru sem Ellds logie/og a hñs Høfde margar Koronur/og hñ hafde Nafn skrifad þad eingeñ þeckte nema sialfur hñ/⁊ var klæddur þui Klæde sem mꝫ Blode var dreift/og hñs Nafn hiet Gudz Ord. Og hm̃ epterfylgde allur Her sa a Himne er/a huijtum Hestum/klædder i huitu og hreinu Silke. Og af hñs Munne framgieck tuieggiad Suerd/þad hñ slæge þar mꝫ Heidnar Þioder/og hañ mun stiorna þeim medr Jarnuende. Og hñ fottredr þrwguna Vijnsins Brædeñar ⁊ Reide Gudz Almættugs/og hefr Nafn skrifad a sijnu Fate/a sijnu Lendu/so lætanda/Kongur allra Konga ⁊ DROTTIN allra Drottna.

Gudz Ord winnur Sigurenn i giegn verndurum Pauans og þar sto dar eingen Magt i mote

Og eg sa eirn Eingel standa i Solunne/og hñ kallade hærre Rødd ⁊ sagde til allra Fugla sem vnder Himne fliuga/Komed og samansafned ydur til Kuellduerdar hins mykla Gudz/ad þier eted Holld Konungaña/og Lands stiornaraña/og Holld øflugra/og Hestaña/⁊ þeirra sem þar vppa sitia/ og Holld allra Frelsingia/ og Þrælanna bæde smærra ⁊ storra. Og eg sa Dyred og Konunga Jardarinnar/og þeirra Lid samansafnad/ til ad hallda Strijd vid þañ sem a Hestenum sat og vid hñs Her.

Og Dyred vard høndlad/og med þui sa falske Spamadur sm̃ Teiknen giørde fyrer þui/af huerium hñ villte þa sem audkienningar merke Dyrsiñs medtoku/⁊ þa er Mynd Dyrsiñs tilbædu. Þesser bæder tueir vrdu lifande fleygder i Elldsiñs Dijke/þad med Breñesteine logar/Og þeir adrer vrdu i hel slegner med Suerde þess sem a Hestenum sat/þad vt af hanns Munne gieck/og aller Fuglar vrdu sadder af þeirra Hollde.

XX.

OG eg sa Eingel ofan stijga af Himne/sa hafde Lyckel Vnderdiupsiñs/⁊ mykla Hlecke i sinne Hende. Og hañ høndlade Drekañ hiñ gamla Høggorm huer ad er Diøfullenn og Andskoteñ/og batt hann vm Þusund Aar/og fleygde honum i Vnderdiuped/og jnneluckte hñ og jnnciglade þar ofan yfer/ad hñ skyllde eige meir villa Heidnar Þioder/þangad til ad vt endut yrde Þusund [a] Aar/og epter þad skyllde hañ laus verda vm stutta stund.

Og eg sa Stola/og þeir sætu a þeim/og þeim vard Domur giefenn/og þeirra Sæler sm̃ afhøfdader voru vegna Vitnisburdarins Jesu/og fyrer Guds Ordz saker / og þeir sem ecke høfdu tilbeded Dyred/nie þess Mynd/og þeir eige medteked høfdu audkieñingar merke i sijn Enne/edur a sijnar Hendur/þesser lifdu og rijktu med Christo Þusund Aara. Enn hiner adrer daudu endurlifnudu ecke/þar til ad Þusund ær fullkomnudust. Þetta er hin fyrsta Vpprisa/Sæll er sa og Heilagur sm̃ hlutdeilld hefur a hiñe fyrstu Vpprisu/Yfer þuilijkum hefur sa añar Daude ongua magt/helldur verda þeir Kiennemenn Gudz og Christi/og rijkia mꝫ hm̃ Þusund Aara.

Og nær þau Þusund Aar eru fullkomnud/þa man sa Andskote laus verda af sijnu Fiøtre/og mun vtganga at villa hina Heidnu/sem ad eru i fiorum ættum Jardarinnar [b] Gog og Magog/ad samansafna þeim til Barættu/huerra tala er sem Siafar Sandur. Og þeir vpp

[a] Þesse Þusund Aar skulu begiast þa þesse Bok skrifud war. Þuiad Tyrkeñ kom þa ed fyrsta epter Þusund ær/þss a mille woru fr Christnu/og rijktu/Displenum ad þakarlausu. Eñ nu will Tyrkeñ hialpa Pauanum ad wpp ræta þa Christnu/mꝫ þui ecke er añarstadar neitt fulltyng

[b] Þetta eru Tyrkiar/komner af þeim Tar-

vppstigu yfer Vÿdd Jardar/ og vmkrÿngdu Nerbwder Neilagra/ z hina elskuliga Borg. Og Elldur kom ad ofan fra Gude af Nimnenum/ og suelgde þa. Og Diøfullenn sa þa villte vard kastadur i Dÿke Elldsiñs z Breñesteins/ þar ed Dyred z sa falske Spamadz var/ og verda kualder Dag og Nott/ vm alldur og æfe ad eilÿfu.

taris/þeir ed kallast raudu Gydingar

D Og eg sa mÿkenn Stol skÿnanda/og þañ sem þar vppa sat/ fyrer huers Auglite ad flyr Nimen og Jørd/og þeim var eingeñ Stadur fundeñ. Og eg sa hina Daudu/bæde stora z sma standa fyrer Gudz Auglite/og Bækurnar vrdu vpplæatnar/Og ønnur Bok vard opnud/ huer ad er Lÿfsiñs/ z hiner Daudu vrdu dæmder/epter þui sem skrifad er a Bokunū/ eptᵉ þra Verkum. Og Siorenn gaf fram þa daudu sem i hm̄ voru/ z Daude og Neluÿte gæfu vpp þa daudu sem i þeim voru/og þeir vrdu dæmder/huer eirn epter sÿnum Verkum. Og Daude og Neluÿte vrdu køstud i Elldsiñs Dÿke/þad er sa añar Daude. Og ef nockur fiñst eige skrifadur a Lÿfsbokinne/sa verdur kastadur i Elldsiñs Dÿke.

XXI.

A OG eg sa nyann Nimenn og nya Jørd/ Þuiad hinn fyrste Nimenn og fyrsta Jørd forgieck/ z Sioreñ er ei meir. Og eg Johañes sa hina heiløgu Borg/ þa nyiu Jerusalem/ofanfara af Nimne fra Gude/til reidda/ suo sem prydd Brwdur sÿnum Manne. Og eg heyrde Rødd mykla af Stolnum seigia/ Sia þar Tialldbwd Gudz hia Møñum/og hñ man hia þm byggia/ Og þr munu hañs Folk vera/ og Gud sialfur medur þeim mun þeirra Gud vera. Og Gud mun þerra øll Tar af þeirra Augum/ Daudeñ mū eige meir vera/eige Narmz nie Kueinan/eda Nrygd mū meir vera/Þuiad hid fyrsta er vmlidet. Og sa vppa Stolnū sat/sag de/Sia/ eg giøre þad allt saman nytt. Og hñ sagde til mÿn/Skrifa þu/Þuiad þesse Ord eru søñ og truanlig.

Esa. 65.
2. Pet. 3.
Esa. 25.
Esa. 43.
2. Cor. 5.

Og hñ sagde til mÿn/Þad er giørt/Eg em A og O/Vpphaf og nidurlag/Eg man þyr-

B stum giefa af Brunne lifanda Vats/ fyrer ecke. Nuer ed yferuinnur/sa mun eignast allt þ og eg man hñs Gud vera/og hñ mun minn Sonur vera. Enn þeim ottafullum og Vantruudum og Suiuirduligum og Mañdræpurum/og Frillulifnadarmøñum og Tøfrurum/og Skwrgodadyrkurum/og øllum Liugurum/þeirra hlutdeilld mun vera i Dÿkenu sm̄ mz Ellde og Brennesteine logar/huert ad er sa añar Daude.

Esa. 44.

Og eirn af þeim siø Einglunum / sem hafde þær siø Skæler fullar med þær siø sÿdustu Plagur/kom ad mier/og talade vid mig/ z sagde/ Kom/ eg man syna þier Kuiñuna/ Brwdz Lambsiñs. Og hñ tok mig burt i Anda/vppa hatt og miked Fiall/og synde mier hina mykklu Borg/þa heilogu Jerusalem/ofan fara af Nimne fra Gude/hafande biartleik DROTTJNS/og heñar Lios var lÿkt hinum dyrmætasta Steine /suo sem skiær Jaspis. Og hun hafde mykla og Næfa Mwruegge/og hafde tolf Nlid/og i þeim Nlidunum tolf Eingla/ og

C Nøfn skrifud/huer ad eru tolf Kynkuÿsler Jsraels Sona. Af Austre þriu Nlid/ af Nordre þriu Nlid/af Sudre þriu Nlid/af Vestre þriu hlid. Og Mwruegger Borgariñar høfdu tolf Grunduelle/ og i þeim sømum Nøfn þeirra tolf Postula Lambsiñs.

Og sa vid mig talade hafde Gullegañ Reyr kuarda/þat hñ skyllde mæla Borgena/z heñar Nlid/og Mwruegge. Og Borgen er sett ferkøntud/Og leingd heñar er so mÿkel s̄ breidden. Og hñ mællte Borgena med Gull reyrnum vppa tolf Þusund Reñeskeida/ Leingden og breidden/og hæden heñar er lÿka jafnt/. Og hañ mællte hennar Mwruegge/Nundrad fiorar og fioruttÿge Alner/epter þess Mañs mæling sem Eingelleñ hefur. Og Smÿde hennar Mwrueggia var af Jaspis/og Borgen af skiru Gulle/lÿk skiæru Glere. Og Grunduellerner og Mwruegger Borgariñar voru prydder med allshattada Gimsteina. Niñ fyr-

144. Alna er Mvren þyckur

D ste Grunduølldur var Jaspis/sa annar Saphir/þridie Calcedonius/fiorde Smaragdus/fimte Sardonichus/siøtte Sardis/siøunde Chrisolitus/attande Berillus/Niūde Topasius/Tiunde Chrisophras/ellefte Nyacinthus/tolfte Amethyst.

Og þau tolf Nliden voru tolf Perlur/ og sier huert hlidet var af sierhuerre Perlunne / og Stræten Borgariñar voru skÿra Gull/so sm̄ giegnū skinande Gler. Og eg sa þar eckert Mustere jnne/ Þuiad DROTTJN Gud Almattugur er heñar Mustere/ og Lambed. Og Borgen þarf eige Solar nie Tungls þ þau lyse i heñe/ Þuiad Gudz biartleike vpplyser hana/og

Esa. 6.

na/ z Lios hennar er Lambed. Og þær Þioder sinn holpnar verda ganga i þui sama Liose/ z Konungar a Jordu munu jnnflytia sijna Dyrd i þa hina sømu. Og hennar Hlid verda ecke vm Dagenn aptur luckt/ þuiad þar man eingen Nott vera. Og eckert saurugt og Suiuirdeligt ne Lygn man þar jnn ganga/ Vtan þeir sem skrifader eru a Lijfs Bokinne Lambsins.

XXII.

D

Og hann synde mier hreint Vatzfall lifande vatz/ so skiært sem Christallus/ framflioðande af Stole Gudz z Lambsins/ mitt a hennar Stræte/ Og beggiumeigen Vatsins stod Lijfsins Trie/ z þ bar tolfhættadann Auoxt/ z færde sinn Auoxt a sierhuerium Manade/ og Laufblød Triesins dugdu til Heilsubotar Heidinna Þioda. Og þar man eckert bøluanligt meir vera/ z Stoll Gudz z Lambsins mun þar jnne vera/ og hanns Þionar munu honum þiona/ og hanns Andlit sia/ og hans Nafn man i þeirra Ennum vera. Og eige mun þar Nott vera/ og eige vid þurfa nockurar Lysingar edr Lioss Solar/ Þuiad Gud DROTTIN mun sialfur lysa þeim/ z þeir munu rijkia vm Allder og ad eilijfu. — A

Esa. 6.

Og hann sagde til mijn/ Þesse Ord eru Traust og sønn. Og DROTTIN Gud heilagra Spamanna/ hefur sent sinn Eingel til ad kunngiøra sijnum Þionum/ huad snarliga hlytur ad skie. Staed/ Eg kiem snart. Sæll er sa sem vardueiter Ordenn Spadomsins i þessare Bok. Og eg em Johannes/ sem þetta sied og heyrt hefur. Og þa eg hafda þ heyrt og sied/ fiell eg fram ad tilbidia fyrer fætur Eingelsins/ þess mier synde þetta. Og hann sagde til mijn/ Giæt ad/ ad þu giør eige þetta/ Þuiad eg em þinn Samþion/ og þinna Brædra Spamannana/ og þeirra sem vardueita Ord þessarar Bokar/ Tilbid þu Gud. — B

Og hann seiger til mijn/ Innsigla ecke Ord Spadomsins i þessare Bok/ þuiad Tijmenn er i Nænd. Huer skadsamur er/ sa sie skadsamur/ huer ohreinn er/ sa sie ohreinn/ enn huer riettuijs er/ sa verde enn Riettuijsare/ og huer Heilagur er sa verde enn heilagre. Og Siadu/ Eg kiem snarliga/ og mijn Verdlaun medur mier/ ad eg gialde huerium sem einum/ epter sijnum Verkum. Eg em A og O/ vpphaf og Ender/ fyrstur og sijdastur. Sæler eru þeir sem hans Bodord vardueita/ vppa þad/ at þeira Magt sie a Lijfs trienu/ og vm Hliden jnngange i Borgena. Þuiad þar fyrer vtan eru Hundarner/ Fiølkyngis menn/ og Saurlifnadar/ og Manndræparar/ og Skurgodadyrkendur/ og aller þeir sem elska og giøra Lygena. — C

Eg Jesus vtsende minn Eingel/ ad hann vitnade ydur þetta i Samkundunum. Eg em Root og Kyn Dauidz/ skiær Morgunstiarna. Og Andenn og Brwdurenn søgdu/ Kom. Og huer ed heyrer/ sa seige/ Kom. Og huer hann þyster/ sa kome/ Og huer ad vill sa medtake Vatned Lijfsins fyrer ecke. — D

Esa. 55.
Joh. 7.

Enn eg vitna øllum þeim sem heyra Ord Spadomsins þessarar Bokar/ At ef einhuer setur þar nockut til/ þa mun Gud til setia yfer hann allar Plaagur sem skrifadar eru i þessare Bok. Og ef einhuer tekur þar nockut i fra/ vt af Ordum Bokarinnar þessarar Spasøgu/ þa mun Gud afma hans Deilld af Lijfs Bokinne/ og af hinne heiløgu Borg/ og af þui sem i þessare Bok skrifad er. Þetta seiger sa sem þijsu ber Vitne/ Ja eg kiem snarliga/ Amen/ Ja/ Kom þu DROTTIN Jesus. Naad vors DROTTINS Jesu Christi sie med ydur øllum AMEN.

Ender hins nya Testamentis

Til Lesarans/

I Fyrstu er eg þess oskande af øllu Hiarta/ ad Þtta Verk mætte verda Allsmegtugum Gude til Lofs og Dyrdar/ eñ þeim til Nytsemdar ꝫ Gagns sem lesa ꝫ Gudz heilaga Ord elska. Þui næst er su mijn audmiuk bon til allra Gudhræddra Danemaña/ Ad huad hellst Prentaranum hefur yfersiedst i Þryckinguñe/ þar eirn Bokstaf kañ ad vanta/ edr Orden kuña ad vera rangstøfud/ ad þeir vilie slijkt til virda mañlegum veykleika / og sialfer þad godmannliga leidrietta og i mæled lesa. Framar meir er eg og so vmbidiande alla mijna Medbrædr i Gudz Orde/ og alla adra Gudhrædda Dugandis meñ/ ad huad mier hefur mætt yfersiast j vtleggingu edur yferlesningu þessarar Bokar/ Þa virdet þad meir vankuñættu minñe/ helldur enn vilialeyse/ Þuiad Gud er minn þss Vottur/ ad eg villda onguañ villa/ helldr hef eg af øllum mætte astundan lagt a þetta Verk/ ad þad mætte sem best fara/ og sem riettast vera. Enn Fiølskyllda mijns Embættis/ sem truligt ma þikia/ þar med marguijsligar hindraner/ Ahyggia og Omak/ sm̃ tilheyrer slijku storu Prentuercks Eruide/ hafa þui mætt vallda huad i þssu Verke hefur forsiedst/ Þar eg hefe ordet optast eirnsamall ad yferlesa/ corrigera/ vtleggia/ med þeim ødrū Hindrunum s̃ slijkt Eruide vtkrefur og Stilnum og Prentuerkenu tilheyrer ꝫ c. Þar fyrer goder Brædur/ giøred nu suo sem Gudz Astuinum hæfer/ Nalldet mier þetta Eruide til goda/ og snued til betrunar þui sem oss hefur mætt yfersiæst. Þar med bidiande Gud Himneskann Fødur fyrer Nafn og Verdskulldan sijns sæta Sonar Jesu Christi/ ad hñ auke ꝫ efle a medal vor sitt Guddomliga Ord þessarar Heiløgu Bibliu/ Og samansafne sier/ vor a medal/ Heilagre kristeligre Kirkiu/ einum Heiløgum Søfnude/ af huerium hñ vilie verda eilijfliga prijsadur og dyrkadur/ Amen. Giarna villda eg hafa læted med þryckia allar þær Figurur/ sem Historiunne Heilagrar Bibliu til heyra/ Enn eg hef ecke kunnad þær ad fæ. Nockrar Greiner epterfylgia hier/ þær ed leidriettingar vid þurfa. Ad hinum ødrum vel flestum er i Textanum sialfum ad giørt / þar sm̃ þui hefr orded vid komed.

Gude Allzmegtugum/ sa hañ er Brunnur og Vpphaf allrar Visku/ Veitare og Giafare þessara og allra añara godra hluta/ huerier ed þiena til sañrar Gudz Vidurkienningar/ honum sie einum Lof og Dyrd/ Heidur og Prijs vm Allder og ad Eilijfu/ AMEN.

Gudbrandur Thorlakson

Correctura

Exod. xxix. G Linea vij. af miñe/ þar skalltu lesa/ i miñe
Num. xix. D Linea v. þefur giørt/ Les/ hefur giørt
Josu. i. E v. Og Joseph sagde/ Les/ Josua sagde
Josu. xxi. A x. tuttugu/ Les/ tiu
Josu. xxiiij. F x. tuttugu ær/ Les/ tiu ær
Job ij. D þa hlute/ Les/ þa Olucku
Job x. B siñe hende/ Les/ þiñe hende
Esa. iij. D iij. þeim Speñur/ þar skalltu lesa/ Þrra Speñur
Jtm̃/ xl. D ij. Les/ formær. Jtm̃ E viij. Les/ mættlauser
Jtm̃ lxiij. A v. eirn asman/ Les/ eirnsamañ
Jerem. ij. D iij. Eg hafda þig vtsett/ Les/ grodursett
Jtm̃ v. B v. mettad þig/ Les/ mettad þa
Jtm̃ xx. C iij. Les/ straffa mig
Harmagrætur Jeremie/ A vij Strijdzfugl/ Les/ Strudzfugl
Haggei ij. D til forna/ Les/ þar epter
Spekiñar bok x. B iij amiñing/ Les/ miñing
Jtm̃ xviij. A x. Les so/ þa tokstu fiøldañ Þrra barna i burt
i. Maccabe. xij. C xj. vier vilium/ Les/ vier vitum
ij. Maccab. iiij. C v. Les/ Antiochenos/ Jtm̃ Linea x. Les/ Kongur
Jtm̃ xij. B iij. skrip Les/ Skip

Jeremie iiij. Fiorum linum fyrer F/ i Nimnenum/ Les/ i Nimenen
Matth. ij. i nidurlage Cap. Les/ Spamen̄
Itm̄ vi. A x. Les/ en̄ nær
Matth. xxiiij. B vi. Kyrtil sin̄/ Þar epter vantar þesse ord/ Vei þungudum og briostmylkingum a þeim døgum
Luc. xi. F vij. Les/ Meistare/ þetta seiger þu z c.
Itm̄ xiij. D ix. meingade/ Les/ geymde medal þriggia mæla
Itm̄ xviij. B heyre þier/ Les/ heyred hier!
Act. xiiij. D ix. Les/ voru komner þangad og høfdu samansafnad
Ad Philipp. ij. D ij. Naudþurftarþienare er/ Þar epter eiga ad standa þsse ord/ þuiad hann langade til ydar og var miøg hugsiukur/ Af þui etc.
Eb. i. A v. ad ber/ Les/ og ber
Jacob iij. B/ vppbyriar stora hlute/ Les/ kiemur myklu af stad
Apoc. Joh. xij. B x. af hn̄s Stole/ Les/ og til hn̄s stols

Þetta Bibliu verk var endad

a Holum i Hiallta dal/ af Jone Jons Syne/
þan̄ vj. Dag Junij. An̄o Domini. M D LXXXiiij

Einum/ Almattigum/ Odaudligum Gude/ Fødur og Syne/ og heilogum Anda/ Sa sm̄ er ein̄ Gud j þren̄ingu/ z þren̄ur j einingu/ þm hinū sama sie Lof z Dyrd/ Heidur z Þackargiørd/ vm Allder allda/ z ad eilijfu/ Amen

KRISTILEGRS UTLEGRINGAR
AF JESU NAFNE

1 J Bijnum Stendur (vor Helu hals) a fram
J [illegible] vor Helu hals Her Jesus) apturabak

2 Ilmur Eijlijfslifs Saulukur Vegur Sijgur vinning
3 guddoms [illegible] [illegible] dotter
[illegible] og solu full [illegible] a [illegible] eld og
[illegible] a vorum and legu ovinum
[illegible] samlag [illegible] af [illegible] fiarr [illegible]
Solu full [illegible] nmd gude og Englonum

[illegible] Heidarsel